

סֵפֶר
אֲשֶׁר בִּנְחָל
חֵלֶק כ"א

וְהוּא קִבְּץ מִכְתָּבִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲשֶׁר בִּנְחָל הַנוֹכֵחַ
מִקּוֹר חֲכָמָה יְסֻדָּתָם, עֲנִינִים נוֹרְאִים וְנִפְלְאִים, עֲצוֹת יְקָרוֹת,
הַתְּחִזְקוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת לְהִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל דְּרָגָה
וּדְרָגָה מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא, יִהְיֶה מִי שִׁיְהִיָּה.

* * *

בְּנוֵי וּמִיּוֹסֵד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בּוֹצֵינָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוֹתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיָּה
רַבִּי נִתָּן מִבְּרֶסְלָב, זְכוֹתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ

וּמִשְׁלָב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים, וּמֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְּרָשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדַפּוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלָב
בְּנֵאֵל
עִיר בְּרֶסְלָב, בְּגָלִיל
שְׁנַת תשע"ו

ספר
אֲשֶׁר בַּנְחָל

ניתן להשיג
את הספר הקדוש הזה
ועוד שאר ספרים
"קרן הדפסה והפצה"
חסידות ברסלב"
יבנאל
טל. 04-6708356
נייד. 054-2287882

הדפסה:
כתר הוצאה לאור בע"מ
טל. 02-6557822
ירושלים

גרפיקה ועימוד:
 יצחק ישראל יוקר
054-6554554
כריכה
הרב אברהם אוחיון

פֶּתַח דְּבָר

הִנֵּה חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", נִדְפְּסוּ כְּכַר כַּמָּה פְּעָמִים בְּכַמָּה מִהֲדוּרוֹת, וְנִתְפָּשְׁטוּ מְאֹד בְּעוֹלָם, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂמַחִיִּים וּמְחַזְקִים עֲצָמָם עִם סְפָרִים אֱלֹהִים, וְכָל חַיּוֹתָם וְהַתְמַדְתָּם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הִיא רַק עַל יָדָם, וּמָה גַם שְׂאֵפְלוּ אֶת הַנְּהַגְתָּם בְּגִשְׁמִיּוֹת הֵם גַּם-כֵּן לִוְקָחִים מִסְפָּרִים אֱלֹהִים, כִּי הַסְפָּרִים מְדַבְּרִים אֶל הָאָדָם כַּדְּבַר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהָאֵב אֶל בְּנוֹ, וְהָרַב אֶל תַּלְמִידוֹ.

וְהִנֵּה סְפָרִים אֵלֶּה נִדְפְּסוּ עַד עַתָּה שְׁלֹא כְּסֵדֶר הַשָּׁנִים, רַק בְּכָל כַּרְךָ מְעַרְבִים מִכְּתָבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, וְכֵן חֲסֵרִים הַרְבֵּה מִכְּתָבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, לְזֹאת לְקַחְנוּ עַל עֲצָמֵנוּ לְסֵדֶר אֶת כָּל חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", מִהַמְּכַתָּב הָרִאשׁוֹן שְׁנִדְפַּס עַד עַתָּה, דְּבַר הַמְּסַתֵּכֶם בְּיֹתֵר מְעַשְׂרִים אֶלְף מִכְּתָבִים, וְסִדְרָנוּ אֶת הַמְּכַתָּבִים עַל-פִּי סֵדֶר הַשָּׁנִים, וְכֵן הוֹסַפְנוּ מִכְּתָבִים רַבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְיַדֵּינוּ אַחֲרֵי-כֵן מִכְּתָב יָד, אֲשֶׁר טָרַם רָאוּ אֶת עֵינֵי הַדְּפוּס, וּכְמוֹ-כֵן סִדְרָנוּ אֶת הַמְּכַתָּבִים בְּהַדְּפָסָה מְחֻדָּשֶׁת עִם נִקּוּד בְּתַכְלִית הַהֲדוּר וְהִלְפִי, וְהַכְנִסְנוּ אֶת כָּל מְרָאֵי הַמְּקוֹמוֹת מִפְּסוּקֵי תַנ"ךְ וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים ז"ל, כְּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּרְאִינָה, גַּם הוֹסַפְנוּ מִפְּתַח הָעֲנִינִים עַל

כָּל מִכְתָּב וּמִכְתָּב, הַמְּבִיא תְּמִצִּית הַנוֹשָׂאִים שְׁמֵדְבַר עֲלֵיהֶם
בְּמִכְתָּב.

וּלְאַחַר עֲמַל וַיִּגִּיעָה רַבָּה, אָנוּ מְדַפְּיִסִים עֲתָה אֶת כָּרְךָ
כֹּא, וּמִקּוּיִם לְהוֹצִיא אַחֲרָיו אֶת כָּל שְׂאֵר הַכְּרָכִים
כְּפִי סֵדֶר הַשָּׁנִים, כָּרְךָ אַחַר כָּרְךָ, וּבִלְבָנוּ תִקְוָה, שְׁכָל מִי
שִׁיקְרָא בְּזָה, יִהְיֶה וַיִּחְיֶה אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד, כִּי מִכְתָּבִים אֱלוֹ
הֵם אוֹצֵר כְּלֵי חֲמֻדָּה, הַפּוֹתְחִים דְּרָךְ חֲדָשָׁה בְּפִרוּשִׁים
נִפְלְאִים עַל פְּסוּקֵי תנ"ך וְעַל מֵאֲמָרֵי חַז"ל הַקְּדוּשִׁים בְּגִמְרָא
וּמְדַרְשִׁים וּבִזְהַר הַקְּדוּשׁ וְכוּ', וְגִלּוּיִים חֲדָשִׁים בְּהַשְׁגוֹת
אֱלֻקוֹת, מְלַבְּשִׁים בְּכַמָּה לְבוּשִׁים מְלַבּוֹשִׁים שׁוֹנִים, עַד אֲשֶׁר
אֶפְלוּ הַיְרֹוד וְהַנְּמֹךְ בְּיוֹתֵר, יוֹכֵל גַּם-כֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ
הַשְׁגוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּאִפְּן נִפְלֵא וְנִעְלָה מְאֹד, מִשְׁכָּל עֲלִיוֹן
לְשָׁכָל תַּחְתּוֹן, מַעֲלָא לְעָלוּל, כְּאֲשֶׁר יוֹדֶה מִי שְׂרָגִיל בָּהֶם.

וְכָל הַמִּכְתָּבִים הֵם עֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם
יִתְבַּרְךָ, אֵיךְ לְהַחֲזִיק מִמְּעַמַּד עַל כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו
בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, וְנוֹתְנִים עֲצוֹת נִפְלְאוֹת
אֵיךְ לְהַתְּמוּדֵד עִם כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים שְׁעוֹבֵרוֹת עַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד בְּזָה הָעוֹלָם מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל.

אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיתְּמִיד בָּהֶם, וְאֵזוּ יִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת,
נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו וְחִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וַיִּזְכֶּה
לְאֲשֶׁר אִמְתִּי וְנִצְחִי לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, חִיבָלִים נִפְלוּ לְנוֹ
בְּנְעִימִים, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן שְׁעָלָיו נֶאֱמַר עֵינַי לֹא רָאִיתָה
אֲלֻקִּים זִוְלָתֶיךָ נַעֲשֶׂה, וַיִּזְכֶּה לְגֵאֲלָה שִׁלְמֵה', אָמֵן וְאָמֵן!

הַמוֹצִיאִים לְאוֹר

הַקְדָּמָה

מבוא בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס"א: על-ידי אמונת חכמים יכולין להוציא משפטינו לאור.

הינו מכל הלמודים שאדם לומד, צריך שיקבל ויוציא מהם משפטי אמת, שלא יהיה משפט מעקל, שיקבל וילמד מכל הלמודים שלומד משפטי הנהגות, שידע איך להתנהג – הן לעצמו והן לאחרים, שמתנהגים לפי דעתו כל אחד ואחד כפי בחינתו, וכפי הממשלה והרבנות שיש לו, הן לרב או למעט, וכל זה זוכים על-ידי אמונת חכמים וכו'.

והנה עקר שלמות אמונת חכמים הוא, כשיזכה לסלק את דעת עצמו לגמרי, וידע ויבין באמת באיזה מעמד ומצב אני נמצא, ועל-כן עלי לסלק את דעתי לגמרי, וכל מה שאומר לי החכם הרב האמת, אני צריך לקבל עלי כל אשר יאמר כהוא זה – דבר קטן ודבר גדול, ולבלי לנטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, וכמו שאמרו חכמינו, זכרונו לברכה (ספרי, שופטים יא): אפלו אומר לך על ימין שהוא שמאל וכו'; ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שנשאר אצלו שכל עצמו, הוא אינו בשלמות ואינו מקשר ומקרב לצדיק, אבל כשזוכה לבטל את עצמו לגמרי אל הצדיק והרב האמת, אז יכול לקבל ממנו עצות על כל דבר, הן לו והן לאחרים – החפצים לשמע בקולו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג), וגם יזכה לצאת משגעונו ומשטיותו, שנדבקו בו על-ידי עוונותיו (עין שיחות-הר"ן, סימן סז).

כי הצדיק הוא מלא עצות וחדושים נוראים ונפלאים מגדול ועד קטן, דרי מעלה ודרי מטרה, ועל-כן עלינו רק להעתיק דברי הצדיק בפשוטם ולהלבישם בכלים מכלים שונים לכל השואלים אותנו דבר השם, ולבלי לומר ולהמציא סברות פרסיות וכו', כי כל אלו החולקים על הצדיק, למודם הוא ממותרות, אשר משם יוצא משפט מעקל, ולא די שאינם יכולים אפלו להנהיג את עצמן, מכל שכן שאינם יכולים להנהיג את אחרים וכו'.

ועל-כן העקר לשוב על פגם אמונת חכמים, וכשאחד שואל איזה דבר או איזו עצה בעבודת השם, העקר להשיב דברי הצדיק האמת, ועל-ידי שזה מקשה ושואל, וזה משיב ומתרחץ את השאלה, על-ידי-זה נעשה ספר שאלות ותשובות, ועל-ידי-זה יתחדשו הרבה ספרים לגלות ולפרסם את הרב האמת, שהוא שכל הכולל כל העולמות וכל הדרגות וכו'.

ואמר רבנו ז"ל: יש כמה ספרים עכשו וגם עתידיים להיות עוד כמה ספרים, וכלם צריכים לעולם, ואסור ללעג עליהם, חס ושלום (עין לקוטי-הלכות, קדושין, הלכה ג), כי רק הספרים המדברים מחקירות צריכין להרחיקם במטחוי קשת, ולבערם מביתו בבעור חמץ ושאר יותר ויותר וכו', וראוי לגזר שלא להדפיסם עוד, כי שורפים נשמות הקוראים בהם וכו', אבל כל הספרים ההולכים בדרך התורה הקדושה, בדרך אבותינו, בדרך האמונה הקדושה, בודאי מצוה גדולה להדפיסם להרבות ספרים כחול הים, כי כל ספר שמדבר מעניני תורה הן בדרך פשט, או דרוש, או רמז, או סוד, או פרוש, או באור, או ספרי הפוסקים ושאלות ותשובות, או ספרי מוסר ואגדות וכיוצא בהם, כלם נכוחים למבין, וכלם צריכים לעולם, כלם אהובים, כלם קדושים, כי כלם מדברים מרצונו ותבנה, הנעלים בתורה ובמצוות, ובודאי אסור לקוץ ברבוי ספרים, כמו שנמצאים קצת, אשר עינם צרה בשרואים שנתחדש עוד איזה ספר חדש, ועתק יוצא מפיהם כאלו מצטערים על הראשונים, שכבר יש הרבה ספרים, ולמה להם עוד; ובאמת לא בדעת ידברו, כי "לכל זמן ועת לכל חפץ" (קהלת

ג, א), כי מי יכריח אותם ללמד זה הספר, ואם לא יהיה להם פנאי ללמד זה הספר החדש, רק יבלו ימיהם בספרים שיש מכבר, מי ימחה בידם, ומה אכפת להם, שיש עוד ספרים בעולם, אולי יש בני-אדם שמסגל להם זה הספר דוקא, כמו שרואים בחוש, שיש בני-אדם שיש להם חיות מספר זה, ויש בני-אדם שמחיה אותם ספר אחר, וגם באדם אחד בעצמו יש שנויים בין הזמן, לפעמים מתעורר להשם יתברך על-ידי דבר זה שבספר זה, ולפעמים אינו יכול להתעורר פי אם על-ידי דברי תורה ומוסר שבספר אחר, וגם מי שנפשו חשקה בתורה, ומבלה ימיו עליה כראוי כי לכה נוצר, יש פנאי בימי האדם אשר הוא חי על פני האדמה לעין ולהביט בספרים הרבה מאד, כמו שראינו כמה גדולים, שהיו בקיאים בכמה ספרים הרבה מאד, ולמה לא נלמד קל וחומר מהגוים, שלא קבלו את התורה הקדושה, וכל עניני חכמתם בעסקי העולם הזה, שהוא הבל וריק, צל עובר, ואף-על-פי-כן יש להם הרבה ספרים באריכות גדולה מאד, ובכל מדינה ומדינה נתחדשים אצלם ספריהם הרבה מאד בכל שנה וכמעט בכל יום, ואינם קצים ברבוי ספריהם, ומדוע נבגד אנחנו, חס ושלום, להקפיד, חס ושלום, על רבוי הספרים של התורה הקדושה, אשר היא חיינו וארך ימינו בעולם הזה ובעולם הבא, לעולם שכלו ארץ וטוב לעולמי עד ולנצח נצחים?! והלא כמה תחבולות עושים וכמה ספרים לאלפים ולרבבות מחברים בשביל עסקי העולם הזה, קל וחומר בן בנו של קל וחומר כמה אלפי אלפים ורב רבי רבבות רבבות וכו' ספרים עד אין קץ, אנו צריכים לחבר ולהדפיס בשביל התכלית האחרונה לעולם הבא, כי אנו צריכים להכין לעצמנו צידה לדרבנו הרחוקה מאד מאד, וכבר נלכדו רבים מאד מאד בתאוות העולם הזה ובהבליו ובטעיותיו וכו', וכמה ספרים ותחבולות אין מספר אנו צריכים לחדש בכל יום, כדי למצא עצה ותחבולה להציל את נפשותינו ונפש בנינו ובנותינו והתלויים בנו להציל כלם מני שחת, ולהחיותם על פני האדמה בחיים נצחיים, לקרבם אל התורה ואל העבודה, וגם כי העולם אומרים בשם הבעל-שם-טוב הקדוש, כי תורת ה' תמימה, פי לא נגעו בה עדין.

נמצא, שכל הספרים הקדושים והנוראים שכבר נמצאים בעולם, עדין לא נגעו בעצם התורה, ועתה ראה והבן כמה ספרים צריכים עוד, עד שנתחיל לגע בתורה, מפל שכן וכל שכן לבוא לחדריה ולירד לעמקה, על-כן כל הספרים הקדושים שחברו עד הנה, עדין אינם חלק אחד מאלף מעמק רבוי הספרים שיתגלו עוד, בעת שיתגלו סתרי ורזי התורה האמתיים, על-כן צריכים להזהר לא ללעג ולבזות שום ספר ההולך על-פי דרך התורה הקדושה, על-פי הגמרא והמדרשים וספרי הזהר הקדוש והאריוז"ל, כי כלם צריכים לעולם, וגם כי יש כמה וכמה מדינות ועירות של ישראל, ובמקומות אלו מתפשטים אלו הספרים והם מחיין את עצמן בהם, ובמקומות אחרים מחיין את עצמן בספרים אחרים דיקא וכו'.

והנה תמצית הספר הזה היא מכתבים, אשר נכתבו למקורבים חדשים, אשר, תהלה לאל, באים ומתקרבים אל האור הגנוז והנעלם, אורו של רבנו ז"ל, ומריצים מכתביהם להורותם הדרך, לראות אור ולצאת מהחשך והרע שנלכדו בו וכו' וכו', והמכתבים האלו נכתבו תשובות על מכתביהם.

ובאמת לא נתחדש בו שום דבר, באשר יראה הרואה, רק נלקט מכל ספרי רבנו ז"ל בכלים מפלים שונים, וכדרך הרופא אשר מערב כמה סמים יחד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נו), כי כל הרפואות הן הרפבות, דהיינו שלוקחים סם פלוני ועשב פלוני במדה ובמשקל כף וכף, וכן עשב אחר, שמשקלו כף וכף, וכן שוקלים מכמה מינים, וכל עשב ועשב יש לו כח אחר, ומערבין אלו המינים ביחד, ועושין מהם ההרפבה, וזאת ההרפבה יש לה כח לרפא החולאת, פי עקר הרפואה הוא על-ידי הרפבה דיקא, שנעשה לה כח אחר חדש, על-ידי הכח שקבלה מכל אלו העשבים שנתערבו, ובזה הכח החדש של ההרפבה דיקא מרפאין כל מיני חולאות וכו', עין שם; ודבר זה יכול כל אחד מאנשי שלומנו ומחייב לעשותו — לגלות ולפרסם את הצדיק האמת בעולם, ולהציל נפשות מרדת שחת, ובפרט אם בא אחד ושואל

אותו, מטל עליו חיוב לענות לו, כי הרבה דורות תלויים בנפש זו, ואם תרחקוהו בעונה של שקר, אתה הורג אותו וכל התלויים בו וכו', וזהו החסד הגדול ביותר בעולם, ואין עוד חסד גדול מזה – כשזוכין להכניס את הדעת האמת בחבריו, ובפרט בעתים הללו אשר החשך והאפלה נתפשטו בעולם, ונתקיים בעוונותינו הרבים (איכה ד, א): "תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות", דהינו ישראל קדושים מתגלגלים, רחמנא לצלן, בראש כל חוצות, ובפרטיות נערי ישראל, אשר עוברים עליהם בעתים הללו נסיונות כאלו, אשר לא שערם אבותינו ואבות אבותינו בלי שום גזמא כלל, ממש כמו בדור המבול, רחמנא לצלן, ואין מי שירחם עליהם כלל, כי נתפשטו ספרי מינות ונאוף לאלפים ולרבבות, אשר רבים נתפסו בזה ביודעים ובלא יודעים, רחמנא לצלן, וחברא חברי אית ליה, וחברא דחברי חברי אית ליה, ואחד מכשיל את חברו, ושום ראש ישיבה ומשגיח אינו יודע מזה כלל (או עושה את עצמו כאינו יודע), ועל-ידי-זה נשקעים יותר ויותר, השם יתברך ירחם; על-כן ההכרח להרחיב את הדבור בכמה מיני דבורים, כאשר אמר רבנו ז"ל, למוהרנ"ת ז"ל: כשגייע בכתיבתו לענין "אמונה" או "צדיק", ירחיב את העט, כי אי אפשר להנצל ולצאת מהחשך, כי אם על-ידי התקרבות אל הצדיק האמת, אשר מגלה אמונתו יתברך, אמתתו יתברך ורחמנותו יתברך, כי הוא הרופא האמתי, הרופא הממחה מאד מאד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ל), והוא ואנשיו יכולים לירד אל כל מיני צנורות של הסטרא אחרא להכניעה, לשברה ולבטלה, ולהרים את הנפשות שנשקעו שם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ח).

על-כן אשרי הזוכה להתקרב אל הצדיק האמת מיחידי הדורות, שהוא גמר כל התקונים וכו', שהוא תקנת כל בית ישראל, ותקות כל הדורות ותקות כל העולמות וכו', נחל הנובע בו מקור החכמה הקדומה היוצאת משלש ראשונות דעתיק וכו', גאלתן של ישראל וכו', ואל אנשיו היקרים שבכל דור, שהם צדיקי האמת שבדור, כי כל אחד מאנשיו הוא איבר

תקדמה

לצדיק, ובהתחברותם יחד, שם כל הצדיק וכו'.

ואז יזכה לתקון אמתני ונצחי, ויזכה להתגלות האור הגנוז, אשר
עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה ויזכה לגאולה **שלמה**,
אמן בן יהי רצון!

ספר אשר בנחל

פרק כא

ג' עו.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר שופטים ה'תשל"ט.

שלום רב לידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה,
זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לגצח נצחים.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי וכו'.

אודות חכמת היד והפרצוף שאמר לך... זהו למוד ארך המוכא
בזהר הקדוש (פרשת יתרו) על הפסוק: "ואתה תחזוה" — ושם השרש
של החכמה הזו. וגם כבר נתחברו על זה הרבה ספרים וכו', והיא
חכמה; וכל חכמה יכולים להתלמד, וכעין שאמר רבנו ז"ל
(שיחות-הר"ן, סימן רכה), אודות למוד קבלה, שהיא חכמה ואינה תלוי
בתעניות ובמקנאות וכו', כמו-כן החכמה הנ"ל היא רק חכמה וכו'.
ועל-כן לדעתי לא כדאי להתבלבל מענינים כאלו, וכבר אמר
מוהרנ"ת ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן רמט בסופו): עקר החדושים והמופתים
הנוראים שראינו אצל רבנו ז"ל, הנה רק בענין התקרבות ישראל
לאביהם שבשמים, שתכף כשנכנס אחד אצלו, ורצה להתקרב
להשם יתברך, תכף נהפך מיד לאיש אחר ממש. ועצם היראה
וההתעוררות וההתלהבות וההרהורי תשובה באמת לאמתו, שהכניס
בכל אחד שזכה לעמד לפניו, אי אפשר לבאר ולספר כלל, כי לא
נראה כזאת ולא נשמע בעולם, שיעורר להשם יתברך כל-כך
בהתעוררות כזו לכל אדם שבעולם מגדול ועד קטן, עין שם; כי

זהו עקר החדוש והמופת — לעשות טובה לבעל בחירה וכו'.

ועל-כן, חמדת לבבי! אל תבלבל עצמך משום ברירה, אתה ראה וגם ראה רק לצאת מהחשך והתועבה שנלכדת בהם, ותמשיך עצמך אליו יתברך ברצונות חזקים ובתשוקה עצומה, ואל תניח את עצמך לפל משום ברירה שבעולם. ובכלל — טוב מאד מאד שלא תדבר עם אחרים מנסיוןך ומשפריך הפרטיים וכו', דבר זה צריכים לספר רק להשם יתברך ולא לבשר ודם, אשר (תהלים ס, יג): "ש'וא ת'שועת א'דם"; העקר רק להיות רגיל לפרש שיחתך אליו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, בחינת (תהלים נא, יז): "א'דני ש'פתי ת'פתח", אשר זה בודאי יועיל, בעזרתו יתברך. וזכר וחזר תמיד את הפסוק הזה (מפרשת השבוע): "תמים תהיה עם ה' אלקיך", ופרש רש"י: התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקר אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו, עין שם; כי זהו עקר החיים והחרות ואריכות ימים — לידע שאין שום מקרה כלל, ובכל תנועה ותנועה ממש שם אלופו של עולם.

ולמען השם, תהיה תמיד שמח בשמחה שאין לה סוף וקץ, על אשר זכית להבראות מזרע ישראל, ולא עשני גוי, ובכל רגע ורגע תראה להמשיך על עצמך ערכות, נעם, זיו, חיות ואור אלקי השופע תמיד על כל הבריאה.

ולמען השם, לטובתך הנצחית רק תרגיל עצמך להתבטל אליו יתברך, ולא תרצה רצון אחר מבלעדי רצונו יתברך, ואז ילך לך תמיד כסדרן. וכמאמר הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע: ווילסט ווי ס'איז וועט זיין ווי דו ווילסט^א; והבן עמקות דבורים אלו, כי תכף-ומיד כשאדם זוכה להתבטל אליו יתברך לגמרי, אזי מתחיל להאיר לו אור מ"ה החדש, ונכלל בו יתברך בתכלית ההכללות, ומתחיל לילך לו כסדרן (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פב).

ובסעדה שלישית דברנו הרבה על-פי תורה זו, והיו, תהלה

(א) אם אתה רוצה כמו שהוא, יהיה כמו שתרצה.

לְאֵל, דְּבוּרִים טוֹבִים וְנְעִימִים מְאֹד. חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנְעִימִים; טוֹב
 לְהוֹדוֹת לַהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מִרְבֵּי אֲמַת כְּזֶה, רַבִּי נִפְלָא
 כְּזֶה, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ. הַחֲזַק עֲצֻמָּךְ בּוֹ!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' עז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר פִּי תֵצֵא ה'תשל"ט.

שְׁלוֹם רַב לִיְדִיד נִפְשִׁי, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
 זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קְבֻלָּתִי, וּמֵרַב טְרָדוֹתִי, בְּעוֹנוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, אֵין לִי
 הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיב תַּכְּף-וּמִידָה, וְעַל-כֵּן עֲמוֹ הַסְּלִיחָה.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִתְפַּלֵּא עֲלֵיכֶם, שֵׁישׁ לָכֶם חֲלִישוֹת הַדַּעַת מֵאֵלוֹ
 עוֹפוֹת טְמָאִים הַמִּפְטָטִיטִים וּמְצַפְצָפִים בְּפִיהֶם הַטְּמָא עֲלֵיכֶם וְכוּ'.
 הֲלֹא אֵין אַתֶּם יוֹדְעִים, שֶׁדָּבַר רַבְּנוּ ז"ל אֹרֵר רוֹחֲנִי הוּא, וְאֵין שִׁיב
 לוֹמֵר דַּעוֹת לְחִבְרוֹ, וְכֵן אֵין שִׁיב שֶׁאֶחָד יִתְפָּאֵר שֶׁהוּא מְשִׁיג יוֹתֵר,
 וְחִבְרוֹ רְחוֹק מֵהַשְּׂגָה וְכוּ'; כִּי בְּדָבַר רוֹחֲנִי וְדַק אֵין שִׁיב לוֹמֵר אֵילוֹ
 דַּעוֹת. וּבִפְרָט מִי שֶׁמְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי בְּכָל עֵת
 וְרַגַע מְשַׁתְּנֶה לְגַמְרִי; וְעַל-כֵּן לָמָּה לָכֶם לִפְלֵ-כֶף בְּדַעְתְּכֶם?!
 רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (סִפְרֵ-הַמִּדּוֹת, אוֹת פַּחַד, חֶלֶק ב', סִימָן ג'): מִי שֶׁבוֹרַח מִן
 הַצָּרָה — הוּא פֶקַח, עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן, לְדַעְתִּי, אֵל תִּלְכוּ בְּקִבוּץ
 כְּזֶה, אֲשֶׁר מְצַעְרִים אֶתְכֶם, מֵהַ וְלָמָּה לָכֶם לְהַפְּנִס אֶל צָרָה כְּזוֹ?!
 וְכִבֵּר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּתוּבוֹת עב.): אֵין אָדָם דֵּר עִם הַנְּחָשׁ
 בְּכַפִּיפָה אַחַת; וְהַטְּמָא הִזָּה הוּא הוּא הַנְּחָשׁ הַקְּדוּמוֹנִי, שֶׁדָּבַר
 לְשׁוֹן-הַרְעָה עַל קוֹנוֹ; וְעַל-כֵּן אָדָם הַמִּחְלִישׁ דַּעַת אֲנָשִׁים, וְעוֹשֶׂה
 תְּמִיד מְרִיבוֹת, וּבִפְרָט בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְּדוּשִׁים, הָאָדָם הִזָּה הוּא
 הוּא הַנְּחָשׁ מְסֻטָּא דְעַרְבֵי רַב, שֶׁבְּעוֹנוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, נִתְעַרַב בֵּינֵינוּ,
 כִּי (שְׁמוֹת יב, לח): "וְגַם עַרְבֵי-רַב עָלָה אֶתֶם" וְגו'; גַּם כְּשֶׁעָלוּ יִשְׂרָאֵל
 מִמִּצְרַיִם עָלוּ עִמָּהֶם עַרְבֵי-רַב מְסֻטָּא דְטוֹב וְרַע וְכוּ'; וְעַל-כֵּן אֵל

תחלש דעתכם, חס ושלום, כשאתם רואים שנתערכו בינינו כמה טמאים, המדברים כל דבר אסור, כי אין להם שיכות אל חסידות ברסלב כלל, אשר כלל אנשי שלומנו היקרים, המציתים את רבנו ז"ל הם אנשים קדושים מאד, בני עליה, עד שיש ביניהם צדיקים מפלגים עד מאד, דבקים בו יתברך בדבקות אמת, ומתבודדים עמו יתברך בקביעות עצומה, והשראת השכינה עליהם. ועל-כן ראו להיות בחלק אלו הצדיקים, ובכחו מאלו הערכי-רב. והשם יתברך יאיר עינינו באור תורתו, ונזכה להתקרב באמת אל רבנו ז"ל, אשר כבר גלה נפלאות, שמי שרק יצית אותו לא תהיה מדרגה בעולם שלא יביאו שם.

אך-על-פי-כן, ידידי, מאד מאד אני מתפלא עליכם, למה צריך אפלו לעשות איזו מציאות מאלו אנשים הרשעים, אשר כל פונתם היא רק להפך ולעקר, רחמנא לצלן, רחמנא לצלן, בודאי לא יעלה בידם כלל! ואתם ראו לברח מהם, וצריך שתחקקו דברים אלו בלבכם. ובשביל זה נתערכו בין ישראל ערב-רב רשעים עצומים, טמאים ומטמאים, כי השם יתברך חפץ מאד מאד בעבודת הצדיקים הדבקים בו יתברך בדבקות אמת בהתבודדות וכיחודים עצומים, אך הוא מפחד פן תפנס בהם איזו ישות וגאות. וכתיב (משלי טז, ה): "תועבת ה' כל גבה לב"; ועל-כן הוא מעמיד רשעים עצומים, נחשים, כדי שהם ינשכו וידברו על הצדיקים, ועל-ידי-זה ישבר לבם בשברי שברים, ותהיה עבודתם עם אמת; ועל-כן ראוי לנו עוד לתן דורון לאלו הרשעים, כי על ידם נשבר לבנו, ואנחנו נתעלים ונכללים יותר בו יתברך.

הדורש שלומך...

זו צריכה להיות מדרגת איש כשר וירא השם, שיבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך בבטול כל הרגשותיו, וידע כי אלופו של עולם הוא בכל תנועה ותנועה, והוא משגח בהשגחה נוראה ונפלאה, ויהיה באהבה גדולה עמו יתברך ובדבקות ובאור ובחיות, אך

בפנימיות לבבו יהיה בהכנעה ובבטול כל ישותו ממש — אין, עפרא בעלמא, ועל-ידי-זה נפשו תדלק ב"אש אכלה אש" (עין יומא כא:) לפניו יתברך, שהוא אור אין סוף ברוך הוא, ויהיה לו כח לסבל חרופים וגדופים וחלישות הדעת באהבה ובחבה יתרה, ויהיה בטל שש ושמש לעשות רצון קונו יותר מכל חללי דעלמא, ויהיה בטל ומבטל לפני כל אחד מישראל, עד שבאמת הפחות והנבזה שבישראל יהיה יותר חשוב בעיניו ממנו, והוא יהיה בזוי ומבזה בעיני עצמו, והכל בשמחה ובלב טוב ובפנים שוחקות, בכיה מסטרא חדא, בוכה ומבכה שמים וארץ עמו, שלא יתרחק מאורו האין סוף ברוך הוא, השופע בכל העולם; כי בנקל יכולים לפל ממדרגה זו, על-ידי איזו ישות. ושמחה וחדוה מסטרא חדא, לשמח נפשו האמללה עם נקדת המצוות שזוכה לקים, ויתפלל תפלתו במתינות מלה במלה, ויחד כל שם משמו יתברך, ויהיה רגיל תמיד לבקש על כלל ישראל, ויברך אותם בברכות, ועל-ידי-זה יזכה להיות צנור המשפיע טוב לכל בית ישראל, וימתיק מהם כל הדינים והגזרות רעות.

ג' עח.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר פי תצא ה'תשל"ט.

שלום וברכה ורב טוב לידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

יען שאני רואה כי ההכל, שנקרא חכמות, מתגבר ומתפשט גם כאן במחננו, על-כן אמרתי לבא בשורתים אלו אליך.

תדע, שהיסוד והעקר שהכל תלוי בו בדעת רבנו ז"ל הוא תמימות ופשיטות. כל מה שהאדם מסלק דעת עצמו ביותר, כמו-כן מאיר בו אור ודעת רבנו ז"ל (עין לקוטי-מורה"ן, חלק א', סימן כג). ובפרכטיות בענין השיחה בינו לבין קונו, אי אפשר לזכות לזה בשלמות, כי אם על-ידי סלוק דעת עצמו לגמרי, אז כל דבור יהיה

יָקָר בְּעֵינָיו; כִּי עַל־פִּי חֲכָמוֹת וְשִׁכְל עֲצָמוֹ, הָאָדָם לְעוֹלָם לֹא יִדְבַר
עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְכֵן הוּא לְגַבֵּי הַשְּׁעוּרִים כְּסֻדְרָן, עִם חֲכָמוֹת שֶׁל הַבַּיִת,
לְעוֹלָם לֹא יִלְמַד וְכוּ'.

וְעַל־כֵּן, יְדִידֵי הַיָּקָר! חוּס וְרַחֵם עָלֶיךָ, וְאֵל תֹּאכְהָ וְאֵל תִּשְׁמַע
אֵל שׁוֹם בְּרִיָּה, וְאִף שְׁאֵנִי יוֹדַע, שֵׁשׁ לֶךְ הִרְבֵּה בְּלִבּוֹלִים וְכוּ',
וּבְכַרְטִיּוֹת אוֹדוֹת הַגְּשָׁמִיּוֹת וְכוּ', אֲבָל תֹּאמִין לִי, כִּי גַם עָלַי עוֹבֵר
וְכוּ', יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּאֵין עֶרְךָ כָּלֵל. וְאִף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי מִתְחַזֵּק, כִּי אֵין
שׁוֹם עֲצָה אַחֲרַת, וְכָךְ קִבְּלָנוּ מִרְבָּנוּ ז"ל. וְתֹאמִין לִי, שְׂאֵחֵר כָּל
הַיְרִידוֹת, הַקְּטָנוֹת וְהַבְּלִבּוֹלִים שְׁעוֹכְרִים עָלֵינוּ, רְאוּי לָנוּ לְשִׁמּוֹחַ מְאֹד
עַל נַעַם חֲלֻקָּנוּ, שְׁזָכִינוּ לְהִתְרוֹדַע מִרְבָּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר הוּא מְאִיר בָּנוּ
אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּגִלּוּי רַב וּבְחִיּוֹת וּבְזִיו וּבְתִשׁוּקָה כְּזוֹ, אֲשֶׁר
עֲדִין מְעוֹלָם לֹא הָיָה וְכוּ'. אִף מָה נַעֲשֶׂה?! כִּי הִבְעַל־דְּבָר אוֹרֵב
מְאֹד מְאֹד עַל כָּל נִקְדָּה קִטְנָה, אֲשֶׁר רַק תְּלוּיָה בְּדָבָר רַבָּנוּ ז"ל.
וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד, וּלְבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם
רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, שְׁנִזְכֶּה לְאַחֵז עֲצָמָנוּ בְּתַמִּימוֹת
וּבְכַפְשִׁיטוֹת בְּרַבָּנוּ ז"ל וּבְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה. וּבְכַרְט עֲכָשׁוּ, בִּימֵי
הַרַחֲמִים וְהַרְצוֹן, יְמֵי אֱלוֹל הַקְּדוֹשִׁים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' עט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֻדְרָן כִּי תִצֵּא ה'תשל"ט.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל אֱהוּבִי, יְדִיד נַפְשִׁי,
וְתִיק וְחִסִּיד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ...
נֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַקָּצֵר, אֲשֶׁר בּוֹ אִתָּה מְבֹשְׂרָנִי בְּשִׂמְחַתְךָ הַגְּדוֹלָה,
שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל, הַמְּקוֹם מוֹצֵא חַן בְּעֵינֶיךָ, לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וּמְאֹד מְאֹד
הַחֲיִיתָנִי. בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲשֶׁר עַד כֹּה עֲזָרְנִי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, שֶׁתִּזְכֶּה
לְהִתְיַשֵּׁב בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, "אַרְץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ דוֹרֵשׁ אוֹתָהּ מֵרַאשִׁית

השנה ועד אחרית שנה" (דברים יא, יב); ועלינו לדרש ולחפש בכל פעם אחר קדשתה, כי ארץ ישראל — רוחניותה גדולה עד מאד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קטז); ועלינו לחתר ולחפש אחר קדשתה, אחר הרוחניות שבה, ואז אם נחפש ונחתר, נזכה למצא אותה, ולהאיר נפשנו באורה וזיוה המאיר מאד מאד; כי שם בארץ ישראל הגלוי של השכינה הוא בהארה נוראה ונפלאה מאד, אם רק מסתכלים בעין האמת, ובנדאי גם הקלפות שם רבות מאד מאד, כי במקום שיש קדשה עליונה, שם מסבכת קלפה קשה וחזקה עד מאד, אבל כבר אמר רבנו ז"ל (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכט): אם יש להאדם רצונות לחזור אליו יתברך, ולדבק עצמו בו יתברך, אז תועיל לו ארץ ישראל מאד מאד, מה שאין כן — תקיא אותו וכו', עין שם.

חמדת לבבי! העקר תראה להרגיל עצמך להיות תמיד בשמחה עצומה, ותעשה כל מיני פעולות שבעולם להיות רק בשמחה, ותחיה עצמך שאתה נמצא בארץ ישראל, ומדי פעם בפעם תרגיל עצמך לדבר עמו יתברך שם בארץ ישראל. ובפרטיות אם תזכה להיות אצל שער השמים, אצל הכתל המערבי, תזכירני לטובה, כי אני זקוק להרבה רחמי שמים, שאזכה לצאת מחובותי, ולהוציא מהכח אל הפעל כל חשקי ורצוני, להדפיס את כל הספרים שיש תחת ידי בכתב-יד, ובפרטיות כל חלקי "שפת הנחל" על כל ה"לקוטי-מוהר"ן הקדוש.

ושמחתי מאד, שתהלה לאל, מצאת חברים ללמד עמהם בספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוהר"ן", אשריכם ואשרי חלקכם; כי כל זמן שהאדם מלבש בגוף הגשמי, אי אפשר לו לידע אפלו קצת מגדלת רבנו ז"ל הנשלח אלינו בדורותינו אלו, להאיר את עיני ישראל בחשכות גלותנו, ולהמשיך עלינו ערבות, נעימות, אור, זיו, חיות אלקותו יתברך. ותראה לספר להחברים היקרים שם כל הנראות ששמעת אצלנו זה כמה שנים, והשם יתברך יאיר עינינו באור תורתו, ונזכה באמת לשוב אליו יתברך. ובפרט עכשו בימי הרחמים והסליחות, בכתיבה וחתימה טובה נכתב ונחתם, והשם

יתברך יזכנו להתפלל בקבוץ חסידי ברסלב בראש השנה, אשר אין למעלה מזה.

הדורש שלומך...

ג' פ.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר כי תצא ה'תשל"ט.

שלום וברכה וכל טוב סלה לידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך עם המעות להדפסה — לנכון קבלתי.

ידידי היקר! העקר קדש עצמך במתן לך וכו' (במות כ.), ואל תפל בדעתך משום בריה שבעולם, יהיה לכל אחד מה שיש לו וכו'. ואתה, תמדת לכבי! צריך שתדע, כי את נקדתך וענינך שום בריה שבעולם לא תוכל לקחת, כי בכל אחד מישראל יש נקדה אשר אין בחברו, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לד) על מאמר ז"ל (תענית כא): לא מצית למעבד כעבדא דאבא אומנא וכו', עין שם; ועל-כן מה ולמה לך לפל בדעתך? ! אתה, בני, חביבי! הדבק עצמך בו יתברך, ותרגיל עצמך למסור נפשך בתמימות ובפשיטות אליו יתברך, ואשר לפי דברי האריז"ל (בכונת נפילת אפים), נצולים על-ידי-זה ממיתה, אם נגזר עליו, חס ושלום, חס ושלום. ותזהר מאד לא לקרא עתונים, ואל תעין בדברים בטלים, כי האזנים נכוות תחלה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (כתבות ה:) על הפסוק (דברים כג, יד): "ותד תהיה לך על אונך", עין שם; ומה טוב ומה נעים להיות רגיל לעין ולטיל בכל מיני ספרים קדושים בפרד"ס, כי רבנו ז"ל הפליג בדבר זה מאד מאד (עין שיחות-הר"ן, סימן כח).

ומקדם למדתי קצת בספר הבהיר מרבי נחונייה בן הקנה, ואורו עיני ממש, וראיתי מרחוק אמתת דברי רבנו ז"ל. ותאמין לי, שראוי

אָשׁר   ג' פא   בַּנְחָל   יט

לָנוּ לְשִׁמְחָה מְאֹד מְאֹד עַל נַעַם חֲלֻקְנוּ, אָשׁר בַּנְחָל שָׁם גּוֹרְלָנוּ, וְהַשֵּׁם יתְבַרְךָ יָאִיר עֵינֵינוּ בְּאוֹר תּוֹרָתוֹ, כִּי אֵין סֵפֶר עִמָּךְ כְּסִפְרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, וְהוּא סֵפֶר "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", וְהַשֵּׁם יתְבַרְךָ יָאִיר עֵינַי, וַיִּזְכְּנֵי לְגַמֵּר פְּרוּשֵׁי "שְׁפַת הַנְּחָל" עַל כָּל הַסֵּפֶר, וּבִזְכוּת זֶה אֲזַכֶּה לְתַשׁוּבָה אֲמִתִּית.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' פא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יתְבַרְךָ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר כִּי תֵבֵא אֶל הַקְּבוּץ ה'תשל"ט.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה לִידִיד נְפִשֵׁי, נֵר לְהַצְדִּיק נְחָל נּוֹבֵעַ מְקוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצָח נְצָחִים.

דִּינֵנֶע בְּרִיוּוֹ הָאֵלֶּט אֵיף אֵין אֵיין בְּאִקוּמֵען מִיט די גַּעלְדֵּ וְוֵאָס זָאל אֵיף דִיר זָאגֵן, נִישְׁט אֵיין מְאָהֵל הָאָב אֵיף שְׁבַת גִּימָאכְט מִיט דַּעַם, אֹוֶן עֵס אִיז גִּיקוּמֵען בְּעַתּוֹ וּבְזַמְנוֹ מִמֶּשׁ בְּהַשְׁגָּחָה נְפִלְאָה וְוֵאָרוּם מִיין עֲנִיּוֹת וְוִיִּיסְט נְאָהֵר הַשֵּׁם יתְבַרְךָ אֵלֵיין, דָּאָס כְּמָה פְּעָמִים הָאָב אֵיף נִישְׁט גִּיֵּהֵאָט אֹוִיף שְׁבַת, אֹוֶן די לַעֲצֻטֵע מִינוּט אִיז אָן גִּיקוּמֵען דִּיין גַּעלְט, אֵיף בְּעַט הַשֵּׁם יתְבַרְךָ, זָאָהֵל דִיר מְחִיָּה זֵיין אַזוֹי וְוִי דוּ הָאָסְט מִיר מְחִיָּה גִיּוּעֵן, דוּ זָאָלְסְט גִיֵּהֵאָלְפֵן וְוֵעֵרֵן בְּזוּוּג הַגּוֹן וּבְכַנֵּי חַיֵּי מְזוּנֵי, שְׁפַע דְּקַדְשָׁה, עֲשִׁירוֹת מְפִלְגָת. דְּעַר עַקֵּר, זֵי נִישְׁט גִּיפֵאָלְן בֵּי דִיר, יַעֲדַע'ס טְרַעַר, יַעֲדַע'ס תְּפִלָּה וּבְקִשָּׁה אֹוֶן שִׁיחָה וְוֵעֵרְט נִישְׁט פֵּאָר פֵּאָלְן, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, נְאָהֵר הַשֵּׁם יתְבַרְךָ הָאֵלֶּט דָּאָס אָן כְּבִיכּוֹל, וְוֵאָרוּם אַ תְּפִלָּה וְוֵאָס אַ אִיד בְּעַט זֵיף בֵּי הַתְּבוּדוֹת אֹוֶן זֵיִצִּיךְ אֵלֵיין אֹוֶן רַעֲדֵט צוֹ הַשֵּׁם יתְבַרְךָ, וְוֵעֵרְט בְּאָהֵלְטֵן בֵּי הַשֵּׁם יתְבַרְךָ אֵלֵיין. דְּעַר עַקֵּר — שְׁטֵאָרְק זֵיף, אֹוֶן סוֹף כָּל סוֹף וְוֵעֵסְטוֹ זַעֵהן שְׁיִינֵע יִשׁוּעוֹת. נְאָהֵר אֵיף בְּעַט דִיר, זַעֵה צוֹ בְּעֵטִין פֵּאָר מִיר, וְוֵאָרוּם מִיין מְצַב אִיז אָיִם וְנּוֹרָא, די חוֹבוֹת דְּעַר וְוֵאָרְגִין מִיר אֵין גֵּאָנְצֵן, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, די סְפָרִים לִיגַעֵן אֵין מַחְסָן וְכוּ'. הַשֵּׁם יתְבַרְךָ זָאל שׁוֹיֵן אֹוִיף מִיר רַחֲמָנוּת הָאָבִין אֹוֶן הַעֲלָפִין

אַרויס גיין פון די גרויסע חובות².

אודות ראש השנה, יען שאי אפֿשר לך לבוא לכאן, לדעתי תשאַר באַרץ ישׂראל, ולא תצא לחוץ לאַרץ (בַּקֶּשׁ רַחֲמִים, שְׁאַזְכֶּה לְבוֹא לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל בְּשִׂמְחָה). ואודות שַׁבְּקֻבוּץ בִּירוּשָׁלַיִם ישׁ כִּמָּה אֲנָשִׁים רְשָׁעִים, הַמְצַעְרִים אוֹתְךָ, לְדַעֲתִי, אֵין אַתָּה צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל זֶה, כִּי סוּף כָּל סוּף מִי שֶׁמְצַעֵר אֶת חֲבֵרוֹ, וּבִפְרָט בַּקֶּבוּץ הַקְּדוּשׁ שְׁלָנוּ, יִקְבַּל עָנְשׁוֹ שְׁכָרוֹ מִשְׁלָם, וַיַּעֲקֹר מִן הָעוֹלָם בְּאִפְּנֵי רַע, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. כִּי אוֹי לוֹ אוֹי לְנַפְשׁוֹ שֶׁל אִישׁ רְשָׁע, אֲשֶׁר גּוֹרֵם לְרַחֵק אֲנָשִׁים מִהַקֶּבוּץ הַקְּדוּשׁ שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאֵין עַל זֶה שׁוֹם מְחִילָה, כִּי הוּא מַחֲסֵר מִהִבְתָּיִם וְכוּ'. אַף-עַל-פִּי-כֵן לְדַעֲתִי, טוֹב יוֹתֵר שֶׁתִּסַּע לְמֵרוֹן לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, מִשֶּׁתַּתְּפַּלֵּל בִּיחִידוֹת (בְּלִי אֲנָשִׁי שְׁלוֹמָנוּ) אֲצֵל הַכֶּתֵּל הַמְּעַרְבִי, כִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צְרִיכִים לְהִתְפַּלֵּל עִם קֶבוּץ מְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמָנוּ, וְהֵיכָן שָׂרָק מִתְקַבְּצִים עֲשָׂרָה מְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמָנוּ, וּמִתְפַּלְלִים בְּהִתְקַשְׁרוֹת אֶל רַבְּנֵנוּ ז"ל, שֶׁם רַבְּנֵנוּ ז"ל מְמַשׁ. וְעַל-כֵּן יַעַן שְׂאִין קֶבוּץ אַחַר בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, אֲלֵא אוֹ בִירוּשָׁלַיִם אוֹ בְּמֵרוֹן, וּבִירוּשָׁלַיִם מְצַעְרִים אוֹתְךָ, עַל-כֵּן תִּזְרָו עֲצָמְךָ וְתִסַּע לְמֵרוֹן לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה (וַיְהִיָּה לְךָ הַכֹּל: אֲכִילָה, שְׂתִיָּה וְלִינָה).

ובאַמת צריכים לדעת ולהודיע ולפָרסם, אֲשֶׁר הַקֶּבוּץ שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא רַק "בְּאוֹמֵן", וְאִם אִי אֲפֹשֶׁר לְנַסֵּעַ "לְאוֹמֵן" מִצַּד מְלָכוֹת הַרְשָׁעָה שְׁנִתְפַּשְׁטָה שָׁם, וְסָגְרוּ אֶת הַמְּצָרִים, לְיֹוצֵא וּלְבֹא — אֵין

(ב) אַתְּ מִתְקַבֵּךְ אֲנִי מִקְבַּל בְּכָל פַּעַם. מָה אִמַּר לְךָ, לֹא פַעַם אַחַת עֲשִׂיתִי שְׂכַת עִם זֶה, וְזֶה הֵגִיעַ בַּעֲתוֹ וּבְזִמְנוֹ, מִמַּשׁ בְּהִשְׁגָּחָה נִפְלְאָה; כִּי אַתְּ גִּדְּלָה הַעֲנִיּוֹת שְׁלִי, רַק הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יוֹדֵעַ, שֶׁכַּמָּה פְּעָמִים לֹא הָיָה לִי עַל שְׂכַת, וּבִדְקָה הָאֲתְרוּנָה הֵגִיעַ הַכֶּסֶף שְׁלִי, אֲנִי מִבְּקֵשׁ מִהֵשֵׁם יִתְבַּרֵךְ, שְׂיַחֲיָה אוֹתְךָ כְּמוֹ שְׂאִתָּה הַחַיִּית אוֹתִי, שֶׁתּוֹשַׁע בְּזוּוּג הַגּוֹן, בְּבִגְדֵי חִי וּמְזוּנֵי, שֶׁפַּע דְּקֻדְשָׁה, עֲשִׂירוֹת מִפְּלִגָּת, הָעֵקֶר אֵל תְּהִיָּה נְפוּל בְּעֲצָמְךָ, כָּל דְּמָעָה, כָּל תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה וְכָל שִׂיחָה, לֹא נֶאֱבָדְתָּ, חַס וְשְׁלוֹם, רַק הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, כְּבִיכּוֹל, מַעֲכָב זֹאת, כִּי תְּפִלָּה שְׂיִהוּדִי מִבְּקֵשׁ בְּהִתְבוּדָרוֹת, וְלִשְׂכַת לְבַד וּלְבִקֵּשׁ מִהֵשֵׁם יִתְבַּרֵךְ, נִתְחַבֵּא אֲצֵל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ לְבַד, הָעֵקֶר — חֲזַק עֲצָמְךָ, וְסוּף כָּל סוּף תִּרְאֶה יְשׁוּעוֹת יְפוֹת. רַק אֲנִי מִבְּקֵשׁ מִמְּךָ, תִּרְאֶה לְבִקֵּשׁ בְּעַדִּי, כִּי הַמְּצָב שְׁלִי הוּא אִיוִם וְנוֹא, הַחֹבוֹת חוֹנְקִים אוֹתִי לְגַמְרִי, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, הַסְּפָרִים 'שׁוֹכְבִים' בְּמַחְסָן וְכוּ', שֶׁהֵשֵׁם יִתְבַּרֵךְ יִרְחַם עָלַי כְּכֹר, וַיַּעֲזֹר לִי לְצִאת מִהַחֹבוֹת הַגְּדוֹלִים.

אָשֶׁר   ג' פב   בַּנְחַל   כא

שְׁלוֹם, אָזִי בְּכָל מְקוֹם שֶׁרַק יִתְקַבְּצוּ עֲשָׂרָה מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — שֶׁם הוּא הַקְּבוּץ, וְאֵין לְשׁוֹם בְּרִיָּה שׁוֹם דְּעָה לֹאמֵר שֶׁהַקְּבוּץ שְׁלוֹ הוּא יוֹתֵר מְעַלָּה, רַק כָּל מְקוֹם שֶׁמִּתְקַבְּצִים עֲשָׂרָה מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁם רַבְּנוּ ז"ל מְמַשׁ; וְעַל-כֵּן אִם יִהְיֶה לָךְ עֲשָׂרָה מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֲצִל הַכֶּתֶל הַמְּעַרְבִי, תִּתְפַּלֵּל שֶׁם, אוֹ בְּמְקוֹם אַחֵר. וְהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ יִזְכְּנוּ לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ אֶת כָּל הַתְּקוּנִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוּשָׁה, וְנִזְכָּה לְהַכְּתִיב וּלְהַחֲתִים בְּכַתִּיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' פב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר כִּי תֵבֵא הַיְתִשְׁל"ט.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵיד נַפְשִׁי, וְתִיךְ וַחֲסִיד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... נֵרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה.

אֶת הַגְּלוּיָהּ לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי, וְשִׁמְחֵתִי מְאֹד מְאֹד עַל אֲשֶׁר תִּהְיֶה לְאֵל, אַתָּה שְׁמַח בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, כֵּן רְאוּי לָךְ, לְהִיּוֹת אִיךְ וְרַק בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, כִּי, תִּהְיֶה לְאֵל, אַתָּה נִמְצָא בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטִימוֹהֵר"ן, חֵלֵק א', סִימָן כ'): בְּאֵלֵינוּ אֲשַׁתְּפַח גְּבַר וְתִקְיָךְ (זֶהוּ תְרוּמָה קַעוּ); כִּי קָדָם שִׁבְּאֵין לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, עֲדִין לֹא נִצְחוּ אֶת הַמְּלַחְמָה, עֵינֵי שֶׁם; אִיךְ שֶׁם בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים סִיעָתָא דְשְׁמִיא וְרַחֲמִים מְרַבִּים לְהַשְׁמֵר וּלְהַנְצִל מִדְּעוֹת זְרוֹת שֶׁל (דְּבָרִים ח, יז): "כַּחֲסִי וְעֵצִים יְדֵי עֲשֵׂה לִי אֶת הַחֵיל הַזֶּה", אֲשֶׁר זֶהוּ עֵקֶר הַכְּפִירוֹת וְהָאֶפִיקוֹרְסוֹת הַמְּרָה, שְׁנִתְפַּשְׁטָה עַכְשָׁו מְאֹד מְאֹד בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵל וּבְפָרֻט, וְעַל-כֵּן עָלֶיךָ לְהִרְבּוֹת בַּתְּפִלָּה וּבַהֲתַבּוֹדָדוֹת, אֲשֶׁר דְּבַר זֶה מְחִזֵּק אֶת הָאֲמוּנָה, וּמְכַנִּיס בְּאָדָם יְדִיעָה בְּרוּרָה וּמְחַלְטֵת, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵי וְיִתְבַּרַךְ, וְעַל-יְדֵי כָּל דְּבוּר שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבַדְּדוֹת, מְמַשִּׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת, נְעִימוֹת, זִיו וְחִיוֹת תְּשׁוּקַת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לִידַע, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם טְבֵעַ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל כֶּסֶף

כב   אֲשֶׁר   ג' פג   בַּנְחָל

להשגחה. ועל-ידי ידיעה זו, לידע שאין בלעדיו יתברך כלל, תכנס בלבך שמחה עצומה, עד שתרקד מרב שמחה. פי אין לך עוד שמחה כברור וזכוף האמונה הקדושה, פי על-פירב אדם העצוב, זהו רק מחמת חסרון האמונה; פי המאמין באמונה פשוטה ומחלטת, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם ממש, ואפלו בעמקי עמקים בשאול תחתית וכו' מעשיו ומחשבותיו המגנים, גם שם השם יתברך, ובידיעה זו יתעורר ויתחזק מאד מאד בשמחה עצומה, שמחה אין סופית. ולמען השם לטובתך הנצחית, תרבה באמירת משניות שם בארץ ישראל, וכן בלמוד מחבר רמ"א מארבעת חלקי שלחן ערוך, והשם יתברך יאיר עינינו במאור תורתו.

הדורש שלומך...

ג' פג.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר פי תבא ה'תשל"ט.

שלום לידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך הקצר לנכון קבלתי. חמדת לבכי! הרגל עצמך בהתמדת התורה הקדושה. וספר לי ר' לוי יצחק, (נרו יאיר) [ז"ל], שהיה רגיל להכניס אל אנשי שלומנו, והיה מוצא אצלם המון ספרים זה על גבי זה, ובכל ספר היה קנייטש (סימן), ובכל עתות הפנאי המשיכו בשעורים כסדרן: תנ"ך, משניות, גמרא, שלחן ערוך, זהר הקדוש, תקונים וספרי רבנו ז"ל וכו' וכו', כל אחד כפי שבחר לו, ואפלו בתנות היו להם מוכנים ספרים, והיו לומדים בהתמדה רבה עד כאן.

חמדת לבכי! תראה להתנהג גם-כן כן, ובמשך הזמן תזכה לסיים ולחזור להתחיל ולסיים. וצריך שתדע, פי אין טוב ואין נעם מתורה, ואשרי המתמיד בתורה, אשר על-ידי-זה אין עליו שום ענש

וְדִין לְמַעַלְהָ. וְכֵן תִּרְגִּיל עֲצָמְךָ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, וּבְכָל עֵת מִצּוֹא תְּשִׁיחַ וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ אֵת כָּל לִבְךָ וְכָל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתִהְיֶה עֲקָשׁן גָּדוֹל עַל עֲנָנָן זֶה, וְכָל דְּבוּר וְדְבוּר יִהְיֶה חָשׁוּב אֲצִלְךָ, כִּי עוֹלָה בְּמָקוֹם גְּבוּהָ מְאֹד מְאֹד. וְאִם הָיוּ בְּנֵי-אָדָם יוֹדְעִים מִמַּעַלְתַּת הַשִּׁיחָה בִּינוֹ לְבֵין קוֹנֹנוֹ, וּמֵה נַעֲשֶׂה מִזֶּה לְמַעַלְהָ, הָיוּ תְּמִיד רְגִילִים בָּזֶה.

הַעֲקָר אֵל תְּבַלְבֵּל עֲצָמְךָ מֵאַחֲרִים כָּלֵל. וּמֵה שְׂאֵתָה צָרִיךְ, רֵאֵה לְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, כִּי הַכֹּל לְכָל תְּלוּי בּוֹ יִתְבַּרְךָ. וְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ יִמְשִׁיךְ עָלֵינוּ עֲרֻבוֹת, נְעִימוֹת, זִיו, חִיּוֹת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר אֵין עוֹד נֹעַם, כְּמוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (שיחות-ה'ר"ן, סִמָּן ג): אֲצֵל הָעוֹלָם אֱמוּנָה הוּא דְּבַר קָטָן וְאֲצֵלִי אֱמוּנָה הוּא דְּבַר גָּדוֹל, עֵינַי שָׁם; וְעַל-כֵּן עָלֵינוּ לְדַבֵּר תְּמִיד רַק מֵאֱמוּנָה פְּשוּטָה, וּלְהִמְשִׁיךְ אֵת עֲצָמֵנוּ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' פד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, מוֹצְאֵי-שְׁבֵת־קִדְשׁ לְסֹדֵר כִּי תִבֵּא ה'תשל"ט.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל יְדִיד נַפְשִׁי, וְתִיק וְחֶסֶד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ עִם הַקּוֹנְטֵרַס לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד לְרֵאוֹת בְּעִבּוֹדְתְךָ עֲבוֹדַת הַקִּדְשׁ, שְׂאֵתָה מְדַפִּיס קוֹנְטֵרַסִים, וּמְחַלְקִים בְּיַעֲקֹב וּמְפִיצִים בְּיִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֵי חֲלֻקְךָ, יֵהֵא חֲלָקֵי בְּחֻלְקֶךָ! וְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ יַעֲזְרֶךָ וַיְבָרְכֶךָ בְּזְכוּת הַפְּצַת מַעֲיָנוֹת הַחֲכָמָה חוּצָה, שְׂתַזְכְּהָ לְרַפּוּיַת הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף, וְתִגְדֵּל בָּנִים וּבָנוֹת, וְתִרְוֶה מֵהֶם רַב נַחַת.

מָה אִמַּר לְךָ, יְדִידֵי הַיְקָר! אֵין לָנוּ דְבוּרִים אִיךָ לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁגָּמַל עִמָּנוּ, שְׂזַכְּנוּ בְּזְכוּת חֲנָם לְהַתְּנוּעַ מֵרַבִּי

אֲמַת כְּזֶה, מֵרַבִּי רַחֲמָן כְּזֶה, אֲשֶׁר כָּל אֵילֵי נְבוֹת וְכָל בְּנֵי-אָדָם לְבַלְלִים וְכוּ', אֵי אֶפְשֶׁר לְרֹשֶׁם גְּדֹלַת רַבְּנוּ ז"ל, וּמַעֲלַת הַמַּתְקַרְבִּים אֵלָיו. וְכָל זֶה אֲנִי רוֹשֵׁם לָךְ לְמַעַן הַחַיּוֹת עֲצֻמָּךְ עַל הַזְכוּת הַגְּדוֹלָה שֶׁנִּפְלָה בְּחֻלְקֶךָ, כִּי זֶה שְׂבוּעַ אֲשֶׁר מִתְאַכְסֵן אֶצְלָנוּ צָדִיק מִפְּרָסָם לְבַעַל מוֹפֵת גְּדוֹל, וּבָאִים אֶצְלוֹ בְּכָל יוֹם מֵאוֹת אֲנָשִׁים כָּל מִינֵי סוּבְלֵי חֲלָאִים וּבַעֲלֵי יְסוּרִים, מְרִי גִפְשׁ וְכוּ' וְכוּ', וְהוּא מְבָרְכֵם. וְאִם אֲמַנֶם שֶׁבְּרַכַּת צָדִיק הוּא דְבַר גְּדוֹל, וּבִפְרָט כְּשֶׁבָאִים אֶצְלוֹ, שִׁיתְפַּלֵּל בְּעִבּוּרָם, דְּבַר זֶה הוּא גְּדוֹל מְאֹד (כַּמּוּבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן י'), אַךְ אֲנִי מִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם בְּעֵינַי שֶׁל רַחֲמָנוֹת גְּדוֹלָה, מִי יִתֵּן, מִי יִתֵּן, וְהָיוּ זוֹכִים לְהַתְּדוּעַ מֵרַבְּנוּ ז"ל, הִזֵּה נִפְתַּח פִּיהֶם לְדַבֵּר וְלִשְׁיַח וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ אֵת כָּל לִבָּם וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, וְהָיוּ מִתְקַשְּׂרִים וּמְתִיחַדִּים עִמּוֹ יִתְבַּרַךְ, כִּי רַבְּנוּ ז"ל מֵאִיר אֹרוֹ יִתְבַּרַךְ בְּגִלּוּי רַב כְּזֶה, אֲשֶׁר רַק מִי שֶׁטוּעֵם בְּקִצֵּה הַדְּבֶשׁ, מַחִיָּה אֵת עֲצָמוֹ, כִּידוּעַ לְכָל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ הַיְקָרִים, שֶׁזָּכוּ לְטַעַם בְּהָאוֹר הַנֶּעְלָם וְהַגָּנוּז הַזֶּה. וּכְבָר יְדוּעָה אִמְרַת הַרַב הַחֲסִיד ר' יִצְחָק בְּרִיִּיטְעֵר הַי"ד: אָבִי לְמַדְנֵי לְקַיֵּם אֵת הַמַּצּוּוֹת וְלִהְיֶתפַּלֵּל הַשֵּׁלֶשׁ תְּפִלוֹת הַקְּבוּעוֹת, וּמְלַמְדֵי לְמַד אוֹתִי אֵיךְ לְלַמֵּד, אֲבָל רַבְּנוּ ז"ל, הָאִיר בִּי אוֹר וַחַיּוֹת וְנֵעַם וְזִיו כְּזֶה, עַד שֶׁאוּכַל לְדַבֵּר בְּעֲצָמִי וּבְלִשׁוֹנִי אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, וּלְסַפֵּר עִמּוֹ כְּאֲשֶׁר אֲנִי מְסַפֵּר עִם אַחֵי וְחֻבְרֵי, וְדַבְרֵי פִי חֲכָם חָן; כִּי בְּאַמַּת כָּל זְמַן שֶׁאָדָם אֵינוֹ חֲזָק בְּעִבּוּדַת הַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרַךְ, עֲדִין אֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּאֵיזָה עוֹלָם הוּא נִמְצָא, כִּי בְּלֵי הַתְּבוּדוֹת הָאָדָם אֵינוֹ מֵיֵשֵׁב כָּלֵל, וּמְרִים וּמְרוֹרִים לוֹ הַחַיִּים, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אֲבָל תַּכְף-וּמֵיד כְּשֶׁאָדָם מְרַגִּיל אֵת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרַךְ, אֲזִי בְּכָל מְקוֹם שֶׁרַק יֵלֶךְ וַיִּטֵּיל, יִשְׁיַח וַיִּסַּפֵּר לְבָבוֹ עִמּוֹ יִתְבַּרַךְ. וְעַל-כֵּן רָאוּי לָךְ לְהַחַיּוֹת עֲצֻמָּךְ מְאֹד מְאֹד בְּהַפְצַת אֵלוֹ הַסְּפָרִים אֲשֶׁר אִתָּה מְדַפִּיס, כִּי אֵינִי לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כַּמָּה אֲנָשִׁים נִתְעוֹרְרִים לְהִשָּׂם יִתְבַּרַךְ, עַל-יְדֵי סְפָרִים אֵלוֹ. וּבִפְרָט שֶׁהַתְּחִלָּתָּ לְהַדְפִּיס אֵת הַ"לִּקוּטֵי-מוֹהַר"ן" עִם פְּרוּשׁ "שִׁפְת הַנְּחַל" בְּקוֹנְטְרָסִים, מִי יִתֵּן שֶׁתִּזְכֶּה לְהַדְפִּיס אֵת יְתֵר הַתּוֹרוֹת, וְכֵן אֲזַכֶּה גַם אֲנִי לְהַדְפִּיס עַל כָּל הַ"לִּקוּטֵי-מוֹהַר"ן", אֲשֶׁר סִפֵּר זֶה עֲשֵׂה הַתְּעוֹרוֹרוֹת גְּדוֹלָה בְּעוֹלָם, כְּאֲשֶׁר קִבַּלְתִּי כִּבְר הַמּוֹן מִכְּתָבִים הַמְּבַקְשִׁים וּמְתַחַנְּנִים

בַּעֲבוּר סֵפֶר זֶה. וְעַל-כֵּן רָאָה לְהַדְפִּיס עַל יְתֵר הַתּוֹרוֹת, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲזָרֵנוּ שְׁנוּזָה לְקַדֵּשׁ שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם. וְתִהְיֶה לָאֵל, אֲשֶׁר נָתַתִּי אֶכְסֵנִיָּה טוֹבָה לְהַצְדִּיק הַנ"ל, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְפָּרֵס בֵּית מִדְרָשְׁנוּ בְּכָל הָעִיר, וְכֻלָּם מְדַבְּרִים שֶׁהַצְדִּיק מְרִיבֵנִיץ מִתְאַכְסֵן אֶצֶל הַבְּרֶסְלָבֶר יְשִׁיבָה, וְכֻלָּם רָצִים וּבָאִים וְיוֹשְׁבִים בְּבֵית מִדְרָשְׁנוּ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם.

חֲמַדַּת לְבָבִי! עָלִינוּ לְחַזֵּק אֶת עֲצָמֵנוּ הָעָקָר בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה, לִידַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בַּלְעָדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל: דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלֻקוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, שְׁנִתְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בַּלְבוּשִׁים אֵלוֹ, וְכָל מָה שֶׁיִּחַקֵּק יִדְעֶה זֶה, אֲשֶׁר הַכֵּל הוּא אֱלֻקוֹת וְאֱלֻקוֹת הוּא הַכֵּל, כְּמוֹ-כֵן יִזְדַּכֵּךְ וְיִתְבָּרַר מִחוּ, וְיֵאִיר לוֹ מְאֹד מְאֹד; כִּי תִכְףּ-וּמִיד כְּשֶׁמְכַנִּיס אָדָם בְּדַעְתּוֹ אֶמְתַּת מְצִיאוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאֵיךְ שְׁאֵין שׁוּם מְקָרָה כָּלֵל, וְאֶפְלוּ מָה שְׁנֹאֲרַע מִבְּעַל בְּחִירָה, יוֹדַע בְּרוּר, כִּי יָד ה' שָׁם, הוּא נִגְאָל מְכָל הַגְּלוּיּוֹת, וְנִתְגַּלָּה לוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ מְכָל הַהִסְתְּרוֹת וְהַלְבוּשִׁים, וְשֵׁשׁ וְשִׁמְח מְאֹד עַל חִלְקוֹ, כִּי אֵין לָךְ עוֹד שְׂמִחָה כְּזוֹ, כְּאֲשֶׁר הָאָדָם יוֹדַע בְּבִירוֹ גְּמוּר, אֲשֶׁר אֵין בַּלְעָדָיו יִתְבָּרֵךְ. וְעַל-כֵּן גַּם מָה שֶׁהַצְדִּיק הַנ"ל מִתְאַכְסֵן עִכְשָׁו אֶצְלָנוּ, וַיֵּשׁ לוֹ פָּרְסוּם גָּדוֹל בְּכָלֵלִיּוֹת בְּעוֹלָם, וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הַסְּטָרָא אַחְרָא וְהַשׁוֹנְאִים הַשְּׁלִיכּוּ כָּל מִינֵי זָכַל וְלִשׁוֹן-הָרַע עַל בֵּית מִדְרָשְׁנוּ וְכוּ', כִּי יוֹדַע לָךְ, מָה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? סִבֵּב כִּמָּה מִינֵי סְבוּת, עַד שֶׁהַצְדִּיק הַנ"ל, אֲשֶׁר מְפָרֵס בְּכָל הָעוֹלָם בְּשֵׁם טוֹב מְאֹד וּבְמוֹפְתִים, נִכְנָס לְהַתְאַכְסֵן אֶצְלָנוּ, וַיֵּצֵא שָׁם בְּעִיר, כִּי הוּא מִתְאַכְסֵן אֶצֶל הַבְּרֶסְלָבֶר, וְכֻלָּם רָצִים וּבָאִים אֶצְלָנוּ. מִזֶּה, תִּהְיֶה לָאֵל, כְּבָר יָרַד הַשֵּׁם רַע עַל בֵּית מִדְרָשְׁנוּ. רָאָה וְגַם רָאָה מִדַּת טוֹבוֹ וְרַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ עָלֵינוּ, אַחֲרֵי שֶׁכָּבַר סְבִלְתִּי זֶה כִּמָּה שָׁנִים מְרִירוֹת וּבְזִיוּנוֹת וְשִׁפְיכוֹת דָּמִים וְכוּ', וְהִיָּה הַנְּחָה עַל בֵּית מִדְרָשְׁנוּ מָה שֶׁהִיָּה וְכוּ', כִּי יוֹדַע לָךְ, וְתִהְיֶה לָאֵל, עִכְשָׁו כֻּלָּם מִתְפַּלְאִים עַל כָּל הָעֲנָנִין. וּבְאַמַּת הַכֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ הַצּוֹפֵה בְּרֵאשׁ מָה שֶׁיְהִיָּה בְּסוּף.

עַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְבָבִי, רָאָה וְגַם רָאָה לְהַדְפִּיס וּלְהַפִּיץ אֶת הַסְּפָרִים, וְסוּף כָּל סוּף תִּתְּנוּדַע הָאֵמֶת בְּעוֹלָם, וּבְזִכּוֹת עֲבוּדָתְךָ עֲבוּדַת הַקְּדֹשׁ תִּזְכֶּה לְרַפּוּאָה שְׁלֵמָה, וְיִהְיֶה שְׁלוֹם וְאַהֲבָה וְאַחֲוָה

בְּבֵיתְךָ, וְתִכְתֹּב בְּסִפְרֶךָ שֶׁל צְדִיקִים אֲמִתִּיִּים בְּכַתִּיבָה וְחִתִּימָה טוֹבָה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִזְכְּנוּ לְהַתְּפַלֵּל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַזֶּה בְּקַבּוּץ הַקְּדוּשׁ שֶׁלָּנוּ חֲסִידֵי בְּרִסְלָב כָּאֵן בְּ"הֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ", וְנִזְכָּה לִפְעַל, שֶׁתִּתְגַּלֶּה כְּבָר מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְיֵאִיר אֹרֵרוֹ הַגָּנוּז עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

ג' פה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר נֶצְבִים-וַיִּלָּךְ ה'תשל"ט.

שְׁלוֹם וְכָל טוֹב סָלָה, כְּתִיבָה וְחִתִּימָה טוֹבָה יִרְדְּפוּ לִידֵיד נִפְשֵׁי, נַר לְהַצְדִיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יֵאִיר.

מְכַתְּבֶךָ עִם הַמַּעֲוֹת לְפִדְיוֹן, לְנִכּוֹן קַבְלָתִי. וְאַשְׁתַּדֵּל לֹמֵר הַתְּפִלָּה לְפִדְיוֹנוֹת בְּעִבּוּרֶךָ. וּבְפֶרֶט בְּשַׁעַת חֲצוֹת, שְׂאֵז זְמַן הַמְּתַקֵּת הַדִּינִים (עֵין לְקוּטִי-מֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן קמ"ט); וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ, וְיִמְתְּקוּ כָּל הַדִּינִים מִכָּלל יִשְׂרָאֵל, וְנִזְכָּה לְשַׁנֵּת גְּאֻלָּה.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! לֹא טוֹב הַדֶּרֶךְ שֶׁלְקַחְתָּ לְעֶצְמֶךָ, אֲשֶׁר כָּל דְּבָר קָטָן מְבַלְבֵּל אוֹתְךָ, מְדוּעַ לֹא תִכְנִים בְּעִנְיֶיךָ אֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ? ! מְדוּעַ לֹא תִסְתַּכֵּל עַל הַהִשְׁגָּחָה? ! מָה אַתָּה חוֹשֵׁב, הַכֹּל נַעֲשֶׂה מְעֶצְמוֹ? ! הֵאֵם אֵינְךָ יוֹדֵעַ, שֶׁיֵּשׁ בּוֹרָא כָּל הָעוֹלָמִים, הַמְּשַׁגֵּיחַ עַל הַכֹּל בְּהִשְׁגָּחָה פְּרֻטִי פְּרֻטִית? ! וְעַל-כֵּן כָּלָּךְ מְבַלְבּוּלִי חָנָם! אַתָּה, יְדִידֵי הַיָּקָר, מְסֹר עֶצְמֶךָ לְגַמְרֵי אֱלֹהֵי יִתְבָּרֵךְ, וְתִרְאֶה אֵיךְ שֶׁיִּנְהַיֵּג עִמָּךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. וְצִרִיךָ שֶׁתִּדַע, שְׁמִי שֶׁשִּׁיךְ לְשַׁרֵּשׁ נִשְׁמַתְךָ בְּשַׁעַת וּבְרִגְעַ זֶה, מִמִּילָא יְבוֹא אֵלֶיךָ מְסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, וְלֹא יוֹעִיל שׁוֹם מוֹנֵעַ וּמַעֲכָב וְכוּ'. וְלִהְפֹךְ, לֹא תוֹעִיל לְךָ שׁוֹם הַשְׁתַּדְּלוֹת וְשׁוֹם חֲנֻפָּה וְשׁוֹם מַחְלָקַת וּמְרִיבוֹת, כְּעַס וּקְפִידוֹת וְכוּ' וְכוּ', אֲדַרְבֶּה, זֶה עוֹד יִקְלָקֵל יוֹתֵר. אַתָּה, יְדִידֵי הַיָּקָר! מְסֹר עֶצְמֶךָ לְגַמְרֵי אֱלֹהֵי יִתְבָּרֵךְ. וְשִׁמְעֵתִי מֵאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׂאָמַר: "אֵז מַעַן אֵיז אוֹיֵךְ דִּי

נועלט, איז זייער ביטער^ג; העקר להרגיל עצמו להיות רק עם הרגלים בזה העולם, אָבֵל "וראשו מגיע השמימה" (בראשית כח, יב), עם הראש, שהוא המח-מחשבה, צריכים לחשב תמיד רק ממנו יתברך, ועל-ידי-זה יחיה באמת חיים נצחיים. וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (תמיד ל:): הרוצה שיחיה — ימות, שימית עצמו מכל הבלי העולם הזה. ובאמת פשאדם מכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך, ואיך שדומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, אזי גם עם הרגלים הולך בעולם תבא, כי הכל הוא אלקות, ואלקות הוא הכל; אשרי הזוכה לחשב זאת תמיד.

הדורש שלומך...

ג' פו.

בעזרת השם יתברך יום חמישי לסדר האזינו י"ג מדות ה'תש"ם.

ששון ושמחה ישיגו וירדפו לידיך נפשי, ותיק וחסיד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

פה תקבל טשעק ששלח לי ... גרו יאיר, בעבורך.

תהלה לאל, הראש השנה הקדוש עבר אצלנו בשמחה ובהתעוררות ובחיות ובנעם גדול. הנה, תהלה לאל, קבוץ יפה, והשם יתברך יקבל את תפלתנו ברחמים וברצון. ותהלה לאל, דברנו הרבה על התורה "תקעו תוכחה", מענין אהבה ואחנה בין אנשי שלומנו, וכן דברנו הרבה על-פי התורה "בחצוצרות", מענין להמתיק את כל גזרי הדינים על-ידי למוד זכות על כל אהד ואהד, ותהלה לאל, חסדי ה', החיינו את עצמנו מאד מאד.

חסדי השם יתברך, הקבוץ שלנו מתרבה מדי יום ביומו, ותהלה לאל, אין עוד ד' אמות פאלו בכל ארצות-הברית וקנדה,

ג) אם האדם הוא בזה העולם, מר לו החיים מאד.

כח   אָשֶׁר   ג' פו   בְּנַחֵל

שִׁיתְקַבְּצוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּכָל יוֹם עֶרֶב וּבִקְרָא לְהַתְפַּלֵּל יַחַד וּלְלַמֵּד, וּלְדַבֵּר יַחַד וּלְרַקֵּד וּלְשַׂמֵּחַ יַחַד. תְּהִלָּה לְאֵל, אֲשֶׁר עַד כֹּה עֲזָרְנוּ.

חֲמַדַּת לְבָבִי! הַחַיִּים מְלֵאֵי נְסִיוֹנוֹת, וְעוֹבֵר בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מֵה שְׁעוֹבֵר, וְעָלִינוּ לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם מַחְדָּשׁ, וּבִפְרֹט עַל-יְדֵי דְרָךְ הַתָּם וְהַפְּשוּט שֶׁל שִׂיחָה בֵּינֵנוּ לְבֵין קוֹנוֹ, אֲשֶׁר אֶלְמָלָא זֶה לֹא בָּאֵנוּ אֶל זֶה הָעוֹלָם, וְלִהְיוֹדֵעַ רַק מֵעֶצֶה זֶה גַּם-כֵּן הָיָה כְּדָאִי. מִכָּל שָׁפָן וְכָל שָׁפָן, שְׁתִּהְלֶה לְאֵל, יֵשׁ וַיֵּשׁ לָנוּ הַמוֹן עֲצוֹת וּדְרָכִים וְהַתְחַזְּקוֹת.

טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדֵּעַ מִרְבֵּנוּ ו"ל, וְעַל-כֵּן עֲכָשׁוּ שְׁנִכְנִסָּה שָׁנָה חֲדָשָׁה, עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה. וּבִפְרֹט אַתָּה, יְדִידֵי הַיָּקָר, חֲזַק, חֲזַק, לְהִתְעוֹרֵר וּלְהִתְחַזֵּק בְּכָל יוֹם, וּלְדַבֵּר אֶפְלוּ אֵילוּ דְבוּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֶפְלוּ כְּשֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ יְחִידֵי בְּדֶרֶךְ, רֵאֵה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי זֶהוּ חֲלָקָךְ לְנַצַּח נִצְחִים, וְעַל-יְדֵי כָּל דְבוּר וְדְבוּר שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אַתָּה מְקַיֵּם מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל "וּלְדַבְּקָה בּוֹ" (דְּבָרִים י"א, כ"ב).

אַקוּהָ לְהִתְרְאוֹת עִמָּךְ בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, אֲנִי נוֹסֵעַ מִכָּאן, בְּעֲזָרְתּוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּיוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֹדֵר בְּרֵאשִׁית הַבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה (כ"ה בַּתְּשֵׁרֵי), וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, אֲגִיעַ לְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם רְבִיעִי, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר, שֶׁאֲזַכֶּה לַפְּעַל מֵה שֶׁצָּרִיכִים לַפְּעַל, וּבִפְרֹט לְזִכּוֹת לְנִשְׁמַת מְאוּרָא דְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל. וְאַקוּהָ לַהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁתִּהְיֶה הַשְּׁלִיחַ הַטּוֹב לַעֲזֹר לְבָנִי, נְרוֹ יְאִיר, אֲשֶׁר בְּזֶה אַתָּה עוֹשֶׂה לִי חֲסָד חֲנָם נִפְלָא, חֲסָד שֶׁאֵין יְכוּלִים לְשַׁלֵּם בְּעִבּוֹר זֶה כָּל הוֹן דְּעַלְמָא מִמֶּשׁ וְכוּ'. כְּאֲשֶׁר דְּבַרְנוּ פָּנִים אֶל פָּנִים. וּמֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲבַקֵּשׁ, שְׁנוֹזְכָה לְהַצְלִיחַ דְּרַכְּנוּ, וּבְעֲזָרְתּוֹ יִתְבָּרַךְ תִּקְבַּל שְׁכָרְךָ מִמֵּנוּ יִתְבָּרַךְ, שְׁתּוֹזְכָה, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, לְרוֹת רַב נַחַת מִבְּנֵיךָ וּמִבְּנוֹתֶיךָ, וְתּוֹזְכָה לְבָנִים וּבָנוֹת יְרֵאֵי הַ', וְתַעֲשֶׂה עִמָּם שְׁדוּכִים יָפִים בְּנִקְלָה, וּלְרֵאוֹת בָּנִים וּבְנֵי בָנִים דְּרוֹת יְשָׁרִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ וּמִבְּרַכְּךָ בְּגִמְרַת חַתִּימָה טוֹבָה...

ג' פז.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר נח, ב' דראש חדש חשון ה'תש"ם.

שלום וברכה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי נַפְשִׁי, נֵר
לְהַצְדִּיק נַחַל נֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח
לְנֹצַח נְצָחִים.

את המכתב עם המעות לנכון קבלתי על ידי ... גרו יאיר, והנה
אני נמצא כעת בארץ ישראל, ותהלה לאל, אני מדפיס כעת כבר
ספר "אשר בנחל", חלק י"ב, וכפי הנראה חלק י' נצטלם כאן,
למען שיתפשט פה, כי, תהלה לאל, החפוש והבקוש אחר ספרים
אלו פה בארץ ישראל הוא מאוד מאוד, וכלם יש להם טענות עלי,
למה איני מפיץ הספרים החדשים כאן.

ותהלה לאל, אתמול הייתי אצל ר' לוי יצחק (גרו יאיר) [ז"ל],
וקבלני באהבה ובחבה גדולה, והרבה דבר עמי. וגם הייתי
בבית-הכנסת הגדול במאה שערים, וכלם כאחד כל אנשי שלומנו,
קבלוני באהבה ובחבה יתרה כזו, אשר אי אפשר לתאר, ולא כמו
שֶׁהֲרָשָׁעִים בְּחוּץ-לְאֶרֶץ מוֹצִיאִים שֵׁם רַע, יִסְכַּר פִּיהֶם וְכוּ'.

מה אמר לך, ידידי היקר! אשרינו מה טוב חלקנו, ומה נעים
גורלנו, שזכינו להתודע מרבנו ז"ל, ואשר על ידו נפתחו עינינו
ולבבנו להרגיש את קדשת ארץ ישראל, כי אין לך עוד טוב ונעם
וחיות ממי שזוכה לגור בארץ ישראל, ומכל שפן בירושלים עיר
הקדש, אשר בכל פעם יכולים לברח אל שער הרחמים, שער
השמים, ולבקש ולהתחנן לפניו יתברך, ואשר כאן הוא מקום
הגסים, מקום האמונה, מקום התפלה (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן
ז); ואת החיות והמשיבת נפש שזוכים להרגיש כאן, זה אי אפשר
לציר כלל, והלואי שנוזקה כבר לבנות כאן את מתיבתא "היכל-
הקדש", כי בארץ ישראל, שם דיקא הוא המקום היחידי המכשר
לקבל את אור רבנו ז"ל, ומכל שפן כאן בירושלים. ומחמת טרדותי

הרבבות — אַקצָר, וְעוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד.

הדורש שלומך, ומאחל לך כל טוב...

ומחמת שאחד מאנשי שלומנו בקש לכתב לו בכל פעם איזה מאמר תחת כותרת "שיחת החברים", והוא ידפיסו, וזה יצא לראשונה, על-כן אמרתי לשלח לך העתק.

שיחות חברים

רבנו ז"ל קדם שיצא מעיר ברסלב לעיר אומן להסתלק שם, העמיד עצמו אל פתח הבית, והניח ידו על המזוזה, ואמר לעולם: "תראו להתקבץ יחד, ולהתפלל יחד, כי אם תתפללו בכונה אולי תוכלו להמשיך אותי לכאן עוד פעם" (עין חיי-מוהר"ן, נסיעתו לאומן, סימן ג); וכשתעין היטב ותעמיק דעתך, תראה ותבין ותשכיל, שדבורים אלו הם צואת רבנו ז"ל לאנשי שלומנו, כי הלא הוא ידע להיכן נוסע ולמה נוסע כידוע, ואז אמר: "תראו להתקבץ יחד"; הרי שרצונו של רבנו ז"ל הנה, שהעקר נראה להתקבץ יחד. כי בעת ההתקבצות שמתקבצים יחד, אזי נתעוררת תשוקה חזקה ועצומה אצלם, ונכללים יחד, כמובא (בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא); אשר כל השכליים פרטיים נכללים בשכל הכולל, אזי על-ידי-זה נעשית שמחה, בבחינת (משלי יג, ט): "אור צדיקים ישמח", עין שם; נתעוררת אצלם שמחה עצומה, ומאירים זה לזה אורו הגנוז, כל אחד כפי חלקו ודעתו והתקשרותו שזכה לקבל אצל הצדיק וכו'. ועל-כן בעצם ההתקבצות יחד, שמתקבצים אנשי שלומנו, הוא ענין נפלא ונורא מאד, כי על-ידי-זה יכול כל אחד להאיר לחברו נקדתו הטובה; כי בכל אחד יש נקדה אשר אין בתוכו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לד); ועקר המקום לזה הוא בבית-הכנסת, ובפרט בבית-הכנסת הנקרא על שם הצדיק, שם הוא המקום הכי מבחר להתקבץ יחד, כי שם נתקבצים כל החברים יחד, וכל אחד עובד את השם יתברך כפי בחינתו וכפי מדרגתו וכפי הרגשתו שזכה לקבל הוא מרבנו ז"ל, ועל-כן הוא ענין נורא ונפלא להקים בכל מקום ובכל שכוונה שגרים שם אנשי שלומנו היקרים,

בית-הַכְּנֶסֶת על שם הצדיק, וכעין שְׁמוּבָא בְּסְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת (מעשה ב'), שִׁיעֲשׂוּ סְבִיב סְבִיב כָּל הָעִיר מְעִנּוֹת, כְּדֵי שֶׁשָּׂאֶחָד יִרְצֶה לְשִׁתּוֹת, לא יִצְטָרֵךְ לִילֵךְ וְלִשְׁתּוֹת, רק כָּל אֶחָד יִמְצָא מַעֲזָן אֲצִלוֹ, עֵין שָׁם. וְהַמְצִיאוֹת מְעִידָה, שֶׁבְּכָל מְקוֹם וּבְכָל שְׁכוּנָה שָׂרָק פְּתָחוֹ בֵּית-הַכְּנֶסֶת על שם רַבְּנוּ ז"ל, אֲפֹלוֹ שֶׁהִתְחִילוּ עַל-יְדֵי שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, לְבַסּוֹף נִתְּוֹסְפוּ שְׁכָנִים רַבִּים, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה קְבוּץ גָּפָה, וּבֵינָן כָּךְ וּבֵינָן כָּךְ הֵם זוֹכִים לְשַׁמֵּעַ דְּבוּרִים מִתּוֹרַת רַבְּנוּ ז"ל, וְגַם זוֹכִים לוֹמַר מְדֵי פַעַם בְּפַעַם "תְּקוּן הַכָּלְלִי", וְנַעֲשִׂים אוֹהֲבִים וְאוֹהֲדִים לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ. וּבַפְּרָטִיּוֹת הַטּוֹבָה הִיא לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ בְּעֶצְמָם, אֲשֶׁר הִרְבֵּה פְעָמִים יֵשׁ לָהֶם טַעֲנָה צוֹדֶקֶת, שֶׁבְּשְׁכוּנָתָם אֵין בֵּית-הַכְּנֶסֶת על שם רַבְּנוּ ז"ל, לְכֵן הֵם מִתְּרַשְׁלִים לְגַמְרֵי מִלֵּהֲתַחֲבֵר וְלֵהֲתַקְבֹּץ יַחַד, וְכַמָּה פְעָמִים הֵם כְּמָה וְכַמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה בְּמִשָּׁךְ הַזְּמַן נִתְּקַרְרִים לְגַמְרֵי, וּבְנִקֵּל הָיוּ יְכוּלִים לְבָנוֹת בֵּית-הַכְּנֶסֶת על שם רַבְּנוּ ז"ל, וְלֹא רַק שֶׁהֵם יַחֲזִיקוּ קָשֶׁר בִּינֵיהֶם, אֲלֹא גַם יוֹסִיפוּ שְׁכָנִים כְּנ"ל. וְעַל-כֵּן הַחֹב מְנַח עַל כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ לַעֲשׂוֹת בְּזֶה כְּפִי יְקָלָתוֹ, לְבָנוֹת בְּשְׁכוּנָתוֹ בֵּית-הַכְּנֶסֶת על שם רַבְּנוּ ז"ל, בְּאַפְּן שִׁיתְקַבְּצוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ יַחַד, וַיְדַבְּרוּ מִמְּנוֹ ז"ל. וְזוֹהִי עֵקֶר הַבְּרָכָה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, שִׁיְהִיָּה לָהֶם בֵּית-הַכְּנֶסֶת לְהַכְּנִס שָׁם וְלֵהֲתַפְּלֵל וְלִלְמַד וְלִרְקַד יַחַד, וְאֲשֶׁר עַל זֶה אָמְרוּ חז"ל (בְּבֹא מִצִּיֵּא קז): בְּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר, שִׁיְהִיָּה בֵּיתְךָ סְמוּךְ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת, עֵין שָׁם; וּבְיַדֵּי הַדָּבָר תִּלְוִי בְּהִרְבֵּה טְרַחֲוֹת וְהוֹצֵאוֹת וְכו', אֵךְ כָּבֵר אָמְרוּ חז"ל (לִקְוֹט זְכָרְיָה): אֵין לָךְ דְּבַר הָעוֹמֵד לְפָנֵי הָרָצוֹן; אִם רָצוֹנוֹ תִּזְקַ לַעֲשׂוֹת לְמַעַן רַבְּנוּ ז"ל, יִזְכֶּה לְהַצְּלִיחַ וְלֵהוֹצִיא סוּף כָּל סוּף מִחֻשְׁבָּתוֹ וּרְצוֹנוֹ וְכִסּוּפֵיו מִהַכַּח אֶל הַפַּעַל. וְהָעֵקֶר לֵהִיּוֹת עֶקֶשׁוֹן, וְלֹא לְהַגִּיחַ אֶת הָרָצוֹן וְהַכְּסוּפִין עַל זֶה.

אף-על-פִּי-כֵן אִם זֶה דְּבַר שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לַעֲשׂוֹת עִתָּהּ, מִפְּנֵי כָּל מִינֵי סְבוּת, עַל-כָּל-פְּנִים צְרִיךְ כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ לְרַאוֹת לְהִיּוֹת חֹבֵר וְשֹׁכֵן טוֹב לְבֵית-הַמְּדֻרָּשׁ הַנִּקְרָא עַל שם רַבְּנוּ ז"ל, הַסְּמוּךְ לְשְׁכוּנָתוֹ, וְיִרְאֶה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת לִילֵךְ לְשֵׁם עַל-כָּל-פְּנִים

לתפלה אחת, אם הוא גר רחוק, או לאיזה שעור מספרי רבנו ז"ל המתקיים בו, ולכל יהיה בכלל שכן רע, חס ושלום, אשר זה נאמר על מי שיש לו בית-הכנסת בעירו, ואינו נכנס לשם, כמו שאמרו חז"ל (ברכות ח.), ואין על זה שום תרוץ, לילך ולהתפלל בבתי כנסיות אחרים, שאינם נקראים על שם רבנו ז"ל, כי תהלה לאל, זכינו להתנדע מרבי אמת כזה, ומאורות ותורות ועצות נוראות כאלו, עלינו להיות שכנים טובים, ולהצטרף אל אנשי שלומנו היקרים, כל אחד בבית-הכנסת אשר סמוך לו, או שהוא לפי רוחו וכו', יהיה אף שיהיה, "ברסלבר חסיד" צריך להשתדל להתפלל ב'ברסלבר שטיבל", וזה יביא אחר-כך לתוצאות טובות, כי ישמע שם אילו דבורים טובים, ויראה שם אילו הנהגות טובות, וילמד עצמו ממעשיהם הטובים וכו' וכו'. ובפרט שרבנו ז"ל הדגיש "להתפלל יחד", ועל-כן צריכים אנשי שלומנו בכל בית-הכנסת הנקרא על שם רבנו ז"ל, לראות שיהיה שם שעור בספרי רבנו ז"ל על כל פנים פעם בשבוע, ומכל שכן בשבת-קדש, ובפרטיות בסעדה שלישית. וצריכים להשתדל לדבר שם רק מרבנו ז"ל ומעצותיו הקדושות, ולהזהר מאד מאד לא לדבר שם, חס ושלום, חס ושלום, דברי ליצנות, חס ושלום, חס ושלום וכדומה, ואפלו הרב עדין לא מדברים מזה, ישתדלו על-כל-פנים אחד או שנים להתאמץ ולהתחזק ולדבר רק מדברי רבנו ז"ל ולא שום דבורים אחרים, ולאט יתוספו עוד נפשות, שיתחילו לדבר רק מרבנו ז"ל ומעצותיו הקדושות, עד שכל בית-הכנסת יהיה מלא מרבנו ז"ל, ובכל פנה ופנה ישמעו רק עצות והתחזקות והתעוררות מדברי רבנו ז"ל, ואז מי שרק יכנס אל תוך בית-הכנסת יתעורר ויתלהב לבו גם הוא אליו יתברך, ויקים מאמרם ז"ל (ילקוט בלק, רמז תשע"א): מה נחלים הללו בני-אדם יורדין לתוכן כשהן טמאין, וטובלין ועולין טהורין, כך בתי כנסיות, בני-אדם נכנסים לתוכן כשהם מלאים עוונות, ויוצאים מלאין מצוות וכו', עין שם; והחוש מעיד על זה מהעבר, כי בבית-הכנסת על שם רבנו ז"ל, שדברו רק מעצותיו הקדושות, אזי אפלו נכנסו לשם אנשים רחוקים וטמאים וכו', רחמנא לצלן, נתהפכו ונתקרבו אל הקדשה, והיו יוצאים מלאין

מְצוּוֹת; וְעַל-כֵּן אֵין זֶה עֲצָה לְזַרֵּק מִבֵּית-הַכְּנֶסֶת אֶת זֶה אוֹ אֶת זֶה וְכוּ', כִּי זֶה לֹא יוֹעִיל כָּלֵל, הַעֲקָר לְדַבֵּר שָׁם מְעַצּוֹתַי הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנֵנוּ ו"ל, אֲזִי מְעַט מִהָאוֹר יִגְרַשׁ וַיִּדְחֶה אֶת הַחֹשֶׁךְ, וַיֵּאִיר לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִהָאֶרֶת נֶעַם זֵיו שְׁכִינַת עֲזוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּהָאֶרֶת נוֹרָאָה וְנִפְלְאוּת; כִּי מֹשֶׁה הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, הוּא בְּחִינַת אֵין, וְדוּרוֹ הַדְּבוּקִים אֵלָיו, רְאוּי לָהֶם לְדַעַת, הֵינּוּ לְהֵאִיר לְדַעַת בְּחִינַת אֵין סוּף, הֵינּוּ אוֹרוֹ יִתְבַּרֵּךְ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד'); כִּי עַל-יְדֵי שְׁמֵשֶׁת־דָּלִים לְדַבֵּר רַק מִדְּבָרֵי רַבְּנֵנוּ ו"ל, אֲזִי יוֹרְדֵת בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת הָאֶרֶה עֲצוּמָה מִרַבְּנֵנוּ ו"ל, עַד שְׁמַמֵּשׁ מְרַגְּשִׁים שְׁרַבְּנֵנוּ ו"ל הוּא שָׁם בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת, וְנִתְעוֹרְרַת אֲהָבָה עֲצוּמָה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים. וְכֹאֲשֶׁר אָמַר רַבְּנֵנוּ ו"ל (תִּיִי-מוֹהֲר"ן מַעֲלַת הַמִּתְקַרְבִּים אֵלָיו, סִימָן רצב): הָעוֹלָם רְאוּי שְׂיִתְמָהוּ עַל גְּדֹל הָאֲהָבָה שְׂיִהְיֶה בֵּינֵינוּ, וְאֲזִי יְכוּלִים לְהִתְפַּלֵּל יַחַד בְּכּוֹנָה; כִּי עַקֵּר הַדְּבוּר רַק מִחֲמַת גְּדֹל הָאֲהָבָה וְהַשְּׁלוֹם (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רלט), וְעַל-יְדֵי שְׂיִתְפַּלְלוּ בְּכּוֹנָה, יִקְיָמוּ דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "כִּי אִם תִּתְפַּלְלוּ בְּכּוֹנָה, אוּלַי תּוּכְלוּ לְהִמְשִׁיךְ אוֹתִי לְכֹאֵן עוֹד פַּעַם"; וְכֹאֵן הַמְּקוֹם לְעוֹרֵר גַּם-כֵּן אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הַזּוֹכִים לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת הַנִּקְרָא עַל שְׁמוֹ ו"ל, שְׂיִרְאוּ לַנֶּדֶב בְּכָל פַּעַם עַל הוֹצָאוֹת בֵּית-הַמִּדְּרָשׁ, כְּגוֹן: עַל הָאוֹר וְעַל הַחֲמוּם וְעַל בְּדָק הַבַּיִת וְשִׁכְר דִּירָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה קִיּוּם לְבֵית-הַמִּדְּרָשׁ, וְהַצְּדָקָה הַזֹּה הִיא צְדָקָה גְּדוֹלָה וְזִכּוֹת הַרְבִּים. וְאָמְרוּ בְּזֵהָר הַקְּדוּשׁ (בְּשִׁלַּח נט): הֵאֵי בֵי כְּנִישְׁתָּא אֲצִטְרִיף לְמַבְנֵי בְּשִׁפִּירוֹ סַגִּיא וְלֹאֲתַקְנָא לִיהַ בְּכָל תַּקּוּנִים דְּהָא בֵי כְּנִישְׁתָּא דְּלִתְתָּא קִימָא לְקַבֵּל בֵּי כְּנִישְׁתָּא דְּלַעִילָא וְכוּ', עֵין שָׁם.

ד) בֵּית-הַכְּנֶסֶת הַזֶּה צְרִיכִים לְבָנוֹתוֹ בִּיפֵי רַב, וְלִתְקַן אוֹתוֹ בְּכָל הַתַּקּוּנִים, שְׁהָרִי בֵּית-הַכְּנֶסֶת שְׁלֵמָה קָיָם כְּנֶגֶד בֵּית-הַכְּנֶסֶת שְׁלֵמָה.

לד   אֲשֶׁר   ג' פח   בְּנַחֵל
ג' פח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר לַךְ-לְךָ ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵיד נַפְשִׁי, נֵר
לְהַצְדִּיק נַחֵל נּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

בְּאֵתִי לְבֵיתִי בְּשְׁלוֹם, וּתְהִלָּה לְאֵל, הַכֹּל עַל נְכוּן. אֵךְ מָאֵד אֲנִי
מְצַטְטֵר, לְמָה תִּכְף-וּמִיד אַחֲרֵי שְׁנִסְעָתִי, נִסְעַת מְבִיתְךָ וְהַשְׂאֲרָת אֶת
... לְבַדּוֹ. אֵךְ אֲמַנָּם, שְׁאֲנִי מִבֵּין, שְׂאִי אֶפְשֶׁר לְךָ לְהִיּוֹת כְּלוֹא בְּבֵיתְךָ
בְּעֵטּוֹ, עַל-כָּל-פָּנִים הַיָּמִים הָרֵאשׁוֹנִים עַד שְׁמִתְרַגֵּל לְהִיּוֹת בְּבֵיתְךָ,
הִיָּה רְאוּי שְׁתַּהֲיָה עִמּוֹ, וְאֵךְ שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ שְׁזֶה קֶשֶׁה וְכוּ', אֵךְ לְמָה
לֹא תִזְכַּר דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל שֶׁפָּתַב לְר' יַעֲקֹב (זֶה שֶׁעֲסַק בְּהַדְּפָסֶת
ה"ל קוּיטִי-מוֹהֵר"ן בְּחַיֵּי רַבְּנוּ ז"ל): "הוּא עוֹשֶׂה לְךָ טוֹבוֹת, בְּעֶזְרַת
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁלֶם לוֹ חֲטִיבָה מוֹל חֲטִיבָה" וְכוּ' (עֵינִי בְּהַתְחַלַּת ה"עֲלִים
לְתִרוּפָה" מִכְּתָב רַבְּנוּ ז"ל), וּבְיַדֵּאִי תִרְאֶה עוֹד טוֹבוֹת הַרְבֵּה בְּזֶה וּבְכָא
בְּעִבוּר שְׁתַּעֲשֶׂה עִמִּי הַחֲסֵד חֲנָם הַזֶּה. וּכְבָר אָמְרוּ חַז"ל (בְּכָא מְצִיעָא
פּוּה): כָּל הַמְּלַמֵּד אֶת בֶּן חֲבֵירוֹ תוֹרָה, זוֹכֶה וַיּוֹשֵׁב בִּישִׁיבָה שֶׁל
מַעֲלָה, עֵינֵי שָׁם; וְאָמְרוּ (סְנֵהֲדִין יט:): כָּל הַמְּלַמֵּד אֶת בֶּן חֲבֵירוֹ תוֹרָה,
מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ יִלְדוּ, עֵינֵי שָׁם; וְאָמְרוּ (תָּנָא דְבִי אֵלֵיהּ רַבָּה,
פְּרָק ה'): כָּל הַמְּלַמֵּד אֶת חֲבֵירוֹ פְּסוּק אֶחָד אוֹ הִלְכָה אַחַת אוֹ דְּבוּר
אֶחָד, כְּאֵלוֹ נִתֵּן לְפָנָיו חַיִּים, עֵינֵי שָׁם; וּבְפִרְטוּיּוֹת שְׁזֶהוּ עֵקֶר הַחַיִּים
שֶׁל ... שְׁאֶחָד יִדְבֵר עִמּוֹ, וּמִדּוּעַ בְּרַחַת תִּכְף-וּמִיד כְּשֶׁהִלְכְתִּי? ! הֲלֹא
הִיא מִצְוָה רַבָּה לְעֹזֵר לְשִׁבוּר וְלֵאמֹלֵל וְכוּ', וּמִכָּל שְׁפָן וְכוּ', וְנִשְׂאָר
לְבַדּוֹ, וְאֵינִן לוֹ עִם מִי לְדַבֵּר אֶפְלוֹ אוֹת אַחַת, כִּי אֵינְךָ מְצוּי בְּבֵיתְךָ.
עַל-כָּל-פָּנִים מָה אַעֲשֶׂה? עֵינִי תְלוּיּוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שְׁיִרְחַם עָלַי
וַיַּעֲשֶׂה לִּי אֶת הַחֲסֵד הַזֶּה, כְּמוֹ שְׁאֲנִי מְסֻרְתִי נַפְשִׁי זֶה יוֹתֵר
מְשַׁבֵּעַ-עֲשֶׂרָה שָׁנִים לְבַחֲוִירִים אַחֲרַיִם יוֹמָם וְלַיְלָה, וְלֹא הִיָּה אֲצִלִּי
חִלּוּק בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה, לֹא יִשְׁנֵתִי וְלֹא אֲכַלְתִּי וְלֹא לְמַדְתִּי, וְכִמָּה
פְּעָמִים כְּמַעַט שְׁלֹא הִתְפַּלַּלְתִּי וְכוּ', כִּי הֵייתִי עֲסוּק מָאֵד לְעֹזֵר
לְבַחֲוִירִים אֲמֹלֵלִים וּשְׁבוּרִים. וַיַּעֲיֵד עָלַי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצֻמוֹ גְּדוֹל
הַמְּסִירוֹת נַפְשִׁי שֶׁהִיָּתָה לִּי כָּל הַשָּׁנִים הָאֵלוֹ. וּמְסִירוֹת נַפְשִׁי נִקְרָאוֹת,

אֲשֶׁר   ג' פט   בַּנְחַל   לַה

שֶׁהִקְרַבְתִּי אֶת עֲצָמֵי לִגְמָרִי בְּעִבּוּר זוּלָתִי. וְכִמּוֹ שֶׁהִיָּה אֶצְלָךְ, כְּאֲשֶׁר תִּזְכֹּר בְּעֲצָמְךָ מֵהַשָּׁנִים הַקּוֹדְמוֹת, כֵּן הִיָּה עִם הַמוֹן בַּחוּרִים אַחֲרֵיהֶם.

וְעַל-כֵּן זֹאת אֲבַקֵּשׁ מִמְּנוֹ יְתָבְרָךְ, שִׁבְעַת צָר וּמָר לִי אוֹדוֹת ... אֵל יַעֲזֹבֵנִי וְאֵל יִטְשֵׁנִי, וַיִּזְמִין לּוֹ אֶחָד שִׁיִּדְבֹּר עִמּוֹ וַיִּקְרְבוּ מְאֹד, וְאֲשֶׁרֵי וְאֲשֶׁרֵי מִי שִׁיְהִיָּה הַשְּׁלִיחַ הַטּוֹב, וְאֲנִי מְקַנָּא בּוֹ בְּזֶה וּבְכָא.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! אֲנִי יוֹדֵעַ וּמְרַגֵּישׁ מִצָּבָךְ מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאַתָּה לְבַד נוֹסֵעַ בְּעִבּוּר הַתַּחֲזִיקוֹת, עַל-כָּל-פָּנִים כְּשֶׁתַּחֲזִיק אֶת ... יְהִיָּה נַעֲשֶׂה אֶצְלָךְ אוֹר יֶשֶׁר וְאוֹר חוֹזֵר (לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קפד); וּמֵהַשֵּׁם יְתָבְרָךְ אֲבַקֵּשׁ מְאֹד, שֶׁתַּעֲמַד בְּדַבְרוֹךְךָ שֶׁהַבְּטַחְתָּ לִּי. אֲקַוֶּה לְשִׁמְעַע רַק בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת, וְתַקִּים אֶת כָּל הַנ"ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

וְחוֹדָה רַבָּה בְּעִבּוּר הַחֶסֶד שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּדִי בְּהַכְנָסַת אוֹרְחִים. יְצוּ הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ אֶת הַבְּרָכָה, וְתַתְּבָרְכוּ בְּכָל מִינֵי בְּרָכוֹת, וַיִּשְׁלַח הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ רַפּוּאָה לִילְדֶיךָ, וְזוּגְתְךָ תִּזְכֶּה לְהוֹלִדָּה בְּנֶקֶל וּבְבָרִיאוֹת, וּלְגַדֵּל אֶת הַיְלָדִים בְּנֶקֶל וּפְרֻנְסָה בְּהַרְחָבָה.

הַנ"ל...

תִּרְאֶה לְקַחַת אֶת ... לְמַקּוֹמוֹת הַקְּדוּשִׁים, וּבַפְּרָטִיּוֹת בֵּי"א חֲשׂוֹן הַיְאָרְצִיִּט שֶׁל רַחֵל אִמְנוֹ, תִּקְחֶהוּ אֶצְלֵךְ מְקוֹם קְבוּרָתָהּ, וְהַשֵּׁם יְתָבְרָךְ יִשְׁמַע תְּפִלָּתְךָ וְתַפְלָתָנוּ.

ג' פט.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר לְךָ-לְךָ ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... הַיְקָר, גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יְתָבְרָךְ, שֶׁהַכֹּל יְהִיָּה עַל נְכוּן, וְתַרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ

שם, כֵּל הַעֲנִיָּן הוּא רַק עַד רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן. תְּרַגֵּיל עֲצָמָךְ לַחֲזֹר הַרְבֵּה מִשְׁנֵיֹת כְּסִדְרָן, וְכֵן תְּרַגֵּיל עֲצָמָךְ בְּיוֹתֵר לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִבְכוֹת רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לִפְנֵי בֶּשֶׁר וְדָם, אֲשֶׁר לֹא יוֹעִיל כָּלֵל, אֲצִלוּ יִתְבָּרַךְ חֲשׂוֹבוֹת מְאֹד מְאֹד דְּמַעוֹת, וְאֲצִלוּ יִתְבָּרַךְ תּוֹכֵל לִפְעַל כָּל אֲשֶׁר תִּרְצֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ וְטוֹבֶתְךָ...

ג' צ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדְרַת לֶךָ-לֶךָ ה'תש"ם.

שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׂגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה, גֵּר הַרוֹצֵה לְהֵאִיר נַפְשׁוֹ מְאֹד הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ', נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ מִיּוֹם שְׁלִישִׁי פְּרִשְׁתָּ בְּרֵאשִׁית לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְהִנֵּה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם נִסְעֵתִי מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהַיּוֹם חֲזַרְתִּי לְבֵיתִי וּמִצָּאתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד נִצְטַעַרְתִּי בְּצַעֲרְךָ הַקָּשָׁה, מִמָּה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ: הֵן אוֹדוֹת הַמְּקַרֶּה וְכוּ', וְהֵן אוֹדוֹת הַוּוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה וְכוּ'.

וְהִנֵּה, חֲמֵדַת לְכַבִּי! צְרִיךְ שְׁתַּדַּע, שְׂרַבְנוּ ו"ל נִשְׁלַח בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלָה לְמַעַן הַחַיּוֹת נֶפֶשׁ כָּל חַי, כִּי מוֹבָא מִגּוֹרֵי הָאָרֶץ ו"ל, שְׁקֵדִים הַתְּגַלּוֹת מִלֶּךָ הַמְּשִׁיחַ, יִהְיוּ עוֹד פְּעַם בְּעוֹלָם חֲטָא דוֹר הַמְּבוּל, שֶׁהוּא (בְּרֵאשִׁית ו, יב): "כִּי הִשְׁחִית כָּל בֶּשֶׁר דְּרִכּוֹ" וְכוּ', וְחֲטָא דוֹר הַהַפְּלָגָה, שֶׁהוּא (שֵׁם יא, ד): "הִבֵּה נִבְנָה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֵאשׁוֹ בְּשָׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם" וְכוּ', וְרַבְּנוּ ו"ל יֵרֵד עִכְשָׁו בְּדוֹרוֹת אֱלֹהֵי לְמַעַן לְעֹזֵר לְכָל אֱלֹהֵי הַנְּשָׁמוֹת שְׁנִכְשְׁלוּ וְכוּ', וּבְעֵבוֹר זֶה אוֹרֵב הַסֵּמ"ךְ-מ"ם כָּל-כָּף עָלָיו, כַּמּוֹבָא בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיֹת, מַעֲשֶׂה ז', מְהֻזְבוּב וְהַעֲפָבִישׁ, עֵינֵי שֵׁם; כִּי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם מִפְּתוֹד בְּיוֹתֵר מִרַבְּנוּ ו"ל וּמִתְלַמְּיָדָיו הָאֲמֵתִיִּים הַיְכוֹלִים לְעֹזֵר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, אִף שְׁעֹבֵר כְּבָר מֵה שְׁעֹבֵר, וְגַם עֲדִין עוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר וְכוּ', וְעַל-כֵּן הוּא מְעוֹרֵר עָלֵיהֶם מִחֲלָקֶת עֲצוּמָה מְרַב קִנְאָה וְשִׁנְאָת חֲנָם, וּמִלְבִּישׁ

עצמו בכמה רשעים ארורים המסתובבים בפנים, ואין כאן מקומו להאריך בזה, והכל בשביל הבחירה, כדי לרחק את מי שצריכים לרחק (כמו בא בלקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ה'; ובלקוטי הלכות, תפלין, הלכה ב', עין שם); ועל-כן אחרי שזכית בזכיות חנם להתודע מרבנו ז"ל, בזה בעצמו ראוי לך להחיות את עצמך, כמו שאמר בפרוש (עין שיחות-ה"ן, סימן קעז); כי בודאי אם תאחז עצמך בו ז"ל, ותתמיד בספריו הקדושים בתמימות ובכפשיטות, בזה תהיה מקשר עם רבנו ז"ל; כי עקר ההתקרבות אל הצדיק הוא רק על-ידי השגת דעתו; כי בגשמיות, האדם עלול לטעות, כמו שכתוב (שמואל א' טז, ז): "אל תבט אל מראהו ואל גבה קומתו, כי מאסתיו, כי לא אשר יראה האדם, כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב" וגו'; נמצא, כי בעיני בשר האדם יכול לטעות מאד, ויהיה נדמה לצדיק, ובאמת הוא אינו יכול לעזר לעצמו, ומכל שכן לאחרים (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סא); ועל-כן עקר ההתקרבות אל הצדיק הוא על-ידי השגת דעתו, ולחפש ולסלסל בתורתו (עין שם, סימן קצב; ובלקוטי הלכות, שלוחין, הלכה ה'); כי פניו, שכלו וחקמתו מנחים בתוך ספר הצדיק, ועל-כן העקר אצלנו לחפש אחר הרוח-הקדש שבתורתו, עין שם.

והנה אודות ענייניך, צריך אפה לחזק את עצמך להיות קדם רק בשמחה עצומה, ולשמח את עצמך עם הנקדות הטובות שיש בך מנקדות יהדותך. תהלה לאל, נבראנו מזרע ישראל, ומתעטפים בכל יום בציצית ומתעטרים בתפלין, ויש לנו מזוזות על פתחי בתינו, ושומרים שבת-קדש וכו' וכו', כי תהלה לאל, אנו מלאים מצוות פרמון, וראוי לנו לשמח בזה מאד מאד, כי בזה תלויה גאלתנו, כי משיח צדקנו יכניס שמחה עצומה בעולם, כי מרב גלוי אור שפע חיות הדעת שייכניס בעולם, יגילו וישמחו מאד מאד בישועתו. והעקר שישמחו עם המצוות שמקימים, כי לא תשתנה אפלו אות אחת מהתורה, ומכל שכן מצוה אחת מהתורה, רק משיח שהוא בן השמחה בעצמו, יכניס התחדשות כזו בעולם, עד שירקדו בכל יום יום מרב שמחה, על-ידי קיום כל מצוה; כי השלמות תהיה

לח אשר ג' צ בנחל

בנבואת פְּנִיִּים אֶל פְּנִיִּים, בְּחִינַת זֶה הַדְּבָר (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סימן ה'), שְׁהִיא נְבוּאָה בְּאֶסְפֵּקְלָרְיָה הַמְּאִירָה. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חַז"ל בַּמְדַּרְשׁ (בַּמְדַּבֵּר רַבָּה, פְּרָשָׁה טו, סימן כה): לְעֵתִיד כָּלֶם יִהְיוּ נְבִיאִים, עֵין שָׁם; שְׁזֵה סוֹבֵב עַל שְׁמַחַת הַמְּצוּוֹת, שְׁנֹזְפָה כָּלְנוּ; כִּי עַקֵּר כַּחוּ שֶׁל הַסֵּמ"ך-מ"ם לְלֶכַד בְּנֵי-אָדָם בְּמַצוּדָתוֹ הַרְעָה, הוּא רַק עַל-יְדֵי עֲצוּבוֹת וּמְרִירוֹת, וּמִלְבִּישׁ עֲצָמוֹ בְּמַצוּוֹת, כְּאִלוֹ הִיא מַצוּוֹה לְהִתְמַרְמֵר עַל הַחֲטָאִים. וּבְאֵמַת זֹהֵי רָשָׁתוֹ שְׁפוּרֵשׁ תַּחַת רַגְלֵי בְנֵי-אָדָם; כִּי בְּאֵמַת אֵי אֶפְשָׁר לְהַנְצִיל מֵהַסֵּמ"ך-מ"ם וּמִכָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסוּרִים, רַק עַל-יְדֵי תַקְוָה מַצוּוֹת הַשְּׁמַחָה, לְשִׂמְחַ נִפְשׁוֹ בְּכָל מַה שְׁיֻכַּל, כִּי הַשְּׁמַחָה הִיא אֵשׁ שׁוֹרְפֶת אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת וְהַחֲשָׁכוֹת. וְרַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סימן קסט): כְּשֶׁתִּהְיֶה בְּשְׁמַחָה, אֲזֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּעֲצָמוֹ יִשְׁמַר אוֹתָךְ מִפְּגַמֵי הַבְּרִית, עַל-כֵּן עָשָׂה זֹאת, אֵיפּוֹא, בְּנֵי, שְׁתַּרְגִּיל עֲצָמְךָ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ הַרְבֵּה, שְׁתִּזְכֶּה אֶל שְׁמַחָה, וְכָל תְּפִלָּתְךָ וְשִׁיחָתְךָ בֵּינְךָ לְבֵין קוֹנֵךְ צְרִיכָה לִהְיוֹת רַק עַל קִטְבֵי זֶה:

"רַבּוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זְכַנִּי לִהְיוֹת בְּשְׁמַחָה עֲצוּמָה, וְאִזְכֶּה לְהַרְגִּישׁ אֶת הַשְּׁמַחָה בְּכָל קוֹמְתֵי מַפֵּךְ רַגְלֵי וְעַד קִדְקֵד רֵאשֵׁי, וְאִזְכֶּה לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם אֶפְלוֹ בֵּינֵי לְבִין עֲצָמֵי עַל גְּדֹל נִפְלְאוֹת הַחֶסֶד חֲנֻם שְׁעֵשִׂית עַמְדֵי, שְׁנִבְרָאתִי מִזְרַע יִשְׂרָאֵל. וְאֵף שֶׁכָּבֵר חֲטָאתִי, עֲוִיתִי, פִּשְׁעֵתִי נִגְדָּדָה בְּכָל מִינֵי חֲטָאִים וְעוֹנוֹנוֹת, וּבַפְּרָטִיּוֹת בְּכָל מִינֵי פְּגַמֵי הַבְּרִית, שְׁעַל יָדָם הִמְשַׁכְּתִי עַל עֲצָמֵי אֶת הָעֲצָבוֹן וְהַמְרִירוֹת, כִּי הַקְּלָפָה הַמְכַשְׁלֶת אֶת בְּנֵי-אָדָם נִקְרָאת עַל שֵׁם הַיְלָלָה וְכוּ', אֵף-עַל-פִּי-כֵן חֲסִדְךָ גָּבֵר עָלַי, וּבִתְקַף מְרִירוֹת לְבָבִי וּבִתְקַף קִטְנוּתִי וְדַחְקוּתִי, זְכִיתִי לְהִתְנוּדַע מִפֶּן הַשְּׁמַחָה, אֲשֶׁר הוּא גְּאֻלְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהוּא הַבְּטִיחַ שְׁיִתְקַן אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. עַל-כֵּן, אָבִי שְׁבַשְׁמִים, זְכַנִּי לִהְיוֹת רַק בְּשְׁמַחָה, וְתַעֲזָרְנִי לְאַחֵז אֶת עֲצָמֵי בֶּן הַשְּׁמַחָה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, אֲמֵן כֵּן יִהְיֶה רַצוֹן".

וְכִכָּה תִתְמַיד מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ לִילְךָ לְמָקוֹם מִיְחָד, שְׁאִין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וְתַפְרֵשׁ שִׁיחָתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּלִשׁוֹן שְׁרָגִילִין בְּהַ (הֵינּוּ בְּאִירֵישׁ), וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל מְרִירוֹת לְבוֹ וְכָל מַה שְׁעוֹבֵר

אֲשֶׁר   ג' צ   בְּנַחֵל   לט

עָלִיו בְּפֶרְטֵי פְּרֻטִיּוֹת, כְּאֲשֶׁר יִדְבֵר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְזוֹ נִקְרָאת הַתְּבוּדוֹת.

אָחִי, אָחִי! אִם הִיִּיתִי יוֹדֵעַ מַעֲלַת שִׁיחָה וּתְפִלָּה זוֹ, הִיִּיתַי מִתְמִיד בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי (תְּהִלִּים לֵד, יט): "קְרוֹב ה' לְנֹשְׁבְרֵי לֵב, וְאֵת דַּכָּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ"; וְאִין לָךְ עוֹד שָׁבוּר לֵב וְנֹדָפָא בְרוּחַ, כְּמִי שֶׁנֶּפֶל בַּחֲטָא הַחֲמוּר הַזֶּה שֶׁל הוֹצָאת זָרַע לְבִטְלָה וְכוּ'. וְעַל-כֵּן, יְדִידֵי הַיְקָר! אַל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, כִּי יֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתְךָ, וְלֹא רַק לְתַקֵּן מַה שֶׁקְּלַקְלַתָּ עַד עַכְשָׁו, אֲלֵא לְהוֹצִיא אֶת כָּל הַחֲצִים וְהַטְּפוֹת שֶׁנִּזְרְקוּ וְכוּ', עַל-יְדֵי גִדְל כַּח רַבְּנוּ ז"ל, שְׁאָמַר בְּפֶרוּשׁ (סְפֹרִי-מַעֲשִׂוֹת, מַעֲשֶׂה י"ג מֵהַיּוֹם ו'): אֹזֶן אֵיךְ הֵייל זִי"ה וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וּבְפֶרְט עַל-יְדֵי הָעֲשָׂרָה מִיְנֵי נִגְיָנָה; וְעַל-כֵּן מַה טוֹב וּמַה נָּעִים, שֶׁתִּלְךָ בְּכָל יוֹם לְמִקְוָה, וְלִהְיוֹת רְגִיל לֹמַר בְּכָל יוֹם פַּעַם אַחַת אֶת הָעֲשָׂרָה מְזֻמְרֵי תְּהִלִּים הַנִּקְרָאִים: "תִּקְוֵן הַכָּלִי", וְלֹמַר אַחֲרֶיהָ הַתְּפִלָּה הַקְּדוּשָׁה מִמּוֹהֲרַנ"ת ז"ל, וְיֹתֵר מִזֶּה אַל תִּחְשַׁב כָּלֵל, כְּאֲשֶׁר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל: נִישְׁט אֵיבְעֵר טְרַאכְטִיךְ. וְרַאוי לָנוּ לְשַׁמַּח מְאֹד מְאֹד בְּרַבְּנוּ ז"ל: בְּךָ רַבְּנוּ ז"ל נִגְיָלָה, בְּךָ רַבְּנוּ ז"ל וְנִשְׁמַחָה (כְּאֲשֶׁר שָׂרִים אֲצִלְנוּ), כִּי הִיא שְׂמִחָה וִישׁוּעָה גְדוֹלָה, כְּשִׁזְזוּכִים לִידַע מְרַבֵּי כְּזֶה, רַבֵּי רַחֲמָן כְּזֶה, רַבֵּי הַמְּבִין אוֹתָנוּ, וּמֹרִיד אֶת עַצְמוֹ אֵלֵינוּ. עַל-כֵּן, תְּמַדַּת לְבָבִי! רְאֵה קִדְּם לְהַפֵּךְ אֶת כָּל הַיְגוֹן וְהָאֲנָחָה לְשִׂמְחָה עֲצוּמָה (עֵינַי לְקוּטִי-מוֹהֲרַן, חֶלֶק ב', סִימָנִים: כג, כד); כִּי בּוֹדָאֵי אִם תִּאֲחַז אֶת עַצְמְךָ בְּרַבְּנוּ ז"ל, תִּזְכֶּה לְתַקֵּן נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד. הָעֵקֶר רְאֵה לְשַׁמַּח אֶת אֲשֶׁתְּךָ, כְּמֵאֲמָרֵם ז"ל (בְּבֵא בְּתָרָא י'): מַה יַּעֲשֶׂה אָדָם, וְיִהְיֶה לוֹ בְּנִים זְכָרִים? יִשְׂמַח אֶת אִשְׁתּוֹ לְדַבֵּר מִצְוָה, עֵינַי פֶּרוּשׁ רִש"י; כִּי הָעֵקֶר מַה שֶׁהַבַּעַל-דְּבָר אוֹרֵב עַל הָאָדָם, הוּא אֲזוּ וְכוּ', וְדִיקָא אֲזוּ מִפִּילוּ בְּעֲצָבוֹן וּמְרִירוֹת, וּבְזֶה הוּא לוֹכֵד אוֹתוֹ, שֶׁנַּעֲשֶׂה עֲצָבִי (נַעֲרוּוִיז). וּבְאֲמַת רְאוּי לוֹ לְאָדָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וּבְפֶרְט כְּשִׁזְכֶּה כְּבָר לְמַצָּא אֶת בַּת זִיגוֹ, אָמְרוּ חַז"ל (בְּמֹת סב:): הָאוֹהֵב אֶת אִשְׁתּוֹ כְּגוֹפוֹ וְהַמְּכַבְּדָה יוֹתֵר מְגוּפּוֹ, עָלָיו הַכְּתוּב אוֹמֵר (אִיּוֹב ה, כד):

(ה) וְאֵי מִרְפָּא אוֹתָהּ.

(ו) לֹא לְחִזּוֹר וּלְהִרְהֵר.

"וַיִּדְעַתְּ כִּי שְׁלוֹם אֶהְיֶה", עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן הֶעֱקַר רַק לְהִנְהִיג אֶת
 בֵּיתְךָ בְּאַהֲבָה וּבְחַבְבָּה יִתְרָה, כִּי אִם לֹא תִנְצֵל עַל יְדֵהּ רַק פַּעַם אַחַת
 מִפְּגָם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, הָיָה גַם-כֵּן כְּדַאי לְהִתְחַתֵּן,
 וּמִכָּל שָׂכָן וְכָל שָׂכָן, שְׁאֲמְרוּ חַי"ל (יוֹמָא יח.): אֵינוּ דוֹמָה מִי שֵׁישׁ
 לוֹ פֶת בְּסֻלוֹ לְמִי שֵׁאִין לוֹ, עֵינֵי שָׁם; וְאָמַר (פְּסָחִים קיב.): מִצְוָה וְגוֹף
 טָהוֹר נוֹשֵׂא אִשָּׁה וְלוֹ בָּנִים וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן, יְדִידֵי הַיְקָר!
 אֲדַרְבָּה, רְאוּי לָךְ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד, וְהִיא מִצְוָה וְכוּ', כְּמוֹ מִצְוַת
 צִיצִית וּתְפִלִּין, שִׁבְתָּ וְסָפָה וְכוּ' וְכוּ' מִמֶּשֶׁשׁ, וְאֵל יִפְתָּךְ יִצְרָךְ אַחֲרַת,
 אֲדַרְבָּה, מִי שֵׁאוֹמֵר אַחֲרַת, זֶהוּ בְעֵצְמוֹ הַיִּצְרָךְ הַרְעָה שְׁוֹנָא אֶת הָאָדָם,
 וְרוֹצֵה לְהַכְשִׁילוֹ בְּכָל פַּעַם בְּמָה שְׁרוֹצֵה לְהַכְשִׁילוֹ וְכוּ', כַּאֲשֶׁר אַתָּה
 יוֹדֵעַ וּמְרַגֵּישׁ מְכַאוֹבֵי לְבָבְךָ וְנִפְשֶׁךָ בְּעֵצְמֶךָ. וְתִדַּע כִּי כְּדַאי לְקַיֵּם
 הַמִּצְוָה אֲפִלוּ בְּכָל יוֹם (בִּימֵי טְהָרָה כְּמוֹכֵן), מֵאֲשֶׁר יָבוֹא לְחֻטָּאִים
 כְּמוֹךָ, וְדַבֵּר זֶה הוּא מוֹכֵן לְכָל בַּר דַּעַת, כִּי עַל הַתּוֹרָה נֶאֱמַר (וַיִּקְרָא
 יח, ה): "וַחֲמֵי בְהֵם" — וְלֹא שְׂיִמּוֹת בְּהֵם (יוֹמָא פה:), וְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ
 חֲפִיץ חֶסֶד, וְרַק בְּשִׁבִיל זֶה צְרִיכִים לְהַנְשֵׂא — כְּדֵי לְהוֹלִיד בָּנִים
 וְלְהִנְצִל מִהַחֻטָּא, כְּמוֹ שְׁאֲמְרוּ חַי"ל (יְבָמוֹת סג.): דַּיִינוּ שְׂמַגְדֵּלֵת בְּנֵינוּ
 וּמִצְלָת אוֹתָנוּ מִן הַחֻטָּא, עֵינֵי שָׁם. וְרַבְּנּוּ ז"ל בְּעֵצְמוֹ אוֹמֵר
 (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יא), שֶׁהַקְּטָנִים בְּמַעֲלָה שְׁזוּוּגִים תְּכוּפִים גַּם
 בְּשִׁשֶּׁת יָמֵי הַחֹל, הֵם צְרִיכִים שְׂמִירָה גְּדוּלָה לְשִׁמּוֹר אֶת בְּרִיתָם,
 שֵׁישְׁמְרוּ אֶת עֵצְמָם עַל-פִּי הַתּוֹרָה, עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן רָאֵה לְקַיֵּם מָה
 שְׁנֶאֱמַר כָּאן, וְלִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה, וְלִשְׂמַח אוֹתָהּ בְּכָל מִינֵי אֶהְבָּה
 וְחֶבֶה יִתְרָה, וְאֵל תְּבַלְבֵּל עֵצְמֶךָ יוֹתֵר מִזֶּה כָּלֵל, כִּי בְּפְרוּשׁ אָמַר רַבְּנּוּ
 ז"ל (שִׁחוֹת-הַר"ן, סִימָן רפג) לְעַנְיָן בְּנֵי הַנְּעוּרִים, שֶׁעַל-פִּי-רַב מְבַלְבֵּל
 אוֹתָם בְּתַפְלָתָם, מִחֲמַת שְׁלֹא זָכוּ לְהִתְקַדֵּשׁ כְּרְאוּי בְּקִדְשַׁת הַזְּוּוּג,
 וְעַל-כֵּן כְּשֶׁעוֹמְדִין אַחֲרֶיךָ לְהִתְפַּלֵּל, קָשָׁה עֲלֵיהֶם מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל.
 וְעַל-כֵּן הִזְהִיר רַבְּנּוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד עַל דְּבַר זֶה כְּמָה פְּעָמִים לְבָלִי
 לִפְלֵ בְדַעְתּוֹ כָּלֵל מִזֶּה, כִּי מָה דְּהוּהָ הָיָה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; הֶעֱקַר לְהִיּוֹת
 בְּאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְאֵל תִּדְקַדֵּק עִמָּה כָּלֵל, רַק שִׁיְהִיָּה בִּימֵי
 טְהָרָה וּבְהִתְרַם כְּמוֹכֵן (כִּי חֹמֵר אֲסוּר נִדָּה יְדוּעַ), וְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ יִהְיֶה
 בְּעוֹרֶךָ, שְׂאֵם יִרְצֶה הַשֵּׁם, תִּנְצֵל מֵהַכֹּל. רַק רָאֵה לְהִיּוֹת תָּמִיד
 בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

ומה טוב ומה נעים אם תרגיל עצמך ללמד הרבה שלחן ערוך
 על-כל-פנים מחבר רמ"א, אשר מאד מוצק את הנפש, ותתחיל
 מה"ארח חיים", וכשתסיים תתחיל "יורה דעה", ואחר-כך "אבן
 העזר", ואחר-כך "חשן משפט" ותראה שיהיה כסדרן דיקא,
 וכשתגמר תתחיל עוד פעם, וכן תתנהג כל ימי חייך, כי רבנו ז"ל
 אמר, שהלמוד פוסקים הוא תקון גפלא, ומוצק מאד את האדם,
 ומברר אצלו הטוב מהרע (עין שיחות-הר"ן, סימן כט; ובלקוטי-מוהר"ן,
 חלק א', סימן ח'), ואמר, שהוא חק גדול על כל אחד ואחד ללמד
 שלחן ערוך, וכן הוא מנהג וחק קבוע אצל כל אנשי שלומנו
 האמתיים. וכן תראה להרגיל עצמך לומר הרבה פרקים משניות בלי
 שום פרושים, רק אמירה בעלמא הוא טוב מאד, כי משניות הוא
 זכור הנפש מאד. ורבנו ז"ל אמר (שיחות-הר"ן, סימן יט): אפלו אותן
 האנשים הרחוקים מן הקדשה מאד שגלפדו במצודה רעה, עד
 שרגילין בעברות, רחמנא לצלן, רחמנא לישזבן, אף-על-פי-כן הכח
 של התורה גדול כל-כך, עד שיכול להוציא אותם מן העברות
 שרגילין בהן, חס ושלום. ואם יעשו להם חק קבוע וחיוב חזק
 ללמד בכל יום ויום כך וכך יהיה איה שיהיה, בודאי יזכו לצאת
 ממצודתם הרעה על-ידי התורה, כי כח התורה גדול מאד וכו', עין
 שם. וקבלה אצל אנשי שלומנו, שהחק קבוע הזה ללמד בכל יום
 כך וכך, זה סובב על ח"י פרקים משניות בכל יום, אשר האמירה
 בעלמא מועילה מאד מאד. ואמרו חז"ל (ויקרא רבה, פרשה צו, סימן
 ג'): אין הגליות מתכנסות אלא בזכות משניות, עין שם; ורבנו ז"ל
 אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן א'), כי היצר הרע רוצה לעשות את
 האדם משגע ממש, ועל-ידי התורה שהיא בחינת נא"ו, בחינת מקל,
 מכניעים ומשברים אותו, עין שם; ועין ב"שפת הנחל" שם, כי
 הוא"ו שהיא התורה, היא בחינת נא"ו סדרי משנה, עין שם.

והשם יתברך יכניס בך שמחה עצומה, ותזכה להתקרב אל
 רבנו ז"ל באמת, ולצאת מהחשך והרע שגלפדת בהם, ותאיר על
 נפשך הארת אין סוף ברוך הוא, ולהכנס להשתעשע בשעשוע

מב אשר ג' צא בנחל

דמלכא, בערבות נעם זיו חיות אלקותו יתברך.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

תראה לכתב לי מה נעשה עמך. אקוה להשם יתברך, שנהיה מקשרים יחד בעזרתו יתברך.

ג' צא.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר לך-לך ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו להבחור היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

באתי בשלום אל ביתי, ותהלה לאל, הכל על נכון.

והנה באמת כואב לי, שפמה פעמים כתבת אלי, ולא היה הפנאי לענות לך, וכן בהיותי בארץ ישראל לא היה הפנאי לדבר עמך, ובודאי זה מעשה בעל-דבר, שמפחד אם נתועד יחד, כי באמת בדרך רבנו ז"ל היסוד והעקר להתועד יחד, ולדבר ולחזר יחד מעצותיו הקדושות; כי דעת רבנו ז"ל הוא אור נורא ונפלא כזה, אשר אי אפשר להשיגו, כי אם על-ידי חברים רבים, כי כל אחד מקבל נקדה אחת מהצדיק, וכיחד נעשה אור גדול. ועל-כן מה טוב ומה נעים, אם תזכה לדבר הרבה עם חבריך שם בישיבה שלך, כי כפי שראיתי והבנתי, יש שם בישיבה התעוררות ותשוקה גדולה לדבר רבנו ז"ל, ועל-כן צריכים לנצל את ההתעוררות הזו ולדבר עמהם, ולהפיץ להם ספרי רבנו ז"ל, אשר תקבל אצל האברך ... גרו יאיר.

חמדת לכבי! העקר החזק ביראת השם, ותרגיל עצמך לדבר עמו יתברך בלשון שאמה רגיל בה, בתמימות ובפשטות גמורה, כי מעלת זו השיחה, עולה עד אין סוף ואין תכלית, ואשרי ואשרי מי שמתמיד בשיחה זו בכל יום ויום, ואפלו מעט דמעט, כי על-ידי

אָשֶׁר   ג' צב   בַּנְחָל   מַג

כָּל דְּבוּר וְשִׂיחָה שְׁאֵדָם מִדְּבַר וּמְשִׁיחַ עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, הוּא נִדְבֵק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּמְקַיֵּם כַּמָּה מְצֻוֹת עֲשֵׂה שֶׁל (דְּבָרִים י, כ): "וְכוּ תִדְבֹק" וְיִחוּד ה' וְכוּ' וְכוּ', וְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוֹ רְגִילִים לוֹמַר עַל עֲנִיֵן הַתְּבוּדוֹת אֶלְמָלָא לֹא זְכִינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל אֶלָּא לְהַתּוֹדֵעַ מִהַעֲצָה הַנּוֹרָאָה הַזֹּאת, הִיָּה גַם-כֵּן כְּדָאִי, וּמִכָּל שְׂכָן וְכָל שְׂכָן, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל, עַל-יְדֵי רַבְּנוּ ז"ל זְכִינוּ לְטוֹבוֹת הַרְבֵּה, כַּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ כָּל אֶחָד, אֲשֶׁר זָכָה לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' צב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר לְךָ-לְךָ הִתְשׂוּם.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה, גֵּר הַרוֹצֵה לְהֵאִיר נַפְשׁוֹ בְּהַאֲרַת אֹר הָאֲוֵרוֹת מִהַנְּחָל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

כַּאֲתִי לְנִכּוֹן לְבֵיתִי, וְתְהִלָּה לְאֵל, הַדְּבַר הַרְאִשׁוֹן נִתְעוֹרְרָתִי לְשַׁלַּח לְךָ קוֹנְטֵרַס אֶחָד "קוֹל קוֹרָא אֶל ה'", שֶׁבְּקִשְׁתָּ מִמֶּנִּי, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יִחֲזַק לְבָבְךָ, וְתִרְאֶה לְהִתְמַיֵּד מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל הַמְּחַיִּים נַפְשׁוֹת מִמָּשׁ. וְאוֹדוֹת הַמְּרִירוֹת וְהַצָּרוֹת שֵׁישׁ לְךָ וְכוּ', שְׁמוֹנְעִים אוֹתָךְ מִלְּמַד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, מוֹכָא (בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קפד), שֶׁכָּל מִי שֵׁישׁ לוֹ יִגִּיעוֹת וְטָרְחוֹת יוֹתֵר בְּתַחֲלִיל הַהִתְקַרְבוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, דֵּהִינּוּ שֵׁישׁ לוֹ מְנִיעוֹת רְבוֹת וְגְדוּלוֹת, כְּגוֹן: מֵאֲבִיו וְאִשְׁתּוֹ וְחוֹתְנוֹ, אוֹ מִשְׁאָר בְּנֵי-אָדָם שְׁמוֹנְעִים וּמְעַכְּבִים אוֹתוֹ מְאֹד, וּמְנִיעוֹת מִחֲמַת מְמוֹן וּשְׂאֵרֵי מְנִיעוֹת וְעִכּוּבִים וּבְלָבוּלִים, שֶׁמִּשְׁתַּטְּחִים לְפָנָיו וּמוֹנְעִים אוֹתוֹ מְאֹד, וְהוּא צָרִיךְ לְהִתְיַגֵּעַ וּלְטַרַח מְאֹד לְשִׁבְרָם, כָּל אֵלוֹ הַיִּגִּיעוֹת וְטָרְחוֹת שֵׁישׁ לוֹ בְּתַחֲלִיל הַהִתְקַרְבוֹת, הֵם טוֹבָה גְּדוּלָּה לְאָדָם, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכָה לְקַבֵּל הַרְבֵּה קְדוּשָׁה וְטָהָרָה, כִּי עַל-יְדֵי הַיִּגִּיעוֹת שֶׁבְּתַחֲלִיל נַעֲשֶׂה הַכְּלִי, וְכָל מִה שֵׁישׁ לוֹ יוֹתֵר יִגִּיעוֹת וְטָרְחוֹת, יֵשׁ לוֹ כְּלֵי גְּדוּלָּה בְּיוֹתֵר לְקַבֵּל

מד   אֲשֶׁר   ג' צג   בַּנְחַל

אח־רֶכֶף בְּתוֹכוֹ שָׁפַע קִדְשָׁה וְטָהָרָה לְהִתְקַרֵּב לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, עֵינַי שָׁם; וְעַל־כֵּן חִזַּק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד. וְאִם אַתָּה צָרִיךְ לְעוֹד סְפָרִים, תִּכְתֹּב לִי וְאֶשְׁלַח לָךְ. וְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ יֵאִיר עֵינֵינוּ בְּאוֹר תּוֹרָתוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' צג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַב־יְעִי לְסֹדֵר לְךָ הִתְשׂוּם.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, יָדִיד נִפְשֵׁי, גֵר לְהִצְדִיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... גֵרוֹ יֵאִיר.

פֹּה תִקְבַּל סֶף שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים לִירוֹת בְּעֵבֹר הַסֶּפֶר "אֲשֶׁר בַּנְחַל", חֶלֶק י', וְנִשְׁאַר הַחֹב עוֹד לְאֲלָפִים חֲמֵשׁ מֵאוֹת לִירוֹת. לְמַעַן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִטּוֹבָתְךָ הַנּוֹצְחִית תִּזְרָזוּ עֲצָמְךָ בְּהִדְפָּסַת הַסֶּפֶר, וְתִכְףּ-וּמְיָד כְּשֵׁיִצֵּא תִרְאֶה לְהַפְיֵצֵם, וּבְכַרְטִיּוֹת אֲצֵל הַבַּחֲוִרִים וּבְכַרְט אֲצֵל הַסֶּפְרָדִים. וְתַתֵּן הַרְבֵּה לְהַבְּחוֹר ... גֵרוֹ יֵאִיר, שְׁיַפְיֵץ, וְכֵן לְעוֹד כְּמָה יִשְׁבֹּוֹת, כִּי הָעֵקֶר לְבְנֵי הַנְּעוּרִים. וְאַחַד תִּשְׁלַח תִּכְףּ-וּמְיָד בְּדָאֵר אֲוִיר. וְכֵן תִּרְאֶה לְכַרְךָ בְּכַרְיָכָה יָפָה עַל־כָּל־פָּנִים כַּחֲמִישִׁים סְפָרִים, וְתִכְףּ-וּמְיָד כְּשֶׁתִּגְמַר עִם הַדְּפָסָה זֹה, תִּדְפִּיס אֶת הַתְּקוּן הַכִּלְלִי כְּמוֹ שְׁדַבְּרָנוּ, וְאַח־רֶכֶף אֹדִיעַ לָךְ מָה עוֹד לְהִדְפִּיס.

יְדִידֵי הַיָּקָר! רַק חִזַּק וְאַמֵץ מְאֹד, כִּי הָעוֹסֵק בְּצָרְכֵי רַבִּים צָרִיךְ חִזּוֹק יוֹתֵר מֵאָדָם אַחֵר; כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלֵל אֵין שְׁנֵי בְנֵי־אָדָם שְׁוִין, וְאֵין דְּעוֹתֵיהֶם שְׁוֹת, וְעַל־כֵּן רוֹצֶה כָּל אֶחָד לֹאמַר לְחִבְרוֹ דַּעֲתוֹ הַפְּגוּמָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה רוֹצֶה לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ. וּבְאַמַּת הָאָדָם צָרִיךְ לְהַגִּיעַ אֶל בְּטוֹל כְּזֶה, עַד אֲשֶׁר אֵינוֹ רוֹצֶה שׁוּם דְּבָר, רַק אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזוֹהִי שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּוֹת — לְזְכוּת לְהַגִּיעַ לְבְטוֹל כְּזֶה, שְׁלֵא יִרְאֶה וְלֹא יִשְׁמַע שׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, רַק אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְרַבְּנוּ ז"ל מְגַלֶּה לָנוּ בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס"א, שְׁכָל הַשְּׁכָלִיִּים פְּרָטִיִּים צָרִיכִים לְהַכְּלִל בְּשְׁכָל הַכּוֹלָל, וּמִי הוּא שְׁכָל הַכּוֹלָל, רַק רַבְּנוּ ז"ל בְּעֲצָמוֹ, הַמְּגַלֶּה וּפּוֹתַח אֶת הָעֵינַיִם (עֵין לִקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סז);

אֲשֶׁר   ג' צג   בְּנַחֵל   מה

וְהַעֲקֹר לְהַסְתַּפֵּל עַל עֲצָמוֹ הַיְכֵן עֹמֵד בְּמִדּוֹתָיו וְכוּ', עֵינֵי שָׁם;
וְעַל-כֵּן חִזַּק וְאַמֵץ מְאֹד בְּהַדְפַּסַּת הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר מְקַשְׂרִים
וּמְחַבְּרִים וּמְיַחֲדִים נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְזִכּוֹתָךְ גְּדוֹלָה מְאֹד
מְאֹד. וְלִמְעַן טוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית, רְאֵה לְהַרְגִיל עֲצֻמָּךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ
בְּשִׁעָה שְׂאֵתָה הוֹלֵךְ יְחִידִי בְּדֶרֶךְ, וּבְפָרֵט כְּשֵׂאתָה הוֹלֵךְ יְחִידִי
בְּלִילָה, שְׂאֵז אֵתָה יְכוֹל לְכוּא אֶל בְּטוֹל כְּזֶה, עַד אֲשֶׁר לֹא תִרְאֶה
וְלֹא תִשְׁמַע וְלֹא תִרְגִּישׁ שׁוֹם דְּבָר שְׁבַעוּלָם, רַק עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת
אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ מִמֶּשׁ. אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ, שְׂזַכִּינוּ לְהַתְּוַדַּע מִרְבֵּנוּ
וְלִל.

גַּם אֲבָקֵשׁ אוֹתְךָ, שְׂתַעֲשֶׂה עִמִּי חֶסֶד, וְתִדְבֹר הַרְבֵּה עִם ... וְאֵל
תֵּלֵךְ מִבֵּיתְךָ, רַק תִּדְבֹר עִמּוֹ הַרְבֵּה מִרְבֵּנוּ וְ"ל בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת כָּלֵל;
כִּי כָל דְּבוּר שְׂמִדְבָּרִים עִם אַחֵר, פּוֹעֵל וְעוֹשֶׂה הַפְּעֻלוֹת הָרְאוּיּוֹת.
הַעֲקֹר לֹא לְשַׁבֵּר אֵת שׁוֹם בְּרִיָּה, וּבְפָרֵט אֵת ... שְׂנֹשְׂאָר שָׁם יְחִידִי,
מִצְוֶה רַבָּה לְחַזְּקוֹ וְלֹאֲמָצוֹ.

וְהִנֵּה אֵתָה כּוֹסֵף מְאֹד, שְׂיִהְיֶה בֵּיתְךָ בֵּית וְעַד לְחֲכָמִים, וְשְׂיָבֹאוּ
אֵלֶיךָ בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וְתִדְבֹר עִמָּהֶם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, עַל-כֵּן עֲשֵׂה
זֹאת, וְתִתְחִיל עִם ... וְתִתְמִיד לְדַבֵּר עִמּוֹ דְּבָרֵי נַחוּמִים וְדְבָרֵי
הַתְּחִזְקוֹת, וְלֹא, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, תּוֹכַחָה. וְרִבֵּנוּ וְ"ל אָמַר
(לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֲלַק א', סִימָן כֵּט): דְּבוּר טוֹב — הַכֵּל חֲפָצִים לְשִׁמְעַ,
כִּי הוּא נִשְׁמַע וְנִתְקַבֵּל, עֵינֵי שָׁם; הַכֵּפֵל הַדְּבָר, תְּקַרְבוּ בְּכָל מִינֵי
קְרוֹב. וּמְאֹד מְאֹד נִצְטַעְרָתִי, שְׂתַכְּף-וּמְיָד כְּשִׁנְסַעְתִּי מִמֶּךָ, נִסְעַתָּ
מִהַבֵּית וְהַנְּחַת אוֹתוֹ לְבַד. עַל-כָּל-פָּנִים בְּיָמֵים הָרְאשׁוֹנִים, הָיָה רְאוּי
שְׂתַהֲיֶה עִמּוֹ. וְזָכַר אֵיךְ אָנִי הָיִיתִי עִמָּךְ, וְהִלְבַּשְׁתִּי עֲצָמִי בְּכֶמֶה מִינֵי
לְבוּשִׁים וְשִׁיחוֹת וְדְבוּרִים, עַד שְׂהִבְאֵתִיךְ הַלּוֹם. וְאֵין הַלּוֹם אֶלָּא
מְלָכוֹת — לְקַבֵּל עַל עֲצֻמָּךְ בְּכָל פַּעַם עַל מְלָכוֹת שָׁמַיִם.

...הַדּוֹרֵשׁ שְׂלוּמְךָ...

תְּכַתֵּב לִי תַכְּף-וּמְיָד אִם קִבַּלְתָּ הַמַּעוֹת.

ג' צד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר לְדִלְגָה הַיְתוּשִׁים.

שְׁלוֹם לִיְדִיד נַפְשִׁי, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ
יִגַן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וְתִהְיֶה לְאֵל, שְׂמַחְתִּי מְאֹד לְקִרְאָת
חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה שְׁלָךְ, וְחִילָךְ לְאוֹרֵי־יִתָּא. וְלִמְעַן הַשֵּׁם, אַחַר שֶׁה־
אַלְקִים נָתַן לְךָ לְשׁוֹן לְמוֹדִים, רְאוּי לְךָ לְהִרְבּוֹת כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה
רַק בְּחֲדוּשֵׁי תּוֹרָה, וּבִפְרָט בְּיָמֵינוּ אֱלֹהִים, אֲשֶׁר הִכְפִּירוֹת וְהֶאֱפִיקוֹרְסוֹת
וְהִדְעוֹת הַנִּפְסְדוֹת מִתְגַּבְּרוֹת וּמִתְפַּשְׁטוֹת כָּל-כָּף בְּעוֹלָם מְדֵי יוֹם
בְּיוֹמוֹ, וּבִפְרָט עַל-יְדֵי הָעֲתוּנִים, רַחֲמָנָא לְצַלְן וְכוּ' וְכוּ', עָלֵינוּ לְעַמֵּד
עַל הַמְשָׁמֵר, וְלִהְיוֹרִים מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ אֵת זֶרֶם הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, וְלִהְשָׁרִישׁ אֱמוּנָה טְהוֹרָה אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּלֵב עַמְּנוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל; כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן לג): "אֲצָלִי אֱמוּנָה הוּא
דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד, וְעַקֵּר הָאֱמוּנָה הוּא בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת וְחֻקִּירוֹת כָּל־ל"
וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְאֵתְמוֹל חֲזַרְתִּי מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאֵלְמָלֵא לֹא נִסְעֵתִי רַק
לְהִתְנוּדַע אֵת מַעֲלַת הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים שְׁזַכִּיתִי לְהַדְפִּיס וְאֵת הַפְּעֻלוֹת
טוֹבוֹת שְׁכָבֵר עָשׂוּ, וְאֵיךְ שְׂמֵאוֹת מֵאוֹת (בְּלִי שׁוּם גְּזָמָא) בְּעָלִי
תְּשׁוּבָה שְׁכָבֵר עָשׂוּ, הֵיְתָה כְּדָאִית כָּל הַנְּסִיעָה. וּבְעֵינֵי רְאִיתִי אֵת
נִפְלְאוֹת נוֹרְאוֹת הַפְּעֻלוֹת טוֹבוֹת שְׁכָבֵר עָשׂוּ, וְאֵיךְ שְׂאֲחֵינוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּבִפְרָט הַסְּפָרָדִים מִשְׁתוֹקְקִים מְאֹד מְאֹד אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ
בְּהַשְׁתוֹקְקוֹת נִמְרָצַת כּוֹז, אֲשֶׁר לֹא הֵיְתָה עוֹד מִיָּמוֹת עוֹלָם וְכוּ',
וְעֵינֵיהֶם כָּלוֹת מְאֹד מְאֹד אַחֲרֵי הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים, וְתִהְיֶה לְאֵל,
אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִתְעוֹרְרוּ לְחֹזֵר וְלִהְדְּפִיס אֵת הַסְּפָרִים
הַחֲדָשִׁים שָׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, יְבָרְכֶם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן בְּעַת כְּזוֹת
אֲסוּר לְנוֹחַ כְּרָגַע מִמֶּשׁ, רַק יוֹמָם וְלַיְלָה לְשֵׁאֵב מִים מִמְעֵינֵי
הַיְשׁוּעָה, מִסְּפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְלִהְפִיצֵם לְכָל הַצְּמֵאִים. וְלִמְעַן הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ, וְלִמְעַן כְּבוֹד רַבְּנוּ ז"ל, לֹא לְעֲנוּת לְקַמֵּץ רְשָׁעִים אֲרוּרִים,
אֲשֶׁר לְבָם מְלֵא טְנוּף וְזִהְמָה וְצוֹאָה וְכוּ' (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א',
סִימָן סא); כִּי מִבְּאֵר שָׁם, מִי שְׂאֵינוּ מְאֲמִין בְּסְפָרִים קְדוּשִׁים וְחוֹלְקִים

אָשֶׁר   ג' צד   בְּנַחֵל   מו

עֲלֵיהֶם, זֶהוּ מִפְּנֵי רַבּוּי הַמוֹתְרוֹת וְהַזְהָמָה שְׁעָלוּ בְּמַחוּ וּמְסַבְּבִים אוֹתוֹ וְכוּ', עֵינַי שָׁם. וְעַל-כֵּן אֵין לָךְ שׁוּם עֲנָן לְהַכְנִס עִמָּהֶם בְּוַכּוּחִים, רַק בְּכָל פַּעַם שֶׁתִּשְׁמַע נְבִיחַת הַכְּלָבִים הָאֵלוּ, שֶׁהֵם הֵם עֲזֵי פָּנִים שְׁבִדוֹר, בְּחִינַת (יִשְׁעִיהָ נוּ, יא): "וְהַכְּלָבִים עֲזֵי נֶפֶשׁ לֹא יִדְעוּ שְׁבָעָה" (כִּי בְּאֵמַת גַּם בְּמַחְלָקַת וּבְנְבִיחוֹת יֵשׁ שְׁעוֹר וְכוּ', אָמַרְתָּ כְּבָר חֹת דַּעְתָּךְ, וּמָה אַתָּה מוֹסִיף עוֹד מִחְלָקַת עַל מִחְלָקַת?! אֵלֶּא הֲוֵי שְׁאֵתָה מְאוֹתֶם הַכְּלָבִים הָעֲזֵי פָּנִים, אָשֶׁר לֹא יִדְעוּ שְׁבָעָה, כִּי עֲלִיךָ לְנַבַּח מְאֹד מְאֹד כְּכֹלֵב שׁוֹטָה, אָשֶׁר פִּיּו תְּמִיד פְּתוּחַ (יִוְמָא פּג): וְאַזְנֵי סְרוּחוֹת לִשְׁמַע כָּל מִינֵי לְשׁוֹן הָרַע, עֵינַי שָׁם).

וְעַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְכַבִּי! אַתָּה עֲשֵׂה אֶת שְׁלָךְ, רַק חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד לְהַפִּיץ אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל, וְהֶאֱמַת עֲדָה לְעֲצָמָה, וְסוּף כָּל סוּף הַכָּל יִצּוּף לְמַעְלָה, כִּי דֶרֶךְ הַשְּׁמָן לְצוּף לְמַעְלָה, וְאַפְלוּ שֶׁתִּשְׁפֹּף עֲלָיו כָּל מִינֵי מַיִם, סוּף כָּל סוּף עוֹלָה לְמַעְלָה. וְהֵם הַחֲדוּשֵׁי תוֹרָה וְדַבּוּרֵי אֲמוּנָה, סוּף כָּל סוּף יִצּוּף לְמַעְלָה, וּפְטוּטֵי דַבּוּרִים בְּטָלִים וְלִשׁוֹן-הָרַע יִתְבַטֵּל לְגַמְרֵי, יָשׁוּבוּ הֵמָּה אֵלֵינוּ, וְאַנְחָנוּ לֹא נָשׁוּב אֲלֵיהֶם. עַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְכַבִּי! מֵהַיּוֹם וְהַלָּאָה בְּרַח לָךְ מִכָּל מִינֵי פְטוּטֵי דַבּוּרִים בְּטָלִים, אָשֶׁר אֵין לָהֶם קֶץ וְסוּף, כִּי "הַקֶּץ לְדַבְּרֵי רוּחַ" (אִיּוֹב ט, ג), תִּרְאֶה רַק לְהַזְרִים בְּכָל יוֹם אֶת אוֹרוֹ הַגָּנוּז שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, אָשֶׁר רַק בְּזֶה תְּלוּיָהּ כָּל גְּאֻלְתָּנוּ. וְזִכַּר דְּבָר זֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי אֲלֵפִים וְרַבְּבוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מְקַבְּלִים, וְיִקְבְּלוּ חֵיוֹת מִדַּבּוּרֵיךָ וְחֲדוּשֵׁיךָ, וְעַל-יְדֵי כַּמָּה חֵיוֹת רַעוֹת הַרוּצִים לְהַכְנִיס סֶפֶק בְּרִצּוֹן (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ד') תִּפְסִיק?! עַל-כֵּן כָּלֶךְ מֵהֶם, וְהַתְּמַד מְאֹד מְאֹד בְּחֲדוּשֵׁיךָ וְעִנְיָיִךָ, וְתִרְאֶה לְהַדְפִּיס וְלְהַפִּיץ מְעִינוֹתֶיךָ חוּצָה, וּבְזֻכוֹת זֶה נִזְכָּה לְגֻאֲלָהּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ג' צה.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר לך-לך ה'תש"ם.

שלום וברכה ל ... גרו יאיר.

אתנו החיים והשלום, רק חזק ואמץ מאוד ואל תדאג, כי מסתמא בקרוב אֶחָזֵר לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, ויכול להיות לחמשה-עשר בשבט, אף ורק שתהיה שמח שם, ותרגיל עצמך לבכות רק לפני השם יתברך ולא לפני בשר ודם, כי "שוא תשועת אדם".

הדורש שלומך...

ג' צו.

בעזרת השם יתברך, ליל ששי לסדר לך-לך ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו לידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

הנה היום אמרתי להתחיל לסדר לך מה להדפיס על חנכה, ותהלה לאל, יצא תחת ידי ספר נפלא ונורא מאד, והוא הספר "גר להצדיק", סדר הדלקת גר חנכה וכל השיך לזה. על-כן, תמדת לבכי! תראה לא להדפיס שום דבר, כי היום התחלתי לחברו, בעזרתו יתברך, והיתה לי סיעתא דשמיא בזה מאד מאד, כי היום התחלתי, וכפי הנראה מחר כבר יכנס אל בית המדפיס, ותכף-ומיד כשיסדרם בדפוס, אשלח לך לצלמם שם בארץ ישראל, והשם יתברך יאיר עינינו במאור תורתו של רבנו ז"ל, ונזכה להתחדש בכל יום ניום מחדש, ולתן תודה והודאה להשם יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה על כל החסד חנם שעשה עמנו, אשר זה בעצמו כל פונות חנכה, לחנך עצמו בכל פעם מחדש בעבודת השם יתברך, ולתן תודה והודאה על העבר, ועל-ידי-זה יהיו לנו כחות לבקש על להבא וכו'.

אַבְקִשְׁךָ מְאֹד שְׁתִּישִׁים עֵינֶיךָ עַל ... וּתְקַרְבוּ, כִּי הוּא שָׁבוּר שָׁם מְאֹד, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ. וְהִנֵּה רְאוּי שְׁתַּקְרְבוּ וּתְנַחֲמוּ מְאֹד, וּתַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוּלָם לְשִׂמְחוֹ וּלְחִזְקוֹ וּלְאַמְצוֹ וּלְהַרְיֵמוֹ וְכוּ', וְלֹא חֵס וְשְׁלוֹם, לְהַפְךָ – לְשַׁבְּרוֹ וּלְהַפִּילוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, וּבִזְכוּת זֶה תִּשְׁעַע בִּישׁוּעָה וּבְרַפּוּאָה וּבְפִרְנָסָה טוֹבָה. רַק תְּחַזַּק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד בְּעֶסֶק הַקְּדוּשׁ שֶׁל הַדְּפָסָה וְהַפְּצָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' צז.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, לֵיל שְׁשִׁי לְסֵדֶר לְךָ-לְךָ ה'תש"ם.

שְׁלוֹם ל... גֵּרוֹ יְאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְצֻטָּעֵר בְּצַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה, אַף כִּלְךָ כְּבָר מִהִלְדוּת וְהַקְטָנוּת, זָכֹר הֵיטֵב, כִּי 'יְנַקוּתָא כְּלִילָא דְוֵרְדָא' (שְׁבַת קִנְב.), אֲשֶׁר עָכְשׁוּ דִיקָא הוּא הָעֵת הַכִּי מְסַגְּלַת לְךָ לְהַתְעַלּוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וּבְכֻפֵּרְט שְׂאֵתָה נִמְצָא יְחִידִי, וְנִתְקַיֵּם אֶצְלְךָ (תְּהִלִּים כז, י): "כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזוּבוּנִי", תִּרְאֶה לְקַיֵּם "וְהָיָא סְפַנִּי", שְׁתַּרְגִּיל עֲצֻמְךָ לְבָרוּחַ אֱלֹהֵי יִתְבָּרֵךְ, וְלִדְבַר רַק עִמּוֹ, וְלִבְכוּת רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּבְכָל פְּעַם שְׂאֵתָה חוּזֵר מִהִישִׁיבָה, יֵשׁ שְׂדָה בֵּין הִישִׁיבָה וּבֵין הַדִּירָה שְׂאֵתָה נִמְצָא, תַּעֲמֹד שָׁם וּתְקַיֵּם (בְּרַאשִׁית כד, סג): "וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה", וְאִזּוֹ טוֹב לְךָ לְנַצַּח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' צח.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְרֵא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה וְכָל מִזֹּב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הַבְּחוּר יָנִיק וְחַפִּים, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, והנה להשיבך דברי אמת, יקצרו המון יריעות, ובפרט שזכה אותך השם יתברך, שתהלה לאל, אתה מבית טוב 'ברסלבר חסידים' כמה דורות, ועל-כן עליך להחיות עצמך בזה, וצריך שתאמר (תנא דבי אליהו, פרק כה): מתי גיעו מעשי למעשה אבותי?! ומאד שמחתי שהתחלת להתמיד בלמודיך, ובפרט בגמרא (ואתה כבר אוחו בשבת דף כ.). חמדת לכבי! זהו עקר החיים, זהו עקר ההצלחה — כשזוכים להתמיד בגמרא. וכמאמרם ז"ל (בבא מציעא לג.): גמרא אין לה מדה גדולה מזו. והבעל-דבר עושה כל מיני פעולות העקר מניח את עצמו על למוד גמרא, למנע ולעכב לא ללמד גמרא, כי התלמוד הוא מספר שמה של הקלפה וכו' (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ריד); ולמוד גמרא מכניע אותה. על-כן, ידידי היקר! חילף לאורייתא, והתמד בלמוד גמרא בכל יום על-כל-פנים דף אחד ליום, ואם תוכל יותר — אשרי לה ואשרי חלקך, כי רק זה ישאר לנו. וכל מסכת שזוכים לסיים בזה העולם, מקבלים בעבור זה שכר — עולם אחד: מאן דזכה למסכתא חדא ייבנין ליה עלמא חדא (תקוני-זהר בהקדמה, דף יד); ורבנו ז"ל בהיותו ילד קטן, היה רגיל לשלם למלמד שלו שלש מטבעות על כל דף גמרא שילמד עמו, ומחמת שהמלמד היה איש עני, על-כן השתדל להתמיד וללמד עמו בכל יום הרבה דפים (שבחי-הר"ן, סימן ד'). ועל-כן מה טוב ומה נעים, שגם אתה תתנהג כך — להשתדל למצא אחד שילמד עמך כמה דפים גמרא, עד שתוכל כבר ללמד בעצמך.

ידידי היקר! אין על מי להשען בזה העולם, רק על השם יתברך. וצריך לחקק בדעתו היטב היטב את אמונת ההשגחה פרטי פרטית, וכל דבר אשר מיעד לה — יבוא אליך. ועל-כן, אחי היקר! אל תהיה פקורא בהרים, שרץ ופורח וצועק וקורא וכו', הדבק עצמך בו יתברך, והוא יוליך אותך כפי שרש נשמתך. העקר לזכר את דברי רבנו ז"ל, שאמר (שיחות-הר"ן, סימן רפו): מה יש לו להאדם לעשות בזה העולם? אין צריך, כי אם להתפלל וללמוד ולהתפלל, עין שם, וסוף הכבוד לבא, שתזכה שיאיר עליך אור הכבוד של

אָשֶׁר   ג' צט - ג' ק   בְּנַחֵל   נא

מלא כל הארץ כבודו, ותתענג בערבות זיו נעם חיות אלקותו
יתברך, המאירה בכל הארץ, כמו שכתוב (יחזקאל מג, ב): "והארץ
האירה מכבודו" וגו'.

הדורש שלומך...

ג' צט.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וירא ה'תש"ם.

שלום וברכה ל... גרו יאיר.

אתנו החיים והשלום, אקנה להשם יתברך, שהתרגלת כבר שם
בישיבה. שמע בקולי, ותשליך ממך את הקטנות והילדות, הרגל
עצמך בלמוד התורה הקדושה בהתמדה גדולה, וכן תראה להתפלל
הש"ש תפלות בכונה פרוש המלות, והרגל עצמך לדבר עמו יתברך
בכל יום ויום מימי חייך, ואז טוב לך לנצח נצחים. ומה טוב ומה
נעים אם תרגיל את עצמך לומר בכל יום הרבה משניות והרבה
תהלים, כי זה חלקך לנצח. אם תשאר שם בארץ ישראל, תמשך
אותי שם בחיך הזה עוד פעם, בלי גדר. על-כּל-פּנים איך שהוא,
השם יתברך אתך, עמך ואצלך, אל תירא ואל תחת.

הדורש שלומך...

ג' ק.

בעזרת השם יתברך, יום ששי - ערב-שבת-קדש לסדר וירא ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידיך נפשי, גר
להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

את מכתבך הדחוף אתמול בלילה לנכון קבלתי, והנה, חס
ושלום, לא חשדתי בך כלל, רק עוררתיך איך להתנהג עמו, ותדע
שתכף-ומיד שדברת עמי (חסר). אקנה להשם יתברך, שהכל יהיה

אתו על נכון, ולמצוה רבה שאין דגמתה תחשב לך, כי זה כמה ימים שחזרתי לכאן מארץ ישראל... ותהלה לאל, זכיתי בזכות חנם לחבר ולסדר ספר נפלא "נר לצדיק" על חנכה, ובספר הזה היתה לי, תהלה לאל, סיעתא דשמיא נפלאה ונוראה, כמו בספר "ארך אפים", כי נתחבר בכמה ימים, ומסתמא בשבוע הבא יגמר, ותכף-ומיד אשלח לך על-ידי אחד, ותצלמם שם בארץ ישראל ותפיצם שם. פה תקבל רצוף את יתר המעות, הינו 2,500 לירות, שנשארו חוב על ספר "אשר בנחל", חלק י'. אקנה להשם יתברך, שפבר נגמר. תראה לכהן כחמשים ספרים בכריכה קשה, ותשלח אלי.

ידידי היקר! העקר הוא רק שמחה, וזוהי המדרגה הכי גדולה שאדם צריך להגיע אליה בזה העולם, ולשמח מאד בכל מצוה פעל כל הון ממש, אשר כל זה הוא בחינת: זה הדבר נביא באספקלריה המאירה (עין לקוטי-מורה"ן, חלק א', סימן ה'); וכל מה שישמח ביותר, כמו-כן יאיר עליו אורו יתברך בהארה ובגלוי נפלא מאד ביותר ויותר. וספר לי פעם אחת אחד מאנשי שלומנו, שראה נפטר בחלומו, איש שהפיר אותו היטב בחייו, ושאלו: "מה נעשה למעלה?" והשיב לו: "אם היו בני-אדם יודעים בזה העולם מעלת השמחה, היו מתגלגלים על הרחובות", והראה בעצמו איך, ונעשה כמו עגול והתגלגל וכו'. ונעלם אחר-כך מעיניו, ודברי פי חכם חזן. ורבנו ז"ל אומר (ספר-המדות, אות שמחה, סימן כד): על-ידי שמחה של מצוה, הקדוש-ברוך-הוא מספך עליו, עין שם; ועל-כן, חמדת לבבי! תעשה כל מיני פעלות שבועולם להיות אף ורק בשמחה עצומה על נעם חלקך, שאתה זוכה לגור בארץ ישראל, וראוי לך לשמח עם מצוה זו מאד, עד שמרב שמחה תרגיש את רוחניות ארץ ישראל, וכן תהיה בשמחה שזכית להיות ממזכי הרבים, להפיץ ולהדפיס ספרי רבנו ז"ל, אשר זכות הרבים הזו עולה על כל הזכויות, כי משנה את דעת הבעל בחירה לגמרי, ומקשרת ומשלבת את לב ומח האדם אליו יתברך.

הדורש שלומך...

תראָה לטלפֿן אַל המדפּיס "אַשֶׁר בַּנְחַל", חלק י"א, ותזרוז, כי אם לא תזרוז, יכול לסחב את העסק עד שבועות, וחבל, כי בעינינו ראינו שְׂכָבֵר נדפס כּלוּ.

ג' קא.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר חיי-שרה ה'תש"ם.

שְׁלוֹם רב לידיד נפְּשִׁי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, ושמחתי מאד, שתהלה לאל, עדין תשוקתך חזקה לילך בדרכי רבנו ז"ל. אשרינו ואשרי חלקנו.

אודות המרירות שעוברת עליך וכו', דע לך שיש דבור מרבנו ז"ל: "אביסעל איז אויך גוט"¹; ועל-פן הרגל עצמך לחטף בכל פעם חמש מינוט" התבודדות, שתקח את השעון לנגד עיניך לחמש דקות, ותדבר עמו יתברך, ותספר לו כל מה שעולה על לבך ודעתך, וצריך שתדע, שחמש דקות זה לא קשה, וכן בחמש דקות תבקש, שתזכה לחטף עוד פעם ועוד פעם, עד שתרגיל עצמך יותר ויותר. אך דבר זה לחטף חמש מינוט, זה צריך שיהיה אצלך קביעות חזקה, ואז תראה נפלאות. ואפלו לא תוכל לדבר אז, אלא דבור אחד, תחזר על דבור זה פעמים אין מספר. וכן תרגיל עצמך לומר בפעם אחת חמשה מזמורי תהלים, ואחר-כך במשך היום עוד חמשה מזמורי תהלים, עד שלאט לאט תזכה לסיים את כל התהלים. וכן בכל פעם פרק משניות וכן דף גמרא וסימן שלחן ערוך וכו' וכו', ובאפן כזה לאט לאט תוכל לחטף במשך היום טוב הרבה. ואל יהיה דבר זה נקל בעיניך, כי באפן כזה תזכה להתעלות בתכלית המעלה.

ז) מעט גם-כן טוב.

ח) דקות.

ומספרים על הגאון הקדוש, בעל ה'חת"ם סופר' ז"ל, שאמר, שזכה להגיע אל מדרגתו בתורה רק במשך חמש מינוט. וכששאלו תלמידיו פרוש הדברים, הסביר להם: כל אלו החמש מינוט שאחרים מבזבזים, שמרתי עליהם מאד, ועל-ידי-זה הצלחתי. הינו עד שמכינים עצמם לתפלה, עד שחולצים את התפלין, עד שהולכים לאכל, עד שגומרים לאכל, עד שהתחילו ללמד השעור וכו' וכו', ובכל אלו הזמנים יש חמש מינוט, ובמשך היום נתחברו ונתלקטו מזה כמה שעות, זה הזמן שמרתי. והבן את אשר לפניך. ועל-כן, חמדת לבבי! אחרי שזכינו להתנדע מרבנו ז"ל, שמעורר אותנו כל-כך אחר תכליתנו הנצחית, עלינו לציית אותו, ולהרגיל עצמנו לילך בדבורו היקר שאמר: "אביסעל איז אויף גוט"^ט, ועל-ידי-זה נזכה לחיים נצחיים.

הדורש שלומך...

ג' קב.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר חיי-שרה ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו אל האברך היקר, הרוצה להתודע מרבנו ז"ל, שהוא נחלא עמיקא וטמירא דנביע ביה מקור חכמתא עלאה וכו' ... נרו ואיר.

מכתבך לנכון קבלתי. אודות יחוס וזכות אבות, אצל רבנו ז"ל היה דבר זה חשיבות גדולה, עין בחיי-מוהר"ן (סימן תקמג), שרבנו ז"ל רצה שיקרבו בעלי יחוס דיקא, עין שם. ועין בספר-המדות (אות נסיון, סימן ב'): מי שאין במעלות הצדקות, וגם אין לו זכות אבות, ורוצה לקרב את בני-אדם לעבודת השם יתברך, ישמר את עצמו מנסיונות, ובפרט שלא יתקנאו בו הרשעים, עין שם. ועין בגמרא (ברכות כז:): והוא עשירי לעזרא דאית ליה זכות אבות, ולא מצוי עניש ליה, עין שם.

אֲשֶׁר   ג' קג   בְּנַחֵל   נה

הרי שמי שיש לו זכות אבות — מעלתו גדולה. אך, תמידת לבבי, יחוס עצמו הוא גם-כן ענין גדול מאד, שאסור להיות בטלן, וצריכים לנצל את הזמן היקר בתורה ובתפלה ובעשיית המצוות בשמחה עצומה, והיה אחד מאנשי שלומנו, שבא ממשפחה שפלה מאד, רחמנא לצלן, והיה רגיל לומר: וועט זיך אן הויביך דער יחוס פון מיר, הינו אם יהיה בעל תשובה גמור, ויתמיד בתורה ובתפלה ועבודת השם יתברך, וידבק עצמו בו יתברך, אזי בניו ותלמידיו יתיחסו עצמם עמו. ובאמת אפלו כל הצדיקים, היתה באיזה דור התחלה, וכך נמשך מדור דור, ועל-כן תהיה ההתחלה ממנו, ודברי פי חכם חן. והוא יסוד גדול לידע דבר זה, ובפרט בעתים הללו, שבאים ונתקרבם אל הקדשה רחוקים מאד, אשר באים ממקור הטמאה והזהמה וכו', הם דיקא צריכים לידע דבור זה, אזי מה? יתחיל היחוס מהם! שבניהם ובנותיהם יתיחסו אליהם, אני בן פלוני העובד השם, אשר התמיד כל ימיו בתורה, ולא חסר לי לה אחד מאמירת תקון חצות, והיה מתבודד שעות שלמות אליו יתברך, והיה דבוק בו יתברך בדבקות אמת בשמות ובחודים, והיה בקי בכל חדרי התורה וכו'. והבן את אשר לפניך, והשם יתברך יעזרנו על דבר כבוד שמו.

הדורש שלומך...

ג' קג.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר חיי-שרה ה'תש"ם.

שלום וברכה לידיד נפשי ותיק וחסיד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו גגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך עם המעות לפדיון לנכון קבלתי. והשם יתברך ישמע את תפלתנו, וימתקו ממך כל הדינים.

(י) יתחיל היחוס מעצמי.

מה טוב ומה נעים, שתלמד עכשו בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ט"ו, ותאמר עליה התפלה מלקוטי-תפלות, וכן בלקוטי-הלכות, הרשאה, הלכה ג'. ושם תראה כדת מה לעשות, כשיש לאדם יראות חיצונית. פי לדעתי, כל מה שעובר עליך הוא רק יראה חיצונית, כי אדם אשר מדבק עצמו בו יתברך, אינו ירא משום ברירה שבעולם. ואל דבקות כזו יכולים לזכות רק על-ידי רבוי התבודדות ומשפט, שתרגיל עצמך לשפט את עצמך, ותירא ממנו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, כאשר יראים מבשר ודם ולהבדיל. והנה אחד מאנשי שלומנו, אשר הנה דבוק כל-כך בו יתברך, וכשאחד בא לדבר עמו מאחרים לשון-הרע וכו', הנה מתחיל להפוך פניו לכאן ולכאן, ואמר בקול מאים: "נו, נו, השם יתברך איז דאך דא"², ואמרו בתמימות ובפשיטות ובאמת כזו, עד שהלה הרגיש, שהשם יתברך בודאי נמצא כאן, והתבייש והלך לו. ומוכא ב"חובת הלבבות", כשאדם בורח מן הארי, אינו מפחד מהפלב, והבן. פי אם יש לאדם יראה מהשם יתברך, אינו מתירא משום ברירה שבעולם. ועקר היראה היא בפשיטות, להכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך, ונדע באמונה פשוטה, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, והוא צופה ומביט עליו בכל רגע. וכשיחשב דבר זה, מיד תגיע אליו היראה, כמוכא בהתחלת השלחן ערוך, ויש לומר, אשר בשביל זה התחיל השלחן ערוך בסעיף זה: "שויתי הוני"ה לנגדי תמיד", זה כלל גדול בתורה וכו', עין שם; כי היא היא הפרשה קטנה שקל גופי התורה תלויים בה, בכל דרכיך דעהו (ברכות סג), עין שם; וכל המצוות צריכות להביא את האדם לגלוי אמונה זו, בחינת (תהלים קיט, פו): "כל מצותיך אמונה"; וזאת הברכה שברך רבי יוחנן בן זכאי לתלמידיו: "יהי רצון שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם". אמרו לו תלמידיו: "עד כאן?" אמר להם: "ולואי תדעו כשאדם עובר עברה, אומר: 'שלא יראני אדם'" (עין ברכות כח:); וזוהי שלמות היראה, להרגישו יתברך כביכול, שעומד

(כ) השם יתברך הרי הוא כאן.

אֲשֶׁר   ג' קד   בְּנַחֵל   נז

עָלִיו מִמָּשׁ, כְּמוֹ שְׁמַרְגִּישׁ שֶׁחִבְרוּ עוֹמֵד עָלָיו. וְאִזּוֹ כְּשֶׁתְּהִיָּה בְּמִדְרָגָה זוֹ, יַעֲשֶׂה לָךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ נְסִים, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת יִרְאֶה, סִימָן כ'): מִי שֶׁמָּקָשׁ תָּמִיד בִּירְאֵת ה', וְאִינוֹ שׁוֹכַח מִמְּנוֹ, מוֹחֲלִין לוֹ כָּל עוֹנוֹתָיו, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה לוֹ נְסִים, עַיִן שָׁם.

עַל-כֵּן, חֲמֻדַּת לְבָבִי, אֵל תְּהִיָּה בְּטָלָן, וְאֵל תִּפְּל כָּל-כָּף בְּדַעְתָּךְ, חֲזוֹר בְּסִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת יִרְאֶה, וְכֵן בְּלִקוּטֵי-עֲצוֹת, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יְסִיר מִמֶּךָ כָּל הַפְּחָדִים וְהִירְאוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, וְיִמְתְּקוּ מִמֶּךָ כָּל הַדֵּינִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

הַכֹּפֵל הַדָּבָר, תִּלְמַד עֲכָשׁוּ אֶת הַתּוֹרָה ט"ו, וְתֹאמַר עָלֶיָּה הַתְּפִלָּה מִלִּקוּטֵי-תְּפִלוֹת, וְתַעֲזִין אַחֲרֵי-כֵן בְּהִלְכוֹת הַרְשָׁאָה, הִלְכָה ג', הַבְּנוּיִים וּמִיִּסְדִּים עַל תּוֹרָה זוֹ, וְר' אַבְרָהָם בֵּר' נַחֲמָן הִיָּה רַגִּיל לֹאמֹר: אִם אָדָם צָרִיךְ לְאִיזָה דָּבָר, שְׁיִלְמַד אֶת הַתּוֹרוֹת שֶׁרַבֵּנוּ ז"ל מְדַבֵּר מֵעֲנִינִים הָאֵלוֹ שֶׁצָּרִיךְ, וְאִזּוֹ יִרְאֶה נִפְלְאוֹת רַבּוֹת.

ג' קד.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת לְיוֹם שְׁנִי, חֲנִי-שָׁרָה הִתְשִׂים.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ לְיַדִּיד נִפְשִׁי, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח.

מִכְּתָבְךָ הָאָרֶךְ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְלְהַשִּׁיבֶךָ יִקְצְרוּ הַמּוֹן יִרְעוֹת. וּבִפְרָט שֶׁסִּפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל בִּנְדִיף — הַפֶּה בָּהֶם דְּכֹלָא בָּהֶם — עֲצוֹת וְהַתְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה. אֲשֶׁרֵי הַמְתְּמִיד בָּהֶם, וְאִזּוֹ טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

יֵשׁ לֹאמֹר: "וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בְּיָמָיו וְה' בִּרְךָ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל", עַנְיָן זָקֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (קְדוּשֵׁין ל.ב.): ז'ה שְׁקִינ'ה חֲכָמָה; וְעַקֵּר הַחֲכָמָה לְבֹא בְּיָמָיו. וְהוּא עַל דְּרָךְ שֶׁפָּרַשׁ רַבֵּנוּ ז"ל (לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז'), יֵשׁ מְקִיפֵי יָמִים, הֵינּוּ בְּכָל יוֹם יוֹם יֵשׁ בּוֹ מַחֲזִין וְחֲכָמָה וְדַעַת בְּהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּאַפָּן אַחֵר לְגַמְרֵי,

כל אחד כפי התעוררותו, וכפי שמרגיל את עצמו לילך בדרך זו, להכניס בדתו אמתת מציאותו יתברך, ולידע בידיעה ברורה ומחלטת, כי אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ואפלו בכל המחשבות שם מסתתר וגנוז השם יתברך, ואין דבר שלא יהיה בלעדיו יתברך, אזי אדם כזה ממשיך על עצמו ברכה, בסוד (משלי כח, כ): "איש אמונות רב ברכות", ומוריד את השכינה למטה. וזה "בכל" פרש רש"י בגימטריה ב"ן, שהוא עולם העשיה, שהמשיך הברכות עד למטה בעולם הזה. וכן בכל הוא בחינת "כי כל בשמים ובארץ", ותרגומו 'דאחיד בשמיא וארעא'. והנה הגמרא (בבא בתרא טז:): אחרים אמרו בת היתה לו ובכל שמה, ורבי מאיר אומר, שלא היתה לו בת. ולכאורה קשה לפי הגמרא (הוריות יג:): אחרים הינו רבי מאיר, ואיך יאמר דבר והפוכו? אך כפי הנ"ל מבאר היטב היטב, כי רבי מאיר היה מאיר עיני החכמים ולא ירדו לסוף דעתו, והוא לפי שטתו היה מאיר בגלוי נורא ונפלא מאד, בסוד (בראשית רבה, פרשה כ', סימן כט): בתורתו של רבי מאיר היה כתוב: "כתנות אור" באף, שהיה גלוי אלקות, ועל-כן לא היתה לו "בת", שהיא מדה המתחננה, הסתרת האור, בחינת דעת שאינה מישבת (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן י'), אבל אחרים — זה היה אחר המחלקת, כמובא שם בגמרא (הוריות יג:), שאז אין כבר שום ישוב הדעת, כי אין דבר טוב יוצא מהמחלקת (שמות רבה, פרשה ל', סימן יג), אז אמר בת היתה לאברהם ובכל שמה, שהיא מדת לילה, מדת האמונה, והבן למעשה. אקנה שתוציא רמזים מזה לעניניך.

אודות הכונות של חנכה שסדרתי בסדור "אור האורות", סבב השם יתברך סבות לטובה, שהיום היה למראה עיני סדור כתב יד, שצוה הרב הקדוש ר' מאיר מפרמישלאן ז"ל, לספרו ולכותבו להצדיק הקדוש בעל "מנוחת אשר" ז"ל, ושם מוסיף, כי בליל ח' לכון "אל נוצר חסד לאלפים, נושא עון ופשע וחסאה ונקה", מה שאצלנו בשאר סדורי האר"ז"ל אינו מזכר דבר זה, רק "נוצר חסד", עין שם בספר "נר להצדיק", יזכנו השם יתברך לראות בהדפסתו, כי הוא ספר נפלא, תהלה לאל, ונתחדש לי תכף-ומיד בתורתך

אֲשֶׁר   ג' קד   בַּנְחַל   נט

מֵאֲרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהִיְתָה לִי סִיעָתָא דְשְׂמִיָּא גְדוּלָּה בְּסִפְרָא זֶה, כִּי נִכְתַּב
בְּכַמְּהָ יָמִים, וְכֵן תִּכְרֶי-וּמִיד נִדְפַס. וְעַכְשָׁו אָנוּ עוֹמְדִים בְּאַמְצַע
הַהֲגָהָה, וְאֲנִי מְקַוֶּה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׁעַד שְׁבוּעָא כְּבֵר יִהְיֶה נִדְפַס.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! גַּם בָּאתִי לְהַזְהִירָךְ, כִּי הַבְּעַל-דְּבָר אֹרֵב עָלֶיךָ
מְאֹד, וְהָעֶקֶר "לְפִתַח חֲטָאת רֹבֵץ" (בְּרֵאשִׁית ד, ז), וְהֵם פִּתְחֵי הַפֶּה.
וְעֵינַי בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִמֵּן יד), שְׁכָל הָאֵרֶת חֲנֻכָּה וְהַדְּלָקָתָהּ
הוּא בְּטַפַּח הַסְּמוּךְ לְפִתַח, בְּחִינַת "פִּתְחֵי פִיךָ", כִּי צְרִיכִים לְהֵאִיר
אוּרוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּתוֹךְ הַפֶּה לְעַבְדָּא וּלְמַעֲשֵׂה, הֵינּוּ לְהַרְגִיל אֶת הַדְּבוּר
שֶׁיִּדְבֹּר רַק דְּבוּרֵי אַמוּנָה וּבְטַחֲוֹן, גְּלוּי אֱלֻקוֹת וְהַתְחַזְּקוֹת, וְלֹא לְדַבֵּר
דְּבוּרִים אַחֲרֵים, אֲשֶׁר אֵל מְאוּמָה לֹא יִבְיֹאוּ.

לְמַעַן הֵשֵׁם לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית מְנַע רַגְלֶיךָ מִלֵּילֵךְ אֶל אֲסֻפּוֹת, רַק
כָּל מַגְמַתְךָ תִּהְיֶה לְגִלוּת וּלְפָרְסָם אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכֹל מִי שֶׁרַק יָבֹוא
אֵלֶיךָ מֵאִיזוֹ סִבָּה שֶׁרַק תִּהְיֶה, תִּרְחִיב אֶת הַדְּבוּר בְּדְבוּר אַמוּנָה
פְּשוּטָה, וְיִהְיוּ שְׁנֵי דְבָרִים, אוֹ שֶׁיִּקְבַּל אֶת הַדְּבוּרִים וְיִתְעוֹרֵר, אוֹ
שֶׁיִּכְרַח מִמֶּךָ.

נָא וְנָא אֵל תִּתְבַּיֵּשׁ בְּחִנוּתְךָ, תִּמְכַּר אַמוּנָהּ, וּמִי שְׂאִינוּ רוֹצֵה
לְקַנּוּת סְחוּרָה זֹו לֹא יָבֹוא עוֹד פְּעַם.

הַכֹּפֵל הַדְּבָר, שְׁמַר פִּתְחֵי פִיךָ, כִּי בְרִית הַמְּעוֹר וּבְרִית הַלְּשׁוֹן
תְּלוּיּוֹת זֹו בְּזוֹ, וּכְפִי שְׁמַקְדָּשִׁים דְּבוּרוֹ בְּלִשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, כְּמוֹ-כֵן
מְקַרְרִים תְּאֻנָּה זֹו (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמֵּן יט); וְעַל-כֵּן סוֹפֵי
תְּבוֹת שֶׁל פְּסוּק (מִיכָה ז'): "שְׁמַר פִּתְחֵי פִיךָ" הוּא יִרְדָּךְ, שְׁמַרְמֹז
עַל בְּרִית (עֵינַי בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמֵּן ב'), וּבְדְבָרֵינוּ בְּ"שִׁפְתַת הַנְּחַל" עַל
זֶה), עֵינַי שָׁם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן ז"ל, הִיְתָה דְרָכּוֹ לְהַסְתִּיר אֶת עֲצֻמוֹ מְאֹד
מִכָּל הָעוֹלָם, וְהָיָה אִישׁ נֶעְלָם, אֲפֵלוּ מִבֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוּמָנוּ הַיְקָרִים
וּיְחִידֵי סִגְלָה, לֹא הִיְתָה לָהֶם הַשְּׂגָה וְתַפְיֶסָה בּוֹ. וּבְאַמַּת כֵּן הָיָה אָבִיו

ר' נחמן טולטשינער ז"ל, סוד גדול, כי היה איש תם וירא אלקים, וכפי האור שהאיר בו מוהרנ"ת ז"ל, כי שמע את רב התורות מ"לקוטי-הלכות", מלבד שאר שיחותיו הקדושות שבעל-פה, והיה משמש אותו ורואה הנהגתו. ועל-כן היה גם-כן חדוש נפלא בענין הסתרה והעלמה, להסתיר ולהעלים עצמו מכל העולם, ומכל שכן וכל שכן מוהרנ"ת ז"ל בעצמו כפי רחב בינתו ועצם דבקותו בו יתברך, היה אש לוקטת ממש, כי ספרו הקדוש הוא עצם גלוי אלקות בהתגלות נוראה ונפלאה, למי שבקי היטב בדבריו הקדושים, אף-על-פי-כן היה נעלם וגנוז כל ימי חייו מכל העולם, ואפלו מאנשי שלומנו, ואפלו עכשו עדין הוא נעלם ונסתר לגמרי, רק מי ששוקד על דלתות ספרו הקדוש "לקוטי-הלכות" בכל יום, יש לו איזו תפיסה בו. אשרי השוקד על דלתותיו יום יום. ושמעתי מאנשי שלומנו, שבאומן היו אומרים: פארוואס האט זיך דער דערהאלטן אזוי שיין? ווייל ער האט גילערנט אסאך "לקוטי-הלכות" ולמה היתה לזה ירידה גדולה כזו ונפל ונתרחק לגמרי? כי לא למד "לקוטי-הלכות". ועל-כן, חמדת לבבי, התמד ב"לקוטי-הלכות", שהם התורה שבעל-פה שבחסידות ברסלב, ואז טוב לך לנצח.

הנ"ל...

ג' קה.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר חיי שרה ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו אל ידידי, הרב הרוצה להתודע מתורת רבנו הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, ומאד אני מתפלא עליכם שהעזתם כל-כך נגד מה שכתוב בחיי-מוהר"ן, אות להתרחק מהחקירות, סימן ד', שרבנו ז"ל דבר בגנות אלו הספרים המפרשים את התורה

(ל) למה התמזק זה כל-כך ועשה טוב הרבה ביהדות? כי למד "לקוטי-הלכות".

על-פי דעות הרעות של אריסטו היוני, ימח שמו, כגון: ספרי האבן עזרא, ובפרט ספרי הרלב"ג, שחיב אדם לקרע כששומע, חס ושלום, דבור אחד מדברים כאלה וכו', אשר כל ההקדמות שלהם לקחו מאריסטו היוני, ימח שמו ונמח זכרו ושאר האפיקורסים שהיו קצתם קדם חכמי התלמוד וקצתם בימיהם, אשר כל כונת בעלי המשנה והגמרא הקדושה, שאסרו ללמד ספרי חכמה יונית היה על ספרים הללו של אלו האפיקורסים, שכלם היו אז אצל היונים, וכל מקום שהזכירו חז"ל אפיקורס, כונתם על מי שנמשך לדרכיהם ולסברותיהם, אשר על-פני גם שאר הרשעים גמורים, שיש להם כפייה כלשהי נקראים גם-כן אפיקורס, כי תולין הקלקלה במקלקל (בכא בתרא קט:), כי היה פילוסוף כופר אחד, ששמו הרע היה אפיקורס, כשמו בן הוא, ימח שמו וזכרו, ודעתו הרעה מפרסמת בספריהם הרעים, ואיך יעלה על דעת מי שרוצה להיות יהודי, לעיין בספרים כאלו, הבנויים על יסודות רעים של אפיקורסים מפרסמים, שמהם נמשכין כל האפיקורסים והכופרים שבעולם וכו', עיין שם; ושאלתו, איך ידבר רבנו ז"ל ומוהרנ"ת ז"ל כל-כך בגנות אריסטו היוני, שכל מפרשי התורה מביאים אותו, כמו האבן עזרא והרלב"ג וכו'. מה אמר לכם, הנה אצלנו אין קשה כלום, כי תהלה לאל, לנו יש אמונת חכמים, וכל מה שאמר וגלה לנו רבנו ז"ל, הוא אצלנו ודאות, בלי שום ספק ספיקא כלל. אבל יען שמבלבל אתכם, אמרתי להעתיק לכם מכמה ספרים, איך שהם מגנים ומבזים את ספרי החקירות והפילוסופיה הארוהה, אשר אינה מביאה שום תועלת, רק עוקרת את האדם משרשו. וקדם אעתיק לכם, מה שמצאתי בספר ישן, שמספר בגנות המתעב והמזוהם אריסטו, ימח שמו ונמח זכרו. וזו לשונו של הספר "מאירת עינים" לרבנו יצחק דמן עכו בפרשת וישלח, וזו לשונו: "וכאשר היה שומע המקבל ירא השם מנעוריו ר' משה בר ר' שלמה בר ר' שמעון מעיר בורגוש ז"ל, זכרון שבח על חכמי הפילוסופיה, היה אומר: הפילוסופים שאתם משבחים חכמתם, דעו באמת, כי במקום מעמד ראשם — מעמד רגלינו. ודבר זה משכל ראשון הוא למשפילים, ואני מעיד עלי שמים וארץ ואת בוראם, כי בעכו

תְּבַנֶּה וּתְכַוֵּן, הֵינְנוּ יוֹם אֶחָד, אֲנַחְנוּ הַתְּלִמִּידִים יוֹשְׁבִים וְשׁוֹנִים לְפָנֶי מוֹרֵי ר' שְׁלֹמֹה הַצְּרֶפְתִּי הַקָּטָן זֶלֶה"ה, וְאֵבֶב גְּרָרָא הַגְּעֵנוּ לְדַבֵּר לְפָנֶי עַל אַרְיֶסְטוֹ הַחֶכֶם הַיְדוּעַ, רַבּוֹ שֶׁל אֶלְכְּסַנְדְּרוֹס, שֶׁחָשַׁק בְּאִשְׁת׃ אֶלְכְּסַנְדֵּר הַמֶּלֶךְ תְּלִמִּידוֹ, עַד שֶׁתְּבַעַה שֶׁתִּשְׁמַע לּוֹ. אָמְרָה לּוֹ: "חֶכֶם כְּמוֹךָ תּוֹבֵעַ דְּבַר זֶה?! וְאִיִּה חֶכְמָתְךָ וַיִּרְאֶתְךָ מֵאֱלֹקִים?!!" וְלֹא הֶאֱזִין לְדַבְרֶיהָ, וְהָיָה רוֹדֵף אַחֲרֶיהָ יוֹם יוֹם, עַד שֶׁאָמְרָה לּוֹ: "אִם תִּרְצֶה שֶׁאֲשַׁמְעֶךָ לְךָ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ וּלְמַלֵּא בְקִשְׁתְּךָ, תַּעֲשֶׂה אֵת־הַתְּחִלָּה רְצוֹנִי וּבְקִשְׁתִּי". אָמַר לָהּ: "וַיִּמָּה בְקִשְׁתְּךָ?" אָמְרָה לּוֹ: "שֶׁנִּקְבַּע זֶה הַמַּעֲשֶׂה לְיוֹם נוֹעַד, וּבְאוֹתוֹ יוֹם שֶׁנִּדְעַע בְּכַרוּר שֶׁהַמֶּלֶךְ אֶלְכְּסַנְדֵּר יֵצֵא לְצוּר, נִכְנָס אָנִי וְאֵת־הַבְּחֵר, וְאֵת־הַתֵּלֵךְ עַל אַרְבַּע, וְאֲנִי אֶרְכַּב עָלֶיךָ כְּאִלּוּ אָנִי רוֹכֶבֶת עַל הַפֶּרֶדָּה, וְתֵלֵךְ עַל אַרְבַּע וְאֲנִי רוֹכֶבֶת פַּעַם אוֹ שְׁתֵּי פַעַמִּים עַל פְּנֵי כָּל הַחֵדֶר, וְאֶחָר־כֵּךְ אֶעֱשֶׂה רְצוֹנְךָ". וְהוֹדָה וְשָׁמַח. וַיְהִי בַלַּיְלָה, וַתֹּאמֶר אֶל אִשָּׁה אֶלְכְּסַנְדֵּר: "דַּע בְּאַמֶּת, כִּי כִּזָּה וְכִזָּה דְּבַר עַמִּי הָרַב שֶׁלְּךָ, שֶׁהוּא אִישׁ הָאֱלֹקִים בְּעֵינֶיךָ, וְרוֹדֵף אַחֲרֵי יוֹם יוֹם, עַד שֶׁהוֹדִיתִי לּוֹ, וְעָשִׂינוּ הַסְּכָמָה זֹאת". וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע דְּבַרֶּיהָ, וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ מְאֹד, וַחֲמָתוֹ בְּעָרָה בּוֹ, וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִגִּיעַ יוֹם הַנוֹעַד לַעֲשׂוֹת הַסְּכָמָתָם, רָכַב הַמֶּלֶךְ עִם פָּרָשָׁיו לְלַכֵּת הַשָּׂדֶה לְצוּד כְּמִנְהֶגוֹ, וְאֶחָר־כֵּךְ שָׁב הוּא לְבֵדוֹ בְּאִפְּן שֶׁלֹּא יִרְגִישׁ בּוֹ שׁוֹם אָדָם, וְנִכְנָס לַחֵדֶר וְנִחְבָּא שָׁם, וְהִנֵּה אַרְיֶסְטוֹ וְהַמְּלָכָה נִכְנָסוּ לַחֵדֶר, וְכָרַע אַרְיֶסְטוֹ וְהָיָה הוֹלֵךְ עַל אַרְבַּע, וְהַמְּלָכָה רוֹכֶבֶת עָלָיו, וְהָיָה הוֹלֵךְ בְּזֶה הַחֵדֶר מִפָּה וּמִפָּה פַעַמִּים רַבּוֹת. וְהִנֵּה אֶלְכְּסַנְדֵּר יֵצֵא, וְכַאֲשֶׁר רָאָהוּ אַרְיֶסְטוֹ — נִפְלוּ פָּנָיו, וְרָצָה הַמֶּלֶךְ לְהַתִּיזוֹ אֶת רֹאשׁוֹ, וּמִפְּנֵי שֶׁהָיָה רַבּוֹ, וּלְמַדּוֹ חֶכְמָה רַבָּה, וּבְעֵצָתוֹ הִנְכוּנָה הַצְּלִיחַ לְכַבֵּשׁ מַלְכוּת רַבּוֹת, וְרָאָה שֶׁאִם יִהְרָגֶהוּ, יַעֲשֶׂה קְרָחָה גְּדוֹלָה בְּלִמּוּד הַחֶכְמָה לְתִלְמִידִים, וְנִמְנָע לְהִרְגּוֹ, אֵךְ אִמְנָם כָּבֵל אוֹתוֹ, וְעָשָׂה לּוֹ צְרוּת רַבּוֹת וַיִּסּוּרֵין קָשִׁין. הָרִי אֵת־הַשְּׁמַעַת עַל הַיּוֹנִי, כַּמָּה הָיָה יִרְאָ שְׁמַיִם', "אָמַר נָבֵל בְּלָבוֹ אֵין אֱלֹקִים" (תְּהִלִּים יד, א), וְאֵל תִּתְּפֹתָה אַחֲרַי חֶכְמָתוֹ, וְאֵל תַּעֲבֹר עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ, פֶּן תִּלְכַּד בְּמִלְכָּדְתוֹ לְהַסִּיר מֵעָלֶיךָ עַל אֱלֹקֵינוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא הַקְּדָמוֹן, וּבְרָא יֵשׁ מֵאֵין, וּמִחֲדָשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית וְעַל תּוֹרָתוֹ, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

עכשו אֲשַׁאל אותך, אחרי הדברים והאמת האלו, איך תוכלו לדון את האור הזה לכף זכות?! כי הֲיָה מְנוּחַל וּמִתְעַב וּמִשְׁקָץ, רַחֲמָנָא לְצַלָן, בתאות נאוף כֵּאֶחָד הַכְּלָבִים וְהַעֲבָדִים הַשְּׁפֵלִים וְכוּ' וְכוּ', וְאִיךְ נִפְרַשׁ אֶת תּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה עַל־פִּי הַקְּדָמוֹתֵינוּ הַהַפּוּכוֹת מֵהָאֱמֶת?!

וְעַכְשָׁו אֶמְרָתִי לְהַעֲתִיק לְכֶם מִכַּמָּה וְכַמָּה סְפָרִים, הַמְדַבְּרִים מִגְּנוּת לְמוֹד הַחֲקִירוֹת וְהַפִּילוֹסוֹפִיָּה הָאֲרוּרָה, עֵינִן בְּסִפְרֵי הַרְקָאֲנִטִי (בְּפִרְשַׁת בְּרָאשִׁית, דף טו), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: אֲרִיסְטוֹ וְתַלְמִידָיו הִרְשָׁעִים נָטוּ מִדְרָךְ הַתּוֹרָה לְגַמְרִי, אַחַר סְבָרָתָם וּמוֹפְתֵיהֶם הַנִּקְרָאת לְבַעֲלֵי הַקְּבֵלָה אַחִיזוֹת עֵינִים. וְעֵינִן בְּרַבְּנֵנוּ בְּחַיִּי (פִּרְשַׁת אַחֲרִי), שְׁכַתְּב: אֵינִן דְּעוֹת הַפִּילוֹסוֹפִיָּה אֲצַלְנוּ עַקֵּר, לְפִי שְׂאִינָם אֲלֵא מִצַּד הַמַּחְקֵר, וְלֹא יִדְעוּ וְלֹא יִבְיֵנוּ בְּחִשְׁכָּה הַתְּהַלְכוּ, עֵינִן שָׁם.

וְעֵינִן בְּתַשׁוּבוֹת הַרֵא"ש (פִּלְל פ"ה) שְׁכַתְּב, שְׁהִיא הַפֶּךְ חֲכָמַת הַתּוֹרָה, עֵינִן שָׁם.

וְעֵינִן בְּסִפְרֵי "שְׁבִילֵי אֱמוּנָה" (דף ק') וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: הַמִּתְפַּלְסְפִים חוֹשְׁבִים שְׁזֵה מַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה. וּבְאֱמֶת הוּא אֲבָדוֹן וּמָוֶת, וְהַמְאֲמִינִים כֵּן נִבְדָּלִים מִקְהַל יִשְׂרָאֵל, עֵינִן שָׁם.

וְעֵינִן בְּתַשׁוּבוֹת הַרְשֵׁב"א (סִימָן תִּיד), שְׁכַתְּב: הַמִּתְמִיד בְּסִפְרֵי הַיְנָיִם, עוֹקֵר תּוֹרַת ה' וְתַחֲוִימָהּ, עֵינִן שָׁם.

וְהֵרַב רַבְּנֵנוּ תָם בְּסִפְרֵי הַיָּשָׁר כּוֹתֵב, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: כִּי טָרַם יִשְׂיֵג מִחֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת תּוֹעֵלָת, יֵאָבֵד אֱמוּנָתוֹ, וְכַמָּה חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם חָשְׁבוּ שְׁעָלוּ לְמָרוֹם הַחֲכָמוֹ וְשַׁעֲמָדוֹ בְּסוּד גְּדוּל, וְלֹא יִדְעוּ, כִּי רַחֲקוּ מֵהָאֱמוּנָה מְעַט מְעַט, עֵינִן שָׁם.

וְעֵינִן בְּשִׁלְ"ה הַקְּדוּשׁ, בְּמִסְכַּת שְׁבוּעוֹת, שְׁהָאֲרִיךְ בְּאֶסוּר לְמוֹד הַפִּילוֹסוֹפִיָּה.

וְעֵינִן בְּסִפְרֵי "מְאִירַת עֵינִים" (רִישׁ פִּרְשַׁת נח) שְׁכַתְּב, שְׁהַזְהַרְנוּ עַל הַחֲכָמָה שְׁבָדוּ מִלְבָּם, שְׁהַנְמָשְׁךְ אַחֲרֵיהָ גּוֹרְמַת לוֹ לְפָרֵק מִעֲלָיו עַל תּוֹרָה, עֵינִן שָׁם.

ובתשובות הריב"ש כותב, וזו לשונו: היש ספרי מינים יותר מאלו שמביאים מופתים וראיות להכחיש עקרי תורה, עין שם.

ובספר האמונות לרב שם טוב (שער ג', פרק ד') כתב, וזו לשונו; המתפלספים גנבו החכמות וזיפום וכו'. ואין ספק כי הרשעים עובדי עבודה זרה והמכשפים לא היו שוטים, אלא רשעים, עין שם.

ועין בתשובות הרשב"א (תיד, תטו, תטז), שהאריך מאד בזה, עם שלשה כתבי חרם, עין שם.

ובאור צדיקים לר' מאיר פאפריש כתב, וזו לשונו: ירחיק מאד למוד הפילוסופיה מכל דרך ארץ, כי היא אש זרה, עין שם.

וזו לשון מורנו הרב רבי יעקב עמדין בסדורו (חלון שביעי המצרי): הפילוסופיה שנואה למקום, ונדמה אהובה לבריות, והיא מתנכרת במצחה, צרעת ממארת, בימינה חרב החלל, ובשמאלה מות ואבדון, חכמה היגית האוירה היא מקברת הנפש ועד בשר הורסת ועוקרת, לא תעזב שרש למעלה, ושם ושארית למטה בארץ, והיא שהולידה בנים זרים לאמתנו, שהתחכמו לעקר שרשי התורה ולקצץ ענפיה, ולהתנהג בחיי החפשיות וכו', והפכו פנים בתורה שלא כהלכה וכו'. ואמרת קדוש ישראל נאצו ותורתו גואלים וכו', וכל התלאה מצאתנו בחבורתם, וכל הרעה באתנו בסבתם, לפיכך צריך לעקר לשרש אחר שרש פורה ראש ולענה זו המרה, עין שם.

ועין בספר הקדמון לר' יוסף יעב"ץ (אור החיים), שהאריך מאד להזהר מלעסק בזה. ובספר מעין גנים להגאון הצדיק בעל ה"בני יששכר" על ספרי היעב"ץ הנ"ל, הביא דברי בעל טהרת הקדש, שהזהיר מלטמא ידיו בלגעת בספרים חיצוניים, המטמאים את הידים ופשיטא את פיו וכו': ובעיני ראיתי ושמעתי, שכמה נערים באים לידי כפירה על-ידי-זה, והשכל מתיב, שיכול להיות כן, עד כאן לשונו. והבעל בני יששכר כתב וזו לשונו: ואני ראיתי בעיני שלא נמלט מהם איש להטהר בדת יהודית, כי אם אחד מעיר ושנים ממשפחה, וגם זו מן השפה ולחוץ וכו', ודי בזה להציל נפשות

אֲשֶׁר   ג' קה   בְּנַחֵל   סה

יִשְׂרָאֵל, וְלֹא תַחֲבֹק חֵיק נְכָרִים, רַק תִּתְרַפֵּק בְּאֵילַת אֲהָבִים וַיַּעֲלֵת חֵן, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ, עַיִן שָׁם, שֶׁהָאֲרִיף בָּזָה, וְהַפְּלִיג מְאֹד בְּחֻכְמַת הַקְּבֵלָה קְדוּשָׁה דְכָל הַחֻכְמוֹת נִדְחִים מִפְּנֵיהָ, כְּמוֹ שֶׁנִּדְחָה חֹשֶׁךְ מִפְּנֵי הָאוֹר. וְהִלְוֵאֵי שְׂלֵא הָיוּ מְקַלִּין גְּדוּלֵי הַדּוֹר בְּלַמוּדָהּ, וְהִלְוֵאֵי הָיוּ מְלַמְּדִים דֶּרֶךְ לְתַלְמִידֵיהֶם לַעֲסֹק בָּהּ, וּבְיַדָּאֵי לֹא הָיָה אֵז שׁוֹם הַרְמַת רֹאשׁ לְחֻכְמוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת.

וְעַיִן בְּתִשׁוּבוֹת הַרְמָ"א (סִימָן ו' ז') וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: מְעִידֵנִי עָלַי שְׂמִים וְאֶרֶץ, שְׂכָל יָמַי לֹא עָסַקְתִּי בְּשׁוֹם סֵפֶר מְסַפְרֵי אֲרִיסְטוֹ, רַק מֵה שְׁעִסַקְתִּי בְּסֵפֶר הַמּוֹרָה וּכְדוּמִיָּהֵן, שֶׁחֲבָרוּ חֲז"ל, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

וּבְסֵפֶר "חֹסֶד לְאַבְרָהָם" בְּהַקְדָּמָתוֹ כּוֹתֵב, שֶׁמֶן הָרְאוּי, שְׂבָנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִתְחַכְמוּ אֶלָּא מִן הַחֻכְמָה הַפְּנִימִית הַקְּדוּשָׁה, מִפְּנֵי שֶׁהֵן קְרוֹבִים אֶל הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהֵם עֲשׂוּיִים בְּצֶלֶם וּבְדַמּוֹת אֱלֹקֵי, וְאֵלוֹ הָיוּ כְּשָׂרִים וְרְאוּיִים, הֵיטָה הַחֻכְמָה הַפְּנִימִית עוֹמְדַת בָּהֶם.

וְעַיִן בְּ"סֵפֶר הַחַיִּים" לְאַחֵי הַמַּהְר"ל שְׂכוֹתֵב, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: כְּתַב הַפִּילוֹסוֹפִים לֹא יַעֲלֶה בִּינְדָם, רַק רַעוּת רוּחַ וְשִׁבְרוֹן לֵב וְכוּ', הַחֲלֹשׁ בְּאִמוּנָתוֹ יִבְקֹשׁ אַחַר מְתִיקוֹת דְּבָרֵי הַפִּילוֹסוֹפִיָּה, וְנִפְשׁוּ קֶצֶה בְּלַחֵם הַתְּמִיד, הוּא לַחֵם הַתְּלַמּוּד, אֲשֶׁר הוּא מְזוּן הַנֶּפֶשׁ, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

וְעַיִן בְּסֵפֶר "דֶּרֶךְ פְּקוּדֵיךְ" (מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה י"א), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: הַחֻקִּיָּה מִיִּקְרֵי עַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְזֶה דְמִיּוֹן חֲטָא אָדָם הָרֹאשׁוֹן. וְחֻסִּידִים הָרֹאשׁוֹנִים כְּמוֹ בַּעַל חוֹבַת הַלְּבָבוֹת וְרַבְּנּוֹ סְעִדָּה גְּאוֹן וְשָׂאֵר כֶּת הַקְּדַמוּנִים, הָיָה מִן הַצֶּרֶף לָהֶם לְהַשִּׁיב לְאַפִּיקוֹרְסִים בּוֹכּוֹחִים שֶׁהָיוּ לָהֶם, וְלִהְיוֹת אֵז בְּאַלְף הַחֲמִישִׁי, בְּסוּד עוֹלָם הַתְּהוֹ, וְגַם מִחֻמַּת דַּחַק הַגְּלוּת וְהַפְּזוּר לֹא הָיָה בְּאַפְשָׁרֵי לְחַכְמֵי הַדּוֹר לְהַטְעִים לְהַמּוֹן עִם עֲנִינֵי הָאֱלֻקוֹת, וְלְהַרְחִיק הַגְּשָׁמָה מִבְּלֵי הַלְּבִישָׁם הָעֲנִינִים בְּחֻקִּירוֹת. וְתַתְּבוּנָן מֵה שְׂכַתְּב הַחֲסִיד מַהְר"י יַעֲב"ץ, שֶׁהָיָה בְּדוֹרוֹת הַשְּׂמַד, וְהַעִיד שֶׁרָאָה כָּל אוֹתָן הַחוֹקְרִים אֲשֶׁר הָעֲמִירוֹ אֲמוּנָתָם עַל חֻקִּירוֹת הַשְּׂכָל, הִמִּירוּ כְּבוֹדָם בְּלֹא יוֹעִיל בְּיוֹם זַעַם, וְנָשִׁים וְקָלֵי הַדַּעַת, אֲשֶׁר כָּל אֲמוּנָתָם בְּשִׁמְעָה וּבְקַבְלָה יְרוּשָׁה מְאֹבוֹתֵינוּ, עָמְדוּ בְּנִסְיוֹן וְנִבְחָנוּ בְּצִרוּף וְקִדְשׁוֹ שָׁמוֹ הַגְּדוֹל וְכוּ'.

ובזמן הזה כְּאֲשֶׁר הוּא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁלַח לָנוּ אוֹר שְׂבַעַת הַיָּמִים מִזְמַן הָאָרִיז"ל, נִשְׁמֹת עוֹלָם הַתְּקוּן, עֵקֶר אֲמוֹנָתָנוּ מְחִיבַת לְהִיּוֹת מִצַּד הַשְּׂמִיעָה בְּאֵזֶן, הִיא הַקְּבָלָה, וְתַעֲמֵד לְעַד, עַיִן שָׁם.

וְעַיִן בְּמִדְרָשׁ הָאִיתְמָרִי לְבַעַל מִדְרָשׁ תְּלַפְיוֹת (דְּרוֹשׁ כו): לְהַפִּיל סְבֵרַת הַמֵּינִין חֲכָמֵי פִילוֹסוֹפִיָּה הַכּוֹפְרִים בְּמַעֲשֵׂה ה', בְּבִרְיַאת שָׁמַיִם וָאָרֶץ, עַיִן שָׁם.

וְעַיִן בְּ"שׁוּמְרֵי אֲמוֹנִים" (הַקְדָּמוֹן) לְרַבְּנוּ יוֹסֵף אִירְגָּאס ו"ל (וּכְוִחַ א', סִימָן לו), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: יֵשׁ בְּסִפְרֵי הַפִּילוֹסוֹפִים כַּמָּה דְּעוֹת מְזִיפּוֹת וּכְפִירוֹת, אֲשֶׁר מִפְּנֵי כֵף אֶסְרוּ לְקַרְא בְּהֵם, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

וּבִסְפֵר "כְּתֵר רֵאשׁ" (סִימָן סא) מְבִיא בְּשֵׁם הַגָּר"א ו"ל, שֶׁבְּמִקּוֹם רֵאשׁ הַפִּילוֹסוֹפִיָּה, שָׁם הִתְחַלַּת רַגְלֵי חֲכַמַת הַקְּבָלָה, עַיִן שָׁם.

וְעַיִן בְּסֵדֶר הַדּוֹרוֹת (דף סח), שֶׁמְבִיא מִקְדָּמוֹנִיּוֹת, שְׁאָרִיסְטוֹ חֵבֵר בְּסוֹף יָמָיו סֵפֶר, שֶׁחֲזַר בּוֹ מְכַל מַה שֶׁכָּתַב בְּתַחֲלָה, וְהָיָה אוֹמֵר בְּכָל דְּבָר, וְהִחְזִירָנִי הַשְּׂמַעוֹנִי בְּמוֹפֵת וּטְעָנוֹת כֵּף וְכָף. וְכָתַב לְאַלְכְּסַנְדֵּר תְּלִמִּידוֹ: בְּרוּךְ אֱלֹקִים פּוֹקֵחַ עֵוְרִים, מוֹרֵה חֲטָאִים בְּדִרְךָ, יִשְׁתַּבַּח שְׂבַח הָרְאוּי לוֹ, אֲשֶׁר גָּמְלָנִי בְּרַחֲמָיו וּבְרַב חֲסִדָּיו, וְהוֹצִיאָנִי מִן הַכְּסִילוֹת הַגְּמוּרָה, אֲשֶׁר הֵייתִי בָּהּ כָּל יָמֵי חַיֵּי, בְּהַתְּעַסְקִי בְּחֲכַמַת הַפִּילוֹסוֹפִיָּה, וְהֵייתִי דֵּן כָּל הַדְּבָרִים עַל דִּרְךָ הַשְּׂכָל, וְחִבְרַתִּי בְּזֶה סְפָרִים כְּחוֹל הַיָּם, יִתְנוּצְצוּ כָּל רוּאֵי כֶּם, עַד שֶׁבִּסּוֹף נִתְּוַפְחָתִי עִם חֲכָם מְחֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִרְאָנִי אֶת יְדוֹ הַחֲזָקָה בְּתוֹרָה מוֹרְשָׁה לְהֵם מִסִּינִי, וְהִמְשִׁיף לְבִי בְּדַבְּרֵי תוֹרָה, בְּהִרְאוֹתָו לִי אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּשִׁמּוֹת הַקְּדוֹשִׁים אֲמִתִּיִּים וְנִגְלִים לְחוּשׁ, וְאָנִי בְּעַר בְּלִתִּי יוֹדֵעַ, כִּי רַב הַדְּבָרִים הֵם לְמַעַלָּה מִהַשְּׂכָל, וְכֹאֲשֶׁר רָאִיתִי זֶה נִתְּתִי לְבִי לְהַתְּבוּנָן בְּכָל כַּחֲסִי בְּדַת יְהוּדִים, וְהִנֵּה כָּלָה מִיִּסְדַּת עַל אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת, לֹא כְּחֲכַמַת הַפִּילוֹסוֹפִיָּה הַחֲשֻׁכָה. לְכֵן תְּלִמִּידֵי הַנְּעִים אֲלֶכְסַנְדֵּר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל, אֵל יִטְעוּף סְפָרִי, גַּם לְךָ גַּם לְחִבְרִיף הַפִּילוֹסוֹפִים, כִּי אֵלֹהֵי הַיָּתִי יָכוֹל עֲתָה לְקַבֵּץ כָּל סְפָרֵי אֲשֶׁר נִתְּפָשְׁטוּ בְּאֶפְסֵי אָרֶץ, הֵייתִי שׁוֹרְפָם בְּלִי יִשְׂאֵר אֶחָד וְכוּ', שָׂרַב הַיּוֹדְעִים עַל-פִּי שְׂכָל הֵם בְּדָאִים, כִּי הַהֲגִיזוֹן עַיִן הַפִּילוֹסוֹפִיָּה בְּדָאִית וְכוּ',

והייתי בוחר מחנך לנפשי משיתפשטו ספרי, כי תופסי תורה ילכו לאור באור החיים ותופשי פילוסופיה ילכו לבאר שחת, וגם אני עתיד להעגש נגד כלם וכו', עד כאן לשונו.

הרי לך מכמה ספרים מגנות וחמר אסור למוד ספרי חקירות ואפיקורסות דברי הפילוסופים, ובדבר כזה אין חולקין כבוד לרב (עין ברכות יט:), אפלו שיהיה גדול שבגדולים, ובפרט שרבנו ז"ל הזהיר והחמיר מאד מאד לבלי ללמד בהם, וכפי כל הנ"ל, לדעתי, אין עוד מה להצדיק מה שפתוב בחיי-מוהר"ן בסעיף הנ"ל, והשם יתברך יזכנו לאמונת חכמים, ונזכה להתקרב באמת אל רבנו ז"ל, שהוא הצדיק האמת.

הדורש שלומך...

ג' קו.

בעזרת השם יתברך, אור ליום רביעי לסדר חיי שרה ה'תש"ם.

שלום לידיד נפשי הרב החסיד היקר מאנשי שלומנו האמתיים, שותה בצמא דברי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך היקר לנכון קבלתי, וגם האברך ... גרו יאיר, מסר לי פנים אל פנים השליחות. והנה להצדיק את עצמי — או שלא יועיל, או שלא נצרך וכו', תדעו כי השם יתברך הכניס בי עקשנות עצומה, וברוך הוא וברוך שמו, שזה לי כ"ב שנים שאני לומד בספרי רבנו ז"ל, וזה לי יותר מחמש-עשרה שנים שאני מוסר נפשי בהדפסת והפצת ספרי רבנו ז"ל, ואשר כל אלו "הזקנים" של עכשו, שהם זקני עם הארץ, זקנים מאריכי ימים, שאין בהם שלמות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ד'), ישנו כל השנים שנת קבע, שנה ערבה ומתקה, ולא עשו שום דבר בעסק הדפסה והפצה. ותהלה לאל, מבית מדרשנו יצאו כבר במשך אלו השנים קרוב לחצי מליון ספרים, ומה גם שמבית מדרשנו יצאו ... ואחיו ... אשר הם חניכי בית מדרשנו, וגם הם הדפיסו והפיצו ספרי רבנו ז"ל למאות

וְאֶלְפִים, וְכֵה בְשֵׁעָה שְׁאֵף אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ לֹא רָצָה לְדַבֵּר עִם ... וְכֵן עִם ... בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי קִרְבְּתִי אוֹתָם לְדַעַת רַבְּנוּ ו"ל, וְעַסְקָתִי עִמָּהֶם הִרְבֵּה שָׁנִים. וְיָדוּעַ כַּמָּה צָרוֹת וְהִרְפַּתְקָאוֹת וּמְנִיעוֹת וְעֹכֹבִים שֵׁשׁ, עַד שְׁעוֹשִׁים טוֹבָה לְבַעַל בְּחִירָה, וּתְהִלָּה לְאֵל, חֲפֹץ הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ הַצְּלִיחַ עַל הַצַּד הַיּוֹתֵר טוֹב, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, יֵצְאוּ מִבֵּית מִדְרָשְׁנוּ הַמוֹן תַּלְמִידִים יְרָאֵי הַשֵּׁם וְעוֹבְדִים אֱמֵתִים, מְקַיְמֵי עֲצוֹת רַבְּנוּ ו"ל בְּכָל הַדְּקָדוּקִים וּבִתְמִימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְסִימוּ כֶּכֶר כַּמָּה פְּעָמִים ש"ס וְאַרְבָּעָה חֲלָקֵי שְׁלֶחַן עָרוּךְ, מִדְרָשִׁים וְסִפְרֵי הַזֵּהָר הַקָּדוֹשׁ וְהַתְּקוּנִים, וּמְכַל שְׁכָן סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, וּמִתְבוֹדְדִים בְּכָל יוֹם, וְאֵינָם מַחְסְרִים לִילָה אֶחָד מִבְּלֵי לֹמֵר תְּקוּן חֲצוֹת. וּתְהִלָּה לְאֵל, אֵין אָנוּ מִתְבַּיְשִׁים עִמָּהֶם. וְכֵן תְּהִלָּה לְאֵל, בְּאֵלוֹ הַחֲמֵשׁ-עֶשְׂרֵה שָׁנִים נִתְרוֹמָמָה חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב מְאֹד מְאֹד, וּמְכַל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן שְׁנַתְפָּרְסֵם שֵׁם רַבְּנוּ ו"ל בְּעוֹלָם, בְּאַפֵּן כְּזֶה אֲשֶׁר עוֹד לֹא הָיָה, וּבְגִלוּתְנוּ זֶה אֲשֶׁר הַחֲשֵׁף מִחֲשִׁיב אֶת הָעוֹלָם, וּבִפְרָטִיוֹת אַחֲרֵי הַצָּרָה גְּדוּלָה וּמְרָה שְׁעִבְרָה עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל בְּמִלְחַמַת הָעוֹלָם הַשְּׁנִיָּה, עַל-יְדֵי צָרַת הַצּוֹרֵר, שְׂאֵז נִכְרַת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, שְׁלִישׁ מַעֲמָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּבִתּוֹכָם אֶלְפִים מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים מְפוֹלִיץ וְרוֹסְיָה, אֲשֶׁר זֶה מְכֹאֹב גְּדוֹל, כִּי קָדָם הַמִּלְחָמָה הִיְתָה חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב פּוֹרְחַת, תְּהִלָּה לְאֵל, מְאֹד, וְאַחֲרֵי שְׁעִלָּה הַפּוֹרֵת וְכִרַת אֶת מִבְּחָרֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ וְכוּ', וּמֵאֵז הָיָה קָשָׁה לָנוּ מְאֹד מְאֹד לְחֹזֵר וּלְכַנּוֹת, וּתְהִלָּה לְאֵל, בְּכַחוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל זְכִיתִי לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו ו"ל, עַל-יְדֵי סֵפֶר קָטָן שְׁנֵדְפֵס תְּכַף-וּמִיד אַחַר הַמִּלְחָמָה, וְאֲנִי נוֹתֵן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, שֶׁהִתְקַרְבוֹתִי אֶל רַבְּנוּ ו"ל הִיְתָה רַק עַל-יְדֵי סֵפֶר קָטָן זֶה, וְהוּא "מְשִׁיבַת גֶּפֶשׁ", וּתְהִלָּה לְאֵל, מֵאֵז בּוֹעֵר בִּי אוֹר רַבְּנוּ ו"ל בְּכָל יוֹם יוֹם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, שְׁלֹא הָיָה לִי מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שְׁהָיוּ אוֹמְרִים: זֶה לֹא דַעַת רַבְּנוּ ו"ל וְכוּ', זֶה דַעַת רַבְּנוּ ו"ל וְכוּ', כָּל מָה שְׁמַצָּאתִי כְּתוּב בְּשִׂיחוֹתָיו הַקָּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל קִיַּמְתִּי בְּמִסִּירוֹת וּבִתְמִימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ עֲזָרְנִי בְּזִכְיוֹת חֲנָם מֵאֵז וְעַד עַתָּה, אִם אֶמְנָם מִיּוֹם שֶׁהִתְחַלֵּתִי לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל בְּשֵׁנַת תִּשְׁכ"ה, אֲשֶׁר בְּאַמֶּת יֵשׁ בְּזֶה סִפּוּר שְׁלָם [עֲצֵן בְּסִפּוּר "פְּעֻלַת הַצַּדִּיק", אוֹת תַּחֲכַ"ח, וּבְהִגָּה שֵׁם בְּאַרְיִכוֹת], אֵיךְ שֶׁר' אַבְרָהָם בֵּר' נַחֲמָן

ו"ל (בעל מחבר ספר "באור הלקוטים"), נבא מקדם, שבשנת תשכ"ה יקום אחד מאנשי שלומנו, ויעשה חדשות בדבר רבנו ו"ל, עין שם באריכות]. מאז התחילה עלי המחלקת ברציחה גדולה, על-ידי כמה בעלי קנאה וכו'. קדם התחילה פאן, על-ידי הליטאי האור וחרו בדומה לו הדב המטרף וכו', אחר-כך עברה לארץ ישראל לאחד או לשנים, ומאז "הרשעים פים נגרש השקט לא יוכלו" (ישעיה נז, כ); וגם איש שלומי, אשר אכל את לחמי ... שנתגדל אצלי ונתקרב על ידי, הגדיל עלי עקב, ומדפיס עלי כתבי פלסטר הוא, והכותב ... וחתנו — אפרוח שלא נפתחו עיניו וכו', ישלם השם יתברך את שכרם, ואז כשיגע להם בנפשות ביתם, כמדמה לי שיתחרטו, ועד אז הרציחה על לא דבר תבער בהם וכו'. אך מה לעשות? זה מחקי הבחירה, אני לא אפסיק מלהדפיס, ויזכני השם יתברך להדפיס ולהפיץ ספרי ודעת רבנו ו"ל בעולם, ולקרב את כל הדור הזה אליו יתברך על-פי דעת רבנו ו"ל.

הדורש שלומך...

ג' קז.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר חיי שרה ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו אל ידי נפשי, הרב החסיד גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

אתמול בלילה טלפן אלי האברך ... גרו יאיר, וספר לי מה שדברת עמו אודות שקבלת מכתב מחו"ל, ובו תלונה על ... אחד מכאן, שהולך עם ... וכאלו אני הוא האשם בדבר וכו'. מאד מאד תמה אני עליך, מדוע כשיתוש טמא כותב לך מכתב, ובו הוא יורק מפיו הטמא כל מיני ליחות של זמה, ואורג עלי קורי העפכביש וכו', שתכף-ומיד תקבל את הלשון-הרע עלי, דבר זה מפליא אותי עליך מאד מאד, אחרי רבוי שנים של שמוש את גדול אנשי

שְׁלוֹמֵנוּ... מְדוּעַ לֹא תַחְקֹר קִדְּם הָאֵם בְּכָל־ל נְכוּן הַדְּבָר?! וְהָאֵם יֵשׁ לְ... הֲזֵה אֵיזוֹ שְׂיִכוּת אֶל בְּרִסְלָב בְּכָל־ל?! וְהָאֵם יֵשׁ לִי אֵיזוֹ הַשְּׁפָעָה עָלָיו?! אֵינִי מֵבִין, הֲלֹא כְבוֹדוֹ הוּא אִישׁ חָכֵם וְכוּ', מְדוּעַ לֹא יִבִּין תַּכְף־וּמִיד, אוֹלֵי יֵשׁ כָּאֵן אֵיזוֹ קִנְאָה וְשִׁנְאָת חֲנָם עָלָי?! יְתוּשׁ הַטְּמֵא הֲזֵה הַדְּפִיס אֵיזָה מִפְתַּח עַל סִפְרֵי רִבְנוּ ו"ל וְכוּ', וְלֹא מִצְּלִיחַ לְמַכַּר אֶפְלוּ חֲמֻשָּׁה סִפְרִים, וְתַהֲלָה לְאֵל, הַסִּפְרִים שְׂזַכִּיתִי לְהַדְּפִיס כְּבָר נִדְפְּסוּ בְּמַהְדוּרָה חֲמִישִׁית, שִׁישִׁית וְגַם שְׁבִיעִית, וְכִכָּר נִמְכְּרוּ בְּעֶשְׂרוֹת אֲלָפִים אֶקְזוּמְפְּלָרִים, וְנִתְפַּשֵּׁט בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, אוֹלֵי יֵשׁ לוֹ כּוֹנֵה עֲצָמִית בְּזֵה שְׂכוּתָב כָּל פַּעַם מִכְּתָבִים מְלֵאִים בְּלְבוּלִים וְלִשׁוֹן־הֶרֶעַ עָלָי וְכוּ', וְכֵן חִבְרוּ וְעִמְתוּ בְּדוּמָה לוֹ זֶקֶן עִם הָאֶרֶץ מֵעִיר מוֹנָסִי, וְהַשְּׁלִישִׁי רָשַׁע עָרוּם מוֹלִימְסִבוֹרָג, אֲשֶׁר שְׁלֻשָּׁה אֵלוּ עָשׂוּ עָלָי תַּבְעֵרָה עֲצוּמָה זֶה כְּמָה שְׁנַיִם עַל לֹא דְבָר, רַק מִחֲמַת קִנְאָה וְשִׁנְאָה, וְזֶה כְרוּר לוֹ יְתַבְרָךְ. וּבְכָל פַּעַם שִׁישׁ לָהֶם מִשְׁהוּ לְתַלּוֹת, תּוֹלִים הַכֹּל עָלָי, עַל שׁוּם דְּבָר.

וְהִנֵּה אֲנִי בְּעֲצָמֵי אֵין לִי שׁוּם עֶסֶק עִמָּהֶם כְּלָל וּבוֹרַח רַק אֵלָיו יְתַבְרָךְ, כִּי בְּתַחֲלָה לְפָנַי כְּמָה שְׁנַיִם הִלְכִיתִי אֲלֵיהֶם, וּדְבַרְתִּי עִמָּהֶם וְהוֹכַחְתִּי לָהֶם אֶת נִקְדָּתִי וְכוּ', אַךְ כְּבָר אָמַר רִבְנוּ ו"ל (לְקוּטֵי־מוֹהֲרֵן, חֶלֶק א', סִימֵן קכב), שְׁמַדַּת הַנִּצְחוֹן אֵינָה סוֹבֵלֶת אֶת הָאֲמַת, עַל־כֵּן לֹא רָצוּ אֶפְלוּ לְפַתַּח אֶת אֲזָנָם הָאֲטוּמָה וְאֶת לְבָם הָאֲבָן וְכוּ', עַל־כֵּל־פָּנִים זֶה כְּמָה שְׁנַיִם, תַּהֲלָה לְאֵל, שְׁאִין לִי שׁוּם עֶסֶק עִמָּהֶם, וַיִּנְבְּחוּ הַכְּלָבִים כְּרָצוֹנָם וְכוּ', וְלִי אֵין זֶה מַגִּיעַ כְּלָל, כִּי תַהֲלָה לְאֵל, נִתְקַיֵּם בִּי מִקְרָא שְׂכָתוֹב (שְׁמוֹת א', יב): "וְכֹאֲשֶׁר יַעֲנֶה אוֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ" וְגו'; תַהֲלָה לְאֵל, בְּכָל פַּעַם יוֹצֵא סִפֵּר חֲדָשׁ, וְתַהֲלָה לְאֵל, נִתְפַּשֵּׁט בְּכָל קִצּוֹי תַבַּל, וְנִדְפְּס וְחוֹזֵר וְנִדְפְּס וְכוּ'.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֲמָרָה (דְּבָרִים יט, טו): "עַל־פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ עַל־פִּי שְׁלֻשָּׁה עֵדִים יָקוּם דְּבָר" וְגו', לְמַעַן לְהוֹכִיחַ לְמַעֲלָתוֹ, שֶׁהֲצַדֵּק אֶתִּי וְעַמִּי, וְאֵין הַדְּבָר בְּשׁוּם עֲנֻן, כְּמוֹ שְׂכוּתָבִים בְּכָל פַּעַם עָלָי, אוֹכִיחַ לְמַעֲלָתוֹ; וְהִנֵּה אִם אֲנִי בְּעֲצָמֵי אֲצַדִּיק אֶת עֲצָמֵי, זֶה אֵינוֹ שׁוֹה כְּלוּם, כִּי אָדָם קְרוֹב אֲצַל עֲצָמוֹ, אַךְ, תַּהֲלָה לְאֵל, סַבֵּב הַשֵּׁם יְתַבְרָךְ סְבוֹת לְטוֹבָה, וְהָיוּ בְּבֵיתוֹ הָרַב הַחֲסִיד ר'

... גֵּרוֹ יְאִיר, וְהֵרֵב הַחֲסִיד ר' ... גֵּרוֹ יְאִיר, אֲשֶׁר בְּאֵמַת הֵם עֲדִים
 בְּשָׂרִים, וְאֵתָּה מִכִּיר אוֹתָם יוֹתֵר טוֹב מִמֶּנִּי, וְהֵם רָאוּ וְהִכִּינוּ, שְׁתֵּהֲלֶה
 לְאֵל, אֵינְךָ אֶצְלָנוּ שׁוֹם עוֹל, אֲדַרְבֶּה, מִפִּיצִים דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל, וְתִהְלֶה
 לְאֵל, מִבֵּית מִדְרָשְׁנוּ יוֹצְאִים בַּחֲוָרִים וְאֲבָרְכִים עוֹבְדֵי ה' אֲמַתִּיִּם,
 יַחֲדֵי סִגְלָה, שְׁעִבּוֹדַת חֲצוֹת אֶצְלָם הִיא יְסוּד גְּדוֹל, וְתִהְלֶה לְאֵל,
 מִתְמַיְדִים מְאֹד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְרַבָּם כֻּלָּם סִימּוֹ כֶּבֶד
 ש"ס וְאֲרַבְעָה חֲלָקֵי שְׁלַחַן עֲרוּךְ וְסִפְרֵי הַזֵּהָר הַקְּדוּשׁ וְהַתְּקוּנִים
 וּמִדְרָשִׁים וּמִשְׁנֵיּוֹת, וּבִפְרָטִיּוֹת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּמְרַבִּים בְּהַתְּבוּדוֹת,
 וְתִהְלֶה לְאֵל, אֵינְךָ אָנוּ מִתְּבִישִׁים מִיוֹצְאֵי בֵּית מִדְרָשְׁנוּ כֻּלָּל. וְכֹל זֶה
 יוּכַל לְשָׂאֵל אוֹתָם, וּבּוֹדָאֵי, לְדַעַתִּי, הֵם מִהַחֲשׁוּבִים שֶׁל אֲנִשִּׁי
 שְׁלוֹמְנוּ, וְיִכּוֹל לְסַמֵּךְ עַל עֲדוּתָם, מֵאֲשֶׁר יְסַמֵּךְ עַל כַּמָּה כְּלָבִים
 נוֹבְחִים, יִתּוּשִׁים טְמֵאִים, אֲשֶׁר אוֹרְגִים עָלַי קוֹרֵי הָעֶפְכָּיִשׁ וְכו'.
 וּמִלְּבַד זֹאת, אֲשֶׁר, תִּהְלֶה לְאֵל, בְּאַרְצְךָ יִשְׂרָאֵל הַחֲשׁוּבִים מֵאֲנִשִּׁי
 שְׁלוֹמְנוּ מִחֲזִיקִים בְּיָדֵי, כְּמוֹ הֵרֵב הַחֲסִיד ר' ... גֵּרוֹ יְאִיר, וְהֵרֵב
 הַחֲסִיד ר' ... גֵּרוֹ יְאִיר, וְהֵרֵב הַחֲסִיד ר' ... גֵּרוֹ יְאִיר, וְהֵרֵב הַחֲסִיד
 הַיְשִׁישׁ ר' ... גֵּרוֹ יְאִיר, אֲשֶׁר כָּלָם מִחֲבָבִים אוֹתִי וְאֵת הַסִּפְרִים מְאֹד,
 וּבִפְרָט הֵרֵב הַחֲסִיד ר' ... גֵּרוֹ יְאִיר, עָלִיתִי אֶל בֵּיתוֹ (לִפְנֵי שְׁנֵי
 שְׁבוּעוֹת, כְּשֶׁהֵיִתִּי בְּאַרְצְךָ יִשְׂרָאֵל "פֶּתְאוּם", כִּי שָׁמַעְתִּי שְׂאִינוּ בְּקוֹ
 הַבְּרִיאוֹת, וְכִשְׁנִכְנַסְתִּי מִצְּאֵתִי יוֹשֵׁב וּמַעֲיִן בְּסִפֵּר "מְקוֹר הַשְּׂמִחָה",
 וְקִבְּלֵנִי בְּכִבוֹד גְּדוֹל, וְשָׂמַח לְקִרְאָתִי מְאֹד, וְאָמַר לִי בְּזוֹ הַלְשׁוֹן:
 "הַסִּפְרִים שֶׁלָּךְ הֵם כָּל הַחַיּוֹת שֶׁלִּי בְּעֵתֵים הַלְלוּ, וּבִפְרָט סִפֵּר 'מְקוֹר
 הַשְּׂמִחָה' הַעוֹלָה עַל הַכֹּל".

וְהִנֵּה תוֹ"ל הַקְּדוּשִׁים אוֹמְרִים (בְּרִכּוֹת כו:): עֲמַד רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל
 רַגְלָיו וְאָמַר: אֲלֵמָּלָא אָנִי חַי וְהוּא מֵת, יְכוֹל הַחַי לְהַכְחִישׁ אֶת הַמֵּת,
 וְעִכְשָׁו שְׂאִנִּי חַי וְהוּא חַי, הָאֵיךְ יוּכַל הַחַי לְהַכְחִישׁ אֶת הַחַי? ! עֵינַי
 שָׂם. וְהָאֲנָשִׁים הָאֵלוּ עֲדִין חַיִּים עִמּוֹ, יוּכַל נָא לְשָׂאֵל אוֹתָם בְּפְרָטִיּוֹת
 עַל כָּל הַנ"ל, וְאִזּוֹ יִתְּוֹדַע עִם מִי הַצֶּדֶק. מִלְּבַד זֹאת, אֲשֶׁר תִּהְלֶה לְאֵל,
 כָּל הָאֲבָרְכִים שְׂבִינְךָ אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמְנוּ, מְסִיעִים לִי בְּמִמּוֹן וּבַהֲשִׁתְּדָלוֹת
 וְכו' (לְבַד מֵאֲבָרְךָ אֶחָד הָעוֹסֵק לְחַדֵּשׁ הַרְבֵּה וְלֹא נִתְקַבֵּל כֻּלָּל בְּעוֹלָם
 וְכו', וּמְרַב קִנְאָה, סָחַב אֵלָיו כַּמָּה יְלָדִים וְיוֹשְׁבֵי קִנְנוֹת, אֲשֶׁר הֵם

עושים הרעש הגדול עלי שם בירושלים, וחז"ל הקדושים אמרו (בבא מציעא פה:): איסתרא בלגינא קיש קיש קריא, ופרש רש"י: מתקשקש ומשמיע קול, ואם היה מלא סלעים לא היה משמיע קול, עין שם; הינו חבית גדולה עם מטבע אחד משמיעה קול, הינו שהוא כלי ריק ומקיא שטותו, ונשמע למרחוק וכו'. ומזה כל הרעש עלי בכל פעם בירושלים, אבל כל חשובי וזקני אנשי שלומנו הנזכרים לעיל, אוחזים עמדי, ודבר זה יכולים לברר, כי עדין הם חיים, יאריך ה' שנותיהם בטוב ובנעימים).

עכשו אשאל אותך שאלה קטנה, האם יש אילו טעיות בכמה ספורים "לדעתך", כדאי לעשות רעש כזה?! האם התרתי עגונה על-ידי-זה?! הלא כל הספרים הם "לקוטי-הלכות" קטעים שלמים, רק משלבים בדברי חז"ל הקדושים, ומסדרים בסדר נכון וקל כזה, אשר כל איש ברחוב יכול לקרא בזה, כאשר יודה מי שמעין בהם. ומי שחולק על זה, או שזה מחמת קנאה, שהוא אינו יכול לעשות דבר כזה וכו', או שבכלל לא למד, ואינו לומד "לקוטי-הלכות", וזה ברור. ואף שהוא אברך חשוב, ולומד בשלש סעדות בריבים, "נו"?! כבר היה לעולמים הרבה צבועים, והעולם טעו בהם וכו' וכו'. תהלה לאל, הספרים שזכיתי להדפיס נתפשטו מאד בעולם, ועשו כבר מאות מקרבים, כאשר יעידו הם בעצמם וכו', שהצילו כבר גזמאות נפשות משאול תחתית וכו', ויבוא פעם הזמן שתתודעו שהיה הצדק אתי.

תאמינו לי, שהרבה יגעתי בספרי רבנו ז"ל ימים ושנים, ממש יומם ולילה, זה לי כ"ב שנים בהתמדה רבה ובתשוקה עצומה, ומסרתי נפשי בעבור זולתי בלי שום קווי שכר כלל, וביתי פתוח כל היום וכל הלילה לעשות טובה לזולתי, לכל לב שבור, וכל מר נפש מוצא מקום אצלי. ותהלה לאל, זה חמש-עשרה שנים שאני מדפיס את ספרי רבנו ז"ל, וגם ... ואחיו ... גרם יאיר, שמדפיסים, נתקרבו על ידי, והיו נכנסים ויוצאים אצלי בקביעות, ואשר כל הדפסה והפצת ספרים שנעשה עכשו, הכל מהתעוררותי, כשכל אנשי שלומנו, ובפרט השלשה הנ"ל, ישנו עוד שנת קבע, כבר

הַדְּפִסְתִּי וְהַפְצִיתִי סִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְחַפְץ ה' בְּיַדִּי הַצְּלִיחַ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא יוֹדֵעַ תְּעִלּוּמוֹת, וְאוֹתוֹ אֵי אֶפְשָׁר "לְשַׁחַד" בְּאֵיזָה שַׁחַד שֶׁל "שֶׁקֶר" או "דְּמִיוֹן", הוּא הָיָה בְּעֶזְרִי, שֶׁבְּגִיל צְעִיר כְּזֶה אֲזָכָה לְחַבֵּר כָּל-כָּף הַרְבֵּה סִפְרִים, אֲשֶׁר מְאֹד חֲשׂוּבִים בְּעוֹלָם. וּבְפֶרֶט שְׂזַכְנִי בְּזִכְיוֹת חֲנָם לְחַבֵּר הַחֲבוּר הַגָּדוֹל עַל ה"לְקוּטִי-מוֹהֵר"ן" הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, וְהוּא סִפְרֵי "שִׁפְתֵי הַנַּחֵל", אֲשֶׁר תִּהְיֶה לְאֵל, נִתְקַבֵּל מְאֹד מְאֹד בְּעוֹלָם, וְכֹל אֲנָשִׁי שְׁלוּמְנוּ בְּלִי שׁוּם יוֹצֵא מִן הַכֶּלֶל, כּוֹתְבִים אֵלַי מְכַתְּבִים, וּמְזַרְזִים אוֹתִי לְגַמְרוֹ עַל כָּל ה"לְקוּטִי-מוֹהֵר"ן". וְעַל-כֵּן אֶשְׂאֵל אוֹתוֹ, מַה פִּשְׁעֵי וּמַה חֲטָאתִי, כִּי דִלְקַתְּ אַחֲרָי?! מֵדוּעַ לֹא יִסְתַּכֵּל בְּעֵינַי הָאֵמֶת, כִּי מִדַּת הַקְּנָאָה וְשִׁנְאָת חֲנָם וּמִדַּת הַנִּצְחוֹן גָּבְרוּ עֲלֵיהֶם וְכוּ'?! מֵדוּעַ לֹא תִזְכֹּר, שֶׁזֶה כְּמָה שָׁנִים רְצוּפוֹת, שְׂאֲנִי מְעוֹרֵר אֶת כָּל הַבַּחֲוָרִים וְכֹל אֲנָשִׁי שְׁלוּמְנוּ הָאֲבָרְכִים, שִׁילְכוּ רַק אֵלַיךְ?! כִּי אֶת גְּדֹל הָאֱהָבָה שִׁישׁ לִי עִמָּךְ, זֶה רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ, וְעוֹד תִּתְּוֹדַע בְּעוֹלָם הָעֲלִיוֹן, הֲאִם הָיָה לְךָ עוֹד אוֹהֵב נְאֻמָּן כְּמִנִּי?... (חֶסֶד) וְעַכְשָׁו אֶשְׂאֵל אוֹתְךָ, מֵדוּעַ צָרִיךְ לְשִׁמְעַע וּלְקַבֵּל עָלַי בְּכֹל פַּעַם לְשׁוֹן-הָרַע חֲדָשׁ?! תִּהְיֶה לְאֵל, דַּעַם הַיִּילִיגְעוֹן רַבִּינִים אֹר טְלוּאִין אוֹן בְּלִיעֵט אוֹיף דַּעַר וְוֵעֶלְטִם, בְּאִים אֵלַי מְכַתְּבִים מְכֹל הָעוֹלָם, וּבְפֶרֶט־יּוֹת מְכֹל עִיר וְעִיר מְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר כּוֹתְבִים אֵלַי בְּאֱהָבָה וּבִידִידוּת גְּדוֹלָה, וּמְבַקְשִׁים סִפְרֵי שְׁהַדְּפִסְתִּי. אֶת הַמְּכַתְּבִים רָאָה אֶצְלִי הַרֵב הַחֲסִיד ר' ... גְּרוּ יְאִיר, הַנַּחֲתִי לְפָנָיו כְּמָה אֶלְפֵי מְכַתְּבִים עַל הַשְּׁלִחָן, וְהוּא יֵשֵׁב וְהִסְתַּכֵּל בָּהֶם כְּמָה שְׁעוֹת, תּוֹכְלוּ לְשַׂאֵל אוֹתוֹ עַל זֶה. וְתִהְיֶה לְאֵל, אֵין הַתְּמוּנָה שְׁחוּרָה כְּמוֹ שְׂמֻצְיָרִים אוֹתִי כְּמָה לְצִים וְצְבוּעִים, אֲשֶׁר מְרַב קְנָאָה וְשִׁנְאָת חֲנָם מְעוֹרְרִים עָלַי בְּכֹל פַּעַם מִחֻלְקַת וּלְשׁוֹן-הָרַע וְכוּ' וְכוּ'.

אֲקוּהָ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁתַּבִּינוּ אֶת אֲשֶׁר לְפָנֵיכֶם, וְקִדְּם שְׂאֲתֶם עוֹלָם אֶל עוֹלָם הָאֵמֶת, תִּרְאוּ לְתַקֵּן הַכֹּל וּלְהַצִּיל עֲשׂוּק מִיַּד עוֹשֵׁקוֹ. הַעֲקֵר תְּדַע, שְׁתִּהְיֶה לְאֵל, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עֶזֶר לִי בְּעוֹזוֹת

ובְּעֵקֶשׁנוֹת דְּקִדְשָׁהּ, וּכְבֹר עֲבַרְתִּי עַל אֲלֹפֵי אֲלֹפִים גְּלִים, לֹא אֶמְנַע מִלְהַדְפִּיס אֶת הַסְּפָרִים, וְהַסְּפָרִים יִדְפְּסוּ וַיִּחְזְרוּ וַיִּדְפְּסוּ עַד סוּף כָּל הַדּוֹרוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְכֶם בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ג' קח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר חַיִּי שְׁרָה ה'תש"ם.

שְׁלוֹם לִידִיד נַפְשִׁי, וְתִיק וְחִסִּיד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצָח.

יְדִידִי הַיְקָר! קִדְם אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ מְאֹד, שְׁיַעַן שֶׁהַחֲלֻטִּי בְּכָל מַחִיר לְהַנִּיחַ אֶת ... שָׁם כָּל זְמַן הַחֲרֹף, לְכֵן תַּעֲשֶׂה לִּי חֶסֶד חֲנֹם, וְתִרְאֶה לֹא לְשִׁים לֵב אֵלָיו כָּלֵל, וְאַף שְׁאֵנִי יוֹדֵעַ שְׁזֶה קֶשֶׁה, אֵל תְּשִׁים לֵב אֵלָיו, רַק מְדֵי פֶעַם בְּפֶעַם לְדַבֵּר עִמּוֹ רַק מַעְבֹּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלֹא יוֹתֵר, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁלַם לְךָ בְּעֵבוֹר גְּמוּלָךְ הַטּוֹב שְׁגָמַלְתָּ עִמִּי. הַכֶּפֶל הַדְּבָר — לֹא לְשִׁים לֵב כָּלֵל אֵל בְּכִיּוֹתָיו וְכו', וְאַפְלוֹ לֹא לְדַבֵּר מִזֶּה וְכו', רַק מִפֶּעַם לְפֶעַם בְּעֵבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

וְהִנֵּה אוֹדוֹת הַבְּלָבוֹל הַחֲדָשׁ שֶׁנִּתְהַוָּה, אֲנִי כְּתַבְתִּי קִצָּת בְּאַרְיֵכוֹת מִכְּתָב אֵל ... גֵּרוֹ יֵאִיר, אֲקַנְהָ שְׁיֹעִיל, אַף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ בְּחִירָה בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאִם לֹא יוֹעִיל מֶה נַעֲשֶׂה וְכו'?! הָעֵקֶר צְרִיךְ שֶׁתִּדַע, חֲמֻדַת לְבָבִי, זֶה מִלְחָמָה אֲרַכָּה, וְאִם אַתָּה מְרַגֵּשׁ שְׁזֶה קֶשֶׁה לְךָ, תִּצְיֵת אוֹתִי, וְאֵל תְּדַפֵּיס יוֹתֵר, כִּי אֲנִי בְּעֶצְמִי לֹא אֲנִיחַ עַד הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה וְהַרְגַע הָאַחֲרוֹן לְהַפִּיץ דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם. אֲנִי מְקַבֵּל בְּכָל יוֹם מִכְּתָבִים מִכָּל קְצוֹי תֵּבֵל, וּבִפְרָטִיּוֹת מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָטִי פְּרָטִיּוֹת מִבְּחוּרִים וְאַבְרָכִים תַּרְדִּים, וְאִם הֵייתָ קוֹרֵא מֶה שֶׁהֵם כּוֹתְבִים, מֶה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם בְּפָגַם הַבְּרִית וְכו', וְאֵלוֹ הַסְּפָרִים מְצִילִים אוֹתָם, אִזְ הֵייתָ עוֹמֵד נִבְהָל וּמְשֹׁתוֹמֵם! וְעַל-כֵּן אֲנִי בְּעֶצְמִי לֹא אֶפְסִיק, וְעַלֶיךָ — אִם קֶשֶׁה, עֲזֹב אֶת הַכָּל. וּבְכָל־לִיּוֹת צְרִיכִים לִידַע, כִּי דְבַר רַבְּנוּ ז"ל הוּא מִתְּנָה לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל, וְאֵינוֹ מְצַמְצֵם —

לא במאָה שְׁעָרִים וְלֹא בְּכַנֵּי-בְרֶקֶת, רַבְּנוּ ז"ל הוּא גְלוּי אֶלְקוּת לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וּבִפְרָטִיּוֹת לְכָל יִשְׂרָאֵל, וְעַלֵּינוּ לְמַסֵּר נַפְשֵׁנוּ וּלְפָרְסֵם לְמוֹדוֹ הַטּוֹב שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל בְּכָל קִצְוֵי תִבְל, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה.

מַה שְּׁאֵמַרְתָּ לִּי, שְׂרָצוֹנָךְ לְקַחַת הַסְּפָמוֹת, הַחֲלִטְתִּי שְׂאִין צְרִיכִים כָּלֵל, כִּי — אוֹ שְׂלֵא יוֹעִיל, אוֹ שְׂלֵא נִצְרָךְ. בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ, תִּהְיֶה לְאֵל, אוֹר רַבְּנוּ ז"ל זוֹרֵחַ, וְהַסְּפָרִים נִתְּפָשְׁטִים בְּכָל הָעוֹלָם, אָנוּ שׁוֹלְחִים עַל פְּנֵי הַדָּאָר אֶת הַסְּפָרִים לְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל דוֹרֵשׁ וּמִבְקֵשׁ.

לְמַעַן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֹא לְהַפְגִּס בְּשׁוּם וּכְוֹחִים, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, עֲלֶיךָ רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהִתְמַיֵּד בְּלְמוּדִים. שְׂמַחְתִּי מְאֹד, שְׂחִזְרַתְּ אֶל חֲבֵרְךָ. הַתְּמַד בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי זֶה חַיֵּינוּ, וְחַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, אֵל תִּפְגֹּס עִם שׁוּם בְּרִיָּה בְּשׁוּם וּכְוֹחִים, יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה. נָעַם זִיךְ נִישֵׁט אֲנִי פֶּאָר מִירֵי, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַעוֹמֵד לְצַד עֲנִי וְדַל, יַעֲמַד לִימִינִי, פּוֹן הַיָּמִינִל וְוַעֲט מְעַן זִיךְ שׁוֹיֵן אֲנִי נְעַמְעַן אוֹיֵב מְעַן וְוַעֲט וְוִיסְעַן דָּאָס אִיזוּ לְטוֹבָהּ. הַעֲקֵר רַק לְמַסֵּר אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֵדֵם וְלִשְׁתַּק לְמַחְרָפוֹ, וְאַף שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ שְׂזֶה קִשָּׁה, אִךְ לְמַעַן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית, עֲכָשׁוּ הוּא זְמַן שֶׁל דְּמִימָה וּשְׂתִיקָה, לֹא לְעֲנוּת לְשׁוּם בְּרִיָּה, נֶאֱרַךְ מִפִּיֵּן זִיִּין דִּי סְפָרִים^ע לְאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרָדִים דִּיקָא. וְכֵן אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מְאֹד, תְּחַפֵּשׁ מְקוֹם אַחַר לְהַנִּיחַ אֶת הַסְּפָרִים, כִּי בּוֹ בְּרַגַּע שְׂהִיִּיתִי בְּמַחְסָן שֶׁל ... הַבְּנֵי מְאֵמְרָם ז"ל (גְּטִין מַה): לֹא עֲכַבְרָא גְּנָב אֶלָּא חוֹרָא גְּנָב, וְהָבֵן; וְעַל-כֵּן שְׂאֵלְתִּי אוֹתְךָ כָּל-כֶּף, וְכַמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים שְׂאֵלְתִּי אוֹתְךָ, הָאֵם אַתָּה חוֹשֵׁב שְׂמַקּוּם זֶה הוּא מְקוֹם מְשֻׁמֵּר?! אִךְ אַתָּה לֹא הַבְּנֵת, עַד שְׂהָרָאוּ לְךָ. תִּדְעַ שְׂאָסוּר לְהַאֲמִין לְאַף אַחֵר, וּבִפְרָטִיּוֹת בְּדַבְּרֵי כְּזֶה, סְפָרִים אֲשֶׁר מְקַרְבִּים אֶת לֵב יִשְׂרָאֵל לְאַבִּינוּ

(ג) אל תמחה על כבודי.

(ס) מהשמים כבר ימחו, אם יהיה גלוי וידוע שזה טובה.

(ע) רק להפיץ את הספרים.

שְׁבַשְׁמִים, הַסֵּמ"ף־מ"ם הִרְשַׁע יַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוֹלָם לַעֲצֹר וְכוּ', אִךְ קוֹה קוֹיִתִּי לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׁלֹא יוֹעִיל לוֹ כָּלֵל, כִּי, תִּהְלֶה לָּאֵל, מִצְחֵי חֲזַק בְּעֻזוֹת וּבְעַקְשָׁנוֹת גְּדוֹלָה דְקַדְשָׁה, וּבַפְּרָטִיּוֹת שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ מֵה שֶׁפָּעֲלוּ כָּבֵר בְּעוֹלָם וְכוּ'.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! הָעֵקֶר תִּהְיֶה רְגִיל לְבָרוּחַ אֱלֹוִי יִתְבָּרֵךְ, וּלְפָרֵשׁ שִׁיחַתְּךָ אֱלֹוִי יִתְבָּרֵךְ, וְהַסְּפָרִים אֵל תַּכְנִים בְּמֵאָה שְׁעָרִים כָּלֵל, הַסְּפָרִים יִתְפָּשְׁטוּ אֲצֵל אַחֲנֵנוּ הַסְּפָרִידִים, שֶׁהֵם אֲנָשִׁים תְּמִימִים יִשְׂרָאֵלִים, וְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ יִזְכְּנוּ לְהַפְיֵץ מַעֲיָנוֹת הַחֲכָמָה חוּצָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

אֲנִי עֲכָשׁוּ טְרוֹד מְאֹד, וְכָל זֶה אֲנִי כּוֹתֵב לְךָ בְּחַד פְּרָעָא בְּבִיתִי וּבְחַד פְּרָעָא בְּדַרְכֵי אֵל הַמְּדַפִּיס, רַק חֲזַק וְאַמֵּץ, וְאַל תִּירָא וְאַל תַּחַת! אֵל תַּכְנֵס בּוֹכּוּחִים כָּלֵל, וְאַתְּ הַסְּפָרִים אֵל תָּבִיא לְמֵאָה שְׁעָרִים כָּלֵל, רַק לְחִילִים וְלְהַמּוֹן־עַם, וְאַף אֶחָד לֹא יֵדַע אֲפֹלוּ, שִׁישׁ לְךָ יַעֲסֹק עִם סְפָרִים אֱלֹוִי, גִּיּוֹן נִישֵׁט אֶ קַעֲגִין טִיּוּוִיל וְוִייל עַר אִיז וְיִיעַר שְׁטאַרְק, בַּאֲהַלֵּט זִיךְ אוֹיס^ב וְתַעֲשֶׂה בְּחֲכָמָה, אֵל תַּכְנֵס בּוֹכּוּחִים כָּלֵל. תִּהְלֶה לָּאֵל, יֵשׁ לִי מְקוֹם מִחְבּוּא טוֹב, וְהוּא — הֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁרֵי הָאָדָם הַזּוֹכֶה לְהַחֲבִיא אֶת עַצְמוֹ אֲצֵלוֹ יִתְבָּרֵךְ.

ג' קט.

בְּעֻזַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מוֹצְאֵי־שַׁבַּת־קַדְשׁ לְסִדְרַת חַיֵּי שְׂרָה ה'תש"ם.

שְׁלוֹם לִידִיד נְפִשִׁי, נֵר לְהַצְדִּיק בַּחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נְרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְלְהַשִּׁיבְךָ יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת. אִךְ לְדַעֲתִי, תֹאמַר לְרַבְּךָ, שִׁיעִיץ בְּאַבּוֹת דְּרַבֵּי נִתָּן, פָּרַק א', מִשְׁנֵה א',

(ב) אֵל תִּלְךָ כְּנֶגֶד הַשֵּׁד, כִּי הוּא חֲזַק, תִּתְחַבֵּא...

מַעֲשֵׂה שְׂאֲרֵע בָּר' יֹאשִׁיָּהּ וּבָר' מִתְיָא בֶּן חֲרָשׁ, שֶׁהָיוּ שְׁנֵיהֶם יוֹשְׁבִים וְעוֹסְקִים בְּדִבְרֵי תוֹרָה, פִּרְשׁ ר' יֹאשִׁיָּהּ לְדָרְךְ אֶרֶץ (הֵינּוּ עֶסֶק הַפְּרָנְסָה), אָמַר לוֹ ר' מִתְיָא בֶּן חֲרָשׁ: רַבִּי, מַה לָּךְ לַעֲזוֹב דִּבְרֵי אֱלֹקִים חַיִּים וְלִשְׁטוֹף בְּדָרְךְ אֶרֶץ (הֵינּוּ עֶסֶק פְּרָנְסָה), וְאַף־עַל־פִּי שְׂאֵתָה רַבִּי וְאֲנִי תַלְמִידְךָ, אֵינְי טוֹב לַעֲזוֹב דִּבְרֵי אֱלֹקִים חַיִּים לִשְׁטוֹף בְּדָרְךְ אֶרֶץ, עֵינַי שָׁם; נִמְצְאִין לְמַדִּים מְזֵה, שְׁפַעַם מִתָּר לְתַלְמִיד לֹאמַר לְרַבּוֹ, וּכְבָר אָמְרוּ חו"ל: וּמִתְלַמְּדֵי יוֹתֵר מִכֻּלָּם; כִּי פַעַם צָרִיךְ גַּם הָרַב הַתְּחִזְקוֹת, וְזֶה יִקְבַּל מִתְלַמְּדוֹ, כִּי הַתְּלַמִּיד שֶׁקִּבַּל הַתְּחִזְקוֹת מִהָרַב, וְקָלֵט בְּעַצְמוֹ אֵת כָּל הַדְּבוּרִים, יְכוּל לְהַחֲזִיר אַחֲר־כֶּף אֵלּוֹ הַדְּבוּרִים אֶל הָרַב, וְתַהֲיֶה לוֹ מְזֵה הַתְּחִזְקוֹת, וְזֶה בְּחִינַת 'אוֹר יֵשׁר וְאוֹר חוֹזֵר', שְׂדֵבֵר מְזֵה רַבְּנוּ יו"ל (עֵינַי לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קפד), עֵינַי שָׁם; וְעַל־כֵּן אֵל תַּחֲלֵשׁ דַּעְתּוֹ, אֲדַרְבֵּהּ, יִשְׁמַח מְאֹד, שֶׁהַעֲמִיד תְּלַמִּיד כְּזֶה, שֶׁחוֹזֵר לְפָנָיו דְּבוּרֵי הַתְּחִזְקוֹת, וּבְזֶה תְּנוּחַת דַּעְתּוֹ, וְהַנִּרְאָה לִי כְּתַבְתִּי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' קי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה'תש"ם.

שְׁלוֹם רַב לִיְדִיד נַפְשִׁי, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ עִם הַמַּעֲוֹת לְהַדְּפָסָה לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְתַשׁוּאוֹת חַן
לָךְ עַל זֶה.

חֲמַדַּת לְבָבִי! תַּתְּחִיל אֵת הַיּוֹם עִם קִצַּת הַתְּבוּדוֹת, אֶפְלוּ
חֲמֵשׁה רְגָעִים עַל הַשְּׁעוֹן, וְכֵן תַּרְגִּיל עֲצָמְךָ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה
שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן, אֲשֶׁר אֵינְי לְמַעַלָּה מְזֵה, כִּי בְּאִפְּן הַזֶּה תִּזְכֶּה לְסִיִּם
אֵת כָּל הַתּוֹרָה בְּלֵה, כְּמוֹכָא בְּאַרְיִכוֹת קִצַּת בְּקוּוֹנְטֵרַס "סִדְר־דְּרָךְ־
הַלְמוּד", הַבְּנוּי עַל שִׂיחוֹת־הַר"ן (סִימָן עו, עו, עו, עו); וְכֵן תַּרְגִּיל עֲצָמְךָ
מְאֹד בְּחִדוּשֵׁי דְאוֹרִי־תָא, אֲשֶׁר הוּא תְּקוּן הַמַּחַ שֶׁקִּלְקַל בְּהַרְהוּרִים
רְעִים וּמְגַנְגִּים וְכוּ' (עֵינַי לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קה); וְדַבֵּר זֶה מְקַרְב

עַח אֲשֶׁר ג' קיא בַּנְחַל

אֶת הָאָדָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִיִּשְׁבֵּי אֶת מַחוֹ וְחוֹשְׁיוֹ וְעַצְבָּיו, וּבְרָבוֹת
הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים יְכוֹל לְזָכוֹת עַל־יְדֵי־זֶה לְנַפְלְאוֹת רַבּוֹת. אֲשֶׁר־י
הַמְרַגֵּיל עֲצָמוֹ בְּזֶה!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

אֵיִתָּא בְּקִדְשָׁת לְוִי פְּרִשְׁתָּ שְׁמִינִי: עֵקֶר הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה עַל
הָאָדָם הוּא כְּשִׁמְנָהִיג אֶת הָעוֹלָם וְעוֹסֵק עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְקָרֵב
אוֹתוֹ לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי מְדַרְגָּתוֹ, אֲזִי בְּזִכּוֹתָא
דְּרַבִּים שְׁעוֹסֵק עִמָּם, שְׁמָא יַחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְשָׁרָה
שְׂכִינָתוֹ עִמּוֹ, וְזֶה הַצְּדִיק שְׁאִינוּ מְקָרֵב כָּל־כָּף לְעֵסֶק עִם כָּל אֶחָד
וְאֶחָד לְקָרֵב אֶל הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, רַק מְחַזֵּיק לְעַצְמוֹ, אֲזִי אֵין הַשְּׂכִינָה
שׂוֹרָה עָלָיו כָּל־כָּף, כִּי לִיכָּא זְכוּתָא דְּצַבּוּרָא.

ג' קיא.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֵיל הַשַּׁבָּת לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה לִידִיד נַפְשִׁי, גַּר לְהַצְּדִיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוּר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח נְצָחִים.

הִנֵּה הַבְּחוּר ... בָּא אֵלַי וְאָמַר לִי, שְׁבַרְצוֹנָךְ לְהַדְּפִים אֶת
הַסְּפָרִים שְׁזָכִיתִי לְסֵדֶר, אִךְ אַתָּה רוֹצֵה רְשׁוּתִי, וְכֵן אַתָּה רוֹצֵה
לְהַדְּפִים אֶת שְׁמִי עַל הַסֵּפֶר. דַּע לָךְ, שְׁכָל הַסְּפָרִים שְׁהַדְּפִסְתִּי וְשְׂאֲנִי
מְדָפִים עֲכָשׁוּ וְשְׂאֲדָפִים בְּעִזְרַתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַכֹּל כְּדֵי לְזָכוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל,
וּלְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבְּנֵנוּ ו"ל בְּעוֹלָם, וְאֵין לִי שׁוּם כְּנֻגָה
אַחֲרָת, וְעַל־כֵּן הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה, תְּדָפִים אִיךְ שְׂתַרְצֶה הָעֵקֶר
שְׂיִתְגַּלֶּה אוֹרוֹ הַגְּנוּזֵי שֶׁל רַבְּנֵנוּ ו"ל בְּעוֹלָם, לֹא אֶכְפֵּת לִי מֵהַ שְׂתַעֲשֶׂה
וְאִיךְ שְׂתַדְּפִים, הָעֵקֶר צְרִיךְ לִידַע, כִּי כְּבֵר הַגִּיעַ הַזְּמַן לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם
אֶת רַבְּנֵנוּ ו"ל בְּעוֹלָם, וּבַפְּרָטִיּוֹת אֲצַל אַחֲיֵנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרְדִים,
וּבַפְּרָטִי פְּרָטִיּוֹת אֲצַל הַיְרֻדִים וְהַנְּפוּלִים וְכו'. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִהְיֶה
בְּעִזְרָךְ, וְתִצְלִיחַ דְּרַכְךָ, וְכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה יִהְיֶה בְּהַצְּלָחָה רַבָּה.

אָשֶׁר   ג' קיב   בְּנַחֵל   עט

אגב, אַמְרָתִי לְעוֹרֵר וּלְהַזְכִּירָךְ מֵהַשְׁהִיבְתָּ לִי עוֹד בְּהִיּוֹתִי
בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְהִבְטַחְתָּךְ הֵיטֵב כָּל־כֶּף חֲזָקָה, עַד שֶׁאֲמַרְתָּ "שֶׁאֲצַלְךָ
אֵין שׁוֹם קוֹנְצִים", וְאַתָּה מְקַיֵּם הִבְטַחְתָּךְ, וּבֵין כֶּף נִסְעָתִי וְלֹא קִיַּמְתָּ
הִבְטַחְתָּךְ אוֹדוֹת הַטֵּיפֶס, עַל־כֵּן אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ מְאֹד, וְהֵשֵׁם יִתְבַּרַךְ
יּוֹלִיכֵנוּ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

דְּרִישַׁת שְׁלוֹם מְכַל הַחֲבֵרִים הַמֵּתְאַרְחִים פֹּה אֲצִלִּי.

ג' קיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרַת תּוֹלְדוֹת ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל הַבְּחוּר הַיְקָר, יַנִּיק וְחַפִּים, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחֵל
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי.

וְהִנֵּה אוֹדוֹת מֵהַ שְׁיֵשׁ לְךָ אֵילוֹ טְעָנוֹת שֵׁם בְּיִשְׁבִּיבָה, הֲלֹא יֵשׁ
מִשְׁגִּיחַ, לְדַעְתִּי, תִּרְאֶה לְדַבֵּר עִם הַמְּשֻׁגָּח, אֲקוּוֹה לְהֵשֵׁם יִתְבַּרַךְ,
שֶׁהוּא בּוֹדְאֵי יִתְקַן וְכו'.

הַעֲקָר, חֲמֻדַת לְבָבִי! תִּרְאֶה לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמְךָ אֵלָיו יִתְבַּרַךְ,
וְתִתְפַּלֵּל הַשְּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת תּוֹךְ הַסְּדוּר דִּיקָא מְלָה בְּמְלָה כְּתִינוּק קָטָן
מִמֶּשׁ, כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סה): כְּשֶׁאָדָם
עוֹמֵד לְהִתְפַּלֵּל וּמְדַבֵּר דְּבוּרֵי הַתְּפִלָּה, אֲזִי הוּא מְלַקֵּט צִיצִים וּפְרָחִים
וְשׁוֹשְׁנִים נְאִים, כְּאָדָם הַהוֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה, וּמְלַקֵּט שׁוֹשְׁנִים וּפְרָחִים נְאִים
אֶחָת לְאֶחָת, עַד שֶׁעוֹשֶׂה אֲגָדָה אֶחָת, וְאַחֲר־כֵּן מְלַקֵּט עוֹד אֶחָת
לְאֶחָת וְעוֹשֶׂה אֲגָדָה אֶחָת וּמְחַבְּרֵם יַחַד, וְכֵן הוֹלֵךְ וּמְלַקֵּט וּמְקַבֵּץ
כְּמָה וְכְמָה אֲגָדוֹת יְפוֹת וְנְאוֹת, כְּמוֹ־כֵן הוֹלֵךְ בְּתִפְלָה מְאוֹת לְאוֹת,
עַד שֶׁמִּתְחַבְּרוֹת כְּמָה אוֹתִיּוֹת, וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם דְּבוּר. וְכֵן עוֹשֶׂה בְּתַבּוֹת
הַשְּׁלֵמוֹת, וְאַחֲר־כֵּן נִתְחַבְּרוֹת שְׁתֵּי הַתַּבּוֹת, וְאַחֲר־כֵּן הוֹלֵךְ וּמְלַקֵּט

יותר, עד שגומר ברכה אחת, ואחר-כך מלקט יותר ויותר והולך מאבות לגבורות ומגבורות לקדשות וכן הולך להלן יותר, מי יפאר גדל פאר הלקוטים והקבוצים שאדם מלקט ומקבץ בדבורי התפלה, עין שם; ועל-כך, חמדת לבבי! תקבע לעצמך לחק קבוע להתפלל בתוך הסדור דיקא, וכן ברכת-המזון וקריאת שמע שעל המטה וכו' וכו', ולאט לאט, ועל-ידי-זה יאיר אליך הארת נעם זיו אורו ותברך בהארה נוראה ונפלאה מאד, עד שתרגיש עולמך בחייה, וכפי שתרגיל עצמך עוד עכשו בימי נעוריה, כמו-כן יהיה כל ימי חייך. וראיתי אצל גדולי אנשי שלומנו, שמתפללים כל יום מתוך הסדור לאט לאט בנעימות ובנגון יפה של התעוררות כל התפלה, וכן ברכת-המזון והזמירות בשבת-קדש, והכל מטעם המובא שם (בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סה) כנ"ל, עין שם.

העקר תרגיל עצמך להיות תמיד שמח עם הנקודות הטובות שיש בך, ותרגיל עצמך לדבר עמו ותברך בכל יום ויום בתמימות ובפשיטות גמורה. וכפי כל הנ"ל, יש לומר, שגם בשעת התפלה וההתבודדות צריך להתבודד כך, לדבר עמו ותברך דבור אחר דבור, וללקט דבורים ושיחות ותפלות; אשרי שיאחז בזה! אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לידע מרבי אמת כזה! טוב להודות להשם ותברך על כל החסד חנם שעשה עמי.

הדורש שלומך...

ג' קיג.

בעזרת השם ותברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר תולדות ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו לידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

חמדת לבבי! רק חזק ואמץ מאד מאד, כי בזה העולם צריכים חזוק בכל יום ובכל שעה ובכל רגע, כפי רבוי הבלבולים וההרפתקאות העוברים על כל אחד ואחד. ועקר ההתחזקות הוא

פא   בנחל   ג' קיד - ג' קטו   אָשֶׁר

על־ידי שְׁמִחָה, כִּי שְׁמִחָה הִיא הַרְחַבַת הַמַּחַ וְהַדְעַת (עַיֵן לְקוּטֵי־
מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פ'), וְכָל מָה שֶׁשְׂמִיחַ בְּיֹתֵר, יוֹתֵר מִתְרַחֵב מֵחוּ,
וּבְפֶרֶט אַתָּה, יְדִידֵי הַיְקָר! רְאוּי לָךְ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד, שֵׁשׁ לָךְ חֶלֶק
בְּזִכּוֹת הַרְבִּים. אֲנִי מְקַוֶּה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ לְחַבֵּר בְּשָׁנָה זוֹ, בְּעֶזְרָתוֹ
יִתְבָּרֵךְ הַרְבֵּה סְפָרִים חֲדָשִׁים. תְּהִלָּה לְאֵל, הַסֵּפֶר "נֵר לְהַצְדִּיק" זֶה
יָצָא רֵאשׁוֹנָה, וְעַכְשָׁו הֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ מְזַכְּנֵי עִם קוֹנְטֵרס "שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל
עַד ה'", וְהוּא קוֹנְטֵרס נִפְלָא לְבַעֲלֵי תְשׁוּבָה עִם תְּפִלָּה אַרְכָּה. הֵשֵׁם
יִתְבָּרֵךְ יִזְכְּנוּ לְגִמְרוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' קיד.

בְּעֶזְרַת הֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עַרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה ל... נְרוֹ יְאִיר.

רַק חֲזוּק וְאַמִּץ מְאֹד, אֵל תִּלָּךְ בְּמַרְיוֹת וּבְעֶצְבוֹן, תִּרְאֶה לְהִיּוֹת
רַק שְׂמִיחַ שְׂאֵתָה נִמְצָא בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר אֵין לָךְ עוֹד זְכוֹת גְּדוֹלָה
מְזוּ. הַרְגֵּל עֲצֻמָּךְ לוֹמֵר הַרְבֵּה תְּהִלִּים וּמִשְׁנִיּוֹת כְּסֻדְרָן, כְּאֲשֶׁר אָמַר
רַבְּנּוֹ ז"ל (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן כג): אֲשֶׁרִי מִי שִׁיאֲכֹל כְּמָה פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת
וַיִּשְׁתֶּה אַחֲר־כֶּף כְּמָה מְזַמְרֵי תְּהִלִּים, וּמָה טוֹב לְקַיֵּם אֵת זֹאת, הֵשֵׁם
יִתְבָּרֵךְ נִמְצָא אַתָּךְ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' קטו.

בְּעֶזְרַת הֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עַרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה לְיַדִּיד נִפְשִׁי, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוֹתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ ... נְרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה נְצָחִים.

תַּכְּף־וּמְיָד כְּשִׁחְזַרְתִּי לְבֵיתִי, שְׁלַחְתִּי לָךְ אֵת הַסְּפָרִים שֶׁבְּקִשְׁתָּ

ממני; הינו: "מקור השמחה" ו"שמירת הזמן", גם הוספתי לך ספר "שפת הנחל", והשם יתברך יזכני לגמר עכשו חלק ב', שהוא עד תורה י"ז.

חמדת לבבי! רק חזק ואמץ מאד להיות רק בשמחה עצומה על נעם חלקך, שזכית להתודע מרבי אמת כזה, ותהיה עקשן גדול לדבר עמו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה אפלו כמה דבורים, ובפרט כשאתה הולך בדרך יחידי, הרגל עצמך לדבר עמו יתברך, ומי שרגיל בזה, מרגיש חיות ונעימות אחרת בחיים לגמרי, והוא נעשה כלי לקבל מרבנו ז"ל, שהוא הארת שלש ראשונות דעתיק וכו', יחידה דיחידה וכו'. אשרי הזוכה לדבר עמו יתברך בכל יום, ולספר לפניו יתברך את כל לבו.

הדורש שלומך...

תראה לכתב לי.

ג' קטז.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר תולדות ה'תש"ם.

שלום וברכה לידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך הארך לנכון קבלתי, ולהשיבך יקצרו המון יריעות, ובפרט שספרי רבנו ז"ל בדרך, הפך בהם ושם תמצא מרגוע לנפשך.

הנה ב"ספורי-מעשיות" היום למדנו בהמעשה של בן מלך ובן שפחה שנתלפו (מעשה יא), שבא אדם ואמר לבן מלך: אם תתן לי את הכלי, אזי אלמד אותך דבר איה יכולים להיות מבין דבר מתוך דבר, ונתן לו ולמד אותו וכו', עין שם; ואנשי שלומנו אומרים, שהכלי הזה הוא המח, אם מוסרים את המח אל הצדיק לגמרי, אזי

הצדיק מאיר בו אור כְּזֶה, עד שזוכה לעשותו מבין דבר מתוך דבר. ויש לקשרו אל מה שלמדנו בסעדה שלישית מהתורה בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן א'; אשר מדבר מעקב ועשו וכו', עין שם; כי האיש הישראלי צריך תמיד להסתכל בהשכל שיש בכל דבר, ולקשר עצמו אל החכמה והשכל שיש בכל דבר, כדי שיאיר לו השכל, כי השכל הוא אור גדול מאד, והשכל הזה הוא עצם גלוי אלקותו יתברך המתלבש בכמה מיני לבושים שהם: דומם, צומח, חי, מדבר. ועקר עבודתנו — להיות מבין דבר מתוך, ולהשיגו יתברך מתוך כל מיני הלבושים ולגלותו יתברך מכל מיני הסתרות שנסתרו ונתלבש וכו', וזו היתה עבודתו של יעקב אבינו, ולהפוך — עשו הסתיר יותר אלקותו יתברך, שזהו בן השפחה, שאמר לכן המלה: חזר לך וכו', עין בפנים המעשה. אבל בן המלה אמר: לא, כי אדם היצר אמר לי, שאלף למדינה זו ושם אבוא אל הענגן שלי; כי היצר טוב מעורר ומחזק את האדם למשוך עצמו תמיד אליו יתברך, ולהיות מבין דבר מתוך דבר. לא-כן היצר הרע ממשיך את האדם אל הגשמיות, וסוחר אותו בכל פעם מטה יותר, ואומר לו: חזר לך אחורנית וכו'. ועקר הכח להיצר טוב הוא למוד התורה הקדושה. על-כן, חמדת לבבי! עשה כל מיני פעולות שבועולם, שתתמיד בלמוד התורה הקדושה, ואל יחסר לך יום מבלי למוד "מקרא, משנה, גמרא, מדרש", "זהר ותיקונים", "לקוטי-מוהר"ן" ו"לקוטי תפלות", "רמב"ם, טור ושלחן ערוך", וכשתתמיד בזה, אזי אין לך מה לפחד כלל; כי אור התורה ישבר וינתק את הרע ממך לגמרי. והעקר בתחבולות, תעשה מלחמה קצת מזה וקצת מזה וכו', עד שתמלא כל יום עם הלמודים האלו, אשר הם תורתנו הקדושה, והשם יתברך יאיר עליך אור נפלא, שתזכה ללמד גם קבלה "עץ חיים" ו"פרי עץ חיים" ו"שמונה שיערים" וכו' וכו', העקר חזק ואמץ מאד!

הדורש שלומך...

ג' קיז.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר תולדות ה'תש"ם.

שלום רב להבחור היקר הרוצה להאיר נפשו בהארת הנחל
נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך הארוך, אשר בו אתה שופך את לבך ממה שעובר עליך
מהסתכלות רעה וכו' — קבלתי.

חמדת לבבי! רבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רמב):
יש קלפה הנקראת אריך אנפין, הינו כמו בקדשה זוהי המדרגה הכי
גבוהה, שבכל תנועה ותנועה שרק מסתפל הוא רואה אלקות, שהיא
בחינת יחידה דיחידה, הארת משיח וכו', כמו-כן זה לעמת זה יש
קלפה כזו, אשר היכן שרק ינטה, רחמנא לצלן, יסתפל על נשים,
וזה חלי רע, רחמנא לצלן, ההורג את מי שנתפס בזה, מלבד מה
שהרמב"ם אומר, שהמסתפל על נשים, הוי מומר לדבר אחד,
רחמנא לצלן, ורבנו יונה מונה את זה ממנין ה'לא תעשה' של "ולא
תתורו", וכן הסמ"ק מונה את זה ממנין המצוות, וזוהי קלפה
עצומה, ואי אפשר להנצל ממנה רק על-ידי רבוי תפלה וצדקה,
כמוכא בפנים התורה הנ"ל, שעל-ידי צדקה יכולים להנצל מזה.
ועל-כן ראה להתבודד בכל יום עמו יתברך, ותאמר: "רבנו של
עולם! חוס ורחם וחמל על נפשי האמללה שנפלה כבר כל-כך
בחשך, עד שגלפדתי בעון המר של הסתכלות על נשים, וכבר
כל-כך נכנסתי במדה מגנה זו, שאין אשה ברחוב, שלא אסתפל
עליה, ועל-ידי-זה אני מגרה עלי את יצרי הרע הפוער בי מכבר,
ואני מוסיף מדורה על מדורה, עד שאני נכשל על-ידי-זה בכל יום
בעוונות חמורים. אנא ה' חוס ורחם עלי, וזכני להנצל ממדה מגנה
זו, אשר זה הורג אותי לגמרי, כי אני משתגע כבר מזה, ואני ככלב
שב על קיאו, בכל פעם אני מקבל על עצמי, שמהיום והלאה אזכה
כבר לשמור את עיני, ואחר-כך בשעוברת איזו אשה, אני מסתפל
עליה, עד שההרגל נעשה טבע, ואני כבר משגע לגמרי מטבעי הרע
הזה. חוס וחמל עלי, שאזכה לפזור בכל יום לצדקה, ועל-ידי-זה

אֲנַצֵּל מִהַטְמָאָה הַזֶּה, מִהַלְכוּתָהּ הַזֶּה, מִהַזְהָמָה הַזֶּה. אוֹי וְאֹבִי, אוֹי וְאֹבִי, מֵהַיְהוּת עֲמִדִי? ! הֲלֹא הָאֲרִיז״ל אָמַר: מִי שֶׁפּוֹגֵם בְּרֵאוּת אֲסוּרוֹת, נִתְגַּלְגַּל בְּעוֹף הַנְּקָרָא רָאָה, שֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּכָל פַּעַם וְכוּ', וְגַדֵּל הָעֲנֵשׁ הַזֶּה לְהַתְגַּלְגַּל בְּאֵיזָה חֵיָה וְעוֹף, אֶתָּה לְבַד יוֹדֵעַ. וְעַל-כֵּן, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, חוּס וְחַמֵּל עָלַי, וּרְאֵה שְׂאֵזְפָה לְהַתִּישֵׁב בְּדָבָר זֶה מְאֹד — הָאֵם בְּשִׁבִיל הַסְתַּכְלוּת שֶׁל כַּמָּה רְגָעִים, כְּדָאֵי לִי לְהַתְגַּלְגַּל בְּאִפְּן נוֹרָא כַּזֶּה? ! הָאֵם בְּשִׁבִיל הַסְתַּכְלוּת שֶׁל כַּמָּה רְגָעִים בְּמִקְוֵמוֹת הַמְטַנְפִים, כְּדָאֵי לִי לְבֹא אֶל עֲבֻרוֹת חֲמוּרוֹת כְּאֵלוֹ, מוֹצִיא זֶרַע לְבִטְלָה, אֲשֶׁר מְטַמֵּא אֶת הַגּוֹף וְאֶת הַנְּשָׁמָה, וְאֲנִי נִזְרָק וְנִתְגַּרֵּשׁ מִכָּל הָעוֹלָמוֹת עַל-יְדֵי-זֶה. רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֶתָּה גְּלוּיָת לָנוּ עַל-יְדֵי רֵאשׁ צִדִיקֶיךָ, שֶׁצְּדָקָה הִיא סִגְלָה גְּדוֹלָה לְהַנְצִיל מִזְהָמָה וְלִכְלוּף הַזֶּה, עַל-כֵּן חוּס וְחַמֵּל עָלַי, וְהִזְמֵן לִי מְמוֹן הַרְבֵּה, בְּאִפְּן שְׂאֵזְפָה לְחַלְקֵם לְצְדָקָה. וּבִפְרָט לְהַפְיֵן אֶת תּוֹרַת רְבוּנוּ ז״ל, אֲשֶׁר צְדָקָה זֶה עוֹלָה עַל כָּל הַצְּדָקוֹת, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה אֵזְפָה לְהַחֲזִיר בְּתִשְׁבּוּבָה עוֹד טַפְשִׁים וְגֵרוּעִים כְּמוֹנִי. חוּס וְחַמֵּל עָלַי, וְזַכְּנִי לְמְמוֹן הַרְבֵּה, בְּאִפְּן שְׂאֵזְפָה לְחַלְקֵם לְצְדָקָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה אֲנַצֵּל כְּכֹר מִהַזְהָמָה הַזֶּה שֶׁל הַסְתַּכְלוּת עַל גְּנָשִׁים, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲבָל אֵיךְ שֶׁהוּא זַכְּנִי לְהַעֲצִים עֵינַי מִרְאוּת בְּרַע, שְׂאֲרָגִיל עֲצָמִי לְסַתֵּם אֶת עֵינַי וּלְבַל אֶסְתַּכֵּל חוּץ מִד' אֲמוּתִי, וּבִפְרָטִיּוֹת כְּשֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ בֵּין גְּנָשִׁים, זַכְּנִי לְסַתֵּם עֵינַי וְלִרְוֵן בְּזִרְיוֹת גְּדוֹלָה, כְּדִי שֶׁלֹּא אֶכְשַׁל בְּאִיזוֹ הַסְתַּכְלוּת רְעָה, חֵס וְשָׁלוֹם. רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֵין לִי שׁוּם עֲצָה אַחֲרַת, רַק לְבַקֵּשׁ וְלְהַתְחַנֵּן לְפָנֶיךָ, שֶׁתַּחֲוִס וְתַחֲמַל עָלַי, שֶׁאֲנַצֵּל כְּכֹר מִזֶּה מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

חֲמִדַת לְבָבִי! רַק זֹאת הָעֲצָה, אֲנִי יְכוֹל לְתַן לָךְ וְלֹא יוֹתֵר. רֵאֵה לְלַמֵּד אֶת הַמְּאָמֵר הַנּוֹל בְּ"לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, וְלוֹמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מְ"לְקוּטִי-תְּפִלוֹת".

וְהַעֲקָר — תִּרְאֶה לְעַצֵּם אֶת עֵינֶיךָ מֵהַיּוֹם וְהַלָּאָה. וְעַל כָּלֵם — תִּרְאֶה לְהִיּוֹת רַק שְׂמַח, כִּי הַשְּׂמִחָה מִרְחֻבַת אֶת הַדַּעַת וְהַמַּח, עַד שֶׁאֵין לוֹ זְמַן לְזַהֲמוֹת כְּאֵלוֹ וְכוּ', כִּי הַשְּׂמִחָה מוֹצִיאָה אֶת הַנְּפִשׁ מִקְטָנוֹת הַמַּחֲזִין, וְהַסְתַּכְלוּת עַל גְּנָשִׁים בָּאָה רַק מִקְטָנוֹת הַמַּחֲזִין,

על-כּן עֲשֵׂה מַה שֶׁתַּעֲשֶׂה לְהִיּוֹת תָּמִיד רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְתִשְׁמַע אֶפְלוּ כְּלֵי זָמֵר, בְּאִפְּן שִׁיתְרַחֵב לְבָבְךָ, וּמַה טוֹב וּמַה נְּעִים לְהִתְחִיל לְלַמֵּד תּוֹרָה עַל-פִּי סֵדֶר-דִּרְךָ-הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל (עֵינ בְּקוֹנְטְרַס סֵדֶר-דִּרְךָ-הַלְמוּד עַל-פִּי דַעַת רַבְּנוּ ז"ל), וְדַבֵּר זֶה יִקְרַר אֶת הַחֲמִימוֹת שֵׁישׁ בָּךְ, כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה תִּבְעַר אֶת הַרְעָ שֶׁנִּכְנַס בָּךְ, וְרַבְּנוּ ז"ל הִפְלִיג מְאֹד בְּמַעֲלַת לְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְאָמַר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן יט), שֶׁאֶפְלוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים שֶׁנִּלְכְּדוּ בַעֲבֻרוֹת חֲמוּרוֹת, וְעַדִּין גַּם-כֵּן נִכְשָׁלִים וְכוּ', רַחֲמָנָא לְצַלָּן, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אִם יַעֲשׂוּ לְעֲצָמָם חֵק קְבוּעַ בְּכָל יוֹם לְלַמֵּד כָּךְ וְכָךְ, הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה תּוֹצִיאָם מִהַשְּׂאוּל תַּחֲתִית שֶׁנִּלְכְּדוּ בוֹ, עֵינ שָׁם.

חֲמַדַּת לְבָבִי! מֵאֲחַר שֶׁאֲתָה כּוֹתֵב, שְׁלוּלָא סְפָרֵי "אָשֶׁר בְּנַחַל", לֹא הִיָּה לָךְ קִיּוּם כָּלֵל, מְרַב תִּבְעַרְתָּ נְאוּף שְׁבוּעַרְתָּ בָּךְ וְכוּ', הִיָּה רָאוּי לָךְ, שֶׁתִּדְפִּיס חֵלֶק אֶחָד אוֹ כַּמָּה חֵלְקִים, וּתְפִיֵּצֵם בֵּין בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וְאֲנִי נוֹתֵן רְשׁוּת לְכָל מִי שֶׁרַק רוּצָה לְהִדְפִּיסָם וְלְהַפְיֵצָם. אֲדַרְבֶּה, יִגְדִיל תּוֹרָה וַיֵּאדִיר, וּזְכוּתוֹ תִּגְדֵּל מְאֹד, וּמַה גַּם אַחֲרֵי הַסְתַּלְקוֹתַי לְעֵילָא וְכוּ', מִי שֶׁיִּדְפִּיס אִיזָה חֵלֶק מִסְפָּר "אָשֶׁר בְּנַחַל", אֶהְיֶה לוֹ לְמַלְיָן יִשְׂרָאֵל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְאֲתַפְּלֵל הַרְבֵּה עָלָיו שִׁיוֹשֶׁע בְּכָל מַה שֶׁצָּרִיךְ, וְאֲנִי חֲזַק בְּזֶה מְאֹד, וְאֵף שִׁיְהִיו בְּנֵי-אָדָם שִׁיִּצְחָקוּ מִהִבְטָחָה זוֹ — מַה בְּכָךְ וְכוּ', בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, קִבְּלֵתִי הַרְבֵּה מִכְּתָבִים מִבְּחוּרִים כְּמוֹךָ, וְאֲנִי יוֹדֵעַ וּמִבִּין וּמְרַגֵּשׁ הֵיטֵב אֶת מְרִירוֹת לְבָבְךָ. וְעַנֵּן זֶה הוּא נֶעְלָם וְנִסְתָּר מִכָּל גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל צְדִיקִים עָלְיוֹנִים מִכָּל הַדּוֹרוֹת וְכוּ', וְחִבְּרוּ סְפָרִים קְדוּשִׁים עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֶט מִחֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בַּפֶּשֶׁט, רְמֵז, דֶּרֶשׁ וְסוּד, בַּהֲלָכָה וְאֲגַדָּה, כָּל הַגְּדוּלִים וְהַצְּדִיקִים הַקְּדוּשִׁים, כָּל אֶחָד כְּפִי מַדְרַגְתּוֹ וְהַשְּׂגָתּוֹ, אֲבָל לְכַתֵּב וְלִרְשֵׁם לִירוּדִים וְלֵאמָלְלִים וְלַפְּגוּמִים כְּמוֹךָ וְכִיוֹצֵא בָהֶם יוֹתֵר גְּרוּעִים, אֲלֵיהֶם אֵף אֶחָד עוֹד לֹא כָּתֵב וְלֹא חִדַּשׁ אִילּוּ חִדּוּשֵׁין, רַק סְפָרֵי שְׂאֵלוֹת וְתִשׁוּבוֹת "אָשֶׁר בְּנַחַל", אָשֶׁר הִצִּילוּ כְּבָר הַמּוֹן בְּנֵי הַנְּעוּרִים מִדַּעַת שַׁחַת, כְּאָשֶׁר הֵם בַּעֲצָמָם מוֹדִים וְכוֹתְבִים זֹאת וְכוּ'. וְעַל-כֵּן מִי שֶׁרַק צָרִיךְ לְאִיזוֹ יְשׁוּעָה אוֹ רְפוּאָה, שֶׁיִּקְבַּל עַל עֲצָמוֹ לְהִדְפִּיס אִיזָה חֵלֶק מִסְפָּר שְׂאֵלוֹת וְתִשׁוּבוֹת "אָשֶׁר בְּנַחַל", אֶהְיֶה לוֹ

למליץ ישׁר בכל העולמות, ואמסר נפשי בעבורו.

בני, בני! אל יהיה דבר זה והבטחה זו נקל בעיניך, כי הספרים האלו כבר הציילו המון בני הנעורים לצאת מעברות חמורות וכו', ואשר זכו כבר על-ידי-זה לסיים כמה וכמה פְּעָמִים: תנ"ך, משניות, בבלי, ירושלמי ושלחן ערוך ומדרשים וזהר הקדוש ותקונים וכו', ועל-כן כל מי שידפוס איזה ספר משו"ת "אשר בנחל", אהיה לו למליץ ישׁר בכל העולמות.

ידידי היקר! ראה מה שעובר עליך בכל יום, כמעט שאתה נשרף מרב תבערת המדונה הזו של נאוף העוברת עליך, וספרי שו"ת "אשר בנחל" מצילים אותך, מדוע לא תאמין אל ההבטחה הנ"ל, ובודאי תקים. ובכל חלקי ספרי שו"ת "אשר בנחל", יש לי בזה סיעתא דשמיא גדולה מאד: קדם שהתחלתי לכתב מכתבים, הנה סמוך לחנכה שנת תשכ"ד; ראיתי בחלומי שרבנו ו"ל מטיל עם מוהרנ"ת ו"ל, ורבנו ו"ל דבר אז איזה ענין עמק ונפלא למוהרנ"ת ו"ל, כפי שראיתי את מוהרנ"ת ו"ל, איך שפניו נוטים לגמרי אל רבנו ו"ל, וקולט כל הגה היוצא מפיו הקדוש. ואני נגש אליהם, והתחלתי לבכות לפני רבנו ו"ל, ואמרתי לו באזנו, שבאים אלי בני הנעורים, ומספרים לפני צרותיהם מה שעובר עליהם, ובפרט בפגם הברית — היוצאת זרע לבטלה וכו', וגם כותבים אלי מכתבים, ואיני יודע מה להשיב להם וכו', וכך הרביתי לדבר לרבנו ו"ל, אשר מר לי מאד מצרותיהם, ואיני יודע לשית עצות וכו', ובתוך אלו הדבורים הסתכלתי על מוהרנ"ת ו"ל, והוא הנה מלא הקפדה עלי, כאומר: למה הפסקת את הדבורים שדבר עמי רבנו ו"ל, ענין נפלא פנ"ל?! אך רבנו ו"ל הסתכל עלי בסבר פנים יפות ובפנים שמחות, ורמו באצבעו הקדושה אל מוהרנ"ת ו"ל, שלא יגיד לי שום דבר, ושלא יפריע לי לדבר פְּרָצוּנִי. והרביתי להסביר לרבנו ו"ל את גדל החרבן שיש עכשו בין בני הנעורים על-ידי הסתכליות רעות והרהורים רעים, והפריצות והתאוות רעות בוערות מאד, ועל-ידי-זה נכשלים בפגמי הברית, רחמנא לצלן, והם מבקשים ממני לכתב להם התחזקות על-פי הדרך שלכם, מה

אֶעֱשֶׂה? וְהָשִׁיב לִי רַבֵּנוּ ז"ל בְּסִבָּר פָּנִים יְפוֹת וּבְפָנִים שׁוֹחֲקוֹת בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "שְׂרִיב שְׂרִיב זַי, אִיךָ נוֹעַל דִּיר הָעֶלְפִין שְׂרִיבְעַן שְׂיִינִים"^צ, וּבְתוֹךְ כֵּךְ נֶעְלְמוּ מִמֶּנִּי שְׂנִיָּהֶם, הֵינּוּ רַבֵּנוּ ז"ל וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל. אַחֲר־כֵּךְ רָאִיתִי אֶת מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל בְּעֶצְמוֹ שֶׁחֲזַר מֵרַבֵּנוּ ז"ל, וּבָא לְנִגְדֵי עִם סִבָּר פָּנִים יְפוֹת וּבְפָנִים שׁוֹחֲקוֹת מְאֹד, וְנָתַן לִי: "שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם" גְּדוֹל בְּהִתְקַרְבוֹת נוֹרְאָה, וְהִבְנֵתִי שְׂרַבֵּנוּ ז"ל אָמַר לוֹ אֵילוֹ דְּבָרִים עָלַי, כִּי חִבְקֵנִי מְאֹד מְאֹד, אֲכַל לֹא דָבַר שׁוֹם דְּבָר. וְנִתְעוֹרַרְתִּי מִהַשְׁנָה. וְתַהֲלָה לְאֵל, מֵאֲזֹזָה שְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנִים קִדְּם חֲנֻכָּה תִשְׁכַּד, אָנִי כּוֹתֵב מִכְּתָבִים כְּמַעַט יוֹם יוֹם. וְרָאִיתִי בְּזֶה נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת מְאֹד מְאֹד. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִזְכְּנִי לְהִדְפִּיס אֶת כָּל מַה שְׂפָכַר כְּתַבְתִּי וּמַה שְׂאָכַתְבַּ עוֹד, וְהַזְכוֹת הַזֹּאת תַּעֲמַד לִי וּלְכָל הַמְסִיעִים בְּיָדִי, וּלְכָל אֲשֶׁר יִדְפִּיסוּ אֶת סִפְרֵי שׁו"ת "אֲשֶׁר בַּנְחַל", וְיִתְבָּרְכוּ בְּכָל הַבְּרָכוֹת הַכְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְיִהְיֶה לָהֶם שֶׁפַע בְּנִי, חַיִּי וּמְזוֹנֵי, יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים, בְּרִיאוֹת הַגּוֹף וְנַחַת וְאַרְיִכוֹת יָמִים וְשָׁנִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' קיח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדְר וַיֵּצֵא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגְיַעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי נַפְשִׁי, וְתִיק וְחִסִּיד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גַּרוּ יֵאִיר.

פַּה תִּקְבַּל רְצוּף אֶת הַסֵּפֶר "גַּר לְהַצְדִּיק", וְהוּא כָּבֵר מוֹכֵן לְדְפוּס, אֵין צְרִיכִים שׁוֹם הַגְּהוֹת וְתִקּוּנִים, הַכָּל כָּבֵר מִתְקַן. וְהִנֵּה פַה זֶה נִדְפָּס הַיּוֹם, וְעַל-כֵּן אָנִי שׁוֹלַח לָךְ כָּאֵן אֶת הָאוֹרְגִינְלִי, שְׁמִזָּה תִצְלַם וְתִדְפִּיס. הָעֵקֶר — "אֵל תִּמְסַר אֶת זֶה לְשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם",

(צ) כָּתַב כְּתַב אֲלֵיהֶם, אָנִי אֶעֱזֹר לָךְ לְכַתֵּב דְּבָרִים יָפִים.

"איני צריך לשום הסכמות". ועל-כן אם אתה רוצה להדפיסו כף — הרי טוב, ואם לאו — אל תדפיסו! אני הדפסתי כאן עכשו אלפים ספרים, ותהלה לאל, נפוצים כאן, ואתה ראה להדפיס כמה שתצוה, ותראה להפיצם שם בארץ ישראל, ובפרטיות בין אחינו בני ישראל הספרדים.

חמדת לבבי! תאמין לי, שכל הספר הזה הוא סיעתא דשמיא — הן בכתיבה והן בסדור האותיות והן בצלום והן בהדפסה, הכל לקח לא יותר מעשרה ימים, חסד ה'. ולספר לך מה שעבר עלי בזה — יקצרו המון ריעות, אך תהלה לאל, אשר עד כה עזרני.

חזק ואמץ מאוד מאד, ואל תירא ואל תחת משום בריה שבעולם, כי מה יעשה לך אדם?! הכל הבל ודמיון! את זכות הרבים שמזכים, זה אינם יכולים להוציא מידיך, כי כשמזכים את איש הישראלי לשוב אליו יתברך — אין למעלה מזה בכל העולמות, ומכל שכן שברבות הימים יכול להיות שאחד שנתקרב על-ידי ספרים אלו, גם-כן זוכה להתעלות בתכלית העליה וכו', ולהיות דבוק בו יתברך בדבקות אמת, אז כבר כדאית היתה כל היגיעה והטרחה, ומכל שכן וכל שכן אשר רבים יזכו להתקרב ולהתדבק אליו יתברך על-ידי-זה, בודאי כדאי וכדאי כל היגיעות והטרחות. ועל-כן חזק ואמץ מאוד מאד, כי יש תקנה טובה לאחריתך.

ואודות הוצאות, אשלח לך בסוף שבוע זה גם בשביל הספר וגם בשביל ... גרו יאיר, כי ברגע זה שעתא דחיקא לי מאוד מאד, לא עלינו, ונכנסתי עכשו בחובות עצומים, אך השם יתברך העוזר לי בכל פעם, יעזר לי גם הפעם, ועד סוף שבוע זה, אם ירצה ה' אשלח לך מעות.

הדורש שלומך באהבה רבה...

תכתב לי, אם קבלת את הספר. והכפל הדבר, לא להראות לשום בריה עד שידפס, ואז תראה להפיצם בכל ארץ ישראל, אפלו בכמה פרוטות, אני אסדר אודות ההוצאות.

ג' קיט.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא ה'תש"ם.

שלום וברכה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ ויִרְדְּפוּ אֶל יְדִיד נַפְשִׁי, נֵר
לְהַצְדִיק נַחַל נֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמְּעוֹת לְהַדְפָּסָה לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְלִהְשִׁיבְךָ — יִקְצְרוּ
הַמּוֹן יְרִיעוֹת. אִךְ לְדַעְתִּי, אַתָּה יְכוֹל לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּזֶה שְׁיֵשׁ לְךָ
חֵלֶק גָּדוֹל כָּל-כֶּךָ בְּהַדְפַּסְתָּ וְהַפְּצַת סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל בְּעוֹלָם. וְרֵאוּי לְךָ
לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ מְאֹד מְאֹד בְּזֶה, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה
שְׁבַעֲוֹלָם, וּבִפְרָטִיּוֹת עַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר אֵינָם מְחַזְּקִים עֲצָמָם
בְּזֶה; כִּי צָרִיךְ שְׂתַדַּע, שְׁמוֹהֲרַנְ"ת ו"ל, הֵיוּ לוֹ הֶרְבֵּה יוֹתֵר נְסִיוֹנוֹת
פִּי כְּמָה וְכְמָה מִמָּה שְׁיֵשׁ לְךָ וְכוּ', הוּא הִזָּה הַיְחִידִי שְׁמַסֵּר נַפְשׁוֹ,
וְכַתֵּב וְהַדְפִּיס אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, וְכֵן חֲדָשׁ הַמּוֹן חֲדוּשֵׁי תוֹרָה עַל
יְסוֹד דַּעַת רַבְּנוּ ו"ל, וְכַתֵּב תְּפִלוֹת. וְכֹל עֵקֶר פְּוִנְתּוֹ הִיָּתָה, אִיךָ
לְהַחֲדִיר וְלְהַכְנִיס דַּעַת רַבְּנוּ ו"ל בְּלִבּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל?! וּמַסֵּר נַפְשׁוֹ
בְּעִבּוֹר זֶה בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה. רְצוֹ לְהַרְגֵּ אֹתוֹ, כִּי הִתֵּר
דָּמוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְהַכְנִיסוּהוּ לְבֵית-הָאֲסוּרִים וְכוּ', וּבְכֹל יוֹם וְיוֹם
הֵיוּ לוֹ בְּזִיוּנוֹת חֲדָשִׁים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וּגְדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר
הֵיוּ בְּאַמַּת גְּדוֹלִים וְצַדִּיקִים וְקְדוּשִׁים, כְּמוֹ הֶרֶב הַקְּדוּשׁ ר' שְׁמוּאֵל
אֵיזִיק וְהֶרֶב הַקְּדוּשׁ ר' יוֹדִיל, אֲשֶׁר הֵיוּ דְבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאַמַּת,
אֶף-עַל-פִּי-כֵן מִמֵּנוּ — עָמְדוּ מִנְּגֵד וְכוּ', וְהִיָּתָה מְרִירוֹת לְרַבִּים
מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תְּלַמִּידֵי רַבְּנוּ ו"ל, אֲשֶׁר הֵיוּ לָהֶם טַעֲנוֹת נִגְדוֹ: מַה
הַחֲרָדָה הַזֹּאת שֶׁהַחֲרָדָת עֲלֵינוּ?! וְמַה הַרְעַשׁ הַגָּדוֹל הַזֶּה שֶׁאַתָּה
מַרְעִישׁ וְכוּ'?! אֶף-עַל-פִּי-כֵן מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל מִגְּדָל תְּמִימוֹתוֹ
וּפְשִׁיטוֹתוֹ וּדְבִקוֹתוֹ בְּרַבְּנוּ ו"ל, הֵיוּ עֵינָיו לְמַרְחֹק, וְהִבִּין כִּי רַק
עַל-יְדֵי-זֶה תִּשָּׂא דַעַת רַבְּנוּ ו"ל בְּעוֹלָם, וְיִתְרַבּוּ מְקַרְבִּים וְכוּ',
וְעַל-כֵּן מַסֵּר נַפְשׁוֹ בְּעִבּוֹר זֶה, וְלֹא הִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם
— לֹא עַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְלֹא עַל שְׂאֵר אֲנָשֵׁי הָעוֹלָם, הוּא יָדַע רַק
דְּבַר אֶחָד (מְשָׁלֵי ה, טו): "יִפּוּצוּ מֵעֵינֹתֶיךָ חוּצָה", וְלֹא הִזָּה אֶכְפַּת

אֲשֶׁר   ג' קב   בְּנַחַל   צא

לו שום דבר. בודאי היתה לו חלישות הדעת גדולה מאנשי שלומנו, שהיו דבקים ובווערים אליו יתברך, אשר בודאי אנשי שלומנו נמשכו אליהם וכו' יותר מאשר אל מוהרנ"ת ז"ל כידוע אצלנו שיחות רבות, מפל אשר עבר על מוהרנ"ת ז"ל, אף-על-פי-כן הוא לא התפעל ובעיניו הביט למרחוק, כי רק באפן ובדרך זו תמשך כל ההשאה מרבנו ז"ל. ומה היה לבסוף? מאחרים נשכח לגמרי, ורק ממוהרנ"ת ז"ל נשאר זכר.

על-כל-פנים אתה רואה ומבין ומרגיש בעצמך עצם נפלאות מעלת הזוכה להדפיס ספרי רבנו ז"ל ובפרט להפיצם. ועל-כן ראה וגם ראה לעזור לנו בכל מיני עצות ואפנים, והשם יתברך יאיר עינינו במאור תורתו.

הדורש שלומך...

ג' קב.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר ויצא ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל הבחור השותה בצמא ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי.

ידידי היקר! העקר אל תהיה בטלן, פי בזה העולם יכולים להצליח מאד, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן נה): רוח העולם הזה — אין לשער; דהינו מה שהאדם יכול להרויח בזה העולם, ואין צריך על זה הוצאות משלו, שקורין (אויש לאג), (הינו להכניס בעסק), רק ממה שהכין לפניו הבורא יתברך, יכול להרחיב ידו ולהרויח הרבה מאד, עין לא ראתה וכו', עין שם; הינו לקיים את כל מצוותיו יתברך. ובפרט להתמיד בתורה הקדושה, אשר אין לה ערבות ידידות כמו למוד התורה הקדושה, ויכול לזכות לט"ל בתנ"ך, משניות, בבלי, ירושלמי, רמב"ם, טור ושלחן

צב   אֲשֶׁר   ג' קכא   בַּנְחַל

ערוך, ספרי הזוהר הקדוש והתקונים וכל המדרשים וספרי הלכה וקבלה, דרוש וחסידות ומוסר וכו'; כי האדם ראוי לו שיעבר בכל הספרים שבעולם (עין שיחות הר"ן, סימן כח).

חַמַּדַּת לְבָבִי! חֶזק וְאַמֵץ וּרְאֵה מַה לְפָנֶיךָ, מַה לְךָ לְרִדְף אַחֲרֵי בְנֵי-אָדָם, שֶׁהֵם דְּמִיוֹנוֹת וְהִסְתָּרוֹת הַמְּסִתִּירִים אֶת אִוְרוֹ יִתְבָּרַךְ! יוֹתֵר טוֹב בְּרַח לְךָ אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא אִוֵר רוּחָנִי וְאֲשֶׁר עַל יָדָהּ תִּזְכֶּה לְדַבֵּק עִצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וּרְאֵה לְהַרְגִיל עִצְמְךָ לְלַמֵּד מִכָּל לַמּוֹד מַעֲט בְּכָל יוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּמִשָּׁף כַּמָּה שָׁנִים תִּזְכֶּה לַעֲבֹר וּלְטַיֵּל בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

הַעֲקֹר תִּרְאֶה לְהַכְנִיס בְּלִבְךָ "אַמוּנָה", לְהֶאֱמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּרָה הוּא, וְהַכֵּל מְשַׁגַּח בְּהַשְׁגָּחַת פְּרָטִית, וּבְיִבְדָּאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. בְּטַח בְּה', כִּי הוּא יַעֲזֹר לְךָ. אֵין שׁוּם עֲצָה אַחֲרַת לַתֵּן לְךָ, רַק לְמַסֵּר אֶת עִצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יַעֲשֶׂה לְךָ נִסִּים.

וַיֵּשׁ לֹאמַר: "וַיִּבְטַחוּ בְּךָ יְיָ יְיָ יִדְעֵי שְׁמֶךָ" (תהלים ט, יא) רְאֵשֵׁי תְבוּת: י' ש' ו'ב', כִּי עֲקֹר הַתְּשׁוּבָה הוּא רַק לְשׁוּב אֶל מִדַּת הַבְּטָחוֹן, וּכְמֵאֲמַר הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ, שֶׁעֲקֹר הָעֲנָשׁ לְאָדָם הוּא רַק כְּשֶׁלּוֹקְחִין מִמֶּנּוּ הַבְּטָחוֹן. וְעַל-כֵּן עֲקֹר הַתְּשׁוּבָה — לְשׁוּב אֶל הַבְּטָחוֹן. וְרַבְּנּוּ ז"ל אָמַר (תַּיִי-מוֹהַר"ן, סִימָן תַּק"א): נֶאֱהָר בְּטָחוֹן. זֹאת אוֹמְרַת, שְׁאֵין עֲצָה אַחֲרַת, וּבְיִבְדָּאֵי יַעֲזֹר לְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' קכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִוֵר לְיוֹם רַבִּיעִי לְסִדְר וַיֵּצֵא ה'תש"ם..

שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְהִיָּקֵר וְהַנְּעֵלָה הַרוּצָה לְהֵאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת, שֶׁהוּא נַחֵלָא עֲמִיקָא וְטְמִירָא דְנַבִּיעַ בֵּיהּ מְקוֹרָא דְחַכְמָתָא

עֲלָאָה ... נְרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצָח.

מִכְתָּבָךְ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, אַךְ אֵינִי יָכוֹל לְקַרְא אַנְגְּלִית, וְלִכְן אֶחָד קָרָאוּ בְּעִבְרִית. וְהִנֵּה אֹדוֹת שְׂאֵתָה רוּצָה שְׂאֶכְתֵּב לָךְ מִחֲסִידוֹת בְּרִסְלָב, אֵינִי יָכוֹל לְכַתֵּב בְּאַנְגְּלִית. וְאִמְרָתִי לְהַשִּׁיבָךְ בְּקִצְרָה, אוּלַי יוּכַל אֶחָד לְתַרְגֵּם לָךְ. גַּם אִמְרָתִי לְכַמָּה מִתְלִמְיָדֵי יְשִׁיבָתֵנוּ, שִׁיְכוּלִים לְכַתֵּב בְּאַנְגְּלִית, שִׁיְכַתְּבוּ לָךְ. גַּם הֵייתִי מְצִיעַ לָךְ לְקִנּוֹת סֵפֶר "שִׁיחוֹת-הַרְ"ן" בְּאַנְגְּלִית, וְהוּא תַרְגוּם מְצִיָן מְאֹד, אִם אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיגוֹ שָׁם, אֶרְאֶה לְהַשִּׁיגוֹ לָךְ כָּאֵן. אֲנַחְנוּ הַדְּפַסְנוּ אֶת זֶה כַּמָּה פְּעָמִים, וּכְבָר אֲזַל.

יְדִידֵי הַיְקָר! רַבְּנוּ ז"ל נִשְׁלַח אֲלֵינוּ מִן הַשָּׁמַיִם לְהַחְיֹתֵנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה, וְהוּא מְלַמְּדֵנוּ אֵיךְ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהוּא מְאִיר בְּנוֹ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה, עַד שֶׁנִּפְתַּח פִּינוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ פְּנִים אֶל פְּנִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִפְתַּח מַחְנוּ וְדַעַתְנוּ, וּמְאִיר בְּנוֹ עֲרֻבוֹת נְעִימוֹת זִיו חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּאֵמֶת; הֵינּוּ הוּא יִתְבָּרַךְ מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין וּבִתּוֹף כָּל עֲלָמִין, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל לְכֹל הוּא עֲצָם עֲצָמוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִמֶּשׁ, אַךְ מִפְּנֵי הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן וְגַם עַל-יְדֵי חֲטָאֵינוּ הַרְבִּים, נִעְלַם וְנִסְתָּר הָאוֹר הַגָּנוּז הַזֶּה מֵאֵתְנוּ, אֲבָל עַל-יְדֵי עֲצוֹתָיו הָאֱמֶתִיּוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל וְדַרְכּוֹ הַסְּלוּלָה שֶׁסָּלַל בְּעִבְרוֹנוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה אֲנַחְנוּ יְכוּלִים לְהוֹרִיד אֶת מַסּוּהַ הָעֲרוּזִין מֵעֵינֵינוּ, וְגַם לְטַהֵר אֶת מַחְנוּ וְדַעַתְנוּ, וְלֵאֵט לֵאֵט גַּם-כֵּן לְהַשִּׁיג אֶת הָאוֹר הַגָּנוּז הַזֶּה.

וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לָךְ וּלְכֻלָּנוּ, שֶׁנִּזְכָּה לְאַחֵז אֶת עֲצָמֵנוּ הַיָּטִב בְּרַבְּנוּ ז"ל וּבְעֲצוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת הַמוֹבָאוֹת בְּסִפְרֵיו הַקְּדוּשִׁים, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְהַגִּיעַ לְכֹל טוֹב סְלָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ג' קכב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיְרַדְפוּ לַיְדֵיד נַפְשִׁי, נֵר
לְהַצְדִיק נַחַל נֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח
לְנִצָּח.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי. יְדִידֵי הַיָּקָר! אֵין זוֹ עֲצָה לִפְלֵ בְדַעְתּוֹ,
חֵס וְשְׁלוֹם, אֲפִלוֹ וְכוּ', מַה בְּכַף וְכוּ', תֵּאֲמִין לִי, שְׂרָאוּי לָנוּ לְתַן
תּוֹרָה וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד חָנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שְׂזַכֵּינוּ
לְהַתּוֹדֵעַ מִרְבָּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר מֵאִיר בָּנוּ דַעַת וְהַתְחַזְּקוֹת וְכוּ'.

חז"ל הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (כְּתוּבוֹת נט.): הַבְּטָלָה מְבִיאָה לַיְדֵי זְמָה
וְלַיְדֵי שְׁעָמוּם, עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן רָאָה לְהַרְגִיל עֲצֻמָּךְ לֹמֵר הַרְבֵּה
מִשְׁנֵיּוֹת וּגְמָרָא וְשִׁלְחָן עָרוּךְ וְזֵהר הַקְדוּשׁ וְתַקוּנִים, "לְקוּטִי-
מוֹהַר"ן" וְ"לְקוּטִי-תַפְלוֹת" וְכוּ'; כִּי הָאֲמִירָה בְּעֵלְמָא מְזַכֶּכֶת אֶת
הַנֶּפֶשׁ, וְעַל-יְדֵי רַבּוּי הָאֲמִירָה יִזְדַּכֵּךְ מִחֶדֶךְ, וְכֵן עַל-יְדֵי-זֵהר תִּמְלֵא אֶת
הַשְּׁעוֹת שְׁלֶךְ, וְלֹא תִלָּךְ בְּטַל, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲשֶׁר זֵהוּ גְרוּעַ מֵהַכֹּל.
וְהָאֲדָם צָרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת עֶסוּק כָּל שְׁעוֹת הַיּוֹם אֲפִלוֹ
בְּאֵיזָה עֶסֶק. וְכִבֵּר אָמְרוּ חז"ל (אֲבוֹת, פֶּרֶק ג'): טוֹב תִּלְמוּד תּוֹרָה עִם
הַרְבֵּה אֶרֶץ, שְׂיִגִיעַת שְׁנֵיהֶם מִשְׁפַּחַת עוֹן; וַיֵּשׁ לֹמֵר, "שְׂיִגִיעַת" דִּיקָא,
הֵינּוּ עַל-יְדֵי שֶׁהוּא עוֹסֵק עִם "שְׁנֵיהֶם" — תּוֹרָה וּמְלָאכָה,
עַל-יְדֵי-זֵהר נִתְיַגַע, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ זְמַן לְחַשֵּׁב כָּל-כַּף מִעֲצָמוֹ וְכוּ'.
עַל-כֵּן, לְדַעְתִּי, תִּרְאֶה לְחַפֵּשׁ לְעֲצֻמָּךְ אֵיזָה עֶסֶק וְלַהֲתַעֲסֵק בּוֹ, וְגַם
מִזֵּה אֵל תִּנַּח יָדְךָ, הֵינּוּ שְׂקִידָה בְּאֲמִירַת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה בְּסֵדֶר
אֲמִירָה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזָרֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

שָׁמַעְתִּי מֵאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ: "עֵינֵי רַבָּנוּ ז"ל הוּא רַק לְדָם
וְלִשְׁתָּק לְכֹל הַמְחַרְפִּים וּמְבִזִים אוֹתוֹ, וְלֹא מִחֲמַת שְׂאִין לוֹ מַה
לְהַשִּׁיב, רַק מִפְּנֵי שְׂרַבָּנוּ ז"ל צָנָה וְהִזְהִיר עַל כַּף" (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן).

אֲשֶׁר   ג' קכג   בַּנְחָל   צה

חלק א', סימן ר'; עקר התשובה לדם ולשתק, ואז כשזוכה לכלי להשיב למחרפהו ולמבזהו, או למי שמצערו – הן בגוף והן בממון וכו', אזי נתגלית עליו הארת מלך הכבוד, ויכול לזכות להרגיש איך שהכל לכל מסבב עם אלקות, בחינת "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיה ו, ג); ועל-כן צריך תמיד למעט בכבוד עצמו, הינו בזה שמבישים אותו ושופכים דמו ושותק, בזה ממעט בכבוד עצמו, פי מגלה שכבודו הוא אין, ועל-כן אינו משיב על בזיון כבודו, ואז דיקא מאיר לו אורו הגנוז מששת ימי בראשית, שהוא אור רבנו ז"ל. ועל-כן מי שרוצה לטעם ולהרגיש אורו של רבנו ז"ל, הארת זיו שכינתו יתברך, ההכרח לדם ולשתק על בזיון כבודו.

ג' קכג.

בעזרת השם יתברך, יום ששי – ערב-שבת-קדש לסדר ויצא ה'תש"ם.

שלום לידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו גגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

פה תקבל רצוף טשעק בעבור ... על סף מאתים דולר, ותראה למסר לאשתך דיקא, באפן שיהיה לפרנסת ביתך ולא להדפסה.

אקנה שקבלת את הספר "נר להצדיק", בשבוע הבא אשלח לך מעות על ההדפסה. לעת עתה חזק ואמץ מאד מאד, ואל תירא ואל תחת משום דבר ומשום ברירה שבעולם, כי מצות הדפסה עולה על הכל, כי היא מזכה בני ישראל לשוב בתשובה אליו יתברך.

ומחמת שאני רץ עכשו אל המדפיס לקחת את ספר "נר להצדיק" הנדפס כאן, על-כן אקצר.

הדורש שלומך...

תכתב לי אם קבלת את הכסף הנ"ל.

הַמְּכַתֵּב נִתְעַכֵּב תַּחַת יָדַי, וּבֵינֵי כַף הַיְיָתִי אֶצֶל הַכּוֹרֶךְ, וְלִקְחַתִּי מִמֶּנּוּ כַּמָּה מֵאוֹת סְפָרִים שֶׁנִּגְמְרוּ הַיּוֹם, וּפֹה תִקְבַּל רְצוּף סֵפֶר אֶחָד, יִרְאוּ עֵינַיִנו וְיִשְׂמַח לִבֵּנו, כֵּן יַעֲזֹר לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפֶּעַל כָּל כְּסוּפֵי וּרְצוֹנֵי, וְלְהַדְפִּיס אֶת כָּל הַסְּדוּר "אוֹר הָאוֹרוֹת", וְכֵן סֵפֶר "שֵׁפֶת הַנַּחַל" עַל כָּל הַ"לְקוּטֵי-מוֹהֵר"ן", וְיִתֵּר הַסְּפָרִים אֲשֶׁר תַּחַת יָדַי בְּכַתֵּב יָד.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! הֶעֱקַר לְשִׁיחַ וְלִסְפָּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבֵּנו, וּבְזֶה צְרִיכִים לִהְיוֹת חֲזָקִים מְאֹד מְאֹד — לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלְהוֹצִיא מִפִּיו הַרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִים (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָנִים: לא, סו); וְזוֹ בְּחִינַת (תְּהִלִּים סג, ו): "רְנָנוֹת י' הַלֵּל פִּי" רֵאשֵׁי תְבוֹת: פִּרְי'; כִּי עֵקֶר הַפְּרוֹת שֶׁנִּצְמָחִים לְאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, הֵם רַק עַל-יָדֵי תְּפִלָּה. וְיֵשׁ מְאֹד הַחֶכֶם: "הַתְּפִלָּה רֶסֶן הַנֶּפֶשׁ הַמִּתְאַוָּה"; וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְרַגֵּיל עֲצָמוֹ רַק לְהַתְּבוֹדֵד תָּמִיד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ וְלְהוֹצִיא מִפִּיו כָּל הַרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִים, אֲשֶׁר זֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל. רֵאָה לְקַרֵּב אֶת ... וְגַם תִּקַּח אוֹתוֹ מִפְּעַם לְפְעַם אֶל הַכֶּתֶל. וְרֵאָה לְכַתֵּב לִי מָה אֶתוֹ וְאֵיךְ מִתְּנַהֵג.

הַנִּל.

ג' קכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרֶב-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדֵּר וַיֵּצֵא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ לִידֵי נַפְשִׁי, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּחַ נְצָחִים.

מִכְּתָבְךָ עִם הַמַּעוֹת לְהַדְפָּסָה לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׂאֵנוּ זוֹכִים לְשִׂמְשׂ אֶת רַבֵּנוּ ז"ל, וְתִאֲמִין לִי, שְׂזוֹ זְכוּת גְּדוּלָּה מְאֹד, בְּזֶה שְׂאֵנוּ זוֹכִים לְהַפְּיץ דַּעְתּוֹ וְסִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים בְּעוֹלָם.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! לֹא טוֹב בְּעֵינֵי הַדְּבָרִים שֶׁפִּתְכַּתְּ וְכוּ': "הַלְלוּאֵי

כָּבֵד הָיִיתִי מֵת" וְכוּ', יְהוּדֵי אֲסוּר לֹו לֹוּמֵר זֹאת, כִּי בְּדַבּוּרִים אֱלוֹי מִנַּחֵת כְּפִירוֹת, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, כִּי הֲלֹא הִתְנַא הַקְדוּשׁ אֹמֵר (אָבוֹת, פָּרָק ד'): "וְאֵל תֹּאמֵר שֶׁהַשְּׂאוֹל בֵּית מְנוּס לָךְ"; כִּי אָדָם חוֹשֵׁב כְּשִׁישֶׁכֵּב בַּקֶּבֶר, אִזִּי כָּבֵד נִגְמֵר אֵתוֹ, וּבָזָה, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, הוּא כּוֹפֵר חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי נִדְמָה לֹו שִׁישׁ אֵיזָה מְקוֹם לְנוּס מִפְּנֵי יִתְבַרֵךְ, אֲלֵא יְהוּדֵי צָרִיךְ תְּמִיד לְבַקֵּשׁ שְׂיִזְכֶּה לְהַפְּלִל בּוֹ יִתְבַרֵךְ, וּלְהַשְׂרִיף עַל קְדוּשׁ הַשֵּׁם, וְאִז מִמִּילָא מַה שְׂיִהְיֶה עִם הַגּוֹף שְׁלוֹ — יִהְיֶה. הָעֵקֶר נִשְׁמַתִּי תִהְיֶה נִכְלָלֵת בּוֹ יִתְבַרֵךְ, וְשֵׁם הוּא עֵקֶר הַבֵּית מְנוּס לְנוּס (עֵיִן לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סה); הֵינּוּ מִכָּל צְרוּתָיו צְרִיכִים לְבָרַח יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֱלוֹי יִתְבַרֵךְ, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַרֵךְ: "זַכְּנִי לְהַפְּלִל בְּךָ" וְכוּ'; וּבָזָה אֵתָהּ מְקַיֵּם כַּמָּה מִצְוֹת עֲשֵׂה בְּכָל עֵת וְרַגַע, לְהֶאֱמִין בּוֹ יִתְבַרֵךְ, שֶׁהוּא אֶחָד וְאֵין שְׁנֵי, "וּבֹו תִדְבֹּק" (דְּבָרִים י, כ); "וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (נִיקְרָא כב, לב) וְכוּ' וְכוּ'. וְהֵן הַמִּצְוֹת הַכִּי עֲקָרִיּוֹת בִּיְהוּדִים, אֲשֶׁר כָּל הַמִּצְוֹת תְּלוּיּוֹת בָּהֶן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיט, פו): "כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֶמְוֶנָה".

תְּאֲמִין לִי, יְדִידֵי הַיָּקָר, שְׂאִין שׁוּם בֵּית מְנוּס לְנוּס מִזֶּה הָעוֹלָם, רַק אֱלוֹי יִתְבַרֵךְ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבַרֵךְ אָב הַרַחֲמָן, הַמְּרַחֵם עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו, כִּי הֲלֹא הוּא מְחִיָּה וּמְקַיֵּם אוֹתָם וְכוּ', וְנוֹתֵן לָהֶם כָּל צְרָכָם, אִף שֶׁהֵם כְּמוֹ הֵם וְכוּ'. זָכֵר, בְּנֵי וְאָחִי, מֵאֲמָרָם ז"ל (יְבָמוֹת ג:): אֵל תִּצַּר צָרַת מַחַר, כִּי לֹא תִדַּע מַה יֵּלֵד יוֹם, שְׂמָא מַחַר בָּא וְאֵינְנוּ, נִמְצָא, מִצְטַעֵר עַל עוֹלָם שְׂאִינוּ שְׁלוֹ, עֵיִן שָׁם; וְהִנֵּה אָדָם אֲשֶׁר יוֹדֵעַ, שְׂצָרִיךְ לְנִסְעַ לְאֵיזָה מְקוֹם, הוּא אוֹרֵז אֵת חֲפָצָיו, כִּי "הֲלֹא אֲצַטְרִיךְ דְּבַר זֶה... אוֹ דְּבַר זֶה"... כְּמוֹ-כֵן תִּכְףּ-וּמְיָד כְּשֶׁנִּתְבַּרֵר בְּדַעַתְנוּ, שֶׁהַכֶּרֶח לְזוּז מִזֶּה הָעוֹלָם, וְלַחֲזוֹר וּלְהַפְּלִל בּוֹ יִתְבַרֵךְ, אִם-כֵּן מַה לָּנוּ לַחֲכוֹת עַד הַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן?! כְּדָאֵי כָּבֵד עֲכָשׁוּ לְהַכִּין אֵת עֲצָמָנוּ לְרֹאוֹת בְּכָל יוֹם לְבָרַח אֱלוֹי יִתְבַרֵךְ, וּלְהַתְּמִיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, לְטִיֵּל וּלְהִיּוֹת בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה: תַּנּוּךְ, מִשְׁנֵיּוֹת, בְּבַלִּי, יְרוּשְׁלָמִי, רַמְב"ם, טוֹר וְשִׁלְחָן עָרוּף, וְסִפְרֵי הַזֵּהָר הַקְּדוּשׁ וְהַתְּקוּנִים וְכוּ' וְכוּ', אֲשֶׁר שָׁם נִצְטְרִיךְ לְאֵלוֹ הַחֲפָצִים וְכוּ'. וְהָעֵקֶר לְהִרְבוֹת בְּשִׂיחָה — זֶו תְּפִלָּה, לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַרֵךְ, אֲשֶׁר דְּבַר זֶה נִקְרָא

צח אֲשֶׁר ג' קכה בַּנְחַל

"התבודדות", וכבר אמר החכם: "התפלה רסן הנפש המתאנה"; כי אי אפשר לעצור שום תאנה, כי אם על-ידי רבוי שיחה ותפלה אליו יתברך בהתמדה רבה, ורבנו ז"ל כבר אמר (שיחות-הר"ן, סימן צו): ראוי לאדם להרגיל את עצמו להיות בעולם הבא, דהינו להיות מפרש מתאוות כמו בעולם הבא, שאין בו לא אכילה ולא שתיה ושום תאנה מתאוות הבהמיות הכלות ונפסדות של העולם הזה וכו', עין שם.

העקר, ידידי היקר! ראה לסתם פיה, כי הפה הוא הסלם לעלות אליו יתברך, או לירד לשאול תחתיות, כי "קול" דא "סלם" (עין תקוני זהר מזהר חדש קנא: ובזהר ח"א רסו: וח"ג שו:), ועל-ידי "סלם" דקדושה, שהוא הדבור, יכולים להכליל בו יתברך, ועקר מרירות וצרות האדם הוא רק כשמפקיר דבורו; על-כן קבל על עצמך קבלה חזקה לא להתחיל לדבר עם שום בריה שבעולם, רק אם שואלים אותך — תענה.

ההכרח לקצור, מרב הטרדות שנתהוו לי עכשו.

הדורש שלומך...

ג' קכה.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח ה'תש"ם.

שלום וברכה לידיד נפשי, נר להצדיק אור האורות, הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

זיי וויסען דאס דער בעל-דבר האט זיך זייער שטארק גינומען און מען דארף גרויס רחמים זאלסט נישט מורא האבין, מקען אלטן מתקן זיין השם יתברך איז זייער גרויס, מיר האבין א

גְּרוּי־סֵעַן רַבִּינ', בְּרוּךְ הַשֵּׁם, מִיר זײַנען זוכה מִשְׁמֵשׁ זײַן אַזױ אַ גְּרוּי־סֵעַן רַבִּינ'.

באַפֿן מען זאל אַלץ קענען פֿאר רעכטן איז:

(א) דו זאלסט שוין גיין צו האַברוך הַקָּר ... גרו יאיר, און נעמען בי איהם די ספרים וואס ער האט יעצט אָפּ גיִדרוקט אויף חֲנֻכָּה, דִּהְיִנוּ דְּעַר סֵפֶר "נר להצדיק", וואס דער הייליגער רבי האט מיר גיגעבין א מתנה, און זאלסט דאס צו שפּרייטען איבער גאַנץ ירושלים ווא דו טרעפסט נאהר א איד זאלסט איהם אָן שטעלין און איהם פארקויפן א ספר פאר איין פונט, דער עקר זאלסטו דאס מפיץ זיין צווישען אחינו בני ישראל הספרדים. למען השם יתברך, לטובתנו, לטובת די שפע קדושה, איז נויטיג דאס דער ספר זאל גיין צו וואס מער אידען און וואס מער מקומות (דאס הייסט זאלסט נישט געבין אָדער אַוועק לייגען אויף איין אָרט אָדער צו איין מענטש עטליכע ספרים נאהר אויס דריקליך יעדען איד איין ספר). די ארבעט זאלסטו טאהן מיט גרויס מסירות נפש, איך וויס דו ביסט מפיץ דעם הייליגען רבינ'ס ספרים שוין כּמה שנים מיט מסירות נפש, נאהר דעם ספר "נר להצדיק" באזונדער פאר דעם חֲנֻכָּה מוז מען מפיץ זיין צו וואס מער אידען און אין דעם ענגן איז תלוי זייער א סאך זאכין וכו'.

(ק) תדע, שהבעל-דבר לקח את עצמו חזק עלינו, וצריך רחמים גדולים. אל תירא, אפשר הכל לתקן, השם יתברך מאד גדול, יש לנו רבי גדול. ברוך השם, אנו זוכים לשמש רבי גדול כזה.

(ר) באפֿן שנוכל לתקן הכל, אזי:

(ש) תלך כבר אל האַברוך הַקָּר ... גרו יאיר, ותקח ממנו את הספרים שהוא הנפיש על חֲנֻכָּה, דִּהְיִנוּ סֵפֶר "נר להצדיק", שהרבי הקדוש נתן לי מתנה, ותפיץ את זאת בכל ירושלים, היכן שאתה רק מוצא יהודי, תעצר אותו, ותמכר לו ספר בעבור לירה אחת. והעקר תפיצו בין אחינו בני ישראל הספרדים. למען השם יתברך לטובתנו, לטובת שפע הקדושה, זה נחוץ שהספר הזה ילך לכמה שיותר יהודים, וכמה שיותר מקומות (היננו, שלא תתן או תניח במקום אחד, או אצל אדם אחד כּמה ספרים, רק דיקא לכל יהודי ספר אחד). את העבודה הזו תעשה במסירות נפש גדולה, אתה מפיץ את ספרי רבנו ז"ל הקדוש כבר כּמה שנים במסירות נפש, אכל את הספר הזה "נר להצדיק" במיוחד לפני חֲנֻכָּה הזה חייבים להפיץ לכמה שיותר יהודים. וכענן הזה תלויים הרבה

(ב) דו זאלסט זייער זייער שטארקין האַברך ... גרו זאיר ווייל ער איז זייער צו בראַכין, דער בעל-דבר וויל איהם הרגנען, ווייל ער האט דאס אפ-גידרוקט, שטארק איהם אין שמחה פאר דעם גרויסען זכות וואס ער האט און, חס ושלום, חס ושלום, זיי איהם נישט מצער, ער האט גרויסע מחלקת פון פמה רשעים וואס דרייען זיך צו ווישען אונזערע לייט. על-פן זעה איהם נאהר צו שטארקין, דערצייל איהם עטליכע שיינע זאכן וואס דו ווייסט¹.

(ג) פאר אנוועק צו שמואל הנביא, און בעט דארטין זייער, מיר זאלין זוכה זיין מפיץ זיין דעם אור פונעם רבי'ן אויף די גאנצע וועלט. זיי מרבה דארטין ברחמים ותחנונים, גיי אראפ די מערה אונטען און שריי קולי קולות, שעהם זיך פאר קיינעם נישט ווארום דארט ביי שמואל הנביא, איז דאס ארט זייער זייער מסגל נאהר צו שרייען ווארום ער אליין האט אויף אזוי גיטהון אזוי ווי עס שטייט (שמואל-א טו, יא): "ויזעק [שמואל] אל ה' כל הלילה"; שמואל הנביא האט גישריגען א גאנצע נאכט צו השם יתברך, עין שם; בעט ביי איהם ער זאל זיין פאר מיר א מליץ ישר אויף די זאכן וואס מען האט אונז צו גיזאגט דעם זאהר².

(ד) זאלסט קומען אויף שבת-חנכה (דעם צווייטען) מיט גרויס שמחה, נאהר אויב דו האסט פארקויפט און מפיץ געווען די גאנצע צוויי טויזנט "גר להצדיק" אין גאנץ ארץ ישראל, ווארום אויב דו

דברים.

(ת) תחזק מאד מאד את האברך ... גרו זאיר, כי הוא מאד שבור. הבעל-דבר רוצה להרג אותו, כי הוא הרפס את זה, חזק אותו שיהיה בשמחה על גדל הזכות שיש לו, וחס ושלום, חס ושלום, אל תצער אותו, יש לו מחלקת גדולה מכמה רשעים שמסתובבים בין אנשי שלומנו, על-פן ראה לתזקו, תספר לו כמה דברים יפים שאתה יודע.

(א) סע לציון שמואל הנביא, ותבקש שם מאד, שאנו נזכה להפיץ את האור של הרבי על כל העולם, תרבה שם ברחמים ובתחנונים, תרד למערה למטה, וצעק קולי קולות, אל תחביש מאף אחר, כי שם בשמואל הנביא המקום מאד מאד מסגל רק לצעק, כי הוא בעצמו גם-כן עשה כך, כמו שכתוב: "ויזעק [שמואל] אל ה' כל הלילה", שמואל הנביא צעק כל הלילה להשם יתברך, עין שם; תבקש אצלו שיהיה בשבילי מליץ ישר על הדברים שהבטיחו לנו השנה הזאת.

אָשֶׁר   ג' קכה   בַּנְּחָל   קא

וועסט דאס מקים זיין לוינט זיך דיר קומען אהער קומען, און אויב חס ושלום, האסט נישט מקים גיווען וואס דא שטייט איז דיר נישט כדאי צו קומען, ווייל עס וועט שוין זיין אלץ פאר שפילט, חס ושלום. איך בעט דיר זייער למען אונזער טובה זאלסט נישט משנה זיין, נאָהר זעהן אז יעדער איד זאל האבין א ספר "נר להצדיק" אויף חנכה, און ווען השם יתברך וועט דיר, אם ירצה השם, העלפין זאלסטו דרוקען יעדעס יאהר איין מליון ספרים פאר חנכה, און צו שפרייטען איבער די גאנצע וועלט, על-כל-פנים לכל הפחות אז יעדען יאהר פאר חנכה זאל מען גאָר א מאהל איבער דרוקען דעם ספר "נר להצדיק" פאר חנכה, און צו שפרייטען ביי כלל ישראל^ב.

ה) עס וואלט גיווען זייער גוט, דאס די ערשטע חנכה ליכט זאלסטו צינדען ביי שמעון הצדיק, און זאלסט דארטין א סאך בעטען אז מען זאל האבין גרויס הצלחה, איך ווייס דו וועסט דארטין האבין עגמת נפש... אבער שטארק זיך מיט מסירות נפש, און צינד דארטין דעם ערשטין חנכה ליכט, דאס הייסט דעם ערשטין שבת-חנכה זיי בי שמעון הצדיק^א.

ו) איידער דו קומסט אהער אויף שבת-חנכה גיי צום "אור החיים" הקדוש אויף הר הזיתים, און בעט פאר מיר ער זאל זיין

ב) תבא לשבת חנכה (השניה) בשמחה גדולה רק אם מכרת והפצת את כל האלפים "נר להצדיק" בכל ארץ ישראל, כי אם תקים זאת משתלם לך לבא לכאן, ואם, חס ושלום, לא קימת מה שכתוב פה, לא כדאי לך לבא לכאן, כי הכל התקלקל, חס ושלום. אני מבקש ממך מאד למען טובתנו — אל תשנה, רק לראות שלכל יהודי יהיה ספר "נר להצדיק" לחנכה, וכשהשם יתברך יעזר לך, אם ירצה השם, אז תדפיס בכל שנה מליון ספרים לפני חנכה, ותפיצם על פני כל העולם, על-כל-פנים לכל הפחות שבכל שנה לפני חנכה ידפיסו שוב את "נר להצדיק", ולהפיצו אצל כלל ישראל.

ג) היה מאד טוב, שאת הנר חנכה הראשון תדליק אצל שמעון הצדיק, ותבקש שם הרבה שתהיה לנו הצלחה גדולה, אני יודע שתהיה לך שם עגמת נפש גדולה ... אבל תתחזק במסירות נפש, ותדליק שם את הנר חנכה הראשון, הינו שתהיה בשבת חנכה הראשון אצל שמעון הצדיק.

קב   אֲשֶׁר   ג' קכה   בְּנַחֵל

פאר מיר א מליץ ישר דער צייל איהם אלטץ וואס עס גייט מיר
אפ בפרטי פרטיות...⁷

ז) אויף דעם אַוירון ווען דו קומסט אהער דעם צוויטען שבת
חנכה, זאלסטו זאגן א סאך "שמות הצדיקים" וועסט בעזרתו
תברך האבין גרויסע נסים האב נישט קיין מורא פאר קיינעם זאג
אויפן וועג א סאך "שמות הצדיקים"⁸

ח) זיי מרבה אין התבודדות. אויב דו קענסט זיי די טעג ביי
חצות דיקא ביים כתל המערבי, זאלסטו זעהן דארטין צו זיין,
וועסטו דארט זעהן שיינע זאכן וואס מען וועט דיר געבין, זאלסטו
נעמין... זיי נישט קיין בטלן, והבן למעשה... מיר פון אונזער זייט
וועלין מיר טהון דא די זעלבע זאך, מיר וועלין מפיץ זיין צווי
טויזנט ספרים "גור להצדיק" אין אלע ישיבות, און אין אלע בתי
מדרשות.

וועסט, אם ירצה השם, קומען אויף שבת חנכה וועל איך דיר
דער ציילען זייער שיינע זאכן!

הכפל הדבר, זיי נישט משנה גארנישט וואס עס שטייט דא
קום אויף דעם צוויטען שבת!

הדורש שלומך...

ד) לפני שאתה בא לכאן לשבת חנכה, לך אל האור החיים הקדוש בהר הזיתים, ותבקש
בעדי שהיה בשבילי מליץ ישר, תספר לו מה שהולך אתי בפרטי פרטיות...

ה) באוירון בדרך הגה לשבת חנכה השניה, תגיד הרבה שמות הצדיקים, יהיו לך נסים
גדולים בעזרתו תברך, אל תפחד מאף אחד, תגיד בדרך הרבה שמות הצדיקים.

ו) תרבה בהתבודדות, אם תוכל בימים האלו להיות אצל הכתל המערבי בזמן חצות
דיקא, תראה להיות שם, ותראה שם דברים נפיים שיתנו לך, תקח את ... אל תהיה
בטלן, והבן למעשה... אנחנו מצדנו נעשה אותו דבר, אנחנו נפיץ אלפים ספרי "גור
להצדיק" בכל הישיבות ובכל הבתי מדרשות.

ז) תבא, אם ירצה השם, על שבת חנכה, ואספר לך דברים נפיים.

ח) הכפל הדבר, אל תשנה כלום ממה שכתוב פה, ותבא לשבת חנכה השניה.

אָשׁר   ג' קכו   בְּנַחַל   קג
ג' קכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אור ליום שלישי לסדר וישלח ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי נַפְשִׁי,
הָאֲבֵרָךְ הַיְקָר שׁוֹתָה בְּצִמָּא מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן
עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ קִבְּלָתִי, וְלִהְשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הַמוֹזן יְרִיעוֹת.

תֵּאֱמִין לִי, שְׂאִין מָה לְהוֹסִיף עַל דְּבָרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל בְּ"עֲלִים
לְתְרוּפָה", וְהֵם הַמְּכַתְּבִים שְׂכַתְּבֶם לְבָנוּ ר' יִצְחָק וּלְתַלְמִידָיו אֲנֹשִׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים. וּבִפְרָטִיּוֹת הַמְּכַתְּבִים שֶׁל שְׁנַת תַּקצ"ה תַּקצ"ו וְכו',
שְׂאֵז בְּעֶרְהָ עָלָיו הַמַּחְלָקֶת מְאֹד מְאֹד מִבֵּית וּמִבְחוּץ, וְהוּא הַחֲזִיָּה
אֶת עֲצָמוֹ בְּקִבְעוֹת, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, שְׂאֲנִי אֵינִי קוֹרֵעַ סְפָרִים קְדוּשִׁים
כְּאֵלוֹ, וְאֵינִי מְבַזֶּה אוֹתָם, חֵס וְשְׁלוֹם. אוֹי לָהֶם וְאוֹי לְנַפְשָׁם שֶׁל
הַמְתַּנַּגְּדִים, בְּוֹדָאֵי יִקְבְּלוּ עָנָשׁ, וְאִין הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מוֹחֵל עַל עֲלֹבוֹנָם
שֶׁל צְדִיקִים וְכו', עֵינן שָׁם. וְכֹדָאֵי לָךְ לְעֵינן בְּמְכַתְּבִים אֵלוֹ. וְעַל-כֵּן
מָה יֵשׁ לִי לְהוֹסִיף עֲלֵיהֶם?! בְּוֹדָאֵי כּוֹאֵב הַלֵּב, כְּשִׁרְוֹאִים שְׂבַחוּרִים
עִם פְּאוֹת וּלְבוּשׁ חֲסִידֵי וְכו', יִקְרְעוּ סְפָרִים קְדוּשִׁים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר יֵשׁ
בָּהֶם מְזִמּוּרֵי תְהִלִּים, וּמְלֵאִים שְׂמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, אוֹי לָהֶם וְאוֹי
לְנַפְשָׁם! וּבְוֹדָאֵי לֹא יֵאבְּהָ ה' סֶלַח לָהֶם, וְאִם לֹא יֵשׁוּבוּ בְתִשׁוּבָה,
יִקְבְּלוּ אֶת עָנָשׁ בְּאִפְּן מָר וְכו'. וְלֹא בְתַנּוּם נִתְאַרְכָּה כָּל-כָּף הַגְּלוּת
וְכו', וּמִי יוֹדֵעַ וּמִי יוֹדֵעַ עַד מְתִי וְעַד הֵיכָן יִמְשָׁךְ וְכו'?!
אֶף-עַל-פִּי-כֵן, יְדִידֵי הַיְקָר, כְּבָר לְמַד אוֹתָנוּ רַבְּנוּ ז"ל עַל פְּסוּק
(תְהִלִּים ד, ב): "בְּצֹר הִרְחַבְתָּ לִי", שְׂגַם בְּתוֹךְ הַצְּרוּת רְאוּי לְמַצֵּא
הִרְחַבּוֹת, וְעֵינן שָׁם בְּמְכַתְּבִים, אִיךְ שְׂמַחֲיָה אֶת עֲצָמוֹ עַל-כָּל-פְּנִים
שִׁישׁ אֶתוֹ קָצַת אֲנָשִׁים, "מָה הֵייתִי עוֹשֶׂה אִם גַּם אֶתֶם הֵייתֶם
חוֹלְקִים עָלַי" וְכו'; עֵינן שָׁם וְרָאָה גַם רָאָה בְתַלְמֵךְ עֲנִיּוֹתוֹ וְדַחְקוֹתוֹ
וּמְרִירוֹתוֹ וְהִרְפַּתְקֹאוֹתָיו וְכו', הַחֲזִיָּה אֶת עֲצָמוֹ בְּזָה. וְכֵן אֲנַחְנוּ
צְרִיכִים לְהַחֲיֹת אֶת עֲצָמֵנוּ עִם זֶה וְכו'.

יְדִידֵי הַיְקָר! כְּבָר דְּבַרְתִּי אֶתְךָ כְּמָה פְּעָמִים, כִּי בְזָה הָעוֹלָם אֵינן

קד   אֲשֶׁר   ג' קכו   בְּנַחֵל

שום תכלית אחרת, רק תורה ותפלה ושיחה בינו לבין קונו, כשאתה צריך משהו, אין שום עצה אחרת בשום אופן, רק לדבר ולשית עמו יתברך, ולבקש ולהתחנן ממנו יתברך, כי הכל תלוי רק בידו יתברך, וכל העולם כלו הוא רק דמיון גדול, אֲשֶׁר הוא יתברך עשה למען הבחירה והנסיון, כדי להסתיר אורו יתברך. ועל-כן, חמדת לבבי! ברח לך מבני-אדם אֲשֶׁר הם רק הסתרות וכסויים להסתיר ולכסות אותו יתברך, והרגל עצמך רק לדבר עמו יתברך כאֲשֶׁר היית רגיל בו בימי נערוּתך וכו'. אני מרגיש מדבריך, שיש לך בעתים הללו ירידה עצומה וכו', ולדעתי היא, שהתחלת לחנף את בני-אדם וכו'. הלא כל ענינו של רבנו ז"ל הוא גלוי האמונה הקדושה בתכלית המדרגה העליונה, ועל-כן מה ולמה לך לרדף אחרי ההבל וכו'?! ברח לך יותר טוב אליו יתברך, והוא יעזר לך. ועל-כן כל מה שאתה צריך ברוחניות ובגשמיות, הרגל עצמך לבקש רק ממנו יתברך.

...הדורש שלומך...

איתא ב"נעם אלימלך" (פרשת שלח): הצדיק צריך להיות הפקר להכל, לעשות טובה עם כל אחד ואחד, וגם צריך להיות בהתבודדות הרבה מאד מאד, עין שם; ודבר זה תלוי, כפי נעם זיו האמונה שנשפע עליו, באם שזוכה להגיע לבטול אמת, עד שאינו רוצה שום רצון אחר מבלעדי רצונו יתברך, ומסתכל על הכל: דומם, צומח, חי, מדבר, רק על עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, המחיה והמהוה את זה הדבר, ומתנהג רק כפי השגחתו יתברך, והוא בטל ומבטל לגמרי אליו יתברך, אז מגיע אל זו השלמות, והוא הפקר לכל. ודבר זה תלוי בהתבודדות הרבה ימים ושנים; אשרי מי שיאחז בזה!

ג' קכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר וַיִּשְׁלַח ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵיד נִפְשֵׁי, וְתִיק וְחֶסֶד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... גַּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה נִצְחִים.

יְדֵידֵי הַיָּקָר! הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטֵי פְּרֻטִית, הוּא אָמַר וְהוּא עָשָׂה, וְלָנוּ אֵין שׁוֹם עֲצָה, רַק לְתִלּוֹת עֵינֵינוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ הַכֹּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. כְּבָר דִּבְרַתִּי עִמָּךְ, שֶׁהִיִּית שְׂאִינִי רוֹאֶה שׁוֹם תְּכִלִּית, רַק לְהַחֲזִיר אֶת ... גַּרוּ יֵאִיר, עַל-כֵּן אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ מָאֵד, שֶׁתִּלְךָ אִתּוֹ קִדְּם לְבֵית-הַחֹלִים, וְלִרְאוֹת אִם יָדוּ הַכֹּל בְּסֵדֵר. וְאֶקְנֶה, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, לְשַׁלֵּם לְךָ עִם עוֹד הַרְבֵּה שְׂמֵחוֹת, שְׂיֵאָרְעוּ אֲצִלְךָ. מַה לַעֲשׂוֹת?! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים לְסַבֵּל וְלִסְבֹּל, אִם אֲמַנֵּם רַבּוֹת סְבִלְתִּי, אֶךְ כְּבָר אָמְרוּ חַז"ל (פְּתוּבוֹת זו): 'לְפּוּם גַּמְלָא שְׂיִחְנָא', וְכֵן אָמְרוּ (אֲבוֹת ה, כו): 'לְפּוּם צְעָרָא אֲגָרָא'. וְרַבְּנּוּ ז"ל לְמַד אוֹתָנוּ לְמַצָּא הַרְחֻבוֹת בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת (עֵינן לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קצ"ה); אֲנִי מִקְנֶה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי הַכֹּל יִגְמַר לְטוֹבָה, גַּם רְאֵה לְסֵדֵר לוֹ הַכְּרֻטִים לְשִׁבּוּעַ הַבָּאָה בְּיוֹם שְׁלִישִׁי אוֹ רְבִיעִי, אִם אֶפְשָׁר שְׂיִסַּע בְּלִילָה בְּאִפְסָן שְׂיִגִיעַ לְכָאן בְּבִקָּר — הִיָּה טוֹב מָאֵד, וְגַם אִם אֶפְשָׁר לְנַסֵּעַ אִתּוֹ לְשִׁדָּה הַתְּעוּפָה, כִּי לֹא יָדַע מַה לַעֲשׂוֹת שֵׁם. וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, אֲשַׁלֵּם לְךָ כְּגַמוּלְךָ הַטּוֹב, בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרַךְ. הַכְּרֻטִים שְׁלוֹ הוּא עִם "אֶל-עַל", וְעַל-כֵּן רְאֵה שְׂיִסַּע רַק עִם נִסְיָעָה יִשְׁרָיָה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְנִיּוּ-יוֹרֵק, וְאִם צְרִיכִים לְחַכּוֹת כְּמָה יָמִים — מַה בְּכָךְ?! אֲבָל עֲכָשׁוּ דִּבְרַתִּי עִם סוּכָן הַנְּסִיעוֹת, וְאָמַר לִי, שֶׁהַזְּמִין לוֹ כְּבָר מְקוֹם לְשִׁבּוּעַ הַבָּא בְּיוֹם שְׁנִי בְּלִילָה, טִיסָה מִסְפָּר 007, הַנוֹסַעַת מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּחֻצוֹת הַלִּילָה. אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ אִם אֶפְשָׁר לְלוֹוֹתוֹ עַד שְׁדָה הַתְּעוּפָה וּלְמַצּוֹה רַבָּה יִחְשַׁב.

תֹּאמַר לְאֶלְמֶנַת הַרְבֵּי הַחֶסֶד ר' ... ז"ל, אִם תִּקְבַּל אֵיזָה סְכוּם כֶּסֶף, לְאֲשֶׁר אֶת קְבִלַת הַכֶּסֶף, "תּוֹדָה רַבָּה", וְזֶה הַכֹּל, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

זכנו לשמע רק בשורות טובות, ולהיות רק בשמחות בכתבי ישראל.
הדורש שלומך...

ג' קכח.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וישלח ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו אל ידיד נפשי, נר להצדיק
נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

הנני מברךך ברפת "מזל טוב" לרגל הלדת הבת, והשם יתברך
ימלא משאלות לבך לטובה, ותהיינה רק שמחות בביתך תמיד.

העקר, ידיד נפשי! חזק ואמץ מאד מאד, כי השם יתברך אתך,
עמך ואצלך, ובפרט שאתה עוסק בהפצת המעינות חוצה, בא תבא על
שכרך עוד בזה העולם, ומכל שכן בעולם הבא. רצוני חזק מאד מאד,
שכל הספרים "נר להצדיק" שהדפסת שם בארץ ישראל יופצו עד
חנכה, ועל-כן בקשתי מאד מאד את ידידנו ... נרו יאיר, שיקח אצלך
הספרים ויפיצם. ועל-כן אם הוא בא, תן לו כמה שיירצה, ואנחנו נשלח
לך מכאן את המעות, למען תצא מחובתיך, כי החובות הם דברים
המעיקים מאד, אבל, ברוך השם, שהחובות שלנו הם על שמוש רבנו
ז"ל. אשרינו שזכינו להיות שמשים אצל רבי נורא כזה, רבי נפלא כזה,
טוב להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו.

הדורש שלומך...

החלטתי ש ... נרו יאיר, יחזר, וכבר הזמנתי מקום ליום שני
בלילה (חסר), אם אפשר לך ללוותו עד שדה התעופה, למצוה רבה
יחשב, ועוד אשלים לך עם שמחות בקרוב. גם אבקש אותך מאד מאד
לצלצל אל ... אודות ספר "אשר בנחל", חלק י"א, ועל-כל-פנים ראה
לקחת ממנו את הכתב-יד, שהן העתקים ממכתבים, ותשלח אותם
חזרה עם ... וראה לשלח את הכתבי יד עם...

אָשֶׁר ג' קכט – ג' קל בַּנְחַל קז
ג' קכט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵיד נַפְשִׁי, שְׁאֵר
בְּשָׂרִי, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ...
נֵרוֹ יֵאִיר.

הַגְּנִי לְבָרְכֶךָ בְּבִרְכַּת "מִזֵּל טוֹב" עַל בְּנֶךָ שְׁנוֹלֵד לְךָ לְמִזֵּל טוֹב,
וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִמְשִׁיךְ רַק שְׂמֵחוֹת בְּבִיתְךָ תָּמִיד, וְתִגְדֵּל אֶת בְּנֶיךָ
וּבְנוֹתֶיךָ עַל-פִּי דַעַת הָאֵמֶת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל. גַּם רְצוֹנְךָ פֶּה סֵפֶר
שֶׁהִדְפַּסְתִּי עִכְשָׁו עַל חֲנֻכָּה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵאִיר עֵינֵינוּ בְּמֵאוֹר תּוֹרָתוֹ.
הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

אָחִי הַיְקָר! הֶעֱקָר לְחִזָּק עֲצֻמוֹ מְאֹד מְאֹד, וּבְכַפְרֵט בְּאַמוּנָת
חֲכָמִים, וְלִזְכֹּר תָּמִיד דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ה'),
וְתֵאמְרִין, כִּי כָּל מִצְוֹתָא וּמְרִיבָה שֵׁישׁ בֵּין הַצַּדִּיקִים הַשְּׁלָמִים, אֵין זֶה
אֶלָּא כְּדֵי שִׁיגְרָשׁוּ סִיטְרִין אַחֲרֵינֵין וְכוּ' וְכוּ', וּבְיָדָאֵי אָמְרוּ רַבְּנוּ ז"ל
לִי וְלָךְ וְלָנוּ וְלְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ וְלְכָל יִשְׂרָאֵל.

ג' קל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה'תש"ם.

שְׁלוֹם רַב לִידֵיד נַפְשִׁי, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַקָּצֵר לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד לְקִרְאָת הַבְּשׂוּרָה
הַטּוֹבָה שְׁנוֹלְדָה לְךָ בַּת לְמִזֵּל טוֹב, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לְךָ, שְׁתִּהְיֶינָה
אֶצְלֶךָ תָּמִיד רַק שְׂמֵחוֹת.

הֵייתִי בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי סְכוּת, וְטִלְפַּנְתִּי אֵלֶיךָ, וּכְפִי הַנִּרְאָה
לֹא מָסְרוּ לְךָ, וּמְאֹד מְאֹד רְצִיתִי לְהִתְרְאוֹת אִזְ עִמָּךְ.

קח אֲשֶׁר ג' קלא בַּנְחַל

והנה, ידידי היקר! חוק ואמץ מאוד מאוד להיות בשמחה, שאתה נמצא בארץ ישראל, ראה להתפלל בעבורי, ותזכרני לטובה במקומות הקדושים, ובפרטיות אצל שריד מקדשנו אצל הכתל המערבי, שער השמים, ומה טוב ומה נעים אם תחזיק בתמך לדבר קצת עמו יתברך בכל יום בתמימות ובפשיטות גמורה.

ומחמת טרדותי הרבות עכשו — אקצר. פה תקבל רצוף ספר חדש על חנכה, שזכיתי להדפיסו עכשו, ותכף-ומיד כשתקבלנו — תכתב לי, גם את הספרים שקבלת אתה יכול לחלקם בחנם בין אנשי הקבוץ בתור מתנה.

הדורש שלומך...

ג' קלא.

בעזרת השם יתברך, אור ליום ששי — ערב-שבת-קדש לסדר וישלח ה'תש"ס.

שלום לידיד נפשי, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו ואיר.

מכתבך הקצר לנכון קבלתי, מה אמר לך, היסוד בתסידות ברסלב לא להיות בטלן, חבל מאוד על הזמן היקר, ראה לבנות לעצמך בי'ת', על-ידי למוד בבלי ירושלמי תוספתא, ולבל יחסר לך יום בלעדך. ולמען טובתך הנצחית אל תסתכל על אחרים. מה לך אתם?! כמו בכנין גשמי, כשעומדים בנאים ובונים בית, ושמים ומניחים לבנה אחר לבנה בזריות גדולה, ועומדים אנשים ומסתכלים מעשיהם, ויש אשר אינו נראה להם מעשיהם וכו', ויש אשר יש להם גם טענות על מעשיהם וכו', אף-על-פי-כן אלו הבנאים אינם מסתכלים עליהם ואינם שמים לב לדבריהם ולפטפוטי דבוריהם, ועושים את שלהם, כמו-כן ברוחניות, מי שרוצה לחגור עצמו לסיים בבלי, ירושלמי, תוספתא, ולבנות לעשות בי'ת', אסור לו להסתכל על אחר כלל, כי לא ישאר ממך, רק זה מה שאתה זוכה ללמד בכל יום. וצריך שתדע, שכל דף גמרא

וְכָל הַלְכָה שְׁאַתָּה לֹאמֵר, זֶה חֶלְקְךָ לַנִּצָּחַת נִצָּחִים.

(במדבר ד, כב): "נִשְׂא אֶת רֵאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם הֵם לְבֵית אֲבוֹתָם לְמִשְׁפְּחוֹתָם"; הִנֵּה יְדוּעַ, אֲשֶׁר עָקַר תְּכָלִית וּשְׁלֵמוֹת אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי הוּא, שְׂיִזְכָּה לְהַגִּיעַ אֶל שְׁעַר הַנּוֹ"ן, הָאֶרֶת הַצְּדִיק, שֶׁהוּא "בֵּינָה", עֲלָמָא דְאַתִּי, שֶׁם נִתְיַחֲדִין הַיְדִיעָה וְהַבְּחִירָה יַחַד, וְנִפְתַּח פִּיּו לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֲשֶׁר זֶה יִתְקִים בְּשְׁלֵמוֹת בְּהַתְגַּלוֹת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (יִשְׁעִיָּה יא, ט): "וּמְלָאָה הָאָרֶץ דְּעָה [לְדַעַת] אֶת הַנּוֹי"ה", וְכָתִיב (צְפַנְיָה ג, ט): "כִּי אִזּוֹ אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׁפָה בְרוּרָה לְקֹרֵא כָּלֶם בְּשֵׁם הַנּוֹי"ה". וְהִנֵּה מֹשֶׁה הוּא מְשִׁיחַ, כְּמוֹכָא בְּזֵהָר (ח"א קכ:): מ'ה שְׁהִיָּה ה'וּא שְׂיִהִיָּה (קִהְלַת א, ט), רֵאשִׁי תְבוֹת: מ'שְׁה', וְהַצְּדִיק הוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה-מְשִׁיחַ (עֵין לְקוּסְטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב'); וְזֶה שְׁצִנָּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת מֹשֶׁה-מְשִׁיחַ, שֶׁהוּא הַצְּדִיק: "נִשְׂא אֶת רֵאשׁ בְּנֵי" כִּי גֵרְשׁוֹ נ' — נִתְגַּרְשׁוּ "מִנּוֹ"ן שְׁעָרֵי בֵּינָה", וְתִרְאֶה לְקִשְׁר "גַּם הֵם לְבֵית אֲבוֹתָם לְמִשְׁפְּחוֹתָם", כִּי הַנְּשֻׁמוֹת מְחַבְּרוֹת וּמְשַׁלְּבוֹת וּמְקַשְּׁרוֹת יַחַד בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים אֲבוֹת וְתוֹלְדוֹת וּמִשְׁפָּחוֹת, וּבְנֵה שְׁחוּטָא, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל-יְדֵי-זֶה עוֹקֵר אֶת נִשְׁמָתוֹ מִכָּל הָעוֹלָמוֹת וּמִכָּל הַנְּשֻׁמוֹת, וְנִפְרָד מֵהֶם לְגַמְרֵי, וְעַל-יְדֵי הַצְּדִיק זוֹכֶה לְחֹזֵר אֶל נוֹ"ן שְׁעָרֵי בֵּינָה, וְנִתְיַחֲד וְנִתְקַשֵּׁר אֶל הָאֲבוֹת וְהַמִּשְׁפָּחָה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁהוּא שִׁיף לָהּ.

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק, וְנִתְקַשֵּׁר אֶל שְׁעַר הַנּוֹי"ן, וְנִחְזֹר לְשָׂרְשֵׁנוּ, אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' קלב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עַרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְר וַיִּשְׁלַח ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה לְהַבְּחוֹר הַיְקָר, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לַנִּצָּחַת נִצָּחִים.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְלִהְשִׁיבְךָ — אֵינִי יוֹדֵעַ בְּדִיוֹק מַה הוֹלֵךְ

קי אֲשֶׁר ג' קלב בַּנְחַל

שֵׁם בְּיִשְׁבִּיחָה, אֶף זֹאת אוֹכַל לְכַתֵּב לָךְ, שְׂרַבְנוּ ז"ל גְּלַה לָנוּ נִפְלְאוֹת
עַל פְּסוּק (יחזקאל לג, כד): "אֶחָד הָיָה אֲבָרָהֶם", שְׂאֲבָרָהֶם אָבִינוּ עֲבַד
אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהָיָה בְּבַחֲיִנַת אֶחָד, וְלֹא הִסְתַּפֵּל עַל שׁוֹם בֶּן אָדָם
הִסָּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. וְעַל-כֵּן, חֲמֻדַת לְבָבִי! הֶעֱקָר הַרְגִיל
עֲצָמָךְ לְבָרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִהְיֶה רְגִיל לְפָרֵשׁ שִׁיחַתְךָ אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מָה שֶׁעוֹלָה עַל לִבְךָ וְדַעְתְּךָ וְכוּ', וְכָל מִינֵי מְנִיעוֹת
וְהַרְפָּתָקָאוֹת שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ מִבֵּית וּמִבְחוּץ וְכוּ', הַכֹּל לְכַל תִּהְיֶה
רְגִיל לְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ בְּחִמּוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כֹּאֲשֶׁר יִדְבֵר
אִישׁ עִם רֵעֵהוּ. וְיֹתֵר טוֹב לְדַבֵּר וּלְהִתְלוֹנֵן לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ מֵאֲשֶׁר יִדְבֵר
אֵל בֶּן אָדָם בְּעַל בְּחִירָה, שֶׁלֹּא מִבֵּין אוֹתָךְ וְכוּ', אוֹ אֵינוֹ רוֹצֵה לְהִבִּין
אוֹתָךְ וְכוּ'.

וְהִנֵּה אוֹדוֹת סֵדֶר-דִּרְךָ-הַלְמוּד שֶׁאַתָּה רוֹצֵה לְלַמֵּד, טוֹב וְנָעִים
שֶׁתַּעֲזִין הַיֵּטִב בְּשִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עו, וְכֵן בְּשִׁבְחֵי-הַר"ן, סִימָנִים:
ד' ז' ח', עֵינֵי שָׁם; וְיֹתֵר מְזֶה אַתָּה לֹא צָרִיךְ כָּלֵל. וְלִיִּתֵר שְׂאֵת עֵינֵי
בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ע"ד, וּבִקּוּנְטֵרֵס סֵדֶר-דִּרְךָ-הַלְמוּד
עַל-כָּל-פָּנִים, אֵיךְ שֶׁהוּא תֹאמִין לִי, מִי שֶׁמְרַגֵּיל עֲצָמוֹ בְּאַמִּירַת
מְשֻׁנּוֹת כְּסִדְרָן, וְשִׁלְחַן עָרוֹף מְחַבֵּר רַמ"א וּגְמָרָא וְכוּ', בְּרַבּוֹת
הַזְמַן זוֹכֶה לְהַרְגִישׁ כָּל מִינֵי נֵעַם בְּחַיִּים, וּמָה גַם, שֶׁעַל-יְדֵי רַבּוּי
הַחֲזָרָה, יִזְכֶּה לְטִיֵּל בְּכָל מְקוֹמוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (עֵינֵי שִׁיחוֹת-
הַר"ן, סִימָן כח).

יְדִידֵי הַיָּקָר! אָסוּר לְהַפְגִּס בְּוִכּוּחִים, בְּוַדָּאֵי שֶׁעוֹר עֵיוֹן אַתָּה
צָרִיךְ לְלַמֵּד סֵדֶר בְּיִשְׁבִּיחָה, אֲבָל בְּזִמַּן הַפְּנוּי הַרְגִיל עֲצָמָךְ לֹמַר הַרְבֵּה
מְשֻׁנּוֹת וְ"לִקּוּטֵי-תַפְלוֹת", שִׁלְחַן עָרוֹף וְכוּ' וְכוּ', וְאִז אִם תִּרְגִּיל
עֲצָמָךְ בְּדִרְךָ זוֹ, לְעוֹלָם תִּרְצֶה לְלַמֵּד.

חֲמֻדַת לְבָבִי! הַכֵּנֵס בְּדַעְתְּךָ אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין
שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל לְכַל עֲצָם עֲצָמֵי חַיּוֹת
אֶלְקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ מִמָּשׁ, וְכָל מָה שֶׁתִּכְנִיס יְדִיעָה זוֹ בְּלִבְךָ וּבְדַעְתְּךָ,
יֹתֵר יִזְדַּכֵּךְ מִחֶדֶךָ, כִּי הַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ זוֹ מְצוֹת עֲשֵׂה תְּמִידִית,
וְאֲמוּנָה זוֹ הַדְּבָקוֹת, וְאֵין לָךְ עוֹד נֵעַם וְעִרְבוּת כֹּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה,

אֲשֶׁר   ג' קלג   בְּנַחַל   קיא

אֲשֶׁר דָּבַר זֶה רוּצָה רַבָּנוּ וְ"ל לְהַכְנִיִס בְּעוֹלָם. וְאֲמוּנָה תְלוּיָה בַּפֶּה
שֶׁל הָאָדָם (עֵינ לְקוּטִי-מוֹהֲרֵן, חֶלֶק ב', סִימָן מֵד); וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְדַבֵּר
תָּמִיד מִהָאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה. וְעַל יְסוּד זֶה סוּבְכַת חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב —
רַק לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַשְּׂכִינָה לְמִטָּה, וְלַעֲשׂוֹת לוֹ יִתְבָּרַךְ דִּירָה בְּזֶה
הָעוֹלָם (עֵינ תַּנְחוּמָא נְשֵׂא ג), עַד שֶׁ"יֵדַע כָּל פְּעוּל, כִּי אַתָּה פְּעַלְתָּו,
וַיִּבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יִצְרַתָּו".

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ג' קלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עַרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה'תש"ם.

שְׁלוֹם לִידִיד נִפְשִׁי, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ
נִגַן עָלֵינוּ ... נְרוֹ יֵאִיר.

יְדִיד נִפְשִׁי! מִכְתָּבְךָ קִבְּלָתִי, וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע, שֶׁהַכֹּל בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ,
וְעַל-כֵּן מַה לָּךְ לְהַתְּבַלְבֵּל?! לֹא יוֹעִיל לָךְ שׁוּם עֲצָה וְשׁוּם תַּחֲבוּלָה,
כְּמוֹ שְׂכָתוּב (מְשַׁלִּי כֵּא, ל): "אֵין חֲכָמָה וְאֵין עֲצָה וְאֵין תְּבוּנָה נִגְד
ה'" וְגו', דָּבַר שֶׁהוּא נִגְד ה', אֵין בְּזֶה לֹא עֲצָה וְלֹא חֲכָמָה וְלֹא
תְּבוּנָה וְכו', וְכָל מַה שְׁאָדָם רוּצָה לַעֲשׂוֹת לְבַד בְּלִעְדֵּי יִתְבָּרַךְ, הוּא
עֲנִין שֶׁל נִגְד ה', חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי הָאָדָם צָרִיךְ לְהִרְגִיל עֲצָמוֹ לְבוֹא
אֶל בְּטוּל כְּזֶה, עַד אֲשֶׁר לֹא יִרְאֶה וְלֹא יִשְׁמַע וְלֹא יִרְגִישׁ שׁוּם דָּבַר
מִבְּלַעֲדֵי חֵיוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן מַה שְׁאַתָּה רוּצָה וּמַה שְׁאַתָּה
כּוֹסֵף — בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי, אֵין שׁוּם עֲצָה אַחֲרַת, רַק לְהִרְגִיל
אֶת עֲצָמוֹ וְלְבוֹא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וַיּוֹצִיא
מִשְׁפָּתָיו רְצוֹנוֹ וְכִסּוּפֵי הַטּוֹבִים, וַיְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ
עִם רֵעֵהוּ, וְהַכֹּל לְכַל יִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ לֹא פֶעַם וְלֹא שְׁתֵּי פֶעַמִּים,
כִּי אִם אֶלֶף אֶלֶפִים פֶּעַמִּים וְכו' וְכו', וְאִז כְּשֶׁתִּהְיֶה חֲזַק בְּזֶה
יָמִים וְשָׁנִים, אִז תִּזְכֶּה לְכָל מַה שְׁבַקְשָׁתָּ, וְזֶה בְּרוּר מְאֹד. וְעַל-כֵּן
כִּלְךָ מִדְּרָךְ הַטְּבַע, כִּלְךָ מִבְּנֵי-אָדָם, כִּלְךָ מִהַשְׁתַּדְּלוֹת אֲשֶׁר לֹא
תוֹעִיל, אֲדַרְבָּה עוֹד תִּקְלַקֵּל וְכו', כִּי תַחֲלֵשׁ דַּעְתָּךְ, וְאִז לְבַסוּף

קִיב אֲשֶׁר ג' קֵלֵד בְּנִחַל

תִּתְרַחֵק לְגַמְרֵי, חֵס וְשָׁלוֹם, מִמְּנוֹ יִתְבָּרֵךְ. עַל-כֵּן עֲשֵׂה זֹאת, אִיפּוֹא, בְּנֵי, וּבְרַח לְךָ עֲכָשׁוֹ אֱלֹוֵי יִתְבָּרֵךְ, וְתִסְפָּר לוֹ אֶת כָּל כְּסוּפֵיךָ הַטּוֹבִים, וְאֵז סוּף כָּל סוּף תִּרְאֶה מֶה שְׂאֵתָה רוֹצֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

מוֹהֲרַנְתָּ ז"ל הֵיזָה גָר בְּדִירָה קִטְנָה בֵּת שְׁנֵי חֲדָרִים בְּעִיר בְּרֶסֶלֶב, הֵינּוּ חֵדֵר שְׁנָה וְחֵדֵר מְטֵבַח, וְהוּא יָשַׁב בְּקֶרֶן זְוִית בְּמֵטֵבַח, וְשֵׁם כְּתַב חֲדוּשָׁיו, אֵךְ בְּנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ בְּלָבְלוּ אוֹתוֹ כִּנְהוּג, מָה עֲשֵׂה? תִּלְהֵ וּיְלוֹן בְּקֶרֶן זְוִית, וְנַעֲשֵׂה כְמוֹ חֵדֵר מִיְחָד, וְשֵׁם בְּאַרְבַּע אַמּוֹת חֶבֶר אֶת ה"לְקוּיטֵי-תְפִלוֹת", אֵךְ גַּם שֵׁם הָיוּ לוֹ בְּלִבּוּלִים, כִּי מֶהוּ וּיְלוֹן? הֲלֹא שׁוֹמְעִין אֶת הַרְעֵשׁ שֶׁל הַיְלָדִים! וְעַל-כֵּן הָיוּ לוֹ כְּסוּפִים לְבָנוֹת לוֹ חֵדֵר אֶחָד עַל בֵּיתוֹ. (שְׁקוֹרִין אֵיבְעֵר שְׁטִיבֵל, בֵּית עֲלִיָה), וְהִתְחִיל לְחַשֵּׁב, הֲלֹא אֵין לוֹ לְפָרְטָה אֶפְלוֹ שְׁנֵה פְרוּטָה, וְאֵנִי צָרִיךְ לְנִסֵּעַ עַל הַמְדִינָה וּלְהַשִּׁיג אֶת הַמָּמוֹן, וְחַשֵּׁב כְּמֶה תּוֹרָה וְתִפְלָה יִהְיֶה מְכָרְח לִי לְבִטֵל בְּשָׁבִיל זֶה וְכוּ', וְהִתְחִיל לְכַסֵּף בְּעֵבּוֹר זֶה הִרְבֵּה מְאֹד, וּבִקֵּשׁ הִרְבֵּה מְאֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּקִבְעוֹת. וּבְמִשָּׁךְ הַזְמַן, הַזְמִין לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אֵיזָה קִבְלָן, שְׁעֲשֵׂה אֶת זֶה בְּעֵבּוֹרוֹ חֲצִי בַחֲנָם, וְשֵׁם יָשַׁב כָּל יְמֵי חַיָּו, וְעַסֵּק רַק בַּתּוֹרָה וּבַתְּפִלָּה.

ג' קֵלֵד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אִוֵר לְיוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר מִקֵּץ ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה לִיְדִיד נִפְשֵׁי, גֵר לְהַצְדִיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... גֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלַתִּי, וְלְהַשִּׁיבְךָ — יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת. וְהִנֵּה צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, כִּי הַחַיִּים מְלֵאִים נְסִיווֹנוֹת, וְהַעוֹלָם סוֹעֵר מְאֹד מְאֹד, וּמְרִירוֹת עוֹבְרֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּלִי שׁוֹם יוֹצֵא מִהַכֵּלֶל, וּמֶה שְׁאֵין מוֹדִים לָזֶה רַבִּים, הוּא מִפְּנֵי מֵאֲמָרְךָ ז"ל (שְׁבַת

אֲשֶׁר   ג' קלד   בְּנַחֵל   קיג

יג:): אין שוטה נפגע; כי באמת מי שיש לו רק מעט ישוב הדעת וכו', תכף-ומיד מרגיש את מרירות הכלי העולם הזה, כמו שכתוב (קהלת א, ח): "יוסיף דעת יוסיף מכאוב", ואי אפשר להנצל מזה, כי אם על-ידי למוד התורה הקדושה, ולברח אליו יתברך; כי אין שום נחמה אחרת, ועל-פן, חמדת לבבי! ראה להרגיל עצמך ללמד בכל יום מקרא, משנה, גמרא, מדרש, זהר ותקונים וכו', ספרי רבנו ז"ל וכו', ותרבה בתפלות, תחינות ובקשות מאד, הן התפלות הקבועות: שחרית, מנחה, מעריב, תצות, והן התבודדות ותהלים ולקוטי-תפלות, ותרגיל עצמך להיות בשמחה עצומה. ותהלה לאל, יש ויש לנו במה לשמח, שאנו זוכים לידע מרבי אמת פזה, וראוי לנו לתן תודה והודאה להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, טוב להודות להשם יתברך. ומחמת שבקרוב נתועד — אקצר.

הדורש שלומך...

אהובי, אחי! אל תהיה בטלן, קום ברח לך אליו יתברך למה לך להיות כל-כך מדאג, הלא הכל בהשגחתו יתברך הפרטית, כי (חליו ז): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם-פן מכריזין עליו מלמעלה, ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו (יומא לח); ואפלו ריש גרגיתא מן שמיא מנו ליה (ברכות נח); ואפלו קש אינו נופל מהעגלה בלי השגחתו יתברך (הבעל-שם-טוב הקדוש); ועל-פן מה ולמה לך להשבר מזה או מזה, מה שהוא יתברך ירצה, פן יהיה עליך להיות רגיל רק לדבר עמו יתברך, ולספר לפניו יתברך את מרירות לבך בתמימות ובפשיטות גמורה, כאשר ידבר איש עם רעהו, ותאמין לי שלא כדאי לפרש שיחתך לפני בני-אדם, אשר ממילא לא יעזרו לך, ועוד זאת, שישברו אותך. על-פן הרגל עצמך לדבר את כל לבבך רק לפני קונך, והשם יתברך ירחם עליך וימשיך עליך ישועה ורחמים והמתקת הדינים, וירחיב לך, ותזכה להיות בשמחה עצומה.

קיד אֲשֶׁר ג' קלה בנחל
ג' קלה.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר מקץ ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו לידיד נפשי, שותה ממני הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו נגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי. אודות בנך, העקר סבלנות. ורבנו ז"ל אומר (שיחות-הר"ן, סימן נט): מסגל יותר לבנים — להיות רחוק מהם, לבלי להיות דבוק בהם, לשעשע בהם בכל פעם, רק לבלי להסתפל עליהם כלל, עין שם; ולדעתי, אם תקים שיחה זו באמת ובתמימות ובפשיטות, אזי תצליח עמו מאד. וכן תראה לקים דברי רבנו ז"ל בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן י"ט, שאמר שם רבנו ז"ל, שצריך לזכור את הפנים שלו, שיוכל כל אחד לראות פניו בפנים שלו כמו במראה, עד אשר בלא תוכחה ובלא מוסר יתחרט חברו תכף על מעשיו, רק ממה שיביט בפנים שלו וכו', עין שם; ומפל שפן בנך יסתפל עליך, בודאי יתעורר. הינו אם אתה תשוב אליו יתברך, ותתנהג כמו שראוי לאיש כשר, אזי גם בנך יתעורר. ועין בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן קמא), שעל-ידי שנתעורר האב — נתעורר גם הבן, עין שם; העקר הוא סבלנות לסבל הרבה, והשם יתברך ירחם עליך, וימתקו ממך הכל.

ידידך הדורש שלומך...

איתא ב"נעם אלימלך" (פרשת שלח): האדם צריך לעבד אותו יתברך בשתי בחינות: א. להסתפל תמיד בשפלות עצמו, ולידע תמיד שהוא הגרוע שבכל הגרועים, שפל ונבזה, בזוי ומבזה, משקץ ומתעב וכו'. ב. להסתפל תמיד בגדלות הבורא יתברך, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ואיהו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ודומם, צומח, חי, מדבר, הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ועל-ידי שמרגיל עצמו בדרך זו, אז עולה בכל פעם מעלה מעלה, ואין מי שימחה בידו, והוא גדל ומצליח דרכו תמיד, אשרי לו!

אֲשֶׁר   ג' קלו   בְּנַחַל   קטו
ג' קלו.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר מקץ ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגְיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי נַפְשִׁי,
הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ
יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

הַיּוֹם קִבַּלְתִּי מִכְתָּבְךָ עַל-יְדֵי ... שְׁחֹזר מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְגַם רָאִיתִי
אֶת כְּתָב פְּלִסְתֵּר שֶׁכָּתַב שְׁטֵנָה עַל עֲצָמוֹ אֵיזָה רֶשַׁע אָרוּר וְכוּ'. וְהִנֵּה
דַּע לָךְ, כִּי אֵין לָנוּ עַל מִי לְהִשְׁעֵן, כִּי אִם עַל אֲבִינוֹ שֶׁבְּשָׂמַיִם, וְעָלֵינוּ
רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת עַל-פִּי הַדְרָךְ הַתָּם
וְהַפְּשׁוּט, שֶׁהוֹרָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל. וְתֹאמִין לִי, שֶׁעַל מוֹהַרְנָת ז"ל עָבַר
יוֹתֵר גְּרוּעַ מִמָּה שֶׁעוֹבֵר עָלֵינוּ כִּידוּעַ, וְעַל-כָּל-פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא,
עָלֵינוּ לְתַן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסֵד חָנָם שֶׁעָשָׂה
עִמָּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁזְּכִינוּ לְהִיּוֹת מֵהַנִּרְדָּפִים וְלֹא מֵהַרוֹדָפִים,
וְעַל-כֵּן הִנְנִי מְזַהֵיר אוֹתְךָ בְּאִזְהָרָה כְּפוּלָה, שְׁחַס וְשָׁלוֹם, לֹא תַעֲשֶׂה
כְּמוֹ שֶׁהָאֲבָרָךְ הֶרְשַׁע הַזֶּה עוֹשֶׂה לְכָתֹב וּלְהַדְבִּיק כְּתָבִי פְּלִסְתֵּר, כִּי
הָאֱלֹקִים יִבְקֹשׁ אֶת הַנִּרְדָּף, וְאֶפְלוּ צַדִּיק רוֹדֵף אֶת הֶרְשַׁע (וַיִּקְרָא רַבֵּה,
פְּרָשָׁה כז, סִימָן ה'), הָאֱלֹקִים יִבְקֹשׁ אֶת הַנִּרְדָּף, וּבּוֹדָאִי, מִי שֶׁהַדְּפִיס
הַכְּתָב פְּלִסְתֵּר, וּמִי שֵׁישׁ בּוֹ אֵיזָה חֶלֶק, יִקְבַּל עָנְשׁוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ,
וְעָלֵינוּ רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

יְדֵי הַיָּקָר! חוֹסֶה עַל נַפְשֶׁךָ. וְשָׁמַר מְאֹד מְאֹד אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר,
אֲשֶׁר בְּכֹל הוֹן לֹא יְכוּלִים לְקַנּוֹתוֹ וּלְהַחְזִירוֹ, כְּשֶׁעוֹבֵר כָּבֵר; עַל-כֵּן
עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלָנוּ וּמָה נַעֲשֶׂה שֶׁהַסֵּמ"ך-מ"ם בְּעֲצָמוֹ לּוֹחֵם
כְּנֻגְדָנוּ, כִּי בְּתַחֲלָה בְּכֹל הַדּוֹרוֹת הִיְתָה הַמַּחֲלָקֶת עַל חֲסִידֵי בְּרִסְלָב
מִבְּחוּץ, עַד שֶׁהַסֵּמ"ך-מ"ם רָאָה שֶׁהִגִּיעַ קִצּוֹ וּמִבְּחוּץ כִּמְעַט שְׁאִין
כָּבֵר שׁוֹם מַחֲלָקֶת, וְכִמְעַט שְׁכָל הָעוֹלָם כָּלוּ מִיָּקָרִים וּמִכְבָּדִים אֶת
סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל וּבִפְרֹט שֶׁזְּכִינוּ לְקָרֵב הַמוֹן בְּגֵי הַנְּעוּרִים וְאֲבָרְכִים
עַל-יְדֵי הַסִּפְרִים הַחֲדָשִׁים, וְעַל-כֵּן עַל זֶה קָנָא הַסֵּמ"ך-מ"ם בְּעֲצָמוֹ
וְהַתְּלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּאֵיזָה אֲבָרָךְ צְרוּעַ וּמְנַגֵּעַ וְחֻטְאֵת נְעוּרָיו מִסְרִיחִים
מִמֶּנּוּ, וְהוּא עוֹשֶׂה אֶת כָּל הֶרְעַשׁ הַזֶּה עָלֵי וְכוּ'. עַל-כֵּן, יְדֵי הַיָּקָר!

קטז אשר ג' קלז בנחל

זכר, זכר! אין שום תכלית אחרת, רק לחזר אליו יתברך, והשם יתברך יעשה את שלו. וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ו'), אשר אי אפשר לקבל מהנקדה העליונה, כי אם על-ידי בזיונות ושפיכות דמים. ועל-כן אין שום עצה אחרת, רק לשוש ולשמח על החסד הנם הזה, שעלינו לסבל בזיונות. העקר לדם ולשתק, ולא לעשות כמעשיהם, חס ושלום, חס ושלום, בכתבי פלסתר, והשם יתברך ישלם לרשע הארור כמשפלתו, כי יש דין ויש דין בעולם, והוא השם יתברך, יחיד ומיוחד אב רחמן, המרחם על בריותיו, ובפרטיות על הירושים והנפולים. וכבר ידוע הוא ומפרסם הוא בכל העולם מה שעשו הספרים החדשים בעולם. ועל-כן במה שלקח עצמו על הספרים, תראה את גדל העגש שיקבל.

הדורש שלומך...

ג' קלז.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר מקץ ד' דחנכה ה'תש"ם.

שלום רב לידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

לנכון קבלתי מכתבך, וגם את הכתב פלסתר שהדפיס רשע אחד. צריך שתדע, אהובי, אחי הקר! הסמ"ך-מ"ם רואה, שדבר רבנו ז"ל פורח ועושה פרות זפים, ותהלה לאל, מתקרבים בעולם מקרבים חדשים.

אודות הספרים החדשים שנדפסו, על-כן מה עשה הסמ"ך-מ"ם? הלביש עצמו באברך בור ריק אחד, וכתב והדפיס כתב פלסתר, כאלו אנשי שלומנו היקרים חתומים עליו, באפן שיתקבל בעולם. ובאמת לא יועיל לו שום דבר. כמאמר מוהר"ן ז"ל: "דער בעל-דבר איז גרויס, אבער דער הייליגער רבי איז גרעסער"^ט. וכבר

(ט) הפעל דבר גדול, אבל הרבי הקדוש יותר גדול.

אָשֶׁר   ג' קלח   בַּנְחַל   קיז

אָמַר רַבֵּנוּ וְ"ל: "נִצְחָתִי וְאַנְצִיחִי". וְתַהֲלָה לְאֵל, דְּבַר אֶחָד מִדְּבָרָיו הַקְדוּשִׁים לֹא שָׁב רִיקָם. וְכִבֵּר עֲמָדוֹ עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל וְשָׁעִים מִפְּרִסְמִים, כְּגוֹן: הַיּוֹנִים — חֲכָמִים לְהִרְעֵ וְכוּ', אֲבָל לֹא הִצְלִיחוּ, וְתַהֲלָה לְאֵל, נִפְלוּ וְנִתְבַטְּלוּ מִהָעוֹלָם. כְּמוֹ-כֵן יִהְיֶה עִם אֱלוֹ הַרְשָׁעִים שְׁנִתְחַבְּרוּ עִם הָאֲבָרָה הַנִּ"ל. וְבוֹדָאֵי תַהֲיֶה לָהֶם מִפְּלֵה גְדוֹלָה, "תִּפְּלֵ עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וּפְחַד בְּגִדְל זְרוּעֶךָ יִדְמוּ כְּאֶבֶן" וְגו' (שְׁמוֹת טו, טז). אֲבָל עֲלֵינוּ עֲכָשׁוּ רַק לְבָרַח אֱלֹוֹ יִתְבָּרַךְ, וְחַס וְשְׁלוֹם, חַס וְשְׁלוֹם, לְעַת עֲתָה לְעֲשׂוֹת כְּמַעֲשֵׂיהֶם, כִּי הַקּוֹצִים הָאֵלוֹ הַדּוֹקְרִים אֶת הַשְּׂכִינָה הֵם בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלְאָה מִהַמְאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, כִּי כָל הַהִתְגַּלּוּת הַנּוֹרָאָה וְהַנִּפְלְאָה שֶׁל רַבֵּנוּ וְ"ל הִיא גְלוּי אֱלֹוֹת בְּמִדְרָגָה הַכִּי עֲלִיּוֹנָה, וְלֹא נִתְגַּלְּהָ הַסּוּד הַזֶּה בְּדוֹר הַזֶּה, אֲלֵא לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר וּלְהַסִּיר הַמִּדּוֹת הַרְעוּת, וְלְסַבֵּל חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת מֵעוֹי פָּנִים שְׁבִדּוֹר, רָאשֵׁי עַרְב־רַב, וְעַל-יְדֵי דְמִימָה וְשִׁתְיָקָה יִדְלָקוּ כָּל חֲלָקֵי נֶפֶשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה תִּיָּה יַחֲדָה שְׁלָנוּ, בְּהֶאֱרָה עֲצוּמָה מְאֹוֹר וְיִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר שְׁלֵהֶבֶת י"ה, וְלִבָּא לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּהַכְנָעָה וּבְלִבּ נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה מְאֹד, אֲשֶׁר דְּבַר זֶה הוּא חָשׁוּב מְאֹד לְמַעֲלָה. וְעַל-כֵּן, חֲמִדַּת לְבָבִי! חוּסָה עַל נֶפֶשְׁךָ וְשִׁתְקֵךָ שְׁתַּקֵּךְ, וּמְסֹר עֲצָמְךָ רַק אֱלֹוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל הַקָּמִים עֲלֶיךָ, תַהֲיֶה לָהֶם מִפְּלֵה גְדוֹלָה, וְיִכְרְעוּ וְיִפְּלוּ, וְאַתָּה תִּכְנָס בְּתַרְסָר אֲבָבִי בְּעֵלְמָא דְאַתִּי.

פַּה תִּקְבַּל סֵךְ מְאָה וְחַמְשִׁים דּוֹלָר בְּעִבּוֹר הַדְּפִסַּת "נֵר לְהַצְדִּיק", וְתַרְאָה לְהַדְפִּיס אֶת ה'תְּקוּן הַכְּלָלִי', וְלְהַפִּיצֵם בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל. וְכֵן תַרְאָה לְשַׁלַּח גַּם אֵלֵי מְאָה 'תְּקוּן הַכְּלָלִי', וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָרִים קַרְנֶךָ. הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' קלח.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר מַקֵּץ ד' דְּחִנּוּכָה ה'תַּש"ם.

יִרְאָה אֱלֹקִים וְיִשְׁפֹּט בֵּינֵינוּ, הָאֲבָרָה הַצָּרִיף לְהַאִיר נֶפְשׁוֹ מְאֹוֹר הָאוֹרוֹת שֶׁל הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְרוֹ יֵאִיר.

יען שְׁתֵּהֲלֶה לְאֵל הַרְבֵּה כַחַת הַכְּנִסְתִּי בְךָ בִּימֵי נְעוּרַיִךְ, וְעוֹרְתִי לְךָ הַרְבֵּה מְאֹד, וּבִלִּיתִי עִמָּךְ יָמִים וְשָׁבוּעוֹת וְחֻדְשִׁים וְכוּ', וּתְהִלָּה לְאֵל, עוֹרְרִתִי אוֹתְךָ הַרְבֵּה עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת. זְכוֹר אֶת הַיָּמִים הַשְּׁלֵמִים שֶׁהַתְּבוּדָדְנוּ יַחַד בְּמִרְתֶּךָ, בְּשָׁנוֹת תִּשְׁכַּח וְתִשְׁכַּח, וְאַחֲרֵי כֵן כְּשֶׁבִאתִי לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתִי רַבּוֹת בְּשָׁבִיל לְמֵצָא בְּעִבּוּרְךָ שְׂדוּךְ. וְזִכּוֹר אֵיךְ שֶׁשָּׂאֲלוּ אוֹתִי עַל הַשְּׂדוּךְ שֶׁעָשִׂיתָ, תְּהִלָּה לְאֵל, מִי מִתְחִיב עַל הַהוֹצָאוֹת, וּמִי עוֹמֵד עַל צָדֶךָ? אֲנִי הֵייתִי הָרִאשׁוֹן, שֶׁהַתְּחִיבְתִּי וְעָמַדְתִּי לְצָדֶךָ, וְעוֹרְרִתִי וְנִרְזַתִּי שֶׁיִּגְמַר הַשְּׂדוּךְ שְׁלֶךָ. וְכֵן הָיָה, תְּהִלָּה לְאֵל. זְכוֹר כַּמָּה יָמִים וְשָׁבוּעוֹת וְחֻדְשִׁים דִּבְרַתִּי עִמָּךְ מִמְעַלְת הַהִדְפָּסָה וְהַהֲפָצָה, וּבִפְרָט בְּשָׁנִים הַנ"ל. וּתְהִלָּה לְאֵל, אֲנִי מִתְחַרֵּט עַל זֶה כָּלֵל — לֹא בָּזָה וְלֹא בָּבֵא. אַךְ יַעַן שֶׁעַם כָּל בְּאֵי בֵיתִי וּבֵית מִדְרָשְׁנוּ אֲנִי מְדַבֵּר רַק מְעַצּוֹתַי הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְאֲנִי מְעוֹרְרִם וּמְחַזְקִים אוֹתָם לְקַיֵּם אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וּבִפְרָט סֵדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל הַמוּבָא (בְּשִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עו'; וּבִלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן עד), וְכֵן עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וְעַל קִטּוֹב זֶה אֶתָּה מִתְּכַתֵּב עִם חֲבֵרִים יְקָרִים, וְאֲשֶׁר גַּם לְךָ יֵשׁ חֵלֶק גָּדוֹל בְּמִכְתָּבִים אֵלּוּ שֶׁכְּתַבְתִּי לְךָ בִּימֵי נְעוּרַיִךְ, וּמִסְתַּמָּא כְּבָר נִדְפַס, וְאִם לֹא, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, עוֹד יִדְפַס. אַךְ לְעַת עֵתָה שֶׁמְעַתִּי שֶׁאֶתָּה עֲסוּק מְאֹד מְאֹד בְּהִדְפָּסַת כְּתָבִי פְּלִסְתֵּר וּזְלוּזִילִים עָלַי וְעַל הַסְּפָרִים, שֶׁהוּא הַבְּאָר שֶׁמִּשָּׁם שְׁתִּיתָ כַּמָּה שָׁנִים, וְכִנְרָאָה שֶׁכַּחַת מִהַגְמָרָא (בְּבֵא קָמָא צב:): בּוֹר שֶׁשְׁתִּיתָ מִמֶּנּוּ מִיִּם אֵל תִּזְרַק בּוֹ אֶבֶן, עֵינַי שָׁם; עַל-כֵּל-פָּנִים אֲנִי מִצְדִּי מְחִיב בְּשָׁנֵי דְבָרִים: קִדְּם — לְתַן לְךָ תּוֹדָה וְהוֹדָאָה רַבָּה בְּעִבּוּר זֶה, וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ בִּימֵי חֲנֻכָּה שֶׁהֵם יְמֵי הוֹדָאָה, עַל גְּדֹל הַחֹסֵד וְהַטּוֹב, שֶׁאֶתָּה עוֹשֶׂה עִמִּי, וּבּוֹדְאֵי יִשְׁלַם לְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ כְּגַמוּלְךָ הַטּוֹב, וַיִּקְיַם (תְּהִלִּים ז, טז): "בּוֹר כְּרָה וַיִּחְפְּרֶהוּ, וַיִּפֹּל בְּשַׁחַת יִפְעַל", וְדָרְשׁוּ עַל זֶה חַז"ל (מִדְרַשׁ תְּהִלִּים): בּוֹר שֶׁכְּרִיתָ לְחֻבְרָךְ, בּוֹ תִפֹּל אֶתָּה וְכוּ', עֵינַי שָׁם. וְאָמְרוּ חַז"ל (מִדְרַשׁ רַבָּה, פָּרָשַׁת קִרַח, פָּרָשַׁת יח, סִימָן ג'): בֵּא וּרְאֵה כַּמָּה קָשָׁה מִחֻלְקַת, שֶׁכָּל הָעוֹזֵר בְּמִחֻלְקַת, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְאַבֵּד אֶת זְכָרוֹ וְכוּ', עֵינַי שָׁם. וְאָמְרוּ (שָׁם): כַּמָּה קָשָׁה הַמִּחֻלְקַת, שֶׁבֵּית-דִּין שֶׁל מַעְלָה אֵין קוֹנְסִים אֲלָא מִבֵּן כ' שָׁנָה וּמַעְלָה, וּבֵית-דִּין שֶׁל מַטָּה

אֲשֶׁר   ג' קלח   בַּנְחַל   קיט

מִבֶּן י"ג שָׁנָה, וּבְמַחְלָקָתוֹ שֶׁל קַרְח תִּינוּקוֹת בְּנֵי יוֹמָן נִשְׂרְפוּ וְנִבְלָעוּ
בְּשָׂאוֹל תַּחְתִּיּוֹת וְכוּ', עֵינַי שָׁם. וְהַשְּׂנִית — יַעֲזֵב שֶׁהַתַּחְלָתִי בְּמַצָּנָה
לְקַרְבָּךְ אֶל דַּעַת רַבְּנוּ ו"ל, עָלֵי לִגְמוֹר אוֹתָהּ, וְעַל-כֵּן בָּאתִי לְעוֹרְרֶךָ
וּלְחַזְקֶךָ מְאֹד מְאֹד בְּתַקְּףָהּ טְרִדוֹתֶיךָ שֶׁאַתָּה טְרוּד כָּל-כַּף לְפָרְסָם עָלֵי
כַתְּבֵי פְּלִסְתֵּר, שֶׁלֹּא תִשְׁכַּח גַּם בְּאַמְצַע אֶת הַתְּכָלִית הַנִּצְחִית,
שֶׁתִּרְאֶה לִיחַד לְעֲצֻמְךָ מְקוֹם מִיחַד, וְשָׁם תִּרְאֶה לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ,
וּלְפָרֵשׁ שִׁיחְתָּךְ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְכֵן תִּתְמַיד מְאֹד מְאֹד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, שֶׁתַּעֲשֶׂה לְעֲצֻמְךָ קְבִיעוֹת חֲזָקָה עַל לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
וּבִפְרָט מַעֲכָשׁוֹ מִימֵי חֲנֻכַּה הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר הֵם יוֹם טוֹב שֶׁל תּוֹרָה
שֶׁבְעַל-פֶּה, כִּי הַיּוֹנִים דָּאֹז רָצוּ לְעַקֵּר אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבְעַל-פֶּה, שֶׁהִיא
כָּלֵל הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים שֶׁנִּתְחַדְּשׁוּ וְנִתְחַבְּרוּ בְּכָל דוֹר וְדוֹר עַל-יְדֵי
הַצְּדִיקִים וְהַחֲכָמִים שֶׁבְּכָל דוֹר וְדוֹר, וְהִיא שֶׁעֲמָדָה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ,
שֶׁלֹּא אֶחָד בְּלִבָּד עֲמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, אֲלֵא שֶׁבְּכָל דוֹר וְדוֹר עוֹמְדִים
עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, וְהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא מַצִּילָנוּ מִיָּדָם. וְדַבֵּר זֶה נִשְׁנָה
בְּכָל דוֹר וְדוֹר, כַּמּוּבָא בְּהַקְּדָמוֹתֵיהֶם שֶׁל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים,
שֶׁנִּדְפְּסוּ מִימּוֹת עוֹלָם, אִיךְ שֶׁהֵם מְכַרְחִים לְהַצְטַדֵּק וְלִטְעֵן עֲצָמָם
עִם חֲכָמֵי יוֹן שְׁבָדוֹרָם, פּוֹק חֲזִי בְּכָל סֵפֶר שֶׁנִּדְפַס עוֹד לְפָנַי כַּמָּה
מְאוֹת שָׁנִים, אִיךְ שֶׁהֵם מִתְנַצְּלִים לְמָה הַכְּרָחוּ לְחַבֵּר אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה,
וְלֵךְ נָא וּרְאֵה בְּהַקְּדָמָה שֶׁל ה"לְקוּטִי-הַלְכוֹת", שֶׁכָּתַב מוֹהֲרַנ"ת ו"ל,
מָה דִּינָם שֶׁל מְבֹזֵי סְפָרִים. וְאִם אֵין לָךְ תַּחַת יָדְךָ עֲכָשׁוּ "לְקוּטִי-
הַלְכוֹת", אַעֲתִיק לָךְ רַק כַּמָּה שׁוֹרוֹת מִמֶּנּוּ. וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ בְּאוֹתוֹ דְּבוּר:
"וְאִם אָמְנָם עֲתָה בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ חֲבוּרֵי סְפָרִים אֵינוּ בְּכָלֵל גְּדֻלָּה
וְחִשְׁיבוֹת, וְהִלּוּאֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה לְבִזְיוֹן וְלִלְעַג וְלִקְלָס, כֹּאֲשֶׁר רַבּוּ עֲתָה
הַמִּתְלוֹצְצִים מִסְּפָרִים חֲדָשִׁים, וּבְטָרָם יִתְקַרְבוּ אֵלֵיהֶם לְהַבִּיט בָּהֶם,
אִם טוֹב וְאִם רַע, וְיִתְנַכְּלוּ אֵלֵיהֶם מִקֵּדָם בְּנִכְלֵי עֲרֻמוּמִיּוֹת וְחִבְלֵי
חִבְלֵי שֶׁל לִיִּצְנוּת וּמְכֻנְיָה לְהֵם שֶׁם לְגִנְאֵי (וּמָה הַמְּכַנֶּה שֵׁם
לְחַבְּרוֹ, אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא (בְּבֹא מַצִּיעָא נח:), הַמְּכַנֶּה שֵׁם לְסֵפֶר
שֶׁמְדַבֵּר דְּבָרֵי תּוֹרָה, דְּבָרֵי אֱלֻקִּים חַיִּים וְכוּ', עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה
(וְכוּ'), עֵינַי שָׁם אוֹת אוֹת בְּלֵי סְלוּף וְסִיּוּף וְכוּ', וּבְלֵי דְבָרִים בְּדוּיִים
מִהֶלֶב וְכוּ' וּבְלֵי דְבָרֵי הַבֵּל וּבּוֹרוֹת כְּלִשׁוֹנוֹ שֶׁל ... הַנְּהַפֵּךְ לְשִׁמָּה,
אֲשֶׁר יֵשׁ תַּחַת יְדֵי מִמֶּנּוּ מְכַתְּבִים, אֲשֶׁר כָּתַב לִי, אִיךְ שֶׁהַסְּפָרִים

קב   אֲשֶׁר   ג' קלח   בַּנְחַל

הָאֵלוּ וּבִכְפָּרֵט סִפְרֵי "אֲשֶׁר בַּנְחַל", הֵם מִמַּשׁ צְמֻצוּמִים וְכֵלִים לְהִשְׁרָאת הַשְּׂכִינָה וְכוּ'. וְהִנְרְאָה, שְׂבִשְׂבִיל נִזִּיד עַדְשִׁים, כַּמָּה לִירוֹת, שְׂמֻקְבֵּל מוּיִלִּימְסִבוּרְג, מְאוֹתוֹ לִיטְאֵי אָרוּר, זֶה כַּמָּה שָׁנִים — נִתְהַפֵּף. וּכְבָר אָמְרוּ חו"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, תּוֹלְדוֹת, פְּרָשָׁה סה, סִימָן ג') עַל פְּסוּק (יִשְׁעִיָּה ה, כג): "מִצְדִּיקֵי רָשָׁע עֵקֵב שִׁחַד וְצַדִּיקַת צְדִיקִים יִסִּירוּ מִמֶּנּוּ, עֵינֵי שָׁם; וְאָמְרוּ (סִנְהֵדְרִין קג): גְּדוּלָּה לְגִימָה שְׂמֻרְחַקַת אֶת הַקְּרוּבִין וּמְקַרְבַת אֶת הַרְחוּקִים וּמַעֲלָמֶת עֵינַיִם מִן הַרְשָׁעִים, וּמִשְׁרָה שְׂכִינָה עַל נְבִיאֵי הַבַּעַל, וְשִׁגְגָתוֹ עוֹלָה זְדוּן וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וַיֵּשׁ אֲצִלֵי עוֹד מְכַתְּבִים שְׂכוֹתֵב אֵלֵי חֲדוּשֵׁי תוֹרָה, וּבְהִתְחַלַּת הַמְּכַתֵּב וּבְסוּפּוֹ מְעוֹרֵר פְּעֻמִּים וְשִׁלְשׁ שָׁלֵא לְפָרְסָם לְלִיטְאֵי הַנַּ"ל, שֶׁהוּא מְתַכְתֵּב עִמִּי, פֶּן תַּעֲלֶה וְתִבּוֹא וְתִבְעַר חֲמָתוֹ עָלָיו. וּבְאֶמֶת עַד הַלִּיטְאֵי הָאָרוּר הַנַּ"ל, לֹא הִבְנִיתִי מֵאֲמַר חו"ל אֶחָד בְּשׁוּם אִפֶּן, וְהוּא (עֲרוּבִין יט): "רָשָׁעִים אֶפְלוּ עַל פִּתְחוֹ שֶׁל גִּיהֵנוּם אֵינָם חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה"; אֲשֶׁר מֵאֲמַר זֶה הוּא פְּלֵא גְדוֹל, עוֹמְדִים כְּבָר עַל פִּתְחֵי הַגִּיהֵנוּם, אֲשֶׁר אָמְרוּ חו"ל (בְּרֵכוֹת נו), אֲשֶׁר אֶחָד מִשְׁשִׁים לְגִיהֵנוּם, עֵינֵי שָׁם; וְרוֹאִים מָה שֶׁנִּעֲשֶׂה שָׁם, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינָם שָׁבִים בְּתִשׁוּבָה! הַמֵּאֲמַר הַזֶּה הוּא פְּלֵא גְדוֹל, אֶף כְּשֶׁאֲנִי רוֹאֶה וּמִתְבּוֹנֵן בְּלִיטְאֵי הָאָרוּר הַזֶּה, אֲשֶׁר בָּנוּ יֵשׁ לוֹ "סִרְטוּן", רַחֲמָנָא לְצִלָּן, לֹא עֲלִינוּ, וְהִיָּה דִי לוֹ כְּבָר, וְהִיָּה רָאוּי לוֹ לְסִתָּם פִּיּוֹ הַטָּמֵא וְכוּ', אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינּוּ לוֹקְחֵי מוֹסֵר, רַק נִתְקַיֵּם בּוֹ (יִשְׁעִיָּה נו, כ): "וְהַרְשָׁעִים כִּיִּם נִגְרַשׁ הַשְּׂקֵט לֹא יוּכַל" וְגו', עֲתָה אֲנִי מִבִּין הַמֵּאֲמַר הַזֶּה הֵיטֵב הֵיטֵב, וּכְפִי הִנְרְאָה מְחַכָּה שִׁיתְפַּשֵּׁט בְּכָל מִשְׁפַּחְתּוֹ וּבְכָל הַמַּחְזִיקִים בְּיָדוֹ, וְאִזּוֹ אוּלַי יִלְמַד לְקַח טוֹב וְכוּ'. עַל-כָּל-פָּנִים אֶתָּה רְאֵה וְחוּס וְחַמַּל עָלֶיךָ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לְרִיק יְגִיעֵי שִׁיגְעֵתִי עִמָּךְ זֶה לְפָנַי כַּמָּה שָׁנִים, וְרֵאֶה לְקַיֵּם (בְּרֵאשִׁית מא, לה): "וַיִּקְבְּצוּ אֶת כָּל אֲכָל הַשָּׂנִים הַטּוֹבוֹת הַבָּאוֹת הָאֵלֶּה וַיִּצְבְּרוּ בָר תַּחַת יַד פְּרָעָה, אֲכָל בְּעָרִים וְשִׁמְרוּ"; הֵינּוּ אֶף שְׂאֵתָה נִמְצָא עֲכָשׁוֹ תַחַת יַד פְּהֵ'ר'ע', וְאֶתָּה טְרוּד מְאֹד מְאֹד בְּלִשׁוֹן הָרַע וּמְחַלְקַת, עַל-כָּל-פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא תִרְאֶה לְקַבֵּץ בְּכָל יוֹם כַּמָּה פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת וְכַמָּה מִזְמוּרֵי תְהִלִּים וְכַמָּה דְפִים גְּמָרָא וְסִימָנִים שֶׁלְחַן עָרוּף וְכוּ' וְכוּ', כִּי רַק זֶה יִשְׁאָר מִמָּךְ, וְהַכֵּל הַכֵּל חוּץ מִזֶּה. וְזָכֹר, כִּי בֹא יְבוֹא הַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן, וְלֹא יִשְׁאָרוּ מִמָּךְ רַק אֵלוֹ הַדְּבוּרִים שֶׁזָּכִיתָ לְדַבֵּר עִמּוֹ

אֲשֶׁר   ג' קלח   בְּנַחֵל   קכא

יִתְבַּרְךָ וְלִמְנֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְקִיּוּם הַמְצֻוֹת, חוּס וְחַמֵּל עַל עֲצָמְךָ
בְּתַקְּףָ טְרִדוֹתֶיךָ, חֵטֶף וְאָכַל נֶהְמָא דְאִוְרֵייתָא וּשְׂתָה מִיָּא דְצִלוֹתָא,
וְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ יִזְכְּנוּ לְשׁוּב בְּתַשׁוּבָה אֲמִתִּית, וּבְזָכוֹת אֱלוֹ הַקּוֹצִים
שְׁנַתְלָקְטוּ סְבִיבוֹת הַשׁוֹשְׁנָה, תַּסְתַּפֵּל וְתַמְשֵׁךְ עֲצָמָה לְמַעְלָה, וְיָבוֹא
בְּעַל הַכֶּרֶם וְיַכְלֶה אֶת הַקּוֹצִים, וְנִזְכֶּה שְׂיִתְגַּלֶּה אִוְרוֹ הַגְּנוּזֵי שֶׁל רַבְּנוּ
ז"ל, עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, אֲשֶׁר בָּא יָבוֹא וְיִגְאָלֵנוּ.

הַכּוֹתֵב בְּצַעַר...

זְכוֹר תִּזְכֹּר כִּי אִם לֹא תִתְחַרֵּט, תִּשְׁלַם בְּנַפְשׁוֹת וְכוּ', וּבְעֵנֶשׁ
הַמַּחְלֶקֶת אֶפְלוּ תִינּוֹק בֶּן יוֹמוֹ מֵת וְכוּ', וְאִם אַף-עַל-פִּי-כֵן לֹא
תִתְחַרֵּט וְלֹא תִבְקַשׁ מַחִילָה בְּרַבִּים, יַעֲלֶה הַכּוֹרֵת וְיִכְרוֹת עוֹד וְכוּ',
וּמִמֶּךָ יֵרָאֶה ... הַכּוֹתֵב, וְיִתְעוֹרֵר בְּתַשׁוּבָה. וְלֹא — עוֹד יָבוֹא גַם
הַתּוֹר שְׁלוֹ, אִם לֹא יִדְפִּיס גְּלוּי דַעַת, שֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ מַדְעֵתוֹ כָּתַב אֶת
הַכְּתָב פְּלִסְתֵּר. וְאֵף שְׁלַעַת עֵתָה הוּא חוֹשֵׁב שֶׁהוּא "עַל הַגְּבָה", הַשֵּׁם
יִתְבַּרְךָ מְאֲרִיךְ אֶף, וְגַבֵּי דִילִיָּה, יַעֲלֶה הַכּוֹרֵת וְיִכְרוֹת בֵּיתוֹ וְכוּ',
וְיִתּוּדַע לוֹ שֶׁהַדְּפִסַּת כְּתָבִי פְּלִסְתֵּר עַל סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל זֶה לֹא דָבָר
צָחוּק יְלָדִים, כִּי, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, גּוֹרֵם בְּזֶה עֲכוּב הַגְּאֻלָּה, כִּי כָּל
אֱלוֹ בְּנֵי הַנְּעוּרִים, אֲשֶׁר כָּבָר הָיוּ מוֹכְנִים לְהַתְקַרֵּב — נִתְרַחֲקוּ
עֲכָשׁוּ, עַל-יְדֵי הַכְּתָב פְּלִסְתֵּר שֶׁכָּתַב וְאֵתָה הַדְּפִסַּת וְכוּ'. וְאֵל תַּחֲשַׁב
כִּי יֵשׁ מַחִילָה וְסְלִיחָה עַל זֶה, כִּי הַמַּחְטִיאֵי קָשָׁה מֵהַהוֹרְגוֹ (בַּמְדַּבֵּר
רַבָּה, פְּרָשָׁה כ"א, סִימָן ה'), וְלִרְחֹק בְּנֵי הַנְּעוּרִים מֵרַבְּנוּ ז"ל זֹהֵי הַעֲבָרָה
הַכִּי גְדוֹלָה, וְאֵין עַל זֶה שׁוּם מַחִילָה. וְאִם אֵתָה ו... הַכּוֹתֵב, לֹא
תִתְחַרֵּטוּ, יִשְׁלַם לָכֶם הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ כְּגַמוּלְכֶם, וְיִכְרוֹת אֲצֻלְכֶם נַפְשׁ
אֲחֵר נַפְשׁ וְכוּ'.

זְכוֹר, זְכוֹר, כִּי הַזְּהֵרְתִּיךָ, וְאֵין עוֹנֶשֶׁיךָ אֶלָּא אִם-כֵּן מִזְהִירִין
מִתְחַלְּלֶה (סְנֵהֲרִין נו:).

קכב   אָשֶׁר   ג' קלט   בַּנְחַל
ג' קלט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מִקֵּץ, ו' חֲנֻכַּה ה'תש"ם.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשִּׁיגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵיד נַפְשִׁי, וְתִיק וְחִסִּיד, גֵּר
לְהַנְחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח.

חֲמִדַּת לְבָבִי! חֲזֹק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה, וְתִרְאָה
לְהֵאִיר עַל נַפְשֵׁךָ הָאֶרֶת הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלַחֲקֹק בְּדַעְתְּךָ הַיֵּטֵב
הַיֵּטֵב, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְקָרָה כָּלֵל, וְהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי
פְּרָטִיית, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֵׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַמְּחִיָּה וּמְהוּה
וּמְקִיָּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְכָל מֵה שֶׁתַּחֲקֹק בְּדַעְתְּךָ יוֹתֵר יְדִיעָה
זוֹ, כְּמוֹ-כֵן תִּרְגִּישׁ טַעַם חֲדָשׁ וְנִפְלֵא בְּחִיָּךְ; כִּי מִי שֶׁחֲזֹק בְּאַמוּנָה
— חִיָּו חַיִּים חֲזָקִים מְאֹד (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן לג); וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַּע,
אֲהוּבִי, אַחִי! שֶׁכָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵינוּ עֲכָשׁוּ, הוּא לְמַעַן הַבְּחִירָה
וְהַנְּסִיוֹן — הַנְּעַמַּד חֲזָקִים בְּאַמוּנָה אֱמֵתִית, לִידַע שֶׁכָּל אֱלוֹ הַקּוֹצִים
הַסּוֹבְבִים אוֹתָנוּ, הֵם גַּם-כֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. כְּמֵאֵמֶר הַזֶּהֱרַקְדוּשׁ
(שְׁמוֹת כ:): מֵה הַשּׁוֹשְׁנִים — קוֹצִים מְצוּיִין בְּתוֹכָם, אִף הַקְּדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵיג עוֹלָמוֹ בְּצַדִּיקִים וְרָשָׁעִים; מֵה הַשּׁוֹשְׁנִים —
אֱלֵמָלָא הַקּוֹצִים, אֵין הַשּׁוֹשְׁנִים מִתְקַיְמִים, כִּף אֱלֵמָלָא הַרָשָׁעִים, אֵין
הַצַּדִּיקִים נִכְרִים וְכוּ', עֵין שָׁם; וְכִמוֹ שֶׁהַקּוֹצִים דוֹקְרִים אֶת הַשּׁוֹשְׁנָה,
הִיא מִמְּשַׁכֶּת אֶת עֲצָמָה עִם פְּנִיָּה לְמַעְלָה, כְּמוֹ-כֵן הַצַּדִּיקִים — כָּל
מֵה שֶׁהַרָשָׁעִים דוֹקְרִים אוֹתָם יוֹתֵר, הֵם בּוֹרְחִים וּמִגְבִּיהִים פְּנִיָּהם
כָּלפִּי מַעְלָה. וְעַל-כֵּן, יְדִידִי הַיְקָר! שְׁתַּק, שְׁתַּק, לְמַחְרָפִי וְלְמַבְזִי
נַפְשֵׁךָ, וְאַל תִּכְנַס עִם פְּתוּיָיךָ בְּטוֹעֵן וְנִטְעֵן. וְאַמְרוּ חַז"ל (חֵלֵין פט):
אֵין הָעוֹלָם מִתְקַיְמִים אֱלֵא בְּשִׁבִיל מִי שֶׁבוֹלֵם עֲצָמוֹ בְּשַׁעַת מְרִיבָה, עֵין
שָׁם; וְלְמַעַן הַשֵּׁם, חַס וְשְׁלוֹם, חַס וְשְׁלוֹם, אֵל תַּעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיהֶם
הַרָעִים, וְאַל תִּכְתֹּב כְּנִגְדָם אֵילוֹ כְּתָבִי פְּלִטָה, כִּי אָמְרוּ חַז"ל (סֵפֶה
כט): מְאוֹרוֹת לֹקִיִן עַל כּוֹתְבֵי פְּלִטָה, עֵין שָׁם; וְזוֹ לֹא דְרַכְנּוּ.
מוֹהַרְנ"ת ז"ל, בְּשַׁעַת שֶׁהוֹבִילוּ אוֹתוֹ לְבֵית-הַסֵּהַר, וְנִדְּיוֹ הָיָו אֲסוּרוֹת
וְשִׁלְשָׁלוֹת שֶׁל בְּרוּךְ, וְהַמְתַּנְּגָדִים עֲמָדוֹ וְשִׁמְחוֹ וְשָׁרוּ וּמְחֵאוּ כִּף
אֵל כִּף, וְכִמָּה מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הִלְכוּ אַחֲרָיו וּבְכוּ מְאֹד מְאֹד, עַל עֲצָם

אֲשֶׁר   ג' קלט   בְּנַחֵל   קכג

הבוֹשָׁה שֶׁהִיְתָה לוֹ אֲזוֹ, וְשָׂאָלוּ אוֹתוֹ: ר' נָתָן, מֵה נַעֲשֶׂה בְּשִׁבְלֵכֶם?
וְהַשִּׁיב לָהֶם בְּתַמִּיהָ: מֵה לַעֲשׂוֹת בְּשִׁבְלִי? ! וְהָרִים אֶת שְׁתֵּי יָדָיו
כְּשֶׁהָן קְשׁוּרוֹת בְּשִׁלְשָׁאוֹת שֶׁל בְּרִזָּל, כְּדָרְךְ שְׁעוֹצְרִים גְּנָבִים
וְרוֹצְחִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְאָמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "וְוָאס אִיהָר קַעֲנַט טְהוּן
פֶּאָר מִיר, אִיזו דְרוֹקְעֵן דִּי סְפָרִים"; הֵינּוּ סְפָרֵי רַבְּנּוּ ז"ל. עֲמַד וּרְאֵה
וְהַשְׁתּוּמֵם! אָדָם שְׁמוּלִיכִים אוֹתוֹ בְּבִזְיוֹן גְּדוֹל כְּזֶה כְּגֻב וּכְרוֹצֵחַ,
רַחֲמָנָא לְצַלָּן, מְשִׁיב בְּעַת צָרָה וּמְצוּקָה כְּזוֹ: מֵה שְׂאֲתֵם יְכוּלִים
לַעֲשׂוֹת בְּשִׁבְלִי הוּא רַק לְהַדְפִּיס אֶת הַסְּפָרִים. וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי,
אָחִי! כִּי רַבְּנּוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לו'), שְׁנֵה הוּא כָּלֵל
גְּדוֹל, שְׂאִי אֶפְשֶׁר לְשׁוּם אָדָם לְהַשִּׁיג וְלְתַפֵּס בְּדַבּוּרוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק,
אִם לֹא שְׁתַּקֵּן תַּחֲלָה אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ כְּרֵאוּי וְכוּ', עֵינֵן שָׁם. וְזֶה בַּחֲנִינַת
(בְּרֵאשִׁית מ"ב, ח): "וַיִּכְרַ יוֹסֵף אֶת אָחָיו וְהֵם לֹא הִכְרָהוּ"; כִּי תַכְּף-וּמִיד
כְּשֶׁנֶּאֱבָד יוֹסֵף, שֶׁהוּא תַקּוּן הַבְּרִית, תַּכְּף-וּמִיד כְּבָר לֹא מְכִירִים
אוֹתוֹ, וְתוֹלִין בּוֹ בּוֹקֵי סְרִיקֵי, וּמְדַבְּרִים עָלָיו כָּל דְּבַר אֶסוּר. וְעַל-כֵּן
הַמְּשַׁכֵּל בְּעַת הַזֹּאת — יָדָם; הָעֵקֶר לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְסַתֵּם עֵינָיו
מִחִזּוֹ דְּהָאֵי עֲלָמָא לְגַמְרֵי, כְּמוֹ שְׂאֲמַר רַבְּנּוּ ז"ל (שִׁיחֹת-הַר"ן, סִימָן
רע"ט): אֵין אֲזוֹ עֵס אִיזו שׁוּיֵן גָּאָר שְׁלַעֲכֻט אִיזו מְעַן זִיךְ גָּאָר מְבַטְלִי;
וְשָׂאֵל אוֹתוֹ מוֹהַרְנ"ת ז"ל: אֵיךְ מְבַטְלִין אֶת עֲצָמוֹ? וְהַשִּׁיב: מְעַ פֶּאָר
מֵאֲכֻט דָּאָס מוּיֵל אֵין דִּי אוּיְגִין אִיזו בְּטוּלִי; הֵינּוּ כְּשֶׁהִבְעַל-דְּבַר
מִתְגַּבֵּר עַל הָאָדָם וּמְבַלְבֵּל דַּעְתּוֹ, אֲזִי יְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ, וַיִּסְתֵּם פִּיּוֹ
וְעֵינָיו. וְזֶה נִקְרָא בְּטוּל, עֵינֵן שָׁם; וְדַעַת לְנִבּוֹן, שְׂאֲזו כְּשִׁישׁ לוֹ רַק
מְעַט שְׁכָל, וַיּוֹדַע בִּידְעָה בְּרוּחָה, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו
יְתַבְּרָךְ, תַּכְּף-וּמִיד מִתְחִילִים לְהֵאִיר לְפָנָי עֵינָיו שְׁמוֹתָיו יְתַבְּרָךְ, שְׁנֵה
עֲנִין הַיְחוּדִים שֶׁהַפְּלִיג בָּהֶם הָאֲרִיז"ל מְאֹד מְאֹד, עַד שְׂאֲמַר, שְׁעַסֵּק
הַיְחוּדִים גְּדוֹל יוֹתֵר מִלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי מִחֲבַר וּמִיַּחַד
עַל-יְדֵי-זֶה כָּל הָעוֹלָמוֹת (עֵינֵן בְּשַׁעַר הַיְחוּדִים); וּבְאֶמְתָּ מִי שְׁמַכְנִים אֶת
עֲצָמוֹ בְּזֶה — לְיַחַד תְּמִיד לְפָנָי עֵינָיו שְׁמוֹתָיו, עַל-כָּל-פְּנִים בְּד'

(ו) מֵה שְׂאֲתֵם יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת בְּעַבּוּרֵי הוּא — לְהַדְפִּיס אֶת הַסְּפָרִים.

(כ) כְּשֶׁנֶּה כְּבָר רַע לְגַמְרֵי, אֲזִי מְבַטְלִים אֶת עֲצָמוֹ.

(ל) סוּגְרִים אֶת הַפֶּה וְאֶת הָעֵינַיִם — זֶהוּ בְּטוּל.

קכד   אֲשֶׁר   ג' קלט   בַּנְחַל

הַיְחֻדִים הַעֲקָרִיִּים, שֶׁהֵם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, מִמְּשִׁיךְ עַל נַפְשׁוֹ עֲרֹבוֹת, זִיו וְחַיּוֹת אֱלֹקִית, וְעוֹלְמוֹ רוֹאֶה בְּחַיּוֹ. וְכֹל מֵה שֶׁמִּכְנִים אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה יוֹתֵר, כְּמוֹ-כֵן יוֹתֵר נִתְגַּלֶּה לְפָנָי עֵינָיו אוֹר נִפְלֵא, עַד שֶׁמִּצְטָרֵף כָּבֵד לְפָנָי עֵינָיו בְּיְחֻדִים וּבְצֻרֹפִים, וּמוֹצִיא רְמִזִּים מִכָּל דְּבַר מִפְּרִטֵי הַבְּרִיאָה, אֲשֶׁר הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ מִצְמָצֵם עֲצָמוֹ מֵאִין סוּף עַד אִין תְּכֵלִית בְּמַחְשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה אַחֲרִים בְּכֹל יוֹם וּבְכֹל שָׁעָה וּבְכֹל רְגַע (עֵינֵי לְקוּטֵי-מִוֵּהָרֵן, חֶלֶק א', סִימָן נד, וְסִימָן א'); וּבִאֲמַת אָמַר הָאֲרִיז"ל, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְזָכוֹת לְהַגִּיעַ אֶל זֶה, כִּי אִם עַל-יְדֵי עֲנָוָה וְשִׁפְלוּת, וּלְהִזְהַר מִהַכַּעַס וְהַקְפִּידָה. וְכִמְעַט שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל שׁוּם הַשְּׂגָה וְאוֹר וְחַיּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂתֵי מַדּוֹת אֵלוֹ, אֲשֶׁר כָּבֵד כּוֹלְלוֹת בְּהֵן כָּל הַמַּדּוֹת. וְהֵן — מִצַּד אֶחָד לְהִיּוֹת בְּדַעְתּוֹ שִׁפְלֵ וְנִבְזָה, נִשְׁבָּר וְנִמְאָס, וּמִצַּד אֶחָד — לְדַם וְלִשְׂתָק וְלִסְבֵּל מִהַמְחַרְפִּים וּמִבְזִים נַפְשׁוֹ. וּבִאֲמַת זֶה תְּלוּי בְּזֶה, כִּי עַל-יְדֵי הַמַּחְלָקָת וְלוֹחֲשֵׁי לַחֵשׁ, לְחִישַׁת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים בְּאָרֶס פִּיהֶם, נִשְׁבָּר לֵב הַצַּדִּיק, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁמַר מִלְּמַעְלָה, כִּי בַעֲסַק הַיְחֻדִים וְהַדְּבָקוֹת, יֵשׁ בְּזֶה סִכְנָה גְדוֹלָה, כִּי הוּא מְדַבֵּק עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּתֵכֵלִית הַדְּבָקוֹת, עַל וְנִפְיָק, וְיִכּוּלִים לִפְלֵ בְּאִיזוֹ יִשׁוּת וְגֵאוּת, לְעֲשׂוֹת עֲצָמוֹ לֵישׁ וְעֵבוּדָה זָרָה, כִּי נִקְרָא יֵשׁוֹ — עַל שֵׁם הַיִּשׁוּת שֶׁנִּכְנַס בּוֹ, עַד שֶׁנִּדְחָה עַל-יְדֵי-זֶה לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וְעַל-כֵּן הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ מֵרַחֵם עַל הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים הַדְּבָקִים בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּכְשֵׁרוֹאֶה שֶׁלֵּב הַצַּדִּיק וְכִנְנָתוֹ הִיא רַק לְעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וְלְעֲשׂוֹת לְפָנָיו נַחַת-רוּחַ בְּלֵב אֲמַת וְטָהוֹר, וְרוֹצֵה לְשִׁמְרוֹ שְׁלֵא יִפְלֵ בְּאִיזוֹ יִשׁוּת וְגֵאוּת, עַל-כֵּן שׁוֹלַח עָלָיו נְחָשִׁים וְשְׂרָפִים, הָעוֹמְדִין בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלוֹחֲשִׁין עָלָיו כָּל דְּבַר רַע וְכוּ'; כִּי הֵאֵי "רוֹכֵל", אֲשֶׁר נִתְלַקְטוּ סְבִיבוֹ עוֹד כְּמָה שׁוֹעָלִים קְטָנִים, מִחֲבֵלֵי כְּרָמִים, וְנִתְקָיִם (יִחְזָקָאֵל כו, יג): "יָנוּן תּוֹבֵל וּמְשִׁיךְ הַמָּה 'רְכִלֶיךָ' בְּנִפְשׁ 'אֲדָם' וְגו'" (שם כב, ט): "אֲנִשֵׁי 'רְכִיל' הִיוּ בְּךָ לְמַעַן שִׁפְךָ דָּם" וְכוּ'; וְהֵם הֵם הַקְּלָפוֹת שֶׁסְּבִיב הַפְּרִי, וְשׁוֹמְרוֹת אוֹתוֹ שְׁלֵא יִפְלֵ בְּאִיזָה צַד יִשׁוּת וְגֵאוּת. וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחִי! תִּאֲמִין לִי, שֶׁעוֹד "תּוֹדָה רַבָּה" צְרִיכִים לְתַן לְהַ"רוֹכֵל" הַהוֹלֵךְ "רְכִיל", כִּי טוֹבוֹת רַבּוֹת הוּא עוֹשֶׂה לָנוּ.

אֲשֶׁר   ג' קלט   בְּנַחַל   קכה

וּמִסְפָּרִים עַל הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע, שֶׁהִיא מִבְּקֶשׁ, שִׁתְּרָפוּ וַיִּבְזוּ אוֹתוֹ, וְעוֹד דּוֹרוֹנוֹת הָיָה שׁוֹלַח לָהֶם, כִּי הָרִי הֵם הַקְּלָפוֹת הַשׁוֹמְרוֹת אֶת הַפְּרִי שֶׁהוּא הַנְּשֵׁמָה, שְׁלֹא תִתְקַלֵּקַל. וְעַקֵּר הַקְּלָקוּל הוּא עַל-יַדֵי עֲבוּדָה זָרָה שֶׁל הַגְּאוֹת וְהַיְשׁוּת; כִּי דָבָר זֶה צָרִיף לְשָׂרֵשׁ מִמֶּנּוּ לְגַמְרִי, כִּי עֲבוּדָה זָרָה מְכַרְחִים לְשָׂרֵשׁ אַחֲרֶיהָ, לֹא לְהַנִּיחַ לָהּ שׁוֹם שְׂרָשִׁים, רַק לְהִיּוֹת בְּטֵל וּמִבְּטֵל לְגַמְרִי בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלִידַע כִּי 'מָה כָּחִי וּמָה חַיִּי' (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ו, חֵלֶק ב', סִימָן פב); עֶפֶר אָנִי תַחַת כַּפּוֹת רַגְלֵי הַצְּדִיקִים, תּוֹלַעַת הַנְּדָשֶׁת בְּעֶקֶב וְרוּחַשֶׁת עַל הָאֲדָמָה.

וְצָרִיף שִׁתְּדַע, כִּי רַב הַמַּחְלָקֶת שֶׁהִיָּתָה עַל כָּל הַצְּדִיקִים מִיּוֹמֵת עוֹלָם, הִיָּתָה רַק בְּשִׁבְלֵי טַעַם זֶה, כִּי רַחֲמוֹ עֲלֵיהֶם מְלַמְעֵלָה, שְׁלֹא יִהְיוּ נִדְחִים מְאוּר פְּנֵי הַשְּׂכִינָה, עַל-יַדֵי אִיזוֹ תְּנוּעָה קְלָה וּמַחְשָׁבָה דְקָה, לְחֹשֶׁב בְּעֶצְמוֹ אִיזוֹ יְשׁוּת וְגְאוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם. וְעֵינָן בְּמָה שֶׁכִּתְּבֵתִי בְּ"שִׁפְתַי הַנַּחַל" עַל תּוֹרָה ו', בְּאוֹר עַל דְּבָרֵי רַבְּנוֹ ז"ל שֶׁאָמַר: אֲבָל מִי שֶׁבוֹרַח מִן הַכְּבוֹד, שֶׁמִּמַּעַט בְּכִבוֹד עֲצָמוֹ, וּמִרְבָּה בְּכִבוֹד הַמָּקוֹם, אֲזִי הוּא זוֹכֵה לְכְבוֹד אֱלֹקִים. וְאִז אֵין בְּנֵי-אָדָם חוֹקְרִים עַל כְּבוֹדוֹ — אִם הוּא רְאוּי אִם לֹא. וְהֵלֵא מְצִינוֹ, שֶׁמֵּאֵז שֶׁהָיוּ צְדִיקִים בְּעוֹלָם, הִיָּתָה עֲלֵיהֶם מַחְלָקֶת וּמַחְקָרִים, שֶׁחֲלָקוּ וַחְקְרוּ עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ אֲבוֹת הָעוֹלָם וּמִשָּׁה רַבְּנוֹ וְכָל הַנְּכִיאִים וְהַתְּנַאִים וְהָאֲמוֹרָאִים וְכוּ', עֵינָן שָׁם עֲנָנָן נִפְלָא, וְהוּא עַל דְּרָף הַנַּחַל; עַל-כֵּן, לְמַעַן הַשֵּׁם, אֵל תִּכְנַס בְּשׁוֹם וּפְחוּחִים עִם "הַרוֹכֵל" כָּלֵל, רַק תִּרְאֶה לְדַבֵּר עִם כָּל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִהַתְּכַלִּית הַנְּצַחִית, וְתִקְּיָם (תְּהִלִּים קיט, מו): "וְאֲדַבְּרָה בְּעִדּוֹתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֲבוֹשׁ", וְיִהְיֶה מְצַחֵךְ חֲזָק כְּנֶגֶד מִצַּח הַנְּחַשׁ הַרוֹצֵה לְהַטִּיל סֶפֶק בְּרַצוֹן הָעֲלִיוֹן (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ו, חֵלֶק ב', סִימָן ד'); וְזֶה צָרִיף לְהִיּוֹת עַקֵּר דְּבוֹרֶיךָ — רַק מִתּוֹרָה וּתְפִלָּה, וְלֹא כְּדַאי לָךְ לִישֵׁב וּלְהַסְבִּיר לְבַחֲוֹר אוֹ לְאַבְרָף מִי בְּאֵמֶת וּמִי בְּשֶׁקֶר, כִּי זֶה לֹא עֲנָנָן שְׁלָנוּ, כִּי (אִיּוֹב טז, ג): "הִקְּץ לְדַבְּרֵי רוּחַ אוֹ מָה יִמְרִיצֶךָ כִּי תַעֲנֶה" וְגו'; וְחָבֵל עַל הַזְּמַן הַיְקָר מְאֹד מְאֹד, וְאֵין לְקַנּוֹתוֹ בְּשׁוֹם מְמוֹן שֶׁבְּעוֹלָם, כְּמֵאֲמַר הַחֶכֶם (סֵפֶר הַחַיִּים י, א): "דְּמִיו אֵינִם עוֹזְרִים, יְמִיו אֵינִם חוֹזְרִים"; הָעַקֵּר לְדַבֵּר רַק דְּבָרֵי

קבו אָשֶׁר ג' קמ בנחל

אָמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית וְהַתְחַזְקוֹת, אֲשֶׁר בְּזֶה מְקַיֵּם כַּמָּה מְצוּוֹת עֲשֵׂה שֶׁל יְחִיד ה' וְהַחֲזָקָה בּוֹ וְכוּ' וְכוּ'. וְכֵן אַתָּה בְּעֶצְמָךְ צְרִיךְ חֲזוּקָה, וְיַעַן שֶׁהַדְּבוּרִים מְנַחִים אֶצְלֶךָ וַיִּשְׁנִים, אֲבָל כְּשֶׁתְּדַבֵּר אֶת הַדְּבוּרִים שֶׁקִּבַּלְתָּ מִרַבֵּנוּ ז"ל, עַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה נַעֲשֶׂה אֹר יִשְׂרָאֵל וְאֹר חוֹזֵר, וְלִפְעָמִים הָאֹר חוֹזֵר יָבֹא קִדְּם הָאֹר יִשְׂרָאֵל (עֵינ בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קפד); כִּי כְּשֶׁמְדַבְּרִין עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאָת שָׁמַיִם, אִף שְׂאִין חֲבֵרוֹ מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, אִף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מְקַבֵּל הַתְּעוֹרְרוֹת מִחֲבֵרוֹ, כִּי עַל-יְדֵי הַהִכָּאָה שֶׁיֵּצְאוּ הַדְּבוּרִים מִפִּיו לְחֲבֵרוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה חוֹזֵר הָאֹר אֵלָיו וְכוּ', עֵינ שָׁם; וְזֶהוּ שֶׁרָשׁ וְעַקֵּר גְּדוֹל בְּעַבֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ; כִּי עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד כָּל מִינֵי יְרִידוֹת וְקַטְנוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, וְהַלֵּב בּוֹעֵר בּוֹ מְאֹד לְלַמַּד הַרְבֵּה וּלְהַתְדַבֵּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל לֹא הוֹלֵךְ לוֹ, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁתְּמִיד תְּדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ וְתוֹצִיא הַרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִים שֶׁלָּךְ מִפִּיו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֵן תְּעוֹרֵר וְתַחֲזֹק אַחֲרֵיהֶם, עַל-יְדֵי-זֶה מִמִּילָא תְּתַעֲוֵרר אַתָּה, וְאַפְלוּ אִם חֲבֵרְךָ לֹא יְקַבֵּל דְּבָרֶיךָ כָּלֵל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ג' קמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת-קִדְּשׁ לְסֹדֵר מַקְזֵן, ז' דַּחֲנֻכָּה ה'תש"ם.

שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׂגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי נַפְשִׁי, נֵר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ עִם הַטְּשָׁעַק לְהַדְּפֵסָה לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְכֵן מֵה שֶׁשְּׁלַחְתָּ קִדְּם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ לְפִדְיוֹן — לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְהַכֵּל הֵלֶךְ לְהַדְּפֵסֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר הִיא הַצְּדָקָה הַכִּי גְדוֹלָה, כַּמְאֹמֵר מוֹהַר"נ"ת ז"ל (לִקְוִטֵי-הַלְכוֹת, גְּזֵלָה, הַלְכָה ה', אוֹת יח) עַל-פִּי מְאֹמֵר ז"ל (בִּיצָה כט.): גְּזֵל וְאֵינוּ יוֹדֵעַ לְמִי גְּזֵל, יַעֲשֶׂה מִזֶּה צְרָכֵי רַבִּים; כִּי יֵשׁ שְׂפָגָם וְחֻטָּא כָּל-כָּף, עַד שֶׁגְּזֵל אֶת הַרַבִּים, שֶׁהַפְּגָמִים יִשְׁלוּ נוֹגְעִים לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל. עַקֵּר תְּקוּנוֹ — רַק לְעַסֵּק בְּצָרְכֵי רַבִּים לְשָׁמַיִם. וְעַקֵּר

אָשֶׁר   ג' קמ   בְּנַחֵל   קְחוּ

צָרְכֵי רַבִּים הוּא לְזִכּוֹתֵם לַתְּכִלִּית הַנִּצְחִית, שְׁצַרֶיךָ כָּל אָדָם, וּבִפְרָט מִי שְׁחָטָא וּפְגָם הַרְבֵּה, לְעַסֵּק בְּזֶה. וְהַעֲקֹר שִׁיְהִיָּה לוֹ חֵלֶק בְּהַמְשָׁכַת הַתּוֹרָה, שְׁתַּתְּפֶשֶׁט וְתֹאִיר בְּעוֹלָם, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה עֲקֹר הַתְּשׁוּבָה; הֵן שְׂיִסְיַע בְּמִמוֹנּוֹ לְעוֹסְקִים בְּזֶה, הֵן בְּגוֹפוֹ וְהֵן בְּשָׂאֵר בְּחִינּוֹת. כִּי כָּל אֶחָד יְכוּל לְזִכּוֹת לְזֶה, אִם יִרְצֶה (אֶחָד יְכוּל לִנְדָב בְּמִמוֹנּוֹ, וְאֶחָד יְכוּל לְהַפְיִץ אֶת הַסְּפָרִים וְכוּ'), עֵינֵי שָׂם. וּמָה טוֹב וּמָה נְעִים שִׁיְהִיּוּ מְצוּיִים אֶצְלְךָ תָּמִיד אֵילּוֹ סְפָרִים, בְּאִפְּן כְּשָׁבָא אֵלֶיךָ אוֹרַח, אוֹ אֵתָהּ הוֹלֵךְ וּמִתְנוּעַד עִם מִישָׁהוּ, שְׁתַּתֵּן לוֹ בְּמִתְנָה, אוֹ לְמַכּוֹר לוֹ אֵילּוֹ סְפָרִים. וּמַעֲלַת הַמְזוּכָּה אֶת הַרְבִּים — אִי אֶפְשֶׁר לְשַׁעַר. עַד שְׁאָמְרוּ חַז"ל (אֲבוֹת, פָּרָק ה'), שְׂאִין חָטָא בָּא עַל יְדוֹ. וּמִשָּׁה זָכָה וְזָכָה אֶת הַרְבִּים, זְכוֹת הַרְבִּים תְּלוּיָהּ בּוֹ, עֵינֵי שָׂם.

חֲמִדַּת לְבָבִי! כְּשֶׁהֵייתִי בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, הָיָה רְצוֹנִי חֲזֵק מְאֹד מְאֹד לְהַתְנוּעַד עִמָּךְ, וּלְדַבֵּר מִעֲסָקְנוּ, שֶׁהוּא עֲסָקִי רַבְּנוּ ז"ל, לְמַעַן נִצְלִיחַ דְּרַכְּנוּ, אַךְ רַבּוֹ הַמְּנִיעוֹת, וּבִפְרָט אֶצְלְךָ. אַךְ אֲנִי מְקַוֶּה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׁעוֹד נִזְכָּה לְהַתְנוּעַד יַחַד, אֲשֶׁר אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל הוּא עֲקֹר גְּדוֹל מְאֹד, לְהַתְנוּעַד הַחֲבֵרִים יַחַד, וּלְדַבֵּר אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ, וּלְעוֹרְרוֹ וּלְחַזְקוֹ וּלְאַמְצוֹ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וּבְאַמוּנָה הַקְּדוּשָׁה. וּכְמוֹ שְׁכָתוֹב (קַהֲלַת ד, ט): "טוֹבִים הַשָּׁנִים מִן הָאֶחָד, אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם שְׂכָר טוֹב בְּעַמְלָם, כִּי אִם יִפְלוּ, הָאֶחָד יָקִים אֶת חֲבֵרוֹ, וְאֵילּוֹ הָאֶחָד שְׁיִפֹּל, וְאִין שְׁנֵי לְהַקִּימוֹ". וְחַז"ל הַקְּדוּשִׁים בְּמִדְרָשׁ (עֵינֵי קַהֲלַת רַבָּה שָׂם) דָּרְשׁוּ עַל זֶה: טוֹבִים הַשָּׁנִים — הַעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, מִן הָאֶחָד, אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם שְׂכָר טוֹב בְּעַמְלָם וְכוּ', כִּי אֶחָד יְכוּל לְחַזֵּק אֶת חֲבֵרוֹ. וְעַל־כֵּן מָה טוֹב וּמָה נְעִים לְחַפֵּשׁ וּלְמַצֵּא לְעַצְמוֹ חֵבֵר טוֹב בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וּבִיחַד לְחַזֵּק וּלְהַחֲיִיתָ אֶת עַצְמוֹ. וְדַבֵּר זֶה רָאוּ בְּכָל הַדּוֹרוֹת, אוֹתָם שֶׁהָיָו לָהֶם חֲבֵרִים טוֹבִים, חֲזָקוּ אֶת עַצְמָם בְּאִפְּן אַחֵר לְגַמְרֵי.

הַעֲקֹר צָרִיךְ לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לְהִיּוֹת תָּמִיד רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וּלְהַפְּךָ אֶת כָּל הַיְגוֹן וְאַנְחָה אֶל תַּקְּוָה שְׁשׁוֹן וְהַשְׂמִחָה, וְהַשְׂמִחָה הִיא רְפוּאָה גְּדוּלָּה, וְכָל מָה שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם, הַכֹּל מִחֲמַת חֲסְרוֹן הַשְׂמִחָה, וְצָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַשְׂמִחָה בְּתוֹךְ כָּל הַבַּיִת, לְשַׂמַּח אֶת

קכח אֲשֶׁר ג' קמא בְּנַחֵל

אֲשֶׁתוֹ וְאֵת יְלָדָיו, כִּי בְּבֵית הַשְּׂרֹוֹי בְּשִׁמְחָה — הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה שָׁם. וּמָה טוֹב וּמָה נְעִים, שִׁישְׁמַע שָׁם בְּבֵיתוֹ תְּמִיד קוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל שִׁמְחָה שֶׁל כָּלִי נְגִינָה (אֲשֶׁר עֲכָשׁוּ הוּא בְּנִקְל מְאֹד, עַל-יְדֵי טִיפּ הַמְצוּי לְקָנוֹת); כִּי הַנְּגוּן מְעוֹרָר וּמְשַׁמֵּחַ אֶת לֵב הָאָדָם הַשׁוֹמֵעַ. וְרַבְּנֵנוּ ז"ל הִפְלִיג מְאֹד בְּמַעֲלַת כָּלִי הַנְּגִינָה. וְעַל-כֵּן תִּרְאֶה לְהִיּוֹת תְּמִיד רַק בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה.

וְכֵן תִּרְגִּיל אֶת עֲצֻמָּךְ לְלַמֵּד הַרְבֵּה תַנ"ךְ. וְרַבְּנֵנוּ ז"ל אָמַר פְּעַם: מִיִּין מוֹסֵר סֵפֶר אִיז דְּעַר תַּנ"ךְ^מ; וְכֵן מוֹהֲרֵנ"ת ז"ל אָמַר לְאַחַד קִדְּם הַסְּתַלְקוֹתוֹ: תֵּן לִי אֶת 'כָּל טוֹב', וְלֹא הִבִּין, וְאָמַר לוֹ: תֵּן לִי אֶת הַתַּנ"ךְ, שֶׁהוּא כָּל טוֹב; וְאֲשֶׁרִי מִי שִׁבְקִי בָּהֶם! וּמָה טוֹב לְלַמֵּד גַּם עִם פְּרוֹשׁ רַש"י.

רַק חֲזוּק וְאַמֵּץ מְאֹד תְּמִיד, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַצְלִיחַ אֶת דְּרִכְךָ תְּמִיד.

הַהֲכָרַח לְקַצֵּר, מִפְּנֵי הַטְּרָדָה שְׁנִתְּהוּתָה לִי עֲכָשׁוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' קמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עַרְב־שַׁבַּת-קִדְּשׁ לְסִדְרַ מַקְצֵן, ז' דַּחֲנֻכָּה ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה לִידִיד נִפְשִׁי, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְּתָבְךָ הַקָּצֵר לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וְאוֹדוֹת טְבִילַת מְקַנָּה, מָה אָמַר לְךָ, יְדִידִי הַיְקָר! רַבְּנֵנוּ ז"ל אָמַר בְּעֵנִין הַתְּקוּן לְפָגַם הַבְּרִית: "דָּאֵס עֲרֻשְׁטֵעַ אִיז מְקַנָּה"^נ; וְכֵן אָמַר (סִפְר־הַמִּדּוֹת, אוֹת הַמְּתַקֵּת דִּין, סִימָן נד): עַל-יְדֵי יְשִׁיבָה בְּמְקַנָּה תַּחַת הַמַּיִם, עַד שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַחֲזִיק בְּעֲצָמוֹ הַרוּחַ וְהַנְּשִׁימָה — נִמְתָּק הַדִּין; וְכֵן מִתְּנַהֲגִים כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ, כִּי

מ) הַסֵּפֶר מוֹסֵר שְׁלִי הוּא הַתַּנ"ךְ.

נ) [הַתְּקוּן] הַרְאֵשׁוֹן הוּא מְקַנָּה.

אֲצֵל אֲנִישֵׁי שְׁלוֹמְנוּ כָּל דְּבוּר הַנִּכְתָּב בְּ"סִפְר־הַמִּדּוֹת", הוּא הַנְּהַגָּה מִיַּחַדַּת מַרְבְּנוּ ז"ל. וְיָדוּעַ מֵה שְׁאָמַר פֶּעַם רַבְּנוּ ז"ל: "הַסֵּפֶר הַזֶּה עָשָׂה אוֹתִי יְהוּדִי" (וְעַל-כֵּן מֵה טוֹב וּמֵה נָעִים לַחֲזוֹר הַרְבֵּה בְּ"סִפְר־הַמִּדּוֹת", וּרְצוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל הָיָה שְׂיַדְפֵּס בְּכַרְף קָטָן, בְּאֶפֶן שְׂיוּכַל כָּל אֶחָד לְקַחַת עִמּוֹ בְּכָל מְקוֹם וּלְעֵינַי בּוֹ); עַל-כָּל-פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, מְקַנָּה הוּא יְסוּד גָּדוֹל בִּיְהוּדוּת. וּמוּכָא מִצְדִּיקִים קְדוֹשִׁים, שְׁכָּל עֲקָרוֹ שֶׁל הָאָרוּר הַש"ץ, יִמַּח שְׁמוֹ, שְׂיִצָּא לְתַרְבוּת רָעָה, הָיָה רַק שְׁלֹא הָיָה נִזְהָר בְּטְבִילַת מְקַנָּה. וְעַיִן בְּסִפְר הַנִּפְלֵא "מְאוּר וְשִׁמְשׁ", פֶּרֶשֶׁת אָמַר: "בְּלַתִּי אֶפְשָׁר לִיָּדַע מֵה הִיא יִרְאָה, שְׂיִלְמַד וְיִתְפַּלֵּל בְּרַתָּת וּבְזִיעַ, כִּי אִם שְׂיִהְיֶה נִזְהָר בְּטְבִילַת עֲזָרָא. וְאִם הוּא לוֹמַד אוֹ מִתְפַּלֵּל, וְאִינוֹ נִזְהָר בְּטְבִילָה זוֹ, אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֶפֶן לְהַגִּיעַ לְגוּפֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת. וְאִם הוּא לוֹמַד סִפְרֵי קְבָלָה, וְהוּא בְּלַתִּי טְהוֹר, יוּכַל לְבוֹא, חֲלִילָה, עַל-יְדֵי-זֶה לְאַפְיִקוֹרְסוֹת. וּבְזַמְנֵים הַקּוֹדְמִים, שְׁהָיָה דְּבַר ה' יִקָּר בְּיָמֵם הָהֵם, וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִים מִיִּרְאַת הַרומָמוֹת כָּלֵל, זֹאת הָיָה מַחֲמַת שְׁהָיוּ לוֹמְדִים תוֹרָה וְלֹא נִזְהָרוּ בְּטְבִילָה זוֹ. וְהַפֶּת ש"ץ, יִמַּח שְׁמֵם, שְׁהָיוּ אֲז בְּיָמֵם הָהֵם, וּמִנְּהַ גַּעֲשׂוּ אֶפְיִקוֹרְסִים, שְׁלִמְדוּ סִפְרֵי קְבָלָה בְּטַמְאָת הַגּוֹף, וְהָיָה הָעוֹלָם שְׁמֵם, עַד שֶׁבָּאוּ שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים לְעוֹלָם: הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע וְהָאֲדַמּו"ר הַרְבִּי רַבְּנוּ אֱלִימֶלֶךְ נִשְׁמַתוֹ בְּגַנְזֵי מְרוֹמִים זי"ע, וְהֵם פִּתְחוּ שַׁעַר לֵה צְדִיקִים יְבוֹאוּ בּוֹ, שְׁלֹא יִהְרַהֵר אָדָם שׁוּם הַרְהוֹר תוֹרָה, עַד שְׂיִטְבַּל עֲצָמוֹ לְקַרְיוֹ, שְׂחַכְמֵי הַגְּמָרָא לֹא בְּטְלוּהוּ, אֲלֵא מִפְּנֵי שְׂאִין רַב הַצְּבוּר יְכוּלִין לְעַמַּד בּוֹ. אֲכַל אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הַרוֹצִים לְהַשִּׁיג גּוּפֵי הַתוֹרָה וּמִצְוֹת, צְרִיכִים לְהִיּוֹת נִזְהָרִים מְאֹד בְּטְבִילָה זוֹ וְכוּ'. וּבְלַתִּי אֶפְשָׁרִי לְלַמַּד לְתַלְמִידִים וְלְהַכְנִיס בְּלִבָּם יִרְאַת ה', אִם אִינוֹ נִזְהָר בְּטְבִילָה זוֹ וְכוּ', עַיִן שָׁם. וְעַיִן בְּסִפְר־הַמִּדּוֹת (אוֹת יִרְאָה, סִימָן לא): לִירְאָה — תַּלְפָּה לְמְקַנָּה; עוֹד שָׁם (סִימָן לוֹ): גַּם ש"י טְבִילוֹת מְסַגְלִין לִירְאָה, וְכוּ"ל; כִּי טְבִילַת מְקַנָּה מְכַנְסַת בְּאָדָם יִרְאָה, לִירְאָה מִפְּנֵי יִתְבַרְךָ יִרְאַת הַרומָמוֹת; כִּי כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס בְּמְקַנָּה וּמְכַסֶּה אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי בְּמִים, עַל-יְדֵי-זֶה נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא. כִּי מִים מְרַמְזִים עַל אוֹרוֹ יִתְבַרְךָ, וְשָׁם נִכְלָל הָאָדָם לְגַמְרֵי; וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאָדָם טוֹבֵל עֲצָמוֹ, יְכוּן בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת,

אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך, והוא כולל את עצמו לגמרי בו יתברך. ואם יזכה השם יתברך למח נקי, יכון פונת המקנה, והוא שם קנ"א, שהוא אקי"ק במלואו כזה: אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה העולה מקנ"ה. והוא טוב מאד למי שהיה בכעס, רחמנא לצלן, ואבד נשמתו, רחמנא לצלן, שתכף-ומיד ירוץ למקנה ויטבל עצמו עשר טבילות, ובכל טבילה יכון אות אחת מהנ"ל. ומכל שכן מי שכבר בא בסוד ה', יכול להרבות ביחודים קדושים במקנה, ובפרט השמות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, ויכלל עצמו במקנה העליון בעולמות העליונים. ויש לומר (ירמיה יד, ח): "מקנה ישראל מושיעו בעת צרה, למה תהיה כגר בארץ וכארח נטה ללון"; כי הנה עקר התכלית שאדם צריך לזכות להגיע אליה בזה העולם, הוא — שיקשר גשמיות לרוחניות, הינו העולם הזה אל העולם הבא, וירגיל את עצמו עוד עכשו בעולם הזה לחיות כאלו הוא כבר גר בעולם הבא (עין שיחות ה"ו, סימן צו); ואז נקרא עולם הבא איד"ס; כי כל מחשבתו וכל גשמיותו, הכל מקשר אל אלקותו יתברך. ולהפוך, כשאין האדם מקשר העולם הזה אל העולם הבא, אז סובל כל מיני צרות ויסורים, והולך נע ונד בארץ כגר, ובכל מקום שבא, הוא כמו אורח הסמוך על שלחן אחרים. מה שאין כן בשזוכה להכלל בו יתברך, אזי הוא נעשה בעל-הבית, כי כל מקום שהולך — ביתו עמו. הנאמר אצל שמואל הנביא (עין ברכות י:); ואל כל זה זוכים על-ידי טבילת מקנה, כי בהפנסו בתוך המקנה, הוא בא לידי בטול גמור, ונכלל לגמרי בו יתברך. וזה פרוש: "מקנה ישראל מושיעו בעת צרה"; כי על-ידי התכללותו בו יתברך, נושע מכל הצרות ועל-כן הוי זהיר לילך למקנה, כי למה תהיה כגר בארץ, וכאורח נטה ללון וכנ"ל.

הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע אמר, שהעקר מה שזוכה להגיע אל מדרגתו, הנה על-ידי רבוי מקנאות, שהיה רגיל לטבל עצמו הרבה פעמים ביום אחד, ומסר נפשו בעבור טבילת מקנה. כמפרסם

אָשֶׁר   ג' קמא   בַּנְחַל   קלא

דְּבַר זֶה. וְכֵן רַבְּנֵי ו"ל, עוֹד מִימֵי קִטְנוֹתוֹ וְיִלְדוּתוֹ הִרְבָּה לְטַבֵּל
 בַּמְקוֹה מְאֹד. וּמוֹהֲרַנְתָּ ו"ל הִיָּה מְעוֹרָר תָּמִיד עַל טְבִילַת מְקוֹה,
 וְהוּא בְּעֶצְמוֹ הִיָּה זְרִיז נִפְלֵא וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד בְּטְבִילַת מְקוֹה.
 וּמִסְפָּרִים עָלָיו נִפְלְאוֹת, אִיךָ שָׁגַם רַבְּנֵי ו"ל הִתְפַּלֵּא עַל מַדַּת זְרִיזוֹתוֹ
 שֶׁהִיָּתָה לוֹ בְּכָלֵל, וּבַמְקוֹה בַּפְּרָט; כִּי פָשַׁט בְּגָדָיו וְטָבַל וְהִלְבִּישׁ אֶת
 עֶצְמוֹ בְּזְרִיזוֹת כְּזוֹ, עַד שֶׁהִיָּה בְּלִתי אֶפְשָׁרִי לַעֲשׂוֹת כְּמֵהוּ. וּפְעַם
 אַחַת נָסַע יַחַד עִם הָרַב הַקְּדוֹשׁ מִבְּרִדִּיטְשׁוֹב זי"ע, וְהִגִּיעוּ לַעֲיָרָה
 קִטְנָה, וְהִצְרִיכוּ לַעֲלוֹת עִם הָעֶגְלָה עַל הַר גְּבֵה, וּמִחֻמַּת שְׁבַע עִירוֹת
 הַקִּטְנוֹת עַל-פִּי-רַב הָיוּ הַמְקוֹאוֹת בְּסוֹף הָעִיר, עַל-כֵּן עַד שֶׁעָלְתָה
 הָעֶגְלָה אֶט אֶט אֶל רֹאשׁ הָהָר עִם הָרַב הַקְּדוֹשׁ מִבְּרִדִּיטְשׁוֹב זי"ע,
 קָפַץ מוֹהֲרַנְתָּ ו"ל, וְנִכְנַס אֶל הַמְקוֹה וְטָבַל, וְהָעֶגְלָה עוֹד לֹא
 הִסְפִּיקָה לְהִגִּיעַ אֶל רֹאשׁ הָהָר, וְכִבֵּר שָׁב בַּחֲזָרָה. וּשְׁאָלוּ הָרַב
 הַקְּדוֹשׁ מִבְּרִדִּיטְשׁוֹב זי"ע: "וְיֵי בִיטְטוּ גִיווּעֵן"ז? וְהָשִׁיב: "אֵין
 מְקוֹה". עָנָה וְאָמַר: "אָ וואַ וועס־טוּ וַיִּין אַ גוט־טער אִיד"ב. וְאַחֲרֵי-כֵן
 כְּשֶׁהִגִּיעוּ אֶל בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, וְנִכְנְסוּ לְהִתְפַּלֵּל שָׁם, וּמוֹהֲרַנְתָּ ו"ל
 הִיָּתָה דָּרוֹךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּקוֹל גְּדוֹל, וְנִגַּשׁ אֵלָיו הַגְּבַאי, וְאָמַר לוֹ: "אַתָּה
 מְבַלְבֵּל אֶת הָרַבִּי, תִּתְפַּלֵּל בְּלִחְשׁ". וְכִשְׁרָאָה זֹאת הָרַב הַקְּדוֹשׁ
 מִבְּרִדִּיטְשׁוֹב זי"ע, עָנָה וְאָמַר לַגְּבַאי: "אוּלַי אֲנִי מְבַלְבֵּל אֶת הָאֲבָרָךְ
 הַזֶּה". וְרַמְזוּ בְּיַדְיוֹ הַקְּדוֹשׁוֹת אֶל מוֹהֲרַנְתָּ ו"ל, שֶׁיִּמְשִׁיךְ בְּתַפְלֹתוֹ
 וְלֹא יִתְפַּעַל כָּלֵל. וַיֵּשׁ אֶצְלָנוּ הַמּוֹן סְפוּרִים, אִיךָ הָרַב הַקְּדוֹשׁ
 מִבְּרִדִּיטְשׁוֹב זי"ע חִבֵּב וְהִפְלִיג מְאֹד מְאֹד בְּגִדְלַת מוֹהֲרַנְתָּ ו"ל,
 וְאַהֲבוּ מְאֹד (וַיִּסְפֵּר בְּמָקוֹם אַחֵר). עַל-כָּל-פָּנִים אִיךָ שֶׁהוּא, צָרִיכִים
 לְהִזְהַר מְאֹד מְאֹד בְּטְבִילַת מְקוֹה, וְאֵת מֵהוּת הָאָדָם יְכוּלִים לְרֹאוֹת
 וְלְהַפִּיר עַל-יַדֵי מְקוֹה דִּיקָא, אִם הוֹלֵךְ לְמְקוֹה, וְזֹהִיר בְּזֵה, אַזִּי סִימָן
 שֶׁהוּא בָּא מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, וְהִתְפוּף מוּבָן מִמֵּילָא.

וּבַפְּרָטִיּוֹת מִי שְׁלוּמֵד עִם רַבִּים, מְכַרְח לִילֵךְ לְמְקוֹה, וְאִזּוּ יִכְנִיס
 יִרְאֵת שְׂמִים בְּשׂוֹמְעִים תּוֹרָתוֹ. וְקִדְּם הִסְתַּלְקוֹתוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנְתָּ ו"ל
 — הַבְּטִיחַ, כִּי מִי שֶׁיְהִיָּה חֹזֵק בְּכָל יוֹם לְטַבֵּל בַּמְקוֹה בְּשָׁבִיל

(ע) הֵיכֵן הֵייתָ?

(ב) אַה! אַתָּה תִּהְיֶה "יְהוּדִי טוֹב" (כְּנֹוֹי לְאֲדַמוֹר מִפְּרָסֶם).

קלב אָשר ג' קמב בנחל

תשובה להשם יתברך, אזי יש לו תקנה טובה לתקן את כל חטאיו; כי על-ידי מקנה יש תקנה. ועל-כן טבילת מקנה היא מהיסודות אצל אנשי שלומנו היקרים, ולרובם היו תמיד המפתחות של המקנאות בעירתם, כי היו רגילים מאד מאד בטבילת מקנה, גם באמצע היום. ובאומן בקלויז היה מקנה טהרה, ואנשי שלומנו היו רגילים לטבל שם כמה פעמים ביום: קדם שחרית, קדם מנחה, קדם מעריב, קדם חצות. וכבר היתה להם רגילות כזו בטבילת מקנה, עד שכל הטבילה לא ארכה, כי אם כמה רגעים ממש. על-כל-פנים פעם אחת ביום בודאי חוב על כל אחד מאנשי שלומנו לילך לטבל במקנה, כי כל למודו הטוב של רבנו ו"ל הוא רוחניות אלקות במדרגה גבוהה מאד מאד וכו', וכו', ולקבל למוד דק ורוחני כזה בודאי צריכים להזהר לטבל בכל יום ויום. והשם יתברך יזכנו להטהר תמיד במקנה טהרה.

הדורש שלומך...

ג' קמב.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר מקץ זאת חנכה ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, ידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך לנכון קבלתי.

חמדת לכבי! בענין צער גדול בנים כבר הארכתני בספרי "ארץ אפים", איך שצריך לסבל מהם, והסבלנות היא עקר גדול בחיים. וכמו שבשעת מלחמה, האדם עושה כל מיני פעולות להחביא את עצמו, ולא יראה לחוץ, פן יקראהו אסון, כמו-כן צרות בבית, שהוא גם-כן בחינת מלחמה (עין שיחות-הר"ן, סימן עו). וכן הוא מרמז בגמרא (ברכות ז:): קשה תרבות רעה בתוך ביתו של אדם יותר ממלחמת גוג ומגוג, עין שם; ועל-כן טוב יותר להחביא את זה, ולא לפרסמו,

אֲשֶׁר   ג' קמג   בְּנַחַל   קלג

כי מה ולמה לך לפרסמו, כדי שיהיה לשונאך עוד יותר שמחה וכו'?! או אחר-כך תהיינה לך צרות בענין שדוכים וכו'?! ודי למבין. ראה להחביא את הדבר וסבול תסבל ממנו, אף שכמעט הלב מתפוצץ מרב צער, אף-על-פי-כן צריך שתסתכל ותתבונן, כי יש בני-אדם שיש להם גרוע יותר וכו'. ודי למבין. ראה להרגיל עצמך לקיים דברי רבנו ז"ל, שאמר (שיחות-הר"ן, סימן קצב): מסגל יותר להיות רחוק מבניו, לא להסתכל עליהם כלל, ומכל שכן לא להשתעשע עמָהֶם, עין שם; וזו עצה נפלאה למי שמבין, כי על-ידי שתעלים עין ממנו, ותעשה עצמך כאינך רואה, על-ידי-זה תנצל מצרות ורעות רבות וכו'. זכר כמה צערת אתה את אביך שבשמים וכו', תקבל על עצמך תשובה, ותרגיל עצמך להתבודד עמו יתברך, ותפרש שיחתך אליו יתברך, ועל-ידי-זה ימתק ממך הכל. העקר להיות סבלן גדול. וכדאי לך לעיין בספרי "אריך אפים", המדבר מסבלנות בענין בנים, עין שם בדרך ל"א, והשם יתברך יעזרנו להתחיל לצית אותו, ועל-ידי-זה נזכה שבנינו ובנותינו יציתו לנו. וראוי לבקש הרבה בכל יום ויום על בניו ובנותיו, ולהרבות בתחנונות ובקשות עליהם, שיגדלו ויהיו שמורים מהחטא, ויזכו למצא את בת זוגם בנגל, ויהיו להם פרנסה ובנים, ויזכו להיות עובדי השם. ומחמת טרדותי — אקצר.

הדורש שלומך...

ג' קמג.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר ויגש ה'תש"ס.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידיד נפשי, שותה ממיי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

רצוף על-ידי מוסר כתב זה תקבל את ספר "שפת הנחל" וספר "מקור השמחה" להדפיסו בארץ ישראל, תצליח דרכך.

חמדת לבבי! העקר שמר את עצמך מאד מאד לבל תתפכד

בְּקִלּוֹן חֲבָרִיד, אֵף פַּעַם אֵל תְּדַבֵּר מֵהַלְצִים וְהַרְשָׁעִים, הַחֹלְקִים עַל נִקְדַּת הָאֲמֶת, יִהְיֶה לָהֶם אֲשֶׁר לָהֶם, וְאֲנַחְנוּ בְּהַשֵּׁם נִבְטַח וְנִצְלִיחַ. לְמַדְנוּ הַלֵּילָה בְּלִקְוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נ"ה, וְשֵׁם מְבֹאָר הַיֵּטֵב מֵהַ לַעֲשׂוֹת וְאֵיךְ לְהִתְנַהֵג, הָעֵקֶר הוּא רַק אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה, לְמַסֵּר אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ, לְהִתְכַּפֵּסוֹת וְלִהְסִתִּיר עֲצָמוֹ בְּצַל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל מְאֲרָע צָרִיכִים לְהִכְנִיֵס יָד ה', הֵינּוּ לִידַע שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵף שֶׁהַרְשָׁעִים עוֹשִׂים חֵיל וְזוֹכִים בְּדִין וְכוּ', בְּכָל זֹאת אָנוּ יוֹדְעִים וּמְאֲמִינִים, אֲשֶׁר עֵקֶר הַתְּכֵלִית שֶׁבָּאֵנוּ אֵל זֶה הָעוֹלָם, הוּא רַק לַעֲבֹד אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִזְכוֹת לְהַכִּירוֹ מְכַל פְּרִטֵי הַבְּרִיאָה. וְזוֹ כָּל הַתְּקַרְבוּתָנוּ אֵל רַבְּנוּ ו'ל'; כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג וּלְהַבִּין וּלְהַרְגִישׁ בְּאִיזוֹ מְצִיאוֹת אוֹר וְחַיּוֹת וְזִיו וּתְשׁוּקָה אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוּתוֹ אֵל הַצַּדִּיק הָאֲמֶת, אֲשֶׁר הוּא פּוֹתֵחַ אֶת הָעֵינַיִם (עֵין לִקְוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן טו); וְהָעֵקֶר לְהִסְתַּפֵּל עַל עֲצָמוֹ הֵיכֵן אוֹחֵז בְּמַדּוֹת וְכוּ', עֵין שָׁם; וְעַל-כֵּן עֵקֶר תְּשׁוּקָתָנוּ וְכִסּוּפֵינוּ צָרִיכִים לְהִיּוֹת לִזְכוֹת לְהַגִּיעַ אֵל נִקְדַּת זוֹ, הֵינּוּ לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּקִיּוּם הַמְצׁוּוֹת, בְּשִׁשׁוֹן וּבְשִׁמְחָה, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל, אָנוּ יְהוּדִים וְשׁוֹמְרֵים שְׁבֵת-קֹדֶשׁ, וּמְנִיחִים טְלִית וְתַפְלִין בְּכָל יוֹם, וּמְקַיְמִים מְצׁוּוֹת וְכוּ', וְכֵן לְהַרְבוֹת בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה לְשִׁמְחָה, לְהַשִּׁיג אֶת אוֹר רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת, הַמְצַמְצָם וּמְתַלַּבֵּשׁ בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְיִוְתֵר מְזֶה לֹא צָרִיךְ אֶפְלוֹ לְהִתְחִיל לְחַשֵּׁב. בּוֹדָאי עַל-יְדֵי שֶׁנִּהְיֶה חֲזָקִים בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל, חֵס וְשְׁלוֹם, וְלְחַשֵּׁב שִׁישׁ אֵינָה עוֹוֹת הַדִּין וְהַמְשַׁפֵּט, בּוֹדָאי עַל-יְדֵי-זֶה תַּתְּפַשֵּׁט עַקְמוּמִיּוֹת לְכַבְּנוּ, וְנִזְכָּה לְהִתְפַּלֵּל תָּמִיד אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶה סוּד פְּרָה אֲדַמָּה הַמְטַהֲרֵת אֶפְלוֹ מִטְּמֵאֵת מַת; כִּי עַכְשָׁו עֵקֶר טְהַרַת נִפְשׁוֹ מִטְּמֵאֲתָהּ הִיא עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָדוֹת, שֶׁהִיא בְּחִינַת פְּרָה, בְּחִינַת (הוֹשַׁע יד, ג): "וְנִשְׁלַמָּה פְּרִים שֶׁפְּתִינוּ", וְעַל-כֵּן הָעֵקֶר תְּרַאֲה לְהַרְבוֹת בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָדוֹת, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ, תְּדַבֵּר וְתַשִּׁיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתוֹצִיא אֶת כָּל הַרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִים מִפִּיךָ, וְתַמְסֵר נִפְשְׁךָ עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת, לְהִיּוֹת מוֹכֵן וּמְזַמֵּן בְּכָל עֵת וְרַגַע לְהַשְׁרִיף עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, אֲשֶׁר מוֹבָא בְּכַוָּנוֹת, נְפִילַת אַפִּים, שֶׁאִם נִגְזַר עַל אֵיזָה אָדָם מִיתָה, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל-יְדֵי שֶׁמוֹסֵר נִפְשׁוֹ, וּבְכַפְרֵט

אֲשֶׁר   ג' קמג   בְּנַחֵל   קלה

בְּשַׁעַת נְפִילַת אַפִּים, אֲזִי נֶחְשָׁב לוֹ כְּאִלוֹ מֵת וְנִפְטָר מִזֶּה, הֵינּוּ מֵהַגִּזְרָה.

הַעֲקָר, אַחִי! שִׁיְהִי בְּלִבְ אַמֶּת וְנִכּוֹן, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִשְׁפַע עָלַי עֲרֻבוֹת, יְדִידוֹת, זִיו, אוֹר וְחַיּוֹת וְדַעַת. תִּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אִיךָ שְׂאִין בְּלַעְדָּיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְכֹל הָעוֹלָם כְּלוֹ הוּא מְסַבֵּב וּמְמַלֵּא עִם אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאַתָּה עוֹמֵד בְּאַמְצֵעַ, וּמִסְתַּכֵּל עַל זֶה, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יִזְכֶּה אוֹתְךָ לְבֹא לְבִטּוֹל כְּזֶה, אֲשֶׁר גַּם אֶת עֲצָמְךָ כְּבָר לֹא תִרְאֶה, רַק הַכֹּל אֱלֻקוֹת גָּמוּר, וְאֵז יִקְיָם אֶצְלְךָ: "וּבְהִיכָלוֹ כְּלוֹ אוֹמֵר כְּבוֹד", וְלֹא תַעֲנֶה לְמַחְרָפֶיךָ וּלְמַבְקָשֵׁי נַפְשְׁךָ דְּבַר, רַק תָּמִיד תִּקְיָם: "וְאִדְבַּרְהָ בְּעִדּוֹתֶיךָ נִגְדַּ מְלָכִים וְלֹא אֲבוֹשׁ", וּמִי שָׂרַק בָּא אֵלֶיךָ, רֵאֵה לְדַבֵּר עִמּוֹ רַק דְּבוּרֵי אַמוּנָה וְהַתְחַזְּקוֹת, וְזֶה יוֹעִיל גַּם לְךָ.

אַחִי, אַחִי! רַק חֲזֹק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד, כִּי בְזֶה הָעוֹלָם יְכוֹלִים לְחַיּוֹת חַיִּים וְרוּחָנִיִּים, חַיִּים נִצְחָיִים, אִם רַק מְצִיִּיתִים אֶת רַבְּנוּ וְ"ל בְּאַמֶּת לְאַמֶּתוֹ, וּמְקִיָּמִים עֲצוֹתָיו בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת:

"רַבְּנוּ שֶׁל עוֹלָם, חוּס וְרַחֵם עָלַי, וּפְתַח אֶת לְבָבִי הָעֹקֵם וְהַמְזֻזֵּם עִם תְּאוּוֹתָיו וּמְדוּתָיו הָרַעוֹת, וְהָאֵר פְּנִיךָ בְּעַבְדְּךָ, שְׂאִזְכֶּה לְהִרְגִישׁ אֶת עֲרֻבוֹת נַעַם זִיו תְּשׁוּקַת חַיּוֹת אֱלֹהֵיךָ, אֲשֶׁר אַתָּה מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין, וּבְתוֹךְ כָּל עֲלָמִין. וְזַפְנִי לְמִסֹּד אֶת נַפְשִׁי אֵלֶיךָ בְּאַמֶּת וּבְחַמִּים, עַד שְׂאִזְכֶּה לְהַכֵּיל בְּךָ תָּמִיד, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּכְנֶס בִּי שְׂמִחָה וְנַעַם וְחַיּוֹת אַמֶּתִית. חוּס וְחַמֵּל עָלַי עַל-כָּל-פְּנִים מַעֲכָשׁוֹ, שֶׁלְּבַל אֲטַעָה אֶת עֲצָמִי, וְאִזְכֶּה לְהַשְׁתַּוְּקֶק רַק אֵלֶיךָ, וּלְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמִי רַק אֵלֶיךָ, וְלֹא אֶסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם. וְיַעַן שֶׁחֲטָאתִי, עֲוִיתִי, פִּשְׁעֵתִי לְפָנֶיךָ כָּל-כֶּף בְּחַיִּים חַיּוֹתִי, וְהַתְּרַחֲקֵתִי מִמְּךָ כָּל-כֶּף כָּל-כֶּף, וְזַפְנִי לְתַקֵּן זֹאת עַל-יְדֵי שְׂאִזְכֶּה לְשַׁמֵּשׁ אֶת רֹאשׁ צְדִיקֶיךָ, הַמְּגַלֶּה וּמְפָרְסֵם אַמֶּתֶתְךָ וְאַמוּנָתְךָ, וְזַפְנִי לְתַקֵּן עוֹד בְּחַיִּים חַיּוֹתִי אֶת כָּל אֲשֶׁר קָלַקְלֵתִי, וּבְזָכוֹת שְׂאֵנִי מְעוֹרֵר גַּם אַחֲרִים אֵלֶיךָ יִתְבַּרֵךְ, וּמְכַנִּיס בְּלִבְכֶם תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לְרוּץ אַחֲרֶיךָ וּלְהַתְמִיד בְּתוֹרָתְךָ הַקְּדוּשָׁה, אִזְכֶּה גַם-כֵּן לְהַגִּיעַ אֵל כָּל זֶה. אָנָּה ה', חוּס וְרַחֵם עָלַי, שֶׁלְּבַל אֶהְיֶה בְּטָלוֹן, כִּי יִמִּי וְלִילוֹתִי פוֹרְחִים. הִנֵּה

קלו אשר ג' קמד בנחל

יום והנה לילה, ומה יהיה נשאר ממני?! על-פן זכני להתחיל על-כל-פנים מרגע זה להיות בשמחה עצומה, ואזכה לרקוד הרבה מאד, אפלו ביני לבין עצמי, ואזכה להתענג מפל מצוה ומצוה שאני זוכה לקים, ואזכה להרגיש את הנעם והערבות של כל מצוה, כאלו הרוחתי כל הון דעלמא. חוס ורחם עלי, אשר על-ידי רבוי השמחה אזכה שיפתח לבבי העקם והמזוהם, ואזכה לפרש שיחתי לפניך, ולספר לך את כל אשר בלבבי באמת ובתמימות ובפשיטות גמורה מעתה ועד עולם, אמן פן יהי רצון, אמן ואמן!

רק חזק ואמן להיות רגיל במקומות הקדושים, ולבקש רחמים עליך ועלי, שנוזפה שנינו יחד לשוב בתשובה אמתית, ולהפיל לגמרי בו יתברך באמת ובתמים, ולבלי לבלבל עצמנו כלל מפל מה שנעשה בעולם, ובפרטיות אלו אשר קורעים ומבזים את הספרים. והשם יתברך יאיר עינינו במאור תורתו, ונוזפה לעבדו באמת ובתמים כל הימים.

הדורש שלומך...

ג' קמד.

בעזרת השם יתברך, אור ליום ששי — ערב-שבת-קדש לסדר ויגש היתש"ס.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו לידיד נפשי, שותה ממני הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי בצרוף ההנהות של ספר "אשר בנחל", ותדע שעניתי בו, והתייתי עצמי בזה מאד מאד ממש, כמו מי שפתכם אלי, ואמרתי לעצמי: "יבוא היום ויתחרטו החולקים על ספר זה, כי יתקבל מאד בכל תפוצות ישראל"; "ויבוא היום, אשר ידונו אותי, למה התרשלתי ולא כתבתי יותר ויותר". ובפרטיות מרב המחלקת לא עניתי כי אם לשליש המכתבים שקבלתי מפל קצוי תבל, והשם יתברך יאיר עיני, ויזכני לשוב באמת בתשובה שלמה, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא): ויש שיש

אֲשֶׁר   ג' קמד   בַּנְחַל   קלז

עֲלֵיהֶם מַחְלֶקֶת מַחֲמַת שְׁאִין לָהֶם אֲמוּנָה בְּעֶצְמָן וְאִינָם מֵאֲמִינִים
בְּחִדּוּשֵׁי תוֹרָה שְׁלֵהֶם שֶׁהֵם מַחֲדָשִׁים, וְאִינָם מֵאֲמִינִים, שֵׁישׁ לְהֵשֵׁם
יִתְבָּרֵךְ שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוּלִים מֵהַחֲדוּשִׁים שְׁלֵהֶם, וְעַל־יְדֵי־זֶה שְׁאִין לָהֶם
אֲמוּנָה בְּחִדּוּשִׁים שְׁלֵהֶם, וְעַל־יְדֵי־זֶה שְׁאִין לָהֶם אֲמוּנָה בְּחִדּוּשִׁים
שֶׁל עֶצְמָן, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְרַשְׁלִין בְּהַחֲדוּשֵׁין שְׁלֵהֶם, וְעַל־כֵּן בָּאָה
עֲלֵיהֶם מַחְלֶקֶת, וְעַל־יְדֵי־זֶה הֵם שְׂבִין בְּתִשׁוּבָה, וְחוֹזְרִים וְנַחֲשָׁבִים
אֶצְלָן חֲדוּשֵׁין שְׁלֵהֶם, וְחוֹזְרִים וּמַחֲדָשִׁים, וְנִעֲשֶׂה מִזֶּה סֵפֶר, עֵין שָׁם.

וְתִדַע שְׂאֲחֵרֵי שְׁהִיָּה אֵיזָה רַעַשׁ וּמַחְלֶקֶת עַל הַסֵּפֶר "נֵר
לְהַצְדִּיק" עַל חֲנֻכָּה, שְׁתִּהְלֶה לְאֵל, גְּדַפְס כָּאֵן בְּאַרְצוֹת־הַבְּרִית וּבְאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל, וְנִמְכְּרוּ כָלֶם, הֵינּוּ כָּאֵן הַדְּפִסְנוּ אֶלְפִים סְפָרִים וּבְאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל הַדְּפִיסוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ כְּאֶלְפִים סְפָרִים, וְתִהְלֶה לְאֵל, נִתְפַּשֵׁט
מָאֵד, וְלֹא נִשְׁאָר כָּלוּם (הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִזְכְּנוּ לַחֲזוֹר וְלִהְדַפִּיסוּ כָּל שָׁנָה
קֹדֶם חֲנֻכָּה וְלִהְפִיצוּ בְּכָל קִצְוֵי תִבֵּל, וּרְשׁוֹת יֵשׁ לְכָל אֶחָד הַרוֹצֶה
לְזַכּוֹת לָזֶה, וְאִין לְשׁוּם בְּרִיָּה שׁוּם טַעֲנָה שֶׁל חֲזָקָה וְשִׁמּוֹר זְכוּת עַל
זֶה, אֲדַרְבָּה, יִגְדִיל תוֹרָה וְיִאֲדִיר. וְכָל הַרוֹצֶה לְזַכּוֹת — יָבוֹא וְיִזְכֶּה
בְּזֶה, וְאֶחָד יַעֲזוֹר לְהַשְׁנִי). וְהִנֵּה עַל־יְדֵי הָאֲבָרָךְ ... נֵרוֹ יֵאִיר, שֶׁעֲשֶׂה
הַיּוֹם בְּרִית לְמִזְל־טוֹב לְבָנוּ שְׁנוּלֵד לוֹ, נִתְעוֹרְרָתִי מָאֵד לְחַבֵּר סֵפֶר
חֲדָשׁ עַל מִצְוֹת מִיָּלָה, וְתִהְלֶה לְאֵל, בְּשָׁבוּעַ זֶה עֲזוּרְנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ
לְכַתֵּב אֶת כָּל הַסֵּפֶר, וְהוּא כְּבָר בְּבֵית־דְּפוּס. "הוֹדוּ לֵה' כִּי טוֹב, כִּי
לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ" (תְּהִלִּים קו, א), כִּי הַסֵּפֶר "בְּרִית שְׁלוֹם" הוּא סֵפֶר נִפְלָא,
תִּהְלֶה לְאֵל, מְעַט הַכַּמּוֹת וְרַב הָאִיכוֹת כָּל כְּוֹנוֹת הַמִּלָּה עַל־פִּי דְבָרֵי
רַבְּנוּ ז"ל, כְּמַעֲשֵׂהוּ בַסֵּפֶר "נֵר לְהַצְדִּיק". וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִהְיֶה בְּעֶזְרֵי
לְשׁוֹב עוֹד פְּעַם בְּתִשׁוּבָה, עַד שְׁאֲזַכֶּה לְחַבֵּר עוֹד סֵפֶר, וְכֵן בְּכָל פְּעַם
עַל־יְדֵי כָּל תִּשׁוּבָה אֲזַכֶּה לְחַבֵּר עוֹד סֵפֶר, עַד שְׁיִקְיָם (יִשְׁעִיָּה יא, ט):
"וּמְלֹאָה הָאֶרֶץ דַּעַה אֶת ה'".

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

הַבְּרִית הִיָּה בְּבֵית מְדַרְשָׁנוּ, וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל ... עַל שֵׁם זְקֵנוּ
מִצַּד אֲשֶׁתּוֹ, בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ שֶׁעֲזָרוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׁנוּלֵד לוֹ
בֶּן לְמִזְל־טוֹב, בְּזַכּוֹת רַבְּנוּ ז"ל, שְׁזַכֶּה לְהַדְּפִיס אֶת הַלְּקוּטֵי־מִוְהַר"ן,

קלח   אֲשֶׁר   ג' קמה   בַּנְחַל

וְהָיָה עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִמְלֵא אֶת מַשְׁאֵלוֹת לְבוֹ
לְטוֹבָה כָּל הַיָּמִים.

ג' קמה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לִיל שְׁשֵׁי לְסֹדֵר וַיִּגַּשׁ ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי נַפְשִׁי, גֵּר
לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח
לְנֹצָח.

יְדֵי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְתִדַע
וְתֵאֱמִין כִּי אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַקֵּר כָּל מַחְשַׁבְתְּךָ צְרִיף לְשׁוֹטֵט רַק
בְּזָה, וְתִמִּיד יִהְיֶה לְפָנַי עֵינֶיךָ, אֲשֶׁר הַכֹּל לְכָל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת
אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאֵל כָּל זֶה תִּזְכֶּה עַל-יְדֵי שְׁמִירַת הַדְּבֹר. וְכַמוֹכָא
בְּדַבְרֵי הָאֲרִיז"ל: תְּנַאֵי הָרֵאשׁוֹן לְהַשְׁגַּת הַחֲכָמָה — לְמַעַט בְּדְבֹר.
וְעַקֵּר הַדְּבֹר צְרִיף לְהִיּוֹת רַק דְּבֹר הַנִּשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל, שֶׁהוּא עַל-יְדֵי
הַטוֹב שֶׁיֵּשׁ בּוֹ; הֵינּוּ לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִם בְּנֵי-אָדָם רַק מֵהַטּוֹב
שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם וּמַשְׁבַּח הַצְּדִיקִים (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כט); כִּי
לְהַפּוֹף — עַל-יְדֵי פָגַם הַדְּבֹר נַעֲשֶׂה קֶלְקוֹל הַמַּח, וּבָאִים לִיְדֵי
נַפִּילָה בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

מָה אָמַר לָךְ, יְדֵי הַיָּקָר, גְּדוֹל ה' וּמְהֵלָל מְאֹד, הַיּוֹם עָשָׂה
הָאֲבָרָךְ ... בְּרִית לְבָנוּ, שְׁנוּלָד לוֹ לְמִזְל טוֹב, וְעוֹרְרָנִי מְאֹד לְחַבֵּר
בְּשִׁבְלֵי סֵפֶר עַל פְּנֵי הַמִּלָּה, כְּמוֹ הַסֵּפֶר "גֵּר לְהַצְדִּיק" עַל פְּנֵי הַשֵּׁם
חֲנֻכָּה, וּדְבָרָיו נִכְנָסוּ בְּלִבִּי, וְתִהְיֶה לְאֵל, בְּזִכְרֵי חֲנָם, זְכֵנִי הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ בְּשָׁבוּעַ זֶה אֵל סֵפֶר תְּדַשׁ וְהוּא סֵפֶר נִפְלָא, תִּהְיֶה לְאֵל,
"בְּרִית שְׁלוֹם" עַל עֲנִינֵי מִלָּה, וּכְבָר הוּא בְּבֵית-הַדְּפוּס, וּכְשֶׁיִּגְמַר
אֲשַׁלַּח לָךְ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵאִיר עֲנִינֵינוּ בְּמֵאוֹר תּוֹרָתוֹ.

הַעֲקֵר רַק לְהִיּוֹת רְגִיל לְבְרַת תְּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְהַסִּית
דַּעַת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּנְצֵל מִכָּל פָּגָם וּמַחְלָה וּמִכָּל

אֲשֶׁר   ג' קמה   בְּנַחַל   קלט

שָׁטָן וּמִקְטָרְג, כִּי עָקַר כַּחַם הוּא רַק כְּשִׁמְפְּרִידִים עֲצָמָם לְרַגַע מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אִזּוּ יֵשׁ לְהַסְטֵרָא אַחֲרָא, הַשְׂדֵּיךְ יְהוּדָאִין, שְׁלִיטָה וְכוּ', אֲבָל תַּכְף-וּמְיָד כְּשִׁזּוּכִים לְהִתְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ בְּהַצְדִּיק הָאֱמֶת, וְלִדְבַק עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אִזִּי (תהלים צב, י): "יִתְפָּרְדּוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן". וְיָדוּעַ פְּרוּשׁוֹ שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקָּדוֹשׁ עַל פְּסוּק (שם לב, ב): "אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יַחֲשֹׁב ה' לוֹ עֹז"; תַּכְף-וּמְיָד שְׂאִינוֹ חוֹשֵׁב מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, נִחְשָׁב בְּעֵינָיו כְּעֹז; אֲשֶׁרִי אָדָם שְׂאוּחֵז בְּמִדְרָגָה זֹה! וְתִהְיֶה רַגְלִיל בְּזֶה — לְהַכְנִיס בְּדַעְתָּךְ אֱמֶתת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִרְאֶה תָּמִיד לְצִיר לְפָנָי עֵינֶיךָ שְׂמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ. וְכֵדָאִי לְחֹזֵר לְעֲצָמָךְ כַּמָּה יַחֲוּדִים קְדוּשִׁים, בְּאִפְּן שְׂיִהְיוּ תָּמִיד לְפָנָי עֵינֶיךָ. וּבִפְרָטִיּוֹת בְּשַׁעַת הַתְּבוּדָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְשָׁךְ עֲלֶיךָ שְׁפַע אֹר וְנִדְעַת וְתִשׁוּקָה וְזִיו וְחַיּוּת אֱלֹקִית, וְעוֹלָמָךְ תִּרְאֶה בְּחֵיךָ. וְרַבְּנוֹ ז"ל אֹמֵר בְּפֵרוּשׁ (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן ב'), אֲשֶׁר עַל-יְדֵי חֶרֶב הַתְּפִלָּה, יִזְדַּכֵּךְ הַמַּח, וְיֵאִירוּ לְפָנָי עֵינֶיךָ הַשְּׂמוֹת שֶׁל הַד' עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, שְׁהִים: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, עֵינִ שָׁם. וְגַם מוֹבָא בְּשִׁבְחֵי-הַר"ן (סִימָן ב'): בִּימֵי קִטְנוֹתוֹ הָיָה רוֹצֵה תָּמִיד לְקַיֵּם: "שׁוֹיִתִּי ה' לְנִגְדֵי תָּמִיד", וְהָיָה מִתְנַגֵּעַ לְצִיר נֶגֶד עֵינָיו שֵׁם הַרְּוָה בְּרוּךְ הוּא, עֵינִ שָׁם; וְהֵלְוֵאִי שְׂנֵקִים זֹאת עֲכָשׁוֹ, מֵהַ שְׂרַבְּנוֹ ז"ל קַיֵּם בְּהִיּוֹתוֹ קָטָן, כִּבְּן חֲמֵשׁ אוֹ שֵׁשׁ (אֲשֶׁר סִפּוֹר זֶה הָיָה בְּגִיל הַנ"ל כְּיָדוּעַ, עֵינִ שָׁם); וּמִי שְׂמִדְבַר נֶגֶד זֶה, הוּא כְּמוֹ שְׂאֵחָד רוֹצֵה לְקַחַת אוֹתָךְ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. כִּי מֵהַ שֵׁךְ לֹמֵר: "דָּאִס אִיז נִישְׁט דָּעם רַבִּינ'ס זַאךְ" וְכוּ'; אִין אֹמֵר דְּבַר כְּזֶה, אֲלֹא רַק מִי שֵׁשׁ לוֹ טְנוּף וּמוֹתְרוֹת בְּרֵאשׁוֹ; כִּי הֲלֹא כָּל הַתּוֹרוֹת שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל הֵם דְּרָכִים וְשִׁבְלִים וְהַשְּׂגוֹת, אֹרוֹת צַחְצַחוֹת אִיךְ לְהַשִּׁיגוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל תּוֹרָה מְדַבֵּרַת מְעוֹלָמוֹת רִוְחָנִים, אִךְ מִפְּאַת רְחוּקָנוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ הַצֵּרֶךְ לְהַלְבִּישׁ עֲצָמוֹ בְּאֲלָפִים וְרַבְּבוֹת לְבוּשִׁים וּמְלָבוּשִׁים שׁוֹנִים, כְּדִי שְׂתַכַּנֵּס בְּנוֹ אִיזוֹ הַתְּנוּצָצוֹת זִיו אֹרוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאִם רַק מְצִיִּתִים אֶת רַבְּנוֹ ז"ל בְּתַמִּימוֹת וּבְכַשִּׁיטוֹת גְּמוּרָה, וּמְקִימִים אֶת כָּל הַנְּאָמָר בְּכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה, עַל-יְדֵי-זֶה בְּמִשְׁךְ כַּמָּה שְׁנִים נִזְדַּכֵּךְ הַמַּח, וְרוֹאִים אֶת שְׁפַע הָאֹר וְהַחַיּוּת וְהַזִּיו וְהַיְחוּדִים

(צ) זֶה אִינוֹ עֵינִ רַבְּנוֹ ז"ל.

קמ   אָשֶׁר   ג' קמה   בַּנְחַל

וְהַעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בְּכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה. וּבְנֵדָאֵי מִי שְׁעָסוּק בְּלִשׁוֹן-
הָרַע וּבְלִיצָנוֹת, מִחוּ מְלֵא צוּאָה וְטִנוּף, כַּמּוּבָא (בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק
א', סִימָן סא, בְּאֵרִיכוֹת), עֵינֵי שָׁם; מַה שְּׂאִין בֵּן מִי שְׁמַתְמִיד מְאֹד בְּתוֹרָה
הַקְדוּשָׁה, וְשׁוֹקֵד עַל דְּלִתוֹת סִפְרֵי רַבְנּוּ ו"ל וְהַזֵּהר הַקְדוּשׁ וְכַתְּבֵי
הָאֲרִיז"ל וְהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְדוּשׁ, אֲזִי נִפְתָּחִים לְפָנָיו עוֹלָמוֹת
חֲדָשִׁים לְגַמְרֵי, וְחֵי חַיִּים רוּחָנִיִּים לְגַמְרֵי. מַה שְּׂאִין לְהַשׁוֹטִים שׁוֹם
הַשְּׂגָה וְתַפְיֶסָה בְּזֶה כָּלָל; כִּי הַכִּפְרֵי הַזֶּה, אֲשֶׁר אוֹכֵל כָּל יָמָיו תִּבֶן
וּמוֹץ, פֶּת שְׁחוּרָה וְכוּ', אִיךָ יִרְגִישׁ אֵיזָה טַעַם בְּקִמַח סֶלֶת וּמַעֲדָנֵי
מֶלֶךְ וְכוּ'! ?

וְעַל-כֵּן, חֲמֻדַת לְכַבֵּי! לְמַעַן טוֹבְתָךְ הַנְּצַחִית, רַק חֲזַק וְאַמֵּץ
מְאֹד מְאֹד לְהַתְמִיד בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, וְתִלְמַד בְּכָל יוֹם בְּחִיּוֹת חֲדָשָׁה
בְּתוֹרַת רַבְנּוּ ו"ל, וְאֵל יַעֲבֹר לָךְ יוֹם שְׁלֵא תִלְמַד בּוֹ אֵיזוֹ תּוֹרָה
מִ"לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן", וְלוֹמֵר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מִ"לִקוּטֵי-תְפִלוֹת", אֲשֶׁר
דָּבַר זֶה יִזְכֵּךְ אֶת נַפְשְׁךָ מְאֹד, וְתִזְכֶּה לְהַאֲרִיךָ בְּשִׁפְעַת רוּחָנִיּוֹת
אַלְקוֹת, עַד שֶׁכָּל הָעוֹלָם כָּלוּ יֵאִיר לְפָנֶיךָ מְאֹד. כַּמְאֹמֵר רַבְנּוּ ו"ל
(לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קלג): הַצְּדִיק מְאִיר תְּמִיד, אִךְ הַמְּנִיעָה מֵצַד
הָאֲרָץ, הֵינּוּ בְּנֵי-אָדָם הַמְּשַׁקְעִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְעַל-כֵּן אֵינָם יְכוּלִים
לְקַבֵּל אוֹר הַצְּדִיק, עֵינֵי שָׁם; וּמַחֲמַת שְׁהֵם לֹא יְכוּלִים לְקַבֵּל, עַל-כֵּן
חוֹשְׁבִים כִּי גַם אַחֲרִים אֵינָם יְכוּלִים לְקַבֵּל, וּמוֹנְעִים גַּם אֶת אַחֲרִים
וְכוּ'. וּבְאֵמַת הַכֹּל בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן, וְיָבוֹא הַיּוֹם כְּשֶׁתִּהְיֶה
רְשׁוֹת וְתִגְמַר הַדְּפֶסֶת כָּל הַ"שְּׁפַת הַנְּחַל" עַל כָּל הַ"לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן"
וְכָל הַסְּדוּר שֶׁהוּא כְּוֹנֵת הַתְּפִלָּה וְהַמְּצוּוֹת (אִם תִּרְאֶה אֶת סֵפֶר "בְּרִית
שְׁלוֹם", אֲזִי יִתְנוּצֵץ לָךְ מֵהוּ כָּל הַסְּדוּר). וְכֵן הַסֵּפֶר עַל הַ"עֵץ חַיִּים"
וְ"פְרֵי עֵץ חַיִּים", וּבְפְרָטִיּוֹת סֵפֶר הַיְחוּדִים שֵׁישׁ אֲצִלִּי עַל כָּל עֲנִיָן
וְעֲנִיָן בְּפְרָטִי פְרָטִיּוֹת, וְהַכֹּל מִיֶּסֶד וּמִפְרָשׁ עַל-פִּי דְבַר רַבְנּוּ ו"ל, אֲזִי
תִּבִּין וְתִשְׁכִּיל, כִּי יֵשׁ עֲפָעַס הַעֲכָעָרְס פּוֹן גְּאֲרִשְׁקִיטָן אוֹן קָלִין
קַעֲפִילְדִיג' וְכוּ'; הֵינּוּ שֵׁישׁ בְּזֶה הָעוֹלָם לְהַשִּׁיג יוֹתֵר מִהַשְּׁטִיּוֹת
וְקִטְנוֹת הַדַּעַת שֶׁל קִנְאָה וְשִׁנְאָת חֲנָם וּמַחֲלַקְתָּ לָךְ. אוֹי, רַבּוֹנוּ שֶׁל

(ק) יֵשׁ מְשֻׁהוּ מְרַמֵּם יוֹתֵר מִכָּל הַשְּׁטִיּוֹת וְהַרְאֵשׁ-הַקֶּטָן.

אֲשֶׁר   ג' קמה   בַּנְחָל   קמא

עולם, חוס ונחמל וגלה אורף האין סוף לְכָל יִשְׂרָאֵל, וְיִרְגִישׁ כָּל אֶחָד עֲרֵבוּת נֶעֱם זִיו שְׁכִינַת עֲזָרָה.

זֶה מְבַקֵּשׁ מִמֶּךָ: תֵּן לִי "מִים", עֲלֶיךָ לְהִתְעוֹרֵר לְיַחַד שֵׁם הַיְיָ"ה אֲדַנְיָי יֵאֱהַדוֹנֵק"י הָעוֹלָה צ"א; זֶה מְבַקֵּשׁ "שְׁכָר", עֲלֶיךָ לְיַחַד עֲשֶׂר פְּעָמִים שֵׁם ב"ן, הָעוֹלָה כְּמִנֵּין "שְׁכָר"; זֶה צוֹעֵק: נִשְׁבְּרָה לִי "רְגֵל", עֲלֶיךָ לְהִתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה, וּלְיַחַד שְׁמוֹת: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, הָעוֹלָה "רְגֵל". וְכֵן בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה יְכוּלִים לְיַחַד יַחֲוּדִים אַחֲרֵים, כִּי הוּא יִתְבַּרֵךְ מְאִיר תְּמִיד בְּהֶאֱרָה וּבְזִיו וּבַחֲיוּת נִפְלָא. וְעַל-כֵּן אֲשָׂאֵל אוֹתְךָ, אֵיךְ יַחְלִיף הָאָדָם אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת אֶל טְנוּף וְצוּאָה וְכוּ'?! בְּרַח לָךְ בְּרִגְעַת זֶה אֲלֵיו יִתְבַּרֵךְ, וְהִתְמַד בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְשִׁתַּק לְכָל מַחְרָפֶיךָ וְלַמְבֹזֵי נִפְשֶׁךָ, וְהִדְבַק עֲצֻמְךָ בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְכָל מַה שְׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ תִּדְעַ, כִּי הוּא לְטוֹבָתְךָ הַנְּצַחִית, כִּי כָל מְאוֹרְעוּתֵיו שֶׁל הָאָדָם הֵם לְטוֹבָתוֹ. וְזֹאת הַבְּחִינָה הִיא מְעִין עוֹלָם הַבָּא (עֵינִן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד'). וַיֵּשׁ לֹאמֵר (תְּהִלִּים עג, א): "אֵךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל אֱלֹקִים לְבָרִי לְבָב", דְּאוֹתָם שֶׁהֵם בָּרִי לְבָב, יוֹדְעִים וּמְבִינִים שְׁאֵלֵקִים טוֹב, וְכָל מַה דְּעָבִיד רַחֲמָנָא לְטַב עָבִיד (בְּרֻכּוֹת ס:), אֲפֹלוּ כְּשֶׁנוֹהֵג בְּמִדַּת הַדִּין, שֶׁהַלְבִּישׁ עֲצוּמוֹ הַדִּין בְּאֵילּוֹ מְצַרְעִים, וְעֵינִן בְּלִקוּטִי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן נה), אֲשֶׁר אִם דָּנִים לְכַף זְכוּת אֶת הַרְשָׁעִים הַזּוֹכִים בְּדִין עֲכָשׁוּ, עַל-יְדֵי-זֶה יִפֹּל הָרַע עֲלֵיהֶם, וּמֵה שֶׁרָצוּ לְרְאוֹת בָּנוּ יִפֹּל עֲלֵיהֶם.

הַעֲקֵר רַק חֲזוּק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד, וְאֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ אִתְךָ, עֲמֵךְ וְאַצְלָךְ, וּבִקְשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁתִּזְכֶּה לְשִׁמְשׁ אֶת רַבְּנֵי ו"ל בְּזֶה וּבְבָא, וְאֲשֶׁר אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת זֹאת כְּכֹר כ"ב שָׁנִים רְצוּפוֹת מֵדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ. וְרְאוּי לָנוּ לְשִׁמְשׁ אֶת רַבְּנֵי ו"ל בְּגוּף וּבְנַפְשׁ וּבְמִמּוֹן, אַחֲרֵי כָּל הַטוֹבוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִהַמְּקוֹמוֹת הַמְּטַנְפִים וְכוּ', כְּאֲשֶׁר כָּל אֶחָד יוֹדֵעַ נִגְעֵי לְבָבוֹ וּמְכַאֲבֵי נַפְשׁוֹ. וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יֵאִיר עֵינֵינוּ בְּמְאוֹר תּוֹרָתוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ...

קמב אָשֶׁר ג' קמוּ בַנְחַל

רָאָה לְלַכֵּת אֶל ... אֹדוֹת "אָשֶׁר בַּנְּחַל", חֶלֶק י"א, כִּי דָרָךְ
הַטְּלָפוֹן הוּא מוֹלִיכֶךָ סָחַר סָחַר, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָשִׁיב לִי אֶת זֶה.

ג' קמוּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׂשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדִיד נַפְשִׁי, שׁוֹתָה
מִמִּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, ... נִרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ כָּבֵר קִבְּלָתִי כַּמָּה פְּעָמִים, וּמֵרַב טְרַדוֹתֵי לֹא הָיָה הַפְּנָאֵי
לְהַשִּׁיבֶךָ.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (שיחות-הַר"ן, סימָן רכב), שְׁכָל הַתְּהוּוֹת
מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית הָיָה רַק בְּשִׁבִיל מָה שֶׁצָּפָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂיִהְיוּ
אֲנָשִׁים שְׂיִהְיוּ לָהֶם יְסוּרִים בְּעֵינֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, מַחֲמַת הַבְּלוּלִים
וְהַכְּפִירוֹת הָעוֹלִים עַל הַמַּחְשְׁבוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וְהֵם יִתְגַּבְּרוּ כְּנֶגֶד
אֱלוֹ הַמַּחְשְׁבוֹת וַיִּתְחַזְּקוּ בְּאֱמוּנָה, וְרַק בְּשִׁבִיל זֶה בְּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
אֶת כָּל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, עֵינֵי שָׁם; עַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְכַבִּי! אֲסוּר לָךְ לִפְלֵ
בְּדַעְתָּךְ כָּלֵל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שְׂאֵתָה זוֹכָה לְהִיּוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
שְׂיִהְיֵא מְקוֹר הָאֱמוּנָה, שְׁעַר הַתְּפִלָּה, מְקוֹם הַנְּסִים (עֵינֵי לְקוּסְטִי-מוֹהֲר"ן,
חֶלֶק א', סימָן ז'), בְּיַדֵּי רְאוּי לָךְ לְשִׁמּוֹחַ מְאֹד מְאֹד, וְלִהְיוֹת תָּמִיד אַף
וְרַק בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה. וְאָמְרוּ חו"ל (כְּתוּבוֹת קי.א.): הַמְּהַלֵּךְ ד' אֲמוֹת
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִבְּטַח לוֹ שֶׁהוּא בֵּן עוֹלָם הַבָּא, עֵינֵי שָׁם; וְאָמְרוּ (שֵׁם
קי.): כָּל הַדֵּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דּוֹמָה כְּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱלוֹהִים וְכוּ'; וּפְרַשְׁתִּי
בְּמְקוֹם אַחֵר: דּוֹמָה הוּא לְשׁוֹן דְּמִיּוֹן, כַּחַ הַמְּדַמָּה, הֵינּוּ כִּי מִי שֶׁגָּר
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, גַּם בְּדְמִיּוֹנוֹ וּבְכַח הַמְּדַמָּה שְׁלוֹ מֵאִיר שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱלוֹהִים,
מָה שֶׁאֵין בּוֹ הַדֵּר בְּחוּץ-לְאֶרֶץ דּוֹמָה כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֱלוֹהִים, בְּדְמִיּוֹנוֹ
וּבְכַח הַמְּדַמָּה שְׁלוֹ עוֹלוֹת מַחְשְׁבוֹת שֶׁל מְמוֹן וְכוּ'.

יְדִידֵי הַיְקָר! חֲזַק וְאַמֵּץ! וַיֵּשׁ לוֹמַר שֶׁהוּא סוֹפֵי תְבוּת: קַיִץ,
וְהוּא עַל דָּרָךְ (אֵיּוֹב כח, ג): "קַיִץ שָׁם לַחֲשָׁף" וְגוּ'; הֵינּוּ עַל-יְדֵי

אֲשֶׁר   ג' קמו   בְּנַחֵל   קמג

התחזקות שְׁמִחָזֵק' וּמֵאֲמִץ' אֶת עֲצָמוֹ, וְאִינוּ מְנִיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְפַל, עַל-יְדֵי-זֶה קִיץ' שֵׁם לַחֲשֵׁךְ, נַעֲשֶׂה קֶץ לְצִרוֹתָיו וְחֲשֻׁכוֹתָיו. הָעֶקֶר תְּהִיָּה רָגִיל בְּאֲמִירַת הַרְבֵּה דְפִים גְּמָרָא בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁיטוֹת, אֶפְלוּ בְּלִי פְרוּשׁ רִשׁ"י וְתוֹסְפוֹת, וְהִיא מְסַגֶּלֶת מְאֹד מְאֹד לְבַטֵּל אֶת הַיִּצְר הָרַע, וּבְפִרְטוּיֹת הַסְּפָקוֹת וְהַבְּלוּלִי אֲמוּנָה שְׁעוּלִים עַל הַדַּעַת. כִּי גְּמָרָא' גִּימְטְרִיָּה עִמְ'לִק' עִם הַד' אוֹתִיּוֹת, עַל-יְדֵי לְמוֹד גְּמָרָא' מְבַטֵּלִין אֶת קְלַפֵּת עִמְ'לִק' שְׁעוּלָה סִפִּיק', כִּי עֶקֶר קְלַפְתּוֹ הִיא לְהַכְנִיס סְפָקוֹת בְּאֲמוּנָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְקַרֵּר אוֹתוֹ.

יְדִידֵי הַיְקָר! אֵל תְּהִיָּה בְּטָלָן, אַתָּה גֵר בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְדַרְשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת בְּרָאשִׁית, פְּרָשָׁה טו, סִימָן ד) עַל פְּסוּק (בְּרָאשִׁית ב, יב): "וַיִּזְכֹּר הָאֱרֶץ טוֹב" — מְלַמֵּד שְׂאִין תּוֹרָה פְּתוּרַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל; קַח לָךְ עֲכָשׁוּ מְסַכַּת בְּרָכוֹת, וְתַתְּחִיל לֹאמַר הַרְבֵּה דְפִים בְּכָל יוֹם, וּכְשֶׁתִּזְכֶּה לְסִים בְּרָכוֹת — תַּתְּחִיל שִׁבְתָּ, וְאַחֲרֵי-כֵן עֲרוּבִין, פְּסָחִים, רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹמָא, סָפָה וְכוּ' וְכוּ', עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסִים אֶת כָּל הַשָּׁ"ס, וְכֵן תַּתְּנֶהג כָּל יוֹם וְתִהְיֶה עֶקֶשׁן גְּדוֹל עַל אֲמִירַת גְּמָרָא, וְאִזּוּ יִסְתַּלַּק מִמֶּךָ הַסֵּמ"ף-מ"ם לְגַמְרִי. וְעַל-כֵּן אוֹרֵב הַסֵּמ"ף-מ"ם עַל לְמוֹד גְּמָרָא יוֹתֵר מְכַל הַלְמוּדִים, כִּי הוּא יוֹדֵעַ, אֲשֶׁר גְּמָרָא' מְבַטֵּל אוֹתוֹ לְגַמְרִי (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רִיד); וְזֶה סִיּוּם מְסַכַּת אֵינן לְעֵשׂוֹת, רֹאשִׁי תְבוֹת שְׁמוֹ; כִּי מוֹנֵעַ מִלְּמַד גְּמָרָא. וְאִם הָיוּ בְּנֵי-אָדָם יוֹדְעִים מַעֲלַת אֲמִירַת גְּמָרָא בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְאֵל מָה יְכוּלִים לְהַגִּיעַ עַל-יְדֵי-זֶה, הָיוּ תְּמִיד מִתְּמִידִים בְּזֶה אֶפְלוּ נִים וְלֹא נִים, תִּיר וְלֹא תִיר, אֶפְלוּ יוֹשֵׁב בְּחִנּוּת וְנוֹסֵעַ בְּדֶרֶךְ, הִיתָה עִמּוֹ גְּמָרָא, וְהִיָּה אוֹמֵר גְּמָרָא. וְכִבֵּר אָמְרוּ חַז"ל (בְּבֵא מְצִיעָא ל.ג.): גְּמָרָא אֵין לָךְ מְדָה גְּדוּלָה מְזוּ, עֵין שָׁם; וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ לְהַתְּחִיל לְקִים זֹאת עַל-כָּל-פְּנִים מְעַכְשׁוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְגֵאלַת הַנֶּפֶשׁ וְלְהַדְּבִיקָה אֶל שְׂרָשָׁה הָעֲלִיוֹן, כִּי עַל-יְדֵי לְמוֹד גְּמָרָא וּבְפִרְט בְּלִילָה (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ג), כִּשְׁהוּא צָר לְאָדָם (עֵין שָׁם, סִימָן לח), אִזּוּ זוֹכָה לְהַדְּבִיק אֶת נַשְׁמָתוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי עַל-יְדֵי לְמוֹד גְּמָרָא, הַמְּלָכוֹת עוֹלָה עַד אֵין סוּף.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

תְּרָאָה לְכַתֵּב לִי, וּמִמֶּשׁ חַיִּים תְּפִיחַ בִּי.

קמד אָשר ג' קמז – ג' קמח בַּנְחַל
ג' קמז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי – עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיְגַשׁ ה'תש"ם.

שְׁלוֹם לְהַבְחוֹר הַגָּדֹל עַל שְׁפַת הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ
יִגַן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר.

תִּרְאֶה לְהִבְיָא אֵלַי בְּמַהִירוֹת הָאֶפְשָׁרִית סָף ע"ב [שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם]
דוֹלָר לְהַמְתָּקֵת אֵיזָה דִּין נוֹרָא מְמָף, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִרְחַם עָלֶיךָ,
וַיִּמְשִׁיךְ עָלֶיךָ אוֹר הַחֶסֶד, וְתִרְאֶה לְכוּן כָּל הַשַּׁבַּת בְּשֵׁם ע"ב כְּזֶה:
יו"ד ה"י וי"ו ה"י, וּבְכָל בְּרָכָה שֶׁתִּזְכִּיר, וּבְכָל תְּפִלָּה שֶׁתִּתְפַּלֵּל,
תִּרְאֶה לְכוּן שֵׁם הַזֶּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה קוּוֹה קוּיִתִּי שִׁיתְקַן הַכֹּל. לְמַעַן
הַשֵּׁם אֵל תִּשְׁנֶה כָּלֵל.

גַּם אֲבָקֶשְׁךָ מְאֹד לְכַל תְּשִׁיב לְמַחְרָפִי וְלַמְבֹּזֵי נַפְשְׁךָ שׁוֹם דְּבָר,
אֲפִלוּ שְׁלֹא תוּכַל כְּבָר לְסַבֵּל אוֹתָם. אַחֵי, תִּאֲרִיךְ אַפְךָ וְהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ
לְטוֹבָה.

הַעֲקֹר צָרִיף שֶׁתִּגְדִּיל עֲצָמְךָ לֹא לְרִצּוֹת לְשִׁמְעַ מַה שֶּׁאַחֲרִים
אוֹמְרִים. מַה לָּךְ עִם אַחֲרִים?! הַדְּבַק בַּנְּפִשְׁךָ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

וּמַה טוֹב וּמַה נְעִים אִם תִּזְכֶּה לְחֹזֵר הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת בְּכָל
יוֹם לְהַשְׁלִים נִשְׁמָתְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' קמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי – עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיְגַשׁ ה'תש"ם.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיִגוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הַבְּחוֹר הַיָּקָר ... גֵּרוֹ יְאִיר, גֵּר
לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ.

אַקוּוֹה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁתִּזְכֶּה לַעֲשׂוֹת סִיּוֹם בְּ"לְקוּטִי-הֶלְכוֹת"
עַל יוֹמָא דְהִילּוּלָא שֶׁל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל, שִׁיתְקַים בְּמוֹצָאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ

אֲשֶׁר   ג' קמח   בְּנַחַל   קמה

הִזָּה, וְכֵן תִּכְרַף-וּמִיד כְּשִׁתְּעֶשֶׂה סִיּוּם, רְאֵה לְהִתְחִיל עוֹד פַּעַם, וּמִי יִתֵּן שְׂתוֹזֶכֶה לְסִיּוּמוֹ עוֹד פַּעַם בְּשָׁנָה הַבָּאָה, כִּי אֲשֶׁרִי הָאִישׁ הַזּוֹכֶה לְשִׁקֵּד עַל דְּלִתּוֹת סִפְרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל, כִּי הוּא הָאִישׁ אֲשֶׁר הִבִּין הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב אֶת תְּכוּנַת הָאָדָם בְּפִרְטֵי פִּרְטִיּוֹת, וְהוּא אֲשֶׁר הִבִּין הַיֵּטֵב אֶת הַבְּעַל-דָּבָר מֵה שְׂרוּצָה לַעֲשׂוֹת עִם הָאָדָם, וְהִלְוֵאִי הָיוּ אֲנָשִׁי שְׁלוּמֵנוּ שׁוֹקְדִים בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, אֲזִי הָיוּ רוֹאִים שְׁכָל הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים לְקוֹחִים מִשָּׁם, וְהֵם סִלְתָּ סִפְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל, אֲשֶׁר עָלְיוֹ סִמְךָ רַבֵּנוּ ו"ל אֶת יָדְיוֹ יוֹתֵר מִכָּל תַּלְמִידָיו. וְתַדַּע, שְׁכָל אֱלוֹ מֵאֲנָשִׁי שְׁלוּמֵנוּ, שֶׁהִתְמִידוֹ בְּ"לִקוּטֵי-הַלְכוֹת" — הִצְלִיחוּ מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ. כִּי צָרִיךְ שִׁתַּדַּע, כִּי הָאָדָם הוּא יַחֲדִי, וְאֵין לוֹ עוֹד חֵבֵר טוֹב אֲשֶׁר יָכוֹל לְהִסְבִּיר לוֹ אֹר וְדַעַת רַבֵּנוּ ו"ל כְּמוֹ מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁשׁוֹקֵד עַל סִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ "לִקוּטֵי-הַלְכוֹת". וּמִסְפָּרִים עַל הַרֵב הַחֲסִיד ר' יִשְׂרָאֵל קֶאֱרֵדוֹנֶעֶר ו"ל, כְּשֶׁהָיָה לוֹמֵד "לִקוּטֵי-הַלְכוֹת", הָיוּ עֵינָיו זוֹלְגוֹת דְּמָעוֹת, מְרַב תְּשׁוּקָה וְזִיו וְחַיּוּת שֶׁהִרְגִישׁ בָּזָה. וּבִימֵי נַעֲרוּתִי, כְּשֶׁהָיִיתִי עוֹד בְּחוֹר צָעִיר הָיִיתִי מִתְמִיד מְאֹד מְאֹד בְּ"לִקוּטֵי-הַלְכוֹת", וְכָל הַתַּחֲזָקוֹתֵי הַיְתָה רַק מִשָּׁם, וְעַל-כֵּן, יְדִידֵי הַיְקָר! תִּרְאֶה שְׁלֵבֶל יֵלֶךְ לָךְ יוֹם בְּלִי "לִקוּטֵי-הַלְכוֹת", וְתִרְבֶּה בְּהַתְּבוּדָדוֹת בְּתַמִּימוֹת וּבִכְפִּישִׁטוֹת וּבְלִמּוּד שְׁלַחַן עֲרוּךְ הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם, וְכֵן גַּמְרָא וּמִשְׁנֵיּוֹת, וְאֵל יַחֲסֹר לָךְ יוֹם בְּלַעְדָּם, וְסוּף הַכְּבוֹד לְבָא, שְׂתוֹזֶכֶה לְהַפְּלִל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. רַק חֲזוּק וְאַמֶּץ מְאֹד מְאֹד, וְאֵל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה, וְאֵל תִּחַלֵּשׁ דַּעְתְּךָ, שְׂאֵתָה יַחֲדִי — אֲשֶׁרִיךְ וְאֲשֶׁרִי חֲלָקָה, שְׂאֵין מִי שְׂיִבְלֵבֶל אוֹתְךָ, וְאִם כִּי רֵאשִׁיתְךָ מִצָּעֵר, אֲבָל בְּאַחֲרִיתְךָ תִּשְׁגֶּה מְאֹד, וְסוּף כָּל סוּף תִּצְלִיחַ מְאֹד מְאֹד בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, רַק לְהִיּוֹת עֵקֶשׁן גְּדוֹל עַל כָּל נִקְדָּה טוֹבָה שְׂאֵתָה מִקְבֵּל עַל עֲצָמְךָ, וְלֹא לְהַתְּבַלְבֵּל מִשׁוּם דְּבָר שְׂבַעוּלָם.

וּבְפִרְשָׁה זוֹ (בְּוֹאשִׁית מו, א): "רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי", נִקּוּד עַל "רַב" — תְּבִיר, לְרִמּוֹ — אֵף שֶׁכָּבֵר הָיָה רַב וְשִׁלִּיט עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם, אֵף-עַל-פִּי-כֵן "עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי" — דְּבוּק בְּחַי הַחַיִּים. וְהַטַּעַם — כִּי הָיָה תְּבִיר, שְׁבוּר בְּעֲצָמוֹ לְגַמְרֵי כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר, כִּי עַל-יְדֵי לֵב נִשְׁבָּר יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְהַפְּלִל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מֵה

קמו אשר ג' קמט בנחל

שְׁהָאָדָם יוֹתֵר מִקְרֵב אֶל רֵבֵנוּ ז"ל, יוֹתֵר עֲנוּה וְשִׁפְלוּת וְלֵב נִשְׁפָּר נִכְנָסִים בּוֹ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עב); וְעַל-כֵּן זֶה סִימָן אִם הוּא מִקְרֵב אֶל רֵבֵנוּ ז"ל אוֹ לֹא, אִם לְבוֹ שָׁבוּר בְּאֲלָפִים וְרִבְבוֹת רְסִיסִים, אֲזִי יְדוּעַ שֶׁהוּא בְּאֵמֶת מִקְבֵּל מֵרֵבֵנוּ ז"ל, כִּי עַל-יְדֵי יִשׁוּת וְגֵאוּת אֵין לוֹ שׁוּם תְּפִיסָה וְהִשְׁגָּה בְּסִפְרֵי רֵבֵנוּ ז"ל, וּבִשְׂבִיל זֶה רֵב הַעוֹלָם מִתְרַשָּׁלִים מִלְּמַד "לְקוּטֵי-הֶלְכוֹת", מִפְּאֵת הַיִּשׁוּת וְהַגֵּאוּת שֶׁנִּכְנָסָה בְּלִבָּם, עַל-כֵּן אֵינָם רוֹאִים בּוֹ שׁוּם הָאָרֶה וְחִיוּת. וְכֵן הוּא בְּסִפְרֵים שְׁזַכְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אִי אֶפְשָׁר לְהִרְגִישׁ בָּהֶם אִיזוֹ הָאָרֶה וְזִיו וְחִיוּת, כִּי אִם כְּשֶׁכָּבַר בְּטֵל אֶת יִשׁוּתוֹ וְגֵאוּתוֹ לְגַמְרֵי. וְכֵל זְמַן שֵׁישׁ אֲצֵל הָאָדָם אִיזוֹ יִשׁוּת וְגֵאוּת, וְאֵין לְבוֹ שָׁבוּר בְּתַכְלִית הַשְּׂבִירָה, לֹא יִהְיֶה לוֹ שׁוּם הִשְׁגָּה וְתְפִיסָה בְּסִפְרֵים אֱלוֹ, כִּי (יִשְׁעִיָּה נז, טו): "אֲשַׁכּוֹן וְאֶת דְּכָא"; וְאָמְרוּ חַז"ל (סוֹטָה ה.): אֶתִּי דְכָא; הֵינּוּ מִי שֶׁהוּא דָּךְ וְנִכְלָם, הוּא עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְלִהְפֹךְ — אֵין אֲנִי וְהוּא יְכוּלִים לְדוֹר, עֵין שָׁם; וְעַל-כֵּן, יְדִידֵי הַיִּקָּר! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד, וְחֲזַק עֲצָמְךָ מְאֹד מְאֹד בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים, וּבִפְרָט, שְׁתַּהַלֵּה לְאֵל, אֶתֵּה נִמְצָא בְּ"הֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ", אִם אָמְנָם שֶׁהַבְּעַל-דְּבָר מִסְתִּיר הַכֹּל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן סוּף כָּל סוּף יָבוֹא הַיּוֹם וְיִתְגַּלֶּה הָאוֹר הַגָּנוּז, וְיִתְגַּלֶּה אִזְרוֹ יִתְבָּרֵךְ אֲשֶׁר הוּא נִיָּעֵלֵם דְּבָרוֹ עֲדִין מִכָּל הָעוֹלָם; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׁזַכְנֵנוּ לְהִיּוֹת בְּחֻלְקוֹ שֶׁל רֵבֵנוּ ז"ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' קמט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְר וְיַחֲי ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה לְיָדִיד נִפְשֵׁי, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נְרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶךְ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבֶךָ — יִקְצְרוּ הַיָּמִים יְרִיעוֹת. וְסִפְרֵי רֵבֵנוּ ז"ל בְּיַדֶּיךָ — הַפֶּךָ בָּהֶם, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרַגּוּעַ לְנַפְשֶׁךָ.

אָשֶׁר   ג' קמט   בַּנְחָל   קמז

ובפרטיות תעשה לך שעור קבוע ב"לקוטי-הלכות" על-כל-פנים מהיום הזה, שהוא יום ההולא של מוהרנ"ת ז"ל, ומי יתן שתלמד בכל יום כסדרן מעט ועוד מעט, עד שתזכה לסיים את כל ה"לקוטי-הלכות". ושמעתי מאנשי שלומנו היקרים, שאותם אנשי שלומנו שהיו רגילים בלמוד "לקוטי-הלכות", האירו באפן אחר לגמרי, "די אלע וואס האבין זיך גיוויקט אין די "לקוטי-הלכות", האבין גאר אנדערשט גישיינט". ור' צבי אריה ליפעל ז"ל, היה רגיל לומר, שבאומן אמרו: פארנואס האט דער גיטהון אזוי גוט אין אידישקייט? ווייל ער האט גילערנט אסאך "לקוטי-הלכות", פארנואס איז דער אראפ גיפאלין? ווייל ער האט קיין "לקוטי-הלכות" נישט גילערנט".

והכלל, אהובי, אחי! עוד לא היה ספר בעולם, שיבין כל-כף את נגעי ומכאובי לב האדם כמו מוהרנ"ת ז"ל. ואין לך ספר המחזק ומאמץ כל-כף, כמו ספרי "לקוטי-הלכות". וככלל זה תנקט בעצמך; כי האדם מצד עצמו הוא חיה רעה (איוב יא, ג): "ועיר פרא אדם יולד"; ועל-כן למה תפל בדעתך, שאתה מבקש טובה לאיזה בן-אדם, אשר עשית לו כל-כף כל-כף, ועכשו יורק בפניך — מה לעשות? אמר החכם מפל אדם (קהלת ז, כח): "אדם אחד מאלף מצאתי"; אין שום עצה, רק לפנות אליו יתברך, ולא לבקש טובות מבני-אדם וכו'. תאמין לי, שלא פדאי לקחת ללב ולהצטער בדברים כאלו, כי אם תקח אל הלב, ותצטער בדברים אלו, אזי אתה עלול לבא לידי מחלת לב, חס ושלום, יותר טוב לברח מבני-אדם, ולהרגיל עצמו לבקש רק ממנו יתברך, אשר הוא אב הרחמן, והוא יתברך בודאי לא יעזב אותך. כלך מבני-אדם, אשר אמר דוד המלך, עליו השלום (תהלים ס, ג): "ושוא תשועת אדם".

ידידי היקר! רבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהרנ"ת, חלק א', סימן סה),

ר) כל אלו ש"השרו" את עצמם ב"לקוטי-הלכות" האירו באפן אחר לגמרי.
ש) באומן היו אומרים: למה עשה זה טוב מאד ביהדות? מפני שלמד הרבה ב"לקוטי-הלכות". ולמה נפל זה מהיהדות? מפני שלא למד ב"לקוטי-הלכות".

קמח   אָשֶׁר   ג' קנ   בְּנַחֵל

שְׁמַכֵּל הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים צְרִיכִים לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַחֲר־כֵּן כְּשֶׁחֹזֵר מֵהַבְּטוּל, צָרִיךְ לְבָרַח אֶל תּוֹךְ הַתּוֹרָה וְחִדּוּשֶׁיהָ דְאוֹרֵי־תֵא.

וְעַל-כֵּן עָשָׂה זֹאת, בְּנֵי יִדִי הִקָּר! הַתְּמִד מְאֹד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה: "מְקַרָּא, מְשָׁנָה, גְּמָרָא, מְדַרְשׁ". וְתִרְאֶה לְחִדּוּשׁ בְּכָל יוֹם חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה עַל-פִּי הַהִקְדָּמוֹת הַנוֹרְאוֹת שֶׁקִּבְּלָנוּ מִרַבְּנֵי ז"ל, וְאִז תִּרְגִּישׁ טַעַם אַחֵר בְּחַיִּים. מַה לַעֲשׂוֹת?! כֵּן הַחַיִּים! וְעַקֵּר לִמּוּד רַבְּנֵי ז"ל הוּא לְהַמְתִּיק אֶת הַמְרִירוֹת (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֵר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כג), וְלִמְצֵא הַרְחָבוֹת בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת (עֵין שָׁם, סִימָן קצה), וְלְדוֹן אֶת עֲצָמוֹ תְּמִיד לְכַף זְכוּת (עֵין שָׁם, סִימָן רפכ), כִּי אֵין זֶה עֲצָה לְחַיּוֹת חַיִּים מְרוּרִים וְלְהַיּוֹת עֲצוּב תְּמִיד, כִּי צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אִם אֵתָּה לֹא תִרְחַם עַל עֲצָמְךָ, אֲזִי שׁוֹם בְּרִיָּה לֹא תִרְחַם עָלֶיךָ. עַל-כֵּן כָּלֵךְ מְלַקְחָת כָּל דָּבָר אֶל לִבְךָ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֹאִיר עֵינֵינוּ בְּמְאוֹר תּוֹרָתוֹ, וְנִזְכֶּה לְהַיּוֹת תְּמִיד שְׂמֵחִים וְעֹלְיוֹזִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' קנ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיְחִי ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הִקָּר וְהַנְּעִלָה, גֵּר הַרוּצָה לְהֹאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת, הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, ... עִם זִוְגָתוֹ הַצְּדִיקָה, נִרְם יֹאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

מִכְּתָבוֹ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְלְהַשְׁיִיבךָ — יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת, וּבִפְרָט בְּעֶסֶק כְּזֶה, אֲשֶׁר זְכוּת לְאִשְׁתׁ חֵיל עֲטָרַת בְּעִלָּה, שְׁמוֹסְרַת אֶת עֲצָמָה עַל גְּאֻלַּת הָאָרֶץ, בְּוִדְאֵי רְאוּי לָךְ לְשִׂמְחַ בְּזֶה מְאֹד, כִּי כְּמָה נְשִׁים תִּמְצָא בְּעוֹלָם כְּלוֹ, אֲשֶׁר בּוֹעֶרַת בְּהֵן כָּל-כֵּן קִדְּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ אִשְׁתְּךָ?! וְעַל-כֵּן רְאוּי לָךְ לְחִזְקָה וְלְאַמְצָה מְאֹד, כְּמֵאַמְרָם ז"ל (רֵאשׁ הַשָּׁנָה ו:): אִשָּׁה — בְּעִלָּה מְשֻׁמָּחָה. וְאַמְרוּ (סִנְהֶדְרִין עו:): הָאוֹהֵב אֶת אִשְׁתּוֹ כְּגוֹפוֹ וְהַמְּכַבְּדָהּ יוֹתֵר מִגּוֹפוֹ, וְהַמְּדַרִּיף בְּנֵיו וּבְנוֹתָיו בְּדֶרֶךְ

ישרה, והמשיאן סמוך לפרקן, עליו הכתוב אומר איוב ה, כד):
 "וידעת כי שלום אהלך", עין שם.

ואודות שאתה כותב שהשם יתברך יגאל את הארץ מעמק
 הקלפות — קלפת ישמעאל וקלפת ישראל, צריך שתדע שזה אינו
 ישראל, אלא ערב-רב, כי ישראל קדושים הם, ומה שנעשה עכשו
 בארץ ישראל הוא נפלאות תמים דעים, נעלם מעין כל חי, ומי שיש
 לו איזה לב או הרגשה רוחנית, רואה שכל מה שנארע עכשו בארץ
 ישראל, הוא למעלה מהשגת ושכל אנושי, וכלל ישראל עוברים
 עכשו מבחן רוחני גדול, ואשרי מי שיעבר את המבחן בשלום.

העקר להכניס את עצמו בעת כזאת באמונה חזקה, אמונה
 פשוטה בלי שום חכמות, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך
 כלל, ואין לנו אלא פינו, לבקש ולהתחנן ממנו יתברך לדבר עמו
 יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו. ואודות לגאל את הארץ — אין
 כחנו אלא בפינו, כמאמר ו"ל (שוחר טוב, תהלים קמט): פיהם של
 ישראל הוא חרבם, שנאמר (תהלים קמט, ו): "וחרב פיפיות בידם",
 עין שם; ועל-כן מה טוב לאדם לברח מאלו סכסוכים או מריבות
 — הן עם חבירו ומכל שכן עם מלוכה, כדאי להתביא את עצמו
 בסתר כנפיו יתברך, ולעסק רק בשירות ותשבחות, תהלות וזמירות
 אליו יתברך, ועל-ידי-זה ינצל מכל מיני פגעים רעים, אשר יש
 בעולם. ופתגם העולם ידוע: "די וועלט קען מען נישט איבער
 מאכן"^ת. והרב הקדוש ר' חיים מצאנז ו"ל היה רגיל לומר: בימי
 נערותי היה ברצוני לתקן את כל העולם כלו, ואחר-כך כשנעשיתי
 רב, אמרתי: מי יתן שאוכל על-כל-פנים לתקן את אנשי עירי,
 ואחר-כך כשנזקן יותר אמר: מי יתן שאוכל לתקן את אנשי ביתי
 על-כל-פנים, וכשכבר היה זקן אמר: מי יתן שאמתקן את עצמי לבד
 על-כל-פנים, ודברי פי חכם חן. ועל-כן כל מה שאדם בורח
 מסבוכים וסכסוכים — הן עם חבירו והן עם הסביבה, ומכל שכן
 עם מדינה וממשלה, כדאי ינצל מחבלי המשיח.

(ת) "אי אפשר לשנות סדר בעולם".

קנ אשר ג' קנא בנחל

חזקו ואמצו מאד מאד, ותהיו רק שמחים וטובי לב, שתהלה לאל, זכיתם לגור בארץ ישראל, ובפרט בעיר האבות, והשם יתברך יעזר לכם לגדל את בניכם בנקל, ויגדלו ויצמחו אילנות פים מאד ברוחניות ובגשמיות, אשר פרותיהן יהיו מתקים וערכים, ותזכו לרות רב נחת מהם, ולגדלם ולחנכם בנקל על טהרת הקדש בארץ הקדש ובעיר קרית ארבע היא חברון.

שלום וברכה וכל טוב סלה מדורש שלומכם וטובתכם, ומאחל לכם כל הברכות הפתובות בתורה...

אודות הספרים שבקשת, נשלח לכם בעזרתו יתברך בשבוע זה.

ג' קנא.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויחי ה'תש"ם.

שלום לידידי היקר, הרב החסיד ... גרו יאיר, מחשובי אנשי שלומנו היקרים, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו.

אודות ... שמעורר אותי, תדע כי רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן, סימן 20): מי שאינו שומע ומצית לדברי חכמים אמתיים, הוא יכול להשתגע, כי עקר שגעון של כל המשגעים הוא רק מחמת שהוא אינו מצית ושומע לדברי הבעלי שכל, כי המשגע — אם היה שומע ומצית לדברי אחרים, שהם הבעלי שכל, בודאי לא היה משגע כלל, כי אף-על-פי שלפי רוח שטות ושגעון שלו נדמה לו בברור גמור, שהוא צריך לילך קרוע, ולהתגלגל באשפה וכיוצא מדרכי השטות והשגעון, אף-על-פי-כן מאחר שהגדול ממנו אומר לו שאינו צריך לעשות כן, אם היה מבטל דעתו נגד דעת הגדול ממנו בחכמה, בודאי היה מתבטל כל השגעון שלו. נמצא, שעקר השגעון הוא רק מחמת שהוא אינו רוצה לשמע ולצית לדבר חכמים, עין שם. ואומר, שאדרבה, הוא החכם ואינו רוצה לצית.

אֲשֶׁר   ג' קנב   בְּנַחַל   קנא

ועל-כן מה אני יכול לעשות עמו? ! רחמנות גדולה עלי, נכנסה בו רוח שטות, ומענה אותו מאד, וצריכים נגדו מקלות ושמות (עין לקוטי-מזהר"ן, חלק א', סימן א'); ותמה אני עליך, איך תהיינה לך טענות עלי, מפני שוטה אחר, נאבדו כל הפקחין (תוספתא שבת, פרק יב)? ! וכן מפני ששוטה זה עשה שלא כהגן, אנחנו נאבד את אמונתנו (עבודה זרה נה). ! ועל-כן פליאה נשגבה עליך, שאתה מאשים אותנו, אדרבה, לך אתה ודבר עמו, אולי תפעל אתה, או אולי תוכל לקחת מקל ולהוציא את השגעון ממנו.

השם יתברך ירחם על כל החלושי כח וחלושי עצבים וכו' וישלח להם רפואה שלמה מן השמים בתוך שאר חולי ישראל.

הדורש שלומך...

אני מצדי אראה לכתב לו מכתב, ואם אזכה לפעל — מה טוב, ואם לא, אני את נפשי הצלתי, כי דברתי עמו כבר כל-כף הרבה פעמים, ולא הועיל כלל, ובכל פעם חוזר לשטותו, רחמנא לצלן.

ג' קנב.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויחי ה'תש"ם.

שלום וברכה אל האברך הנקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך הארוך קבלתי זה כמה שבועות, אך מרב טרדותי, לא היה הפנאי להשיבך תכף-ומיד כרצונך.

מה שאתה כותב, שמרב יאוש, אתה מרגיש כאלו אתה ישן שנה צמקה וכו'. חמדת לכבי! מדוע לא תחיה את עצמך עם הנקודות טובות שיש בך? ! ותאמין לי, שבלי המאמר "אזמרה לאלקי בעודי" (בלקוטי-מזהר"ן, חלק א', סימן רפב), אין שום חיות כלל,

קנב   אָשֶׁר   ג' קנב   בַּנְחָל

וְרֵאוּ לָנוּ לְשִׁמְחַ מְאֹד, שְׁבִתְקַף הַגְּלוּת הַמְּרָה הַזֹּאת שְׁעוֹבְרַת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּגוֹף וּנְפֶשׁ, זְכִינוּ לְהַתְּוֹדֵעַ מֵרַבִּי אֲמֵת כְּזֶה, רַבִּי רַחֲמָן כְּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד חַנּוּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ; אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ, שְׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי כְּזֶה, וְצָרִיךְ לְהַחֲיוֹת עֲצָמוֹ בְּזֶה מְאֹד מְאֹד. וְהִנֵּה מוֹהֲרֵינִי וְ"ל מְגַלֶּה, שֶׁעַל-יְדֵי שְׂאָדָם זוֹכֶה לְמִצָּא בְּעֲצָמוֹ אִיזוֹ נִקְדָּה טוֹבָה מִנְקֻדַּת יְהוּדוּתוֹ, זֶה בְּחִינַת הַתְּעוֹרְרוֹת הַשְּׁנָה; כִּי כְּשֶׂאָדָם רוֹאֶה שֶׁהוּא רַחוּק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, זֶה בְּחִינַת שְׁנָה, שֶׁהִיא אַחַת מִשְׁשִׁים בְּמִיתָה, וּמְרַגֵּשׁ עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ מֵת כְּבָר, רַחֲמָנָא לְצַלָן, אֲבָל כְּשֶׁמְחַפֵּשׁ וּמְבַקֵּשׁ וּמוֹצֵא בְּעֲצָמוֹ עֲדִין אִיזוֹ נִקְדָּה טוֹבָה, הַמְּצָב אִינוּ גְרוּעַ עוֹד כֹּל-כֵּךְ כִּמוֹ שְׂאָנִי חוֹשֵׁב, אֲזִי עַל-יְדֵי-זֶה נִתְעוֹרֵר מֵהַשְּׁנָה הַעֲמָקָה שְׁנֹפֵל בָּהּ.

וּבְזֶה מְפָרֵשׁ מִזְמוֹר ג' שְׁבִתְהִלִּים: "ה' מָה רַבּוֹ צָרִי"; הִינוּ הַצָּרִים שֶׁל הַנְּפֶשׁ, שֶׁהֵם הַחֲטָאִים וְהַעֲוֹנוֹת וְהַפְּגָמִים שֶׁל כָּל אֶחָד, שְׁזֶה עֵקֶר צָרוֹת הַנְּפֶשׁ, וּכְשֶׁהֵם מִתְּגַבְּרִים עַל הָאָדָם, חַס וְשְׁלוֹם, אֲזִי רוֹצִים לְהַפִּיל אוֹתוֹ בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וּכְאִלוֹ אִין לוֹ כְּבָר תִּקְוָה, וְלַעוֹלָם כְּבָר לֹא יֵצֵא מִצָּרָתוֹ וּנְפִילָתוֹ, שְׁזֶה בְּחִינַת "רַבִּים אוֹמְרִים לְנַפְשִׁי, אִין יִשׁוּעָתָה לוֹ בְּאַלְקִים סְלָה"; כִּי הַצָּרוֹת שֵׁישׁ לִי, הֵן מִיֵּאֲשׁוֹת אוֹתִי, כְּאִלוֹ לַעוֹלָם כְּבָר לֹא אֵצֵא מִצָּרוֹתִי, וּכְאִלוֹ אֲבָד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּנִּי, חַס וְשְׁלוֹם, שְׂאֹז הוּא נוֹפֵל בְּבְחִינַת שְׁנָה, בְּחִינַת: "אֲנִי שְׁכַבְתִּי וְאִישְׁנָה"; כִּי כְּשֶׂאָדָם נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ, זֶהוּ שְׁנָה מִמֶּשׁ, כִּי הַמַּחֲזִין שֶׁלוֹ יִשְׁנִים בְּקִטְנוּת. אֲבָל בְּאֲמַת הָאָדָם אֲסוּר לוֹ לֵיֵאֵשׁ עֲצָמוֹ בְּשׁוּם אַפֵּן שְׁבַעוֹלָם, וְצָרִיךְ לְהַתְּגַבֵּר וּלְהַתְּעוֹרֵר מֵהַשְּׁנָה עַל-יְדֵי מַעַט טוֹב שֶׁיִּמְצָא בְּעֲצָמוֹ, כִּי אֵיךְ אֶפְשֶׁר שְׁלֹא עֲשִׂיתִי אִיזֶה טוֹב?! וְאֵיךְ אֶפְשֶׁר שֶׁהַמְּצוּוֹת שְׁלִי כְּבָר אִינֵן שְׁווֹת כָּלֵל, חַס וְשְׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי שְׁמוֹצֵא בְּעֲצָמוֹ נִקְדוֹת טוֹבוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְעוֹרֵר מֵהַשְּׁנָה, וְזֶה בְּחִינַת "הַקִּיצוֹתֵי כִי ה' יִסְמְכֵנִי", שְׂאָנִי מִתְּגַבֵּר וּמִתְעוֹרֵר מִשְׁנָתִי, כִּי אִינִי מִיֵּאֵשׁ אֶת עֲצָמֵי עֲדִין, לְמָה? כִּי ה' יִסְמְכֵנִי, כִּי הַנִּקְדָּה טוֹבָה שֵׁישׁ בִּי, הִיא אֱלֻקוֹת גָּמוֹר, כִּי כָל הַטוֹב שְׂאָדָם עוֹשֶׂה, זֶהוּ הַחֲיוֹת אֱלֻקוֹת שְׁבוּ, כִּי הַמְּצוּוֹת אוֹ הַתּוֹרָה הֵן אַחְדוֹת אַחַת עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמְקַיֵּם אִיזוֹ מִצְוָה אוֹ לומֵד

אֲשֶׁר   ג' קנג   בְּנַחֵל   קנג

תורה, אֲזִי נִתְחַבֵּר עִם אֱלֻקוֹתָיו יִתְבַּרְךָ מִמָּשׁ. וְעַל-כֵּן כְּשִׁמְקִים אֵיזוֹ נִקְדָּה מִהִיָּהְדוּת, אֲזִי "ה' יִסְמְכֵנִי", כִּי נַעֲשִׂיתִי אַחַדוֹת אַחַת עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאֲזִי "לֹא אֵירָא מִרְכָּבוֹת עִם אֲשֶׁר סָבִיב שְׁתוֹ עָלַי", כִּי שׁוֹב אֵינִי מִתְיָרָא מֵהֶם, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהֵם כְּמָה רְכָבוֹת פְּגָמִים וְחֻטָּאִים שְׁעוֹמְדִים עָלַי לְהַפִּילֵנִי, חֶס וְשָׁלוֹם; כִּי מֵאַחַר שְׁאֵנִי מוֹצֵא בְּעֵצְמִי עוֹד אֵיזוֹ נִקְדָּה טוֹבָה מִנִּקְדַּת יְהוּדוּתִי, כִּי הִרְעַנְדָּה מִמַּעַט הַטּוֹב שְׁמוֹצֵא בְּעֵצְמוֹ (עֵינַן כָּל זֶה בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, הַשְּׂכֵמַת הַבֶּקֶר, הַלְכָה א', אוֹת ב').

וְלִמְעַן הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית, אַל תַּחֲשַׁב שְׁדָּבָר זֶה הוּא דָרֵשׁ טוֹב עַל פְּסוּק, אֲלֹא עָלֶיךָ לִילְךָ עִם זֶה, כִּי הַדְּבוּרִים שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל הֵם הַכְּלִים לְקַבֵּל בָּהֶם אֶת אוֹרוֹ הַגָּנוּז שֶׁל רַבְּנּוֹ ז"ל; אֲשֶׁרֵי הַשׁוֹקֵד עַל דְּלִתוֹת סִפְרֵיו הַקְּדוּשִׁים, וְאִז טוֹב לוֹ לְנִצְחַת נִצְחִים. וְכִבֵּר הַתְּפָאָר פֶּעַם מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל עַל סִפְרוֹ, שֶׁהוּא הַגֵּן-עֵדֶן שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' קנג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, אוֹר לְיוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיְחִי הַיְתִשׁ"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ לִידֵיד נַפְשִׁי, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

אֲחֵי הַיְקָר! הֶעֱקָר זִכֵּר מָה שְׁדַּבְּרָנוּ בְּשָׁבוֹעַ שְׁעֵבֵר כְּשֶׁהֵיִיתָ בְּבֵיתִי, כִּי אֶסוּר לְפַל בִּיאוּשׁ, וּמְכַל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן לְחֻשָׁב אֶפְלוֹ מִחֻשְׁבוֹת כְּאֵלוֹ, חֶס וְשָׁלוֹם, חֶס וְשָׁלוֹם וְכוּ', חֶס מְלֵהֲזִפִּיר. אֲבָקֵשׁ אוֹתְךָ מֵאֵד לְבַל תַּחֲלֵשׁ דַּעְתְּךָ כָּלָל, וְתִקְבַּל אֶת זֶה לְכַפְרַת עוֹנוֹת, וְרַבְּנּוֹ ז"ל אָמַר (סִפְרֵי הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּשׁוּבָה, סִימָן כה): תְּחִלִּישׁוֹת דַּעְתּוֹ שֶׁל אָדָם הִיא גְדוּלָה מִתְּעֵנִית, עֵינַן שָׁם; וְלִמְעַן הַשֵּׁם, לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית, תִּרְאֶה לְצֵאת מִחֻלִּישׁוֹת הַדַּעַת, כִּי (שָׁם הַמִּתְקַת הַדִּין, סִימָן ב'): תְּחִלִּישׁוֹת הַדַּעַת, הֵינּוּ עֲצָבוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה בָּא רַע מְזֵל, וְעַל-יְדֵי רַע מְזֵל, מִדַּת הַדִּין שׁוֹלֵט, עֵינַן שָׁם; וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה לָךְ לְהַשְׁאֵר בְּחֻלִּישׁוֹת

קנר   אָשֶׁר   ג' קנג   בנחל

הדעת, שָׂרַק מְעוֹרָר דִּינִים, חס וְשָׁלוֹם?! וְכָלֵל זֶה תִּנְקֹט בְּיָדֶיךָ:
לְעוֹלָם אַל תִּהְיֶה מְעַרְבַּ בְּשׁוֹם מַחְלָקַת וְסִכְסוּכִים, "כִּי הָאֱלֹקִים
יִבְקֹשׁ אֶת נִרְדָּף" (קִהְלֹת ז, טו), אֲפֹלוּ צַדִּיק רוֹדֵף אֶת הַרְשָׁע (מִדְרָשׁ
רַבָּה, פְּרָשַׁת אֲמֵר, פְּרָשָׁה כז, סִימָן ח'), וְאוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ — מִי שֶׁהוֹלֵךְ
בְּיָדַיִם, וּמַחְלִישׁ דַּעַת הַצַּדִּיק, כִּי (שָׁם, אוֹת צַדִּיק, סִימָן פח): הַצַּדִּיק יְכוּל
לְעַנֹּשׁ אֶת הָאָדָם בְּמִיתָה, עַל-יְדֵי חֲלִישׁוֹת דַּעַתוֹ, אֲפֹלוּ בְּטַעוֹת, עֵינַיִן
שָׁם; וְעַל-כֵּן מָה טוֹב וּמָה נְעִים לְבָרַח מִכָּל מִינֵי מַחְלָקַת וְסִכְסוּכִים,
עֲנִינָנוּ הוּא רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִהְרַגִּיל אֶת עַצְמָנוּ רַק לְדַבֵּר
עִמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כִּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם חֲבֵרוֹ
וְהִבֵּן אֶל אָבִיו.

וּלְמַעַן טוֹבְתֶךָ הַנִּצְחִית, אַל תִּבְקֹשׁ טוֹבוֹת מִבְּנֵי-אָדָם, יוֹתֵר טוֹב
לְהִיּוֹת רַגִּיל לְבִקֵּשׁ אֶת כָּל מִבְקָשׁוֹ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא אָב
הַרְחֵמֵן. וְצָרִיכִים לְהַכְנִיס עַצְמוֹ לְגַמְרֵי בְּאִמּוּנָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר אֵין
שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא,
וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שָׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם. בָּרַח לָךְ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
וּבִנְדָאִי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

וְכֵן תִּרְגִּיל עַצְמְךָ לְדָם וְלִשְׂתֵּק, וְלֹא לְעֲנוּת לְמַחְרָפֵי וּמִבְזֵי
נַפְשֵׁי. וְכִבֵּר אֲמָרוֹ חַז"ל (אֲבוֹת, פֶּרֶק ג'): "וְלֹא מְצִאתִי לְגוֹף טוֹב
מִשְׂתִּיקָה", עַל-יְדֵי מַדַּת הַשְׂתִּיקָה יִהְיֶה גַם לְגוֹף טוֹב, כִּי לְעוֹלָם לֹא
יָבֵא לְמַחְלָקַת וְלַקְטָטוֹת, חס וְשָׁלוֹם, חס וְשָׁלוֹם, כִּי אֲנִי דוֹמֵם
לְגַמְרֵי, וְאֵינִי מְשִׁיב לְמַחְרָפֵי וּלְמִבְזֵי נַפְשֵׁי כָּלֵל.

זְכֹר, אֶהוּבֵי! בְּקָרוֹב גַּיִם זֵה יַעֲבֹר, רַק "דוֹם לֵה" וְהַתְּחוּלָל לֹ" (תְּהֵלִים לז, ז), וְהוּא יִפִּיל לָךְ חֲלָלִים חֲלָלִים (גִּטִּין ז).

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

אֲשֶׁר   ג' קנד   בְּנַחֵל   קנה
ג' קנד.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר ויחי ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵיד נַפְשֵׁי,
הָאֲבָרָךְ הַשּׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחֵל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ...
נְרוּ יָאִיר.

את הטלגרם לנכון קבלתי, ותכף-ומיד הלכתי למקנה, ואמרתי
כמה וכמה פעמים "מזמור לתודה", אשר רבנו ז"ל אמר שהוא
מסגל להולדה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ב'), והשם יתברך ישמע
את תפלתנו, ויפתח את רחמה ותלד בנקל תכף-ומיד, וימשיך
חסדים ורחמים רבים עליה, ותעבר הכל בשלום. והנה כף צריכים
לעשות תמיד, בעת קשוי לילד, חס ושלום, חס ושלום, תכף-ומיד
לרוץ למקנה ולטבל הרבה טבילות, ובין כל טבילה לכסות את
הראש ואת הלב, ולבקש רחמים רבים ממנו יתברך, כי אין כחנו
אלא בפה. ולומר הרבה פעמים "מזמור לתודה". גם טוב מאד
להשתמש עם הסגלות של רבנו ז"ל, המובאות בספר-המדות, אות
קשוי לילד; ובפרטיות ללחש באזנה אותיות של שם ס"ג, הינו יו"ד
ה"י וא"ו ה"י, וגם ללחש לה באזנה אותיות: פ"א וא"ו עי"ן ה"א
(עין שם, באות קשוי לילד, סימן ד', ז'). והשם יתברך ימתיק את כל
הדינים מעלינו ומעל כלל ישראל, ונזכה לשמע בשורות טובות.

והנה אני טלפנתי אליך כמה פעמים, ולא היה מי שייענה, ואני
מבין שאתה בבית-חולים סמוך לאשתך, ואני מכרח ללכת, על-כן
הכנתי מכתבי זה, ובקשתי מאחד שיטלפן אליך בכל פעם, עד
שישיג אותך, ויאמר לך בפרטיות מה שכתוב בכתב זה, והשם
יתברך ישמיענו בשורות טובות.

הדורש שלומך....

קנו אֲשֶׁר ג' קנה בַּנְחַל

ג' קנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יום שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיְחִי הַיְתָשִׁים.

שְׁלוֹם לִידֵיד נַפְשִׁי, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ
יִגַּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי. וְהִנֵּה אוֹדוֹת הַשָּׁנָה, רַבְּנוּ ז"ל אָמַר
(לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רנ"ג), כִּי מֵעוֹט שָׁנָה וְרַבּוּי שָׁנָה מִזִּיק
לְהַמָּח; וְעַל-כֵּן, יְדִידֵי הַיָּקָר! שָׁמַר אֶת עֲצֻמָּךְ מְאֹד, כִּי אֵין זֹו עֲצָה
לְיִשָּׁן אֶת הַיָּצֵר הָרַע, וּמִי שֶׁנִּתֵּן לָךְ עֲצָה כְּזוֹ — רַחֲמָנוּת עָלָיו, כִּי
בְּפִרוּשׁ מוֹבָא שָׁם, שָׁאֲמַר מוֹהַר"ת ז"ל, שֶׁהֵבִין מִדְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל,
שְׂאִין לָזֶה שׁוֹם עֲצָה — רַק תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה.

לְהַנְצִיל מִנְאוּף, הָעֵקֶר לְשָׁמַר אֶת הָעֵינַיִם, כִּי אֵין הַיָּצֵר הָרַע מְצוּי
אֶלָּא בְּמָה שְׁעֵינָיו רוֹאוֹת, וְתִכְף-וּמִיד כְּשֶׁתְּרַגֵּיל עֲצֻמָּךְ לֹא לְהַסְתַּפֵּל
בְּעֵינַיִם הַמְּבִיאִים לִידֵי קְשׁוּי וְכוּ' וְהַרְהוּרִים רַעִים וְכוּ', רַק כָּל מִחָךְ
תִּכְנִים בְּמַחְשְׁבוֹת שֶׁל תוֹרָה — תִּנְצֵל מִזֶּה, וְזֶה בְּרוּר! וְעֵקֶר
הַרְפוּאָה לָזֶה — לְהִיּוֹת רַק בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, וְלִהְפֹּךְ אֶת הַיְגוֹן
וְאֲנָחָה אֶל שִׁמְחָה; כִּי שִׁמְחָה הִיא רְפוּאָה לְכָל הַמַּחְלָקָת (עֵין
לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן: כ"ג, כ"ד), וְתִכְף-וּמִיד כְּשֶׁאֲדָם שִׁמְחָה, אֲזִי
הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּעֲצֻמוֹ יִשְׁמַר אֶת בְּרִיתוֹ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן
קס"ט); הָעֵקֶר שָׁמַר אֶת הָעֵינַיִם, וְזוֹהִי עֲצָה בְּדוּקָה מְאֹד נֶגֶד נְאוּף,
רַחֲמָנָא לְצִלָּן.

...הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

הָעֵקֶר לְבַטֵּל אֶת עֲצֻמוֹ תְּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא יִרְצֶה רְצוֹן אַחֵר,
רַק אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קע"ז), שְׁזֶהוּ עֵקֶר
שְׁלָמוֹת עֲלִית הַמְּלָכוֹת, וְלֹא יִכְפַּת לִיָּה כָּלֵל שׁוֹם דְּבָר, וּמִכָּל שְׂכָן
שֶׁלֹּא יִכְעַס וְלֹא יִקְפִיד כָּלֵל, רַק יֵדֵם וַיִּשְׁתַּק עַל בְּזִיווֹנוֹ וּשְׁפִיכַת דָּמוֹ.
"אַתָּה עֲשֵׂה אֶת שְׁלֹךְ, רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּלְבַטֵּל אֶת עֲצֻמָּךְ אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ"; כִּי הָעֵקֶר הִיא הָאֲמוּנָה, לְהֶאֱמִין בְּאֲמַת שְׂאִין שׁוֹם מְצִיאוֹת

אֲשֶׁר   ג' קנו   בַּנְחָל   קנו

דָּבָר קָטָן וְגָדוֹל, אֶפְלוּ בַעַל בְּחִירָה, שְׁלֵא יִהְיֶה גָנוּז שֵׁם רְצוֹן אֶלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהוּא שְׁלוּחוֹ שֶׁל מְקוֹם, וְאִף שְׁלוֹקֵחַ מִמֶּךָ כָּל תְּלַמִּידֶיךָ, שְׂיִגְעַת עַמִּים יָמִים וְשָׁנִים, וּבִלִּית עַמִּים שְׁעוֹת רַבּוֹת, מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, תֵּאֱמִין שְׂאִין שׁוּם מְצִיאוֹת בַּלְעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל נַעֲשֶׂה בִּידֵי־עֲתוֹ וּבְרְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּכְשִׁמְאֲמִין בְּזֶה בְּאֵמֶת, וּמְקַבֵּל בְּאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה, מִיָּד מְאִיר עָלָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אֲוֵרוֹ וְטוֹעַם זִיו הַשְּׂכִינָה, עוֹלָם הַבֹּא בַּעוֹלָם הַזֶּה, עַד שֶׁכָּל אֱלֹה הַדְּבָרִים אֵינָן עוֹשִׂים בּוֹ רֶשֶׁם כָּלֵל, וְהוּא מְלֵא אֹר וְחֻדְוָה וְשִׂמְחַת וְחַיִּית אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְכֵן אֶפְלוּ אִישׁ הַמוֹנִי שְׂאִין נִשְׁמַתוֹ מוֹכֶנֶת לָזֶה, כִּי לֹא הִקְדִּים תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וּמְקַפְחִין פְּרִנְסוֹתוֹ, וְלוֹקְחִים כָּל הַקּוֹנִים שְׁלוֹ, וְהוּא נִשְׂאָר מְדַלְדֵּל וְכוּ', יִסְלַק דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וַיֵּאֱמִין כִּי שֵׁם אֶלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם בַּעֲצָמוֹ וּבְכַבּוּדוֹ, וּמִיִּסֵּר אוֹתוֹ כְּאֵב אֶת בְּנוֹ, וַיִּתְנַפֵּל רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא יִדְבֵר שׁוּם דְּבוּר לְאֵלּוֹ הַעוֹשִׂים לוֹ הֶרַע וְהַעֲגַמַת נַפְשׁ, רַק יִדַּם וַיִּשְׁתַּק, מִיָּד יֵאִיר עָלָיו אֹר יִתְבָּרֵךְ בְּהַאֲרָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה, וַיִּתְפָּרְדוּ מִמֶּנּוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן, אֲמֵן כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן.

ג' קנו.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר וַיְחִי ה'תש"ם.

שְׁלוֹם לִידִיד נִפְשֵׁי, גֵר לְהַצְדִּיק, הַרוֹצֵה לְהֵאִיר נִפְשׁוֹ מְאֹד הָאוֹרוֹת שֶׁל הַנְּחָל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

הַהֲכַרַח לְהַגִּיד לָךְ: "קִשְׁט אֲמָרֵי אֵמֶת" (מְשָׁלֵי כב, כא); כִּפְּי דַּעְתִּי, הַכְּנִיסוּ בְּךָ עֵינֵי הֶרַע, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, כִּי תִהְלֶה לְאֵל, יֵשׁ בְּךָ כְּלָיִם נִפְלְאִים יוֹתֵר מִהַכֵּל, וְאִם הִיִּית לּוֹקֵחַ אֶת עֲצָמְךָ בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, הִיִּית חֲדוּשׁ נִפְלְא, הַפְּלֵא וְפְלֵא, בְּלֵי שׁוּם גְּזֻמָּא וְחֻנְפָּה כָּלֵל. וְתִהְלֶה לְאֵל, כְּכֹר זְכִיתָ לְהַפִּיץ סִפְרֵי רַבָּנוּ ז"ל בְּאַלְפִים וּרְבֻבּוֹת טַפְסִים, וְעֻזְרָתָ לִי הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְעַל דְּבָר זֶה הַתְּקַנָּא בְּךָ הַסְמִ"ךְ-מ"ם, וְאַבְדָּה מִמֶּךָ הַיּו"ד, שֶׁהִיא הַחֲכָמָה,

קנח אשר ג' קנו בנחל

וּנְשָׂאָר שִׂד' שְׁנַכְנַס בָּךְ, שֶׁהוּא הָרוּחַ שְׁטוּת, וְאַתָּה עוֹשֶׂה מְעֻשָׂה שְׁטוּת מִמֶּךָ, רַחֲמָנָא לְצֻלָן; כִּי הֵשֵׁד כּוֹפֶה אוֹתְךָ לְעִשׂוֹת עֲנִינֵי שְׁטוּת, רַחֲמָנָא לְצֻלָן, כְּמֵאמָרָם ו"ל (סְפָרֵי הָאֲזִינוּ): דְּרַכּוּ שֶׁל שֵׁד נַכְנַס לְאָדָם וְכוֹפֶה אוֹתוֹ, עֵינֵי שֵׁם; וּמִזֶּה הַחַיִּים שֶׁלְךָ כָּל-כָּךְ מְרִירִים, כִּי הֵשֵׁד מְמַרר חַיִּיךָ. וְאָמְרוּ חז"ל (הוֹבָא בְּיַלְקוּט הָאֲזִינוּ, רַמְזוּ תַתְקַמ"ה): כָּל מִי שֶׁהֵשֵׁד בּוֹ — מְמַרְר, לְכֵן נִקְרָא 'קֶטֶב מְרִירִי', עֵינֵי שֵׁם; וְכֵן הוּא בְּגִמְרָא (עֲרוּכִין מֵא:): מִי שֶׁהוֹצִיאָהּ רוּחַ רָעָה, וּפְרַשׁ רַש"י, שְׁנַכְנַס בּוֹ שֵׁד, וְנִטְרָפָה דַּעְתּוֹ וְכוּ', עֵינֵי שֵׁם; וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחִי! מְרַב אֶהְבְּתִי אֵלֶיךָ מִמֶּשׁ יוֹתֵר מֵאֶהְבֵּת אָב לְבִנוֹ, אֲנִי בָּא לְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מֵאֵד מֵאֵד, כָּלֵךְ מִדְּרַכֵּי שְׁטוּת הָאֵלוֹ, שֶׁלְקַחְתָּ אֶת עֲצֻמְךָ לְעַמֵּד עַל הַרְחוּבוֹת בְּדֶרֶךְ בְּזִיוֹן כְּאֵלוֹ, הֵן שְׂאֵתָה גוֹרָם בְּזִיוֹנוֹת לְעֲצֻמְךָ, וְהֵן שְׂאֵתָה גוֹרָם בְּזִיוֹנוֹת רַבִּים עָלַי, וּמִכָּל שְׂכָן שְׂאֵתָה נוֹתֵן חֶרֶב בְּיַד הַרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים, קָלַפְתָּ עֲרֻבֵי רַב שְׁנַתְעַרְבוּ בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְדוּשִׁים, וְהֵם הַמְדַּפְּיִסִים וּמְחַלְקִים כְּתָבִי פְּלִסְתֵּר עָלַי, וּמֵהֵם הֵם גוֹרְמִים מִזֶּה? שְׁנַעֲרֵי יִשְׂרָאֵל יִתְרַחֲקוּ בְּיוֹתֵר מִרְבֵּנוּ ו"ל; כִּי הַבַּעַל-דְּבַר רוּאָה שֶׁכָּבַר בָּא יוֹמוֹ, וַיֵּשׁ הַיּוֹם, תְּהִלָּה לְאֵל, סְפָרִים קְדוּשִׁים כְּאֵלוֹ, הַמְסַבִּירִים דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ו"ל בְּדֶרֶךְ קִלְיָה וְנִפְלְאָה כְּזוֹ, עַד אֲשֶׁר אֶפְלוּ הַכִּי גְרוּעַ וְרַחוּק יָכוֹל לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, עַל-יְדֵי הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים, הַמְסַבִּירִים דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ו"ל הֵיטֵב. וּמֵה עֲשֶׂה? הַכְּנִיס כְּמָה רַשָּׁעִים אֲרוּרִים, שֶׁהֵם הֵם הָעֲזִי פָּנִים שְׁבַדוֹר, שֶׁשְׂתַּל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ הוּא בְּתַתְקַע"ד דוֹרוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חז"ל (חֲגִיגָה יד.), שֶׁהֵם עֲזִי פָּנִים שְׁבַדוֹר, עֵינֵי שֵׁם; וְכֵן כְּתַב מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל (בְּעֵלִים לְתַרוּפָה, מִכְּתָב קַעֵד), שֶׁאֵין מִי שֶׁיִּבְזֶה אֶת הַסְּפָרִים, אֲלֵא מִי שֶׁעָבַר קֶדֶם עֲבָרָה גְדוּלָה וְכוּ', עֵינֵי שֵׁם; וְעַל-כֵּן כְּשֶׁרָאָה הַסְּמ"ך-מ"ם כִּי בָּא יוֹמוֹ, עַל-כֵּן הִתְגַּבֵּר בְּכָל מִינֵי כַחוֹת, וְעָרַב בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְדוּשִׁים הָעֲזִי פָּנִים הַנ"ל, שֶׁהֵם בְּעֵלֵי עֲבָרוֹת גְּדוּלִים, רַחֲמָנָא לְצֻלָן, וּמְחַלְקִים כְּתָבִי פְּלִסְתֵּר וְכוּ', וְעַכְשָׁו עַל-יְדֵי מְעֻשִׂיךָ אֵתָה גוֹרָם לְהִיּוֹת חֶרֶב בְּפִיהֶם הַטְּמֵא, עַד שְׂאוּמְרִים: "רְאוּ אֶת הַגְּדוּלִים שֶׁגִּדְל" וְכוּ'. וְהִנֵּה, תְּהִלָּה לְאֵל, עַד עַכְשָׁו אֵינִי מְתַבְּיֵשׁ מִשׁוּם תְּלַמִּיד שֶׁיִּצְא מִמֵּיתְבֵּתָא "הֵיכַל הַקְדָּשׁ", כִּי תְּהִלָּה לְאֵל, רַבָּם כְּכֹלֵם סִימוֹ תַנ"ךְ וּמִשְׁנֵיּוֹת וְש"ס בְּבַלִּי, וְד' חֲלָקֵי שְׁלַחַן עֲרוּף, זֶהֱרַ הַקְדוּשׁ

אֲשֶׁר   ג' קנו   בְּנַחֵל   קנט

ותקוונים, וְכָל סִפְרֵי רִבְנוּ ו"ל, וַיֵּשׁ שִׁסְיָמוּ אֶת כָּל הַנַּ"ל כְּכָר כָּמָה פְּעָמִים, יוֹסֵף ה' עֲלֵיהֶם אֶלֶף פְּעָמִים כְּכָה. וְהִנֵּה חַז"ל הִקְדוּשִׁים הַתְּפִלָּה, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָנוּ בֶּן אוֹ תַלְמִיד, שֶׁמִּקְדִּיחַ תְּבַשִּׁילוּ בְּרַבִּים (בְּרֻכּוֹת יז); וְלִכְן אָנִי מִבְּקֵשׁ מִמֶּךָ מְאֹד מְאֹד, שֶׁתְּפַסֵּיק אֶת עֲסָקֵי הַשְּׂגָעוֹן שֶׁלֶךָ, כִּי לְעֵמֶד בְּרַחֲוֹב וְלַעֲשׂוֹת עֲנִינֵי שׁוֹטָה וְכוּ', זֶה גִּזְרָם חֲלוּל ה', וְעַל חֲלוּל ה' אֵין מְחִילָה, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (יֻמָּא פו): מִי שֵׁישׁ חֲלוּל ה' בְּיָדוֹ, אֵין לוֹ כַּח בְּתַשׁוּבָה לַתְּלוּת, וְלֹא בְיוֹם הַכְּפוּרִים לְכַפֵּר וְלֹא בְּיִסּוּרֵין לְמַרְק וְכוּ', עֵינֵן שָׁם; וְעַל-כֵּן אָנִי מִשְׁתַּטַּח לְפָנֶיךָ, וּמִבְּקֵשׁ מִמֶּךָ רַחֲמִים רַבִּים: "חֹסֶם וְחֲמַל עָלַי וְחֹסֶם וְחֲמַל עַל עֲצָמֶךָ, וְכַלֵּךְ מִדְּרָכִים אֱלוֹ!" אֲשֶׁר אֶצְלֵי בְּרוּר, שֶׁמֶרֶב עֵין הֶרַע שֶׁהַכְּנִיס בְּךָ הַסַּמ"ך-מ"ם, הַלְבִּישׁ בְּךָ שְׂגָעוֹן כְּזֶה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וְהִנֵּה רִבְנוּ ו"ל אָמַר (שִׁיחֻת-הַר"ן, סִימָן סז), שֶׁאֲפֵלוּ מִשְׂגָע יְכוּל לְהַתְּרַפָּא כְּשֵׁי־סֵלֶק דַּעְתּוֹ, וַיִּשְׁמַע וַיַּצִּית אֶת הַחֲכָם, עֵינֵן שָׁם; וְעַל-כֵּן, אָחִי, אָחִי! חֹסֶם וְרַחֲמֵי עָלֶיךָ, וְחֹסֶם וְרַחֲמֵי עָלַי, וְכַלֵּךְ מִדְּרָכִים אֱלוֹ. וּבִאֲמַת אָנִי מִתְּפִלָּא עָלֶיךָ מְאֹד מְאֹד, לְמָה יֹאמְרוּ עָלֶיךָ כְּעַל אוֹתוֹ דִּין: "אֶתְמוּל מִלְּאָךְ וְהַיּוֹם שׁוֹטָה (מִדְּרַשׁ תְּנַחוּמָא, פְּרַשְׁתַּת מִשְׁפָּטִים, עֵינֵן שָׁם); וּבְיָדָאֵי הוּא רַק מְצִיד קִנְאָה שֵׁישׁ לְסַמ"ך-מ"ם עָלֶיךָ. וְעַל-כֵּן, אָחִי הַיְקָר! הֵייתָ שְׂנֹכְנֶסָה בְּךָ רוּחַ שְׁטוּת, עָלֶיךָ לְהַתְּרַפָּא. וְרִבְנוּ ו"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א'), כִּי הַמְּשַׁע מְרַפָּאִים עַל-יַדֵּי מְקֻלוֹת וְשִׁמוֹת, וְהַתּוֹרָה כְּלוּלָה מִמְקֻלוֹת וְשִׁמוֹת; וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אָחִי! הַנְּנִי מִזְהִיר אוֹתְךָ עוֹד פְּעַם וְעוֹד פְּעַם, אִם אַתָּה רוֹצֵה לְהַתְּרַפָּא, תִּקַּח מִשְׁנִיּוֹת, וְתִרְגִּיל עֲצָמֶךָ לוֹמַר הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת בְּכָל יוֹם. אִם אֲפֹשֶׁר סִדֵּר אֶחָד כָּל יוֹם — מַה טוֹב וּמַה נָּעִים, כִּי מִי שְׂנֹתְבַלְבְּלָה דַּעְתּוֹ, עָלָיו לְלַמֵּד הַרְבֵּה מִשְׁנִיּוֹת, אֲשֶׁר הָאֲמִירָה בְּעֵלְמָא מְזַכֶּכֶת אֶת הַנֶּפֶשׁ מְאֹד. וְעַל-כֵּן מַה טוֹב בְּשִׁבְלֶךָ לוֹמַר סִדֵּר אֶחָד בְּאַפֵּן שְׂבִשְׂשָׁה יְמֵי הַשְּׁבוּעַ תְּסִיִּם שֶׁשֶׁה סִדְרֵי מְשֻׁנָּה. וְחַז"ל הִקְדוּשִׁים אָמְרוּ (תְּנַא דְּבֵי אֱלִיהוּ זוּטָא טז): כָּל הַנּוֹתֵן דְּבָרֵי תּוֹרָה עַל לְבוֹ, מְעַבִּירֵין מִמֶּנּוּ הַרְהוּרֵי שְׁטוּת וְכוּ', עֵינֵן שָׁם; וְכֵן הוּא בְּאָבוֹת דְּר' גַּתָּן, פְּרָק כ': כָּל הַנּוֹתֵן דְּבָרֵי תּוֹרָה עַל לְבוֹ, מְבַטְלִין מִמֶּנּוּ הַרְהוּרֵי שְׁטוּת, עֵינֵן שָׁם; וְכֵן תִּהְיֶה רְגִיל הַרְבֵּה בְּמַקְוָה, וּבְכָל טְבִילָה תְּכוּן שְׁמוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, שְׁהֵם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, שְׁהֵם: יו"ד, ה"י, וי"ו, ה"י; יו"ד, ה"י, וא"ו,

קס   אָשֶׁר   ג' קנז   בְּנַחַל

ה"י; יו"ד, ה"א, וא"ו, ה"א; יו"ד, ה"ה, ו"ו, ה"ה; והם הם השמות של הד' עולמות, ובכל טבילה תכונן לאות אחרת, ועל-ידי תורה ושמות תתּרפא. אָבֵל מאיךְ אָנִי מְזַהֵר אוֹתְךָ, וְאֵין עוֹנֵשִׁין אֶלָּא אִם-כֵּן מְזַהֲרִין (סנהדרין נו:): אִם לֹא תִרְצֶה לְהִתְרַפֵּא עַל-יְדֵי תוֹרָה וְשִׁמוֹת פְּנ"ל, אֲזִי תִתְרַפֵּא עַל-יְדֵי מַקֵּל, שְׂכִיבֹאוּ עֲלֶיךָ עֲרָלִים, וְיָכוּ אוֹתְךָ מִכּוֹת רִצָּח, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כִּי (ספרי האזינו): עַל הַכֹּל הוּא מוֹחֵל, וְעַל חִלּוּל ה' הוּא פּוֹרֵעַ מִיָּד, עַיִן שָׁם; וְתִהְיֶינָה לְךָ אַחֲר־כֵּן צָרוֹת מְרוֹרוֹת, כִּי לֹא יֵאבֶה ה' לְסַלַּח לְךָ. וְעַל-כֵּן, יְדִידֵי הַיְקָר! אִם אַתָּה רוֹצֶה לְצִיַּת אוֹתִי בְּדַבָּר זֶה — מָה טוֹב וּמָה נְעִים, אָבֵל אִם אֵינְךָ רוֹצֶה לְצִיַּת אוֹתִי, אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ — "אַל תָּבוֹא אֵלַי עוֹד פַּעַם כָּלֵל", וְאֵינִי רוֹצֶה לְרְאוֹתְךָ עוֹד. אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד מְאֹד, חֲזוּר בְּךָ מְדַרְכִּים אֵלָיו.

יְדִידְךָ וּמְצַפֶּה לְרְאוֹתְךָ בְּזֶה וּבְבֹא...

ג' קנז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיְחִי ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדִיד נַפְשִׁי, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גַּרוּ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וְגַם אֶת הַמְּעוֹת לְצַדִּיקָה. גַּם שְׁלַחְתִּי לְךָ כְּמָה סְפָרִים, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲזֹר שְׁתַּעֲוֹרֵר וְתִתְחַזֵּק עַל-יְדֵי-זֶה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וַיִּשְׁפַּע עֲלֶיךָ שְׁפַע וּפְרֻנְסָה רַבָּה, אֲשֶׁר פְּרֻנְסָה תְלוּיָה רַק בְּיָדוֹ שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּעֶצְמוֹ, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (פְּסָחִים קִית). עַל פְּסוּק: "הָאֱלֹקִים הִרְוָעָה אוֹתִי מֵעוֹדֵי עַד הַיּוֹם הַזֶּה" (בְּפָרָשָׁה זו): קָשִׁים מְזוֹנְתֵינוּ שֶׁל אָדָם יוֹתֵר מִן הַגְּאֻלָּה, דָּאֵלוּ בַּגְּאֻלָּה כְּתִיב: "הַמְּלֹאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי", וְאֵלוּ בְּמְזוֹנוֹת כְּתִיב: "הָאֱלֹקִים הִרְוָעָה אוֹתִי", עַיִן שָׁם; וַיֵּשׁ לוֹמֵר הַהִפְרָשׁ בֵּינֵיהֶם; כִּי הִנֵּה תְּכַלִּית בְּרִיאַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ הַיְתָה רַק בְּשִׁבְלִי שְׂיִכִּירוֹ אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּלִשׁוֹן הַזִּהָר הַקְּדוֹשׁ (בֹּא מִב:): בְּגִין דִּישְׁתַּמוּדְעוֹן לִיָּה; כִּי בְּאֵמַת הַכֹּל לְכֹל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חֵיוֹת

אָשֶׁר   ג' קנח   בְּנַחֵל   קסא

אַלקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ מִמֶּשׁ, כִּי לִית אֶתֶר דְּפָנוּי מִיגָה, אֵין מְקוּם שְׁלֵא יִהְיֶה שָׁם אַלקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי הוּא מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה בְּכָל עֵת וְרָגַע, וּכְשִׁיעֶדֶר שְׁפַעוּ כְּרָגַע, חֵס וְשְׁלוֹם, יִתְבַטֵּל הַכֹּל. וְזוּהִי הָאֶרֶת הַגְּאֻלָּה, הִינּוּ יַחֲוֵד בֵּין הַנְּיָ"ה לְאֲדֻנְיָ, שֶׁהוּא יַחֲוֵד בֵּין עוֹלָם הַבָּא לְעוֹלָם הַזֶּה, לְגַלּוּת וּלְפָרְסָם כִּי הַכֹּל אַלקוּת, בֵּין קֹדֶם הַבְּרִיאָה לְאַחֵר הַבְּרִיאָה, וְזֶה בְּחִינַת "מְלֶאךָ" — גַּמְטְרִיָּה צ"א, כְּמִנְיַן יַחֲוֵד הַנְּיָ"ה אֲדֻנְיָ. וְדָבָר זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יַדֵּי בְּחִינַת הַמְּלֶאכִים, שֶׁהֵם הַצְּדִיקִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת מְלֶאכִים. אַבְל פְּרָנְסָה — לְגַלּוּת אֶת הָאֵלקוּת שֶׁבְּתוֹךְ הַמְּאָכֵל, בְּתוֹךְ גְּשָׁמִיּוֹת וְכוּ', זֶה לֹא זוֹכִים כִּי אִם הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים הַנִּקְרָאִים בְּנֵי הָאֵלִים, שֶׁהִיא מְדַרְגָּה יוֹתֵר גְּבוּהָה וְכוּ', עַד אֵין עֶרְךָ (וְאֵין כָּאֵן מְקוּמוֹ לְהַאֲרִיךְ בְּזֶה, וְיִתְבַּאֵר עֲנִיָּן זֶה בְּמְקוּם אַחֵר). עַל-כָּל-פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, יְדִידֵי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד, וְשִׂמַח מְאֹד מְאֹד שֶׁיֵּשׁ לְךָ שְׂיָכוֹת עִם רַבְּנוּ ו"ל, וְאַתָּה שׁוֹקֵד בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים. תְּאַמֵּן לִי, כִּי אֵין עוֹד סִפְרִים הַמְּבִינִים אֶת הָאָדָם כְּמוֹ סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל. וְעַל-כֵּן רְאוּי לְהִתְמִיד בְּהֵם תְּמִיד — בֵּין בְּשִׁבְתּוֹ בְּבֵיתוֹ, בֵּין בְּנִסְעוֹ בְּדֶרֶךְ, תְּמִיד יִהְיֶה אֶצְלוֹ אֵיזֶה סִפֵּר מִסִּפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, וְיִחַזַּק אֶת עֲצָמוֹ בְּהֵם תְּמִיד. רַק חֲזַק לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְתַחֲזֹר תְּמִיד עַל הַשְּׂגָחָה פְּרָטִית, אֲזִי תִזְכֶּה לְרְאוֹת אֶת זִיו אַלקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ וְטוֹבֵתְךָ, תִּהְיֶה מְאֲרִיךְ אַף עַל כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ. וּמִכָּל שְׂכָן בְּבֵיתְךָ וּלְבִנְיָךְ רְאֵה לְהִיּוֹת סְבֻלָּן. וְעַקֵּר הַסְּבֻלָּנוֹת זוֹכִים עַל-יַדֵּי תַקְוָה הָאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאֵיךְ שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְזֶה יִכְנִיס בְּלִבְךָ שִׂמְחָה עֲצוּמָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' קנח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, אֹר לְיוֹם רַבִּיעִי לְסִדֵּר וַיְחִי ה'תש"ס.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ לִידֵיד נְפִשִׁי, גֵּר לְהַצְּדִיק נַחֵל גּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ, הַאֲבִרְךָ הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּר וַיִּזְרַח לְנֶצַח.

חֲמַדַּת לְבָבִי! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתְּךָ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַע, כִּפִּי הִירִידוֹת וְהִקְטַנּוֹת שְׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד בְּזֵה הָעוֹלָם, הֵהֱכִיחַ שִׁיתְחַזֵּק מִחֲדָשׁ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וְשָׁעָה וְכוּ', וְאָסוּר לִפְלֵ בְדַעְתּוֹ כָּלֵל. וְשִׁמְעָתִי בְּשֵׁם גְּדוֹל אֶחָד, שֶׁהִיא תָּמִיד לּוֹמֵד, וְכָל מֵה שֶׁעָשָׂה עָשָׂה בְּאִמְצַע לְמוֹדוֹ: דִּבֵּר עִם אַנְשִׁים בְּאִמְצַע לְמוֹדוֹ, אָכַל בְּאִמְצַע לְמוֹדוֹ, הִיָּה יֹשֵׁן בְּאִמְצַע לְמוֹדוֹ, וְכִפִּי שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל — הָעֵצָה הַנּוֹרְאָה וְהַנִּפְלְאָה שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָה, עָלֵינוּ לַעֲסֹק בְּזֵה בְּקִבְעוֹת יוֹמָם וְלַיְלָה, וְכָל מֵה שֶׁנֶּעֱשָׂה, הַכֹּל יִהְיֶה בְּאִמְצַע הַתְּבוּדָה: הֵן הַלְמוּד, וְהֵן הָאֲכִילָה וְהַשְׁנָה וְהַדְּבוּר עִם בְּנֵי-אָדָם — הַכֹּל יִהְיֶה בְּתוֹךְ הַהַתְּבוּדָה, אֲשֶׁר הִיא הַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְחַו"ל הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּכָא בְּתָרָא קַג.). עַל פְּסוּק (בְּרֵאשִׁית מו, כב): "אֲשֶׁר לִקְחָתִי מִיַּד הָאֱמוּרִי בְּחֶרֶבִי וּבְקִשְׁתִּי" — זֹאת תְּפִלָּה וּבְקִשָּׁה. וּב"שֶׁפֶת הַנַּחֵל" עַל תּוֹרָה ב' הַרְחַבְנוּ אֶת הַדְּבוּר עַל הַהִפְרָשׁ בֵּין חֶרֶב וְקִשֶׁת, עֵינֵי שָׁם. הָעֵקֶר כְּמוֹ חִזְל הָעוֹמֵד עַל הַמְשָׁמֵר, צָרִיכִים לִהְיוֹת תָּמִיד בְּמִצַּב הַכֵּן, וּלְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם כָּלֵי זֵינוֹ, כְּמוֹ-כֵן אֲנַחְנוּ בְּזֵה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר, אֲשֶׁר הַמְּלַחְמָה עָלֵינוּ פָּנִים וְאֶחָד, עָלֵינוּ לַעֲמֹד תָּמִיד מוֹכְנִים עִם הַכָּלֵי זֵינֵן, וְלִשְׁפֹּף שִׁיחַ וְתְּפִלָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּבִפְרָט אִתְּךָ שָׁם בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ הַרְבֵּה בּוֹשׁוֹת וּבְזִיוּנוֹת וְכוּ', עָלֶיךָ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד, כִּי יִמִּינוּ כָּצֵל עוֹבֵר, וּמֵה שֶׁנִּזְכָּה לְחַטָּף מִזֶּה הַצֵּל הָעוֹבֵר — יִשְׂאֵר לָנוּ, וְיִוְתֵר מִזֶּה — הַכֹּל הַבֵּל. וְעַל-כֵּן, לְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנְּצַחִית, אַל תִּפְגַּס בְּכּוֹחוֹתֶיךָ, כִּי הָרוּחַ סֹעֵרָה רַק לִשְׁעָתָה, אַךְ לְבִסּוּף כָּלָה וְנִאֲבָדָת.

וּפֶה מְחַלְקִים הַכְּתָבִי פְּלִסְתֵר שֶׁהַדְּפִיס ... וְהֵם 'מְחִיִּים' אֶת עֲצָמָם עִם הַכְּתָבִי פְּלִסְתֵר, וְאוֹמְרִים, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל, יֵשׁ לָנוּ עֶזֶר גַּם מִבְּפָנִים וְכוּ', עַל-כָּל-פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא אֵינוֹ אֵינֵן לָנוּ עַל מִי לְהַשְׁעֵן, אֲלֵא עַל אֲבִינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם, וְדַע לָךְ שֶׁכְּדָאֵי יוֹתֵר לִהְיוֹת גִּרְדָּף מֵאֲשֶׁר לִהְיוֹת רוֹדֵף. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַע כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלְאָה, וְאֵינֵן שׁוֹם דְּבָר וְאֵינֵן שׁוֹם תְּנוּעָה שֶׁלֹּא תִהְיֶה מִבְּלַעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן עָלֵינוּ רַק לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְדַבֵּק עֲצָמָנוּ בְּקִבְעוֹת בּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי עֲסָק הַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ.

אֲשֶׁר   ג' קנט   בַּנְחָל   קסג

אני מקנה להשם יתברך, שיעבר הרעש, ומי שיש לו חלק בזה, לא יצא נקי, ובפרט שהמון-עם אינם רוצים לקנות, אפלו "לקוטי-מוהר"ן וכו', ואומרים מה שאומרים וכו', וכל זה גרמו כמה שועלים קטנים, מחבלי כרמים. ובנדאי יהיה סופם מר מאד, על-כל-פנים אתה בעצמך אל תעשה שום דבר רק להיות רגיל לילך אל המקומות הקדושים, ולהרבות ברחמים ובתחנונים, שנזכה להתעורר ולשוב בתשובה אמיתית.

הדורש שלומך...

ג' קנט.

בעזרת השם יתברך, אור ליום רביעי לסדר ויחי ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידיד נפשי, אהובי, אחי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ולהשיבך יקצרו המון יריעות. אך לדעתי, כל הצרות שעוברות עליך הן רק מפני שאינך מחזיק בך מה שמראים לך וכו', ותכף-ומיד אתה מפרסמו. ועין בשיחות-הר"ן, סימן ע"ג, שאמר רבנו ז"ל: יש צדיקים שמגלין ואומרים תקף מה שהם רואים, ואלו הצדיקים — נשמתם היא מבחינת אותיות מנצפ"ך וכו', שהוא בחינת צמצום ודינים, שאינם יכולים להחזיק בעצמם, עין שם. ולדעתי, יש לזה קשר אל מה שאמר רבנו ז"ל (בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קלד), אשר הענין הזה הוא בחינת נאוף, שמשליך טפי השכל באתר דלא איצטריך וכו', עין שם; ועל-כן העקר לרשם בספר ולא להגיד לבני-אדם, כי בהספר יש מעלה, שיש בו גם בחינת שכחה, כי מי שאינו ראוי, לא יבין מה שכתוב שם, או לא יתפס, ועל-כן תהיה נצל מזה וכו'.

קסד אָשֶׁר ג' קס בַּנְחַל

לְמַעַן הַשֵּׁם, הִרְגַּל עֲצָמָךְ בְּשִׁמְרֵת הַדְּבוּר, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יוֹצֵיא
אוֹתָךְ מִמְרִירוֹת וְכוּ', וְתִזְכֶּה "לְחַזוֹת בְּנֶעֱם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ"
(תהלים כז, ד).

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' קס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֵר וַיְחִי ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵיד נַפְשִׁי, שׁוֹתָה
מִמִּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְלִהְשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת. וְהִנֵּה רַבְּנוּ
ו"ל גְּלָה לָנוּ, שְׁעַקֵּר כְּלֵי זִינוֹ שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי הוּא תְּפִלָּה (עֵין
לְקוּטִי־מוֹהָר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ב'); וְעַל-כֵּן כְּמוֹ חֵיל אוֹחֹז תְּמִיד בְּמַצָּב
הֵכֵן אֶת הַכְּלֵי זֵינִן שְׁלוֹ, כְּמוֹ-כֵן אֵינִן כַּחֲנוּ אֶלָּא בְּפִינוּ. וְעַל-כֵּן אִם
אַתָּה צָרִיךְ מִשְׁהוּ, תִּדְעֵ שְׂאִין שׁוֹם עֲצָה אַחֲרַת לַתָּן לָךְ רַק תְּפִלָּה.
שְׁתַּלֵּךְ בְּמָקוֹם פְּנוּי שְׂאִין שָׁם אָדָם, וְתִדְבֵר וְתִשְׁיַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת
מְרִירוֹת לְבָבְךָ, וְכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפִרְטֵי פְּרֻטִיּוֹת סִפֵּר לְפָנָיו
יִתְבָּרֵךְ. וְאָמְרוּ חַז"ל (בְּרֻכּוֹת לֵב): אִם רוּאָה אָדָם שֶׁהַתְּפִלָּל וְלֹא נִעְנָה,
יִחְזֹר וְיִתְפַּלֵּל, עֵינֵי שָׁם; וְאָמְרוּ (בִּירוּשָׁלַיִם בְּרֻכּוֹת, פָּרָק ד', הַלָּכָה א') עַל
פְּסוּק: "וְהָיָה כִּי הִרְבַּתָּה לְהִתְפַּלֵּל" — מִכָּאֵן שְׁכָל הַמְרָבָה בַּתְּפִלָּה
— נִעְנָה, עֵינֵי שָׁם; וְאֵל תִּחַשְׁבֵּ כִּי יֵשׁ עֲצָה אַחֲרַת, כִּי יַעֲבֹר עָלֶיךָ
מָה שְׁיַעֲבֹר וְכוּ', וְאַחֲר־כֵּן יִהְיֶה הַהֲכָרַח לָךְ לְהוֹדוֹת וְלִחְזֹר אֶל
הַמָּקוֹם הָרִאשׁוֹן, שֶׁהוּא הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. וְעַל-כֵּן יוֹתֵר טוֹב שְׁתַּחֲזֹר
עַכְשָׁיו אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתַעֲמֹד לְפָנָיו בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, וְתִבְקַשׁ
וְתַפְצִיר, וְאֵל תִּסְתַּכַּל עַל שׁוֹם דְּבָר שְׁבַעוֹלָם יִהְיֶה אִיךָ שְׁיִהְיֶה, כִּי
חַז"ל הִקְדוּשִׁים אָמְרוּ (סוֹטָה ה.): אֵינִן תְּפִלְתוֹ שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת, אֶלָּא
אִם-כֵּן מִשִּׁים לְבוֹ כְּבָשׂוּר, עֵינֵי שָׁם. הָעַקֵּר אֵל תִּפְּל בְּדַעְתָּךְ, שְׂאֵתָה
כָּל-כֵּף שְׁבוּר וְנִדְכָּה בְּעֲצָמָךְ, אֲדַרְבָּה, חַז"ל הִקְדוּשִׁים אָמְרוּ (סְנֵהֲדָרִין
מ.ג.): מִי שְׁדַעְתוֹ שְׁפִלָּה עָלָיו, אֵינִן תְּפִלְתוֹ נִמְאָסַת, שְׁנֵאֲמַר: "לֵב

אָשֶׁר   ג' קס   בְּנַחֵל   קסה

נִשְׁבַּר וְנִדְכָּה אֱלֻקִּים לֹא תִבְזֶה, עֵינֵי שָׁם; וְאָמְרוּ (שָׁם מִד:): כָּל הַמְאֲמֵץ עֲצָמוּ בַתְּפִלָּה מִלְמַטָּה, אֵינִי לוֹ צָרִים מִלְמַעְלָה.

הַעֲקָר רָאָה לְהִיּוֹת עֲקָשָׁן גְּדוֹל עַל תְּפִלָּה, וְזוֹ נִקְדַּת הַיְסוּד בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב. רַבְּנוּ ז"ל רָצָה, שְׁנַתְּבוּדָד כָּל הַיּוֹם כְּלוּ, אַף רָאָה שֶׁלֹּא כָּל אֶחָד יָכוֹל לָקִים זֹאת, עַל-כֵּן צִוָּה עַל-כָּל-פָּנִים שְׁעָה בַיּוֹם, וְדָבַר זֶה מְקִים כָּל 'בְּרִסְלָב חֲסִיד' אֲמַתִּי. וְאִם קָשָׁה לוֹ שְׁעָה אַחַת בַּיּוֹם, הוּא מְחַלְקוֹ לְשִׁלְשָׁה חֻלְקִים, הֵינּוּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים עֲשָׂרִים רְגָעִים, שֶׁהוּא שְׁעוֹר מְלִיחָה בְּשַׁעַת הַדַּחֲק, כְּמוֹכָא בְּשִׁלְחֵן עֲרוּף (יִזְרָה דְעָה, סִימָן סט, סְעִיף ו'); וְעַל-כֵּן הַבּוֹחֵר יִבְחַר. אַף אֲשֶׁרֵי מִי שְׂאִינוּ מְנִיחַ אֶת מְקוֹמוֹ, וְשׂוֹאֵל וּמְבַקֵּשׁ וּמְתַחַנֵּן תְּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ כָּל הַצְּטֻרְכוֹתוֹ. וְכִבֵּר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל: מַעַן טָאָר הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ נִישְׁט נֶאָף גִּיבְעָא^א; הֵינּוּ לְבַקֵּשׁ וּלְהַפְצִיר כָּל מָה שְׁצָרִיף. וְאָמְרוּ חז"ל (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה ל', סִימָן ג'): בְּדוֹרוֹת הַלָּלוּ, שְׂאִין לָהֶם מְלֶךְ וְלֹא נָבִיא וְלֹא כֹהֵן וְלֹא אוֹרִים וְתוֹמִים, וְאִין לָהֶם אֵלָּא תְּפִלָּה בְּלָבָד, אָמַר דּוֹד לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רַבּוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֵל תִּבְזֶה אֶת תְּפִלָּתְךָ, עֵינֵי שָׁם; וְאָמְרוּ חז"ל (מְדוּשׁ תְּנַחוּמָא, פְּרָשַׁת וַיְרָא): אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל: הָיוּ זֵהִירִין בַּתְּפִלָּה, שְׂאִין מְדָה אַחֲרַת יָפָה הַיְמָנָה, וְהִיא גְּדוּלָּה מְכֹל הַקְּרַבְנוֹת, וְאֶפְלוּ אִין אָדָם כְּדָאֵי לַעֲנוֹת בַּתְּפִלָּתוֹ וְלַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִמוֹ, כִּיּוֹן שְׂמַתְפַּלֵּל וּמְרַבֵּה בְּתַחֲנוּנִים, אֲנִי עוֹשֶׂה חֶסֶד עִמוֹ, עֵינֵי שָׁם. וְאָמְרוּ בְּזֵהָר הַקְּדוֹשׁ (שָׁם קפ:): צְלוּתָא בְּטִיל כָּל גּוֹזְרֵי דִינִין, וְיָכוֹל לְסַלְקָא בְּצְלוּתָא^ב, עֵינֵי שָׁם; וּבִפְרִט אִם יִהְיֶה לָךְ שְׂכָל, וְתוֹרִיד דְּמַעוֹת כְּמִים בְּשַׁעַת תְּפִלָּתְךָ, אָמְרוּ (שָׁם קלב:): עַל פְּסוּק: "אֵל דְּמַעְתִּי אֵל תִּחַרְשׁ", דָּא אַעִיל קְמִי מְלָכָא וְלִית תְּרַעָא דְקָאִים קְמִיָּה, וְלַעוֹלָם לֹא אַהֲדָרוּ דְּמַעִין בְּרִיקְנִיָּא^ג, עֵינֵי שָׁם; וַיֵּשׁ הַיְכָלוֹת סְגוּרִים לְגַמְרִי, וְאִי אֶפְשָׁר לְפַתַּח אוֹתָם, כִּי אִם עַל-יְדֵי דְּמַעוֹת. וְעַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְבָבִי! רָאָה מָה לְפָנֶיךָ יוֹתֵר טוֹב בְּרַח לָךְ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְתַשְׁתַּטַּח לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, וּבִקֵּשׁ מִלְּפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ

(א) אָסוּר לְוַתֵּר לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, כְּכִיכּוֹל.

(ב) הַתְּפִלָּה מְבַטֵּלַת כָּל הַגּוֹזְרוֹת שֶׁל הַדֵּינִים, וְיָכוֹל לַעֲלוֹת בַּתְּפִלָּה.

(ג) זֶה מְכַנֵּס לְפָנֵי הַמְּלֶךְ, וְאִין שְׁעַר שְׁעוֹמֵד לְפָנָיו, וְלַעוֹלָם לֹא חֲזָרוּ הַדְּמַעוֹת בְּחָנָם.

רק רחמים ותחנונים מתנת חנם וחסד ממנו יתברך, ואז תראה סוף כל סוף ישועות ושדוד הטבע ונסים נגלים ממש, העקר סבלנות, אשר בשביל זה נקראת התפלה בחינת חטם (עין שם, סימן ב', ובשפת הנחל על זה, עין שם).

הדורש שלומך...

ג' קסא.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר ויחי ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, והנה להשיבך יקצרו המון יריעות. וכבר הארכתי הרבה בספר "ארוך אפים", אשר מדבר הרבה ממצלת מדת אריכת אפים, וכמעט שאי אפשר לעבר את זה העולם בלי אריכת אפים: הן בהכנסת אורחים והן בבנים וכו'; ועל-כן ראה לחזור בספר זה, ושם תראה נפלאות. ואשרי מי שמקים את כל הנאמר שם, ואז יחיה חיים טובים ונעימים, אשרי לו ואשרי חלקו!

ולמען השם, תראה לברח מיושבי קננות ומדברים דברים של מה בכך, כי לא באלה חלקנו.

ואודות המחלקת ברח לך יותר טוב אליו יתברך. והלילה למדנו בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ר"נ, איך שהכל בהשגחה וכל הצרות שעוברות על האדם הן רק מחמת שתולה הכל בטבע ובמזל ובמקרה. ובאמת ישראל הם למעלה מהמזל, למעלה מהטבע, ותפלה היא בחינת נסים; כי הטבע מחיב כף, והתפלה משנה את הטבע, ועל-כן כשהשם יתברך עוזר, עקר העזר, שממשיך השגחה מבחינת קץ בא הקץ, שהוא אורו של משיח וכו', עין שם; ועל-כן תכף-ומיד כשתמשיך על עצמך אור

ההשגחה, ממילא יתבטל כל הרע, ותהיה לו מפלה גדולה.

הדורש שלומך...

צריך להזהר מאד מאד מפעם וקפידות, שלא יכעס ולא יקפיד על דבר גדול או דבר קטן, כי על-ידי-זה עוקר עצמו ממנו יתברך, ואין עוד דבר שעוקר את האדם ממנו יתברך כמו כעס וקפידות, אלא על כל מה שיעבר עליו, בין ברוחני ובין בגשמי — יאריך אפו. וכן בביתו יהיה תמיד מאריך אף ולא יקפיד, ומכל שכן שלא יכעס על בני ביתו ועל בניו, יהיה מאיזה טעם שיהיה, תמיד להיות מהנרדפים, והוא לא ירדף אחרים, ויראה לברח תמיד מחברת בני-אדם. וכן אם יבוזו לו ויצערו אותו בחרופין ובגדופין, אל יענה להם, ואל יצא לריב עמם, רק תמיד יברח. וכן יהיה תמיד מוכן לקיים (איכה ג, ל): "יתן למכהו לחי", ואז פשיהיה חזק בדעתו, ויאחז עצמו בנקדת האמונה, ויאמין כי גם שם בבעלי בחירה מסתתר אלופו של עולם, ומיד יתפרדו ממנו כל פועלי און, ויאיר עליו אור נורא ונפלא מאד, ויהיה מסבב עם אלקות כספה, ויספה ברוח-הקדש ברור, ומשף עליו נבואה מזככת להשיגו יתברך; כי כל מה שהאדם סובל יותר, ומאריך אפו על כל מה שעובר עליו, יותר בוערת ומתלהבת נשמתו בהתלהבות עצומה. וזהו סימן של 'ברסלבר' אמתי — כששומע בזיונו והוא שותק ואינו משיב. ושמעתי מר' לוי יצחק (גרו יאיר) [ז"ל], שבשעת המחלקת והמריבות, היה אחד שעמד לצד אנשי שלומנו, וכשהמתנגדים חרפו וגדפו, הוא ענה להם בחזרה בחרופין ובגדופין. וכשהתחילו להכות אותו, צעק זקן אחד: "לאזט איהם אפ, ער איז נישט קיין ברסלבר"; כי ה'ברסלבר' אינם משיבים חזרה. וצריך שתדע, אשר לזכות ללב בשר — אי אפשר, כי אם על-ידי שפיכות דמים ובזיונות, שאז נכנע כל הרע ממנו, אשר משכנו בחלל השמאלי, וזוכה להארת שפע הפתח (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ו').

ג' קסב.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויחי ה'תש"ם.

שלום וכל טוב סְלָה אֶל יְדִיד נַפְשִׁי, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גַּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצַח.

את מכתבך עם המעות להדפסה לנכון קבלתי, גם הסכום
ארבע מאות דולר שקבלתי ממך, תהלה לאל, עבר בבנק בדרך נס
נפלא. וזה היה היסוד להדפסת ספר "גר להצדיק", שנתפשת כל-כך
בארץ ישראל אלפים ספרים, ופה בארצות-הברית אלפים ספרים.
והכל ממש כמעט יותר משבוע, ועל-כן לא בחנם נתעורר
הסמ"ך-מ"ם עלי כל-כך, ונתלבש עצמו באיזה אברך מצורע,
והדפיס עלי כתבי פלסתר, וחתם "חסידי ברסלב", כאלו כל אנשי
שלומנו הם שיכים לזה, אשר באמת קבלתי המון מכתבים כמעט
מכל זקני אנשי שלומנו, שמוחים מאד על הכתב פלסתר, ומחזיקים
בדי, וכמה מהם בקשו לעשות קול קורא חדש, לצאת נגד הכתבי
פלסתר, ואני כשלעצמי איני מסכים לזה כלל, כי עניננו הוא רק
להדפיס עוד ספר ועוד ספר, ולהרבות ספרי רבנו ז"ל בכל תפוצות
ישראל. וברוך השם, כל הספרים שזכיתי להדפיס עד עכשו הם
בהשתתפות אנשי שלומנו היקרים, אשר עוזרים לזה במסירות נפש
עצומה: הן בממון והן ברצון והן בטרחת. והנה כשיצא הספר
"אָרֶךְ אַפִּים", הִיָּה גַם-כֵּן רַעַשׁ גָּדוֹל בֵּין כַּמָּה מְצַרְעִים בְּעַלִּי
לְשׁוֹן-הָרֶעַ, אִךְ חִפְץ ה' בְּדִי הַצְּלִיחַ, שְׁכָבֵר נִדְפַס הַסֵּפֶר עַד עַכְשׁוֹ
בְּשִׁבְעַ מֵהַדְּוִרוֹת, וּבִיחַד זֶה חֲשַׁבּוֹן שֶׁל שְׁלֹשִׁים וְאַרְבָּעָה אֲלֶף
סְפָרִים, וְאֲשֶׁר מְקַבֵּל מֵהַצְּדִיק בַּעַל ה"ישמח משה" ז"ל, אֲשֶׁר סֵפֶר
שֶׁנִּדְפַס שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּחַיֵּי הַמַּחְבֵּר, זֶה סִימָן שֶׁנִּתְקַבֵּל בְּמַתִּיבָתָא
דְּרַקִּיעָא. וְתִהְיֶה לְאֵל, הַרְבֵּה בְּעַלִּי תְשׁוּבָה נַעֲשׂוּ עַל-יְדֵי סֵפֶר זֶה,
וְתִהְיֶה לְאֵל, נִתְפַשֵּׁט מְאֹד מְאֹד בְּעוֹלָם. וְעַל-כֵּן לֹא בַחֲנָם עֲמַד עַלִּי
אִז הַסֵּמ"ך-מ"ם פָּנִים וְאַחֹר, כְּמוֹ שְׂאֵתָה בְּעֶצְמָךְ רְאִיתָ כְּשֶׁהִיִּיתָ
בְּבֵיתִי, שֶׁהַדִּירָה מִתַּחַת לְדִירְתִי נִשְׂרָפָה לְגַמְרִי, וּבְדִירְתִי אֲשֶׁר הִיִּיתָ
בְּעַלְיָה לֹא נִשְׂרָף אֶפְלוֹ חוּט אֶחָד, אֲשֶׁר בְּתַחֲלָה חָשְׁבוּ שְׁכַל הַבֵּית

אֲשֶׁר   ג' קסב   בְּנַחַל   קסט

בְּכִלְלִיּוֹת בּוֹעֵר, כִּי הָעֵשֶׂן כֶּסֶה הַכֹּל, וְתִהְיֶה לְאֵל, יֵצְאֲתִי בְּשָׁלוֹם. וְזֶה הָיָה נֶס גְּלוּי, אִיךָ שֶׁהָאֵשׁ לֹא עָלְתָה לְמַעְלָה, אֲשֶׁר עַל־פִּי דֶרֶךְ הַטֶּבַע הָיָה זֶה דָבָר בִּלְתִּי אֶפְשָׁרִי, כִּי אִיךָ יִתְכַן שֶׁתִּבְעַר הַדִּירָה הַתְּחַתּוֹנָה, וְלֹא תִבְעַר הַדִּירָה הָעֲלִיּוֹנָה, כְּשֶׁרֶב הַבַּיִת הוּא מַעֲצִים, אֲבָל חֲסֵדֵי ה' כִּי לֹא תָמוּ, כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו, הָאֱלֹקִים אֲשֶׁר שָׁמְרָנִי וְהִצִּילָנִי, וַעֲשֵׂה עִמִּי נִסִּים וְנִפְלְאוֹת מְעוֹדִי, עֲשֵׂה וַיַּעֲשֵׂה עִמִּי עוֹד נִסִּים וְנִפְלְאוֹת, עַד שֶׁאֲזָכָה לְהוֹצִיא מִהַכַּח אֶל הַפְּעַל חֲשָׁקִי וְרִצּוֹנִי, לְגִלוֹת וּלְפָרֶסֶם אֶת אֹר וְדַעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּכֹל הָעוֹלָם כָּלוּ, וְלֹא יִהְיֶה בַּיִת בְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יִמָּצְאוּ בּוֹ סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל וְתַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים.

וּמֵאֵז, תִּהְיֶה לְאֵל, זְכִיתִי לְהַדְפִּיס הַרְבֵּה סִפְרִים: ח' חֲלָקִים "אֲשֶׁר בְּנַחַל", סִפֵּר "פְּעֻלַת הַצַּדִּיק" ו"שְׁמִירַת הַזְּמַן", "אֵילָן הַחַיִּים", "סִדְרֵי־דֶרֶךְ הַלְמוּד", "מְקוֹר הַשְּׂמִחָה". וְהַעֲקָר סִפֵּר הַגְּדוֹל בְּכַמוֹת וּבְאִיכוֹת: "שִׁפְת הַנַּחַל". אֲבָל עִם כָּל זֹאת לֹא נִבְחָו הַכְּלָבִים כָּל הַזְּמַן, כִּי מַעַת הָרַעַשׁ שֶׁהָיָה בְּשַׁעַת הַדְּפֻסַת הַסֵּפֶר "אֶרֶךְ אַפִּים", נִשְׁקָטָה וְנִאֲלָמָה נְבִיחַת הַכְּלָבִים, שֶׁהֵם הָעֲזִי פָּנִים שֶׁבְּדוֹר (עֵין לְקוּטִי־מוֹהֵר, חֶלֶק א', סִימָן נ'), אֲבָל דִּיקָא כְּשֵׁיִצְא לְאוֹר הַסֵּפֶר "נֵר לְהַצַּדִּיק", נִתְעוֹרְרוּ הַכְּלָבִים, וַיֵּצְאוּ מִכְּלוּבָם, וְהִתְחִילוּ לְנַבַּח, זֶה סִימָן שֶׁסִּפֵּר זֶה מְנַקֵּר אֶת עֵינֵי הַסֵּמ"ך־מ"ם, אֲשֶׁר בְּכֹל חֲנֻכָּה יִמָּצֵא רַבְּנוּ ז"ל בְּכֹל בַּיִת יִשְׂרָאֵל, דָּבָר זֶה כָּבֵר לֹא יוּכַל הַסֵּמ"ך־מ"ם לְסַבֵּל. וְעַל־כֵּן יֵצֵא מִכְּלוּבוֹ, וְנִתְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּאַבְרָךְ מְצַרְעַ (מוֹצִיא רַע [עֵין עֲרוּבִין טו:]), וְהַדְפִּיס כְּתָבִי פְּלִסְתֵּר וְכו'. וּבְאַמַּת כָּבֵר אָמַר פְּעַם ר' נַחֲמָן טוּלְטְשֵׁינְעֵר: "דָּעַר בַּעַל־דָּבָר אִיז גְּרוּיס, אָבַעַר דָּעַר הַיִּילִיגְעֵר רַבִּי אִיז נֶאֱדָךְ גְּרַעֶסְעֵר" וּבְיָדָיו אִם הָיִינוּ מְדַפְּסִים חֲמִשִּׁים אֶלֶף סִפְרֵי "נֵר לְהַצַּדִּיק", הָיוּ נִמְכָּרִים כָּלָם, כִּי הוּא דָבָר בְּעֵתוֹ. וְאַקְוָה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁבְּכֹל שָׁנָה יִדְפֹּס עוֹד פְּעַם, וַיִּחְזֹר וַיִּדְפֹּס בְּכֹל חֲלָקֵי הָעוֹלָם, וּכְבֵר לֹא יוֹעִיל לְהַסֵּמ"ך־מ"ם שׁוּם דָּבָר.

וְהִנֵּה בְּאַמַּת לֹא בְּחֻנָּם לֹא נִתְעוֹרְר הַסֵּמ"ך־מ"ם כָּל הַזְּמַן וְכו'; כִּי כָל הַסִּפְרִים הַנ"ל, אֵף שֶׁהֵם מְגִלִּים אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהַתְּגַלּוֹת

ה) הַבַּעַל־דָּבָר גְּדוֹל, אֲבָל כַּח רַבְּנוּ ז"ל גְּדוֹל בְּיֹתֵרוֹ.

נפֿלאָה, וּמַגְלִים אֶת אֹרֹךְ הַגְּנוּז שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, אֲךָ יֵשׁ עַל זֶה בְּחִירָה גְּדוּלָה — אִם לְקִנּוּת אוֹ לֹא לְקִנּוּת פִּיּוּעַ וְכוּ', אַבָּל לְהַנִּיחַ אֶת רַבְּנוּ ז"ל בְּכָל רֵגַע וּבְכָל מוֹעֵד וּבְכָל שְׂמִיחָה, זֶה דְּבַר שְׂכַמְעֵט אֵין בְּחִירָה, כִּי מִי לֹא רוֹצֵה סֵפֶר עַל חֲנֻכָּה?! וְהַכֵּל מְסֻדֵּר: הַבְּרָכוֹת וְהַמְזֻמּוּרִים וְהַלְשֵׁם יְחֻד' וְכוּ', וְעוֹד נוֹתְנִים לוֹ אֶת זֶה בְּעֵבוֹר כַּמָּה פְּרוּטוֹת, מִי זֶה הַבְּטֵלֵן שֶׁלֹּא יִקְנֶה אֶת זֶה?! וְעַל-כֵּן נִתְעוֹרֵר הַסֵּמ"ךְ-מ"ם מְאֹד, וְנִתְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בַּכַּמָּה כְּלָבִים, שִׁיְצָאוּ מִכְּלוּבֵיהֶם וְנוֹבְחִים וְכוּ', כִּי הַסֵּפֶר "נֵר לְהַצְדִּיק" הוּא הַתְּחִלָּה בְּסִדְרַת סְפָרִים שִׁיְדַפְּסוּ בְּלִי גִדָּר בְּשָׁנָה זוֹ לְהַכְנִיֵס אֶת רַבְּנוּ ז"ל בְּבִתִּי יִשְׂרָאֵל בְּכָל רֵגַל וּבְכָל מוֹעֵד וּבְכָל שְׂמִיחָה. כִּי, תְּהִלָּה לְאֵל, עֲכָשׁוּ נִדְפָס סֵפֶר נִחְמָד מְאֹד עַל עֲנִינֵי מַצּוֹת מִיָּלָה, וְהוּא סֵפֶר "בְּרִית שְׁלוֹם", אֲשֶׁר בְּעֲזָרְתּוֹ יִתְבַּרֵךְ יִתְפַּשֵּׁט וְיוֹפֵץ בְּכָל בְּרִית שֶׁרַק יִהְיֶה בְּעוֹלָם, כִּי שָׁם נִדְפְּסוּ הַבְּרָכוֹת וְהַהֲלָכוֹת וְ"בִרְכַת-הַמְזוּזִין", הַכֹּל מֵהַ שִׁשְׁיָד לְבְּרִית, וְכֵן יִהְיֶה רַבְּנוּ ז"ל בְּכָל בְּרִית, וְכֵן יַעֲזְרֵנִי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ עוֹד לְהַדְפִּיֵס סְפָרִים עַל כָּל מוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יִהְיֶה בְּעֲזָרְנוּ, שְׁנוֹכָה לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפֶּעַל לְהַפְיִץ וּלְפָרְסֵם אֹרֹךְ וְדַעְתּוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם.

וְהִנֵּה, יְדִידֵי הַיָּקָר! הֲאֵרְכַתִּי קִצָּת, כִּי מְאֹד אָנִי מִשְׂתוֹקֵק לְדַבֵּר עִמָּךְ, כִּי אָנִי מִתְגַּעְגַּע אַחַר הַיָּמִים וְהַשְּׁבוּעוֹת וְהַחֲדָשִׁים שֶׁנִּסְעַעְתִּי עִמָּךְ יַחַד אֶל הַמְדַפְּסִים, וְכֵן נִסְעֵנוּ לְמַכּוֹר וּלְהַפְיִץ אֶת סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְעֲכָשׁוּ נִתְפָּרְדָה הַחֲבִילָה וְכוּ'. אֲךָ בּוֹדָאִי הַשְּׂגָחָה הָעֲלִיוֹנָה רוֹצֵה שְׂאֵתָה תִּהְיֶה עֲכָשׁוּ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְתַפְיֵץ שָׁם אֶת סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּבְפִרְטוּיֹת סְפָרֵי "אֲשֶׁר בַּנְּחַל", וְאָנִי מְקוּיָה לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, שֶׁעוֹד נִתְרָאֶה הַרְבֵּה בְּזֶה וּבְכָא לְנִצַּח. לַעֲתָ עֲתָה רַק חֲזוּק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד, כִּי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וְסוּף כָּל סוּף תִּזְכֶּה לִישׁוּעָה שְׁלָמָה בְּמַצִּיאַת זְוֹג טוֹב וְשִׁפְעַת דְּקִדְשָׁה, וְיִהְיֶה לְךָ אֲךָ טוֹב תְּמִיד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תְּמַסֵּר אֶת הַמְּכַתֵּב הַזֶּה אֶל יְדִידֵי ... גְּרוֹ יָאִיר, גַּם תִּרְאֶה לְחֻזְקוֹ, לַעֲזוֹר לוֹ בְּהַפְּצָה וּבְהַדְפָּסָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

אֲשֶׁר   ג' קסג   בְּנַחֵל   קעא

והנה לא יפלא בעיניך, למה הארכתי לך בכל זה, כי אני רואה איך שהימים פורחים, הנה יום והנה לילה, הנה שבוע, הנה חודש והנה שנה וכו', וכך פורחים הימים והשנים, ועוד מעט נהיה כבר למעלה וכו'. רבנו ז"ל אמר פעם לאחד: "נאך פופציג יאהר וועט שוין זיין אנדערע מענטשין און אנדערע פערד" וימי יודע אם ימצא אחד איזה כתב פלסטר, ויחשב שנעשה על ידי אילו יראים וכו', על-כן ההכרח לגלות ולפרסם, שנתעורר אברך מצרע, בעל קנאה, ונבח ככלב שוטה, והוא עשה את הרעש הזה, וכדרך כלבים, אשר שומעים לנבח אחד, נתעוררו גם הם לנבח (עין שמות רבה, פרשה לא, סימן ט'), ועל-כן נתעוררו עמו עוד כמה כלבים ונבחו, ודבר זה היה בכל הדורות, אך האמת עדה לעצמה.

ג' קסג.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר ויחי ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך האריך לנכון קבלתי בצרוף החדושי תורה שלך, והם נאים ויפים מאד. מי יתן שתהיה רגיל לחדש בכל פעם חדושים חדשים, כי זה שכל הנקנה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כה), מה שנשארו מהאדם. ומלבד זאת, רבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קה), שהוא תקון גדול להרהורים רעים, ומה שהיה עד עכשו ברע וכו', יראה לחשב ולעין עכשו בתורה. וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סה): כשאדם מביטל עצמו אליו יתברך, אזי כשחוזר מהבטול, עקר העצה לברח אל תוף חדושי תורה. ועל-כן, ידידי היקר! יען שעוברת עליך כל-כף מרירות ומניעות וצרות וכו', עצתך — להרגיל עצמך לכתב חדושי תורה. וגם טוב

(ו) בעוד חמשים שנים יהיו כבר בני-אדם אחרים וסוסיס אחרים.

לך להעתיק לעצמך חדושי תורה, ובאפן הנה תהיה עסוק, ולא תבטל את הזמן היקר; כי הבטלה מביאה לידי זמה ושעמום (שגעון), רחמנא לצלן. ועל-כן אחז בקן קולמוסך, ותרגיל עצמך לכתב תמיד חדושי תורה, לעשות קצורים או לסדר לעצמך דברי יראת שמים, ובאפן הנה תהיה תמיד עסוק. העקר אל תפל בדעתך, כי השם יתברך אתך, עמך ואצלך, ובפרט שאחר שזכינו לעצות רבנו ז"ל, עליך להעתיק לעצמך עצותיו הקדושות, ולהשתעשע עצמך עמהן תמיד. ועל-כן איני מבין למה תשב בביתך כל-כך מיאש ושבור, תעתיק לעצמך דברי תורה מ"לקוטי-הלכות" וכו', או תרשם לעצמך תפלות, להיות רגיל בהן, כִּאֲשֶׁר עָשׂוּ אַנְשֵׁי הַבַּעַל תַּפְלָה, שְׁהִיוּ לָהֶם חֲבוּרִים שֶׁל תַּפְלָה וּבִקְשׁוֹת (עין ספורי-מעשיות, מעשה יב).

ובכלל, תאמין לי, ידידי היקר! אין לך עוד טוב ונעים בזה העולם מכתובה, כי כשאדם מרגיל עצמו לכתב, על-ידי-זה פותח לו השם יתברך את שערי המחין, ונשפע עליו שפע הדעת והשכל, ובאים לו חדושין נפלאים; כי המח הוא כמו מעין, כל מה שתשאב ממנו, בן יהיה נובע יותר וכו', ולהפך ממעין שאין שואבים, סוף כל סוף נתיבש לגמרי, רחמנא לצלן, ומאומה אין בידו. וגם תרגיל עצמך לדבר הרבה עמו יתברך, וכן ללמד התורה הקדושה, כי התורה והתפלה הם פלים להשגת אור אלקותו יתברך, והם חייך וארך ימך. ועל-כן, אחי, פשהחשך והצער והעצבות והיסורים והיצר הרע מסבכים אותך, ואתה נטבע במים הזדונים, חזק את עצמך אז באמונה פשוטה, לידע כי אין שום מקרה כלל. "כי את השמים ואת הארץ אני מלא נאם ה'" (ירמיה כג, כד), ואין שום מחשבה, דבור ומעשה שלא יהיה שם אלקותו יתברך, אפלו בחשכות הכי גדולה, שהוא מר ממות, יסורים מרורים, שם גנוז אלופו של עולם. וצריכים להתחזק העקר באמונה פשוטה, כִּאֲשֶׁר רבנו ז"ל אמר (שיחות-הר"ן, סימן לב): אצל העולם הוא דבר קטן, ואצלי הוא דבר גדול, עין שם; ואם אתה יכול לסגור עיניך ולבטל עצמך אליו יתברך, וליחד יחודים קדושים — מה טוב, ועל-ידי-זה

אֲשֶׁר   ג' קסד   בַּנְחַל   קעג

יֵרֵד עֲלֶיךָ שְׁפַע אֹר וְחַיּוֹת וְדַעַת זֵיו קָדוֹשׁ מִגֵּן-עֵדֶן; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׁזָכֵינוּ לְהַתְּוֹדֵעַ מִרְבֵּנוּ וְ"ל, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל הַחֹסֵד חָנּוּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' קסד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר שְׁמוֹת, א' דְּשׁוּבְכֵי"ם ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי נַפְשִׁי, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עֲלֵינוּ ... גֵּרֵי יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי. וְהִנֵּה לְכַתֵּב לְךָ תְּקוּנִים וְכוּ' זֶה לֹא מְנַהֲגֵנוּ. וּבִפְרָט שְׁרַבְנוּ וְ"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק א', סִימָן קלד), שְׁאֵפְלוּ לומר תּוֹרָה הִיא עֲבוּדָה גְדוּלָה, וְיִכּוּלָה לְעוֹרֵר נֶאֱוָף, רַחֲמָנָא לְצִלָן, הֵן אֵצֶלוּ וְהֵן אֵצֶל הַשׁוֹמֵעַ, עֵינַי שָׁם. וְעַל-כֵּן אֵינִי יוֹדֵעַ לְמָה תִּבְקֹשׁ דְּבַר זֶה מִמֶּנִּי?! וּבְאֵמַת בְּפִרוּשֵׁי "שְׁפַת הַנְּחַל", עַל זֶה כְּתִבְתִּי: הָעֵקֶר לְדַבֵּר בְּכָל־יּוֹת, לְחַזֵּק בְּאֵמוּנָה וּבְלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּהַתְּמַדָּה, וְלִשְׁקֵד בְּתַפְלָה וּבְהַתְּבוּדָה, וְלִהְיוֹת תָּמִיד שְׂמֵחַ, וּבִפְרָט בְּקִיּוֹם הַמְּצוּוֹת וּבְדִבְרֵים אֱלוֹ אֵין שׁוֹם חֲשָׁשׁ, אֲדַרְבָּה, אֲנִי מְעוֹרֵר אוֹתְךָ, שְׁתִּהְיֶה רַק שְׂמֵחַ, בִּפְרָט בְּעַת קִיּוֹם הַמְּצוּוֹת. וְכֵן לְהַתְּמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלְהַתְּבוּדָה הַרְּבָה עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלְחַזֵּק עִצְמוֹ בְּאֵמוּנָה פְּשׁוּטָה, שְׂאֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּל־ל.

וְהִנֵּה עֲכָשׁוּ בִימֵי שׁוּבְכֵי"ם מוּכָא בְּדִבְרֵי הָאֲרִיז"ל, שֶׁהוּא מְסַגֵּל מְאֹד לְתַקֵּן פְּגָמֵי הַבְּרִית. וְהֵימֵים הָאֵלֶּה הֵם יְמֵי רַחֲמִים, וְעַל-כֵּן עֲלֵינוּ לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְלִהְיוֹת אֶת נַפְשֵׁנוּ הַחֲלוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי מָה? עַל-יְדֵי דְבָרִים הַמְּקַדְּשִׁים אֶת הָאָדָם: מְקוּוֹה, חֲצוּת, יְחוּדִים, הַתְּבוּדָה, שְׁזֵה מְחִי'ה' נַפְשׁוֹת; כִּי כָּל מָה שֶׁהָאָדָם יְרוּד וְנַפּוּל, וְנִשְׁלָף וְנִפְגָּם, יוֹתֵר צְרִיף לְהֵאִיר עַל נַפְשׁוֹ אֹר יוֹתֵר גְּבוּהָ וְעֲלִיּוֹן מְאֹד (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק א', סִימָן ל'), וְכֵן תִּרְאֶה לְהַרְבּוֹת

קעד אָשֶׁר ג' קסה בנחל

בלמוד משניות, גמרא, זהר, "לקוטי מוהר"ן", "לקוטי תפלות" ושלחן ערוך, המקדשים מאד מאד את האדם. ועל כלם — תאמר תהלים ו"תקון הכללי" בכל יום, וראה להיות רק בשמחה עצומה, ותרקד בכל יום. ולמען השם, תראה לקדש ולטהר את העינים והאזנים, החטם והפה, אשר בזה תלוי כבר כל האדם, כי גופא בתר רישא אזיל (ערוכין מא.), וכפי שמקדש אלו החושים, כבר ממילא נתקדש כל האדם. העקר תראה להפך את כל היגון והאנחה לשמחה עצומה (עין לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן כג), ואל תסתכל לאחוריה כלל, יהיה איה שיהיה, כי השם יתברך אתך, עמך ואצלך, ואל תאבה ואל תשמע לשום מונע ומבלבל, אשר אומר לך ההפוך, והשם יתברך יעזרנו על דבר כבוד שמו.

הדורש שלומך...

ג' קסה.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר שמות ה'תש"ם.

שלום לידיד נפשי, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך עם המעות להדפסה לנכון קבלתי, מה אמר לך? ראוי לנו לשמח על נעם חלקנו אשר בנחל שם גורלנו, מה נעים ומה יפה ירושתנו. הלילה למדנו בצותא בלקוטי מוהר"ן, חלק א', סימנים: מד, מה, מו, המדבר ממחיא את כף אל כף. ואיה שממשיכים על-ידי זה במקומו קדשת ארץ ישראל, ונטהר האויר באוירא דארץ ישראל וטהרת המחשבה להנצל ממי המבול, שהם המחשבות זרות והרהורים רעים וכו', ומענין אמונה ותפלה. ותהלה לאל, היו דבורים נפלאים. מה טוב ומה נעים, אם תעין במאמרים אלו, כי הם נפלאים מאד, אם אמנם שהם נרשמו בקצור נמרץ, אך אני מקווה להשם יתברך שישפיע לי חדושים על זה בספרי "שפת הנחל", ואזכה להרחיב את הדבור בזה, ולהמשיך על עצמנו

עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, אֹר וְחַיּוּת מְעֻצּוֹתַי הַקְדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל.

תֵּאֱמִין לִי, יְדִידֵי הַיְקָר! אֵין לִי בְּמָה לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמֵי, רַק בְּזֶה שְׂאֵנִי זֹכֶה לִידַע מֵרַבִּי אֱמֶת כְּזֶה, וּמִי יוֹדֵעַ מָה הָיָה נַעֲשֶׂה עִמִּי, אִם לֹא הָיָה לִי אֶת רַבְּנוּ ז"ל וְעֻצּוֹתַי הַקְדוּשׁוֹת, טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חָנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שְׂזַכֵּנוּ לְהִתְנוּדַע מֵרַבִּי אֱמֶת כְּזֶה, תְּכַלִּים נִפְלוּ לִי בְּנְעִימִים וּלְמַעַן הַשֵּׁם תִּהְיֶה אַרְךְ אַפִּים, וְאֵל תִּכְעַס, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי הַכַּעַס הוֹרֵג אֶת הָאָדָם. צְרִיכִים לְהִיּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם רַק סְבָלָן, וְלִסְבֹּל כָּל הַבָּא עָלָיו, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִהְפֹּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' קסו.

בְּעֻזַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אֹר לְיוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֱהוּבֵי, יְדִיד נִפְשֵׁי, וְתִיק וְחִסִּיד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נְרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶךְ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְלִהְשִׁיבְךָ — יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת. וּבִפְרֵט שְׁסַפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיַדֶּיךָ, וְעַל-כֵּן מָה לִי לְהֶאָרִיךְ?! רָאָה לְחַדֵּשׁ עֲצָמְךָ בְּלִמּוּד סְפָרֵי הַקְדוּשִׁים, וְאֵל יַחֲסֵר לְךָ יוֹם אֶחָד בְּלִי תוֹרָה מִ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן הַקְדוּשׁ וְהַנּוֹרָא, שֶׁהוּא סֵפֶרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, וְתֹאמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מִ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת", אֲשֶׁר מוֹהַר"ת ז"ל אָמַר, שֶׁתְּפִלוֹתָיו הֵן מִשְׁעַר נו"ן, שֶׁמִּשָּׁם יוֹצֵאת דַּעְתוֹ הַקְדוּשָׁה שֶׁל מְשִׁיחַ.

מָה אָמַר לְךָ? רְאוּי לָנוּ לְקַנּוֹת לְעֲצָמָנוּ כְּלִי זֶמֶר (קִסְעֻטָס שֶׁל טִיִּיפ עִם נְגוּנִים), וְלִשְׁמַע שִׁירִים וְנְגוּנִים, וְלִרְקֹד וְלִקְפֹץ בְּכֹל יוֹם עַל נַעַם חֲלֻקָּנוּ, שְׂזַכֵּנוּ לְהִתְנוּדַע מֵרַבִּי אֱמֶת כְּזֶה, רַבִּי רַחֲמָן כְּזֶה, הַמְּחִיָּה וּמְשִׁיב נִפְשָׁנוּ, וּמְקַרֵּב אוֹתָנוּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

וְהִנֵּה אוֹדוֹת פְּגָמֵי הַבְּרִית וְכו', שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ וְכו', כְּבָר כְּתַבְנוּ

קעו אָשר ג' קסז בַּנחל

הרבה בזה, איך שרבונו ז"ל נשלח בדורותינו אלה להרים ולהגביה את כל הנפשות העיפות והנפולות וכו'. ועל-כן עליך רק להטות לב אל ספרי רבנו ז"ל, ותלמד בהם בכל יום בהתחדשות חדשה. וצריך שתדע, שכל תורה וההלכות עליה, הן סגיה שלמה, וראוי לך להתעמק בכל תורה וההלכות עליה ככתוב סגיה. ואת גפלאות זכוך הנפש שזוכים על-ידי-זה, אי אפשר לשער כלל. רבנו ז"ל אמר בפרוש (עין חיי-מזהר"ן, אות מעלת תורתו וספריו הקדושים, סימן שמש), שעל-ידי תורתו יכולים להעשות לבעל מח גדול ולבעל תשובה גדול, ויפתחו לו הגידים (די אדערין וועלין זיך איהם טרענען).

ועל-כן, חמדת לבבי! זהו עקר התקון לכל העוונות רק להכניס את המח בתוך תורת רבנו ז"ל, ועל-ידי-זה תזכה לתקן הכל, ותזכך את דמיוך וכו'. כי אור תורתו של רבנו ז"ל מזכך את הדמים, וזוכה להתדבק על-ידי-זה אליו ותברך.

ההכרח לקצר, ובקרוב אכתב לך באריכות יותר.

הדורש שלומך...

ג' קסז.

בעזרת השם ותברך, אור ליום רביעי לסדר שמות ה'תש"ם.

שלום לידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך עם המעות להדפסה קבלתי.

אודות ששאלת, שהלכת עם הרב החסיד מאנשי שלומנו היקרים ... נרו יאיר, וראית את עבודתו בקדש, ונפלא ממך, מאין לו להתפלל קדם בניסתו אל העיר... ולהרבות בתפלה קדם העיר... ואחר-כך כשהלך משם, העמיד עצמו עוד פעם, והרבה לדבר הרבה עמו ותברך.

חמדת לבבי! לדעתתי, זו גמרא מפרשת (ברכות ס'): תנו רבנן,

אֲשֶׁר   ג' קסז   בַּנְחַל   קעז

בְּכַנִּיסְתּוֹ מֵהוּ אוֹמֵר? "יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹקֵי, שְׂתַכְנִיסְנִי לְכַרְךָ זֶה לְשָׁלוֹם". נִכְנַס, אוֹמֵר: "מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹקֵי, שֶׁהִכְנַסְתָּנִי לְכַרְךָ זֶה לְשָׁלוֹם, וּכְשֶׁם שֶׁהוֹצֵאתָנִי לְשָׁלוֹם, כִּף תּוֹלִיכֵנִי לְשָׁלוֹם וְתִסְמְכֵנִי לְשָׁלוֹם, וְתַצְעִידֵנִי לְשָׁלוֹם, וְתַצִּילֵנִי מִכָּף כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב בְּדַרְךָ", עֵינַי שָׁם; הִרִי לְפָנֶיךָ תְּפִלַּת חַי"ל הַקְּדוּשִׁים. וּבִאֲמַת כִּף הִנְהִיג אוֹתָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, לְהִיּוֹת רְגִיל לְשִׁיחַ וּלְסַפֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּפִרְטֵי פִרְטֵיּוֹת, וְכַמְעַט שָׂאִין לְזוֹז בְּלִי תְּפִלָּה וְהִתְבוּדָדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ. וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי הָרַב הַחֲסִיד ... נִרוּ יְאִיר, שֶׁמִּתְנַהֵג כִּף, וּמִי יִתֵּן, שְׁגַם אֲנַחְנוּ נִתְחִיל לְהִתְנַהֵג כִּף. וּבְכֻלָּל, יְדִידֵי הַיָּקָר! מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים לְהִיּוֹת חֵבֵר עִם אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיָּקָרִים, מְקַרְבֵי רַבְּנוּ ז"ל, ה' עֲלֵיהֶם יִהְיֶה וַיִּשְׁכַּן. וְצָרִיךְ שְׂתַדַּע, כִּי כָּל אֶחָד מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ הוּא חַדוּשׁ נִפְלָא, וְאֲשֶׁרִי לוֹ וְאֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ, וְרְאוּי לְאַהֵב אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּי, תִּהְיֶה לְאֵל, אָנוּ שְׂתַפִּים בְּדַעַה אַחַת, וּמֵאֲמִינִים בְּגִדְלַת רַבְּנוּ ז"ל, וְהוֹלְכִים בְּעֲצוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת, וּמִשְׂתוֹקְקִים לְהִיּוֹת עַל צִיּוּנוֹ הַקְּדוּשׁ, וְאוֹדוֹת הַמְּחַלְקַת שְׁנִתְעוֹרְרָה מִחֲדָשׁ עָלַי, תִּדַּע שֶׁזֶה רַק כַּמָּה לְצִים, וְאִין לְכֻלְלִיּוֹת אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ שְׂיִכוּת אֲלֵיהֶם כָּלֵל, וְאִנִּי מְקַבֵּל כַּמְעַט בְּכָל יוֹם מִכְּתָבֵי חֲזוֹק וְעַדוּד מִכָּל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל. וְזֶה עֲכָשׁוּ הִבִּיא אֵלַי אֲבִרְךָ אֶחָד מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל טִיִּיפ מְשִׁיחַת הָרַב הַחֲסִיד הַיָּקָר מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ הָאֲמִתִּים, ר' ... נִרוּ יְאִיר, מֵה שֶׁדָּבַר בְּמוֹצָאֵי-שְׁבֵת-קִדְשׁ, פִּרְשַׁת וַיִּגַּשׁ, בְּיוֹם הַלּוּלָא שֶׁל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל, וּמוֹחָה מְאֹד בְּקוֹל גְּדוֹל עַל אֱלוֹ הָעוֹשִׂים פְּרוּדִים בֵּין אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ וְגוֹרְמִים מִחֲלָקַת וְכוּ', וְצַעַק עַל זֶה מְרָה, עַד שֶׁאָמַר, שְׁמָה שֵׁיִשׁ בְּעוֹלָם אֲנָשִׁים שְׁנִתְרַחְקוּ מֵהַקְּדוּשָׁה, וְאוֹכְלִים בְּשֵׁר בְּחֻלְב, זֶה נִגְרָם רַק עַל-יְדֵי אֱלוֹ הַחוֹלְקִים, שֶׁהִדְבִּיקוּ מוֹדְעוֹת וְגִלּוּי דַעַת וְכוּ'. כִּי דָבַר אֲזוּ בְּאַרְיִכוֹת מִלְּקוּטֵי-הַלְכוֹת, הַלְכוֹת בְּשֵׁר וְחֻלְב, הַלְכָה ה', הַמְדַבֵּר מִהַתּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל דְּסַפִּינָא בְּלְקוּטֵי-מוֹהֲרַנ"ן, חֶלְק א', סִימָן ל', מֵהַשְּׂגוֹת אֱלֹקוֹת, שְׂמִמְשִׁיךְ הַצְּדִיק הָאֲמֵת הַגְּדוֹל בְּמַעֲלָה מִפְּלֶגַת מְאֹד מְאֹד, וּמִי שֶׁחוֹלֵק עָלָיו, הוּא גוֹרֵם קְלָקוּל גְּדוֹל לוֹ וּלְכָל הַתְּלוּיִים בּוֹ וְכוּ', עֵינַי שָׁם בְּאַרְיִכוֹת נִפְלָאָה, אִיךְ שֶׁמְקַשֵּׁר בְּזֶה אֲסוּר אֲכִילַת בְּשֵׁר וְחֻלְב, וְתַבִּין אֶת קֶשֶׁר דְּבִרְיוֹ הַיָּקָרִים. כִּי תִדַּע שֶׁהָרַב הַחֲסִיד הַנ"ל, הוּא אִישׁ כֶּשֶׁר בְּאֲמַת, וְעוֹבֵד הַשֵּׁם

מנעוריו, וקרב מקרבים רבים אל דעת רבנו ז"ל, ומחמת שאני יודע שאתה שבור מכל הענין, עד שנדמה לך, שכל החשובים חולקים וכו'. על-כן אמרתי להעתיק לך את מחאתו שמחה ברבים, ודבר בכאב לב מאד את כל הדברים, והם מקלטים על טייפ, ותקבל פה הטייפ. אך מחמת שאינך מבין אידיש, על-כן ארשם לך אות באות בלשון קדש, וזו לשונו באמצע דבריו: "וכאן המקום למחות במחאה נשגבה על דבר העולה שאין כמוה, שארע בימים אלו, שהלכו והדביקו מודעות נגד אברך יקר ערך מאנשי שלומנו, אשר מוסר נפשו זה שנים רבות לגלות ולפרסם את דעת רבנו ז"ל בעולם, ומלא את כל העולם עם ספרי רבנו ז"ל, וגם אלה שהדפיסו את ספרי רבנו ז"ל כאן בארץ ישראל הם מתלמידיו, וצריכים שתדעו, שרק מי שגר בארצות-הברית חצי שנה כמו שהייתי שם בעצמי חצי שנה, ההכרח לו להודות, שכל מה שכתב והדפיס בספרים החדשים, כך צריכים לכתב, ואי אפשר בלשון אחר, כי מה שעובר בדור הזה על בני הנעורים, אין מי שביין אותם כמו אלו הספרים, ובכל מקום שרק באתי בארצות-הברית, כל אחד ואחד ספר לי איך שהספרים היקרים שלו מחיים אותם. ושאלו מה זה ועל מה זה המחלקת עליהם, ואני השקטתי אותם, ואמרתי, כי רק אילו יחידים עשו את הרעש. ועל-כן תדעו שאני מוחה על זה מאד מאד, ואני אומר, שזה עון גדול ופשע שלא יכפר לכל מי שיש לו יד במודעות שהדביקו, ומי שיש לו שיכות לכל זה, מבין למי אני מתפונן (כי חתנו ישב שם אז, והוא הראש והעקר לכל המחלקת על הספרים, כי הוא איש מחרחר ריב וכו', ובפרט על הספרים, בוערת בו אש הקנאה, והוא אשר הצית את כל האש שבועה אחר-כך על-ידי כמה בעלי עברות ובני הנעורים המלכלכים בחטאת נעוריהם, רחמנא לְצַלָן). ואני מכרח לגלות לכם, כי מה שנמצאים היום פושעי ישראל אוכלי בשר וחלב, אלו אשר כתבו והדביקו את המודעות — חייבים בזה". זו תמצית דבריו היקרים, אשר מדברים בעד לעצמם.

ומחמת שבקרוב נתראה, על-כן אקצר.

הדורש שלומך...

אֲשֶׁר   ג' קסח   בְּנַחֵל   קַעֲט
ג' קסח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לִיל שְׁשֵׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת הַיְתָשׁוּם.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יָדֶיךָ נַפְשִׁי, גֵּר
לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יָאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֶי חֶלְקֶךָ, שְׁבַתוֹךָ הַצֵּל
הַעוֹבֵר הַזֶּה אֶתְּהָ זוֹכָה לְשִׁמְשׁ אֶת רַבְּנוּ ו"ל בְּהַדְּפַסְתָּ וְהַפְּצַת סִפְרֵי
הַקְּדוּשִׁים. וּמָאֵד מָאֵד שְׁמַחְתִּי שְׁזַכִּיתָ לְהַדְּפִים אֶלְפִים סִפְרֵי
"הַשְּׁתַּפְּכוֹת הַנֶּפֶשׁ" וְאֶלְפִים סִפְרֵי "מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" מֵר' אֶלְטֵעַר
טֵעַפְּלִיקֵעַר ו"ל. וּכְבָר יָדוּעַ לָנוּ אֵיךְ שְׁסִפְרִים אֵלּוּ נִתְּפַשְׁטוּ בְּעוֹלָם
וַעֲשׂוּ פְעֻלוֹת טוֹבוֹת, וְקָרְבוּ הַמּוֹן בְּנֵי הַנְּעוּרִים אֶל דְּרָךְ רַבְּנוּ ו"ל.
וְגַם אֲנִכִּי זָכִיתִי לְהַתְּוֹדֵעַ וּלְהַתְּקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ו"ל בְּחֶרֶף שְׁנַת תְּשׁי"ז,
עַל-יְדֵי סִפֵּר "מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ", וּתְהִלָּה לָּאֵל, אַחֲר־כֵּן זָכִיתִי לְהַדְּפִיסָם
בְּעֶשְׂרֵת אֶלְפִים טַפְּסִים, חֲמֻשַׁת אֶלְפִים "מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ", וּחֲמֻשַׁת
אֶלְפִים "הַשְּׁתַּפְּכוֹת הַנֶּפֶשׁ", וּתְהִלָּה לָּאֵל, נִתְּפַשְׁטוּ בְּכָל קְצוּי תִּבְל,
וְזֶה הָיָה בְּשְׁנַת תְּשׁכ"ה, וְשִׁמְעַתִּי כַּמָּה פְּעָמִים מֵר' לׁוֹי יִצְחָק, גֵּרוּ
יָאִיר, שְׁזוֹכֵר עוֹד אֵיךְ שְׁאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, עָשׂוּ לִי צִיּוֹנוֹת, מֵר'
אֶלְטֵעַר טֵעַפְּלִיקֵעַר ו"ל, וְהָיוּ צוֹעֲקִים אַחֲרָיו: הָאֵט גִּיט דְּעַר
"הַשְּׁתַּפְּכוֹת הַנֶּפֶשׁ", וּתְהִלָּה לָּאֵל, הַיּוֹם כָּבָר נִתְּקַבַּל בֵּינָּךְ כָּל אֲנִשֵׁי
שְׁלוֹמְנוּ, כְּמוֹ-כֵן יִהְיֶה עִם הַסִּפְרִים, שֶׁהֵם כָּלִים תְּדָשִׁים מְלֵאֵי יִשְׁן
שְׁזַכִּיתִי לְהַדְּפִיס, אֵף שֵׁשׁ עֶכְשׁוֹ עַל זֶה הַתְּנַגְּדוֹת מִכַּמָּה לְצִים, אֲבָל
יְבוֹא הַיּוֹם, שְׁכָּלֵם יִתְחַרְטוּ וְכוּ', אֲבָל לַעֲת עֵתָה עָלֵינוּ לְהַתְּחַזֵּק מְאֹד
מְאֹד בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה, שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מִתְּלִבֵּשׁ
עֲצָמוֹ בְּאֵלּוֹ הַמְּנִיעוֹת, כְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ו"ל עַל פְּסוּק (שְׁמוֹת כ.
יז): "וַיַּעֲמֵד הָעָם מֵרַחֵק וּמִשָּׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹקִים",
שְׁמִי שֵׁשׁ לוֹ דַּעַת דְּמִשָּׁה, שֶׁהִיא הָאֲרֵת מִחִין דְּאַבָּא, אֹר הָאֲצִילוֹת,
מוֹצֵא אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גַּם בְּחֶשֶׁךְ וּבְעֶרְפֶּל (עֵינ לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א'.
סִימָן קטו).

(ז) הַגָּה הוֹלֵךְ הַ"הַשְּׁתַּפְּכוֹת הַנֶּפֶשׁ".

מאד מאד אַבְקֵשׁ אוֹתָךְ, שְׁלֵבֵל תִּפְנֵס בְּוִכּוּחַיִם עִם שׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, וּמֵאֵד נִצְטַעֲרֵתִי שֶׁהִיְתָה לְךָ מַחְלָקֶת עִם ... זְכוֹר מֵה שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת יִרְאָה, סִימָן ב'): מִי שֶׁמְקַרֵּב אֶל הַזְּקֵן וְסוֹבֵל כְּעֶסוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֵה לִירְאָה, עֵינֵי שָׁם; תֵּאֲמִין לִי שֶׁהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיךְ שְׁכַמָּה לְצִיִּים מְסַבְּבִים אוֹתוֹ וּמוֹלִיכִים אֵלָיו לְשׁוֹן-הָרַע וּשְׁקָרִים וְכוּ', וְהוּא בְּתַמּוֹ מֵאֲמִין לָהֶם, וּכְבָר כְּתַבְתִּי לוֹ פַּעַם מִכְּתָב עַל זֶה וְכוּ', אֵךְ הוּא הִסְבִּיר לִי אֶת הָעֲנִין כַּמָּה פְּעָמִים בְּאֶרוֹכָה, וּמִחֲמַת שְׁבַקֵּשׁ מִמֶּנִּי לֹא לְפָרֶסֶם, עַל-כֵּן אֶחָדֵל עֲצָמִי, וְיָבוֹא הַיּוֹם שְׁאֶכְתֹּב לְךָ. לְעַת עֵתָה רְאֵה לְהַחֲבִיא אֶת עֲצָמְךָ מִמֶּנּוּ, אַתָּה עֲשֵׂה אֶת שְׁלֵךְ, וְאֲנִי מְקַוֶּה לְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵּךְ, שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה עַל נְכוּן.

רַק חֲזַק וְאֲמֵן מְאֹד מְאֹד לְקוּם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת, וְתֹאמַר אֶת הַתְּקוּן בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת, וְתִכְנִיֵס בְּעֲצָמְךָ אֲמַתַּת מְצִיאוֹת יִתְבַּרֵּךְ, אֲשֶׁר מִי שְׁזוֹכֵה לְהַמְשִׁיךְ בְּמַחוֹ תְּמִיד אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֲזִי הוֹלֵךְ לוֹ תְּמִיד כְּסֹדֵר (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פב), וְחֵי חַיִּים נְעִימִים וְעֶרְבִים. וּבַפְּרָט עֲכָשׁוּ בִימֵי שׁוֹכְבֵי"ם, הָעֶקֶר לְחֲזַק עֲצָמוֹ בְּאֶמוּנָה פְּשׁוּטָה, שְׁזוֹ נִקְרָאת "מְלָכוּת". וְעֶקֶר הַפְּגָם הִיָּה שְׁנֻטֵל אֶת הַ"יְסוּד" מִמֶּנָּה. וְעַל-כֵּן עֲכָשׁוּ עֶקֶר הַתְּקוּן — לִיְחַד "יְסוּד" אֶל "מְלָכוּת", שֶׁהוּא צְדִיק וְאֶמוּנָה, וְזֶה אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל הִזְהִיר מְאֹד אֶת מוֹהַר"נ"ת ז"ל, שֶׁיִּחַדֵּשׁ הַרְבֵּה בַתּוֹרָה, וְכִשְׁיָבוֹא בְּחִדּוּשָׁיו לְדַבֵּר מִצְדִּיק וְאֶמוּנָה, יִרְחִיב אֶת הַדְּבוּר. כִּי זֶה הָעֶקֶר עֲכָשׁוּ, בְּגִלוֹת הַמְּרָה, שֶׁהַחֲשֵׁךְ נִתְפַּשֵּׁט כָּל-כָּךְ, וְאִי אֶפְשָׁר לְגַרְשׁוֹ, כִּי אִם עַל-יְדֵי אוֹר הַצְדִּיק, שֶׁהוּא הַמְּגַלֶּה אֶת שְׂרֵשׁ הָאֶמוּנָה, וְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵּךְ יֵאִיר עֵינֵינוּ בְּאוֹר תּוֹרָתוֹ, וְנִזְכֶּה לְעַבְדוֹ בְּאֲמַת וּבְתַמִּים כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ...

אֲשֶׁר   ג' קסט   בְּנַחֵל   קפא
ג' קסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וְאָרָא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, יְדִיד
נַפְשִׁי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי, גֵר לְהִצְדִיק נַחֵל
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... גֵרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

מְכַתְּבֶךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי כְּעַל כָּל הַזֶּה, אֲשֶׁר תְּהִלָּה לְאֵל,
אֲתָה מְחֻזָּק עֲצָמְךָ מְאֹד, וּמְכַל שִׁכְּן שְׁלֵא נִכְנַס בְּאַזְנוֹיְךָ שׁוֹם אָרֶס
דְּבָרִים בְּטָלִים מְשׁוּם לֵץ, וְכֵךְ רָאוּי לְהִיּוֹת. כִּי "יְמִינוּ כְּצֵל עוֹבֵר"
(תְּהִלִּים קמ"ד, ד). וּמָה יִהְיֶה נִשְׁאָר מֵאֲתָנוּ? רַק מָה שְׁזָכִינוּ לְחַטֵּף בְּצֵל
הָעוֹבֵר הַזֶּה, אֵילוּ נִקְדוֹת טוֹבוֹת, וַיִּוָּתֵר מִזֶּה הַכֹּל הַכֹּל, הַכֹּל הַכֹּלִים.
רַבְּנוּ ז"ל מְסַפֵּר (בְּהַמְעָשָׂה מִהוּ בְּעֵטְלִירֶס מִיוֹם ב'), אֲשֶׁר הִבְעֵטְלִיר הַחֲרַשׁ
הִיָּה חַי חַיִּים טוֹבִים, וְלָמָּה? כִּי לֹא הִכְנִיס בְּאַזְנוֹ שׁוֹם דְּבוּר וְקוּל
מִזֶּה הָעוֹלָם, אֲשֶׁר מְלֵא חֲסְרוֹנוֹת וְכוּ', עֵינַי שָׁם. כִּי כָּל אֶחָד רוֹצֵה
רַק לְמַצֵּא חֲסְרוֹנוֹת אֲצֵל חֲבֵרוֹ. וְרַבְּנוּ ז"ל גֵּלָה לָנוּ דֶרֶךְ נִפְלְאָה לֹא
לְהִכְנִיס בְּאַזְנוֹ שׁוֹם דְּבוּר וְשׁוֹם קוּל מִזֶּה הָעוֹלָם, רַק לְשִׁמְעַ בְּהֵם
דְּבָרֵי תוֹרָה, הַתְּחֻזָּקוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת. וְעַל-כֵּן הֶעֱקָר לְהִתְחַבֵּר עִם
'בְּרִסְלָבֶר חֲסִידִים' אֲמֵתִיִּים, הַמְּעוֹרְרִים וּמְחַזְּקִים הַרְבֵּה בְּעֵבוֹדַת
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַדְּבָקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהִיָּה אִם שְׁמוּעַ בְּיִשָּׁן תִּשְׁמַע
בְּחֻדְשׁ, וְאִם יִפְנֶה לְבָךְ שׁוֹב לֹא תִשְׁמַע, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חז"ל (בְּרִכּוֹת
מ.) עֵינַי שָׁם.

וְעַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְבָבִי! מְאֹד מְאֹד אֲנִי שִׂמַּח, שְׁאֲתָה רְגִיל לִילֶךְ
אֶל הַרֵב הַחֲסִיד ר' ... גֵרוּ יְאִיר, אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֶיךָ חֲלָקָךְ, כִּי הוּא עֲנִין
נוֹרָא מְאֹד מְאֹד, כִּי (יְבָמוֹת כ.): מִצְּנֶה לְשִׁמְעַ דְּבָרֵי חֲכָמִים. וּמִי הוּא
חֲכָם? זֶה שְׁמַקְרֵב אוֹתִי לְעֵבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלְהַפּוֹד, חַס וְשְׁלוֹם,
מִי שְׁמַדְבֵּר לְשׁוֹן הָרַע וּרְכִילוֹת, הַזְּהִירוּ עַל זֶה חז"ל מְאֹד מְאֹד (עֵין
בְּתַבּוֹת ה.) עַל פְּסוּק (דְּבָרִים כג, יד): "וַיִּתֵּד תְּהִיָּה לְךָ עַל אֲזִנְךָ", אֵל
תִּקְרִי 'אֲזִנְךָ' אֵלָּא 'אֲזִנְיֶךָ', שְׁאִם יִשְׁמַע אָדָם דְּבַר שְׁאִינוּ הִגּוֹן, יִנִּיחַ
אֲצַבְּעוּ בְּאַזְנוֹי, וְאָמְרוּ שָׁם: אֵל יִשְׁמַע אָדָם לְאַזְנוֹי דְּבָרִים בְּטָלִים,

קפב   אָשֶׁר   ג' קע   בַּנְחָל

עַיִן שָׁם; וְעַקֵּר הַדְּבָרִים בְּטָלִים הֵם, כְּשֶׁמְדַבְּרִים עַל אַחֲרִים, וְזֶה מְגַלֵּה אֶת פְּנִימִיּוֹת טְנוּף לְבוֹ, שְׁמָלָא צוֹאָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כִּי דַעַתּוֹ הַקְדוּשָׁה שֶׁל רַבְּנּוּ ז"ל הִיא רַק לְקָרֵב וְלֹא לְרַחֵק.

וְעַל-כֵּן, חֲמִדַת לְבָבִי, מֵאַחַר שְׁאַתָּה רָגִיל לִילֵךְ אֶל הַרֵב הַחֲסִיד וְהַנִּל, אַתָּה כָּבֹד לֹא צָרִיךְ לְלַכֵּת אֶל אַחֲרִים, כִּי יֵשׁ בְּכַחוֹ לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק אוֹתָךְ. וּמוֹבָא (בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ זִיטָא, פֶּרֶק ד') : אֲזַנְיָךְ שְׁלֹא שְׁמַעְתָּ בְּהֵם דְּבָרִים בְּטָלִים, הֵם יִקְשִׁיבוּ לָךְ שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְאִיר עֵינֵינוּ בְּמֵאוֹר תּוֹרָתוֹ.

וְהִנֵּה הִזָּה בְּרַצוֹנִי לְהֶאֱרִיךְ לָךְ, אֵךְ קָשָׁה עָלַי הַפְּתִיבָה, אִם יִרְצָה הַשֵּׁם, בְּקָרוֹב אֶכְתֵּב לָךְ בְּאַרְיִכוֹת.

אוֹדוֹת שְׁאַלְתָּךְ, אִם לְנִסְעַ עֲכָשׁוּ אֶל הַצִּיּוֹן אוֹ לְחַכּוֹת אַחֲרֵי הַחֲתָנָה, כִּי שְׁמַעְתָּ, שְׁרַבְּנּוּ ז"ל לֹא רָצָה שְׁיָבֹוא אֵלָיו בְּחוֹר, כְּאַשֶׁר אָמַר לָךְ אַחַד, תִּדְעַ שְׁשִׁיחָה זֹו הִיא שְׁקָר, חַס וְשְׁלוֹם, חַס וְשְׁלוֹם, לֹא יֵצֵא דְבוּר זֶה מִפִּי רַבְּנּוּ ז"ל, אֲדַרְבָּה, רַבְּנּוּ ז"ל הַבְּטִיחַ, אֲשֶׁר תִּינּוֹק שְׁיָבֹוא אֶצְלוֹ קָדָם גִּיל שְׁבַע, יִהְיֶה נְקִי מִן הַחֲטָא עַד חֲתָנָתוֹ, וְאִיךְ בְּדָה הִלָּה שִׁיחָה מְזִיפַת פְּזוּ, חַס וְשְׁלוֹם, חַס וְשְׁלוֹם, אֵל תַּכְנִיִּס בְּאַזְנֵיךְ, אֵף דְבוּרִים הַרוּצִים לְרַחֲקָךְ וְכוּ', אֲדַרְבָּה, תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מֵאַמְצִים, שְׁתַּסַּע תַּכְּף-וּמִיד אֶל הַצִּיּוֹן הַקְדוּשׁ, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וּמִי יוֹדַע מַה יִּהְיֶה אַחַר הַחֲתָנָה וְכוּ', הַעֲקֵר הוּא רַק תַּפְלָה. וְכָבֹד הַאֲרַכְתִּי הַרְבֵּה בְּהַתְחַזְקוֹת וְהַתְעוֹרְרוֹת לְנִסְעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנּוּ ז"ל, בְּסוּף הַתְּקוּן הַכְּלָלִי שֶׁהַדְּפַסְתִּי — קָחְהוּ מִשָּׁם, וּבְקָרוֹב אֶכְתֵּב לָךְ עוֹד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' קע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וְאַרְא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם לִידִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק, נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גַּר יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶךְ לְנִכוֹן קַבְּלָתִי, וְלִהְשִׁיבְךָ — יִקְצְרוּ הַמוֹן יְרִיעוֹת.

אָשֶׁר   ג' קע   בַּנְחָל   קפג

ובפֿרט שפֿרי רבנו ו"ל בִּידֶךָ — הַפֿךְ בָּהֶם, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרֻגָע לִנְפִשְׁךָ. ומה טוב ומה נעים לַעֲשׂוֹת לַעֲצֻמוֹ סֵדֶר בְּשִׂיחוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, בַּסֵּפֶר "שִׂיחוֹת־הַר"ן" וּבַסֵּפֶר "חַיֵּי־מֹהֲרַ"ן", כִּי מֹהֲרַנְ"ת ו"ל אָמַר, שֶׁהֶעֱקַר מֵה שְׂזָכָה לְהַכִּיר אֶת רַבְּנוּ ו"ל, הִזָּה רַק עַל־יְדֵי שִׂיחוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת. וְזֶה הִזָּה אֶצְלוֹ יָקָר מְאֹד מְאֹד. וְכֵן ר' נַחֲמָן טוֹלֵט שִׁינְעַר ו"ל אָמַר, שֶׁהֶעֱקַר מֵה שֶׁקָּבַל בְּיוֹתֵר מִמֹּהֲרַנְ"ת ו"ל הִזָּה, עַל־יְדֵי שִׂיחוֹתָיו, שֶׁהֵן בַּחֲנִינַת שִׂיחוֹת חֲלִין (עֲבוּדָה זָרָה יט:). וְכֵן הוּא אֶצֶל כָּל צַדִּיק, עַל־יְדֵי שִׂיחוֹת חֲלִין שְׁלוֹ וְהַתְּנַהֲגוּתוֹ, אִיךָ שֶׁמְשִׁיחַ וּמְדַבֵּר וְנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן עִם בְּנֵי־אָדָם, יְכוּלִים לְלַמֵּד מִזֶּה הַרְבֵּה. וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְשִׁיחַ לֵב אֶל שִׂיחוֹת חֲלִין שֶׁל צַדִּיקֵי דוֹרָנוּ, שֶׁהֵם הַבְּרַסְלָבֶר חֲסִידִים הָאֲמֵתִיִּים, וְיִרְשֵׁם אֶת זֶה עַל הַפֶּתַח, וְאִזּוּ יִזְכֶּה בְּמִשְׁךָ הַזֶּמֶן לְאַסֵּף אוֹצְרוֹת וְאוֹצְרֵי אוֹצְרוֹת שֶׁל שִׂיחוֹת וְעַבְדוֹת מִפְּלִיאוֹת. וְכִכָּר יְדוּעַ שֶׁרַבְּנוּ ו"ל אָמַר (שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן קצ"ב), שֶׁכִּמוֹ שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ הוּא נִצְחִי, כֵּן הַצַּדִּיקִים הָאֲמֵתִיִּים הֵם נִצְחִיִּים; הֵינּוּ שֶׁכָּל דוֹר וְדוֹר הַהִכְרַחַת שֶׁיְהִיוּ צַדִּיקִים קְדוּשִׁים, בְּנֵי עֲלִיָּה, כְּמוֹ שֶׁהִזָּה לִפְנֵי כַּמָּה דוֹרוֹת בְּלִי גְזֻמָּא כָּלֵל, עֵינֵי שָׁם. אִךְ הַבְּעַל־דְּבָר מְכַסֶּה אוֹתָם, כִּי אִם הָיוּ נִגְלִים וּמְפָרְסָמִים, הָיוּ מְמַשִּׁיכִים אֶת כָּלֵם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהִזָּה כְּבָר הַקָּץ. וְעַל־כֵּן הַבְּעַל־דְּבָר חוֹתֵךְ זְנֻבוֹת וְזוֹרֵקֵן כָּלִפִּי מַעֲלָה (עֵינֵי פְּסִיקָתָא רַבְתֵּי ז, ג), הֵינּוּ שְׁלוֹקַח קְטַנִּים בְּמַעֲלָה, וּמִנְשֵׂא אוֹתָם וּמְפָרְסָמָם, בְּאִפְּן שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְכַסּוּ וְיִהְיוּ נִעְלָמִים הַצַּדִּיקִים הָאֲמֵתִיִּים (עֵינֵי לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, שַׁבָּת, הַלְכָה ו); וְמֵה עֲלִינוּ לַעֲשׂוֹת? רַק לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּזְכֶּה שִׁיתְּגַלוּ אֵלֵינוּ הַצַּדִּיקִים הָאֲמֵתִיִּים שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, אֲשֶׁר בְּוֹדָאֵי הֵם מְסֻתוֹכְבִּים בֵּין 'בְּרַסְלָבֶר חֲסִידִים', עוֹבְדֵי ה' הָאֲמֵתִיִּים, וְלֹא אֶצֶל אֱלוֹ שְׁנַתְּפָרְסְמוּ עִכְשָׁו בְּשָׁנִים אֱלוֹ...

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמֶךָ...

קפד אשר ג' קעא בנחל
ג' קעא.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וארא ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל היקר והנעלה, נר
הרוצה להאיר נפשו באור האורות מהנחל הנובע מקור חכמה,
זכותו נגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח.

מכתבך לנכון קבלתי, בצרוף מאתים דולר להדפסת ספרי רבנו
ז"ל. והנה היום שלחתי לך את כל ספרי רבנו ז"ל המצויים עכשו
אצלינו, חשבון של עשרים ספרים, אקוה להשם יתברך להדפיס
עוד פעם את כל ספרי רבנו ז"ל שאזלו כבר מאתנו. וכן יש תחת
ידינו כתבי יד רבים, אור הגנוז, ענינים נוראים ונפלאים, סודות
וסתרי נסתרות מהבריאה ומהגאולה וכו', ענינים פלאי פלאים, אף
אין לנו עכשו הכסף, וגם שאנו חייבים עד עכשו גזמאות של חובות,
אשר ביחד עולה חשבון של תשעים אלף דולר. אף אנו מקויים
להשם יתברך, שהכל יתהפך לטובה בקרוב, ואולי תהיה אתה
השליח הטוב לזה.

חמדת לבבי! צריך שתדע, שזו לנו זכות גדולה, שאנו זוכים
לידע מרבי אמת כזה, רבי המבין וחותר בפנימיות לרבנו. וראוי
לנו לשמח מאד על נעם חלקנו. העקר צריכים להרגיל את עצמנו
לילך בדרךיו הקדושות. ובפריטיות להכניס בעצמנו אמונה פשוטה
בו יתברך, אשר זהו עקר החיים, עקר הנעם. כי המאמין בו יתברך
באמת, ויודע ועד שהכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך
ממש, אזי יפתח פיו תמיד, וידבר וישיח עמו יתברך בתמימות
ובפשיטות גמורה, בלשון שרגיל בה, אשר בדבר זה תלוי יסוד דעת
רבנו ז"ל.

והנה, חמדת לבבי! אתה נמצא עכשו בדרום אפריקה, בודאי
נשלחת לשם בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית, על-כן ראה לנצל את
מקומך, ויתדבק עצמך בו יתברך משם דיקא, ותכניס את כל
השפעתך לטובת הדפסת הכתבי יד שיש תחת ידינו, והשם יתברך

אֲשֶׁר   ג' קעב   בַּנְחַל   קפה

יֵאִיר עֵינֵינוּ וַיִּשְׂמַח לִבֵּנוּ, וְנִזְכֶּה לְהַכְלִיל בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאַמֶּת וּבְתַמִּים
כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה אָנוּ נִמְצָאִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' קעב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וְאָרָא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה, נֵר
לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי זֶה זְמַן רַב, אַךְ מֵעַצָּם טְרֵדוֹתֵי הַרְבּוֹת,
וּבִפְרֹט שְׁזִכִּיתִי לְהַדְפִּיס בְּשָׁבוּעוֹת אֵלּוּ עוֹד כְּמָה סְפָרִים יִקְרִי עָרֶךְ,
אֲשֶׁר הִבְעִיר אֶת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם עָלַי בְּמַחְלָקַת וְכו', עַל-יְדֵי-זֶה, עַל-כֵּן
לֹא הָיָה הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבֶךְ.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, שְׁהַחִיִּים מְלֵאֵי נְסִיוֹנוֹת, וּבִפְרֹט מִי
שְׁנוֹכָשָׁל כְּבָר פַּעַם אַחַת בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטּוּלָה בְּחֵייוֹ,
וּמִכָּל שֶׁכֵּן הַרְבֵּה פְּעָמִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּמָה מְאוֹת פְּעָמִים
וְכו' וְכו', אֵינְךָ לְשַׁעַר וְאֵינְךָ לְסֵפֶר אֵיךְ שְׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם רוֹצֵה לְהִטְבִּיעַ
אוֹתוֹ וְלְהַרְגוֹ אוֹתוֹ אַחֲרֶיךָ לְגַמְרִי, אֲפִלוּ אַחֲרֵי חֲתֻנָּתוֹ יָבוֹא אֵלָיו
בִּימֵי נְדָתָהּ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וַיִּכְשִׁילוּ עוֹד פַּעַם בְּפָגַם הַבְּרִית —
הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטּוּלָה וְכו', הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִרְחַם, אַךְ-עַל-פִּי-כֵן כְּמוֹ
שְׁבַמְלַחְמָה גְּשָׁמִית נוֹפְלִים קַרְבָּנוֹת, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה בְּמַלְחָמָה
רוֹחֲנִית וְכו'. וְעַל-כֵּן עָלֶיךָ לִידַע, כִּי אֲסוּר לְפַל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל מְשׁוּם
זֶה, אַךְ שְׁהַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת מַחֲטָא זֶה הִיא אֵיוֹמָה וְנוֹרָאָה, כִּי מִי
שְׁנוֹכָשָׁל בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטּוּלָה, עַל-יְדֵי-זֶה מְשַׁבֵּר אֶת
כָּלִי הַחֶסֶד (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל"ד; וּבִלְקוּטִי-הַלְכוֹת, תְּפִלִּין,
הַלְכָה ד'), וְהוּא תְּמִיד בְּכַעַס וּבְמִרְרוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן (עֵינִי שִׁיחוֹת-הַר"ן,
סִימָן רמט), אַךְ-עַל-פִּי-כֵן צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, שְׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא אָב
הַרְחָמָן, הוֹרִיד לָנוּ בְּדוֹרוֹת אֵלּוּ אֶת נְשֻׁמַּת רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁהִיא הַכְּנָה
לְמִשִּׁיחַ צְדָקָנוּ, אֲשֶׁר הוּא דִּיקָא יִשְׁתַּדַּל לְתַקֵּן אֶת הַחֲטָא הַזֶּה (עֵינִי

קפו   אָשֶׁר   ג' קעב   בַּנְחָל

לקוטי־הלכות, פּרִיָה וּרְבִיָה, הִלְכָה א', אוֹת י'), כִּי מֵרֵאשִׁית הִלְדַּת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, כָּל הַהִשְׁתַּלְּשָׁלוֹת שֶׁיִּצְאָה מִשְׁלָה, הִיָּתָה עַל־יְדֵי עַר וְאוֹנָן, שֶׁהוּא חָטָא בַחֲטָא הַחֲמוּר הַזֶּה. וְכִבֵּר יְדוּעִים לָנוּ דְבָרֵי רַבְּנֵי ז"ל (שיחות־הַר"ן, סִימָן עא), שֶׁגַּם עַל זֶה מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, וּמָה שֶׁפְּתוּב בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ (נִישָׁב קפח), שֶׁאֵין עַל זֶה תְּשׁוּבָה, נִתְבָּאָר בְּאֲרִיכוֹת (בְּלִקוּטֵי־הִלְכוֹת, תְּפִלִּין, הִלְכָה ב', אוֹת יא, יב). עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, יְדִידֵי הַיְקָר, אֲסוּר לָךְ לִפְלֵ בְדַעְתְּךָ כָּלֵל מִשׁוּם זֶה, רַק הִרְגַּל עֲצֻמָּךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֵת כָּל נִגְעֵי וּמַכְאוּבֵי לִבְךָ, אֵיךְ שֶׁעָבַר עָלֶיךָ בִּימֵי נַעֲרוּתְךָ וּבִימֵי בַחֲרוּתְךָ, וְכֵן מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ עֲכָשׁוּ אַחֲרֵי הַחֲתָנָה, שֶׁבִימֵי נִדְתָה אַתָּה גַם־כֵּן נִכְשַׁל בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַע, שֶׁרַק זֶה עֵקֶר הַכְּלֵי זַיִן שֶׁלָּנוּ (עֵין לִקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ב'); וְזוֹהִי חֲרָבוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, אֵךְ מִי שֶׁעוֹבֵר עַל פָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה, נִשְׁבֵּר כָּל־כָּף, עַד שֶׁקָּשָׁה לוֹ לִפְתַח פִּיו, וְעַל־יְדֵי־זֶה מֵתְגַבֵּר עָלָיו יִצְרוּ בִּיּוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְכֵן סוֹכֵב וְחוֹזֵר עָלָיו כָּל פַּעַם בְּפַעַם, שֶׁשׁוּב נִכְשַׁל בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה. וְזֶה עֵקֶר הַגְּלוּת, שֶׁאֲבָדָה מִמֶּנּוּ הָאֱמוּנָה; כִּי עַל־יְדֵי פָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה, נִאֲבָדַת מֵהָאֵדָם הָאֱמוּנָה; כִּי הָאִשָּׁה נִקְרְאת מַלְכוּת, שֶׁהִיא בַחֲנִינֵת אֱמוּנָה, וְהָאִישׁ נִקְרָא יְסוּד צְדִיק, וְצָרִיכִים לְחַבֵּר יְסוּד וּמַלְכוּת. וְאִם, חַס וְשְׁלוֹם, מִפְּרִידִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שִׁיּוּצָא וְרַעוּ לְבִטְלָה, עַל־יְדֵי־זֶה עוֹשֶׂה פְרוּד בֵּין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתָּיה, וְנִאֲבָדַת מִמֶּנּוּ הָאֱמוּנָה, שֶׁאֵז עֵקֶר הַגְּלוּת (עֵין לִקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ז').

ועל־כֵּן, חֲמַדַּת לְבָבִי! רְאֵה לְהַתְמִיד בְּאֲמִירַת תְּהִלִּים בְּכָל יוֹם, וְכֵן אֲמִירַת מְשָׁנִיּוֹת וְשִׁלְחַן עָרוּךְ מְחַבֵּר רַמ"א, וְעַל כָּלֵם — לְהִיּוֹת רַק בְּשִׁמְחָה, כִּי הוּא חֲנוּן הַמְּרַבֵּה לְסִלַּח, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְלֵא רַחֲמִים, וְאִתָּא בְּכַתְּבִים, שֶׁיֵּשׁ מֵלֶאךָ שְׁנִקְרָא "עֲזַרְיָאֵל", וְהוּא מְמַנֶּה עַל אוֹתָן הַנִּפְשׁוֹת שֶׁנִּפְּלוּ בַחֲטָא הַמָּר הַזֶּה שֶׁל הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְכִשְׁהֵם חוֹזְרִים בְּתְשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא מַעֲלֶה תְּפִלָּתָם אֶל מְקוֹם גְּבוּהַ מְאֹד; כִּי בְּאֲמַת אֵלוֹ הַנִּפְשׁוֹת שֶׁנִּלְכְּדוּ בַחֲטָא הַזֶּה, הֵם

אֲשֶׁר   ג' קעב   בַּנְחַל   קפז

נִקְרָאִים: נִשְׁמוֹת הָעֲשׂוּקִים בְּטִיִּקְלָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ד, א):
 "וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאָרְאָה אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם, וּמִיַּד
 עוֹשְׁקֵיהֶם כַּח וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם" וְגו', אֲשֶׁר פְּסוּק זֶה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ
 עַל אֵלוֹ הָעֲשׂוּקִים שְׁנֵפְלוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלָן, בַּחֲטָא הוֹצֵאת זְרַע
 לְבִטְלָה, אֲשֶׁר תַּכְף־וּמִיד כְּשִׁנּוּפְלִים לְשֵׁם, אֵין לָהֶם מִי שֶׁיִּנַּחֵם
 אוֹתָם, וְאֵין לָהֶם שׁוֹם כַּח וְכוּ', וְעַל־כֵּן הָעֵקֶר הוּא תְּשׁוּבָה אֲמִתִּית,
 לְחֹזֵר בְּכָל פַּעַם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלִסְפָּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ אֶת כָּל לְבוֹ וְכָל
 מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו. וְהָעֵקֶר לֵהִיּוֹת עֵקֶשׁן גְּדוֹל, לֹא לְהַנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ
 בְּשׁוֹם אַפֵּן שֶׁבְּעוֹלָם; כִּי מִי שֶׁחֹגֵר מִתְּנִיּוֹ לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, צָרִיךְ
 שִׁידַע שֶׁהִרְבֵּה הִרְבֵּה יַעֲבֹר עָלָיו (עַר וְוַעֲט מוֹזִין אַ סַאךְ פּוֹלוֹוֹעֵר
 שְׁמַעֲקוֹן") כְּדִרְךְ שֶׁהוֹלְכִים בַּמִּלְחָמָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן כְּשִׁיְהִיָּה הָאָדָם
 חֹזֵק וְאִמִּיץ בְּדַעְתּוֹ יִהְיֶה אֵיךְ שִׁיְהִיָּה, "אֲנִי אֶת מְקוֹמִי לֹא אֲנִיחַ",
 בְּיַדָּאִי סוּף כָּל סוּף יִגִּיעַ אֶל מְקוֹמוֹ, הֵינּוּ לְחֹזֵר וְלִהְתְּדַבֵּק עִמוֹ
 יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר זוֹהִי הַתְּכִלִּית שֶׁל כָּל הַתְּכִלִּיתִין — לְהוֹרִיד אֶת
 הַשְּׂכִינָה לְמַטָּה, וְלִהְרַגִּישׁ אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְלִהְתְּעַנֵּג
 בְּעֲרֻבוֹת נַעַם זֵיו אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ הַמְּאִירָה בְּכָל הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
 (יִחְזַקְאֵל מַג, ב): "וְהָאָרֶץ הָאִירָה מִכְּבֹדוֹ".

וְעַל־כֵּן, חֲמִדַת לְבָבִי! הָעֵקֶר חֹזֵק וְאִמִּץ מְאֹד מְאֹד, יִהְיֶה אֵיךְ
 שִׁיְהִיָּה, וְאֵל תְּנִיחַ אֶצְלָךְ הָעֲצָבוֹן אֶפְלוֹ כְּרַגַע, רַק לְחֹזֵר תְּמִיד
 אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּעֵקֶשְׁנוֹת וּבְתַקִּיפוֹת גְּדוֹלָה, וְלַעֲוֹלָם לֹא לְחֹזֵר מִמֶּנּוּ
 יִתְבַּרֵךְ, וְאֵף שֶׁיִּגִּיעַ זְמַן וּמַצָּב, שִׁירַגִּישׁ שְׁנֵאָבָד, חַס וְשְׁלוֹם, חַס
 וְשְׁלוֹם, מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, אַף־עַל־פִּי־כֵן גַּם אִז לֹא יִנִּיחַ אֶת
 מְקוֹמוֹ, וְיִחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּאֲמִתּוֹת וּבְתַמִּים, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יֵאִיר אֶת
 עֵינֵינוּ וְיִקְרַבֵּנוּ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְנִזְכֶּה לְהִתְדַבֵּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּאֲמִתּוֹת
 וּבְתַמִּים כָּל הַיָּמִים.

תְּמַחֵל לִי, שֶׁנִּתְעַכַּב עַד עַכְשָׁו, וְגַם עַכְשָׁו אֲנִי מְקַצֵּר בְּמְקוֹם
 שֶׁאֲמַרוּ לְהָאֵרִיךְ, כִּי אֵין עוֹד רַחֲמָנוֹת בְּעוֹלָם כְּמוֹ עַל נִשְׁמָה שְׁנוּפְלָת

ח) הוּא יִצְטַרֵךְ לְהַרִיחַ הִרְבֵּה אֲבָק שְׂרָפָה.

קפח אֲשֶׁר ג' קעג בְּנַחַל

בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, אֲשֶׁר דָּבַר זֶה מְעַקֵּם מְאֹד מְאֹד אֶת הַלֵּב.

הדורש שלומך...

ג' קעג.

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערב-שבת-קדש לסדר וארא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִצְלִיחַ דְרָכְךָ, שְׁתְּבוֹא בְּשָׁלוֹם אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה, וְתִהְיֶה נִכְנָס בְּשָׁלוֹם וְיוֹצֵא בְּשָׁלוֹם מִמְּדִינָה הַהִיא, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִמְלֵא מְשָׁלוֹת לְבָרְךָ לְטוֹבָה.

הַעֲקָר רְאֵה לְהַסְתִּיר אֶת הַדְּבָר עֲכָשׁוּ, שְׁלֵא יִתּוּדַע, וּבִפְרֻט בְּעֵינַי הַפּאָסְפוֹרֵט וְכו', כִּי בְּדַבְרִים אֵלּוּ יָפָה הִיא הַשְּׁתִּיקָה, וְדִי לְמַבִּין.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! בְּפִרְשָׁה זֹו (שְׁמוֹת ו, ג): "וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם, אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב" וְגו', וּפִרְשׁ רַשִׁי: "אֶל הָאֲבוֹת". וּכְבָר הִקְשׁוּ עַל זֶה בְּמִפְרָשִׁים, וַיֵּשׁ לֹאמַר בְּפִשְׁטוֹת אַ'ב'ת' רַאשֵׁי תְבוֹת: "'א'ל ת'בְּטָחוּ ב'גְּדִיבִים' בְּכֵן אָדָם שְׂאִין לוֹ תְּשׁוּעָה"; הִינּוּ "וְאָרָא" — הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְרָאָה רַק אֶל אָדָם כְּזֶה, אֲשֶׁר אֵינוּ בּוֹטְחִים בְּשׁוֹם אָדָם, רַק בְּזִכּוֹת הָאֲבוֹת. וּמָה עָשׂוּ הָאֲבוֹת? לֹא בְּטָחוּ בְּשׁוֹם אָדָם, רַק פָּנוּ תְּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד, וּבִפְרֻט שְׁזַכִּיתָ בְּזִכּוֹת חֲנָם לְקַבֵּל וַיִּזְה, לְנִסְעַ לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, רְאֵה לְבַקֵּשׁ עוֹד הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עַד שְׁתִּזְקָה לְהוֹצִיא מִהַכַּח אֶל הַפֶּעַל. גַּם אֲבִשֶׁר לְךָ בְּשׁוֹרָה טוֹבָה, שְׁפָה בִישִׁיבְתָנוּ הַקְדוּשָׁה קַבֵּל גַּם-כֵּן בְּחֹר אַחַד וַיִּזְה, וְנוֹסַע, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, בְּמוֹצָאֵי-שַׁבַּת-קְדֻשָׁה. וְכַפִּי הַחֲשׁבוֹן, צְרִיף עוֹד לְחֹזֵר קָדָם שַׁבַּת הַבָּאָה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִצְלִיחַ דְרָכְךָ, וְיִגִיעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּשָׁלוֹם,

אֲשֶׁר   ג' קעד   בְּנַחַל   קפט

וּיִפְעַל שָׁם מַה שְּׁצָרֶיךָ. וְצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ שְׂיִפְתָּחוּ הַגְּבוּלוֹת, וְתִהְיֶה נְעֻשִׁית דְּרָךְ כְּבוֹשָׁה לְרַבִּים. וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ, אֲשֶׁר הָעוֹלָם צָרִיךְ לְרַחֲמִים מְרַבִּים, כִּי כָּל הָעוֹלָם הוּא כָּסִיר רוֹתַח, וּבִפְרָט מְמַדִּינַת רוֹסְיָה וְכוּ', וַיֵּשׁ סְבֻרוֹת, שְׁנִכְנְסִים עֲכָשׁוּ גַם אֶצֶל סוּרְיָה, וְהַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ יִתֵּן לָהֶם מַפְלָה בְּגִבּוֹל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְהִרְע, חֵס וְשָׁלוֹם, לְשׁוֹם בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְרֵאוּי וְנִכּוֹן לְהִתְפַּלֵּל גַּם אֶת זֶה עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁתִּהְיֶה לְמַלְכוּתָם הַרְשָׁעָה מַפְלָה, "וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהָר צִיּוֹן לְשֹׁפֵט אֶת הָר עֲשׂו, וְהִיְתָה לֵה' הַמְּלוּכָה" (עוֹבְדֵיהָ כּא).

הַצְּלַחַה רַבָּה בְּדַרְכְּךָ...

ג' קעד.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבֵת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר וְאֵרָא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם רַב לִיְדִיד נְפֹשִׁי, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצָח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶךְ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְלִהְשִׁיבְךָ — יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת, וּבִפְרָט שְׁסַפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיַדֶּיךָ — הַפֶּךָ בָּהֶם, וְשָׁם תִּמְצָא מְרַגּוּעַ לְנַפְשֶׁךָ. וְהִנֵּה הַיּוֹם לְמַדְנּוּ בְּ"סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", בְּמַעֲשֵׂה שֶׁל הַבְּעַל תַּפְלָה, אִיךְ שֶׁהָיָה רְגִיל לֹמֵר לְאֲנָשִׁים שֶׁל הָעֲשִׂירוֹת, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם תַּכְלִית אַחֲרֶת, רַק תּוֹרָה וְתַפְלָה, וְלֹא יִבְטָחוּ בְּאֲנָשִׁים שֵׁישׁ לָהֶם יוֹתֵר עֲשִׂירוֹת מֵהֶם, וּכְאֵלוּ הֵם יְכוּלִים לְעֹזֵר לָהֶם וְכוּ', עֵינַי שָׁם; כְּמוֹ-כֵן, אַחֵי הַיָּקָר! צָרִיךְ שֶׁתַּחֲזֹר דְּבוּרִים אֵלוּ אֶצְלֶךָ תְּמִיד, כִּי יִשׁוּעַתְךָ אֵינָה תְּלוּיָה בִּיַדֵי בֶּשֶׁר וְדָם, כִּי "שׁוֹא תִשׁוּעַת אָדָם" (תְּהִלִּים ס, יג), וְ"אֲרוּר הַגִּבֹּר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּאָדָם, וְשָׁם בֶּשֶׁר זָרְעוּ וּמִן ה' יִסּוּר לְבוֹ" (יִרְמְיָה יז, ה); וְכֵן לְמַדְנּוּ בְּסַעֲדָה שְׁלִישִׁית בְּהַתּוֹרָה "מִרְכָּבוֹת פְּרָעָה" (לְקוּשִׁי-מוֹהַב"ן, חֶלֶק א', סִימָן לח), וְשָׁם מְדַבֵּר הַרְבֵּה מִתְקוֹן הַדְּבּוּר, וְכָל הַרְיוֹחַ סַעֲרָה וְהַצָּרוֹת שְׁעוֹכְרוֹת עַל הָאָדָם, הֵן רַק מִחֲמַת פָּגַם הַדְּבּוּר, שְׁמַדְבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהוּא מְסַטְרָא דְקִיּוֹן, שְׂרוּצָה לְעֲשׂוֹת קָץ וְכִלְיוֹן עַל-יַדֵי חֲפוּשׁ רַע אֶצֶל אַחֲרִים.

ועל-כן, חמדת לבבי! אחרי שפבר עבר עליך בחיידך כל-כף
 כל-כף בין ברוחני ובין בגשמי, עליך לברח מכל אלו הכתות
 הרעות: לצים ומספרי לשון-הרע ובעלי מחלקת, וברח לך אל
 התורה הקדושה, ותכניס את כל מחך בלמוד התורה הקדושה
 כסדרן, כדרך שהורה לנו רבנו ז"ל (עין שיחות-הר"ן, סימן ע"ו; ובקונטרס
 סדר-דרך-הלמוד).

ולמען השם לטובתך הנצחית, אל תהיה פעסן, כי "כעס בלב
 כסילים ינוח" (קהלת ז, ט), ונתנא אמר: 'לא תרתח ולא תחטי' (ברכות
 כט:), כי זה תלוי בזה; כי הפעס והקפידות מביאים אחר-כף כבר
 את כל הצרות שבעולם. העקר הוא אמונה פשוטה, לידע שאין שום
 מציאות בלעדיו ותברך כלל, והכל בהשגחה נפלאה ממנו יתברך,
 ועל-כן מה ולמה לך להתעצב ולהיות בכעס, חס ושלום?! "דברי
 חכמים בנחת נשמעים" (קהלת ט, יז); הרגל עצמך לדבר בנחת
 ובשקט ובישוב הדעת, ואל תצעק כחיה וכו', רק הכל בדרך ארץ
 גדול.

ואודות וכו', צריך שתדע, שרק השומר בריתו זוכה לטעם
 מנעם מתיקות התורה הקדושה, אבל הפוגם בריתו, הוא מלא
 קשיות וספקות, ואפלו כשמסתכל בספר, נראה בעיניו הכל כדחק,
 ומרבה להתלוצץ מהספרים הקדושים, כי השגת התורה הקדושה
 היא במח, ואם נפגם מחו על-ידי פגם הברית, על-ידי-זה אין זוכה
 להבין אפלו בפשוטן של דברים, אדרבה, נדמה לו ללא כלום.
 ובאמת הוא להפוך, ומי שזוכה לתקון הברית, שהוא תקון המחין,
 הוא יכול להסתכל בכל ספר, ולראות ולהבין ולהשפיל שם נפלאות
 כאלו, אשר אפלו הבעל מחבר לא כון לזה כלל, עין בלקוטי-
 מוהר"ן (חלק א', סימן רפא). ודעת לנכון, שזה רק מי שאינו פגום
 בברית, אפלו הוא איש פשוט ביותר, יכול להסתכל בכל ספר
 ולראות שם נוראות נפלאות, שאפלו המחבר לא כון לזה, כמוכא
 שם, עין שם; אבל תכף-ומיד מי שפגום בבריתו, שאז גם מחו
 מקלקל, רחמנא לצלן, הוא יעשה כל מיני ליצנות מכל ספר שרק
 בא תחת ידו, מאחר שאינו מתאים עם מחו הפגום. ועל-כן לא

אֲשֶׁר   ג' קעה   בְּנַחַל   קצא

בַּחֲנֻם קָמָה עֲכָשׁוּ אִיזוֹ "תְּרֻבוֹת אֲנָשִׁים חֲטָאִים" (בַּמִּדְבָּר לֵב, יד), כִּמְהָ לַצִּיִּם, וְעוֹשִׂים לִיצְנוּת עַל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים שְׁלָנוּ. וּסְפָרִים קְדוּשִׁים כְּאֵלוֹ, הַמִּדְבָּרִים רַק מַגְלוֹי אֶלְקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, הֵם מְכֻנִּים בְּשֵׁם: סְפָרִים פְּסוּלִים. וְיָדוּעַ כִּי 'כָּל הַפּוֹסֵל — בְּמוֹמוֹ פּוֹסֵל' (קְדוּשִׁין ע.), וְדִי לַמְבִּין. וּבִבְאֵמַת שֶׁרֶשׁ הַדְּבָרִים הֵנּוּ "ל מְרָמֵז בְּדְבָרֵי רַבְּנוּ וְ"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סא) בְּהַתּוֹרָה "חֲדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן", שְׁמַבְאָר, שְׁמִי שְׂיֵשׁ לוֹ פְּסֻלַת וּמוֹתְרוֹת בְּמַחֲוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה לֹעֵג מְסַפְּרִים קְדוּשִׁים. וְיֵשׁ עֲכָשׁוּ סְפָרִים וְעוֹד עֲתִידִים לֵהִיּוֹת סְפָרִים, וְכָלֵם צָרִיכִים לְעוֹלָם, רַק מִחֲמַת שְׁלֵבוֹ וּמַחֲוֹ מְטַנֵּף כְּמוֹ בֵּית-הַכֶּסֶּא, עַל-כֵּן הוּא לֹעֵג מְסַפְּרִים, עֵינַן שֵׁם בְּפָנִים הַתּוֹרָה, וְתִרְאֶה בְּפְרוּשׁ שֶׁהוּא דְבַר רַבְּנוּ וְ"ל. וְעַל-כֵּן מַה שֶׁיֵּךְ אֵיזָה וְכוּחַ? ! רַבְּנוּ וְ"ל כִּכָּר אָמַר בְּפְרוּשׁ: מִי שְׁלֹעֵג מְסַפְּרִים, זֶה סִימָן שְׁמַחֲוֹ מְלֵא טְנוּף כְּמוֹ בֵּית-הַכֶּסֶּא. וְיָדוּעַ אֲשֶׁר בְּבֵית-הַכֶּסֶּא אָסוּר לֹאמַר דְּבַר תּוֹרָה, וְאֶפְלוּ לְהַרְהֵר בְּדְבָרֵי תּוֹרָה (שְׁלַחַן עֲרוּךְ, אֲרַח חַיִּים, סִימָן פג, סְעִיף ד'). וְעַל-כֵּן עָשָׂה זֹאת, בְּנִי, וּבִרַח לְךָ מֵאֲנָשִׁים הַרְשָׁעִים הָאֵלוֹ, אֲשֶׁר הֵם בְּעֵלֵי רֵאֲתָן, שְׂיֵשׁ לָהֶם שֶׁרֶץ בְּמַחַ, וְהַדְּבַק עֲצָמְךָ אֶל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוֹ הַיְקָרִים וְהַתְּמִימִים, אֲשֶׁר אֶצְלָם הַסְּפָרִים בְּחֲשִׁיבוֹת גְּדוּלָה, וְלוֹמְדִים בָּהֶם, וְעוֹזְרִים בְּהַפְּצָתָם — אֲשֶׁרֵיהֶם וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקָם!

...הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' קעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׂשִׁי — עַרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר וְאֵרָא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה לִידִידֵנוּ הַיְקָר, שְׂאֵר בְּשָׂרֵי, גֵר הַרוּצָה לְהָאִיר נַפְשׁוֹ מֵאוֹר הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ', שֶׁהוּא הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי זֶה זְמַן, אֵךְ לֹא הִיָּה הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבְךָ. פֹּה תִקְבַּל רְצוּף סְפָרֵי רַבְּנוּ וְ"ל שְׁבַקְשָׁתָ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵאִיר עֵינֵינוּ בְּמֵאוֹר תּוֹרָתוֹ, וְנִנְזָפָה לִילְךָ בְּדֶרֶךְ הַתָּם שְׁגָלָה לָנוּ, וּבִכְפָּרַט בְּעֵתִים

קצב   אֲשֶׁר   ג' קעו   בנחל

הָלָלוּ, שְׁנֵתְקִים בְּמֵלֵא מוֹבָן הַמֶּלֶה: 'חֻצְפָּא יִסְגִּי', 'וְנִעְרִים אֶת פְּנֵי זְקֵנִים יִלְבִּינוּ" (סנהדרין צז.), אֵלֹהֵי הַמְּנַעְרִים מִן הַמְּצוּוֹת (חגיגה יד.), יִלְבִּינוּ אֶת אֵלֹהֵי שְׁקֵנוֹ חֲכָמָה (קדושין לב.), וְכֹל דְּאֵלִים גָּבֵר וְכוּ', אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁבוּרַח בְּעַת כְּזֹאת אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וְאֵל הַתּוֹרָה וְאֵל הַתְּפִלָּה, כִּי דִיקָא בְּעַת הַמְּבוּל מִים, מִי שֶׁהִתְחַבֵּא בַּהֲתַבָּה — נִצַּל, כְּמוֹ-כֵן עֲכָשׁוּ, שְׂיֵשׁ מְבוּל שֶׁל מַחְלָקַת וּקְטָטוֹת וּכְפִירוֹת וְכוּ', אֵינִי לָנוּ מְקוֹם לְהִתְחַבֵּא רַק בְּתַבַּת הַתְּפִלָּה וְהַתּוֹרָה, אֲשֶׁר זֶה חֲלָקֵינוּ. וְכֵדָאֵי לָךְ לְעֵינֵי בְּקוֹנְטְרַס סְדֵר-דְּרָךְ-הַלְמוּד, עַל-פִּי דַעַת רַבְּנֵנוּ ז"ל, וְשֵׁם תְּרַאֶה נִפְלְאוֹת. וְאֲשֶׁרִי מִי שֶׁמִּתְנַהֵג כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שֵׁם, יְכוּל לְטַיִל עַל-יְדֵי-זֶה בְּכֹל מְקוֹמוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

הדורש שלומך...

ג' קעו.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִיד נִפְשִׁי, גֵּר
לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח
לְנִצְחַת נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶךְ, הַמְּשַׁבֵּר לְכַבּוֹת — לְנִכּוֹן קַבְלָתִי. וְהֵנָּה, לְדַעַתִּי,
אֲסוּר לָךְ לְבָרוּחַ מְכָאֵן. כְּתִיב (תהלים לו, כג): "מֵה' מִצְעָדֵי גָבֵר כּוֹנֵנוּ,
וְדַרְכוֹ יִחְפֹּץ", בּוֹדָאֵי בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית שְׁבָאֵת לְפָה, וּבִפְרֻט שֶׁהַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ יַעֲזֹר לָךְ, וְתֵאֶסֶף פֶּה כְּסָפִים לְצַדִּיקָה, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, תִּהְיֶה
לָךְ הַצְּלָחָה גְּדוּלָה, וְאַחֲר־כֵּן תִּחְזֹר. וּבְאַמֶּת, לְכַתְחֵלָה קָשָׁה לְיַעֲזֹר
לְאָדָם, שְׂיִסַּע מִבֵּיתוֹ, אֶךְ מֵאַחַר שֶׁכָּבֵר נִסְעַת מִבֵּיתְךָ, וְהַשְׂאֲרָתָ
אֲשֶׁתְּךָ אֲצֵל אִמָּה, וְאֵינִי לָכֶם אֶפְלוּ מֵרֵאָה מְקוֹם לְשֹׁכֵר דִּירָה, וּמִכָּל
שְׂכֵן לְקִנּוּת וְכוּ', וְגַם אֶתְּךָ בַּעַל חוֹב לְהִרְבֶּה גַּמ"חִים, אִזּוּ מֵה וְלָמָּה
לָךְ לְחֹזֵר?! רֵאֵה תִּכְף-וּמִיד לְשַׁלַּח אֵילוֹ מַעוֹת לְאַשְׁתְּךָ וּתְפִיֶּסָה מְאֹד
מְאֹד, וְתִכְתֵּב לָהּ, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲזֹר, וְתֵאֶסֶף פֶּה כְּסָף, וְתִשְׁכְּרוּ
קֶדֶם דִּירָה לְשָׁנָה, וְיֵלֵאֵט לֵאֵט תִּקְנֵי רַהֲיִטִים, וְכֵן בְּגֵדִים וְכוּ', וּבְמִשְׁךְ

אֲשֶׁר   ג' קעז   בַּנְחַל   קצג

הַזְמַן יַעֲזֹר הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, שְׁתֵּהִיָּה לְכֶם דִּירָה פְּרָטִית, וְתִכְתֵּב לָהּ, כִּי אַתָּה נִשְׁאָר פֹּה עַד חַג הַפֶּסַח, וְאַף שָׁזָה קִשָּׁה לָהּ, אַף־עַל־פִּי־כֵן כְּשֶׁתִּרְאֶה לְשַׁלַּח לָהּ בְּכָל פֶּעַם כֶּסֶף, אֲזִי תִתְרַצֶּה. כִּי אָמְרוּ חַז"ל (תְּמוּרָה טו): אִשָּׁה — כִּי־יִנָּן שְׂאִין לָהּ תְּבוּאָה בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ — מִיַּד צוֹעֲקֵת, עֵין שָׁם. וְעַל־כֵּן רָאָה לְחִזֵּק אוֹתָהּ בְּמִמּוֹן וּבְכִרּוֹת, וְתִכְבֵּד אוֹתָהּ מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר רַבְּנֵי ו"ל הִזְהִיר עַל זֶה בְּיוֹתֵר (עַן שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן רסד), וּבְפְּרָטִיּוֹת שֶׁהִיא יְתוּמָה, וּכְבָר סָבְלָה כָּל־כָּף כָּל־כָּף בְּעִנְיֹת וּבְדַחְקוֹת וְכוּ'. הָעֵקֶר לֹא לֵהִיּוֹת בְּטָלָן, וְאַסוּר לִפְלִי בְּדַעְתּוֹ כָּל־כָּף, רַק תְּמִיד לְחִזֵּק וּלְאַמֵּץ עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי אָפְנִים, כִּי אֵין זֶה עֲצָה לְיֹאשׁ אֶת עֲצָמָהּ, וְאַפְלוּ אִם לֹא תַעֲשֶׂה כָּאֵן רַק אֲלֵפִים דוֹלָר, זֶה כְּבָר שְׂבָעִים אֶלֶף לִירוֹת, וּמְכַל שְׂכָנִים לְעֲשׂוֹת יוֹתֵר בְּעִזְרוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְעַל־כֵּן עַד שֶׁלֹּא תַעֲשֶׂה סְכוּם כְּזֶה, שֶׁתּוּכַל לְשַׁלֵּם אֶת כָּל הַחֻבּוֹת, וְגַם מְעוֹת לְשִׁכַּר דִּירָה לְשָׁנָה אֶל תַּחֲזֹר, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יִתֵּן לָךְ הַרְחֵבָה, וְתִזְכֶּה לְנִשְׂיֵאת חַן בְּעֵינֵי כָל רוֹאֵיךָ, רַק תִּצַּא מִקְטָנוֹת הַדַּעַת, אֲשֶׁר הוֹרֵג אֶת הָאָדָם.

תֵּאֱמִין לִי, שְׂרָאוּי לָנוּ לְשִׁמְחָה, שֵׁישׁ לָנוּ רַבֵּי כְּזֶה, הַמְּחַזֵּק וּמְאַמֵּץ אוֹתָנוּ כָּל־כָּף. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, שְׂאֵנוּ יוֹדְעִים מִרַבְּנֵי ו"ל, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ! וּבְכֹרֵט בַּעַת כְּזֹאת, אֲשֶׁר הַמְּחַלֵּקֵת וְהַקְטָגוֹרִיָּה גְדוֹלָה מְאֹד, אָנוּ זוֹכִים לְהִתְחַבֵּא בְּצִלוֹ שֶׁל רַבְּנֵי ו"ל. אֲשֶׁרֵינוּ אוֹן פֶּאֶרֵט אֲשֶׁרֵינוּ!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָהּ...

ג' קעז.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר בֵּא הִ'תַּש"ם.

שְׁלוֹם לִידִידֵי הַיְקָר, הַבְּחוֹר הַרוֹצֶה לְהֵאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת מִהַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר.

אוֹדוֹת שְׁכַתְּבָהּ, שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ בְּלִבּוֹלִים רַבִּים וְכוּ'. תִּהְיֶה רַגִּיל לִילֶךְ לְמַקְוֶה, וְתִרְבֶּה בְּתַפְלָה וּבְהַתְּבוּדוֹת, כִּי זֶה מְטַהֵר אֶת מַח

קצד אָשֶׁר ג' קעז בַּנְחָל

הָאָדָם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא), אָשֶׁר יֵשׁ מִים שְׁמִטָּה־רִים מִכָּל הַטְּנוּפוֹת וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. וְהַמִּים הָאֵלֶּה הֵם מְקוּוֹה וְתַפְלָה וְהַתְּבוּדָה, אָשֶׁר שְׁנֵיהֶם הֵם בְּחִינַת מַיִם (אֵיכָה ב, יט): "שִׁפְכִי כַמַּיִם לְבָרֶךְ נִכְחַ פְּנֵי ה'" מְקוּוֹה-מַיִם, וְהִבֵּן. וּמוֹהַרְנ"ת ז"ל הִבְטִיחַ, מִי שֶׁיְהִי חָזֵק לִילָף בְּכָל יוֹם לְמְקוּוֹה יְהִי בְּטוֹחַ שִׁיתְקַן הַכֹּל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁיִּגְדֵל בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדָה, בּוֹדָאֵי אֲשֶׁרֵי לוֹ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקוֹ, כִּי אֵיךְ שֶׁהוּא לְעוֹלָם יִדְבֵר וְיִסְפֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לְבוֹ, וְכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו. וְצָרִיף שֶׁתִּדְעַ שֶׁהַדְּבֹר תְּלוּי בַמַּחַ, וְכַפִּי שְׁפוּגָם בְּדְבוּרוֹ, כְּמוֹ-כֵן פּוֹגָם בְּמַחֹ (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כט), וְזֶה מְבִיאֵו לְדַחִיקַת הַמַּחֲזִין, וְכֹא עַל-יְדֵי-זֶה, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, עֵינֵי שָׁם. הַיּוֹצֵא מִזֶּה: א) שְׁמֵר פֶּתַח־פִּיךָ, וְלְעוֹלָם אַל תִּתְחִיל לְדַבֵּר עִם שׁוֹם בְּרִיָּה. ב) הַרְגֵּל עֲצֻמָּךְ לְטַבֵּל הַרְבֵּה בַמְקוּוֹה, אֲפִלּוּ כַּמָּה פְּעָמִים בְּיוֹם אֶחָד. ג) כָּל הַיּוֹם תִּדְבֵר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְעַל-יְדֵי שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלֶּה תִּצְלִיחַ דִּרְבָּךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

וּמֵה שֶׁבִקְשָׁתָ לְהַעֲתִיק לָךְ מֵה שֶׁאֲמַרְתִּי אֶתְמוּל בְּפִדְיוֹן הַבֵּן שֶׁל בְּנֵי שֶׁל הָאֲבֵרָה הַיָּקָר ... גֵּרוֹ יֵאִיר, אֲמַרְתִּי לְהַעֲתִיק לָךְ בְּקִצְרָה.

מִצּוֹת פְּדִיּוֹן בְּכוֹר מְרֻמָּזֹת עַל גְּלוּי הַהִשְׁגָּחָה, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּבֵר מְצִיעָא סא.): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲנִי הוּא שֶׁהִבְחַנְתִּי בְּמִצְרַיִם בֵּין טַפָּה שֶׁל בְּכוֹר לְטַפָּה שֶׁאֵינָה שֶׁל בְּכוֹר וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; נִמְצָא, שֶׁכָּל עֲנִיֵן הַבְּכוֹרָה תְּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִחֲמַת שֶׁכָּל עֲנִיֵן שֶׁל בְּכוֹרָה הוּא גְּלוּי הַהִשְׁגָּחָה, בְּשִׁבִיל זֶה נִקְרָאִים יִשְׂרָאֵל בְּכוֹרִים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ד, כב): "בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל". וּבְזֶה רוֹאִים אֶת הַהִפְרָשׁ בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַכְשָׁיִם; יִשְׂרָאֵל הֵם תַּחַת הַהִשְׁגָּחָה, בְּשִׁבִיל זֶה הֵם רַחֲמָנִים וּבִישָׁנִים וּגְוִמְלֵי חֲסֵדִים (יְבֵמוֹת עט), מֵה שֶׁאֵינֵן כֵּן אֲמוֹת הָעוֹלָם הֵם רוֹצְחִים וְאֲכֹזְרִים, נוֹקְמִים וְנוֹטְרִים, וְזֶה שֶׁאֲמָרוּ חַז"ל (בְּרֻכּוֹת ז): אֲמָרָה לֵאמֹר: רְאוּ מֵה בֵּין בְּנֵי לְבָן חָמִי, דְּאֵלֶּה בֵּן חָמִי אֶף-עַל-גַּב דְּמִדְעָתִיהָ וּבְנֵיהָ לְבְכִירוּתִיהָ, דְּכִתִּיב (בְּרֵאשִׁית כה, לב): "וַיִּמְכֹּר אֶת

אֲשֶׁר   ג' קעז   בְּנַחֵל   קצה

בְּכוֹרְתוֹ, חָזוּ מֵה כְּתִיב בֵּיה (שָׁם כו, מא): "וַיִּשְׁטַם עֶשָׂו", וְאֵלֹה בְּנֵי אֶף-עַל-גַּב דְּעַל כְּרַחֲמֵיה שְׁקָלִיה יוֹסֵף לְבְכִירוּתֶיהָ מִנִּיה אֶפְלוּ הִכִּי לֹא אֶקְנֵא לִיה, אֲדַרְבָּה (שָׁם לו, כא): "וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיִּצְלַהוּ מִיָּדָם"^ט, עֵינִי שָׁם; וְאִיךְ נִתְגַּלָּה עֵינִי הַשְּׁגָחָה פְּרֻטִית? עַל-יַדֵּי תַפְלָה, כִּי הִטְבַּע מְחִיב בֶּן, וְהַתְּפִלָּה מְשַׁנָּה אֶת הַטְּבַע (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהֵר^ו, חֶלֶק א', סִמֵּן רנ); כִּי בִזָּה שְׁמִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, בִּזָּה מְגַלָּה שְׁמֵאֲמִין בּוּ יִתְבַּרַךְ. וְהִנֵּה אָמְרוּ חַז"ל (בְּבֵא בַתְּרָא קכג.): רְאוּיָה הֵיטָה בְּכוֹרָה לְצֵאת מִרְחֵל, אֲלֵא שְׁקַדְמָתָה לְאָה בְּרַחֲמִים, וְכַנ"ל; שְׁעַל-יַדֵּי תַפְלָה מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוּ הַשְּׁגָחָה, שְׁזָה בְּחִינַת בְּכוֹרָה. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמְרָה (לְקוּטִי-מוֹהֵר^ו, חֶלֶק א', סִמֵּן כ'), כִּי בְּכוֹרָה זֹה עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁבְּכוֹרָה הַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי-שְׁנַיִם בְּנַחֲלָה (בְּכוֹרוֹת נא:), בֶּן בְּתַפְלָה יֵשׁ בָּהּ שְׁנַיִם: שְׁבַחוּ שֶׁל מְקוֹם וְשֵׁאלַת צְרָכָיו. וּבְאַמַּת לְמָה יִהְיֶה בֶּן, שֶׁהַבְּכוֹר יִקַּח פִּי-שְׁנַיִם בְּנִכְסֵי הָאָב? אֶף מוּבָא בְּלְקוּטִי-הֵלְכוֹת, נַחֲלוֹת, הֵלְכָה ד', בְּשֵׁם הָאֲרִיז"ל, כִּי הַבְּכוֹר עוֹשֶׂה אוֹתָהּ כְּלִי לְהוֹלְדָה, וּבִשְׁבִיל זֶה אַחֲר־כֵּן כָּל הַהוֹלְדוֹת בָּאוֹת מֵהַבְּכוֹר, כִּי לְהַבְּכוֹר יֵשׁ לוֹ חֶלֶק בְּכָל הַהוֹלְדוֹת. וְזֶה שְׁאָמְרוּ חַז"ל (בְּתַבּוֹת קג.) עַל פְּסוּק (שְׁמוֹת כ, יא): "כִּבְדֹּת אֶת אָבִיךָ" — לְרַבּוֹת אֶת אַחֲיָךְ הַגְּדוֹל, כִּי מִמֶּנּוּ כָּל הַהוֹלְדוֹת. וְכַמוֹ-כֵּן בְּתַפְלָה, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא פָּעַל, אֲזִי מִתְרַשֵּׁל מִתְּפִלָּה, וְכִשְׁזוֹכָה שְׁשׁוּמְעִים תְּפִלָּתוֹ, אֲזִי מִתְחַזְּקַת הָאֲמוּנָה בְּהַשְּׁגָחָה פְּרֻטִית אֲצִלוּ, וְעוֹסֵק בְּתַפְלָה. וְעַל-כֵּן בַּחוּר שֶׁהַתְּפִלָּל הַרְבֵּה לְהֵשֵׁם יִתְבַּרַךְ, עַד שְׁזָכָה לְמַצֵּא אֶת זְוִיגוֹ, אֲזִי כָּבֵד בְּנִקְלָלוֹ לְבַקֵּשׁ עַל בְּנִים, וְאַחֲר־כֵּן כִּשְׁזוֹכָה שְׁנוֹלֵד לוֹ בֶּן, כָּבֵד נִקְלָלוֹ לְבַקֵּשׁ עַל עוֹד עֲנִינִים שְׁחֹסְרִים לוֹ, כִּי הִישׁוּעוֹת הֵן פּוֹתְחוֹת לוֹ גְּלוּי הַהַשְּׁגָחָה, וְזֶהוּ שְׁאָמְרוּ חַז"ל (מְדַרְשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית, פְּרָשָׁה כ', סִמֵּן כט) בְּתוֹרְתוֹ שֶׁל רַבִּי מֵאִיר הֵיךְ כְּתוּב: "כְּתוּנֹת אוֹר" (בְּאֶלְף), אֵלֹה בְּגִדֵי אָדָם הֵרָאשׁוֹן, וּבָהֶם הָיוּ בְּכוֹרוֹת מְשִׁתְּמָשִׁין; כִּי אָדָם הֵרָאשׁוֹן זָכָה לְזַפֵּךְ אֶת עֲצָמוֹ כָּל-כֵּף, עַד שֶׁלֹּא רָאָה כִּי אִם אֶת אוֹרוֹ יִתְבַּרַךְ, וּבָהֶם הָיוּ הַבְּכוֹרוֹת

(ט) אֵלֹה בֶּן חַמִּי (עֶשָׂו הִרְשָׁע), אֶף-עַל-פִּי שְׁמַדְעָתוֹ מְכַר אֶת בְּכוֹרְתוֹ, שְׁכַתוּב: "וַיִּמְכֹּר אֶת בְּכוֹרְתוֹ", רְאוּ מֵה כְּתוּב בּוּ: "וַיִּשְׁטַם עֶשָׂו", וְאֵלֹה בְּנֵי אֶף-עַל-פִּי שְׁבַעֵל כְּרַחוּ לְקַחוּ יוֹסֵף לְבְכִירוּתוֹ מִמֶּנּוּ, אֶפְלוּ כֵּף לֹא הִתְקַנָּא בּוּ, אֲדַרְבָּה: "וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיִּצְלַהוּ מִיָּדָם".

קצו אשר ג' קעז בנחל

משתמשים וכנ"ל; כי זהו עקר עבודת הבכורות — להמשיך על עצמם השגחתו יתברך הפרטי פרטית. ומוכא בזהר הקדוש בהקדמה (דף יד.), שעד שלא פודה את בנו, הוא מסטרא דמותא, וכשפודה את בנו, נכנס בסטרא דחיא. ומהו המות? הסתרת ההשגחה, וחיים זהו גלוי ההשגחה וכנ"ל. ומחמת שעקר התקון זוכים רק על-ידי הצדיק, שהוא יסוד האמונה, והוא המגלה את ההשגחה, יובן היטב מה שכתוב בפסיקתא דרב כהנא: אתם מכרתם בכורה של רחל בעשרים כסף, שהם חמשה סלעים, לפיכך יהא כל אחד מכם פודה בנו הבכור בחמשה סלעים. ולכאורה מה שיכות יש זה לזה? אך כפי הנ"ל, שעקר השגת ההשגחה הוא על-ידי בחינת יוסף, שהוא שמירת ותקון הברית, וכשמכרו את יוסף פגמו בכל התקון של הבכור, ובשביל זה עכשו פשוו צדדים לתקן את הפגם, צריכין להביא ה' סלעים, שהם עשרים כסף, ולפדות את הבכור וכנ"ל. ועל-פי זה יובן גם מה שמוכא בספרים, שעל-ידי שנהנים מסעדת פדיון הבן, נצולין מפ"ד תעניות, אשר היו צריכים להתענות על פגם הברית — הוצאת זרע לבטלה; כי כל ענין פגם הברית הוא מכירת יוסף, ופדיון בכור הוא תקון יוסף וכנ"ל.

והנה במדרש (פרשת שלח, פרשה יו, סימן א'): חמשה דברים האב חייב לעשות לבנו; האב זה הקדוש-ברוך-הוא, והבן זה ישראל וכו'; וכשם שהאב חייב לפדות את בנו, כך הקדוש-ברוך-הוא פודה את ישראל. ועל-כן בזכות מצות פדיון הבן, אנו מבקשים את הקדוש-ברוך-הוא שיפדה את ישראל בגאלה שלמה.

ואגב אמרתי גם להעתיק לך, מה שאמרתי אתמול בסעדת ברית מילה, שהיה בבית מדרשנו "היכל-הקדש", וזכני השם יתברך במצות סנדקאות. חז"ל הקדושים אמרו (פרקי דרבי אליעזר, פרק כט): כשעבר הקדוש-ברוך-הוא לנגף את מצרים, וראה את דם הברית ודם הפסח, נתמלא רחמים על ישראל, אמר הקדוש-ברוך-הוא: בזכות דם ברית ודם פסח גאלתי אתכם ממצרים וכו', עין שם; ובאמת מצות מילה יש לה שיכות גדולה למצות קרבן פסח, כי כן כתיב (שמות יב, מג-מד): "בן נכר לא יאכל בו", וכמוכא במדרש

אֲשֶׁר   ג' קעז   בַּנְחַל   קעז

(פְּרַשְׁת בּא, פְּרַשָּׁה יט, סִימָן ו'): בִּיּוֹן שִׁיִּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמַשָּׁה: הִזְהַר לְיִשְׂרָאֵל עַל מִצְוֹת הַפֶּסַח, "כָּל בֶּן נֹכַר לֹא יֵאכַל בוֹ, וְכָל עֶבֶד אִישׁ מִקְנֵת כֶּסֶף וּמִלְתָּה אוֹתוֹ" וְכוּ', בִּיּוֹן שִׁיִּצְאוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁפֶסֶל לְעַרְלִים לֹאֲכַל בַּפֶּסַח, עָמְדוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְשַׁעַה קֵלָה וּמְלוּ כָּל עֲבָדֵיהֶם וּבְנֵיהֶם, וְכָל מִי שִׁיִּצְאָ עִמָּהֶם וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וַיֵּשׁ לוֹמַר, כִּי הִנֵּה כָּל עֲנָנֵי שֶׁל קָרְבַן פֶּסַח הִזָּה לְיִשְׂרָאֵל עֹבְדֹת מְסִירוֹת נֶפֶשׁ, כִּי שָׂה הִזָּה עֲבוּדָה זָרָה שֶׁל מִצְרַיִם, וְכִשֶּׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָמַר לְיִשְׂרָאֵל (שְׁמוֹת יא, ג): "וַיִּקְחוּ לָהֶם שָׂה לְבֵית אָבוֹת" וְגו', הִיְתָה לָהֶם אֲז מְסִירוֹת נֶפֶשׁ, כִּי לָקְחוּ אֶת הָעֲבוּדָה זָרָה שֶׁל מִצְרַיִם לְשַׁחֵט אוֹתָהּ לְעֵינֵיהֶם וְכוּ', וְדָבַר זֶה הִזָּה תְלוּי בְּמְסִירוֹת נֶפֶשׁ כַּפְּשׁוּטוֹ, לֹא לְפַחַד מֵהֶם כָּלֵל. וְכֵן כִּשְׁאָדָם הוֹלֵךְ לְמוֹל אֶת בְּנוֹ, הוּא מְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוָה בְּמְסִירוֹת נֶפֶשׁ; כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלֵל רַחֲמָיו שֶׁל הָאָב מְרַבִּים עַל בְּנוֹ, וְלִקְחַת בֶּן שְׁמוֹנַת יָמִים וְלְמוֹל אוֹתוֹ, לְזֶה צְרִיךְ הָאָב לְנַקֵּט בְּעֲצָמוֹ מְסִירוֹת נֶפֶשׁ. וְהִנֵּה כִּשִׁיִּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, דָּרַשׁ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מֵהֶם שְׁתֵּי בְּחִינּוֹת מְסִירוֹת נֶפֶשׁ: מְסִירוֹת נֶפֶשׁ שֶׁל הַכָּלֵל, שֶׁכָּלֵל יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ חֲזָקִים מְאֹד בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְלַעֲמֹד נֶגֶד אַמּוֹת הָעוֹלָם, וְלִשְׁחַט אֶת הָעֲבוּדָה זָרָה שֶׁלָּהֶם לְנֶגֶד עֵינֵיהֶם, וְלֹא לְפַחַד מֵהֶם כָּלֵל, רַק לַעֲמֹד חֲזָקִים כְּיַתֵּד לְבַל תִּמְט. וְכֵן צְרִיכִים מְסִירוֹת נֶפֶשׁ כָּל הַפֶּרֶט, שֶׁהוּא כָּל אִישׁ בְּעֲצָמוֹ, כָּל אִישׁ בְּבֵיתוֹ; כִּי בְּכֻלְלִיּוֹת יִשְׂרָאֵל יְכוּלִים לִהְיוֹת חֲזָקִים, אָבֵל עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת צְרִיכִים גַּם כִּשֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ וְכָל הָעוֹלָם עוֹמְדִים נֶגְדוֹ, זֶה מוֹרָה לָנוּ דָם פֶּסַח וְדָם מִילָה. דָם פֶּסַח הוּא מְסִירוֹת נֶפֶשׁ בְּכֻלְלִיּוֹת יִשְׂרָאֵל, דָם מִילָה הוּא מְסִירוֹת נֶפֶשׁ בְּפֶרֶטִיּוֹת יִשְׂרָאֵל. וּבִשְׁבִיל זֶה מְצִינּוּ בַּמִּדְרָשׁ (פְּרַשְׁת בּא, פְּרַשָּׁה יט, סִימָן ו'), שֶׁדוֹרֵשׁ עַל פְּסוּק (יחֲזַקֵאל טו, ו): "וְאָרְאֶךָ מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמֶיךָ, וְאָמַר לָךְ בְּדַמֶיךָ חַיִּי, בְּדַמֶיךָ חַיִּי". מֵהוּ כִּפְּל הַלְשׁוֹן? אֵלֶּא "בְּדַמֶיךָ חַיִּי" — דָם פֶּסַח, "בְּדַמֶיךָ חַיִּי" — דָם מִילָה; כִּי רַק בְּזִכּוֹת זֶה נִגְאַלוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וְעַל-כֵּן מְצִינּוּ גַם בַּמִּדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים, פְּרַשָּׁה א', סִימָן לה): "שְׁחוֹרָה אֲנִי" — בְּמִצְרַיִם, "וְנִאֲוָה אֲנִי" — בְּדָם פֶּסַח וּבְדָם מִילָה; כִּי עַל-יַדֵּי שְׁתֵּי נִקְדוֹת טוֹבוֹת אֵלוֹ נִגְאַלוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וּדְבָרִים אֵלוֹ צְרִיכִים לְחַקֵּק בְּדַעְתּוֹ הַיָּטֵב, וּבַפֶּרֶט בְּעֵתִים הִלְלוּ צְרִיכִים מְסִירוֹת נֶפֶשׁ

קצח אשר ג' קעח בנחל

בכלליות ישראל נגד אמות העולם, לשחט את העבודה זרה לעיניהם, ולהיות חזקים באמונה פשוטה בו יתברך, וכן צריכים מסירות נפש כל אחד אצל עצמו וביתו, שינהיג אותם על טהרת הקדש, על-פי דיני התורה, ולא יתחשב כלל אפלו עם אחרים מישראל, שלעת עתה אומרים אחרת, הוא צריך להיות חזק בדרך התורה והאמונה, אף שחבריו כבר נתקרו. ומדרגה זו היתה לאברהם אבינו, שהוא היה ראש לגמולים, שהיתה לו מסירות נפש לגבי כלל אמות העולם, וכן היתה לו מסירות נפש בביתו. וכשאדם חזק בשתי מסירות נפש אלו, אז דיקא נקרא תמים. ולכאורה היה צריך להקרא תם, מהו תמים? אלא לרמז על שני מיני תמימות שצריכים הן לכלליות העולם והן בפרטיות. והשם יתברך יזכנו בזכות המסירות נפש שיש לכלל ישראל בכלליות ובפרטיות, שנזכה לגאולה האמתית, על-ידי משיח צדקנו, וכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

הדורש שלומך...

ג' קעח.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר בא ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

חמדת לבכי! פה תקבל רצוף להדפסה מאה דולר, ובקרוב אשלח לך עור. העקר חזק ואמץ מאד מאד יהיה איך שיהיה, וזכור מאמרם ז"ל (ברכות סג): באתר דלית תמן גבר הוי גבר, עין שם; אתה בעצמך נמצא בכל ארץ ישראל, וזוכה להדפיס את הספרים, ואני יודע ומבין מרחוק את הלב נשבר והחלישות הדעת שיש לך

(י) במקום שאין שם גבר תהיה גבר.

אֲשֶׁר   ג' קעח   בַּנְחַל   קצט

בְּכָל־לַיּוֹת וּבַפְּרָטִיּוֹת וְכוּ', אַף־עַל־פִּי־כֵן הֵהָכְרַח לְהוֹדִיעַ לְךָ "קִשְׁט אֲמָרֵי אֲמֶת" (מְשָׁלִי כב, כא), שְׁאֲמַר לִי פַעַם אַחַת אַחַד מִחֲשׁוֹבֵי אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנו: "כִּשְׁתַּעֲשֶׂה מִשְׁהוּ לְרַבְּנוּ ו"ל, יַעֲבֹר עָלֶיךָ מִה שְׂיַעֲבֹר, וּכְשֶׁרַק תִּפְסִיק לַעֲשׂוֹת לְמַעַן רַבְּנוּ ו"ל, יִהְיֶה לְךָ כְּבוֹד גָּדוֹל, עֲכָשׁוּ רְאֵה לְבַחֲרֵךְ בְּמָה שְׁתַּרְצֶה", וּמֵאֵד הִנְהַנִּי בְּדַבְּרֵי הַיְקָרִים, וְהִיָּה לִי כַּמִּים קָרִים עַל נַפְשׁ עֵינֶיךָ, כִּי כֵן הוּא הָאֲמֶת, כָּל מַה שֶּׁרַק רוֹצִים לַעֲסֹק מִשְׁהוּ לְמַעַן רַבְּנוּ ו"ל, עוֹבֵר מִה שְׂעוֹבֵר, וּבְזֶה נוֹכַח לְהַבְחִין אִם הַמַּעֲשֶׂה רְצוּי וְכוּ', אִם הַבַּעַל־דָּבָר אֹרֵב עַל זֶה בְּנִכְלֵי עַרְמוּמִיּוֹת וְכוּ'.

מָה אָמַר לְךָ, יְדִידֵי הַיְקָר! חֲזַק וְהִתְחַזַּק מְאֹד מְאֹד הָעֶקֶר עַל נִקְדַּת הַשְּׂמִימָה, לְלַכֵּת תָּמִיד בְּפָנִים שׁוֹחֲקוֹת, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה שְׂיֵאִיר בּוֹ אֹרֵךְ רַבְּנוּ ו"ל (עֵינֵי לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קנ"ג). וְאֵל זֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי תַקְוָה הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לִידַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִמֶּשׁ, וְעַל־כֵּן מִה וְלָמָּה לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאַחֲרֵים? ! כִּי תַכְף־וּמְיָד כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמֶתֶת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי זוֹכֵה לְחַיּוֹת חַיִּים עֲרָבִים וְנַעֲיָמִים, וְעוֹלָמָה תִּרְאֶה בְּחַיִּיךָ. וּבִאֲמֶת בִּידִיעָה זֹה, לִידַע שֶׁהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, תְּלוּיָה כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ חַז"ל (בְּרֵכוֹת, ס"ג): אִיזוּהִי פְּרֻשָׁה קְטָנָה, שְׁכָל גּוֹפֵי תּוֹרָה תְּלוּיִים בָּהּ? (מְשָׁלִי ג, ו): "בְּכָל דְּרָכֶיךָ דַּעְהוּ וְהוּא יִישַׁר אַרְחֻתֶיךָ", עֵינֵי שָׁם; וְזוֹ הַמַּעֲלָה שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת — לְהִיּוֹת רְגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֵת כָּל לְבוֹ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רַעְהוּ. וְתַכְף־וּמְיָד כְּשֶׁאָדָם מְרַגֵּיל אֵת עֲצָמוֹ בְּזֶה, הוּא מִסְתַּתֵּר בְּסִתְרֵי צֵל כְּנַפְיוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ מִתְיָרָא מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, וְכֵן אֵינוֹ מְקַנָּא בְּשׁוּם בְּרִיָּה. וְצָרִיךְ שְׂתַחֲקֵק הֵיטֵב הֵיטֵב בְּדַעְתְּךָ, כִּי הַכֵּל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְעַל־כֵּן מִה וְלָמָּה לְקַנָּא בְּחִבְרוֹ, שְׂיֵשׁ לוֹ אִיזוֹ חֲתִיכַת בְּשׁוּר יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, אוֹ אֵילוֹ זְהוּבִים יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, אוֹ אִיזָה כְּבוֹד הַמְדַמָּה יוֹתֵר מִמֶּנּוּ? ! הָעֶקֶר רַק לְהַשְׁתַּעֲשֶׂע בְּשַׁעֲשׁוּעַ דְּמַלְכָּא, לְחַזוֹת בְּנַעַם זִיו שְׂכִינְתּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְלַצַּחֵק מְכָל הָעוֹלָם, וְחַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, לְעוֹלָם, לֹא לְהַפְגִּס בְּשׁוּם וּכְפֻחִים, אֲשֶׁר

ר אֲשֶׁר ג' קעט בנחל

משברים הלב והמח והעצבים, והורגים אותו לגמרי וכו'. וזכור מאמרם ז"ל (שם): כל המשתף שם שמים בצערו, כופלין לו פרנסתו; כי עקר מניעות הפרנסה — מפני שמחסר אורו יתברך, הינו שאין מאיר אצלו אורו יתברך (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קעב); ותכף-ומיד כשמאיר אצלו ערבות נעימות זיו אורו יתברך, אזי כופלין לו פרנסתו. העקר רק להפוך הכל בשמחה עצומה, ולא לדחוק את השעה, כי (שם סד): כל הדוחק את השעה — השעה דוחקתו, וכל הנדחה מפני השעה — השעה נדחית מפניו, עין שם; ודבר זה צריכים בכל דבר, ובפרטיות מי שרוצה לחגור את עצמו לעשות משהו לדבר רבנו ז"ל, צריך לשמר עצמו מדחיקת השעה, אף שיש לה כסופין עצומים להדפיס ולהפיץ ספרי רבנו ז"ל בכל קצווי תבל, אף-על-פי-כן ההכרח לחכות ולקוות שלא יפל אחר-כך בחובות שישברו אותך וכו'.

ידידי היקר! אם היית רואה את רבוי המכתבים שאני מקבל מכל הישיבות, ובפרטיות מארץ ישראל מבחורים, ואיך שהם מחיים עצמם עם הספרים שהדפסת, אתה היית שמח מאד על נעם חלקך.

הדורש שלומך...

תכתב לי אם קבלת את הכסף הנ"ל, וכן אודות חלק י"א מה נשמע, ואם ... בא לכאן, תשלח עמו את הכתבי יד, וגם את אשר נדפס.

ג' קעט.

בעזרת השם יתברך, אור ליום רביעי לסדר בא ה'תש"ם.

שלום לידידי היקר, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ושמחתי על הדרוש שכתבת לי, והוא

אֲשֶׁר   ג' קעט   בְּנַחֵל   רא

יָפָה מְאֹד, חִילָּךְ לְאוֹרֵייתָא. וְלִמְעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנּוֹצְחִית, רְאֵה לְחֹדֶשׁ אֵיזָה דְבָר בְּכָל יוֹם, כִּי רַבְּנוּ ו' ל' אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן קה), שְׁחִדוּשֵׁי תוֹרָה הֵם תְּקוּן גְּדוֹל לְפָנֵם הַמַּח וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וּמָה שֶׁכְּתַבְתָּ אוֹדוֹת מֹשֶׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת נִצַּח, וְאַהֲרֹן הוּא בְּחִינַת הוֹד וְכוּ', עֵינֵי בְּתוֹסְפֹתָא סְנֵהֲדֵרִין, פֶּרֶק א', מִשְׁנֵה ג', שְׁכַן מֹשֶׁה אָמַר: יִקָּב הַדִּין אֶת הַהֵר (שְׁנֵה בְּחִינַת נְצוּחַ), אֲבָל אַהֲרֹן הָיָה עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ (שְׁנֵה בְּחִינַת הַהוֹד וְהַיָּפִי). וַיֵּשׁ לְהֶאָרִיךְ בְּזֵה, כִּי יֵשׁ שְׁתֵּי עֲבוֹדוֹת: נְצוּחַ — הִיא מִדַּת מֹשֶׁה, שֶׁלֹּא הָיוּ אֶצְלוֹ שׁוֹם פְּשָׁרוֹת, וְקָנָא אֶת ה', וּמִדַּת אַהֲרֹן, שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה פְּשָׁרוֹת. וּבְקִאֲמַת צְרִיכִים אֶת שְׁתֵּיהֶן, שְׁנֵה מָה שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ו, כו): "הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן", הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה; כִּי צְרִיכִים לְכֻלָּל אֶת שְׁתֵּי הַמִּדּוֹת, שְׁנֵה בְּחִינַת "אֵיהַּ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ", בְּחִינַת הוֹד וְיָפִי, לִידַע שְׁגָם בְּמִקְוָמִי, שָׁם נִמְצָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֶסוּר לְפַל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ז), וְעַל-פִּי זֶה יִתְבָּאָרוּ כְּמָה עֲנִינִים נְפֻלְאִים. וּמִחֲמַת טְרֻדוֹתֵי עֲכָשׁוֹ, וְגַם שֶׁהוּא כְּבָר מְאַחַר — אֶקְצֹר, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, עוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד.

...הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

לְעוֹלָם אֵל יְדַבֵּר מְאַחַר, כִּי מָה אַתָּה יוֹדֵעַ מָה שֶׁעוֹבֵר עַל אַחַר, וְאִם נִדְמָה לָךְ, שֶׁלְּפִי דַעְתָּךְ אֵינּוּ מִתְנַהֵג כְּרֵאוּי, אוֹלֵי לְפִי דַעְתּוֹ וְלְפִי בְּחִינַתּוֹ הוּא יוֹדֵעַ מָה שֶׁעוֹשֶׂה וְכוּ' וְכוּ'. וְעַל-כֵּן לְעוֹלָם אֵל יִתְבַּלְבֵּל מְאַחֲרִים כָּלֵל, וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא שְׁאַלוֹ אוֹתוֹ חֲנוּת דַּעְתּוֹ, אֵל יִתְעַרֵּב בְּשׁוֹם עֶסֶק וְעִנְיָן בְּעוֹלָם, וְאֶפְלוּ שִׁיּוֹדֵעַ הֵיטֵב הֵיטֵב אֵיךְ לְדַבֵּר וּמָה לְהַגִּיד וְכוּ', אַף-עַל-פִּי-כֵן כָּל זְמַן שֶׁלֹּא שְׁאַלוֹ אוֹתָךְ, אֵל תִּתְעַרֵּב בְּעִנְיָן אַחַר כָּלֵל. וְכִבֵּר אָמַר הַחֶכֶם מְכַל אָדָם (מְשַׁלֵּי כו, יז): "מִחֲזִיק בְּאֲזְנֵי כָלֵב, עֵבֵר מִתְעַבֵּר עַל רֵיב לֹא לוֹ". וְאֶפְלוּ כְּשֶׁכְּבָר שׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ, לְמַד לְשׁוֹנֵךְ לֹמַר: "אֵינִי יוֹדֵעַ" (בְּרִכּוֹת ד, ב), כִּי מָה לָךְ לֹמַר חֲנוּת דַּעְתָּךְ, כְּשֶׁאַתָּה מְסַפֵּק אִם יִצִּית אוֹתָךְ וְכוּ', רַק אִם אַתָּה רוֹאֶה אַחַד הַכְּרוּךְ אַחֲרֶיךָ מְאֹד מְאֹד וְשׁוֹתֶה בְּצִמָּא דְבְּרִיךְ, וְהוּא מִתְעַקֵּשׁ לִידַע חֲנוּת דַּעְתָּךְ — אָמַר לוֹ, וְכָל זֶה עֲנִין פְּנִים אֵל פְּנִים, אֲבָל

בכתב, מְצוּה לַעֲנוֹת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ, וּבִלְבָד שִׁיְהִיו מִיִּסְדִּים עַל דְּבָרֵי חַז"ל הַקְדוּשִׁים בְּגִמְרָא וּבַמְדַרְשִׁים, וּבְנוֹיִים עַל דְּבָרֵי רַבְּנֵי ז"ל, וּבִאֲפֶן כְּזֶה יִשְׁאָר לְנִצְחָה (כִּי יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁהוֹלְכִים בְּזֶה הָעוֹלָם נֶעַ וְנָד כְּאִישׁ שְׂכוֹר, וְאֵין לָהֶם יַעֲצָה שְׁלֵמָה, וּכְשֶׁאֲתָה מְבָרֵר עַל פְּנֵי הַכֶּתֶב יַעֲצָה שְׁלֵמָה — אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה).

ג' קפ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר בַּא ה'תש"מ.

שְׁלוֹם לְאַבְרָהָם הַרוֹצֵה לְהַאִיר נַפְשׁוֹ מֵאוֹר הָאוֹרוֹת, מִהַנְּחָל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַקָּצֵר לְנִכּוֹן קַבְלָתִי. אוֹדוֹת מֶה שֶׁשָּׂאֵלְתָּ, לָמָּה אֲנִי מְזַכֵּיר כְּמָה פְּעָמִים נֶגְדַּ "זְקָנִים", שְׂאִינָם מְבִינִים בְּנֵי הַנְּעוּרִים וְכוּ', כְּמִדְמָה לִי שֶׁשִּׁכַּחְתָּ גִמְרָא עֲרוּכָה אוֹ שְׂמָא לֹא לְמִדְתָּ, וְהוּא בְּסִנְהֶדְרִין ל"ו: אֵין מוֹשִׁיבִין בְּסִנְהֶדְרִין זְקָן, וּפְרַשׁ רַש"י, שֶׁשִּׁכַּח כָּבֵר צֶעַר גְּדוֹל בָּנִים, וְאֵינוֹ רַחֲמָנִי, עֵינֵן שָׁם; מָה אֲתָה יוֹדֵעַ מֶה שֶׁעוֹבֵר בְּעֵתִים הַלָּלוּ עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים, שְׂנֵכְשָׁלִים בַּפְּגָם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה וְכוּ', וְאֵין לָהֶם מוֹשִׁיעַ, אֲדַרְבָּה, מְרַחֲקִים וּמְשַׁבְּרִים אוֹתָם וְכוּ'? ! וְהַזְקָנִים הָאֵלּוּ אֵינָם יוֹדְעִים מֶה בְּנֵי הַנְּעוּרִים צְרִיכִים. וּכְבָר אָמַר רַבְּנֵי ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן נ"א): זְקָן אֵינוֹ טוֹב וְכוּ'; וּבַפְּרָטִיּוֹת שְׁכָל כְּוָנָתִי הִיא עַל זְקָנֵי עַמִּי הָאָרֶץ, שֶׁמְסִתּוֹבְבִים בֵּינֵינוּ, אֲשֶׁר לֹא קָרְאוּ וְלֹא שָׁנוּ וְלֹא שִׁמְשׁוּ תִלְמִידֵי חֲכָמִים, וְהֵם אֲשֶׁר אוֹמְרִים דַּעוֹת וְכוּ', וְהֵם הֵם הַזְקָנִים מְאָרִיכֵי יָמִים, שְׂאֵין בָּהֶם שְׁלֵמוֹת (עֵין לְקוּטִי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ד'), וְעַלֵּיהֶם כּוֹן רַבְּנֵי ז"ל כָּל הַתּוֹרָה הַנִּלְ; כִּי מָה עָשׂוּ בַחֲיֵיהֶם, שִׁימְשׁוּ אוֹרוֹ וְדַעְתּוֹ שֶׁל רַבְּנֵי ז"ל בְּעוֹלָם וְכוּ'? ! וּבַפְּרָט כָּאֵן בְּאַרְצוֹת-הַבְּרִית הֵם בְּעַלֵּי מַחְלָקַת וְכוּ', וְעַל-כֵּן אֶסוּר לְהִטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ. וְאָמַר רַבְּנֵי ז"ל (בְּשִׁיחוֹת-הַר"ן שָׁם): גַּם בַּתְּמִימוֹת אֶסוּר לְהִיּוֹת שׁוֹטָה, עֵינֵן שָׁם; עַל-כָּל-פְּנִיִם אֵיךְ שֶׁהוּא, יְדִידֵי הַיָּקָר, רָאָה לְהַפְּיֵץ דַּעַת רַבְּנֵי ז"ל. לֹא הוֹלֵךְ וְלֹא עוֹשֶׂה

(אבות ה, יד), ולא מניח להלך ולעשות, זוהי ממדת סדום ועמורה וכו', אדרבה, תדפיס יותר יפה ויותר מענין, ומי יתן והיה, שתופץ דעת רבנו ז"ל בכל קצוי תבל. עכשו הדפסתי ספר קטן מעט בכמות ורב באיכות: "ברית שלום". אקווה להשם יתברך, שיהיה בכל ברית מילה, ובאפן הזה בכל ברית יהיה לכל יהודי ספר מרבנו ז"ל, וכן, אם ירצה השם, אדפיס על הגדה ועל שאר ימים טובים, באפן שרבנו ז"ל ימצא בכל בית ישראל, ואני לא מתפעל כלל משום בריה שבעולם — לא מזקנים ולא מנערים, אני אעשה את שלי, כל עוד נפשי בכפי, להדפיס ספרי רבנו ז"ל, ולהפיץ דעתו ושמו בכל העולם כלו, במסירות נפש כפשוטו ממש. אני לא אפסיק מלהדפיס ספרים חדשים, בכל פעם ספר חדש, אף אם יעשו עלי אלפי מודעות וגלוי דעת, אדרבה, כל מה שידפיסו עלי יותר מודעות וכתבי פלסטר, אדפיס יותר ספרים, ונראה מה יהיה לבסוף, איזו הדפסה עשתה יותר פעלות בעולם — המודעות והגלוי דעת והכתבי פלסטר של הבעל-דבר וסיעתו, או הספרים החדשים שאני מדפיס.

חמדת לבבי! כלך כבר מההכל! האינך יודע פי בא יבוא היום והשעה והרגע שתצטרך למות... ולא יועיל לך אז שום טענות עם מלאך המות, והוא יצעק בקולו האכזרי: "בא, הגיע קצך"... ואתה תתחיל להתחנן אליו, שיעזב אותך עוד לדבר עם אשתך או עם בניך... והוא יצעק בקולו האים: "בא, הגיע קצך"... ותזרק עם העינים לכאן... או לכאן... אולי יש איזו תקווה... ואז פשיהיה לך ישוב הדעת הזה... כמדמה לי, שתשנה את הלך-מחשבתך... ותברח לך ממצוות כאלו, ותקח יותר טוב משניות, ותסיים אותם פעמים אין מספר, וכן ש"ס, גמרא, שלחן ערוך וזהר, לקוטי-מוהר"ן ולקוטי-תפלות וכו', ועוד מה שתחפץ, ואם תזכה לסיים כמה וכמה פעמים את כל התורה כלה, כמו שמבאר באריכות בקונטרס "סדר-דרך-הלמוד". וכן תאמר בכל לילה תקון חצות, ותתפלל כל התפלות מלה במלה, ותרבה בהתבודדות וכו', כמדמה לי, שאז באשר יבוא מלאך המות, תצחק ממנו ותלעג לו, כי כח התורה והתפלה והאמונה עולה עד אין סוף.

הדורש שלומך...

מה טוב ומה נעים, שתשפט את עצמך בכל יום: "מה אני עושה בזה העולם, ומה עשיתי ובמה אני מבלה את היום", כמו סוחר גדול שעושה חשבון.

ג' קפא.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר בא ה'תש"ם.

ששון ושמחה ישיגו וירדפו לידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתביך לנכון קבלתי כבר כמה פעמים, וכן קבלתי את הטלית קטן עם התכלת, ותודה רבה בעבור זה, ותזכה למצוות. ובפרטיות למצא זווגך, ותהיה מעטף בטלית. וכעין שאמרו חז"ל (מדרש מנחומא, פרשת תצא): תזכה למצות ציצית, תזכה לאשה ולבנים, עין שם; ותמחל לי, שעברו כמה שבועות שלא כתבתי לך, כי אני טרוד מאד להדפיס עכשו כמה ספרים חדשים יקרים מאד. ובשבוע הבא יצא לאור ספר קטן: "ברית שלום", על מצות מילה, וכל השיך אליה, כדגמת ספר: "נר להצדיק", והשם יתברך יאיר עינינו באור תורתו, ונזכה להשקות את כל העולם עם תורתו של רבנו ז"ל, שהיא תורת המשיח.

הנה בפרשה זו (בא), מבארת מצות בכורה, ודברנו ביום ראשון שעבר על פדיון הבן, שקיים האברך ... עם בנו היקר, שבכורה מרמזת על גלוי השגחה, כמאמרם ז"ל (בבא מציעא סא.): אמר הקדוש-ברוך-הוא אני הוא שהבנתתי במצרים בין טפה של בכור לטפה שאינה של בכור וכו', עין שם; נמצא, שכל ענין הבכורה תלוי רק בידו יתברך. והארכנו בדרש נפלא, בעזרת השם יתברך, ויתבאר במקום אחר. אף עכשו נתעוררתי לדבר מזה באפן אחר, והוא על-פי המתנה ששלחת לי — ציצית עם תכלת. ויש לקשר מצות בכור עם מצות ציצית; כי הנה חז"ל הקדושים אמרו

(פסיקתא פְּרַשְׁת שְׁלַח): לְמָה נִקְרְאת תְּכַלֵּת? עַל שֵׁם שֶׁנִּתְּכַלּוּ הַמִּצְוִיִּים בְּבְכוּרֵיהֶם, עֵינַי שָׁם; וּבְאֵמַת מֵהִי הַשִּׁיכוֹת בֵּינֵיהֶם, הִינּוּ בֵּין מִצְוֹת צִיצִית עִם תְּכַלֵּת לְבֵין מִצְוֹת פְּדִיּוֹן בְּכוֹר? אֵךְ יֵשׁ לוֹמַר בְּפִשְׁטוּת, כִּי גַם מִצְוֹת צִיצִית עִם תְּכַלֵּת מְרַמְזוֹת עַל גְּלוּי הַהִשְׁגָּחָה, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (חֲלִין פֶּט): תְּכַלֵּת דּוֹמָה לָּיִם, וְיָם דּוֹמָה לְרִקִיעַ, וְרִקִיעַ לְכֶסֶף הַכְּבוֹד וְכו', עֵינַי שָׁם; וְזֶהוּ "וּרְאִיתֶם אֹתוֹ", שֶׁזֶה סוֹכֵב עַל הַתְּכַלֵּת שְׁבַצִיצִית, כִּידוּעַ. וְאָמְרוּ חֲז"ל (יְרוּשְׁלַמֵי בְּרִכּוֹת, פָּרָק א', הֵלְכָה ב'): "וּרְאִיתֶם אוֹתָהּ" אֵינן כְּתִיב כָּאֵן, אֶלָּא "וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ"; מְגִיד, שֶׁכָּל הַמְקִיִּים מִצְוֹת צִיצִית, כְּאֵלוֹ מְקַבֵּל פְּנֵי שְׂכִינָה, עֵינַי שָׁם; נִמְצָא, שֶׁהַתְּכַלֵּת שְׁבַצִיצִית מְגַלָּה אֶת גְּלוּי הַהִשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי הַפְּרָטִית.

וּבְאֵמַת נִזְכַּרְתִּי עֲכָשׁוּ, כִּי שָׁם בְּגִמְרָא (בְּבֵא מִצִיעָא סא.), מְדַמָּה אֶת הַבְּכוּרָה לְמִצְוֹת תְּכַלֵּת שְׁבַצִיצִית, לְמָה לִי דְכַתֵּב רַחֲמֵנָא יִצִיאַת מִצְרַיִם גְּבֵי צִיצִית? אֶלָּא אֲנִי הוּא שֶׁהַבְּחִנְתִּי בְּמִצְרַיִם בֵּין טֶפֶה שֶׁל בְּכוֹר לְטֶפֶה שְׂאִינָה שֶׁל בְּכוֹר, אֲנִי עֲתִיד לְהַפְרֵעַ מִמִּי שֶׁתּוֹלָה קֶלָא אֵילָן בְּבִגְדוֹ וְאוֹמֵר: תְּכַלֵּת הוּא, עֵינַי שָׁם; הֵרִי שְׁמִדְמָה בְּכוּרָה אֶל מִצְוֹת צִיצִית וְכוּ"; שֶׁשְׂנִיָּהֶם מְרַמְזִים עַל גְּלוּי הַהִשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית. וְהִנֵּה יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים בְּכוֹר, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת ד, כב): "בְּנֵי בְּכוּרֵי יִשְׂרָאֵל", כִּי הֵם נִמְשָׁכִים מִמַּחְשָׁבָה דְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא, כְּבִיכּוֹל, שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵאשִׁית, וְנִמְשָׁכִים לְמִטָּה בְּכָל קוֹמַת הַגּוֹף (שֶׁהֵם כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת, כְּדַמוֹת אָדָם שֶׁלֶם בְּרַמ"ח אַבְרָיִם וְשִׁס"ה גִידִים). וְזֶה בְּחִינַת מִצְוֹת צִיצִית לְבָן וְתְכַלֵּת. לְבָן מְרַמֵּז עַל רַמ"ח מִצְוֹת עֲשֵׂה, שֶׁבָּהֶם נִמְשָׁכִים הַרְחָמִים וְהַחֲסָדִים לְבִנוּנִית הַמַּחֲזִין, כְּבִיכּוֹל אוֹרוֹ יִתְבַרֵּךְ, וְכָל מֵה שְׁמִקְיָמִים מִצְוָה בְּיוֹתֵר, מֵאִיר בּוֹ גְלוּי אוֹרוֹ יִתְבַרֵּךְ, אוֹר לְבָן, רַחֲמִים וְחֲסָדִים. וְלֵהַפּוֹךְ תְּכַלֵּת הֵם כּוֹרְסִיא דְדִינָא, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד שִׁס"ה לֹא תַעֲשֵׂה, שָׂאֵם עוֹבְרִים עֲלֵיהֶם, מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ גְבוּרֹת וְדִינִים, חַס וְשְׁלוֹם. וְכֵן יוֹבֵן הַקָּשֶׁר שֶׁל שְׂרֵשׁ מִצְוֹת בְּכוֹר, שֶׁהִיא מַחְשָׁבָה דְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא, עַד שֶׁנִּמְשָׁף לְמִטָּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, בְּרַמ"ח וְשִׁס"ה, כְּנֶגֶד לְבָן וְתְכַלֵּת שְׁבַצִיצִית וְכו' (וַיֵּשׁ לְהֶאֱרִיף בְּזֶה בְּדְרוּשׁ נִפְלָא, וְאִם אֲזַכֵּה אֶכְתֵּב אֶת זֶה בְּמִקּוֹם אַחֵר).

חֲמִדַת לְבָבִי! הָעֵקֶר חֲזָק וְאֵמֶן מְאֹד מְאֹד, וְאֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן.

וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַע, כִּי חֲדָרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ו"ל נִדְמָה וְנִרְאָה כְּפִלְטִין שֶׁל מְלֶכֶךְ, אֲשֶׁר עַל הַשְּׁלֶחַן יֵשׁ שָׁם כָּל מִינֵי מַעֲדָנִים וְכָלֵי כֶסֶף וְכָלֵי זָהָב, וְעַל-כֵּן עַל-פִּירֵי־רֵב מִי שֶׁנִּכְנָס לְשָׁם לֹקֵחַ מִשֶּׁהוּ מֵהַשְּׁלֶחַן. זֶה כָּלֵי כֶסֶף וְזֶה כָּלֵי זָהָב, זֶה מְאָכְלִים וּמִשְׁקָאוֹת, זֶה דְבָר זֶה וְזֶה דְבָר זֶה, אֲבָל הַפֶּקַח נִכְנָס, הוּא מִתְבּוֹנֵן, בְּוֹדָאֵי מְלֶכֶךְ מֵהַ שֵׁישׁ פֹּה, יֵשׁ לְמֶלֶךְ אוֹצְרוֹת גְּנוּזִים, אֲשֶׁר טְמוּנִים וְנִסְתָּרִים בְּכַמָּה מִינֵי מְנַעְוִלִים וּמִסְגָּרִים, וְעַם כֵּן הוֹלֵךְ לְחַפֵּשׁ שָׁם, וְשׁוֹבֵר אֶת הַמְנַעְוִלִים וְהַמְסָגָרִים, עַד שֶׁמוֹצֵא מֵהַ שֵׁמוּצָא וְכוּ', אֲשֶׁרֵי לוֹ! כְּמוֹ-כֵן עַל-פִּירֵי־רֵב אֲנִישֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, כָּל אֶחָד כְּשֶׁנִּכְנָס אֶל חֲדָרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ו"ל, אִם יֵשׁ לוֹ רַק מַעַט שֶׁכָּל לֹקֵחַ מִשֶּׁהוּ, אִיזוֹ נִקְדָּה טוֹבָה מֵהַ שְׁרוּאִים בַּחוּשׁ, שֶׁכָּל אֶחָד מֵאֲנִישֵׁי שְׁלוֹמְנוּ יֵשׁ אֶצְלוֹ נִקְדָּה טוֹבָה, מֵהַ שֵׁאִין בַּחֲבָרוֹ וְכוּ', אֲבָל יֵשׁ מִי שֵׁישׁ לוֹ שֶׁכָּל יוֹתֵר, הוּא מְחַפֵּשׁ אַחַר הַגְּנוּזֵי דַמְלָכָא, אַחַר הַסְתָּרֵי נִסְתָּרוֹת הַגְּנוּזִים אֶצְלוֹ, וְחוֹתֵר וּמִשְׁבֵּר כָּל מִינֵי מְנַעְוִלִים וּמִסְגָּרִים, עַד שֶׁזוֹכֶה לְמִצָּא וּלְגַלּוֹת נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת וְכוּ', וְהֵבֵן. עַל-כֵּן אֵל תִּהְיֶה בְטָלָן! קֹדֶם כָּל רְאֵה לְהִיּוֹת עֵקֶשׁן גְּדוֹל עַל שִׂיחָה בִּינֶךָ לְבִין קוֹנֶךָ בְּעֵקֶשׁנוֹת גְּדוֹלָה, שֶׁלֹּא יַעֲבֹר לָךְ יוֹם מְבֹלֵי כַּמָּה דְבוּרִים אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי הֵהֱתַבּוֹדוֹת הֵיא הַיְסוּד בַּחֲפוּשׁ אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ וְאַחַר רַבֵּנוּ ו"ל, וְאַחֲרֵיכֶךָ תִּרְאֶה לְהִיּוֹת מִתְמִיד גְּדוֹל בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּלְעוֹלָם אֵל יַחֲסֹר לָךְ יוֹם בְּלִי לְמוּד פְּרָשָׁה חֲמֵשׁ וְרִשִׁי, וּמְדַרְשׁ רַבָּה, וּמִשְׁנֵיּוֹת, וְדַפִּים גְּמָרָא, וְסִימָנִים שְׁלֶחַן עָרוּף, וְדַפִּים זֵהָר, וְ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", וְלוֹמֵר עַל כָּל תּוֹרָה וּמֵאֲמָר הַתְּפִלָּה מִ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת", וְלַעֲיֵן הַסֵּבֵר בְּ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", וְאִזּוֹ דִּיקָא טוֹב לָךְ לְנִצָּח, וְאִזּוֹ תִּרְגִּישׁ טַעַם אַחַר בְּכָל הֵהֱתַקְרְבוֹת אֶל רַבֵּנוּ ו"ל.

אָחִי, אָחִי! כִּלְךָ כִּכֵּר מְכָל הַשְּׁטִיּוֹת, רְאֵה לְהִתְחִיל וּלְסַיֵּם אֶת כָּל לְמוּדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עַד שֶׁתִּהְיֶה בְּקֵי בְּהֵם בְּעַל-פֹּה. וְתִדַע, כִּי תִהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ בֵּינֵינוּ בַּחוּרִים וְאַבְרָכִים יְקָרִים מְפֻלְגִים מְאֹד מְאֹד שֶׁמְקִימִים כָּל זֶה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִזְכְּנוּ גַם-כֵּן לְתַחַב אֶת רֵאשֵׁנוּ וּלְהִיּוֹת בֵּינֵיהֶם. תִּרְאֶה לְכַתֵּב לִי.

יְדִידֶךָ לְנִצָּח...

ג' קפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בֵּין הַשְּׂמִשׁוֹת יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר בְּשִׁלַּח ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה לִידֵיד נִפְשִׁי, נֵר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ הָאָרְךָ עִם הַמַּעוֹת לְהַדְפָּסָה לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְלִהְשִׁיבְךָ —
יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת. וּבִפְרָטִיּוֹת שֶׁסִּפְרִי רִבְנוּ וְ"ל בִּידֵיד, הֵפֶךְ בָּהֶם,
וְשֵׁם תִּמְצָא מְרֻגָע לְנַפְשֶׁךָ.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! הַשְּׁבוּעַ הַזֶּה מִתְחִיל שְׁבוּעַ חֲדָשׁ, שְׁעוֹד לֹא הִנֵּה
בְּעוֹלָם, וְתִכְףּ-וּמִיד כְּשִׁיעֵבֶר, אֲזִי יַעֲבֹר וְלֹא יִחְזֹר לָךְ לְנִצְחָה. וּמָה
שְׁזָכִיתָ לְחֻטֶּף בְּשְׁבוּעַ זֶה, זֶה יִשָּׂאֵר לָךְ. וּכְשִׁישְׁלָמוֹ יִמִּיד וּשְׁנוֹתֶיךָ
בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲזִי תִתְעַנֵּג בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן עִם מָה שֶׁחֲטַפְתָּ בְּזֶה הָעוֹלָם.
וְעַל-כֵּן, חֲמֻדַּת לְבָבִי, אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן! וְאִף שֶׁכָּבֶר חֲטָאתָ עַד עַכְשָׁיו,
וְעִשִׂיתָ מָה שֶׁעֲשִׂיתָ וְכוּ', וְנִכְשַׁלְתָּ כָּבֶר בְּכָל מִינֵי עֲבֵרוֹת, עַל-כָּל-
פְּנִים מִצְּנוֹת תְּשׁוּבָה הִיא הַמִּצְוָה הַכִּי גְדוֹלָה, שֶׁכָּלוּלָה מִכָּל הַמִּצְוּוֹת,
כִּי בְהִיּוֹת הָאָדָם מִנַּח בְּחִשְׁךָ וְכוּ', וְאַחֲר־כֵּךְ זוֹכֵה לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
אֵין לְשַׁעַר וְלִסְפֵּר כָּלֵל, מָה שֶׁגוֹרֵם לְמַעֲלָה. וְעַל-כֵּן רָאֵה הָעֵקֶר
לְהַתְּוֹדוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְתֹאמֶר לוֹ בְּפֶה מְלֹא, שְׂאֵתָה מִתְחַרֵּט עַל
רְבוּי עוֹנוֹתֶיךָ, וְתִתְחִיל לְהִתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְלִמְעַן
הַשֵּׁם, לְטוֹבְכֶתֶךָ הַנִּצְחִית, תִּבְרַח מִחֲבוּרוֹת בְּנֵי-אָדָם הָרַחֲוֹקִים מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרַךְ, וְלִעוֹלָם אֵל תִּכְנַס בְּכּוֹחֵי שֵׁם שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבָעוֹלָם.

יְדִידֵי הַיָּקָר! כָּבֶר מִסְפִּיק מָה שְׂאֵתָה רֵץ וְרוֹדֶף אַחֵר בְּנֵי-אָדָם,
וְעוֹקֵר אֶת עֲצָמָךְ עַל-יְדֵי-זֶה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. כְּמָה פְּעָמִים דְּבַרְנוּ
בְּאֵרִיכוֹת פְּנִים אֶל פְּנִים, וְכְמָה וְכְמָה פְּעָמִים כְּתִבְתִּי לָךְ הַמּוֹן
מִכְתָּבִים, כִּי אֲסוּר לְהִתְפַּעֵל מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבָעוֹלָם, יְהִיָּה מִי שִׁיְהִיָּה,
וְלִעוֹלָם אֵל תִּשְׁתַּדֵּל לְהַצְדִּיק אֶת עֲצָמָךְ לְפָנָי בְּשׁוֹר וְדָם, כִּי לֹא יוֹעִיל
כָּלֵל. וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחֶךָ וְעַם כָּל בְּרִיָּה
שְׁבָעוֹלָם דְּבָרִים שֶׁל מָה בְּכָךְ, יוֹתֵר טוֹב לְהִיּוֹת רְגִיל לְדַבֵּר עִמוֹ

יִתְבַּרְךָ, וְלִהְתַּחַבֵּא בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְאִם הָיִיתָ מְצִיֵּת אוֹתִי בְּדַבְרֵךְ זֶה עוֹד לִפְנֵי כַּמָּה שָׁנִים, אֲזוּ הָיִיתָ רוֹאֶה נִפְלְאוֹת, כִּי אֲזוּ הָיִיתָ זוֹכֵה לְהַגִּיעַ אֶל דְּבָקוֹת אֱמֶת כְּזוֹ, עַד שֶׁלֹּא הָיָה נִרְאֶה לְעֵינֶיךָ כִּי אִם אֱלֻקוֹת גָּמוּר. וְלִמְעַן הַשֵּׁם, לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית, לְעוֹלָם אֵל תִּדְבַּר נֶגֶד שׁוֹם בֶּן אָדָם, וְאֵל תִּכְנַס בְּשׁוֹם וּכְוֹחִים, וְאֵל יִהְיֶה לְךָ עֶסֶק עִם שׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, וּבִפְרָט אֲצֵל מִי שֶׁקִּבַּלְתָּ פַעַם טוֹבָה, אֵל תִּשְׁלְמוּ רַע. וְכַמוֹכָא בְּמִדְרָשׁ רַבָּה (פְּרָשָׁה זו, פְּרָשָׁה כ', סִימָן א'): אָמַר לִיָּה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמַשָּׁה, הֵיכֵן מְצָרִים שׁוֹתִים? אָמַר לוֹ: מִנִּילוּם. אָמַר לוֹ: הֲפֹךְ אוֹתוֹ לְדָם. אָמַר לוֹ: אֵינֶנִּי יָכוֹל לְהַפְכוֹ, יֵשׁ אָדָם שׁוֹתֵה מִן הַבָּאֵר, וּמִשְׁלִיךְ אֶבֶן לְתוֹכָהּ וְכוּ'. וְלָמָּה לֹא הִפָּה אוֹתוֹ מַשָּׁה? אָמַר: אֲנִי נִשְׁלַכְתִּי לְתוֹכוֹ וְלֹא הִזִּיקֵנִי וְכוּ', עַיִן שָׁם; הֲרִי כְּשֶׁמְקַבְּלִים אִיזוֹ טוֹבָה מֵאִיָּזָה אָדָם, אֲסוּר לְהִיּוֹת כְּפוּי טוֹבָה, וְלְהַחֲזִיר לוֹ רַעָה, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, חֶסֶד וְשָׁלוֹם. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַע, שֶׁיַּעֲזֵב שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּרַךְ אוֹתְךָ בְּלִשׁוֹן לְמוֹדִים, אַתָּה עֵתִיד לְתַן אֶת הַדִּין עַל כָּל יוֹם וְעַל כָּל שָׁעָה שֶׁאַתָּה מְבַטֵּל, כִּי הֲלֹא יֵשׁ בְּכַחֲךָ לְחַדֵּשׁ חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים וְכֵן לְקַרֵּב נַפְשׁוֹת אֲלֵינוּ יִתְבַּרְךָ, וְאֵיךְ יֵשׁ לְךָ זְמַן לְבַלְבֵּל אֶת עֲצָמְךָ בְּשִׁטּוֹת וּבְדַמְיוֹנוֹת, וְלְהִכְנַס בְּוִכּוּחִים שֶׁל הַבְּלִי הַבְּלִים כְּאֵלֵינוּ?! אַחִי, אַחִי! כִּלְךָ מְזֵה, וְאֲזוּ תִזְכֶּה שֶׁיִּפְתַּח לְךָ שַׁעַר הַחַמְשָׁים, וְהוּא גְלוּי אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּמִדְרָגָה הַכִּי גְבוּהָה שֶׁל בְּטוּל הַזְּמַן וּבְטוּל הַמְּקוֹם (עַיִן לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק ב', סִימָן סא), שֶׁהוּא סוּד דַּעְתּוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, עַיִן שָׁם; נָא וְנָא חוֹסֶה עַל נַפְשְׁךָ, וְהִרְגַל עֲצָמְךָ כְּכֹר לְדָם וְלִשְׁתֵּק בְּאֱמֶת, וְאֲזוּ טוֹב לְךָ לְנַצַּח נִצְחִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' קפג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, אוֹר לְיוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר בְּשִׁלַּח ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה לְיַדִּיד נַפְשִׁי, הָאֲבִירָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

ברוך הוא יתברך ומברך שמו בכל העולמות, היום קבלתי בשורה טובה אודות הבחור ... גרו יאיר, שתהלה לאל, יצא מרוסיה, וגדל הצער והעגמת נפש שהיה לי ולכמה מאנשי שלומנו — אי אפשר לשער כלל, כי היה צריך לחזור משם עוד בליל רביעי שבוע שעבר, ולא שמענו ממנו שום דבר, והיום טלפן אלי הקונסול האמריקאי ממדינת פינלאנד, שהיות שהבחור נמצא שם, והוא אמר שאני אביו, על-כן רוצים להתקשר עמי, ותהלה לאל, דברתי עמו הרבה, ותהלה לאל, הכל על נכון. ואמר לי הקונסול, כי מתר ישלחו אותו לכאן, אף יש קצת צרות מהפאספורט וכו', והשם יתברך יעזר, שיבוא בשלום ויפנס בשלום, וישמר אותו השם יתברך מכל רע, כי הלא כל פונתו היתה רק לנסע לציון רבנו ז"ל, אשר אין דבר גדול מזה, אף תדע, אהובי, מהיום והלאה צריכים לשמר מאד מאד לא לנסע עם פאספורט מזניף, כי היא סכנת נפשות ממש, ובפרט אצל הרשעים. וכבר ידועה שיחת רבנו ז"ל: אתם יכולים לבוא אלי דרך מדבריות ויערים ולא לפחד מחיות רעות ומגנבים, אבל רק עם פאספורט, כי עם מלוכה אסור להפנס באיזו ערמומיות, כי יכולים על-ידי-זה בנקל לאבד אחר-כך הרבה קדשות: ציצית ותפלין, שבת וכשרות וכו' וכו', על-כן אסור לנסע אל ציון רבנו ז"ל בפאספורט מזניף, והשם יתברך ישמרנו מכל נגע ופגע ומחלה, ונזקה להגיע אל ציון רבנו ז"ל, ובדרך המלך נסע ונלך.

הדורש שלומך...

ג' קפד.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בשלח, י"א שבט ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, והנה להשיבך — יקצרו המון יריעות. ראה להרגיל עצמך בספרי רבנו ז"ל, ואז טוב לך לנצח.

רי אֲשֶׁר ג' קפה בַּנְחַל

אודות ... דע לך, העקר לא להתפחד כלל, ואל תחוש להפחדים יתרים שעושים לך. בודאי מה ששיך לעניני המלוכה, אתה צריך לצאת, כי יהיה לך, חס ושלום, חס ושלום, אילו צרות, אך אל תקח אל לבך שום דבר, כי יכולים לסדר הכל, רק תתבודד עמו ותברך, ותישב את עצמך על כל דבר בפרטיות, והשם יתברך יעזר לך, שיהיה הכל על נכון.

הדורש שלומך...

צריך לבטל את עצמו תמיד אליו יתברך, ולא ירצה שום רצון אחר מבלעדי רצונו יתברך, ויקדש מאד מאד את הדבור, ולא ידבר על שום ברירה, כי בזה הוא מדבר עליו יתברך, כי אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ויהיה רגיל תמיד בברכות ותפלות, לברך ולהתפלל על כלל נשמות ישראל, וישפיע עליהם שפע ברכה בני חיי ומזוני, ורפואות וישועות, ויבקש תמיד אותו יתברך שיזכה להשרף על קדוש השם, והוא יהיה בטל ומבטל בו יתברך, ויעשה צנור המשפיע טוב לכל בית ישראל, ויצילו תמיד מעברות שהאדם קרוף אליהן מאד: פעם וחנפה, שקרים ולשון הרע ורכילות, שנאה, קנאה וגאווה, פניות והסתכלות בנשים, דברים בטלים, חמדת ממון וכבוד, רק שיהיו כל מחו ומחשבתו דבוקים בו יתברך, ויזכה ליחד תמיד יחודים קדושים.

ג' קפה.

בעזרת השם יתברך, אור ליום רביעי לסדר בשלח ה'תש"ם.

שלום לידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו ואיר.

מכתבך עם המעות להדפסה לנכון קבלתי, ולהשיבך יקצרו המון יריעות. מה רבו מעשי השם יתברך. תהלה לאל, היום י"א שבט, נסכם בדעתי להדפיס עוד פעם את הספר "לקוטי-מוהר"ן"

אֲשֶׁר   ג' קפה   בְּנַחַל   ריא

עם פרוש "שפת הנחל" בפורמט קטן קצת, ומסבב כל הסבות הנה ממש, שסבב סבות כאלו, אשר לא היתה לי בררה, והיו סבובים כאלו, עד שיצא מהכח אל הפעל וכו', ומכל זה רואים בחוש, אשר אין שום דבר שלא יתנהג בהשגחה נוראה ונפלאה ממנו יתברך, אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה (חליו ז); ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, אפלו כמלא נימא (יומא לח); ועל-כן מה ולמה לרדף אחרי ההבל?! יותר טוב לברח אחריו יתברך. וצריך שתדע: "אם מסתכלים על השגחה — רואים השגחה", "אם מסתכלים על נסים — רואים נסים", "אם מסתכלים אליו יתברך — רואים אותו יתברך, כככול, עין בעין ממש". והשם יתברך יאיר עינינו, ונזכה לחזר בתשובה אמיתית.

נא ונא שתחזר בכל יום תורה מ"לקוטי-מוהר"ן", ותאמר עליה התפלה מ"לקוטי-תפלות".

הדורש שלומך...

העקר הוא לבטל עצמו תמיד אליו יתברך, ולא ירצה שום דבר, רק מה שהוא יתברך רוצה, ויברח תמיד מבני-אדם, וישב בודד, וידבר עמו יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו, ולא יהיה חלוק אצלו בין הרחוב ובין היער, תמיד יבטל עצמו אליו יתברך, ואל תהנה לו שום הסתכלות בזה העולם כלל, ולא יטה אָזְנוֹ לשמע כלל מה שנעשה בזה העולם, ומכל שכן שלא יקפיד שום הקפדה או, חס ושלום, איזה פעם, רק תמיד לבטל עצמו אליו יתברך. ועל כלם — פיו יהיה סגור לגמרי מדברים בטלים. ועקר דבורו יהיה רק בתורה ותפלה והתבודדות ויראת שמים כל ימי חייו, וירקד תמיד רקודים, ויהיה בפנים שוחקות, וילעולם לא יתבלבל מאחרים כלל, אינו רואה משום דבר רק אותו יתברך, ויחדש חדושים בכל יום ויום, ויסדר ספרים קדושים המגלים אותו יתברך ואת ראש הצדיקים, שהוא רבנו ז"ל, ואת התורה הקדושה ואת האמונה ואהבת ישראל, ולא יפל בדעתו משום דבר ומשום ברִיָּה, רק

יתאמץ להיות מהצדיקים הנסתרים, שהעולם עומד עליהם (סכה מה:).

ג' קפו.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר בשלח ה'תש"ם.

שלום לידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו גן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך האריך לנכון קבלתי, והנה להשיבך — יקצרו המון ריעות. התמד בספרי רבנו ז"ל, ושם תמצא מרגוע לנפשך. ואודות ... תדע שהלילה למדנו בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ט"ו, ושם יש תשובה נכונה לשאלתך, עין שם היטב מתחלתו לסופו, כי לתן צדקה צריכין זכיה מן השמים, לידע היכן לתת, עין שם כל התורה. ודברנו הרבה אודות צדקה להדפסת ספרי רבנו ז"ל, שזוהי הצדקה הכי גדולה, כמו שפרש מוהר"ן ז"ל (לקוטי-הלכות, ברכות השחר, הלכה ה') על פסוק (תהלים קיט, קמב): "צדקתך צדק לעולם", איזו צדקה נשארת לעולם? "ותורתך אמת" — אם נותנים להדפסת והפצת תורת אמת מהצדיק האמת. ויש להאריך בזה, אף אין לי הפנאי עכשו. ובפרט — כי על דבר זה צריכים אריכות גדולה, עד שיהיה קונטרס שלם. ואם יזכנו השם יתברך, ארשם לך פעם על הכתב קונטרס שלם ממעלת הצדקה להפצת ספרי רבנו ז"ל.

הדורש שלומך...

רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עט): כל זמן שאינו שוב בתשובה, אינו יכול לראות שפלותו. נמצא, כשהאדם רואה שפלותו באמת, ויודע ומבין מצבו איך שפגם וכו', בידוע ששב בתשובה, ואז כששב בתשובה, והוא יודע באמת מצבו ומדרגתו, אז הוא יושב תחתיו, ואינו רוצה כבר שום כבוד ושום התנשאות וכו'. ועל-כן יש לו ניקח מכל, והוא שמח בחלקו תמיד, שהיא

תשובה של שבת, חלק המשיח שיש בו, אשר בהתגלות משיח התעלה ותתגלה השפלות, וכל אחד יבין את עצמו היטב (עין לקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן עב), ולא יטעה את עצמו, ועל־כן יראה תמיד רק במעלות וחיובות ישראל, וימסר נפשו בעדם. וכן שום ברִיָּה לא תוכל לדחותו ולהוציאו ממקומו, מאחר שאוחז את עצמו הגרוע שבכל העולם. ועל־כן בנדאי לא יהיה מי שידחה אותו, כי הוא תמיד למטה מהכל, והוא נמך מכל, ועל־כן להיכן ידחהו, ודו"ק.

ג' קפז.

בעזרת השם יתברך, ליל ששי לסדר בשלח ה'תש"ם.

שְׁלוֹם רַב יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ לִידֵיד נַפְשִׁי, וְתִיק וְחִסִּיד, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצָּח.

את מכתבך לנכון קבלתי זה פּעַמִּים, וגדל שמחתי שמצאת בעזרתו יתברך מקום מנוחה — אין לשער ואין לספר כָּלֵל. ובזה רואים נפלאות נוראות השגחתו יתברך הפרטי פרטית, איך שהוא יתברך משגיח על כל ברִיָּה וברִיָּה מבריותיו, ולהנחותם ולהראותם את הדרך ילכו בה, רק האדם צריך להמשיך את עצמו אליו יתברך, ואם היה האדם מושך את עצמו אליו יתברך בכל פעם, ומסתכל אליו יתברך, היה רואה נפלאות רבות; כי כפי שהאדם מושך את עצמו אליו יתברך, כמו־כן כביכול, השם יתברך נמשך אליו, כי 'באתערותא דלתתא איתער דלעילא' (זהר ח"א פח.), וזה חלקנו וגורלנו ונחלתנו, שאנו כאן בזה העולם, כדי לזכות להפך את החשך לאור גדול, לעשות לו יתברך דירה בתחתונים. ועל־כן מה טוב ומה נעים לאיש הישראלי, שבכל מקום באו, שישתדל לגלות ולפרסם שמו יתברך — הן בעבדא והן במלווא, שיקרב נפשות ישראל לאבינו שבשמים.

וצריך שתדע, אהובי, ידידי הקר! מאחר שתגן אותך השם

יִתְבַּרְךָ בְּכַח כְּזֶה, וַיֵּשׁ לְךָ הַרְגֵשׁ גָּדוֹל בְּחַנוּךָ, עָלֶיךָ לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפְּעַל בְּיוֹתֵר כְּחֶךָ, וּבִפְרָט שְׂאֲחֵרֵי כָּל הַתְּלָאוֹת שֶׁעָבְרוּ עָלֶיךָ בְּיָמִים הַקּוֹדְמִים וְכוּ', וְעִזֹר לְךָ הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּזִכּוֹת הַרְבִּים, וּבְנִיתָ בֵּיתְךָ מִחֲדָשׁ, יִצְנֶה הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ אֶתְךָ אֶת הַבְּרָכָה, וְתִפְקְדוּ לְטוֹבָה בְּקָרוֹב, וְתַחֲיוּ חַיִּים עֲלִיזִים וְשִׂמְחִים יַחַד בְּאַהֲבָה, בְּאַחֲנָה וּבְרַעוּת.

אודות הספרים שבקש, הנה ספרי רבנו ז"ל, אם ירצה השם, אשלח לך בקרוב, ותראה לחלקם ולהפיצם בקהלתכם. אך מה שבקש ממני סתם ספרי קדש, כמו סדורים, משניות וכו', ידוע לך, שאיני מוכר ספרים, ואין לי משג מי תורם ספרים אלו, אני רק משמש את רבנו ז"ל בהפצת ספריו ותורתו ודעתו בעולם, ויעזרני השם יתברך להמשיך בזה פל ימי חי.

חַמְדַּת לְבָבִי! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד, וְהַרְגֵל עֲצֻמָּךְ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי אַתָּה רוֹאֶה אֶת גְּדֹל הָאַהֲבָה שֶׁיֵּשׁ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עִמָּךְ, שֶׁסָּבַב סְבוֹת לְטוֹבָה, שֶׁתְּבוֹא לְמְדִינַת קִנְדָּה, וְתִמְצָא שָׁם אִיזָה מְקוֹם אֲשֶׁר כָּאֵן בְּאַרְצוֹת-הַבְּרִית לֹא מְצֵאתָ. וּבְיַדָּאִי (תהלים לו, כג): "מֵה' מִצְעָדֵי גִבּוֹר", וְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ מְסַבֵּב סְבוֹת לְטוֹבָה, מֵה שֶׁטוֹב לְפָנָיִךְ. וְעַל-כֵּן רָאֵה לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְגַם תִּשְׂמַח אַחֲרֵים. וּבְאַמַּת אַחֲרֵי מֵה שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם — קְטָנוֹת וִירִידוֹת וּמְרִירוֹת וְהַרְפָּתָקָאוֹת בְּחַיָּו. וְאַף-עַל-פִּי-כֵן זוֹכָה לִידַע מְרַבִּי רַחֲמָן כְּזֶה, רַבִּי מְחֻזַּק כְּזֶה, בְּזֶה בְּעֲצֻמוֹ רְאוּי לָנוּ לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצֻמָּנוּ; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׂזַכֵּינוּ לְהַתְּדַע מְרַבְּנוּ ז"ל, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנְעִימִים.

וּמַחֲמַת טְרִדוֹתֵי הַרְבּוֹת עֲכָשׁוּ בְּאִישׁוֹן לִילָה — אֶקְצֵר, וְעוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד, לְהֶאֱרִיךְ לָכֶם, וְתִרְאֶה לְכַתֵּב לִי בְּכָל פַּעַם מֵהַנְּעִשָׂה עִמָּכֶם, וּמִמָּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים תִּנָּפֵחַ בִּי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

אָשֶׁר   ג' קפח   בַּנְחַל   רטו

ג' קפח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, לִיל שְׁשֵׁי לְסֵדֵר בְּשִׁלְחַ הַיְתוּשִׁים.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ לַיְדֵיד נַפְשֵׁי, גַּר
לְהַצְדִיק נַחַל נּוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... גַּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח
לְנִצְחָה.

מְכַתְּבָךְ עִם הַמַּעֲוֹת לְהַדְפָּסָה לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי. מָה אֵמַר לָךְ, יְדִידִי
הַיְקָר! מְרִירוֹת וְהִרְפָּתָקָאוֹת עוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד בְּעוֹלָם, וְאִין זֶה
תְּכָלִית לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ אֶל הַצַּעַר, וּבְפָרֵט אַתָּה, שְׁכָךְ נִסְתַּבֵּב
מִלְמַעְלָה, שֶׁהַכְּרַחַת לְגַרֵשׁ אֶת אֲשֶׁתְּךָ, בּוֹדָאֵי זֹהֵי צָרָה גְדוֹלָה, אַךְ
צָרִיךְ שֶׁתִּדְעַ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נּוֹרָאָה
וְנִפְלְאָה, וְכָל עֲנִין הַזּוֹוִיגִים הוּא נִפְלְאוֹת תְּמִים דְּעִים, וְהַכֵּל מַצִּד
גְּלוּלִים דְּנִשְׁמָתִין, וְעַל-כֵּן מִי יוֹדֵעַ תְּעִלּוּמוֹת וְכוּ', וּמָה וּמַאיִזָּה
מְקוֹם אַתָּה נִמְשָׁךְ וְכוּ'?! וּבּוֹדָאֵי הַכֵּל לְטוֹבָה.

וְלִמְעַן הַשֵּׁם, רְאֵה לְעִשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעֲוֹלָם לְהַחֲיוֹת
אֶת עֲצָמְךָ, וּבְפָרֵט עַל-פִּי הַעֲצוֹת הַיְקָרוֹת שְׁקִבְּלָנוּ מִרְבָּנוּ ו"ל. הַעֲקָר
אֶל תְּהִיָּה עֲצוּב כָּלֵל, וְהַרְגֵּל עֲצָמְךָ לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה.
וְרַבָּנוּ ו"ל אֵמַר (סִפְרֵ-הַמִּדּוֹת, אוֹת שִׁמְחָה, חֵלֶק ב', סִימָן א'): מִי שֶׁהוּא
שֹׂמֵחַ תְּמִיד, עַל-יְדִיִּזָּה הוּא מְצַלִּיחַ, עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהִיּוֹת
תְּמִיד בְּשִׁמְחָה, וְתִצְלִיחַ דְּרַכָּךְ. עוֹד יְבוֹאוּ אֵלֶיךָ יָמִים טוֹבִים, רַק
חֲזֹק וְאַמֵץ!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ...

הַעֲקָר לְהַמְשִׁיךְ בְּעֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת זֵיו שְׁכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלְהֵאֲמִין
בְּאַמוּנָה בְּרוּרָה וְזוֹכָה, אֲשֶׁר אִין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל,
וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שָׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּבּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ
הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, רַק רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמְךָ אֵלָיו. וּמָה טוֹב וּמָה נְעִים
שֶׁתִּרְאֶה לְדַבֵּר קֶצֶת עִם בְּנֵי-אָדָם, כְּדֵי שֶׁתִּפְקַח דַּעְתְּךָ, וְתַעֲשֶׂה כָּל
מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעֲוֹלָם לְהִיּוֹת עֲלִיז וְשֹׂמֵחַ, וְתִלָּךְ בְּפָנִים שׁוֹחֲקוֹת,

רטז אָשר ג' קפט בנחל

שלא ירגישו בך שום דבר, כמוכא בחובת הלכות (שער הפרישות, פרק ד'): "הפּרוש — צהלתו בפניו ואכלו בלבו". ובאמת רבנו ז"ל למד אותנו, כי צריכים להפוך את היגון והאנחה אל השמחה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן כג), ולעקר מלכבו את כל מיני יגונות, ולהיות רק בשמחה רבה תמיד.

ג' קפט.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר יתרו ה'תש"ם.

שלום וברכה לידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך הקצר לנכון קבלתי, ואודות ספרי רבנו ז"ל — תקבלם בקרוב. אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתודע מרבנו ז"ל, והיא לנו זכות גדולה להיות בחלקו הקדוש. ולמען השם, ראה להחזיק את עצמך עם אנשי שלומנו האמתיים, עובדי השם, העוסקים רק בתורה ובתפלה, כאשר הורה לנו רבנו ז"ל. וברח לך מכל מיני פתות של יצים, ובפרטיות מהשלא פתות שהכניס המלך האכזר בהגן, ועל-ידי-זה קלקל את המראה והטעם והריח אצלנו (עין בספורי-מעשיות, מעשה יג, מיום השני); ועלינו רק לחפש אחר הגנני האמתי, מה שמדברים עליו עכשו הרבה וכו', עין שם; "אפשר איז דער משוגענער דער אגראדניק"^כ עין שם; אשרינו און פארט אשרינו^ל, שזכינו להיות בחלקו של רבנו ז"ל.

ולמען השם, ידידי היקר! התמד מאד בלמוד "לקוטי-הלכות", כי כל אלו מאנשי שלומנו, שלמדו "לקוטי-הלכות", התחזקו באופן נעלה, האבין זיך שיין דער האלטין^מ. ותדע, שאלו העזי פנים

(כ) אולי "המשגע" הזה הוא הגנני.

(ל) ובכל זאת אשרינו.

(מ) החזיקו עצמם מאד יפה.

אָשֶׁר   ג' קצ   בְּנַחֵל   ריז

שְׁבִדוֹר, הַלּוֹעֲגִים מִהַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים, הֵם הַשּׁוֹעֲלִים קְטָנִים מִחֲבָלֵי כְרָמִים, שֶׁלֹּא לְמַדּוֹ בְּ"לְקוּטֵי-הַלְּכוֹת", כִּי אִם הֵיוּ לּוֹמְדִים "לְקוּטֵי-הַלְּכוֹת", הֵיוּ רוֹאִים, כִּי כָּל סִפְרֵינוּ הֵם רַק הֶעֱתַק מִ"לְקוּטֵי-הַלְּכוֹת", וּמִסְדְּרִים בְּסֵדֶר נִפְלָא, וּמִשְׁלָבִים בְּמֵאמְרֵי חַז"ל בְּגִמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוּשׁ. וְעַל-כֵּן בְּרַח לָךְ מַעֲזֵי פָּנִים הָאֵלוּ, כְּמוֹ שְׁבוֹרְחִים מֵאֵשׁ לוֹהֵט וְשׁוֹרֵף, וְלַעֲוֹלָם אֵל יִהְיֶה לָךְ עֶסֶק עִמָּהֶם, "יִשׁוּבוּ הָמָּה אֵלֵינוּ, וְאֲנַחְנוּ לֹא נָשׁוּב אֲלֵיהֶם", כְּלִשְׁנוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל עַל מַתְּנֵגְדִיו.

וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע, מַה שֶׁהִיָּה אָז, כְּמוֹ-כֵּן חוֹזֵר עֲכָשׁוּ, אֲבָל בְּעֵתִים הַלְלוּ הוּא יוֹתֵר גְּרוּעַ מִכְּמָה בְּחִינּוֹת, כִּי הַעֲזִי פָּנִים הֵם מִבְּפָנִים, וְנִדְמָה שֶׁהֵם מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲבָל בְּאֵמֶת מִי שֶׁעִין אֵמֶת לוֹ, יוֹדֵעַ וְרוֹאֶה וּמְרַגֵּשׁ אֶת טְנוּף מַעֲשֵׂיהֶם, וְ"שֶׁלַח יָדוֹ בְּשְׁלוֹמֵנוּ" — חֲלַל בְּרִיתוֹ" (תהלים נה, כ).

יְדִידִי! רַק חֲזַק וְאַמֵץ, וְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ לְאַחֲזוֹ אֶת עֲצָמֵנוּ בְּיַחַד עִם כָּלֵל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים הָאֲמִתִּיִּים, הַהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ הַתֵּם וְהַפְּשׁוּט שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסֵד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

ג' קצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִיר לְיוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה'תש"ם.

שְׁלוֹם רַב לְיָדִיד נִפְשֵׁי, נָר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עֲלֵינוּ ... נָרוּ יֵאִיר.

הִנֵּה אַחֲרֵי שֶׁדִּבְרַנּוּ כְּמָה שְׁעוֹת, הַהִכָּרַח לְעוֹרֵר אוֹתָךְ מֵה שְׁאֵמֶר אִיּוֹב לְחֲבָרָיו (אִיּוֹב טז, ג): "תִּקְוֶה לְדַבְרֵי רוּחַ, אוֹ מֵה יִמְרִיצֶךָ כִּי תַעֲנֶה, גַּם אֲנֹכִי כְּכֶם אֲדַבְּרָה, לוֹ יֵשׁ נִפְשָׁכֶם תַּחַת נִפְשֵׁי אַחֲבִירָה עֲלֵיכֶם בְּמַלִּים וְאֲנִיעָה עֲלֵיכֶם בְּמוֹ רֵאשִׁי" וְגו'; אֲנַחְנוּ חַיִּים עֲכָשׁוּ

בזמן של הרת עולם, הינו מצד אחד זכינו על ידי רבנו ו"ל לגלויים נוראים ונפלאים, עד שהקטן שבקטנים והפחות שבפחותים, אם רק ירצה להטות לבבו ואזנו אליו, ולהכניס בדעתו אמתת למודו הטוב, יכול לזכות לדברים עליונים עד מאד וכו', ומצד שני — החשך והשקר מתגברים ומתפשטים בעולם מאד מאד וכו', והמחלקת והקטגוריה שבין ישראל בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות — רבה עד מאד, רחמנא לצלן. וכל מה שהשקר יותר רב — יותר מתפרסם, עד שאפלו שקר קטן מתפרסם ומתפשט בעולם. וזה לעמת זה, כל מה שהאמת רבה, היא מנחת בארץ ממש, כמו שכתוב (דניאל ה, יב): "ותשלף אמת ארצה" וגו', ומכסים ומסתירים אותה מבית ומבחוץ, עד שרבנו ו"ל בעצמו אמר (ת"י מוה"ר, סימן רמה): אני אילן נאה ונפלא מאד עם ענפים נפלאים מאד, ולמטה אני מנח בארץ ממש, עין שם; והוא כנ"ל, כפי גדלת רבנו ו"ל, אשר עולה עד אין סוף ועד אין תכלית, והוא השיג אמתת מציאותו יתברך בגלוי רב כזה וכו', עד שיכול להוריד עצמו אל הכי ירודים ופחותים מאד, לעורר ולחזק לבכם אליו יתברך, ויש לו ענפים נפלאים מאד, שהם תלמידים יקרים, אבל למטה כשבא כאן בזה העולם, ואפלו ב'ברסלבר שטיבל', הוא מנח בארץ ממש, והבן. ועל-כן איני יודע למה תהיה לה חלישות הדעת כל-כך מכל דבר? ! האם אין זה צער גדול, צרה מרה שחותרת את הנפש והגוף יחד, לראות איד שבמקום המקדש, מקום קדשי הקדשים, שלא נכנס שם, אלא הפהן גדול רק פעם אחת בשנה — ביום הכפורים, ורק לכמה רגעים ממש וכו', ועכשו יסתובבו שם טמאים ופחותים, ערבים ארורים וכו'? ! האם אין זה יותר צער ומר ממה שאתה רואה את שפלותי וביוני?! האם אין הלב נקרע לאלפי קרעים, כשאותם ארורים, ימח שמם, שהשמידו שלישי מעמנו, עדין מסתובבים בעולם, ונתעשרו כמעט יותר מכל אמות העולם, ועוד יש להם החצפה להתערב בדברים השייכים לעם ישראל, ואין פוצה פה ומצפצף וכו'? ! וכדומה מרירות דמרירות שעוברת בכלליות בעולם, אשר השקר מצליח מאד מאד, והוא מפרסם מאד בעולם, והאמת מנחת בתוך הארץ ממש במרתף צנוע וכו', ועל-כן איני

אֲשֶׁר   ג' קצ   בְּנַחֵל   רִיט

יודע מה ולמה לך להחליש כל-כך דעתך על שום דבר, כבר דברתי עמך בארץ ישראל, אם אתה רוצה לחגור מתניך להדפיס ולהפיץ את הספרים היקרים, ספרי רבנו ז"ל, יעבר עליך קור נחם מבית ומבחוץ. ממה נפשך, אם בוער בך כל-כך לזכות את ישראל וכו', אתה צריך להיות מוכן לכל, אפילו למסור נפשך לגמרי אליו יתברך, כי דבר רבנו ז"ל הוא ענין רוחני מאוד, וכל זמן שאין האדם מוכן להרג בפשיטות בעבור רבנו ז"ל, עדין אינו יודע אם ישאר לגמרי וכו', ומכל שכן, שאצלה הוא רק ענין אחד, שעוד בהיותי בארץ ישראל הסברתי לך, שלאברך הזה אל תתן ספרים כלל, כי תפגס על ידו בחובות, ועל-כן חדל ממנו, ואל תסתכל אליו כלל.

ובאמת, העקר והיסוד, שלא להתבלבל מאחרים כלל, וצריכים להגיע לבטול כזה בו יתברך, עד שלא יבין ולא ירגיש את שום ברירה שבעולם, רק את אמתת מציאותו יתברך. בודאי בוער ומתלהב הלב מאוד להאיר אור רבנו ז"ל בעולם, עד שלכל בר ישראל תהיה לו תשוקה עצומה אחריו יתברך, ויצעק בכל פעם אליו יתברך בכלות הנפש ממש וכו', אף-על-פי-כן ההכרח לידע, כי עדין לא הגיע הזמן והעת לזה, וכל תפלותינו ובקשותינו, שיתגלה בן דוד, שהוא שמחתן של ישראל, ויאיר בנו אמתת מציאותו יתברך, ונזכה להפירו יתברך בפרטי פרטיות, ויקים (ישעיה נב, ח): "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון", שבעיני בשר נזכה לראותו יתברך ולהרגישו, אבל לעת עתה, צריכים לחפות ולקוות, ולסבל בזיונות ושפיכות דמים מבית ומבחוץ וכו', ולדם ולשתק. ועל-כן איני יודע למה יש לך טענות עלי, ומכל שכן מה שאברך זה... או אברך זה... מסית אותך נגדנו וכו', כן צריך להיות, עד עת בוא דברו, ואז יראו עינינו וישמח לבנו, כי תתגלה התורה הגנוזה והצדיקים הגנוזים, ונזכה להתעלות מאוד (עין לקוטי מהר"ן, חלק א', סימן לג), ויהיה השלום הנפלא בכל העולם בכלליות ובכלל ישראל בפרטיות, ובין אנשי שלומנו בפרטי פרטיות ומלכנו בראשנו.

הדורש שלומך...

הכפל הדבר, חלישות הדעת אסור בשום אופן, וכשהולכים במלחמה ההכרח להריח חמרי נפץ, והבן.

ג' קצא.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר יתרו ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו לידידי היקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו נגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך לנכון קבלתי, ומאד שמחתי לשמע הטוב ממך, שעדין אתה מחזיק בתמך.

מה אמר לך? ראוי לנו לשמח מאד מאד על נעם חלקנו וגורלנו, שזכינו להתודע מרבנו ז"ל, כי אין לך עוד זכות נוראה ונפלאה כזו, מלידע מרבי גנוז כזה, רבי המגלה את אמתת מציאותו יתברך בגלוי נורא ונפלא כזה.

מה אמר לך, אשרינו ומה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו, שזכינו להתקרב לרבנו ז"ל.

והנה לחזק אותך, הנה ראוי להעתיק לך את כל ספרי רבנו ז"ל המלאים עצות והנהגות ישרות לכל בריה שבעולם, מהארז אשר בלבנון, עד האזוב אשר בקיר. ובאמת כבר נדפסו עד עכשו עשרה חלקים ספרי שו"ת "אשר בנחל", ובהם כלולים כאלף וארבע מאות מכתבים, אשר מדברים מכל מיני בעיות ומניעות והרפתקאות בחיים וכו', ואיך לצאת מהם, ולהתקרב ולהתדבק אליו יתברך. על-כן ראה להתמיד בהם, ושם תמצא מרגוע לנפשך, והעקר לקימם בתמימות ובפשיטות גמורה.

אֲשֶׁר   ג' קצב   בַּנְחַל   רכא

תהלה לאל, חֲבֵרֶךְ ... גְרוּ יְאִיר, הַנִּמְצָא אֶצְלָנוּ זָכָה לַעֲשׂוֹת אֶתְמוֹל סְיוֹם בִּשְׁׁס, וּכְבֹר הַתְּחִיל עוֹד פֶּעַם מִסְכַּת בְּרָכוֹת, וְכֵן לוֹמֵד שְׁלַחַן עָרוֹף עִם ... גְרוּ יְאִיר, וּכְבֹר אוֹחֲזוּ בְּהִלְכוֹת מְזוֹזָה כְּסֹדֵר, מֵה שָׁגַם בְּעֲצָמוֹ כְּבֹר זָכָה לְסִיִּים פֶּעַם אַחַת אַרְבָּעָה חֲלָקֵי שְׁלַחַן עָרוֹף, וּמִלְבָּד זֹאת, תְּהִלָּה לְאֵל, מְסִיִּים בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת, וּבְכָל חֲדָשׁ עוֹשֶׂה סְיוֹם עַל כָּל שְׁשֶׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, וְעוֹד זֹאת כְּבֹר עֲשֵׂה סְיוֹם פְּעָמִים עַל ה"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, וְכֵן סִיִּים כְּבֹר אֶת ה"לְקוּטֵי-הִלְכוֹת", וְאוֹחֲזוּ עֲכָשׁוּ בְּפַעַם שְׁנִיָּה בְּהִלְכוֹת שְׁבַת, שֶׁהוּא הַכֶּרֶךְ ג', וְעוֹד זֹאת שְׁמִסִּים בְּכָל שָׁבוּעַ הַמְּדַרְשׁ רַבָּה מִפְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ, וְכֵן לוֹמֵד הַרְבֵּה תְּקוּנֵי-זֶהַר, וְאוֹמֵר בְּכָל לַיְלָה חֲצוֹת, וּמִתְפַּלֵּל בְּכּוֹנֵה הַשֵּׁלֶשׁ תְּפִלוֹת, וּמִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה. וְכָל זֹאת זָכָה עַל-יְדֵי שְׁקִידַתוֹ הַרְבֵּה בְּמִכְתָּבֵי "אֲשֶׁר בַּנְחַל", אֲשֶׁר הוּא בָּקִי בָהֶם מְאֹד.

עַל-כֵּן רָאָה גַם-כֵּן לְהִתְמִיד בַּסֵּפֶר "אֲשֶׁר בַּנְחַל", וְשֵׁם תְּמַצָּא הַתְּחִזְקוֹת עַל כָּל עֲנִינֵיךָ, וְהַעֲקֹר — אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, כִּי הַכֹּל מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְאִין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה, אֲלֵא אִם-כֵּן מְכַרִּיזִין עֲלָיו מִלְמַעְלָה (חֲלִין ז:); וּבְלִי רִשׁוֹת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ לֹא נַעֲשֶׂה שׁוֹם דְּבָר. וּכְשֶׁאָדָם חוֹקֵק בְּדַעְתּוֹ יְדִיעָה זו, אֲזִי נִגָּאֵל מִכָּל צְרוּתָיו.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

ג' קצב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אִוֵּר לְיוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֹדֵר יִתְרוֹ ה'תש"ס.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ לִידֵיד נַפְשִׁי, גְרוּ לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְרוּ יְאִיר וְיִזְרַח.

יְדִידֵי הַיְקָר! לְעוֹלָם אֵל תְּסַפֵּר בְּגִנוֹת חֲבֵרֶיךָ, חֵס וְשְׁלוֹם. וּבְכֻלָּל לֹא פְּדָאֵי לְדַבֵּר מֵאַחַר כָּלֵל, וּמִכָּל שְׁכֵן לֹא לְדַבֵּר מֵעֲצָמוֹ. כָּל עֲנִין רַבָּנוּ ו'ל הוּא סוֹד גְּנוּז עַד מְאֹד מְסוּדֵי וְרוֹזֵי הַגְּאֻלָּה. כִּי רַבָּנוּ

רכב אשר ג' קצב בנחל

ז"ל מגלה את אמתת מציאותו יתברך בגלוי רב כזה, המעור עיני הקלפות, ועדין הכל נעלם ונסתר מאד מאד, ועל-כן אי אפשר לראות כנגד... ודע לך, שלעולם תהיה מהנרדפים ולא מן הרודפים, ובכל פעם שתראה שנותנים לאחד כבוד, ואת אחד מבזים, תקרב את עצמך אל זה שמבזים אותו.

ובכלל — מה טוב ומה נעים להתרחק מכל מיני חבורות בני-אדם, המדברים לשון-הרע ורכילות, ומספרים מגנות בני-אדם. זכר כי אתה יודע מרבי אמת כזה, על-כן כלך מכל ההבל. רבנו ז"ל הוא אור רוחני, וכשמקרבים אל אור רוחני, כבר אינו צריך שום הבל...

גם אבקש אותך מאד מאד, שתלמד בכל יום קצת עם ... נרו יאיר, כי הוא עין בראשי. ואקנה להשם יתברך, שיצמח לאילן גדול, ואודות ... החזק את כל הדבר בסוד גדול.

ומובא בזהר הקדוש (בראשית כט.): "והמלך ישמח באלקים" (תהלים סג, יב) — עלמא תתאה חדי בעלמא עלאה וכו' [עולם התחתון שמח בעולם העליון]. וכן בדרך ל': מלכא תתאה דברא עלמא לתתא כגונא דלעילא וכו'; כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ולית שום פרודא כלל. ומה שאנו רואים דומם, צומח, חי, מדבר, הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, שנתלבש בלבוש הזה, ונקרא עלמא תתאה, וכשחוזר ונדבק הכל ברזא דאחד, אזי "והמלך ישמח באלקים", שזוהי נקדת משי"ח, שהכל יהיה אחד. ומה שכתב: מלכא תתאה דברא עלמא לתתא, זהו האדם, שהוא צלם דמות אלקים, שכל מה שבונה הוא כגונא דלעילא, ואף שהוא אינו יודע מזה כלל, כי לית אתר דפניה מינה, ואין שום דבר בעולם שלא יהיה מקשר למעלה, ויהיה לו שרש בספירות ובמלאכים ובעולמות, כי אפלו כל עשבא ועשבא, יש

(ג) המלך התחתון — שברא העולם למטה, כדגמת שלמעלה.

אֲשֶׁר   ג' קצג   בַּנְחַל   רכג

לו מְלֶאֶךָ הַמַּכֶּה בּוֹ וְאוֹמֵר גְּדֹל וְכוּ' (עֵינַי בְּרֵאשִׁית רַבָּה י, ו), וְדו"ק.
הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' קצג.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ הַיְתוּשִׁים.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבִירֵי הַיָּקָר,
שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יֵאִיר
וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ עִם הַשְּׁלֹש־מֵאוֹת דּוֹלָר לְהַדְפָּסָה — לְנִכּוֹן קַבְלָתִי,
אֲשֶׁרִיךְ וְאֲשֶׁרִי חֲלָקָךְ, שֵׁשׁ לָךְ חֶלֶק בְּהַפְצַת מַעֲיָנוֹת הַחֲכָמָה חוּצָה.

אוֹדוֹת הַמְרִירוֹת שְׁעוֹבֶרֶת עָלֶיךָ, לְדַעֲתִי, חֲזוֹר עֲכָשׁוּ בְּלִקּוּטֵי-
מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ר"נ, וְתֹאמַר עָלֶיךָ הַתְּפִלָּה בְּ"לִקּוּטֵי-
תְּפִלוֹת", וְשֵׁם תִּמְצָא מְרַגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ, אֵיךְ שֶׁהִכַּל בְּהַשְׁגָּחַה פְּרֻטִית,
וּמִזֶּה הַצַּעַר עוֹד תִּצָּא לָךְ טוֹבָה גְּדוֹלָה, כִּי הִכַּל מְשַׁגַּח בְּהַשְׁגָּחַה
נִפְלְאָה עַד מְאֹד. וְכַעֲיֵן שְׁאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבֹא בַתְּרֵא טו:):
אֵילָה זֹו רַחֲמָה צָר, בְּשַׁעַה שְׁכוֹרַעַת לְלִדַת, אֲנִי מִזְמִין לָהּ דְּרַקוֹן
שְׁמִכִּישָׁה בְּבֵית הַרְחִם, וּמִתְרַפֶּה וּמוֹלִידָה, וְאֶלְמָלֵא מְקַדִּים רַגַע אַחַד
אוּ מְאַחַר רַגַע אַחַד — מִיָּד מֵתָה, עֵינַי שָׁם; הֲרִי לָךְ, בְּשַׁעַה שְׁצָרִיךְ
לִילֵד, שֶׁהִיא הַלִּדַת הַמַּחֲזִין, אוּ הַמְשַׁכַּת הַשֹּׁפֵעַ, אֵךְ רַחֲמָה צָר, שְׂאִי
אֶפְשֶׁר לְצֵאת, אֲזִי בֹא דְרַקוֹן וְנוֹשָׁכָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה מוֹלִדַת, וְהַדְרַקוֹן
בֹּא בְּדִיוֹק בְּזִמְנֵן הַצָּרִיךְ — לֹא קִדְם וְלֹא אַחֲרֵי-כֵן. וְעַל-כֵּן בְּוִדְאִי
מִזֶּה הַצַּעַר תִּצָּא לָךְ רוֹחָה. וְכִמְאָמְרָם ו"ל (מְדַרְשׁ שׁוּחַר טוֹב, תְּהִלִּים כֹּא):
מִתּוֹךְ צָרָה רוֹחָה, שְׁנֹאֲמַר (יִרְמְיָה ל, ז): "וְעַתָּה צָרָה הִיא לִיעֶקֶב וּמִמְנַגָּה
יִוֹשַׁע", עֵינַי שָׁם. וְעַל-כֵּן, חֲמִדַת לְכַבִּי! מֵאֵלוֹ הַנְּשִׁיכוֹת שֵׁשׁ לָךְ
מִהַדְרַקוֹן... תִּצָּא לָךְ טוֹבָה גְּדוֹלָה, וְתִצָּא לָךְ הַלִּדַת הַמַּחֲזִין וְהַמְשַׁכַּת
הַשֹּׁפֵעַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' קצד.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר יתרו ה'תש"ם.

שלום וברכה לידיד נפשי, שותה ממיי הנחל נובע מקור חכמה,
זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, והנה מה שאתה רוצה לינע חנות דעתי
בכל העסק, אוכל לומר לך רק דבר אחד, אשר ידוע לנו, פי רבנו
ו"ל לא היה עקשן, אלא תמיד ותר לאחר, מה שאתה רוצה — כן
יהיה וכו'. ובאמת אדם אשר הוא דבוק בהשם יתברך, הוא תמיד
ותרן, פי הוא פקנה הנה, שהוא תמיד רך, ועל-כן אפלו כל הרוחות
שבעולם, אינם יכולים להזיזו, מאחר שמכופף עצמו לפני כל.
כמאמר ו"ל (פענית כ.): לעולם יהא אדם רך פקנה, עין שם; וסוף
כל סוף פירט זך אויס ווי ער ווילס. וכן אמרו חכמינו הקדושים
(בבא בתרא טו:): גדול הנאמר באיוב יותר ממה שנאמר באברהם,
דאלו באברהם פתיב (בראשית כב, יב): "פי עתה ידעתי כי ירא אלקים
אתה", ובאיוב פתיב (איוב א, א): "והיה האיש ההוא תם וישר, ירא
אלקים וסר מרע", מאי וסר מרע? אמר רבי אבא בר שמואל: איוב
ותרן בממונו היה, מנהגו של עולם נותן חצי פרוטה לחנוני, איוב
ותרן משלו, עין שם. הרי שמי שמותר תמיד נקרא "וסר מרע".
ויש לומר בפשיטות, פי על-ידי שאדם וותרן, הוי סר מרע, שאינו
נכנס במחלקת, המביאה לידי רעות רבות; זה אומר בכה וזה אומר
בכה. על-כן לדעתי, ראה לקים את כל הנ"ל, ותהיה וותרן, און השם
יתברך וועט דיר אויס פירן לטובה". אתה ברח לך רק אליו יתברך,
ותראה נסים נגלים.

הדורש שלומך...

(ס) זה יוצא מכח אל הפעל כמו שהוא רוצה.

(ע) יוציא ענין מהכח אל הפעל לטובה.

אָשֶׁר   ג' קצה   בַּנְחַל   רכה
ג' קצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אור ליום רביעי, לסדר יתרו ה'תש"ם.

שְׁלוֹם לִידִידֵי הַיָּקָר הָאֲבִירָה, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה,
זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח לנצח.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי. וְאוֹדוֹת שְׁאַלְתָּךְ בְּ"שֵׁפֶת הַנְּחַל" וְכו',
תִּדַע, אָחִי! כִּי הִרְבֵּה דְמַעוֹת שְׁפַכְתִּי עַל כָּל דְּבוּר הַמִּתְחִיל שְׁנִדְפַס
שָׁם, וְהִרְבֵּה יַחֲוִדִים יַחְדָּתִי עַד שֶׁעֲזַרְנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לָזֶה, וְאַף שְׁאַנִּי
יודע שִׁיְהִיו לְצִים שִׁיתְלוּצְצוּ גַם מִדְּבָרֵי אֱלֹהִים, נוֹ, נִרְאֶה מִי שִׁישְׁחַק
בְּאַחֲרוֹנָה, כְּשֶׁכָּבַר נִפְשִׁיט אֶת הַגּוֹף הַגִּשְׁמִי, וְנִהְיָה שָׁם בְּעֵלְמָא
דְּאִתִּי. רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קלג): הָעוֹלָם מְלֵא
אוֹרוֹת וְסוּדוֹת נִפְלְאִים וְנוֹרְאִים, וְהֵיד הַקְּטָנָה עוֹמֶדֶת בְּפָנֵי הָעֵינַיִם,
וּמַעֲפֹכֶת מְלֵאאוֹת אוֹרוֹת גְּדוֹלִים, עֵינֵי שָׁם. וְשִׁמְעָתִי פַעַם אַחַת מֵאַחַד
מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁהִפְנָה שֶׁל הֵיד הַקְּטָנָה הִיא, שְׁעוֹשֶׂה כֶּף עִם הֵיד
(עַר מֵאֲכַט דָּאס אַנוּעַק מִיט זֵיין הַאֲנֶדֶל) מֵהֵיכֵי תִיתִי, וּבְזֶה נִתְפַסֵּים
כָּל הָאוֹרוֹת רוֹחֲנִיִּים. תֵּאֲמִין לִי, כִּי הַסֵּפֶר "שֵׁפֶת הַנְּחַל" הוּא מִתְנָה
מִן הַשָּׁמַיִם, שֶׁקִּבְלָתִי בְּזִכּוֹת הַבְּזִיוֹנוֹת וְהַחֲרוּפִין וְהַגְּדוּפִין שֶׁקִּבְלָתִי
וְסִבְלָתִי בְּזֶה הָעוֹלָם מֵאַבְרָכִים שֶׁנִּתְגַּדְּלוּ בְּבִיתִי בִּימֵי נְעוּרֵיהֶם, וַיֵּשׁ
הִרְבֵּה לְהֵאָרִיךְ בְּזֶה, אַךְ אֵין לִי הַפְּנָאִי. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵאִיר עֵינַי בְּאוֹר
תּוֹרָתוֹ, וְנִזְכֶּה לְסִים אֶת הַ"שֵׁפֶת הַנְּחַל" עַל כָּל הַ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן",
יֵרָאוּ עֵינַיִנוּ וַיִּשְׂמַח לְבַנּוּ וְתִגַּל נִפְשָׁנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

מְצוּה גְדוֹלָה לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם חֲבֵרָיו בְּדְבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה
פְּרָטִית, וְאֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְלֵא כָּל הָאֲרִיץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת
בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל עֶצֶם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ,
וְעַל-יָדֵי שִׁיְדַבֵּר מֵאֱמוּנָה בְּפִשְׁטוֹת וּבְתַמִּימוֹת מְקִיִּים כְּמָה וְכְמָה
מְצוּוֹת עֲשֵׂה: מְצִיאוֹת הַבוֹרָא וְיַחֲוִד הַבוֹרָא וְדְבָקוֹת הַבוֹרָא וְכו'.

(ב) שְׁמַכְטֵל זֹאת עִם הֵיד שְׁלוֹ.

רכו   אָשֶׁר   ג' קצו   בַּנְחָל

וכו', וכן מתחזק בעצמו באמונה הקדושה, ומכל שפן שזוכה לחזק את האמונה בחברו, כי בזה העולם עוברים על כל אחד ואחד ספקות ובלבולים, וכשאיש אמונה בא ומדבר עם חבריו באמונה, הם נמשכים אחריו, כי ישראל שרשם באמונה. ורבנו ז"ל אמר לאחד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן מד): האמונה תולה בפה של אדם, כמו שכתוב (תהלים פט, ב): "אודיע אמונתך בפיי", על-ידי שמדברין מאמונה, זהו בעצמו אמונה, וגם על-ידי-זה זוכים לאמונה. וכן אמר (שיחות-הר"ן, סימן לב): אצל העולם אמונה הוא דבר קטן, אבל אצלי העקר הוא האמונה. וכשיתמיד בזה, תהיה טובה לו וטובה לחבריו, וגם על-ידי-זה משרה שכנתו, שהיא אמונתו יתברך, בעולם.

ג' קצו.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר יתרו ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו לידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, ולהשיבך על הכל — אין לי הפנאי עכשו, ואם ירצה השם, עוד חזון למועד. אך במה שמתאונן אתה, שאנשי שלומנו אינם לומדים שאר ספרי חסידות, זהו אינו נכון כלל, כי כמדמני, שאנשי שלומנו היקרים האמתיים לומדים יותר ספרי חסידות מחסידים אחרים. וכבר ידועה לנו שיחת רבנו ז"ל, שראוי להיות ולטייל בכל חלקי התורה הקדושה וכו' (עין בשיחות-הר"ן, סימן כח). ושמעתי מאנשי שלומנו, שזה אחד מהטעמים, שחבר הרב הקדוש מטשהרין ז"ל את הספר "לשון חסידים" וספר "דרך חסידים", שהוא לקוט מפרי תלמידי הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע, להורות שאנחנו לומדים ובקיאים בספרי חסידות הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע. ועין בחיי-מוהר"ן (אות להתרחק מחקירות, סימן ד' בסופו), איך שהזהיר ללמד בספרי תלמידי

אֲשֶׁר   ג' קצו   בְּנַחֵל   רכז

הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְדוּשׁ זי"ע, עֵינַן שָׁם; וְהָיָה אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהָיָה רָגִיל בְּכָל סַעֲדָה לְלַמֵּד וּלְעֵינַן בְּסֵפֶר אֶחָד, וְהָיָה אוֹמֵר: הַיֵּינֵט גַּי אֵיךְ עֲסִין מִיטִין קְאוֹנִיצֶעֶר מַגִּיד^ז, וְלִקַּח סֵפֶר "עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל". הַיֵּינֵט גַּי אֵיךְ עֲסִין מִיטִין חַת"ם סוֹפֵר^ק, וְלִקַּח סֵפֶרוֹ, וְכֵן כָּל צְדִיק. וְכִף הַתְּנַהֵג כַּמָּה שָׁנִים, וְעָבַר עַל כָּל סִפְרֵי חֲסִידוֹת פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר. עַל-כָּל-פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, זֶהוּ אֵינוֹ נֶכּוֹן. אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָאֲמֵתִיִּים מִתְּמִידִים בְּיוֹתֵר בְּכָל הַסִּפְרִים. וְהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ יִזְכְּנוּ גַם-כֵּן לְהַגִּיעַ וּלְהַתְּנַהֵג בְּדַרְךְ וּבְאִפְסָן זֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

צְרִיף לְדַבֵּר וּלְגַלוֹת וּלְפָרֵסֵם אֶת רַבְּנוּ ז"ל בְּפָנַי הַכֹּל וְלֹא לְהַתְּבַיֵּשׁ, וּבִפְרָטִיוֹת עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ צְרִיכִים תְּמִיד לְדַבֵּר מִרַבְּנוּ ז"ל, כִּי הַסֵּמ"ך-מ"ם עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוֹלָם לְהַסְתִּיר אֶת רַבְּנוּ ז"ל, וַיִּנְיַח לְדַבֵּר הַכֹּל, רַק לֹא מִרַבְּנוּ ז"ל. וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת הַהַפּוּךְ מִמֶּשׁ, וּמְצוּהָ רַבָּה לְדַבֵּר בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל, שְׂאֵז רַבְּנוּ ז"ל שׁוֹרָה שָׁם. וְאַשְׁרֵי הַמֵּתְאַבֵּק בְּקַבּוּץ כְּזֶה, שְׁמֵדְבָרִים שָׁם רַק מִרַבְּנוּ ז"ל, כִּי רַבְּנוּ ז"ל הוּא אֵז שָׁם מִמֶּשׁ.

ג' קצו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה'תש"ם.

שְׁלוֹם לְהַבְּחוֹר הַיָּקָר, הַרוֹצֵה לְהָאִיר נַפְשׁוֹ מֵאוֹר הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ רֵאוּשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכו', נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנֶכּוֹן קִבְּלָתִי, וְהִנֵּה כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם מְכַנֵּס עֵיוֹנוֹ בְּעֵתוֹנִים, בּוֹדְאֵי לֹא יִשְׁיֵג רוּחָנִיּוֹת אֱלֻקוֹת, כִּי הַמְעֵינַן בְּעֵתוֹנִים, הוּא

צ) עֲכָשׁוּ אֲנִי הוֹלֵךְ לְאָכַל עִם הַמַּגִּיד מִקְאוֹנִיצֶעֶר.
ק) עֲכָשׁוּ אֲנִי הוֹלֵךְ לְאָכַל עִם הַחַת"ם סוֹפֵר.

בכלל (במדבר טו, לא): "כי דבר ה' בזה", ודרשו חכמינו הקדושים (עין סנהדרין צט.) — זה הקורא ספרים חיצונים. ואין לה עוד ספרים חיצונים בעתים הללו כמו עתונים הכלולים מכל מיני נאוף ולשון-הרע ורכילות ודברים בטלים וכו', וכן אמרו חכמינו הקדושים (שבת קמט.): "אל תפנו אל האלים" (ויקרא יט, ד), אל תפנו אל מדעתכם; וכשאדם מעיז בעתונים, הוא פונה ממנו יתברך.

ועל-כן, חמדת לבבי, קבל על עצמך מהיום והלאה לא להכניס עיוןך בדברי הבל שבעתונים, ויותר טוב בזה הזמן תקרא כמה דפים גמרא, אפלו בלא פרוש רש"י ותוספות, וכמה פרקים משניות, וכמה דפים זהר ותקונים, וזה בודאי יותר טוב מלעיז באיזה עתון וכו', ומה שלפעמים נפלט מקולמוסי כמה דברים חריפים על אלו הרשעים המסתובבים בינינו וכו', צריך שתדע, שתהלה לאל, אין לי עסק עמהם כלל, כי ברוך השם, אני מחביא את עצמי אצלו יתברך, והשם יתברך עוזר לי בכל פעם, ואני זוכה להדפיס ספר אחר ספר, שהוא רק בדרך גס, אף אני רואה מה שעובר על בני הנעורים בדור הזה, והם נכשלים במה שהם נכשלים וכו', ואלו הרשעים לא די שאינם מחזקים אותם, אלא הם עוד מלבישים עצמם במצוות, ומרחיקים אותם מסדר-דרך-הלמוד, ומתלווצצים מזה, ומה נעשה לבסוף? שבמקום אפלו לומר התורה הקדושה המזככת את הנפש, הם לוקחים בידם עתון וכו', ואחר-כך נעשה מזה מה שנעשה. ועל-כן חם לבי בקרבי, וההכרח לכתב כמה פעמים לשונות חריפים כאלו, וכן פי אלו הרשעים השיגו חיל, ועכשו יש להם שם, כי רוחם וכחם גדול לשעתו. ועל-כן מי שאינו יודע מהם, חושב מי יודע, אולי אלו החולקים עלי, הם מחשובי אנשי שלומנו, ובאמת הם כמה ילדים, אשר נתלקטו אל אברך בעל קנאה אחד, וכל, אשר בשביל נזיר עדשים הוא חשוד על מה שחשוד; ועל-כן מצוה לפרסם דבר זה, ולא לחשב — מי יודע, אלא מי שרק חולק עלי, הוא אברך אחד, אשר מקבל כספו מזקן עם הארץ ליטאי ארור מפאן, אשר משם נתהוה כל המחלקת וכו', ואם יהיה ה' עמדי, ארשם פעם באריכות את כל הענין, למען ידעו

אֲשֶׁר   ג' קצח   בְּנַחֵל   רכט

דור אחרון, איך השתדד מעורר עיני חכמים, ומסלף דברי צדיקים (דברים טז, יט).

על-כל-פנים איך שהוא עניינינו הוא לא להשיב, רק לסבל בזיונות, שהוא עקר התשובה, ואני מזהיר בכל פעם את באי ביתי ואת אנשי שלומנו החשובים, שפנו אלי, שחס ושלום, חס ושלום, לא לעשות כמעשיהם, חס ושלום, עניינינו הוא רק לפרסם דעת רבנו ז"ל בעולם, ולהכניס אמונה פשוטה, כאשר היה ברצונו של רבנו ז"ל. ועל-פן מה ולמה לנו להכנס באילו וכוחים או מחלקת וכו', יותר טוב לדבר רק ממנו יתברך ומעצותיו היקרות של רבנו ז"ל. והנה אדם כשהוא דבוק בו יתברך, הרי הוא איש אלקים, ולעולם לא יכנס אתך בוכוחים ומריבות, ולהפוך — אדם שעסוק בוכוחים ומריבות, הוא נעתק ממנו יתברך, אזי הוא פחיה בדמות אדם ממש (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ו'); ועל-פן ספנה גדולה להתנכח עמו, כי מי זה אשר ירצה להיות ביחד עם חיה טורפת?! כעין שאמרו חכמינו הקדושים (יבמות קיב): אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת; ועל-פן ממה נפשך, אסור להתנכח עם שום בריה, או שהוא איש אלקים, אזי אין זמן לזה, כי הוא דבוק בו יתברך בדבקות אמת, או להפך — עם חיה טורפת ספנה להיות ביחד. על-פן העקר רק לדבר עמו יתברך, ולהתדבק בו יתברך בדבקות אמת, ועל-ידי-זה "יתפרדו כל פועלי און" (תהלים צב, י), ואין לו כבר מה לפחד.

הדורש שלומך...

ג' קצח.

בעזרת השם יתברך, ליל ששי לסדר יתרו ה'תש"ם.

שלום וברכה לידיד נפשי, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו ואיר ויזרח.

חמדת לבבי! צריך שתדע, ש"מה' מצעדי גבר כוננו, ודרךכו

רל   אֲשֶׁר   ג' קצח   בַּנְחָל

יִחְפֹּץ" (תהלים לו, כג); וַיֵּשׁ לומר בפְּשִׁיטוֹת, כִּי צָרִיךְ כָּל אָדָם לִידַע, כִּי "מֵה' מַצְעָדֵי גֹבֵר כּוֹנְנֵנו", הֵינּוּ כִּי כָּל הַדְּרָכִים שֶׁאָדָם נוֹסֵעַ וּבָא, הֵן רַק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ, וּכְמֵאֲמֵר הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ זִי"ע: יְהוּדֵי אֵינּוּ הוֹלְךְ, יְהוּדֵי מוֹלִיכִים אוֹתוֹ, אַ אִיד גֵּיט נִישְׁט אַ אִיד פִּירט מַעַן; וְאִז כְּשִׁיּוֹדֵעַ יְדִיעָה בְּרוּרָה זֹ, אִזִּי אִף פַּעַם לֹא תִחַלֵּשׁ דַּעְתּוֹ, כִּי יוֹדֵעַ אֲשֶׁר בְּכָל מְקוֹם בּוֹאוֹ, הוּא צָרִיךְ לְתַקֵּן אֵיזָה דְבָר (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן פּה); אִף עַקֵּר הַצָּרָה שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם, שֶׁאֵינּוּ רוֹצֵה לְקַבֵּל יְדִיעָה זֹ; עַל-כֵּן נַחֲלֶשֶׁת בְּכָל פַּעַם דַּעְתּוֹ — לְמַה הַצָּרָכָתִי לְבוֹא הֵנָּה וְכוּ', הִיָּה טוֹב לִי לִישֵׁב בְּבֵיתִי וְכוּ' וְכִדּוּמָה. וְזֶה שֶׁמְסַיֵּם הַפְּסוּק: "וְיִדְרָכּוּ יִחְפֹּץ", שֶׁתִּתְרַצֶּה עִם הַדְּרָךְ שֶׁבָּא לְפָנֶיךָ; הֵינּוּ שֶׁתִּסְפָּקִים אֶל הַהִשְׁגָּחָה, אִזִּי לֹא יִהְיֶה לָךְ שׁוּם חִלְשׁוֹת הַדַּעַת; כִּי הַמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְיוֹדֵעַ שֶׁאֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, כְּבָר לֹא אֲכַפֵּת לוֹ בְּאֵיזָה מְקוֹם שֶׁהוּא נִמְצָא, כִּי בְּכָל מְקוֹם יְכוֹל לִמְצֹא אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהֵבֵן.

אֲחֵי הַיָּקָר! חֲזוּק וְאֲמִץ מְאֹד מְאֹד, וְאֵל תִּחַלֵּשׁ דַּעְתְּךָ מִשׁוּם דְבָר שֶׁבְּעוֹלָם. וְזָכֹר דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת הַמִּתְקַת הַדִּין, סִימָן ב'): חִלְשׁוֹת הַדַּעַת הֵינּוּ עֲצָבוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה בָּא רַע מְזֵל, וְעַל-יְדֵי רַע מְזֵל, מִדַּת הַדִּין שׁוֹלֵטֶת, עֵין שָׁם; וְעַל-כֵּן תִּרְאֶה רַק לְהַחֲיוֹת אֶת עֶצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, וּבְכֹרֵט אֲשֶׁר כְּבָר מְסַרְתָּ אֶת נַפְשְׁךָ בְּשִׁבִיל רַבְּנוּ ז"ל, אֵין רְאוּי לָךְ לִפְלַל בְּחִלְשׁוֹת הַדַּעַת מִשׁוּם דְבָר שֶׁבְּעוֹלָם, רַק תִּרְאֶה לְהַפְּךָ אֶת כָּל הַיְגוֹן וְאֲנָחָה לְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וּמֵה דַהּוּהָ הָוָה, רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (שָׁם, אוֹת תְּשׁוּבָה, סִימָן כה): חִלְשׁוֹת דַּעְתּוֹ שֶׁל הָאָדָם הִיא גְּדוּלָה מִתְעַנִּית, עַל-כֵּן יִהְיֶה חָשׁוּב לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ מֵה שֶׁהִיָּה לָךְ עַד עַכְשָׁיו — חִלְשׁוֹת הַדַּעַת, כִּמוֹ שֶׁהִתְעַנִּית, וּבּוֹדָאֵי בּוֹכּוֹת הַתְּעַנִּית — יִתְקַן הַכֹּל.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! אֵין אָדָם נָקִי מִדְּבָרִים כְּאֵלוֹ, מִמֵּה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, הֵינּוּ חִלְשׁוֹת הַדַּעַת וְקִטְנוֹת וִירִידוֹת וְכוּ', וּבְכֹרֵט מִי שְׂרוּצָה לְהַכְנִס בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, דְּרָךְ הַבַּעַל-דְבָר לְשִׁבְרוֹ כְּחֶרֶס הַנּוֹשֵׁבֵר. וְעַקֵּר עַבּוּדָתְנוּ — לְהִיּוֹת חֲזָקִים בְּדַעְתָּנוּ, וְלִמְסֹר נַפְשָׁנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה.

אֲשֶׁר   ג' קצט   בְּנַחַל   רלא

ומחמת שהגיע זמן חצות — אַקצַר, ותהיה רגיל לומר בכל לילה חצות, ותתבטלנה צרותיך, כי ח'צו'ת' ראשי תבות: ת'אמר חצות ותתבטלנה צרותיך; ת'אמר ח'צות, ויבא צ'דיק; ת'אמר חצות ותעשה צ'דקה.

הדורש שלומך...

ג' קצט.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים ה'תש"ם.

שלום רב וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו לידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח לנצח נצחים, אמן נצח סלה ועד.

הנה באתי לחזקך, שלבל תירא, כי עכשו מתחיל ענין חדש עמך לגמרי. ראה וגם ראה להיות זהיר בברכת-המזון מתוך הסדור דיקא, כי ברכת-המזון היא מהתורה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות כא.); ולמען השם תהיה זהיר ביותר באכילת פת, ותרחץ תמיד לסעדה קבועה, ואחר-כך תברך ברכת-המזון, וזהו תקון נפלא ונורא מאד מאד. ואמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות אכילה, חלק ב', סימן ג'): על-ידי ברכת-המזון, נתודע השם יתברך בעולם, עין שם; ועין עוד (שם, אות מריבה, חלק ב', סימן ז'): על-ידי ברכת-המזון נתישב המלכות מן המריבות והמלחמות, עין שם; ובזהר הקדוש מפליג מאד מאד במעלת ברכת המזון, עד שאמרו (זהר חדש רות קה.): גדול כח ברכת-המזון, שמוסיף ברכה על מעשה ידיו של אדם, עין שם; ואמרו (פרשת ויקהל ריח.) על פסוק (רות ג, ז): "ויאכל בעז וישת וייטב לבו", מה "וייטב לבו"? דברך על מזוניה וכו', דמאן דמברך על מזוניה, דא אוטיב ללבה וכו', ומי שמברך בשמחה — מתברך מהשכינה וכו', עין שם; על-כן חמדת לבבי! ראה להזהר רק בזה, וזה לא דבר קשה, כי ההכרח לאכל מפני קיום הגוף, ועל-כן בכל פעם שתקבע לעצמך סעדה בפת, תברך ברכת-המזון בשמחה

רלב   אָשֶׁר   ג' קצט   בַּנְחַל

עצומה ומתוך הסדור דיקא, מלה במלה, ואז אינך צריך כבר לפחד משום דבר שבעולם. ובכלל, כדאי לך כבר לביטל את הפחד ממך, ולא להתפחד משום ברירה ומשום דבר שבעולם, ואם היית יודע מה שנעשה ממעלת הברכת-המזון שלך בכל העולמות, היית זהיר בזה מאד מאד. ומספרים על ר' אברהם בר' נחמן ז"ל (בעל מחבר ספר "באור הלכות"), שעבודתו בברכת-המזון הייתה להפליא, והיה מברך בנעימות כזו, אשר אין לשער, והיה דבוק מאד מאד אליו. יתברך בשעת ברכת-המזון, ומחמת שהיה לו חלי מעים, הצריך לרחץ כמה פעמים לסעדה קבועה, והיו אנשי שלומנו אומרים, שמן השמים משתוקקים לשמע את הברכת-המזון שלו, על-כן עושים אותו רעב, כדי שיצרך לברך עוד פעם.

על-כן, ידידי היקר! שכוח תשכח את כל העבר עליך, ואינך צריך כבר לעשות שום דבר ממה שהיה נדבר בינינו עד עכשו. רק בזה תהיה זהיר מאד — בברכת-המזון מתוך הסדור דיקא, ולברך בשמחה עצומה — אשריך!

ודע לך, שבקרוב תהיה לך ישועה גדולה, רק חזק ואמץ מאד מאד, ואל תירא ואל תחת!

והנה הכנתי הרבה שקים עם ספרים לשלח לארץ ישראל, לכן ראה לקבץ מעות לצדקה, ותראה לשלח את זה, והיא זכות הרבים לדורי דורות, וברוך השם, זכית כבר הרבה מאד מאד, ועל-כן 'המתחיל במצנה אומרים לו גמר' (עין ירושלמי פסחים י, ה; ועין תנחומא עקב ו), שתראה לשלח את כל השקים הנמצאים אצלנו בבית-המדרש הקטן למעלה, ובזכות מצות צדקה תביטל ממך כל העצבון ודכאון הנפש והמרירות שסובבת אותך בכל פעם. ולמען השם, לטובתך הנצחית, אל תתירשל במצנה זו, כי בשבוע זה אני רוצה לשלח כ"ו שקים עם ספרים לארץ ישראל.

הדורש שלומך...

אָשֶׁר   ג' ר   בְּנַחַל   רִלֵג
ג' ר.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר מְשַׁפְּטִים ה'תש"ם.

שְׁלוֹם רַב לִידִידֵי הַיָּקָר, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְלִהְשִׁיבָךְ — יִקְצְרוּ הַמּוֹזֵן יְרִיעוֹת,
וּבִפְרֹט שְׁסֻפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיָדֶיךָ — הַפֶּה בָּהֶם, וּבִפְרֻטִּיּוֹת בְּסֻפְרֵי
"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" תִּתְּמִיד מְאֹד, כִּי מוֹהֲרֵנִי ז"ל אָמַר: עַם אִיזוֹ הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ גֵּן-עֵדֶן; כִּי הוּא מְחִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַנְּפֻשׁוֹת הַשְּׁבוּרוֹת
וְהַרְחוּקוֹת וְכוּ', וּמוֹרָה לָהֶם אֶת הַדָּרֶךְ יִלְכוּ בָּהּ. וְתִדַּע, שֶׁהַעֲקָר מֵהַ
שְׁעוֹבֵר עַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מֵהַ שְׁעוֹבֵר, הוּא רַק מִפְּנֵי שְׁמִתְרֻשָּׁלִים
מִלְמוּד לְקוּטֵי-הַלְכוֹת.

וְתִהְיֶה לָּאֵל, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ זְכֵנִי לְחִבְרַת סֻפְרֵים יָקָרִים, שֶׁהֵם סֵלֶת
דְּבָרֵי מוֹהֲרֵנִי ז"ל, וְקִצְצַת כָּבֵד גְּדֻפְסוֹ, וְאַקְוָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַדְפִּיס
אֶת כָּל סֻפְרֵי, וְכֵן לְחִבְרַת עוֹד סֻפְרֵים, שֶׁהֵם לְקוּט וְתִמְצִית דְּבָרֵי
מוֹהֲרֵנִי ז"ל בְּצֻרוֹף מְאַמְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים מִגְּמָרָא מְדַרְשִׁים
וְזֶהר הַקְּדוּשׁ וְכוּ'.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

כָּל הַפְּחָדִים וְהִירָאוֹת שֵׁישׁ לְהָאָדָם — הַכֹּל נִמְשָׁךְ לְאָדָם מִפְּאֵת
רְחוּקוֹ מִמְּנוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם הָאָדָם זֹכֶה לְהִתְדַבֵּק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אִזּוֹ
אֵין לוֹ שׁוּם יְרָאוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וְשׁוּם פְּרוּדִים יְתָרִים, מֵאַחַר שֶׁאֵין
בְּלִעְדָּיו יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתִנּוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִמֶּשׁ,
וְהַכֹּל בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי (חֲלִין ז): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְּמַטָּה, אֲלֵא
אִם-כֵּן מְכַרְיִזִין עָלָיו מִלְּמַעְלָה; וְעַל-כֵּן בְּלֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ לֹא יֵאָרַע
לוֹ שׁוּם דְּבָר. וְגַלְיָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵנִי, חֶלֶק א', סִימָן טו),
שֶׁעַל-יְדֵי הַתְּבוּדָדוֹת וּמְשַׁפְּט שְׁזוּכָה לְשַׁפֵּט אֶת עֲצָמוֹ תְּמִיד,
עַל-יְדֵי-זֶה מִסִּיר מִמְּנוֹ כָּל הַפְּחָדִים יְתָרִים, וְאֵינוֹ מִתְּפַחַד כָּבֵד כָּלֵל
מִשׁוּם דְּבָר וּמִשׁוּם בְּרִיָּה.

ג' רא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדִיד נַפְשִׁי, נֵר
לְהַצְדִיק, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל, עֲדִין אַתָּה
מִחֲזִיק בְּתַמָּךְ, וְאַתָּה יוֹדֵעַ מְרַבִּי אֱמֶת כְּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם
יִתְבַּרֵךְ עַל כָּל הַחֲסֵד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וְהִיא לָנוּ זְכוּת גְּדוּלָה
וְנוֹרָאָה לַיָּדַע מִרְבֵּנוּ ו"ל, וּמִכָּל שָׁכֵן לְלַמֵּד בְּסִפְרוֹ הַקְּדוֹשׁ "לְקוּטִי-
מוֹהֲר"ן, וְלוֹמַר עַל כָּל תּוֹרָה תִּפְּלָה מִהַסְּפֵר הַקְּדוֹשׁ "לְקוּטִי-
תִּפְּלוֹת". וְאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל, שֶׁנַּעֲשִׂים מִזֶּה שֶׁעָשׂוּעִים, שֶׁעֲדִין לֹא עָלוּ
שֶׁעָשׂוּעִים גְּדוּלִים כְּאֵלוּ מִימֹת עוֹלָם — אֲשֶׁרֵינוּ! וְתֵאמֵר לִי,
שֶׁרְאוּי לָנוּ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד, וְלִרְקֹד בְּכָל יוֹם עַל נַעַם חֲלֻקָּנוּ, אֲשֶׁר
בְּנַחַל שֵׁם גּוֹרְלָנוּ וְנַחֲלָתָנוּ, וְאָנוּ מְאֲמִינִים בְּרַבֵּנוּ ו"ל, וּבְזֶה בְּעֶצְמוֹ
רְאוּי לְשִׂמְחָה כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ.

לְמַעַן הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית, חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד
לְהִיּוֹת רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְתַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם
לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצֻמָּךְ רַק אֶל הַשִּׂמְחָה וְהַחֲדוּהָ, וּבִפְרֵט כְּשֶׁאַתָּה מְדַבֵּר
עִם בְּנֵי-אָדָם, כָּל דְּבוּרֶיךָ יִהְיוּ תָמִיד רַק מְשֻׁבַח הַצְּדִיקִים, שֶׁתְּדַבֵּר
מִרְבֵּנוּ ו"ל, אֲשֶׁר זֶהוּ תִקּוֹן הַמַּחַ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כט),
וְתִזְכֶּה לְדַבּוֹר הַנִּשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל, כִּי 'טוֹב' הַכָּל חֲפִצִים לְשִׂמְעָה. וְתִרְגֵּל
עֲצֻמָּךְ לְעוֹלָם לֹא לְדַבֵּר מְאַחֲרִים כָּלֵל, רַק מִרְבֵּנוּ ו"ל וּמַעֲצוּתוֹ
הַקְּדוֹשׁוֹת. הַחֲדַל יְחַדֵּל וְהַשׁוּמַע יִשְׁמַע, וְאִז טוֹב לָךְ לְנִצָּחַת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

אֲסוּר לְפַל בְּדַעְתּוֹ מְשׁוּם דְּבַר וּמְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם. הַעֲקֹר
לְהִיּוֹת חֲזַק וְאַמֵץ בְּנִקְדַת הָאֱמוּנָה, לַיָּדַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ כִּי אֵין
בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכָּל לְכָל עֶצֶם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֵלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ,

אֲשֶׁר   ג' רב   בַּנְחַל   רלה

ועל-כן העקר להתחבא אצלו יתברך, ויחקק בדעתו, כי מה שצריך לו ומה שהוא צריך לידע — יבוא אל ביתו, ועל-כן למה להתבלבל מאחרים? ! אם צריך דבר, זה יבוא אל תוך ביתו ממש, ומי שצריך להתקן על ידו — יבוא אל ביתו, ואם לא, הסימן שאין זה ענינו כלל. על-כן אין לפל בדעתו כלל, ויחזר תמיד מאמרם ו"ל (יומא לח.): בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך, אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה אפלו כמלא נימא; ועל-כן מה ולמה לי לקנא איזה אדם, אפלו שיש לו עשירות וכבוד וגדלה, מה לך ולו? ! זה מעשה שלו וזה מעשה שלך. כמו שאמר התם הקדוש. ועל-ידי ידיעה והנהגה זו, נעשה מיניסטער על כל המיניסטריין, ראש כל הצדיקים; אשרי שיאחז בדרך הקדוש והנורא הזה (עין ספורי-מעשיות, מעשה ט').

ג' רב.

בעזרת השם יתברך, אור ליום רביעי, לסדר משפטים ה'תש"ם.

שלום לידידי, שותה ממִי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, וההכרח לקצר, כי אין לי הפנאי. תדע שרבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד לחדש חדושי תורה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קה), ואמר, שהוא תקון גדול להרהורים רעים, עין שם; ועל-כן מה טוב ומה נעים, שתכניס את מחך בדברי רבנו ז"ל, ותראה לחדש בכל יום איזה חדוש, אפלו איזה דבור צריך שיהיה יקר בעיניך. ובפרט שחדושי תורה מקררים את צמאון הנפש (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סה). ובאמת פשאדם מרגיל עצמו בזה, אזי מבלה את היום והלילה בטוב; כי הכתיבה הוא ענין נורא ונפלא מאד ושרש גדול בהתפתחות המחין והדעת, בבחינת (במדבר יא, כו): "ותנח עליהם הרוח והמה בכתבים" (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא); כי מי שמרגיל עצמו בחדושי תורה ודבורי אמונה,

אָזי שׁוֹרָה עָלָיו הָרוּחַ דְקָדְשָׁה, וְנִצּוֹל עַל-יַד־יְהוָה מִכָּל רָע, אֲשֶׁר־לוֹ!
הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' רג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים ה'תש"ם.

שְׁלוֹם רַב לִיְדִיד נִפְשִׁי, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמְּעוֹת לְהַדְפָּסֵת וְהַפְּצַת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל — לְנִכּוֹן
קַבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי כְּעַל כָּל הַיּוֹם, שִׁתְּהִלָּה לְאֵל יֵשׁ בְּלִבְךָ הַרְגָּשָׁה לְעֶסֶק
הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה. מָה אִמַּר לְךָ, רְאוּי לָנוּ לִתֵּן בְּכָל יוֹם וְיוֹם תּוֹדָה
וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂזַכֵּינוּ בְּעַנְיֵינוּ לְהַתְּנוּעַ מִרַבֵּי אֲמַת כְּזֶה,
אֲשֶׁר מוֹצִיא אוֹתָנוּ מִשְׁאוּל תַּחַתִּית וְכוּ', וּמְקַרְבֵּנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
אֲשֶׁר־יִגַּן וְאֲשֶׁר־יִחַלְּקֵנוּ!

וְהַגֵּה כִּבְר הַזִּהְרָתִיךָ כַּמָּה פְּעָמִים, כִּי עָקֵר יְרִידַת הָאָדָם וְנִפְלִיתוֹ,
הִיא רַק עַל-יַד־הַדְּבוּר, אֲשֶׁר הוּא הַפֶּתַח שֶׁל הָאָדָם — אִם לְהַכְנִיס
אֶל הַגִּזְזֵי-עֵדֶן, אוֹ חֵס וְשְׁלוֹם, לְצֵאת אֶל הַגִּיְהוֹנוֹם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן; כִּי
בְּזֶה הָעוֹלָם אִם הָאָדָם זוֹכֵה לְשִׂמְיַת הַדְּבוּר, וּמַדְבֵּר רַק דְּבוּרֵי
תּוֹרָה, דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, אָזִי נִכְלָל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ,
וּמִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֵבוֹת נֵעַם זֵיו חֵיוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ
מִמְשִׁיךְ עָלָיו כָּל מִינֵי הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.
וְלְהַפּוֹךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּשִׁמְפָקִיר דְּבוּרוֹ, וּבִפְרָט כְּשִׁמְדְּבַר דְּבָרֵי הַקֵּבֶל
וְלִיצְנוּת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אָזִי עוֹקֵר אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי מִמְנוּ יִתְבָּרַךְ, וְאוּי
לוֹ וְאוּי לְנַפְשׁוֹ. וְעַל-כֵּן, יְדִידִי הַיָּקֵר! אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מְאֹד, בְּרַח לְךָ
מִהַיּוֹם וְהִלָּאָה מֵאֲנָשִׁי לְצוֹן, וְחַבֵּר עֲצָמָךְ עִם תְּמִימִים אֲמִתִּיִּים בֵּין
אֲנָשִׁי שְׁלוֹמָנוּ הַיָּקֵרִים. וְרְאוּי לְךָ לְשִׂמְחָה מְאֹד, שִׁתְּהִלָּה לְאֵל, אֵין
אַתָּה קוֹרֵעַ אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאֵין אַתָּה כּוֹתֵב עַל זֶה, שֶׁהֵם סִפְרֵי
פְּסוּלִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כְּפֶאֱשֶׁר כּוֹתְבִים אֵלּוֹ הַרְשָׁעִים
הַפְּגוּמִים מְאֹד, שְׁנוֹלְדוֹ בְּפִסּוּל, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וּבְזֶה בְּעֲצָמוֹ רְאוּי לָנוּ

אֲשֶׁר   ג' רד   בְּנַחֵל   רלו

לְהַחְיֹת אֶת עַצְמָנוּ, יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל יְקָרִים בְּעֵינֵינוּ,
וְאֵין אָנוּ מְבֹזִים אוֹתָם, וְאֵין אָנוּ לוֹעֲגִים עֲלֵיהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם. טוֹב
לְהוֹדוֹת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הַסִּפְרִים הַקְּדוּשִׁים יְקָרִים בְּעֵינֵינוּ.
וּמַחֲמַת טְרֵדוֹתַי — אֶקְצֹר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

וְזָכַר מֵה שְׁכָתוֹב בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ, פָּרָשָׁה זוֹ, אֲשֶׁר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא מִתְפָּאֵר לְמַעַלָּה מְאֹד עִם אִישׁ שְׁשׁוֹמֵר עֲצָמוֹ מִכָּל רַע וְכוּ', כִּי
אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא שֶׁעָשׂוּעַ גְּדוֹל כְּשֵׁאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי בְּזֵה הָעוֹלָם שׁוֹמֵר
אֶת הָעֵינָיִם, הָאֲזֵנִים, הַחֹטֵם וְהַפֶּה, אֲשֶׁר בָּהֶם תְּלוּיִים הַד' עוֹלָמוֹת:
אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, וּמִתְפָּאֵר עֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל מְאֹד: "רְאוּ
בְנֵי זֶה, אִיךָ שׁוֹמֵר אֶת הָעֵינָיִם, וְאִיךָ שׁוֹמֵר עֲצָמוֹ מִכָּפֵס, וְאִיךָ שׁוֹמֵר
עֲצָמוֹ מִלְשׁוֹן-הָרַע וּדְבָרִים בְּטָלִים וְלִיצְנוּת!" וְאַל יִהְיֶה דְבָר זֶה נֶקֶל
בְּעֵינֶיךָ, כִּי הֵם עֲקָרִים גְּדוֹלִים בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

ג' רד.

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר תְּרוּמַת ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִיד ה', יְדִידֵנוּ
הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה, נֵר הַרוֹצֵה לְהָאִיר נִפְשׁוֹ מְאֹד הָאוֹרוֹת, הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ
מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצַּח נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶךְ לְנִכּוֹן קְבֻלָּתִי. וְהִנֵּה אֲנִי מְבִיֵן מִדְּבָרֶיךָ, כִּי רַבּוֹת
שְׂבָעָה נִפְשָׁךְ וְכוּ', וּכְבָר עָבְרוּ עָלֶיךָ בְּחַיִּים מִשְׁפָּרִים וְהִרְפַּתְקָאוֹת
וְכוּ', אִךְ פִּנְגָד זֶה, לְדַעְתִּי, רְאוּי לָךְ וְלָנוּ לְהַחְיֹת אֶת עַצְמָנוּ בְּיֹתֵר,
שְׂאִיךָ שֶׁהוּא, תִּהְלֶה לְאֵל, זְכִינוּ לְהַתְּדַע מִרַבְּנוּ ז"ל, בְּתַקְּךָ דְחֻקוֹתֵנוּ
וּבְתַקְּךָ מְרִירוֹתֵנוּ, וְתִהְלֶה לְאֵל, הַסִּפְרִים הַקְּדוּשִׁים שְׁלוֹ חֲשׂוֹבִים
בְּעֵינֵינוּ, וְאֵין אָנוּ קוֹרְאִים אוֹתָם: סִפְרֵי פְּסוּלִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וּמִכָּל
שְׂפָן, שְׂאֵין אָנוּ קוֹרְעִים אוֹתָם, חֵס וְשְׁלוֹם, וּמִשְׁלִיכִים אוֹתָם בְּכַזְיוֹן,
כְּמוֹ שֶׁהַמַּתְּנַגְדִּים עוֹשִׂים; אוֹי לָהֶם וְאוֹי לְנַפְשָׁם!

וְהִנֵּה צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל עֵצָם חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַמְחִיָּה וּמְהִיָּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, וְלֹא בְּחִינַם הַצְּרִכָתָ לְנִסְעַ לְדָרוֹם אַפְרִיקָה, כִּי בּוֹדֵאי נַפְלָאוֹת גְּדוּלוֹת מַחְכוֹת עָלֶיךָ שָׁם, אִם לֹא תִהְיֶה בְּטָלָן, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, וְרַק תַּכְנִיס מַחֲךָ בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל. וְרֹאֵה מַה שְּׁמוּבָא (בְּיַלְקוּט הַמְּכִירֵי תְהִלִּים ק', קה) יוֹסֵף — אֶתְמוּל "עֲנוּ בְּכַבֵּל רַגְלוֹ בְּרוּל בְּאֵה נִפְשׁוֹ", וְעַכְשָׁו "וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט, הוּא הַמְּשַׁבֵּיר לְכָל הָאָרֶץ"; מִשֶּׁה — אֶתְמוּל בּוֹרַח מִפְּנֵי פִרְעָה, וְעַכְשָׁו מְשַׁקְעוּ בֵּינָם; מְרַדְּכֵי — אֶתְמוּל הוּא מִתְקַן לְצְלִיבָה, וְעַכְשָׁו הוּא צוֹלֵב אֶת צוֹלְבוֹ וְכוּ', עֵינַי שָׁם; הֵרִי שֶׁבֶן רַגַע יָכוֹל לְהִתְהַפֵּךְ הַכֵּל. וּבִפְרָטִיּוֹת שְׁלֻקְחָנוּ עַל עֲצָמָנוּ עֲבוּדָה כְּבֵדָה — לְהַדְפִּיס וּלְהַפִּיץ אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהֵם תּוֹרַת הַמְּשִׁיחַ, בְּכָל הָעוֹלָם, וּבִשְׂבִיל זֶה לָקַח אֶת עֲצָמוֹ הַסֵּמ"ך-מ"ם עֲלֵינוּ כָּל-כָּף. אַךְ אֶקְוֶה לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂיִקְיַם כָּל הַנִּל, שְׁנִזְכֶּה לְהַפִּיץ אוֹר וְדַעַת רַבְּנוּ ז"ל, אוֹרֵייתָא דְעַתִּיקָא סְתִימָאָה, בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית מ"ב, ו): "וְיוֹסֵף הוּא הוּא הַמְּשַׁבֵּיר לְכָל הָאָרֶץ", וְנִזְכֶּה לְהַטְבִּיעַ אֶת פִּרְעָה (פֶּה-רַע), מְלַךְ מִצְרַיִם, וְנִצְלַב אֶת צוֹלְבֵינוּ, וּמַה שְּׁרָצוּ הַשּׁוֹנְאִים לְרֹאוֹת בָּנוּ — נִרְאֶה בָהֶם, בְּחִינַת (תְּהִלִּים ז, טו): "בּוֹר כָּרָה וַיַּחְפְּרֵהוּ וַיַּפֵּל וְכוּ'; בְּאוֹתוֹ בּוֹר שְׁחוֹתָרִים לְחַבְרָם — נוֹפְלִים בְּעֲצָמָם.

וְעַל-כֵּן עֲלֵינוּ רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוֹלָם, וְנִזְכֶּה לְהַפִּיץ אוֹר וְדַעַת וְזִיו עֲרֻבוֹת הַלְמוּד הַנְּעִים שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל בְּכָל הָעוֹלָם. וְאֲנִי מְקַוֶּה לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂיִשְׁלַח לִי אִיזָה שְׁלִיחַ טוֹב מֵהַשָּׁמַיִם, שְׂיִוצִיאֵנִי מִחוּבוֹתֵי הָרַבִּים וְהַמְרִים הַמְּעִיקִים לִי וְכוּ'.

חֲמַדַּת לְבָבִי! תֶּאֱמִין לִי, אַחֲרֵי שֶׁכָּבַר זְכִינוּ לִידַע מִמֶּנּוּ ז"ל, רָאוּי לָנוּ לְהַשְׁמֵר מְאֹד וּלְתַן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ יֵאִיר עֵינֵינוּ בְּאוֹר תּוֹרָתוֹ, וְנִזְכֶּה לְהַכְּלִיל בּוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' רה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תְּרוּמַה ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵיד נַפְשִׁי, נֵר
לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי. וְהִנֵּה לֹא אוֹכַל לְהֶאָרִיךְ לָךְ, עֵקֶב טְרִדוֹת
הַשַּׁבָּת. וְכֵן תִּמְחַל לִי, כִּי לֹא כָּתַבְתִּי לָךְ כָּל הַזְּמַן, כִּי אֲנִי טְרוּד
מְאֹד בְּעֵתִים הֵלְלוּ לְחֵבֶר כַּמָּה סְפָרִים חֲדָשִׁים, מֵאַחַר שְׁאֲנִי רוֹאֶה
שׁ"חֲסִידֵי סֵאוֹרָאן" מְפָרְסְמִים בְּכָל פֶּעַם "גְּלוֹי דַּעַת" אַחֵר,
וּמְדַבְּרִים שֶׁם כָּל מִינֵי רְעוֹת עַל סְפָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, וְאֵיךְ שֶׁהֵם פְּסוּלִים
(עֲפָרָא לְפוּמִּיָּהוּ), עַל-כֵּן אֲמַרְתִּי וַיְהִי מָה, אֲנִי צָרִיךְ לְחֵבֶר עוֹד
סְפָרִים. עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלָנוּ — לְגַלוֹת בְּיוֹתֵר וּלְפָרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ
ז"ל, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל הַמְּגוּלִים הַנ"ל, וּבְרֵאשֵׁם עֲמֶלְק, שֶׁמְקַרֵּר אֶת
בְּנֵי-אָדָם מִלְּחֹזֶר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן הִתְקַרַח לְחֵבֶר עוֹד סְפָרִים,
וּלְקַרֵּב אֶת כָּל נַפְשוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ...

וְהַיּוֹם סְפָרוּ לִי, שְׁאַחַשְׁוֹרוּשׁ הָרָשָׁע, הַדְּבִיק מוֹדְעוֹת אוֹדוֹת
הַסְּפָרִים בְּכָל הַבֵּיתִי כְּגַסִּיּוֹת וְהַמְקַנְאוֹת, וְנִקְרָא "גְּלוֹי דַּעַת", וְאֲשֶׁר
דַּעַתוֹ הָרָעָה וְהַמְקַלְקֵלֶת הוּא מְגַלָּה. אוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ מִיּוֹם
הַדִּין! וְעַיִן בְּגַמְרָא (מְגַלָּה יֵא.), מַה שֶׁדָּרְשׁוּ עַל פְּסוּק "דִּב' שׁוֹקֵק"
— זֶה אַחַשְׁוֹרוּשׁ, עַיִן שָׁם; וְעַיִן בְּפִרוּשׁ רַש"י: שׁוֹקֵק — לְשׁוֹן
צָעָקָה. וּבְמַצְדוֹת — לְשׁוֹן פֶּחַד, שֶׁהוּא צוֹעֵק וְרוֹצֵה לְהַטִּיל עָלַי
פֶּחַד. וְהַכְּסִיל הַזֶּה אֵינוֹ יוֹדֵעַ, שֶׁאַדְרָכָה, מֵהַיּוֹם אֲדַפִּיס עוֹד סְפָרִים
וְכו', בְּמַרְץ יוֹתֵר גָּדוֹל, וְלֹא יוֹעִיל לְהַרְשָׁע הַזֶּה שׁוֹם דְּבָר.

ג' רו.

בעזרת השם יתברך, יום ששי - ערב-שבת-קדש לסדר תרומה ה'תש"ס.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגְיעוּ וַיִּרְדְּפוּ לַיְדֵיד נַפְשֵׁי, נֵר
לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ בְּצִרוּף הַסֵּפֶר "אֶרֶץ אֲפִים" מְהֻדָּרָה חֲדָשָׁה - לְנִכּוֹן
קִבְלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד עַל עֲצָם זְכוּתְךָ הַגְּדוֹלָה בְּזְכוּת הַרְבִּים. וּפֶה
תִּקְבַּל רְצוּף סֵפֶר "בְּרִית שְׁלוֹם", הַנִּדְפָס כְּאֵן עֲכָשׁוּ, וְנִתְחַלַּק בְּכֹל
סְעֵדַת בְּרִית. אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ, שְׂזַכֵּינוּ לְשִׁמְשׁ אֶת רַבְּנוּ ז"ל,
וּבִפְרָט אֶתָּה שָׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה; כִּי בְּאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל תִּבְקוּשׁ וְהַחֲפוּשׁ אַחֲרֵי הַצְדִּיק הָאֵמֶת, הוּא גְדוֹל מְאֹד, וְכִפִּי
שְׂקִבְלָנוּ כְּבָר הַזְמָנוֹת מִכְּמָה אֲלֵפֵי אֲנָשִׁים, בֵּן יָרְבוּ בְּלֵי שׁוֹם גְּזָמָא,
וַיֵּשׁ עוֹד עֲבוּדָה רַבָּה לַעֲשׂוֹת.

חֲמַדַּת לְבָבִי! חֲזוֹק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד, יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, עוֹד
תִּזְכָּה, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, לְנִסְעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, רַק תִּפְלָה! וְרַק
תִּפְלָה! וְכוּ' וְכוּ', זֶהוּ עֵקֶר הָעֲצָה. וּמִחֲמַת טְרוּדוֹתֵי הַרְבּוֹת - אֶקְצֹר
עֲכָשׁוּ, וְתִכְףּ-וּמִיד אַחַר שַׁבַּת-קִדְשׁ אֶכְתֹּב לְךָ מִכְּתָב בְּאַרְיִכוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' רז.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר תרומה ה'תש"ס.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגְיעוּ וַיִּרְדְּפוּ לַיְדֵיד נַפְשֵׁי, נֵר
לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

הִנֵּה בְּעֶרְב־שַׁבַּת-קִדְשׁ כְּתִבְתִּי לְךָ מִכְּתָב, וְנִתְעַכֵּב בְּיָדִי,
וְהִבְטַחְתִּי לְכָתֹב לְךָ קֶצֶת בְּאַרְיִכוֹת.

וְהִנֵּה לְחִזְקָךָ וּלְאַמְצָךָ הוּא דְבָר שְׂאֵי אֶפְשֶׁר, כִּפִּי גְדֹל הָעֲנָן
הַנּוֹרָא וְהַנְשָׁגָב הַזֶּה, שְׁלַקְחָתָּ עַל עֲצָמְךָ לְהַדְפִּיס וּלְהַפִּיץ סִפְרֵי רַבְּנוּ

ו"ל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה כָּלֵל, כִּי כָּל הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה רַק בְּזֶה, כִּי כְּשִׁיתְפָּרֵסֶם לְמוֹדוֹ הַטּוֹב שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְכָל אֶחָד יִרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ אִישׁ אִישׁ כְּפִי לְשׁוֹנוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה יִמְשָׁךְ עָלָיו עֲרֻבוֹת, נְעִימוֹת, זִיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּג וּבְשַׁעֲשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא. וְתִהְיֶה לְאֵל, זְכִיתָ לְשַׁמֵּשׂ אֶת רַבְּנוּ ז"ל, וְלִהְפִיץ סִפְרָיו וְנִדְעָתוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּעוֹלָם, בְּזֶה רָאוּי לָךְ לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמְךָ מְאֹד מְאֹד. וּבִפְרָט שְׂכָבָר זְכִיתָ לְהַדְפִּיס פְּעָמִים אֶת הַסֵּפֶר "אֶרֶךְ אֲפִים", אֲשֶׁר כָּבַר קָרֵב וְחִזַּק וְאָמַץ מְאֹד מְאֹד אֲנָשִׁים, וְעֹזֵר לָהֶם בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, אֲשֶׁרִיד וְאֲשֶׁרִי חֶלְקֶךָ, יֵהָא חֶלְקִי עִמָּךְ תָּמִיד. וּמִי יִתֵּן, שְׁתִּזְכֶּה לְהַדְפִּיסוֹ מִחֲדָשׁ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, וְלִהְפִיצוֹ שָׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידִי הַיְקָר! בְּזֶה הָעוֹלָם צָרִיכִים לְהִיּוֹת חֲזָק וְאָמִיץ מְאֹד מְאֹד בְּכָל פְּרָט וּפְרָט בְּחַיִּים, כִּי הַחַיִּים מְלֵאִי נְסִיוֹנוֹת מְרִים, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַנְצִל מִזֶּה רַק עַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת אֹרֹךְ רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא כְּלָלִיּוֹת כָּל הַקְּדוּשָׁה, כְּלָלִיּוֹת כָּל הָאוֹרוֹת, כְּלָלִיּוֹת כָּל הַכּוֹנֵנוֹת, כְּלָלִיּוֹת כָּל הַסּוּדוֹת וְרִזִּי וְסִתְרֵי הַתּוֹרָה; כִּי רַבְּנוּ ז"ל עַל-יְדֵי עֲצָם יִגִּיעָתוֹ וְטִרְחָתוֹ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמְרַב הַתְּמַדָּתוֹ, זָכָה לְעֵלוֹת לְמָקוֹם שֶׁעָלָה וְכוּ', וְהוֹרִיד מִשָּׁם לְמוֹדִים עֲמָקִים בְּצַמְצוּמִים שׁוֹנִים, עַד שֶׁגַם מְגִשְׁמִים כְּמוֹנוֹ נִזְכָּה לְהַשִּׁיג הַשְּׂגַת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם לְבוּשִׁים וְהַסְתָּרוֹת כָּלֵל. וְעַקֵּר גְּדֻלָּתוֹ הוּא, שֶׁמְגַלֶּה אֶת אֲמַתּוֹ מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהַתְּגַלּוֹת פְּשׁוּטָה וּנְעִימָה כְּזוֹ, עַד שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד תִּהְיֶה לוֹ הַשְּׂגָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ כָּל הַסִּפְרִים הַחֲדָשִׁים שֶׁזָּכַנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְחַבֵּר וְלְהַדְפִּיס, וּמִי יִתֵּן שְׁאֲזַכֶּה לְהַדְפִּיס אֶת כָּל הַסִּפְרִים, וּבִפְרָט כְּוָנוֹת כָּל הַמְּצוּוֹת, וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוֹת עַל כָּל הַ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן וְהַ"סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת" וְהַ"סִּפְרֵי-הַמְּדוּוֹת", אֲבָל לְעַת עֲתָה צָרִיכִים לְהַדְפִּיס כָּל חֶלְקֵי "אֲשֶׁר בְּנַחֵל", לְהַדְפִּיסֶם וְלְחַזֵּר וְלְהַדְפִּיסֶם, כִּי נִכְתְּבוּ בִישׁוּעַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי הַרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִים שֶׁל הַבַּחּוּרִים וְהָאֲבָרְכִים וְכוּ', וְעַל-יְדֵי כָּל הַמְּרִירוֹת וְהַמְּנִיעוֹת וְהַצָּרוֹת שֶׁעָבְרוּ עֲלֵיהֶם וְכוּ', וְנִכְתַּב בְּלִשׁוֹן קָל וְנִעִים, וְזֶה דְבַר הַמּוֹשֵׁךְ אֶת הַלֵּב מְאֹד. וְאֲנִי מְקַבֵּל בְּכָל יוֹם מִכְּתָבִים מִכָּל קְצוֹי

רמב אֲשֶׁר ג' רח בנחל

תבל, ואיני יכול להשיב אֶפְלוּ לַחֲמֶשֶׁה אַחוּזִים מֵרַב הַטְּרָדוֹת שְׁעוֹבְרוֹת עָלַי בְּכָל יוֹם, וְכָל אֶחָד כּוֹתֵב, כִּי הַמְּכַתְּבִים שֶׁבִּסְפֵר "אֲשֶׁר בְּנַחַל" מְחִיִּים אוֹתוֹ. וְעַל־כֵּן עֲכָשׁוּ אֲנִי מְעַנֵּן מְאֹד לְהַדְפִּיס חֵלֶק אַחֵר חֵלֶק מֵהַסֵּפֶר "אֲשֶׁר בְּנַחַל". וּבְקָרוֹב יִזְכְּנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַדְפִּיס עוֹד סְפָרִים חֲדָשִׁים, אֲשֶׁר יַחֲיוּ אֶת כָּל הַהוֹגִים בָּהֶם. אִם אֶמְנֵם הַסֵּמ"ך־מ"ם עוֹשֶׂה אֶת שְׁלוֹ, ו"חֲסִידֵי סְאוֹרָאן" מְדַבְּיָקִים מוֹדְעוֹת וְגַלּוּי דַעַת נֶגֶד הַסֵּפָרִים (וְהֵם חוֹתְמִים עֲצָמָם תַּחַת מַסּוּהַ שֶׁל חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב), לֹא יוֹעִיל לָהֶם שׁוֹם דְּבָר, אֲדַרְבֶּה "וְכֹאֲשֶׁר יַעֲנוּ אוֹתוֹ בֵּן יִפְרֵץ וְכֵן יִרְבֶּה", עָלֵינוּ רַק לְהַפְיֵץ דַעַת רַבֵּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם בְּמַסִּירוֹת נֶפֶשׁ עֲצוּמָה, וְלְהַלְבִּישׁ אֶת דַעַתוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּכָלִים מְכָלִים שׁוֹנִים, בְּאִפְּן שֶׁכָּל אֶחָד יִמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְתַהֲלֶה לְאֵל, עֲזָרְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְשֵׁם נֶפֶשְׁךָ בְּחַיִּיךָ, וְזָכִיתָ לַעֲזֹר לְזֶה, בְּזָכוֹת זֶה תִּזְכֶּה, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפַּעַל לְבוֹא אֶל הַצִּיּוֹן הַקְּדוּשׁ בְּקָרוֹב.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ...

ג' רח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תַּצְוֶה ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יָדֶיךָ נֶפְשִׁי, גֵּר הַהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח.

מְכַתְּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי עָלָיו כָּעַל כָּל הוֹן, אֲשֶׁר אַתָּה מַחְזֵק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ. וּכְבֹר הַתְּחַלָּתִי לְכַתֵּב לְךָ, אַךְ הַכְּרַחְתִּי לְהַפְסִיק בְּאִמְצַע, מֵרַב טְרָדוֹתִי.

חֲמַדַּת לְבָבִי! עֲכָשׁוּ אַתָּה חֲתָן; חֵזֶק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד, כִּי עוֹלָם וּמְלוֹאוֹ לְפָנֶיךָ, וְאַתָּה יָכוֹל לְקַנּוֹת לְךָ חַיִּי עוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה מִמֶּשׁ, אִם תַּצִּית אֶת רַבֵּנוּ ז"ל. וּבְפִרְטִיּוֹת לְהִיּוֹת חֵזֶק בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה כְּסֵדֶרֶן, כְּמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל (עֵינִי שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן עו; וּבִקּוּנְטֵרס "סֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלַּמּוּד"), וְהָאֹר הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ מְפָרֵשׁ עַל הַפְּסוּק

אֲשֶׁר   ג' רח   בְּנַחֵל   רמג

(שמות כז, כ): "וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ", שֵׁשׁ ד' גְּלִיּוֹת, כָּל אֶחָד מֵהֶן נִגְאָלוּ עַל-יְדֵי אֶחָד מֵהֶן; הֵינּוּ הַשֵּׁשׁ גְּלִיּוֹת נִגְאָלוּ בְּזָכוֹת אַבְרָהָם, יִצְחָק, יַעֲקֹב, וְהַגְּלוֹת הָאֲרָכָה הַזֹּאת, גְּלוֹת רַב־עִיִּית — יִהְיוּ נִגְאָלִים עַל-יְדֵי מֹשֶׁה. וְלִזֶּה נִתְאָרְכָה הַגְּלוֹת; כִּי כָּל עוֹד שָׂאִין עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת, אִין מֹשֶׁה חֲפֵץ לְגָאֵל עִם בְּטָלָנִים מִן הַתּוֹרָה וְכוּ', וְעַל-כֵּן הֶעֱקָר לְהַתְמִיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּבְפִרְטִיּוֹת לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה מֵהַיּוֹם הַזֶּה, שֶׁהוּא ז' אָדָר, הַלּוּלָא דְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וּבְזָכוֹת זֶה נִזְכָּה לְהַגְאָל — אִם לֹא בְּכָל־לַיּוֹת, עַל-כָּל-פָּנִים בְּפִרְטִיּוֹת; כִּי הַלּוּמֵד תּוֹרָה, נִגְאָל מִכָּל מִינֵי שְׁעֻבוֹדִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אָבוֹת ו, ב): 'אֵל תִּקְרִי חֲרוֹת אֶלָּא חֲרוֹת, אִין לָךְ בֶּן חוֹרִין, אֶלָּא מִי שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה'; וְעַקֵּר עֵסֶק הַתּוֹרָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת לְשִׁמְהָ, 'שֶׁמֶן זַיִת זָךְ', בְּלִי שְׁמָרִים, שֶׁהֵם לְקַנְטָר אוֹ לְהַתְגַּדֵּל, 'כְּתִית לְמֵאוֹר' — שֶׁצָּרִיכִין לְכַתֵּת הַגּוֹף, עִין שָׁם; עַל-כָּל-פָּנִים אִיךְ שֶׁהוּא, הַמְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְלַמֵּד בְּסִדְרֵי-דֶרֶךְ-הַלְמוּד שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, הוּא הַכִּי מֵאֲשֶׁר בְּעוֹלָם, כִּי זוֹכָה לְטִיֵּל בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁרִי לוֹ!

חֲמִדַת לְבָבִי! אוֹדוֹת שֶׁאֲלַתְךָ אִם מֵתָר לִילְךָ בְּעֵבֹר חוֹלָה אוֹ הַכְּנַסַת כְּלָה, וְלִקְחַת הַמְּעוֹת לְנִסְעַ אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ ז"ל, תִּדְעַ, כִּי הַהֲתַר הוּא רַק עַל הַדְּפָסַת וְהַפְּצַת סְפָרִים, וְעַל-כֵּן תוֹכַל לִילְךָ עַל הַנ"ל, וַיִּהְיוּ מְעוֹת אֶצְלְךָ בְּהַלּוֹאָה, וְאַחֲרֵיכֶּךָ כְּשִׁיחֶיָה לָךְ — תַּחֲזִיר לְהַדְּפָסָה.

הֶעֱקָר רַק תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָדוֹת וְשִׁמְחָה וְרַקוּדִים, וְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ יֵאִיר עֵינֵינוּ בְּמֵאוֹר תּוֹרָתוֹ, וְנִזְכָּה לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ...

ג' רט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תְּצוּהָ ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי נַפְשִׁי, וְתִיק וְחֶסֶד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... גַּר יְאִיר.

מִכְתָּבְכֶם הִיקָר לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד לְכַבוֹד הַבְּשׂוּרָה טוֹבָה, שְׁזִכִיתֶם לַעֲשׂוֹת שְׂדוּף עִם בְּנֵיכֶם, גַּר יְאִיר. טוֹב מְאֹד עֲשִׂיתֶם, וְאֲשֵׁרִיכֶם וְאֲשֵׁרִי חֲלֻקְכֶם! כִּי צְרִיכִים לְשַׁדֵּף אֶת הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת בְּצַעֲרֵיכֶם, וּבִפְרָטִיּוֹת בְּעֵתִים הַלְלוּ, וְעַל-כֵּן אֲשֵׁרִי לְאָב וְאִם הַמְשַׁדְּכִים אֶת בְּנֵיהֶם בְּגִיל צַעִיר מְאֹד. וְהִנְנִי מְבָרְכְכֶם בְּבִרְכַּת "מְזֹל טוֹב", יְצוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אֶת הַבְּרָכָה אֲצֻלְכֶם, וְיַעֲלֶה הַזְּוֹג הַגּוֹן, וְתִזְכּוּ לְרוּת רַב נַחַת מֵהֶם, וּבָנִים וּבָנִים בָּנִים יוֹלְדוּ לָהֶם, שְׂיִמְשִׁיכוּ אֶת אֲמוֹנָתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּעוֹלָם. וּבּוֹדְאֵי יְדוּעַ לְכֶם, שְׁתַּהֲלֶה לְאֵל, בְּנֵיכֶם הַצְּלִיחַ אֲצֻלְנוּ בְּיוֹתֵר, וְהוּא תַּהֲלֶה לְאֵל, עִם כָּל הַמַּעֲלוֹת, מִתְמִיד עֲצוּם בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּכְבֹר זָכָה לְסִים ד' חֲלָקֵי שְׁלַחַן עֲרוּף וְכֹל הַשֵּׁס, וּמִלְבָּד מֵהַ שְׂמִסִּים בְּכֹל חֲדָשׁ אֶת שְׁשֵׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, וּבְכֹל שְׁבוּעַ הַמְדַרְשׁ מִפְּרָשַׁת הַשְּׁבוּעַ, וּבִפְרָטִיּוֹת סְפָרֵי רַבְנוּ ז"ל הוּא לוֹמֵד בְּשִׁקִּידָה רַבָּה, וְזָכָה לְסִים פְּעָמִים אֶת כָּל חֲלָקֵי הַ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" וְכִמָּה פְּעָמִים אֶת הַ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, וְאֶת הַ"לְקוּטֵי-תַפְלוֹת", וְעַבּוֹדָתוֹ בַּתַּפְלָה הִיא — אֵין לְשַׁעַר, וְהַתְקוּן חֲצוֹת שְׁלוֹ וְהַתַּפְלוֹת בְּדַבְּקוֹת וּנְעִימוֹת כְּזוֹ, אֲשֶׁר הִיא מַעֲזֵן עוֹלָם הַבָּא, מִיַּיִן מִתְקִין מִמַּשׁ (הַמּוֹבָא בַּלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֲלָק א', סִימָן נ'); וְעַל-כֵּן רְאוּי לְכֶם לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד עִם בְּנֵיכֶם, וּבִפְרָט שְׁזִכִיתֶם לַעֲשׂוֹת שְׂדוּף עִמּוֹ. וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, מִבֵּית מְדַרְשָׁנוּ יִצְאוּ בְּאֵלוֹ הַשָּׁנִים עוֹד בַּחֲוָרִים טוֹבִים כְּאֵלוֹ, תַּהֲלֶה לְאֵל, וְעַכְשָׁיו הֵם כְּבָר אֲבָרְכִים, וְכִמְעַט שְׂאִין אֲצֻלְנוּ בַּחֲוָר שְׁלֵא סִים ש"ס וְשְׁלַחַן עֲרוּף וּמִשְׁנֵיּוֹת וְתַנ"ךְ וּמְדַרְשׁ רַבָּה וְסְפָרֵי רַבְנוּ ז"ל, וְדַבֵּר זֶה הוּא מִפְּרָסָם בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, תַּהֲלֶה לְאֵל, וְלֹא כְמוֹ שְׂאֵלוֹ הַרְשָׁעִים, עוֹפּוֹת טְמֵאִים, שְׂמַגְלִים אֶת דַּעְתָּם הַמְטַנְפָּת בַּ"גְלוּי דַּעַת" הַיְדוּעַ לְשִׂמְצָה. וּכְבֹר אֲמַר אֶחָד מִחֲשׁוֹבֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בִּירוּשָׁלַיִם,

שְׁעֲכָשׁוּ הַצָּרָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מֵאֲשֶׁר הָיָה עַל מוֹהֲרַנְתָּ ו'ל, כִּי עַל מוֹהֲרַנְתָּ ו'ל הָיוּ "חֲסִידֵי סַאוּוֹרְאֵן", וְעֲכָשׁוּ הֵם מַחְבִּיאִים עֲצָמָם בְּשֵׁם "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", וּבִאֲמַת הֵם אֵלֹה הִרְשָׁעִים שְׂרָדְפוּ אֶת מוֹהֲרַנְתָּ ו'ל, וְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ יִרְחַם עָלֵינוּ, וְכֹאֲשֶׁר הָיְתָה מִפְּלֵה לְהִמָּן, שְׂרָצָה מֵה שְׂרָצָה וְכוּ', כֵּן תִּהְיֶה לָּהֶם מִפְּלֵה עוֹד בְּפוּרִים הַזֶּה, כִּי תִשׁוּבָה אֵינָם רוֹצִים לַעֲשׂוֹת וְכוּ', וְעַל-כֵּן טוֹב יוֹתֵר וְכוּ'. וּמֵהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ אֲבָקֶשׁ, שְׂיִרְאֶה בְּעֵנָי וּבְכַזִּיּוֹנוֹת וְהַחְרוּפִין וְהַגְּדוּפִין שְׂיִשׁ לִי מֵהֶם; וְהַעֲקֵר — שְׂיִרְאֶה אֵיךְ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר הִסְפְּרִים מֵחַיִּים אוֹתָם וּמִצִּילִים אוֹתָם מִשְׁאוּל תַּחֲתִית וְכוּ', וְעֲכָשׁוּ הֵם מִתְּרַחֲקִים מֵהֶם, עַל-יְדֵי אֵלֹה הִרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים. וְאִם הָיִיתִי כּוֹתֵב לָךְ מֵה שְׂאֲנִי יוֹדֵעַ מֵה שְׁעוֹבֵר עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאֵיךְ שֶׁהִסְפְּרִים הַצִּילוּ כְּבָר מֵאוֹת נִפְשׁוֹת מֵהִשְׁאוּל תַּחֲתִית, וְעֲכָשׁוּ בְּא הַסֵּמ"ך-מ"ם, וְהִלְבִּישׁ עֲצָמוֹ בְּלְבוּשִׁים, וְחוֹתָם עֲצָמוֹ בְּשֵׁם "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", עַד שֶׁבַחְרוּרִים תְּמִימִים חוֹשְׁבִים מֵה שְׁחוֹשְׁבִים, וְאֵינָם יוֹדְעִים שֶׁהַכֹּל בְּנִכְלֵי עֲרֻמוּמִיּוֹת שֶׁל הַסֵּמ"ך-מ"ם בְּעֲצָמוֹ, אֵךְ כְּבָר לֹא יוֹעִיל לְהַסֵּמ"ך-מ"ם שׁוֹם דְּבָר, כִּי אֲנַחְנוּ נִמְסֵר אֶת נַפְשֵׁנוּ וְנִגְלֶה וְנִפְרָסֵם דַּעַת רַבְּנוּ ו'ל בְּכֹל הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְכֹאֲשֶׁר נֶעְקַר הִמָּן מִן הָעוֹלָם, כֵּן יִתְעַקְרוּ כָּל שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל בְּכֹל מִיַּי לְבוּשִׁים מִן הָעוֹלָם.

וְאִם אֲמַנֵּם תִּהְיֶה פְּלִיאָה בְּעֵינֶיךָ, לְמָה אֲנִי כּוֹתֵב כָּל-כָּךְ בַּחֲרִיפוֹת, אֵךְ צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֲהוּבִי, אַחִי! כִּמְעַט עַל כָּל בַּחֲוֹר עוֹבֵר מֵה שְׁעוֹבֵר וְכוּ', רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וַיֵּשׁ בַּחֲוִירִים שְׁנִכְשְׁלוּ כְּבָר כָּל-כָּךְ בַּחֲטָא הַמְּגַנָּה שֶׁל הוֹצָאת זֶרַע לְבִטְלָה וְכוּ', עַד שְׂאֵינָם יְכוֹלִים לַצָּאת מְזֵה. וְתִהְלֶה לְאֵל, הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים שְׁנִכְתְּבוּ בִישׁוּעַת ה', הַצִּילוֹם וְהוֹצִיאֵם מֵהַרְגָּלָם הָרַע, וְזָכוּ לְחַטָּף כָּל-כָּךְ בַּתּוֹרָה וּבַתְּפִלָּה, כֹּאֲשֶׁר יוֹדוּ הֵם בְּעֲצָמָם. וְעֲכָשׁוּ בְּשִׁבִיל כְּמָה זְקָנִים בְּעַלֵי קִנְיָה וּבְעַלֵי תַאֲוָה לְכַבוֹד, גְּלוּי דַּעְתָּם הָרַעָה וְהַמְשַׁבֶּשֶׁת וְכוּ', וּבְשִׁבִיל זֶה הִרְבֵּה בְּנֵי הַנְּעוּרִים מִתְּרַחֲקִים לְגַמְרֵי מֵהַסְּפָרִים וְכוּ'. וּבִאֲמַת לֹא רַק מֵהַסְּפָרִים הֵם מִתְּרַחֲקִים, רַק מִמָּנוּ יִתְבָּרֵךְ; כִּי מֵה כְּתוּב בְּסְפָרִים אֵלֶיךָ? רַק הַתְּחִזְקוֹת, וְרַק הַתְּחִזְקוֹת, וְרַק הַתְּחִזְקוֹת. וּמְזוּזוֹ מְאֹד מְאֹד לְלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְלַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה וְכוּ'

וכו', כַּאֲשֶׁר תִּפְתַּח כָּל דָּף וְכָל עֲמוּד מִכָּל סֵפֶר שְׁזִכִּיתִי לְהַדְפִּים. וְעַל-כֵּן דָּבָר זֶה הוּא כְּחֻצִים בְּעֵינֵי הַסֵּמ"ך-מ"ם, וּמָה עָשָׂה הַסֵּמ"ך-מ"ם? הִבִּיא זָקֵן, שֶׁהִיָּתָה לוֹ הַכְּרוּת עִמּוֹ מִכְּבָר, וְצוּחֻקִים וּמִתְלוּצְצִים מִהַסְפָּרִים, וְאוֹמֵר: "כְּבָר מִצְאֵתִי לְעֲצָמֵי עֵצָה" וְכוּ' (עֵין בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂוֹת, מַעֲשֵׂה מֵהַזְּבוּב וְהַעֲפָכִישׁ); וְאֲנִי רוֹאֶה בְּעֵינֵי אֲבָרְכִים, שְׁמֹלְכָלְכִים בְּנֵאוּף וְזִנּוּת מִמֶּשׁ, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, עִם כָּל מִינֵי גוֹיּוֹת וְעֵרְלוֹת, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, רַחֲמָנָא לְיִשְׁזָבֵן, וְהַסְפָּרִים הָאֵלּוּ תִּפְסּוּ אוֹתָם בַּחֲזָרָה, וְהוֹצִיאוּ אוֹתָם מִהַחֲטָא וְהַעֲוֹן הַחֲמוּר וְהַמְזוּהָם הַזֶּה, וְעִכְשָׁו עַל-יְדֵי אֵלּוּ הַמוֹדְעוֹת וְהַגְּלוֹי דַּעַת, הֵם אוֹמְרִים: "הֲלֹא רַמִּיתְנִי... זֶה לֹא בְּרִסְלָב... רַבְּנוּ ז"ל לֹא כִּוֵּן עֲלֵינוּ"... וְכוּ' וְכוּ', רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, רַחֲמָנָא לְיִשְׁזָבֵן, כִּי הֵם אוֹמְרִים בְּפִרוּשׁ. וְכָל זֶה אָמְרוּ לִי כְּבָר כַּמָּה בַּחוּרִים וְאֲבָרְכִים, וְעַל-כֵּן נִתְרַחֲקוּ לְגַמְרִי, וְחֲזְרוּ לְמָקוֹם שֶׁהָיוּ וְכוּ' וְכוּ', רַחֲמָנָא לְצֻלָּן; כִּי הַבְּעַל-דָּבָר מִמִּילָא מְבַקֵּשׁ תּוֹאֲנָה וְכוּ', וְעִכְשָׁו מִצָּא עֵצָה עַל-יְדֵי כַּמָּה לְצִים, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן. וְכָל זֶה יַעֲדֵד הַיּוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת בַּעֲצָמוֹ, מֵהַ שְׁנַגְרָם עַל-יְדֵי הַגְּלוֹי דַּעַת; וְעַל-כֵּן כָּל מֵה שֶׁכִּתְבִּיתִי עַד עַכְשָׁו עַל אֵלּוּ הַרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים, זֶה לֹא מִסְפִּיק כָּלֵל, אֲדַרְבָּה, בְּמִשְׁךְ הַדּוֹרוֹת יִחְשְׁבוּ מִי יוֹדֵעַ — אֲנִשִּׁי צוּרָה... אֲנִשִּׁים קְדוּשִׁים... לְמַדְנִים עוֹבְדֵי ה'... וְכוּ' וְכוּ' חֲלָקוּ עָלַי וְעַל הַסְפָּרִים. וּבִאֲמַת יִזְכְּנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עוֹד לְפָרְסָם אוֹתָם, אִיךְ שֶׁהֵם כַּמָּה אֲבָרְכִים בְּעֵלֵי תַּאוֹת, וְאֲשֶׁר הִתְחַבְּרוּ עֲלֵיהֶם כַּמָּה בְּעֵלֵי קִנְיָה וְשִׁנְיָה "זְקֵנִים", וּמִי הֵם וְכוּ' וְכוּ'? ! וְעַל-כֵּן יִדִּין אוֹתִי לְכַף זְכוּת. וְהֵרֵב הַחֲסִיד ר' ... גֵּרוֹ זְאִיר, אָמַר בְּרַבִּים בְּהַלּוֹלָא דְמוֹהֲרַנ"ת ז"ל בְּשָׁנָה זוֹ: "מִי שֶׁגָּר בְּאַרְצוֹת-הַבְּרִית חֲצִי שָׁנָה, (כְּמוֹ שֶׁהוּא הִתְעַכֵּב פֶּה חֲצִי שָׁנָה), יוֹדֵעַ, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְקָרֵב אֶת בְּנֵי הַנְּעוּרִים רַק בְּאִפְּן הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִפְרֵים הַחֲדָשִׁים, וְאִין דְּרַךְ אַחֲרָת, וְרַק זֶה מִצִּיל מְרֻדַת שַׁחַת". וְדִבְרָיו מְצוּיִים עַל טִיִּיפ, אִם אֶתָּה רוֹצֶה לְשַׁמַּע אוֹתוֹ, כִּי הוּא הִתְעַכֵּב פֶּה חֲצִי שָׁנָה, וְהָיוּ בָּאִים אֲצִלוֹ אֲנִשִּׁים מִכָּל הַחוּגִים, וְכָל אֶחָד הָיָה שׂוֹאֵל אוֹתוֹ אֹדוֹת הַסְפָּרִים הַחֲדָשִׁים, וְכָל אֶחָד סִפֵּר לוֹ מֵה שֶׁעָשׂוּ הַסְפָּרִים לְנַפְשׁוֹ וְכוּ', וְכָל זֶה סִפֵּר לִי בַּעֲצָמוֹ, וְהוֹדָה לִי. וּבִאֲמַת זֶה נִקְרָא 'בְּרִסְלָבֵר חֲסִיד' אֲמַתִּי, אִם עָשָׂה אִיזוֹ טְעוֹת אוֹ עוֹלָה — מוֹדָה וּמְבַקֵּשׁ מַחִילָה, וְלֹא כְּמוֹ אֵלּוּ הַקָּלִים וְרִיקִים,

שְׂבָאֵת בְּפִנְיֵימִיּוֹת לְבַבְכֶם הַמֵּאֲבֵן יוֹדְעִים אֲשֶׁר הִצְדַּק עִם הַסְּפָרִים
 שֶׁהִדְפַּסְתִּי, אֵךְ הַקְּנָאָה וְהַשְּׁנָאָה הִיא כָּל-כָּף גְּדוּלָּה, אֲשֶׁר מְעוֹרֶת אֶת
 עֵינֵי הָרַע, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וּבִפְרָט כָּאֵן הַלִּיטְאֵי הָאָרֹר, שֶׁהַקְּנָאָה
 סוֹרַחַת מִמֶּנּוּ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְהוּא הוּא הַבְּלָעַם, שְׁפִיּו הַטְּמֵא אֵינוֹ
 מִפְּסִיק מִלְקַלֵּל יוֹם יוֹם, אֶת מִי שֶׁרַק מְקַנָּא וְכוּ', כִּידוּעַ וּמִפְרָסֵם דְּבַר
 זֶה. וְהַשְּׁנִי — בְּדוּמָה לוֹ, בַּעַל מַחְלָקֶת מִפְרָסֵם, אֲשֶׁר הָרַב הֶחְסִיד
 ר' לוי יצחק, (גרו יאיר) [ו"ל], הַעִיד עוֹד לִפְנֵי עֶשֶׂר שָׁנִים לִפְנֵי כַּמָּה
 מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר כָּל זְמַן שֶׁהַבַּעַל מַחְלָקֶת הַזֶּה יִהְיֶה בֵּינֵיכֶם —
 לֹא תִצְלִיחוּ וְכוּ'. וְהֵם הֵם "הַזְּקֵנִים" שֶׁבְּאַרְצוֹת-הַבְּרִית, עִם מִי
 שֶׁמִּתְפָּאֲרִים עֲצָמָם... אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, אוֹי לְאוֹתָהּ חֲרָפָה! וּבְאֵמֶת
 הִיא בּוֹשָׁה וְחֲרָפָה, שְׂאֲנָשִׁים כָּאלוֹ יִהְיוּ נִקְרָאִים עַל שֵׁם רַבֵּנוּ ו"ל.
 הֲלֹא 'בְּרִסְלָבֵר חֲסִיד' הוּא רַק מִי שֶׁמִּתְבּוֹדֵד עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם, וְדַבּוּק
 בּוֹ יִתְבַרֵּךְ, וּמִתְמַיֵּד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלוּמַד עַל-פִּי סֵדֶר-
 הַדָּף-הַלְמוּד שֶׁגָּלָה לָנוּ רַבֵּנוּ ו"ל (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עו); וּמִתְנַהֵג
 עַל-פִּי דַעְתּוֹ הַקְּדוּשָׁה, וְאֵיךְ יִקְרָאוּ עֲצָמָם בּוֹרִים וְרִיקִים עַל-שֵׁם
 רַבֵּנוּ ו"ל?!

וּבְאֵמֶת יֵשׁ לִי הַרְבֵּה לְהֶאָרִיךְ, אֵךְ הַזְּמַן יִכְלֶה וְהַפֶּתֵב לֹא יִכְלֶה,
 הַדִּיּוֹ וְהַנִּיזֵר יִכְלֶה וְהַפֶּתֵב לֹא יִכְלֶה, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, מִי שִׁיּוֹדֵעַ
 בְּאֵמֶת אֶת מַכְאוּבֵי בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וּמֵה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, וּמִי שֶׁכּוֹאֵב
 לוֹ בְּאֵמֶת לְרֵאוֹת אֵיךְ שֶׁנִּשְׁמָוֹת יִשְׂרָאֵל נוֹפְלוֹת לְמָקוֹם שֶׁנוֹפְלוֹת
 וְכוּ', וְעֲצוֹת רַבֵּנוּ ו"ל יְכוּלוֹת לְהַצִּילָם, וּפְתָאוּם בָּאִים רְשָׁעִים
 אֲרוּרִים, וּמוֹנְעִים אֶת נִשְׁמָוֹת יִשְׂרָאֵל מִלְקַבֵּל תְּקוּנָם וְכוּ', לֵב מִי לֹא
 יִכְאֵב?! לֵב מִי לֹא יִתְפּוֹצֵץ?! עֵינַי מִי לֹא תִדְמַע דְּמַעוֹת כְּמִים?!
 וְעַל-כֵּן כָּל מֵה שֶׁכִּתְבְּתִי עַד עַכְשָׁיו זֶה עוֹד כְּלוּם, מֵה שִׁישׁ תַּחַת
 קוֹלְמוּסִי. וְאֵךְ שֶׁכַּמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בִּקְשׁוּנִי מֵאֵד לֹא לְכַתֵּב מֵהֶם
 כָּלֵל וְכוּ', הֲלֹא כָּל סְפָרֵי שִׁישׁ לָהֶם הִצְלַחַת כְּזוֹ, הִיא רַק כִּי אֲנִי
 כּוֹתֵב מֵאַמוּנָה וְהַשְּׁגָחָה פְּרֻטִית, וּבּוֹדְאֵי זוֹהֵי הַשְּׁגָחָה וְכוּ', וּבְאֵמֶת
 הֵם צוֹדְקִים, כִּי הַכֹּל בְּהַשְּׁגָחָה פְּרֻטִית, וְאֵינִן שׁוֹם דְּבַר שֶׁלֹּא יִהְיֶה
 אֲלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם גָּנוּז שָׁם, אֵךְ אֵךְ-עַל-פִּי-כֵן בּוֹדְאֵי כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר
 עַל אַחֲיָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל זֶה אֲלֵפִים שָׁנִים מֵעַפּוֹ"ם וְהַרְשָׁעִים שֶׁכָּבֵל דוֹר

— הכל בהשגחה נוראה ונפלאה ובחשבון צדק ממנו יתברך, אף-על-פי-כן בכל דור נדור גלו ופרסמו הצדיקים את השקרנים והרשעים, שמכסים עצמם בכמה מיני לבושים שונים. ומה היה נעשה, אם לא היו מגלים את פני המשיחי שקר, רחמנא לצלן, שקמו עלינו בכל דור וכו', וכן הצבועים וכו'?! ועל-כן מצוה לפרסם דבר זה, כי ההכרח לרשם את זה על הכתב, שלא יחשבו דורות הבאים, כאלו היתה איזו מחלקת בין 'ברסלבר חסידים', חס מלהזכיר, 'ברסלבר חסידים' האמתיים, הם הם צדיקי דורנו! הם הם העוסקים בתורה ובתפלה ובהתבודדות, ודבקים בו יתברך, והסמ"ך-מ"ם שונא אותם באמת. ועל-כן מתלבש עצמו בכל פעם בלבוש אחר, ורודף אותם וכו', ודבר זה נעשה בכל דור נדור, שקמים רשעים אחרים השונאים את הצדיקים, ורודפים אותם. אך השם יתברך מציל אותם מידם; כן יעזרנו השם יתברך בקרוב לראות במפלתם של אלו הרשעים, על-ידי גלוי האמונה וזכות אבות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נה), ונזכה להרמת קרן התורה וקרן הצדיקים.

הדורש שלומך...

ג' רי.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר תצוה, תענית אסתר ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך עם המעות להדפסה — לנכון קבלתי.

חמדת לבבי! רק חזק ואמץ, ואסור לפל בדעתך כלל, העקר הוא האמונה הקדושה, להאמין בו יתברך, ולידע בידיעה ברורה ומחלטת, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, וראוי לחזר על זה תמיד. ורבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ה'), כי צריכים לחפש בעצמו איך אוחזין באמונה הקדושה וכו', עין שם;

אֲשֶׁר   ג' ריא   בְּנַחֵל   רמט

ועקר יסוד האמונה הוא שמירת הדבור, כי המאמין בו יתברך באמת לא ידבר מה שאינו צריך, והכל בחשבון צדק, וכל דבורו יהיה בלישוב הדעת אמת, וזה בחינת (שמות כח, לב): "והיה פי ראשו בתוכו, שפה יהיה לפיו סביב"; הינו אם אתה רוצה, שפיה הינו דבורך יהיה עם לישוב הדעת — "פי ראשו בתוכו", שיהיה בתוך הפה הראש, הינו עם לישוב הדעת, אזי תראה לשמר דבורך מאד מאד, "שפה יהיה לפיו סביב", והבן. ותאמין לי, שלא כדאי להכנס בנכוחים עם שום ברך, כי לא יועיל כלל; כי בעוונותינו הרבים, הרע מתגבר עכשו, והעזי פנים שבדור מתפשטים ונתרבים, על-כן עלינו רק להרגיל עצמנו לברח רק אליו יתברך, ולספר לפניו יתברך את כל לבנו.

הדורש שלומך...

ג' ריא.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר תצוה, תענית אסתר ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך הארוך קבלתי, וגם כבר קבלתי ממך את שני המכתבים הקודמים, אף מרב טרדותי, לא היה לי הפנאי להשיבך.

והנה אודות ענגיך, בודאי היה ראוי להאריך לך, אף יותר טוב היה אם נזכה להתודע יחד, ונדבר פנים אל פנים, כי הוא ענין מסבך, ונצרך לדבר פנים אל פנים. תעשה לעצמך איזו דרך להתודע עמי.

חמדת לבכי! ברוך השם, אשר אני מתכוון עכשו להדפיס את חלק ב' מספרי "שפת הנחל" על ה"לקוטי-מוהר"ן הקדוש והנורא, והשם יתברך יעזר לי להוציא מהכח אל הפעל חשקי ותשווקתי, לגלות ולפרסם דעת רבנו ז"ל בכל העולם, ולגלות

וּלְפָרְסָם אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וּכְשֶׁתִּגְלֶה הָאֲמַת, מִמִּילָא
יִתְבַטֵּל הַשְּׂקָר וְהַחֲשָׁךְ, וְיִתְוַדַּע מִיֵּהוּ בְּאֲמַת 'בְּרִסְלָכֵר חֲסִיד', וּמִיֵּהוּ
מְצִיַּת בְּיוֹתֵר אֶת רַבְּנוּ ז"ל.

הדורש שלומך...

וימה ששאלת, שראית באיזה עתון 'גלוי דעת' נגד הספרים,
ורצונך לדעת מה זה ועל מה זה; הנה דבר זה נעשה על ידי אברך
יחיד, מרב קנאה, וכבר מחו עליו כל אנשי שלומנו, וגם רצו לעשות
מודעה כנגד, אך אני לא הסכמתי בשום אופן, כי ענינינו הוא לא
להדביק כתבי פלסטר, אף שבעוונותינו הרבים, בעתים האחרונות
המחלוקות רבו כמו שרבו במחנה העברים, רחמנא לצלן, וכתה
אחת פותבת ומפרסמת כתבי פלסטר נגד השנייה, וכבר אמרו
חכמינו הקדושים (סכה כט): בשביל ארבעה דברים מאורות לוקין:
על פותבי פלסטר וכו', עין שם; ומי יודע מה יכול לצמח מזה,
השם יתברך ירחם; כי בעוונותינו הרבים, נמסר הדבר לקלים
וריקים, ואחד מבזה את השני, על ידי כתבי פלסטר — הן כאן
בארצות-הברית והן בארץ ישראל (אני יודע איך הוא אצלכם
בלונדון); וכמו שהוא בכלליות, כן יש בפרטיות אצלנו, שקם אחד
מחמת קנאה, והדפיס 'גלוי דעת', וחתם עצמו "חסידי ברסלב",
ועין שם בפרוש רש"י: "מכתבי עמל לשום דפי על אדם, לכתב
בשמו מה שלא צנה", עין שם; כי הדבר להפוך, אנשי שלומנו
היגרים מחבבים מאד מאד את הספרים החדשים, ועוזרים לי
בממון ובטרח וברצון, להוציאם מהכח אל הפעל. אך הסמך-
מ"ם עיניו לטש ושניו חרק, וכואב לו מאד מאד, שיצאו לאור
ספרים אלו, אשר מגלים את אמתת מציאותו יתברך, ועל-כן
מתלבש עצמו במי שמתלבש, ועושה מה שעושה. ובאמת אמרו
במדבר (שמות רבה, פרשה כ', סימן ג'): אוי להם לרשעים, שהם רמה
ותולעה, ובטלים מן העולם, ומבקשים לבטל דברו של הקדוש-
נרוך-הוא וכו', נראה דברי מי עומדים ודברי מי בטלים וכו', עין
שם; סוף כל סוף נראה דברי מי יקום.

אֲשֶׁר   ג' ריב   בַּנְחַל   רנא
ג' רבי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תְּצוּהָ פּוֹרִים ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ לִידֵיד נַפְשֵׁי, נֵר
לְהַצְדִיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן עֲכָשׁוּ, פְּתַחְתִּי וְשִׁמַּחְתִּי עָלָיו כָּעַל כָּל הַיּוֹן,
שְׁתַּהֲלֶה לְאֵל, הַדְּבוּרִים שְׁבַסְפְּרֵי "אֲשֶׁר בַּנְחַל" מְחִיִּים אוֹתְךָ, כֵּן
רְאוּי לְךָ לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצֻמְךָ בָּהֶם, כִּי נִכְתְּבוּ בִישׁוּעַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
עַל־יְדֵי גְדֹל הַפְּסוּפִין טוֹבִים שֶׁל הַבְּחוּרִים וְהָאֲבָרְכִים, שְׁמִשְׁתַּוְּקָקִים
מְאֹד מְאֹד שְׁאֲכַתֵּב לָהֶם. וּבְאֵמֶת לְכַתֵּב לְחֻבְרוֹ דְּבָרֵי הַתְּחִזְקוֹת זֹו
מְצוּהָ רַבָּה עַד מְאֹד, וְהוּא עֵקֶר הַצְּדָקָה, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַבְּנוּ ז"ל (עֵין
לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קו): "אֲשֶׁרֵי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל" (תְּהִלִּים מֵא, א)
— אֲשֶׁרֵי מִי שְׁמִכְנִיס שְׁכָל אֶל תוֹךְ הַדָּל, כִּי הִיא צְדָקָה בְּרוּחָנִיּוֹת
וְכוֹ', עֵין שָׁם; וְאִין לְמַעַלָּה מִזֶּה, כִּי כְּשֶׁאָדָם שְׁבוּר כְּחָרָס הַנְּשָׁבֵר,
אִין לוֹ לֹא גִשְׁמִיּוֹת וְלֹא רוּחָנִיּוֹת, וְעַל־יְדֵי שְׁמִחָזְקִים אוֹתוֹ, יְכוּל
לְזַכּוֹת לְשִׁנְיָהֶם. וְעֵין בְּדְבָרֵי הַרַמְבַּ"ם (פָּרֵק ב' מֵהִלְכוֹת מְגִלָּה, הִלְכָה יז):
מוּטָב לְאָדָם לְהִרְבוֹת בְּמִתְנּוֹת לְאֲבִיּוֹנִים מִלְּהִרְבוֹת בְּסַעֲדָתוֹ
וּבְמִשְׁלוּחַ מְנוֹת לְרַעֲיוֹ, שְׁאִין שָׁם שְׁמִחָה גְדוֹלָה וּמִפְאַרְתָּ, אֲלֵא
לְשִׁמַּח לֵב עֲנִיִּים וִיתוּמִים, אֲלֵמְנוֹת וְגֵרִים, שְׁהִמְשִׁיחַ לֵב הָאֲמֻלָּלִים
הָאֵלוֹ דוּמָה לְשִׁכְנָה, שְׁנֹאֲמַר (יִשְׁעִיָּה נז, טו): "לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים
וְלְהַחֲיוֹת לֵב נִדְפָאִים", עֵין שָׁם; וְעַל־כֵּן אֲשֶׁרֵי וְאֲשֶׁרֵי הַזּוֹכָה
לְהַדְפִּיס אֶת סִפְרֵי "אֲשֶׁר בַּנְחַל", וְיִדְפֹס וְיַחְזֹר וְיִדְפֹס, כִּי אִין לְךָ
מְדָה טוֹבָה הַיְמָנָה, וְאִין לְשׁוּם בְּרִיָּה רְשׁוּת לְאַסֹר הַדְּפִסְתּוֹ מֵאִיָּזָה
טַעַם שִׁיְהִיָּה. אֲדַרְבָּה, יִגְדִיל תּוֹרָה וְיֵאֲדִיר! הֲלוֹאֵי שִׁיְדְפִיסוּ אֶת זֶה
כְּמָה וְכְמָה אֲנָשִׁים, וְשִׁכְרָם הַרְבֵּה מְאֹד, כִּי יַחֲיוּ עַל־יְדֵי־זֶה נַפְשׁוֹת
בְּחוּרִים אֲמֻלָּלִים, שְׁנִכְשְׁלוּ בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה,
רַחֲמָנָא לְצַלָן, אֲשֶׁר הַחֲטָא הַזֶּה שׁוֹבֵר אֶת לֵב הָאָדָם לְשִׁכְרֵי שְׁבָרִים
וְכוֹ', וְהַסְפָּרִים הַנִּלְמְדִים מְחִיִּים וּמְחִזְקִים אוֹתָם. וְעַל־כֵּן שְׁמַחְתִּי מְאֹד
מְאֹד לְשִׁמְעַת הַבְּשׁוּרָה טוֹבָה, שְׁאֵתָה מִתְכוּנָן לְהַדְפִּיס חֵלֶק א' מִ"אֲשֶׁר
בַּנְחַל", אֲבָל לְדַעְתִּי, כְּדֹאֵי לְךָ לְדַבֵּר עִם הָאֲבָרְךָ הַיָּקָר ... נֵרוֹ יֵאִיר,

רנב   אֲשֶׁר   ג' ריב   בְּנַחֵל

שֵׁשׁ גַּם בְּדַעְתּוֹ לְהִתְחִיל לְהִדְפִּיס עֲכָשׁוּ אֶת כָּל חִלְקֵי "אֲשֶׁר בְּנַחֵל"
שֵׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהוּא מוֹכֵן לַעֲשׂוֹת דְּבַר זֶה תִּכְרֹף-וּמְאִד, וְעַל-כֵּן
אוּלַי כִּדְאִי לְהִתְחַבֵּר אִתּוֹ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵאִיר עֵינֵינוּ בְּאוֹר תּוֹרָתוֹ.
וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהַזְדַּרְזוֹ בְּזֶה מְאֹד, כִּי הֵיא מְצֻנָה רַבָּה, וְזָכוֹת גְּדוּלָּה
לְקָרֵב רְחוּקִים.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד, הֶעֱקָר לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמְךָ
אֶל תִּקְוַת הַשְּׁשׁוֹן וְהַשְּׂמֻחָה, כִּי כָּל הַצְּרוּת וְהִיסוּרִים וְהַמְרִירוֹת
וְהַהֲרַפְתָּקָאוֹת שְׁעוֹבְרִים עַל כָּל בְּרִיָּה בְּזֶה הָעוֹלָם, הֵן רַק מַחְסְרוֹן
הַשְּׂמֻחָה, כִּי אִם הִיָּה הָאָדָם שְׂמֵחַ, הִיָּה נִצּוֹל מִכָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסוּרִים
וְעוֹנוֹנוֹת וְחַטָּאִים. וְכָבֵר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן
קס"ט), שְׁעַל-יְדֵי שְׂמֻחָה תִּזְכֶּה שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ יִשְׁמַר אֶת
בְּרִיתְךָ, עֵינֵי שָׂם; וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהִיּוֹת רַק בְּשְׂמֻחָה עֲצוּמָה, וְגַם
תְּשֻׂמַח אֶת אִשְׁתְּךָ, כִּי בֵּית שֵׁשׁ בּוֹ שְׂמֻחָה, הַשְּׂכִינָה שְׂרוּיָה בּוֹ.
לְטוֹבַתְךָ הַנְּצַחִית תִּסְפָּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְךָ וְכָל מֶה שְׁעוֹבֵר
עָלֶיךָ בְּכָל יוֹם בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְעֲצָמְךָ
שְׁעוּרִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, לוֹמַר בְּכָל יוֹם כַּמָּה פְּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת וְכַמָּה
דְּפִים גְּמָרָא וְכוּ' וְכוּ', וְכָל מֶה שֶׁתִּבְחַר, כִּי מַעֲלַת לַמּוֹד הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה עוֹלָה עַל הַכָּל. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר: אִפְלוֹ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים
שֶׁנִּלְכְּדוּ בַּמְצוּדָה רָעָה, אִם יַעֲשׂוּ לְעֲצָמָן קְבִיעוֹת לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם כָּךְ
וְכָךְ, הַכַּח שֶׁל הַתּוֹרָה יוֹצִיאָם מִהַשְּׂאוֹל תַּחְתִּית (עֵינֵי שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן
י"ט). וּמֶה טוֹב וּמֶה נָעִים, שֶׁתִּזְכֶּה לְדַבֵּר גַּם עִם אַחֲרִים מִרַבְּנוּ ז"ל,
וּלְהֵאִיר בָּהֶם אוֹרוֹ הַגָּנוּז, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה שְׂיִהְיֶה נַעֲשֶׂה אוֹר יִשְׂרָאֵל
וְאוֹר חוּזֵר (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קפ"ד), וְתִזְכֶּה לְהַתְעוֹרֵר
גַּם-כֵּן. כִּי הַרְבֵּה פְּעָמִים יֵשׁ בְּאָדָם דְּבוּרִים אֲמַתִּיִּים, רַק הֵם יִשְׁנִים
אֲצִלוֹ, וְעַל-יְדֵי שֶׁמְדַבֵּר עִם חֲבֵרָיו, נִתְעוֹרְרִים הַדְּבוּרִים, וְעוֹשִׂים
פְּעֻלָּה גַּם אֲצִלוֹ. רַק חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד, וְאֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת, כִּי
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתְּךָ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, כִּי אִתָּה רוֹאֶה שְׂזָכִיתָ לְמַצֵּא אֶת בֵּית
זוּגָךְ, רְאֵה לְתַן תּוֹרָה וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם, עַל-יְדֵי אֲמִירַת
אִיזוֹ תּוֹרָה מִ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", וְלוֹמַר עָלֶיךָ הַתְּפִלָּה מִ"לְקוּטֵי-
תְּפִלוֹת", יִהְיֶה בְּאִיזָה מְקוֹם שְׂיִהְיֶה, אִפְלוֹ לֹא כְּסֻדְרָן; כִּי מַעֲלַת

אֲשֶׁר   ג' ריג   בנחל   רנג

הלומד תורה ואומר עליה התפלה — אין לשער ולספר כלל; כי מעלה שעשועים כאלו אצלו יתברך, שלא עלו עדין מימות עולם. מכל שכן כשזוכה לעשות בעצמו איזו תפלה מהתורה, ומדבר עמו יתברך בלשון שרגיל בה, על-פי אותה התורה שזכה ללמד — אין לשער ולספר מעלתו. והשם יתברך יזכנו לעשות התחלה חדשה מעכשו להתקרב אל רבנו ז"ל.

טוב להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, חבלים נפלו לנו בנעימים, אשר בנחל שם גורלנו.

הדורש שלומך...

ג' ריג.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני כי תשא ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

הנה שלחתי לך היום מאה ספרי "אריך אפים" ושמונה-עשר "ספר-המדות", וביום המחר אשלח לך עוד כף, ותכף-ומיד כשתקבלנו תכתב לי.

תדין אותי לכף זכות על שנתאחר, כי טרדותי רבו עד מאד בעסק הרבים, ואני לבדי צריך להתעסק בעסק הקדוש והנורא הזה, מלבד מה שכמה בחורים ואברכים עוזרים לי. ובאמת כפי כבוד העבודה צריכים כמה מנגינים של אנשים לעזר בזה, כי תהלה לאל, מכל קצוי תבל ממש באות הזמנות לספרי רבנו ז"ל, והחובות העצומים מעיקים עלי, כי אני שולח לכל דורש בחנם, כמו שאני שולח לך. ואקנה להשם יתברך, שירחיב לי, ואזכה עוד להפיץ ספרי רבנו ז"ל בכל העולם כלו, אשר כל גאלתנו תלויה בזה. ובאמת על עסק הדפסה שאני מדפיס ספרי רבנו ז"ל נאמר מאמרם

רנֵד   אֲשֶׁר   ג' רִיד   בְּנַחֵל

ו"ל (מגלה י:): "אָרוֹן בְּנֵס הָיָה עוֹמֵד"; וְהָאָרוֹן בּוֹ מְנַחִים הַלְוִיִּים, שֶׁהֵם הַתּוֹרָה. וּבְאֵמַת דְּבַר זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ – מִי שֶׁרַק עוֹסֵק בְּעֵסֶק הַקְּדוּשׁ שֶׁל חֲנוּף, וְיֵשׁ לוֹ יְשִׁיבָה אוֹ כּוֹלֵל – הַכֵּל בְּנֵס עוֹמֵד; כִּי 'אֵין הַקִּמְץ מְשַׁבֵּעַ אֶת הָאָרֶץ, וְאֵין הַבּוֹר מִתְמַלֵּא מִחֲלִיתוֹ' (בְּרֻכּוֹת ג:); וּמָה שֶׁעוֹבֵר עַל הָעוֹסְקִים בְּזֶה – רַק הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ בְּעֵצְמוֹ יוֹדֵעַ; עַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְבָבִי! מֵאַחַר שֶׁלְקַחְתָּ עֵצְמְךָ בְּעֵסֶק הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁל חֲנוּף, אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד, וּמְכַל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן, שֶׁבְּרֻכּוֹת הַיָּמִים אַתָּה יָכוֹל לְהֵאִיר בְּהֵם אוֹרוֹ הַגָּנוּז שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, בְּוַדַּאי אַתָּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת חָזֵק מְאֹד מְאֹד; כִּי מִי שֶׁלּוֹקַח עֵצְמוֹ וְאוֹזֵר חֲלָצִיו לַעֲשׂוֹת מַשְׁהוֹ לְרַבְּנוּ ו"ל, הַסֵּמ"ךְ-מ"ם עוֹמֵד עָלָיו בְּכַמָּה מִיָּנִי לְבוֹשִׁים וְכוּ'. וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהִיּוֹת חָזֵק וְאַמִּיץ מְאֹד – אַתָּה וְאַשְׁתָּךְ, וְתִרְאוּ לְהַכְנִיס יְרֵאת שָׁמַיִם אֶל תּוֹךְ בְּנֵי הַנְּעוּרִים, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה. וּמָה טוֹב, שֶׁתְּרַגֵּיל עֵצְמְךָ גַם לְפָרֵשׁ שִׁיחֲתֵךְ עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּכָל יוֹם, וְתִבְקֵשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְכֵן תִּהְיֶה רַגִּיל לֹמֵר עִם הַבְּחוּרִים "תִּקְוֵן הַכְּלָלִי", וְגַם תִּרְאֶה לְעוֹרְרֵם עַל אֲמִירַת "תִּקְוֵן הַכְּלָלִי", אֲשֶׁר רַבְּנוּ ו"ל אָמַר, שֶׁהוּא תִּקְוֵן נִפְלָא לְכָל־לִיּוֹת הַחֲטָאִים (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כט); וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ יַצְלִיחַ דְּרַכְּךָ, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְגֹּה – תַּצְלִיחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' רִיד.

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר כִּי תִשָּׂא, שׁוֹשֵׁן פּוֹרִים ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יָדֶיךָ נִפְשֵׁי, גֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵרוּ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי וְכוּ'.

יְדִידִי הַיָּקָר! חָזֵק וְאַמֵּץ מְאֹד, וְרֵאווִי לָךְ לְשִׂמְחַ מְאֹד מְאֹד, שֶׁתִּהְלֶה לְאֵל, עֶבֶר הַיּוֹם הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁל פּוֹרִים, וְתִהְלֶה לְאֵל, זְכִינוּ לְשִׁמְעַ קְרִיאַת הַמְּגִלָּה, וּלְקַיֵּם מִצְוֹת מְשֻׁלוּחַ מְנוּת אִישׁ לְרַעְוָה

אֲשֶׁר   ג' ריד   בְּנַחַל   רנה

ומתנות לאֲבִיּוֹנִים ומצות אֲכִילָה וּשְׂתִיָּה וכו', ובזה ראוי להחיות את עצמו כל השנה; כי עכשו כל ההתחלות מפורים, כִּאֲשֶׁר גִּלָּה לְנוּ רַבְּנוּ ו"ל (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עד), ומה שכתב שם "ועכשו וכו'" (ולא סיים), כתב על זה מוהרנ"ת ו"ל בלקוטי-הלכות, ברכת-הריח, הלכה ד', אות כה: "ומתוך דבריו הבנתי, שעכשו ההתחלה מפורים", עין שם; ועל-כֵּן עֲלִינוּ לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה מְפֹרִים זֶה, וְלִקְבֹּל עַל עֲצֻמְנוּ הַחֲלָטוֹת טוֹבוֹת. וּבִפְרָט אַתָּה, שְׁבֻט־בְּעַד אַתָּה כַּעֲסָן וְקַפְדָּן גָּדוֹל, שֶׁזֶה בָּא מֵרַב חֲטָאִיד בַּפְּגָם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, שֶׁעָבַר עָלֶיךָ בְּחַיֶּיךָ. וְאָמַר רַבְּנוּ ו"ל (שיחות-הר"ן, סימן רמט), שֶׁעַל-יְדֵי הַחֲטָא הַחֲמוֹר הַזֶּה, הָאָדָם הוּא תָּמִיד בְּכַעַס וּבִקְפִידוֹת וכו', עין שם; אַתָּה צָרִיךְ לִקְבֹּל עַל עֲצֻמְךָ לֹא לְכַעַס וְלֹא לְהַקְפִּיד עַל שׁוֹם דְּבָר, וְלִילֵךְ אֶל תְּכֵלִית קִצָּה הָאֲחֵרוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַרְמַב"ם ו"ל (הלכות דעות, פרק ב', הלכה ב'): מִי שֶׁהוּא בְּעַל חֲמָה, אוֹמְרִים לוֹ לְהִנְהִיג אֶת עֲצֻמוֹ, שְׂאֵם הַכָּה וְקָלַל, לֹא יִרְגִישׁ כָּלֵל, וְיִלָּךְ בְּדֶרֶךְ זֶה זְמַן מְרַבָּה, עַד שֶׁתִּתְעַקֵּר הַחֲמָה מִלְּבוֹ, עֵין שָׁם; וְכֵן לְהִרְגִיל עֲצֻמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ אֶת כָּל לְבוֹ וְכָל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּפָרְטֵי פָרְטִיּוֹת.

והרגל עצמך להכלל בו יתברך, עד שיהיה מחלט אצלך למסור נפשך בכל פעם על קדוש השם יתברך, אשר לפי דעת האריז"ל (בכונות, נפילת אפסים), מתכפר לו כל עוונותיו.

וכן הרגל עצמך בלמוד בכל יום הרבה משניות, כי "משנה" אותיות "נשמה". ותהיה רגיל להסתכל רק על החיות אלקות שיש בכל פרטי הבריאה. וכמאמר הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע, שמכל מה שהאדם רואה ושומע ומרגיש, ילמד לעצמו איך להתנהג, ויוציא לעצמו רמזים לחזור אליו יתברך (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים: א, נד, סא). ותראה לכתב על פני הכתב כל מה שאתה רואה ואתה שומע, ותחדש בכל יום חדושי תורה, אשר הוא תקון נפלא לפגם הברית (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קה); כי מה שחשב עד עכשו בהרהורים רעים וכו', יחשב עכשו בתורה, ונאפלו דבור אחד יהיה יקר בעיניך. ובפרט כשהדבור הזה מדבר מאמונה וגלוי

רנו

אֲשֶׁר

ג' רטו

בַּנְחָל

אַלקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ. וְאִם תִּקְבַּל עַל עֲצֻמָּךְ הַחֲלָטוֹת אֱלוֹ, אֲזַ תְּהִיָּה אָדָם
אֲחֵר לְגַמְרִי.

וּמַחֲמַת טְרוּדוֹתַי עֲכָשׁוּ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה — הַהֲכָרַח לְקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' רטו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא, שׁוֹשֵׁן פּוֹרִים ה'תש"ם.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂגוּ וְיִרְדְּפוּ לִידֵיד נַפְשִׁי, גֵר לְהַצְדִיק נַחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... נִרוֹ יֵאִיר.

חֲסֵדֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, עָבַר עָלֵינוּ יוֹם הַפּוֹרִים, שֶׁהוּא כְּיוֹם
הַכּוֹפּוֹרִים מִמָּשׁ, בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה. וְהִנֵּה כְּיוֹם הַכּוֹפּוֹרִים עָקַר הַתְּשׁוּבָה
הוּא עַל-יְדֵי תַפְלָה וְתַעֲנִית, וּכְיוֹם הַפּוֹרִים עָקַר הַתְּשׁוּבָה הוּא עַל-יְדֵי
מִשְׁתָּה וְשִׁמְחָה. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר, אֲשֶׁר "וְעֲכָשׁוּ וְכוּ" הוּא הַהֲתַחֲלָה
— מִפּוֹרִים (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ע"ד; וּבִלְקוּטִי-הַלְכוֹת, בְּרַפְת־
הַרִיט, הַלְכָה ד', אוֹת כה); כִּי כָל עֲנִיָּן הַתְּגַלּוֹת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ הוּא הָאָרְהָ
שֶׁל מְרַדְכ"י, שֶׁעֲנִיָּנוּ הוּא ר"ב חֲסִ"ד, מִטָּה כָּלִפִּי חֲסֵד תָּמִיד (עֵינִי
לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפב; וּבִלְקוּטִי-הַלְכוֹת, הַשְּׂכַמַת הַבְּקָר, הַלְכָה א'),
וְלַהֲחִזִּיר בְּנֵי-אָדָם עַל-יְדֵי שִׁמְחָה הוּא בְּנִקְל יוֹתֵר מִשָּׂאֵר עֲבוֹדוֹת,
כִּידוּעַ. אֲךָ לְזֻכוֹת לְשִׁמְחָה — אֵי אִפְשָׁר, כִּי אִם עַל-יְדֵי תַפְלָה
וְהַתְּבוּדָּוֹת. וְכֵן לְהַפּוֹךְ — כָּל מֵה שֶׁשָּׂמַח בְּיוֹתֵר, מְדַבֵּק בְּיוֹתֵר
אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ (עֵינִי שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כ'); כִּי צְרִיכִים אֵת שְׁנֵיהֶם דִּיקָא:
תַּפְלָה וְהַתְּבוּדָּוֹת וְשִׁמְחָה, אֲשֶׁר זֶהוּ כָּל הַלְמוּד שֶׁל "אִזְמָרָה", אֵיךְ
אֲנִי יָכוֹל לְזַמֵּר לְאֵלֵיקִי? בְּעוֹדֵי דִיקָא, עַל-יְדֵי שְׂאֵנִי מוֹצֵא בְּעֲצָמֵי
נִקְדָה טוֹבָה. וְעַתָּה מוּבְנַת הַיֵּטֵב הַשְּׂיָכוֹת שֶׁל יוֹם פּוֹרִים, שֶׁהוּא כְּיוֹם
הַכּוֹפּוֹרִים, כִּי שְׁנֵיהֶם צְרִיכִים זֶה לְזֶה; מִצַּד אֶחָד — לְהַרְבּוֹת בַּתַּפְלָה
וּבְקִשָּׁה, וּמִצַּד שֵׁנִי — לְהַרְבּוֹת בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, אֲךָ אֶף-עַל-פִּי-כֵן
וְעֲכָשׁוּ שְׁנֵי תַפְלָה בֵּן הַשְּׂמִחָה בְּעֲצָמוֹ, עָקַר הַהֲתַחֲלָה הוּא מִשְׁמַחָה,
וְאֲחֵר-כֵּן יִזְכֶּה לְתַפְלָה וְהַתְּבוּדָּוֹת. וְעַל-כֵּן הָעָקַר לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי

פְּעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לְהִיּוֹת אֶף וְרַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְרַחֵב לְבוֹ לְבַקֵּשׁ אַחֲר־כֶּךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שְׂיִרְצֶה. וְכָל מַה שֶּׁהָאָדָם שָׂמַח יוֹתֵר וּמִטָּה כָּל־פִּי חֶסֶד, בְּחִינַת מְרֻדְכִי, שְׁעוֹלָה ר"ב חֶסֶד, עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֵה לְהִתְפַּלֵּל יוֹתֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מִדְרַשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת תְּצַוָּה, פְּרָשָׁה לַח, סִימָן ה'): מִי גָרַם לְמְרֻדְכִי לָבוֹא לְיַדִּי הַגְּדֹלָה הַזֹּאת? שֶׁהִיָּה מִתְפַּלֵּל בְּכָל שָׁעָה, וְאֵף כְּבָר הִיָּתֵה לוֹ יְשׁוּעָה, לֹא הִפְסִיק מִתְפַּלֵּה וּבִקְשָׁה, עַיִן שָׁם בַּמְדְרָשׁ.

וְעַל-כֵּן, חֲמֻדַת לְבָבִי! חֲזוּק וְאַמֶּץ מְאֹד מְאֹד לְחֲזוֹק אֲנָשִׁים הַבָּאִים אֶצְלְךָ, וְתַמִּיד תִּדְבֹר עִמָּהֶם רַק חֲזוּק, וְתִשְׁמַח וְתִבְדַּח אוֹתָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְרַחֵב לָבָם, וְתוּכַל לְהֵאִיר בָּהֶם אֶת עֵינֵי הַתְּפִלָּה וְהַהֲתַבּוּדוֹת, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא הַצְּלָחָה נִצְחִית. וְאִם הָיוּ בְּנֵי-אָדָם יוֹדְעִים מַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַהֲתַבּוּדוֹת, לֹא הָיוּ מִפְּסִיקִים מִלְּדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כָּל־כָּל הַיּוֹם, הֵיכָן שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הָיוּ מְדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ; כִּי הֵטְבַע מַחֲבִיב כֵּן וְתִפְלָה מְשַׁדְּדַת אֶת הֵטְבַע (עַיִן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רנ); וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מִדְרַשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת נִשְׂא, פְּרָשָׁה יד, סִימָן ד'): אִם יֹאמֵר לֵךְ אָדָם, שֶׁאֵינְךָ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִצִּיל מִן הָעֵץ, יָבֵא מְרֻדְכִי וְיַעֲדִיד שֶׁהֲצִלְתִּיו מִן הָעֵץ שֶׁהֵכִינְךָ לוֹ הַמֶּזֶן, שֶׁהִנֵּה עֲמַלְקִי מִזְרַע אָדָם, וְהִשְׁבַּתִּי לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֵאשׁוֹ, וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בְּנָיו עַל הָעֵץ, עַיִן שָׁם; וּבּוֹדָאֵי הַהִסְתַּרְהָ גְּדוּלָה עֲכָשׁוּ עֲלֵינוּ, וּבִפְרָט עַל הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים אֲשֶׁר מְקַרְבִּים וּמְעוֹרְרִים בְּנֵי הַנְּעוּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּדֶרֶךְ שִׁגְלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, וּמִתְרַחֵקִים מִזֶּה וְכוּ'. אֶף-עַל-פִּי-כֵן כְּבָר הִנֵּה דְבַר זֶה לְעוֹלָמִים, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (מְגִלָּה טו:): עַל הַפְּסוּק (אֶסְתֵּר י, ג): "וְיִרְצוּי לְרַב אֶחָיו" וְלֹא לְכָל אֶחָיו, מִלְּמַד שֶׁפָּרְשׁוּ מִמֶּנּוּ מִקְצַת סִנְהֶדְרִין, עַיִן שָׁם; וּמָה הָיָה בְּסוּף? כְּבָר שֶׁכָּחוּ אֶת זִכְרֵן הַסִּנְהֶדְרִין וְאֶת שְׁמֵם, וְעַל מְרֻדְכִי וְסִפְרוֹ הַקְדוּשׁ שֶׁהִיא הַמְּגִלָּה נֶאֱמַר (שָׁם ט, כח): "וְזִכְרָם לֹא יִסּוּף מִזְרָעִים" עַד סוּף כָּל הַדּוֹרוֹת, כְּמוֹ-כֵן יִתְקַים עִמָּנוּ וְעִם הַסְּפָרִים הַקְדוּשִׁים, "כִּי עוֹד יָבוֹא זְמַן, אֲשֶׁר כָּל יִשְׂרָאֵל יִחִיו אֶת עֲצָמָם עִם סִפְרֵי "אֲשֶׁר בְּנַחֵל", וּבִפְרָט בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וְעַלִּי יִהְיֶה דִין, לְמָה הִתְרַשְׁלַתִּי מִלְּכַתֵּב עוֹד".

רנח   אֲשֶׁר   ג' רטז   בנחל

והנה קבלתי כמה מכתבים מבני-ברק, שהם מתכוונים לחזור ולהדפיס את כל חלקי "אשר בנחל", ורצוני מאד שאתה תדפיסו, ועל-כן תראה להתקשר עם האברך... גרו יאיר, שכתב לי, שאסף הרבה כסף בשביל זה, ויש לו כבר סכום הגון, ועל-כן ראה להשתתף עמו באיזה אופן, ואתה תראה להדפיסו ופה תקבל סך מאה דולר, לקיים מה שהבטחתי לך לשלח לך בכל שבוע על-כל-פנים חמשים דולר, וההתחלה הייתה מפרשת תרומה. ועל-כן תמצא פה רצוף על פרשת תרומה-תצוה, והשם יתברך יעזרני, שאזכה להמשיך לשלח לך, ואתה תראה להדפיס שם את כל חלקי "אשר בנחל", חלק אחר חלק, ותרשם על כל ספר שנת תש"ם, כי בדעתי לחזור ולהדפיסו בכל שנה. וכן תראה להדפיס את כל הספר "מקור השמחה", וכל הספר "שמירת הזמן". גם שלחתי לך כמה מאות ספרים מספרי "אשר בנחל", חלקי: ג' ד' ה' ו' ח', וקריאת שמע שעל המטה הקטנים, והשם יתברך יאיר עלינו אורו הגנוז, ונזכה להכלל לגמרי בו יתברך.

חמדת לבבי! זו צריכה להיות עקר תשוקתנו — איך להכלל בו יתברך, ואיך להשרף על קדוש השם יתברך בתמימות ובפשטות, ועל-ידי-זה ימשך עלינו אחר-כך שפע ברכה והצלחה. הדורש שלומך...

ג' רטז.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר כי תשא ה'תש"ם.

שלום וברכה לידידי היקר, גר הרוצה להאיר נפשו באור האורות, הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ואודות מה שעובר עליך מאחיק, גרו יאיר, תדע, ידידי היקר! כי עקר כל השגעון אצלו, רחמנא לצלן, נמשך מגאות, כי רוצה להיות עשיר גדול וכו', ואף שתהלה לאל, יש לו הון רב, בחסדו יתברך, אבל נכנס בו דמיון, שצריך לעשירות מפלגת,

וּלְהַנְהִיג אֶת בֵּיתוֹ כְּאַחַד הַעֲשִׁירִים הַכִּי גְדוֹלִים, וּמְרַב גְּאוּתוֹ נִשְׁתַּגֵּעַ
 לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, עַד שְׂנַכְנַס לְבֵית הַמְּשַׁגְּעִים וְכוּ', וְעַל-כֵּן אִם
 הֵיטָה אֵיזָה דְרָךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ וּלְשַׁבֵּר גְּאוּתוֹ, הִנֵּה טוֹב מְאֹד לְפָנָיו.
 וְרוֹאִים בְּחוּשׁ, כִּי כָּל מְשַׁגֵּעַ יֵשׁ בּוֹ גְּאוּת גְּדוֹלָה, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אִו
 שְׂמַחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ הַכִּי גְדוֹל, וּכְשֶׁלֹּא הוֹלֵךְ לוֹ מִשְׁתַּגֵּעַ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן,
 וְנִתְבַּלְבַּל שְׂכָלוֹ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אִו שְׂנוּפֵל בְּעֵינָי עֲצָמוֹ בִּיּוֹתֵר, כְּאִלוֹ
 הוּא הַכִּי גְרוּעַ בְּעוֹלָם, וְנַעֲשֶׂה עֲצוּב בִּיּוֹתֵר, אֲשֶׁר גַּם זֶה כָּא מְגֵאוּת
 — אִישׁ כְּמוֹנֵי בַעַל מְדֻרְגָה וּבַעַל הַשְּׂגָה כְּזוֹ, יְבוֹא וַיַּעֲבֹר, רַחֲמָנָא
 לְצִלָּן, יְרִידוֹת וְנִפְלוֹת כְּאִלוֹ?! יַעֲשֶׂה טְעִיּוֹת כְּאִלוֹ?! וְזֶה מְשַׁבְּרוֹ
 לְגַמְרֵי, וְנוֹפֵל לְיֵאוּשׁ וְדַכְאוֹן הַנֶּפֶשׁ, עַד שֶׁהוּא תָּמִיד עֲצוּב. וְכֵן זֶה
 הוּא מְגֵאוּת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן. וְעַל-כֵּן הַעֲקָר לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֱמֵת,
 כְּאֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן י'): עֲצָה הֵיעוּצָה לְבַעַל
 גְּאֻהָ שֶׁהוּא עֲבוּדָה זָרָה — לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֱמֵת, וְעַל יָדוֹ יִשְׁבֵּר
 אֶת גְּאוּתוֹ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן רְאוּי לָנוּ לְשַׁמַּח מְאֹד עַל נַעַם חֲלָקְנוּ,
 אֲשֶׁר בְּנַחַל שָׁם גּוֹרְלָנוּ. וְרְאוּי לָנוּ לְשַׁקֵּד מְאֹד מְאֹד בְּכָל יוֹם בְּסִפְרֵי
 רַבֵּנוּ ז"ל, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְהִטְהַר מִהַגְּאֻהָ הַטְּמוּנָה בְּנוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
 נִזְכָּה לְזַכֵּךְ אֶת הַמַּחֲזִין. וְצָרִיךְ שְׂתַדַּע, שְׂמַבְאָר בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק
 א', סִימָן א', שֶׁהַתּוֹרָה, יֵשׁ בָּהּ שְׁתֵּי בְּחִינּוֹת — לְרַפְּאוֹת אֶת הַמְּשַׁגְּעִים
 שְׂמוֹת וְקַמִּיעוֹת וּמְקַלּוֹת. וְעֵינֵי בִּ"שְׂפַת הַנַּחַל" עַל זֶה, כִּי כְּשֶׁעוֹשֶׂה
 הַזְּקוֹת בְּמִזִּיד, צְרִיכִים לְהַכּוֹתוֹ בְּמַקְל, וְאִם הוּא סֵתֵם מְטַרְךָ, רַחֲמָנָא
 לְצִלָּן, צְרִיכִים לְשִׁים עֲלָיו שְׂמוֹת וְקַמִּיעוֹת. וְעַל-כֵּן מַה טוֹב וּמַה נָּעִים,
 אִם יְכוּל לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מִשְׁנִיּוֹת כְּסֻדְרָן, וְאֶפְלוּ הָאֱמִירָה מְסַגְּלַת מְאֹד,
 כִּי הוּי"ו הַזֶּה, שֶׁהוּא צְרִיף מְקַל, שְׂמַעֲתִי מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוּמָנוּ, שְׂזָה סוֹכֵב
 עַל שְׂשֵׁה סֻדְרֵי מְשֻׁנָּה, שְׂיֵשׁ בְּכַחַם לְרַפְּאוֹת וּלְשַׁבֵּר וּלְהַכְנִיעַ אֶת הַרְעַ
 מְהָאָדָם. וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי הַשׁוֹקֵד הַרְבֵּה בְּאֱמִירַת הַמְּשֻׁנִּיּוֹת. וְהַבֵּית-יוֹסֵף
 זָכָה לְמַגִּיד מִהַשְּׂמִים בְּזָכוֹת רַבּוּי לְמוֹד מִשְׁנִיּוֹת, כְּמוֹכָא הַרְבֵּה בְּסִפְרֵ
 "מַגִּיד מִישְׁרִים", אִיף שֶׁהַמַּגִּיד כָּא אֵלָיו אַחֲרֵי שֶׁהַתְּמִיד בְּלַמּוֹד
 מִשְׁנִיּוֹת בְּתִשׁוּקָה עֲצוּמָה. וְהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ יִשְׁלַח רְפוּאָה לְכָל חוֹלֵי
 יִשְׂרָאֵל, וּבְתוֹכָם לְאַחֲיָךְ הַיְקָר, גְּרוֹ יְאִיר, וַיֵּשׁ לִי רַחֲמָנוֹת גְּדוֹלָה עֲלָיו.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

רס אֲשֶׁר ג' ריז בְּנַחַל
ג' ריז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה לִיחִיד נַפְשִׁי, וְתִיק וְחִסִּיד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... נִרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנַצַּח.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וְגַם הַמְּעוֹת לְהַדְפָּסָה — אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֶי
חֻלְקֶיךָ.

וְהִנֵּה לֹא טוֹבָה בְּעֵינַי הַנְּהַגְתְּךָ, שְׂכַתְבְּתָּ שְׂאֵתָה תְּמִיד מִתְּעַצֵּל
בְּכָל עֲנָן, כִּי צָרִיךָ שְׂתַדַּע, כִּי הַעֲצָלוּת הִיא מְדָה רַעָה, וְהִיא עָקֵר
נְשִׁיכַת הַנֶּחֱשׁ שְׁנוֹשֵׁף אֶת הָאָדָם (עֵינִי לְקוֹטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קפ"ט),
וְהַעֲצָלוּת מִמְּשִׁיכָה אֶת הָאָדָם תְּמִיד אֶל הַשְּׁנָה, כְּמוֹ לְהַפּוֹךְ —
שְׁהִזְרִיזוֹת מְסִירָה אֶת הַשְּׁנָה, וּמְחִיָּה אֶת הַמַּחֲזִין (עֵינִי סִפְרֵ-הַמַּדּוּת, אוֹת
עֲצָלוּת, סִימָן ב'). וּבְאֵמַת כָּל עֲנָן הַעֲצָלוּת שְׁנוֹפְלֵת עַל הָאָדָם, זֶה בָּא
מִחֲמַת הַחֲטָאִים, עַד שְׁנִדְמָה לוֹ, כִּי אֲבָד מְנוּס מִמֶּנּוּ, וְעַל-כֵּן הוּא
מִתְּעַצֵּל, כִּי מָה יֵשׁ לוֹ כְּבָר לְהַפְסִיד בְּזֵה הָעוֹלָם?! מֵאֲחַר שְׂכַבְר
אֲבָד הַכֹּל, לְפִי דַעְתּוֹ. וְזֶה שְׂאָמַר רַבֵּנוּ ו'ל (שֵׁם אוֹת תְּשׁוּבָה, סִימָן סא):
עַל-יָדֵי הַעֲצָלוּת נִדְמָה לְאָדָם שְׁנִסְתָּר מִמֶּנּוּ דֶרֶךְ הַתְּשׁוּבָה; כִּי
הַעֲצָלוּת מְכַנְּסָה בְּאָדָם מְרִירוֹת וַיֵּאוֹשׁ וְדִכְאוֹן הַנֶּפֶשׁ, עַד שְׁנִדְמָה
לוֹ, כִּי אֲבָד מְנוּס מִמֶּנּוּ. וְעַל-כֵּן רָאָה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת
שְׁבַעֲוֹלָם לְשִׂמַח עֲצָמָךְ. וְלִמְעַן הַשֵּׁם, בְּרַח לְךָ מֵעֲצָלוּת, וְאֵל תִּשָּׁב
רִיק אֲפִלּוֹ רַגַע אֶחָד — אוֹ תִלְמַד, אוֹ תִתְפַּלֵּל, אוֹ תֹאכַל, אוֹ תִישָׁן,
אוֹ תַעֲסֵק בְּאִיזָה עֵסֶק, אֲפִלּוֹ לְנִקּוֹת הַבַּיִת וְכוּ' וְכַדוּמָה, רַק לֹא לִישָׁב
רִיק, כִּי הַבִּטְלָה מְבִיאָה לִיָּדֵי שְׁעֵמוֹם (כְּתוּבוֹת נ"ט); וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲזֹר
לְךָ לְצֵאת מִמֶּדָה מְגִנָּה זוֹ. וְמָה טוֹב וְמָה נְעִים אִם תִּרְגִּיל עֲצָמְךָ
לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל
רַעְהוֹ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, כִּי עֲנִין זֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל, וְאֲשֶׁרֶי מִי שְׂמִרְגִיל
אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ. וּבְזֵה לְעוֹלָם לֹא יִהְיֶה בְטֹל, כִּי בְכָל
מְקוֹם שֶׁרַק יִלְךְ בְּזֵה הָעוֹלָם, יִהְיֶה רְגִיל לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְמָה
שְׂאֲחֵרִים צוֹחֲקִים מְעַנִּין תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, זֶה בָּא מִכְּפִירוֹת
וְאִפְיֻקוּרְסוֹת שְׁנוֹכְנְסָה בָהֶם; כִּי הַמְּאֲמִין, שְׂאִין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלֻעְדֵי

אֲשֶׁר   ג' ריח   בְּנַחַל   רסא

יתְבַרְךָ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֶלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, לְעוֹלָם יְהִיָּה
מְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַרְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' ריח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַרְךָ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם רַב לִיְדִידֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

מְכַתְּבֶךָ לְנִכוּן קְבֻלָּתִי, וְגִדְל שְׂמֵחָתִי שִׁישׁ לִי, שְׁתַּהַלֵּה לְאֵל,
עֲבַרְתָּ אֶת הַסִּפְנָה, וְהַשֵּׁם יִתְבַרְךָ מַחֲיָה אוֹתְךָ, וּתְהַלֵּה לְאֵל, אַתָּה
מְבַרְיָא מִיּוֹם לְיוֹם. יַעֲזוֹר הַשֵּׁם יִתְבַרְךָ, שְׁתַּהַיֵּה לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה
בְּקָרוֹב. וְזָכַר מְאֹמְרָם ז"ל (נְדָרִים מ.א.): אֵין הַחוּלָה עוֹמֵד מִחֲלִיו, אֶלָּא
אִם-כֵּן מוֹחֲלִין לוֹ כָּל עוֹנוֹתָיו, עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן קוּה קוּיָתִי, שְׁתַּהַלֵּה
לְאֵל, כֵּן יִקָּיֵם אֶצְלֶךָ, תַּהַיֵּה לְךָ סְלִיחַת וּמַחֲלִילַת עוֹנוֹת, וּתְזַכֶּה
לְרְפוּאָה שְׁלֵמָה. הָעֵקֶר תִּרְאֶה לְמַסֵּר אֶת עֲצָמְךָ תָּמִיד לְפָנָיו יִתְבַרְךָ,
וּתְרַבֶּה לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַרְךָ בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בְּהַ, וּבְזְכוּת זֶה תְזַכֶּה
לְרְפוּאָה שְׁלֵמָה. כְּמֵאֹמְרָם ז"ל (רֵאשׁ הַשָּׁנָה כ.ט.): בְּזִמְן שִׁישְׂרָאֵל
מִסְתַּכְּלִין כָּלִפִּי מַעֲלָה, וּמִשְׁעַבְדִּין אֶת לְבָבָם לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׂמִים —
הֵיוּ מִתְרַפְּאִים, עֵינֵי שָׁם.

וְהִנֵּה אוֹדוֹת שְׂאֵלְתְךָ בְּעֵינֵי סְעֵדַת הוֹדָאָה, תִּדַע, שְׁחַכְמִינוּ
הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (בְּרִכּוֹת נד.): אַרְבַּעַה צְרִיכִים לְהוֹדוֹת, וְאֶחָד מֵהֶם
הוּא חוּלָה וְנִתְרַפָּא. עַל-כֵּן בְּוִדְאֵי עֲלִיךָ לְבָרְךָ, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם,
כְּשֶׁתִּצָּא מִבֵּית הַחוּלִים "בְּרִפְתָּ הַגּוֹמֵל" כְּדִינוֹ. וְאוֹדוֹת מֵה שְׂאֵתָה
שׂוֹאֵל לַעֲשׂוֹת סְעֵדַת הוֹדָאָה לְעֵלוּי נְשִׁמַּת הוֹשֵׁעַ בֶּן בְּאֵרִי, וְגַם אַתָּה
שׂוֹאֵל הַמְקוֹר לְזֶה. הִנֵּה בְּאֵמַת עֵינֵי זֶה הוּא רַק דְרָךְ קְבֻלָּה, שְׁכַף
מְקַבֵּל בֵּין אַחֲיֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי אַחַר שְׁהַבְרִיא,
לַעֲשׂוֹת הַסְּעֵדָה לְעֵלוּי נְשִׁמַּת הַנֶּל. אַךְ מְצֵאתִי בַּסֵּפֶר "לְקוּטֵי תוֹרָה"
מִהַצְדִּיק מוֹרְנוּ הָרַב רַבְּנוּ יִצְחָק אֵיזִיק מְזִידִיטְשׁוֹב ז"ל, בְּפִרְשַׁת

אָמַר, שֶׁהוּא אוֹמֵר לֹא לְעֵלוּי נִשְׁמַת הוֹשֵׁעַ, אֶלָּא לְעֵלוּי נִשְׁמַת בְּאָרִי, וְהוּא מְבִיא, שֶׁהַקְּבֵלָה הַזֹּאת הִיא מִהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ. וּמַחֲמַת שְׂאִין הַסֵּפֶר מְצוּי כָּל-כֶּף, אִמְרָתִי לְהַעֲתִיק לָךְ אֵת כָּל הַעֲנִנִן, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ בְּפִרְשַׁת אָמַר: וְהִנֵּה שְׁמַעְתִּי בְשֵׁם הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב זַ"ל, שֶׁאִמַר בְּדֶרֶךְ סִגְלָה עַל מִי שֶׁצָּרִיךְ רְפוּאָה, שֶׁיִּקְבַּל עַל עֲצֻמוֹ כְּשִׁיתְרַפָּא, לַעֲשׂוֹת סְעֻדַת הַהוֹדָאָה בְּיוֹם שְׁלִישִׁי בַשָּׁבוּעַ הָרִאשׁוֹן, כְּשִׁיעֲזֹר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְרְפוּאָה, יַעֲשֶׂה סְעֻדַת הוֹדָאָה לְשֵׁם נִשְׁמַת בְּאָרִי הַנְּבִיא, וּבִיעַת הַקְּבֵלָה שֶׁל הַסְּעֻדַת הוֹדָאָה, יֹאמַר שְׁנֵי הַפְּסוּקִים שֶׁהַתְּנַבָּא בְּאָרִי הַנְּבִיא, וְהֵם בִּישְׁעִיהָ (קִפִּיטֵל ח, פְּסוּקִים: יט, כ): "וְכִי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם דְּרָשׁוּ אֶל הָאֲבוֹת וְאֶל הַיְדְּעוֹנִים הַמְּצַפְצָפִים וְהַמְּהַגִּים, הֲלֹא עִם אֵל אֶלְקֵינוּ יְדַרְשׁ בְּעַד הַחַיִּים אֶל הַמֵּתִים לְתוֹרָה וּלְתַעֲוִדָה, אִם לֹא יֹאמְרוּ כַּדָּבָר הַזֶּה, אֲשֶׁר אֵין לוֹ שְׁחֵר."

וְאֶפְשָׁר לוֹמַר טַעַם הַסִּגְלָה — כִּי אֵיתָא בְּיִלְקוּט (הוֹשֵׁעַ א'): "דְּבַר ה' אֲשֶׁר הָיָה אֶל הוֹשֵׁעַ בֶּן בְּאָרִי", וְכַתוּב בְּאָרְה בְּנוֹ, לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ בְּאָרְה? שֶׁהָיָה בְּאָרְה שֶׁל תוֹרָה. וְלָמָּה מֵת בְּגוֹלָה? בְּשִׁבִיל שְׁיִחְזְרוּ עֲשֶׂרֶת הַשְּׂבָטִים בְּזְכוּתוֹ, וְלָמָּה מֵת מִשֶּׁה בַּמִּדְבָּר? בְּשִׁבִיל שְׁיִחְזְרוּ מֵתֵי מִדְּבַר בְּזְכוּתוֹ. וְכֵן הוּא בְּזִהַר (וַיִּקְרָא קִיג): בַּמִּדְּרָשׁ הַנֶּעְלָם, "הַקִּיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עַפְרָה" (ישְׁעִיָה כו, יט) — אֵלוֹ הַמֵּתִים שֶׁבַּמִּדְבָּר, דָּאֵמַר ר' יוֹחָנָן, לְמָה מֵת מִשֶּׁה בְּחוּץ-לְאָרֶץ? לְהִרְאוֹת לְכָל בְּאֵי עוֹלָם, כְּשֵׁם שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַחֲיוֹת לְמִשְׁה, כֶּף עֲתִיד לְהַחֲיוֹת לְדוֹרוֹ, שֶׁהֵם קָבְלוּ הַתוֹרָה, עֵינֵי שָׁם; וּבְזִהַר הַקְּדוֹשׁ, פְּרִשַׁת תְּרוּמָה (קנו). מִפְּרִשׁ גַּם-כֶּן כֶּן; וּבְזִהַר חֲקַת (קפא): וְדָא הוּא רְזָא, דְּכַתִּיב (דְּבָרִים לא, טז): "הִנֵּךְ שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ וְקָם", אַף-עַל-גַּב דְּתַתְּכַנִּישׁ הִנֵּךְ קָיָם לְאַנְהָרָא לְסִיְהָרָא, כֶּף הוּא מִשְׁה, עֵינֵי שָׁם; וּבְזִהַר כִּי תִצֵּא (רפ), עֵינֵי שָׁם, וְהוּא כַּמִּפְּרִשׁ בְּיִלְקוּט.

אֲמַנָּם צָרִיךְ לְהַבִּין הָא פִּרְשׁ רַש"י בִּישְׁעִיהָ בַּפְּסוּק: "וְכִי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם הִנ"ל, אָמַר ר' סִימוֹן, בְּאָרְה אָבִיו שֶׁל הוֹשֵׁעַ בֶּן בְּאָרְה נָבֵא

ר' וְזֶה הוּא הַסּוּד שְׁכַתוֹב: "הִנֵּךְ שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ וְקָם", אֶפְלוּ שְׁתַּאֲסֵף הִנֵּךְ קָם לְהֵאִיר לְלִבְנָה.

שְׁנֵי מִקְרָאוֹת הַלָּלוּ, וְלֹא הָיָה בָּהֶם כְּדֵי סֵפֶר וְנִטְפְּלוּ בִישְׁעָהּ, וְנִבְּא אוֹתָם לְגִלוֹת עֲשָׂרַת הַשְּׂבָטִים וְכוּ': לְרֵאוּבֵנִי וְלַגָּדִי, וְהִגְלוּהוּ עִמָּהֶם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "בְּאֶרֶץ בְּנוֹ נִשְׂיָא לְרֵאוּבֵנִי" וְכוּ' (דְּבָרֵי-הַיָּמִים-א, ה, ו), וְנִמְצָא אִינוּ מוּבָן הִלְקוּט הַנִּזְכָּר, לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ בְּאֶרֶץ? שְׁהָיָה בְּאֶרֶץ שֶׁל תּוֹרָה, הָא לֹא נִבְּא אֶלָּא שְׁנֵי מִקְרָאוֹת הַלָּלוּ.

אָמְנָם יְדוּעַ בְּזֵהָר (אָמַר צ:): פֶּתַח וְאָמַר "לְתוֹרָה וְלַתְּעוּדָה", מֵאֵן הוּא תּוֹרָה, וּמֵאֵן הוּא תְּעוּדָה? אֶלָּא תּוֹרָה דָּא תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, תְּעוּדָה דָּא תּוֹרָה שְׂבַע־לִפְּהָ, תּוֹרָה שְׂבַע־לִפְּהָ לֹא שְׂרִיָּא בְּאַתְרַּ פְּגִימִים, דְּהָא עַל תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב אֶתְבְּנִי כְּתִיב (ישְׁעִיָּה ת, טז): "צוֹר תְּעוּדָה חֲתוּם תּוֹרָה בְּלַמְדִּי", צוֹר תְּעוּדָה דָּא תּוֹרָה שְׂבַע־לִפְּהָ, בְּגִין דְּתַמְנָן אֶתְדַּר צְרוּרָה דְּחִי, וּבְתְּעוּדָה אֶתְקַשֶּׁר קִשְׁרָא דְּחִי דְּלַעֲיָלָא לְמַהֲוִי כְּלָא חַד, וּמִתַּמְנָן לְתַתָּא אֶתְפָּרְשָׁן אוּרְחִין וּשְׂבִילִין, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב: "וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רְאשִׁים" וְכוּ', חֲתָם תּוֹרָה בְּלַמְדִּי חֲתִימָא דְּאוּרִייתָא דְּאִיְהִי תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, בְּאֵן אֶתְר? בְּלַמְדִּי אֵלִין נְבִיאִי^ש, עֵינִ שָׁם.

וּמוּבָן הַמֵּאֲמַר בְּדֶרֶךְ כָּלֵל; צוֹר תְּעוּדָה מְלָכוֹת נּוֹקְבָא דְּזַעִיר אֲנִפִין, תּוֹרָה שְׂבַע־לִפְּהָ נִקְרָאת צוּר, לְשׁוֹן צְרוּרָא דְּחִי יְסוּדִי זַעִיר וְנוֹקְבִיָּה, מִמִּתִּיק שָׁם אֱלֻקִּים בְּהִי"ן עִם הַכּוֹלָל, בְּגִימְטְרִיָּה צוּר כִּידוּעַ, וְסוּד תְּעוּדָה אוֹתִיוֹת עֵדוֹת, דְּעוֹת, כְּטַעַם "וְעֵדוֹתֵי זֶה אֲלַמְּדֶם", וְכַמְבָּאָר בְּזֵהָר פְּקוּדֵי (רַכָּא:): מֵאֵן עֵדוֹת, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (תְּהִלִּים קכב, ד): "שְׂבָטֵי יְהוָה עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל", כְּגוֹנָא דָּא "עֵדוֹת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ" עֵדוֹת שָׁם יְהוָה וְכוּ', עֵינִ שָׁם.

וְזֵה שְׂכָתוּב וּבְתְּעוּדָה אֶתְקַשֶּׁר קִשְׁרָא דְּחִי דְּלַעֲיָלָא, רְצָה לּוֹמַר

(ש) פֶּתַח וְאָמַר: "לְתוֹרָה וְלַתְּעוּדָה", מַהִי תּוֹרָה וּמַהִי תְּעוּדָה? אֶלָּא תּוֹרָה — זֶה תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, תְּעוּדָה — תּוֹרָה שְׂבַע־לִפְּהָ. תּוֹרָה שְׂבַע־לִפְּהָ אֵינָה שׁוּרָה בְּמָקוֹם פְּגוּם, שְׁהָרִי עַל תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב הִיא נְבִיטִית, כְּתוּב: "צוֹר תְּעוּדָה חֲתוּם תּוֹרָה בְּלַמְדִּי", צוֹר תְּעוּדָה — זֶה תּוֹרָה שְׂבַע־לִפְּהָ, בְּגִלְלִ שְׁשָׁם דְּר צְרוּר הַחִיִּים, וּבְתְּעוּדָה מִתְקַשֶּׁר קִשְׁר הַחִיִּים, שְׁיָהִי הַכֵּל אֶתְר, וּמִשָּׁם וּלְמִטָּה מִתְפָּרְשִׁים דְּרָכִים וּשְׂבִילִים, זֶה מַה שְׂכָתוּב: "וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רְאשִׁים". וְכֵן "חֲתוּם תּוֹרָה בְּלַמְדִּי", חֲתִימָה שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁהִיא תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, בְּאִיזָה מְקוֹם? בְּלַמְדִּי — אֵלוֹ הֵם הַנְּבִיאִים.

המחין מאירין בַּחֲסֵד גְבוּרָה תְּפַאֲרֵת, וּמִשֵּׁם לְנִצַּח הוּד יְסוּד מְלָכוּת
 דִּיקָא לְמַהוּי כְּלָא חַד, מוֹרָה יְחוּד אָבָא וְאִמָּא וְזַעִיר וְנוֹקְבִיָּה מְלַבִּישׁ
 לְסוּד אַרְיָךְ אֲנַפִּין "יּוֹם אֶחָד הוּא יוֹדַע לֵה" (זְכָרְיָה יד, ז). וּמוֹבְן
 וּמִתְמָן לְתַתָּא, בְּבַחֲיִנַת עוֹלָם הַבְּרִיאָה, כְּמִבְאָר בְּזִהַר (וַיִּקְהַל דָּף ר'),
 וּמוֹבְן "חֲתוּם תוֹרָה בְּלִמְדֵי", יְסוּד אָבָא וְאִמָּא נִקְרְאִים תוֹרָה
 שְׂבַכְתָּב, וּמִתְפַּשְׁטִים הַמְּחִין דְּזַעִיר אֲנַפִּין בְּלָבוּשׁ נִצַּח, הוּד, יְסוּד
 דְּאָבָא וְאִמָּא תוֹרָה שְׂבַכְתָּב, בְּאֵן אֶתְר, בְּלִמְדֵי נְבִיאֵי קְשׁוּט סוּדָם
 כְּטַעַם "וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה'", סוּד נִצַּח הוּד יְסוּד הַנוֹבְעִים מִתְרִין
 מְזִלִין קְדִישִׁין, נוֹצֵר חֲסֵד וְנִקְהָ, כְּמִבְאָר בְּשַׁעַת הַלְדָּת אַרְיָךְ אֲנַפִּין
 וְזָכַר וְנוֹקְבָא פָּרַק ה' (בְּעֵץ חַיִּים), עֵינֵן שָׁם סוּדָם.

וּנְמַצָּא בְּזִהַר מוֹבְן הַיְלָקוּט הַנּוֹזְכֵר הוֹשַׁע בֶּן בְּאָרִי, וּכְתִיב בְּאִרְה
 בְּנוֹ, לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ בְּאִרְה? שְׁהִיָּה בְּאִרְה שְׁל תוֹרָה, סוּד תוֹרָה
 שְׂבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה מוֹרָה שְׁנֵי הַפְּסוּקִים שְׁלָא הִיָּה בְּהֵם כְּדִי
 סִפֹּר, וְנִטְפְּלוּ בִישַׁעִיָּה: "וְכִי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם" וְגו' "הֲלוֹא עִם אֵל
 אֶלְקִינוּ יִדְרֵשׁ בְּעַד הַחַיִּים" וְגו', עֵינֵן פְּרוּשׁ רַש"י. וּמוֹבְן בְּכַח הַתוֹרָה
 שְׂנִקְרָאת חַיִּים, "וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֶּן", "עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים
 בָּהּ". וְסוּד "לְתוֹרָה וְלַתְּעוּדָה" וְגו' מוֹבְן כְּנִזְכָּר תוֹרָה שְׂבַכְתָּב וְתוֹרָה
 שְׂבַעַל פֶּה, וְזֵהוּ בְּאִרְה שְׁל תוֹרָה, כְּטַעַם הוֹאִיל מִשֵּׁה בְּאִרְ אֶת
 הַתוֹרָה הַזֹּאת, לֵאמֹר סוּד תוֹרָה שְׂבַכְתָּב, כְּלָל הַזַּעִיר אֲנַפִּין הַיּוֹצֵא
 מִבְּטֵן אִמָּא, בְּכַח אוֹר הַחֲכָמָה, אָבָא עֲלָאָה, וְעִמּוֹ סוּד תוֹרָה
 שְׂבַעַל-פֶּה נִקְרָאת הַזֹּאת לֵאמֹר כִּידוּעַ.

וּנְמַצָּא מוֹבְנַת הַסְּגֻלָּה שְׁל הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ עַל מִי
 שְׂצָרִיךְ רְפוּאָה כְּנִזְכָּר, הֵינּוּ בְּכַח הַתוֹרָה שְׂבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה
 שְׂמִרְמֹזֹת בְּשְׁנֵי הַכְּתוּבִים הַנּוֹזְכֵרִים, קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוֹרִייתָא
 וַיִּשְׂרָאֵל חַד הוּא. וְזֵהוּ שְׂיִאמֵר לְשֵׁם נִשְׁמַת בְּאִרְי הַנְּבִיא.

וּמוֹבְן סוּד הַגְּמָרָא (בְּרִכוֹת נד:): וְתִרִין מִינֵיהּ רַבְּנָן, שְׂנַאֲמַר:
 "וּבְמוֹשֵׁב זְקָנִים יְהַלְלוּהוּ" (תְּהִלִּים קז, לב) סוּד (מְשַׁלִּי ד, ה): "קִנְיָה
 חֲכָמָה קִנְיָה בִינָה", כְּטַעַם (דְּבָרִים לב, ז): "זְקִנְיָךְ וַיֹּאמְרוּ לָךְ", הֵם
 מִשֵּׁה רַבְּנּוּ וּבְאִרְה הַנְּבִיא שְׁהֵם בְּחוּץ לְאֶרֶץ כְּנִזְכָּר, מִשֵּׁה הוּא בְּשַׁבָּט

גֵּד, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב (דְּבָרִים לג, כא): "וַיֵּרָא רֵאשִׁית לוֹ כִּי שָׁם חֻלְקָת מַחֻקֵּק סִפּוּן וְגו', הוּא מִשֶּׁה, כְּמוֹ שִׁפְרֵשׁ רִשׁ"י וְהוּא בְּסִפְרֵי, סִפּוּן — אוֹתָהּ חֻלְקָה סִפּוּנָה וְטִמּוּנָה מִכָּל בְּרִיָּה וְכו'. וּמוּבָן בְּאַרְהֵ הַנְּבִיא בְּאַרְהֵ בְנוֹ וְכו', הוּא נְשִׂיא לְרֵאוּבֵנִי, וְהֵם הַשְּׁנַי זְקֵנִים בְּכֻלָּל עֲשָׂרָה כְּנָגֵד י"ב שְׁבָטִים; בְּזִכּוֹת מִשֶּׁה עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַחֲיוֹת לְדוֹרוֹ כְּנִזְכָּר, וּבְזִכּוֹת בְּאַרְהֵ כְּנִזְכָּר, וּמִקְשָׁה הַגְּמָרָא וְאִימָא ב', עֲשָׂרָה שָׁאָר עֲמָא וְתַרֵּי רַבָּנָן, רְצָה לוֹמַר, כְּנָגֵד י"ב שְׁבָטֵי י"ה יִהְיֶה הַגְּאֻלָּה וְהַרְפוּאָה 'קִשְׂיָא', רוּמּוֹת לְעֲתִיד לָבוֹא, הַגְּאֻלָּה שְׁלֵמָה וְהַרְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל יִשְׂרָאֵל.

נִמְצִינוּ לְמַדִּין לְתַרְזַן קִשְׂיָא הַנ"ל, לָמָּה פְתִיב דְּוָקָא אֲצֵל מִי שְׁהִיָּה חוּלָה וְנִתְרַפָּא, "יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּרְפְּאֵם" וְכו' "וַיִּזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה" וְכו', הָא כָּל אַרְבַּעַה צְרִיכִים לְהוֹדוֹת. וּבְאֵמַת בְּפִשְׁטוֹת לָא קִשְׂיָא כְּמַבְאָר בְּגִמְרָא (ראש השנה טז): ר' יוסי אומר, אדם נדון בכל יום, שְׁנֵאמַר: "וּתְפַקְדְּנוּ לְבִקְרִים" וְכו', אָמַר רַב חֲסֵדָא טַעְמִיהָ דְר' יוֹסִי מִהֲכָא (מְלָכִים-א ח, נט): "לְעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט עֲבָדוֹ וּמִשְׁפָּט עֲמוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ" וְכו', אָמַר ר' יוֹסֵף כְּמָאן מְצַלִּינָן הָאִידְנָא אַקְצִירֵי וְאִמְרִיעֵי כְּמָאן כְּר' יוֹסִיָּת וּפְרֵשׁ רִשׁ"י: קְצִירֵי חוּלִים, מְרִיעֵי תַלְמִידֵי חֻכְמִים, שְׁהֵן תְּשׁוּשֵׁי כַח כְּר' יוֹסִי, דְאָמַר אָדָם נִדוֹן בְּכָל יוֹם, וַיִּתְפַּלֵּל שְׂדִידוֹנוֹ אוֹתוֹ לְזִכּוֹת וְכו'. נִמְצָא מוּבָן הַטַּעַם הַנֶּאמָר אֲצֵל חוּלָה שְׁנִתְרַפָּא "וַיִּזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה וַיִּסְפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה", מִסוּד הַתְּפָאֶרֶת וְהַדְּעַת וּבְפִנְיָמִיּוֹת סוּד הַכֶּתֶר כְּנ"ל, וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ לְכָל אַרְבַּע שְׁצִרִיכִים לְהוֹדוֹת וּבְסוּד תוֹדָה הַד' מִיַּנִּי לָחֵם בְּקִרְבָּן תוֹדָה, חֲלוֹת רְקִיקִין רְבִיכָה וְלָחֵם חֲמֵץ, כְּנָגֵד יו"ד שֶׁל ה' אַחֲרוֹנָה שְׁבַשֵּׁם, סוּד חֲלוֹת, שְׁשָׁם סוּד הַחֲלָה, וְסוּד רְקִיקִין כְּנָגֵד יו"ד שֶׁל ה"י רֵאשׁוֹנָה שְׁבַשֵּׁם, רְבוּכָה אֶתּוֹן בְּרוּכָה, וְלָחֵם חֲמֵץ נָגֵד יו"ד שְׁבַשֵּׁם, וְשָׁם אֵין פְּחַד בְּעוֹלָם אֲצִילוֹת (מְבֹאָר שָׁם לְעֵיל יוֹתֵר בְּאַרְיִכוֹת). וּבִזְהָ נְכַלָּל תְּרוּץ הַגְּמָרָא: אַבְיֵי אָמַר וְצָרִיף לְאוֹדוּיֵי קַמִּי עֲשָׂרָה, דְּכִתִּיב: "וַיְרוּמְמָהוּ בְּקַהֲל־עַם", וְתַרְזִין מְנִייהוּ רַבָּנָן, שְׁנֵאמַר:

(ת כמו מי אנו סוכרים שאנו מתפללים על החולים? כמי? כר' יוסי.)

"ובמושב זקנים יהללוהו", סוד משה תורה שבכתב, ותורה שבעל-פה בארה הנביא, כמבאר לעיל היטב בסוד (קדושין לב.): זקן קנה חכמה, "ובקנה בינה", כמה דאת אמר: "זקניך ויאמרו לך", עד כאן לשונו.

הדורש שלומך...

ג' ריט.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר פי תשא ה'תש"ם.

שלום וברכה לידיד נפשי, הבחור היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך אשר בו אתה כותב את מרירות לבך וממה שעובר עליך בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, לנכון קבלתי. והנה להשיבך — יקצרו המון יריעות, ובפרטיות כי כבר הארכתי בזה בהרבה מכתבים שנדפסו בחלקי "אשר בנחל" — קחהו משם. ובאמת צריך שתדע, שבצעונוותינו הרבים, החטא המר הזה נפרץ מאד — בין הבחורים וכו', ועל-כן עלינו להפיץ ספרי רבנו ז"ל ביותר בין בני הנעורים, המתזקים ומאמצים את נפש ההוגה בהם; כי חטא פגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, מכניס באדם דכאון נפש מאד, ומי שעובר על החטא הזה, על-ידי-זה בא לידי עצבות ומרירות גדולה. וספרי רבנו ז"ל מכניסים תקוה טובה בלב האדם, ומקרבים אותו להשם יתברך. ועל-כן צריכים להפיץ ספרי רבנו ז"ל ביותר עכשו, ובפרטיות בין בני הנעורים. ובאמת אל תכתב דברים כאלו, שאתה יחידי בענין המר הזה שעובר עליך, כי בעוונותינו הרבים, אני מקבל המון מכתבים מבני הנעורים מה שעובר עליהם וכו', וההכרח להשיבם ולחזקם ולאמצם בשבעה משיבי נפש, כי

כֵּן הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל — לְהַחֲיוֹת נַפְשוֹת הַשְּׁבוּרִים, וּלְקַרְבֵּם אֵלָיו יְתִבְרֵךְ. וְתֹאמִין לִי, שְׂרָאוֹי לָנוּ לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמָנוּ עַל נֶעַם חֲלָקְנוּ אֲשֶׁר בַּנְחַל שָׁם גּוֹרְלָנוּ, וְסִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל חֲשׁוּבִים בְּעֵינֵינוּ, וְתִהְיֶה לָּאֵל, אֵין אָנוּ מִתְלוֹצְצִים מֵהֶם, וְאִף שְׂאֲחָרִים מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ אֵינָם מַחֲיִים עֲצָמָם בְּזֶה, וּמְכַל שְׂכָן שְׂאֲחָרִים יֵשׁ לָהֶם טְעָנוֹת, לְמָה אָנִי מַגְדִּיל כָּל-כֶּף אֶת רַבֵּנוּ ז"ל וְכוּ', מַה בְּכֶף, מַה לִּי וְעִמָּהֶם?! רַבֵּנוּ ז"ל הוּא חַיּוֹתָנוּ, רַבֵּנוּ ז"ל הוּא נַחֲמָתָנוּ, רַבֵּנוּ ז"ל הוּא תִקְוַתָנוּ, אֲשֶׁרֵינוּ מַה טוֹב חֲלָקְנוּ וּמַה נְעִים גּוֹרְלָנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' רב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתִבְרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה לְאַבְרָהָם אָב בְּחֻמְכָּה וְרַךְ בְּשָׁנִים, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֻמְכָּה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גַּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה.

אִוֹדוֹת מַה שְּׁעוֹבֵר עַל אֲשֶׁתְּךָ עֲכָשׁוּ צְרוּת וְיִסוּרִים מְקֻשּׁוֹי לְדָה; חֲמֻדַּת לְבָבִי! הַשֵּׁם יְתִבְרֵךְ יַעֲזֹר, וְיִמְתְּקוּ מִמֶּנָּה הַדֵּינִים, וְתוֹלִיד בְּשִׁעָה טוֹבָה וּמְצַלַּחַת.

וְהִנֵּה כְּשֶׁאַבְרָהָם הוֹלֵךְ עִם אִשְׁתּוֹ לְבֵית-הַחֹלִים אִוֹדוֹת הוֹלְדָה, תִּכְף-וּמָיִד כְּשֶׁאִשְׁתּוֹ נִכְנָסַת לְבֵית-הַחֹלִים יִתְחִיל הַבְּעַל לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֲלָק א', סִימָן ב', הַמְדַבֵּרַת מֵהוֹלְדָה בְּנִקְל, וְכִשְׁיִסִּים יֹאמֵר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מִלִּקוּטֵי-תְפִלוֹת, וּלְבִסוּף יֹאמֵר "מִזְמוֹר לְתוֹדָה" פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, וּבְכָל פֶּעַם כְּשִׁיגְמֹר, יִבְקֹשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יְתִבְרֵךְ, שְׂיִפְתַּח אֶת רַחֵם אִשְׁתּוֹ וְתוֹלִיד בְּנִקְל. וּמַה טוֹב לְכוּן אֶת הַשְּׁמוֹת שְׁבַמְזִמּוֹר זֶה בְּיַחֲוֹד ס"ג: יו"ד, ה"י, וּא"ו, ה"י, וְאִם מִתְאַחֲרַת קֶצֶת הַהוֹלְדָה, יִלְמַד גַּם אֶת הַתּוֹרָה בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֲלָק א', סִימָן קל"ה, וְיֹאמֵר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה בְּלִקוּטֵי-תְפִלוֹת (תְּפִלָּה צט); כִּי בְּסוּף הַתּוֹרָה הַזֶּה רַבֵּנוּ ז"ל מְדַבֵּר מִפְּתִיחַת הַרַחֵם שֶׁל הַמְקַשֶּׁה לִילֵד. הַעֲקָר לֹא לְאַבֵּד אֶת עֲצָמוֹ (שְׁקוֹרִין פֶּאֶרְלִירִין זִיד), חֵס וְשְׁלוֹם; כִּי

רסח   אָשֶׁר   ג' רכא   בַּנְחַל

בַּוְדָאֵי יִהְיֶה הַכֹּל עַל נְכוּן, וּבְכֹל בְּנֵי וּבְנוֹתַי נְהַגְתִּי, שְׁתַּכְּפּוּ-וּמִיד
כְּשֶׁנִּכְנַסְתִּי עִם אִשְׁתִּי לְבֵית-הַחֹלִים, הַתַּחֲלַתִּי לְלַמֵּד הַתּוֹרָה ב',
וְאִמְרַתִּי עָלֶיהָ הַתַּפְּלָה, וְאַחֲר־כֵּן הִרְבֵּה פְעָמִים "מְזֻמּוֹר לְתוֹרָה",
וְהַתְּבוּדָתִי הִרְבֵּה, עַד שֶׁבִשְׂרוּ לִי בַשּׁוֹרָה טוֹבָה, שֶׁנוֹלַד לִי בֶּן אוֹ
בַת (כְּמוֹ שֶׁהָיָה); וְעַל-כֵּן עָשָׂה גַם אֶתָּה כֵּן.

וְהִנֵּה מָה שֶׁבָּאתָ עִכְשָׁו לְסַפֵּר, שֶׁהַחֹלְדָה מִתְאַרְכֶּת מְאֹד, וּכְבָר
יֹתֵר מִ"ב שְׁעוֹת שֶׁהִיא עַל הַמְשָׁבֵר וְכוּ', וַיֵּשׁ לָהּ יְסוּרִים עֲצוּמִים,
רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, תִּרְאֶה לִילָף תַּכְּפּוּ-וּמִיד לְמַקְוָה, שֶׁהוּא סוּד הַבִּינָה,
שְׁשֵׁם מְאִיר שֵׁם ס"ג: יו"ד, ה"י, וּא"ו, ה"י; וּכְשֶׁתַּחֲזוֹר — תִּקְרִים
מָה שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת קְשׁוּי לִילָד, סִימָנִים: ד, ז), הִינּוּ
שֶׁתִּלְחַשׁ בְּאֲזָנָה אוֹתִיּוֹת שֶׁל שֵׁם ס"ג, הִינּוּ תֹאמַר בְּאֲזָנָה: יו"ד,
ה"י, וּא"ו, ה"י (כָּל אוֹת בְּפָנַי עֲצָמָה), וְאַחֲר־כֵּן תִּלְחַשׁ בְּאֲזָנָה
אוֹתִיּוֹת פ'א, ו'א'ו, ע'י'ן, ה'א'. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִרְחַם עָלֶיךָ, וְתִרְאֶה
נִפְלְאוֹת, וַיֵּצֵא הַיָּלָד בְּנֶגֶל בְּלִי שׁוּם קְשׁוּי כָּלֵל, וְתִבְשֹׁר לִי בַשּׁוֹרָה
טוֹבָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ג' רכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדִיד נַפְשִׁי,
הָאֲבִרָף הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ
יִגַּן עָלֵינוּ ... גַּר יִאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

מִכְתָּבְךָ לְנִכוּן קִבְּלַתִּי. וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבְךָ הֵיכֵן מִרְמֹז בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ
ז"ל עֲנִינֵן הַיְחוּדִים. הִנֵּה רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רַע"ט)
לְמוֹהַר"נ"ת ז"ל, אַז עֵס אִיז שׁוִינֵן גָּאָר שְׁלַעֲכֵט אִיז מְעַן זִיף גָּאָר
מְבַטְלָא וְשָׂאל אוֹתוֹ מוֹהַר"נ"ת ז"ל: אִיף מְבַטְלִין אֶת עֲצָמוֹ? וְהַשִּׁיב

(א) כְּשֶׁרַע וְמָר לְאָדָם מְאֹד, צְרִיכִים לְבַטֵּל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי.

לו רבנו ז"ל: סוגרין את הפה ואת העינים זה בטול, עין שם; והנה שרש ענין היחודים כבר מבאר באריכות בספרים הקדושים ובפירוש בכתבי האר"ז"ל, וגם זכני השם יתברך לחבור נפלא, ספר "יחוד ה'", שהוא כל שער היחודים מהאר"ז"ל, משלבים בדברי רבנו ז"ל עם פרוש "מקור חכמה" לעבדא ולמעשה, ושם מבאר באר היטב הכל. על-כל-פנים ארשם לך רק קצת; כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך ממש, ועקר עבודת האדם בזה העולם הוא לגלות את ההסתרה מכל דבר, וימצא את אור אלקותו יתברך בכל דבר. ולהפוך — ההסתרות נקראות מצלות ים, שהבעל-דבר מערוב ומסתיר ומכסה את המוח, ועל-ידי-זה האדם נתבלבל, ותכף-ומיד כשנתבלבלת מחשבתו, אז הוא מועד לכל הצרות שבעולם, רחמנא לצלן; כי עקר האדם הוא המח-מחשבה, ועל-כן כשאדם רואה שנתבלבלת דעתו יסגר עיניו ופיו, ויבטל עצמו לגמרי אליו יתברך, ויציר בדעתו את שמותיו יתברך בד' מלואים: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן; יו"ד, ה"י, וי"ו, ה"י; יו"ד, ה"י, וא"ו, ה"י; יו"ד, ה"א; יו"ד, ה"ה, ו"ו, ה"ה; וידוע שכל בחינה היא כלולה מכל הבחינות, ועל-כן גם בשם ע"ב, יש בו הד' יחודים, וכן בשם ס"ג ובשם מ"ה ובשם ב"ן, יש בהם הד' יחודים, ואחר-כך יכול לפרטם לעוד פנטיות וכו' וכו', וכך יבנה בדעתו היכלות ועולמות וכו' וכו', ויעלה מעלה מעלה עד אין סוף, וימשיך על עצמו ערכות, נעימות, זיו, חיות, אלקותו יתברך, וכל מה שישתם עיניו לגמרי מהבלי העולם הזה, ויותר יכלל את עצמו בו יתברך, ויציר את שמות הו"ה לפני עיניו, ויעלה מעלה מעלה, כמו-כן ימשיך על עצמו ערכות, נעימות, זיו, חיות, ידידות נעם אלקותו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו! ותאמין לי, ידידי היקר! אם תתמיד בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ב', ותקיים כל הנאמר שם, בפירוש שמירת הברית ותפלה והתבודדות, תזכה שיפתח מתך ודעתך, ותזכה שיאירו לך השמות של הנוקבא דפרדשקא וכו', עין שם.

הדורש שלומך...

ג' רכב.

בעזרת השם יתברך, ליל ששי לסדר פי תשא ה'תש"ם.

שלום וברכה לידיד נפשי, הבחור החתן, תמים במעלות יקרות,
נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, וגם את המעות שאספת לצדקה בעבור
הדפסה, אשריך ואשרי חלקך, כי זכותך גדולה מאד בזכות הרבים.
ומה שאתה שואל, אם הוא ענין גדול לאסוף צדקה, הנה עין
בשיחות-הר"ן (סימן רנח), שהוכיח אותנו רבנו ז"ל מאד, למה אין
אנו עושים מצוות. ואמר מוהר"נ ז"ל, שהיה נראה מדברי רבנו
ז"ל, שכוננתו, שגלף לקבץ נדבות, ולעסק בגמילות חסדים, עין שם;
הרי שזה היה רצונו של רבנו ז"ל, שגלף לאסוף נדבות וצדקות.
ואמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא ט): גדול המעשה יותר מן
העושה; הינו זה שמזכה אחרים גדול ממה שנותן בעצמו, ואיפה
יש עוד יותר זכות הרבים גדולה ונפלאה בעולם כמצות צדקה
להדפסה, שבזה הוא מזכה את אחרים; כי ספרי רבנו ז"ל מקרבים
את לב ישראל לאביהם שבשמים, ומכניסים תקנה טובה והתחזקות
לנפשות ישראל, ואפלו הכי גרוע בעולם יכול למצא את עצמו
בספרי רבנו ז"ל. ועל-כן אשרי ואשרי מי שהולך לאסוף צדקות
ונדבות בעבור הדפסה, ומזכה את שאר נשמות ישראל, שיהיה להם
חלק בעסק הקדוש והנורא הזה. וצריך שתדע, אהובי, אחי! כי
הבעל-דבר יעשה כל מיני פעולות שבעולם לכסות ולהסתיר
ולהעלים את "אור הצדיק" מן העולם, ועלינו תלמידיו, מנח החוב
למסר את נפשנו לגלותו ולפרסמו בכל העולם כלו. ואף שעובר
עלינו בשביל זה מה שעובר, כי הסמ"ך-מ"ם אינו שותק, ומתלבש
עצמו גם מבפנים... אף מה לעשות?! כל עוד נפשנו באפנו, לא
נתן דמי לו, ונמסר נפשנו ונגלה ונפרסם את דעת רבנו ז"ל בעולם.
ועל-כן עשה מה שתעשה, ותלך לאסוף צדקה, ובזכות זה תושע
בישועה נצחית.

הדורש שלומך...

אָשֶׁר   ג' רכג   בְּנַחֵל   רעא
ג' רכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר פִּי תִשָּׂא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה... נְרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ עִם הַסֵּף מְאֵתִים (200) דוֹלָר בְּעֵבוֹר הַדְּפֹסָה — לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, אֲשֶׁרִיךְ שֵׁשׁ לֶךְ חֶלֶק בְּזֶה; וּבִפְרָטִיּוֹת בְּהַדְּפֹסֶת חֲלָקִי "אֲשֶׁר בְּנַחֵל", אֲשֶׁר עוֹד יִהְיֶה זְמַן, שִׁיְהִיָּה בְּאֵר מִים חַיִּים לְשֶׂאֵב מִמֶּנּוּהָ תוֹרָה שְׁבַע־עֶלְפָּה בַּחֲסִידוֹת בְּרִסְלָב וּמְנַהֲגֵי וְדִינֵי יִשְׂרָאֵל, וְהַתְּחַזְּקוֹת קִיּוֹם הַמְּצוּוֹת בְּשִׂמְחָה עַל דְּרָךְ שִׁגְלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל; פִּי יְדוּעַ, אֲשֶׁר כְּדִי לְקַיֵּם כָּל מְצוּוֹה, צְרִיכִים הַתְּחַזְּקוֹת עֲצוּמָה, וּבִפְרָטִיּוֹת כְּשֶׁרוֹצֶה לְקַיֵּם בַּתְּמִימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת וּבְשִׂמְחָה רַבָּה וּבְדַבְּקוֹת אֲמֶת, צְרִיךְ הַתְּחַזְּקוֹת נוֹרָאָה, וְתַהֲלָה לְאֵל, בְּכָל חֲלָקֵי "אֲשֶׁר בְּנַחֵל" בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרַךְ, יִמְצָא זֹאת בְּמִשְׁךָ הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים.

אוֹדוֹת שְׂאֵלְתוֹ בְּעֵנִין אֶפִּית הַמְּצָה לְלֵיל הַסֹּדֵר, אִם נוֹהֲגִים אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמְנוּ לְאַפּוֹת בְּעֶרְב פֶּסַח. חֲמֵדַת לְכַבִּי! יְדוּעָה אֲמַרְת אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיָּקָרִים, כְּשִׁשׁוּאֵלִים אוֹתָם שִׁסְפְּרוּ אִיזוֹ הַנְּהַגָּה מִרַבְּנוּ ז"ל, כְּשֶׁנוֹגֵעַ הָעֵנִין בְּהִלְכָּהּ, אוֹמְרִין לוֹ פְּתַח אֶת הַשְּׁלַחַן עָרוּף, וְשֵׁם הַמְּצָא הַנְּהַגַת רַבְּנוּ ז"ל, כִּי רַבְּנוּ ז"ל לֹא זָז כָּלֵל מִהַשְּׁלַחַן עָרוּף. וְכֵן הִזְהִיר אוֹתָנוּ גַם-כֵּן לְהַתְּנַהֵג כֵּן, וְעַל-כֵּן פְּתַח אֶת הַשְּׁלַחַן עָרוּף, וְתַרְאֶה שֵׁשׁ סִימָן שְׁלֵם עַל עֵנִין אֶפִּית הַמְּצוּוֹת בְּעֶרְב פֶּסַח (עֵין בְּאַרְח חַיִּים, סִימָן תנ"ח), נוֹהֲגִים שְׁלֵא לְלוּשׁ מְצוּוֹת מְצוּוֹת בְּעֶרְב פֶּסַח עַד אַחַר שֵׁשׁ שְׁעוֹת, שֶׁהוּא זְמַן הַקְּרִבַת קָרְבֵּן פֶּסַח וְכו', עֵין שָׁם; הֲרִי שְׁלַךְ לְפָנֶיךָ, אֵיךְ שִׁצְרִיכִים לְדַקְדֵּק עַל-כָּל-פְּנִימִים אֶת הַמְּצוּוֹת מְצוּוֹה, שֶׁהוּא לְלֵיל הַסֹּדֵר, לְאַפּוֹת בְּעֶרְב פֶּסַח, אֵךְ בְּעֵצָם הַמְּנַהֲגֵי יֵשׁ מִחֲלַקַּת הַפּוֹסְקִים, שֵׁשׁ אוֹמְרִים שְׂאִין מְקַפִּידִים עַל זֶה, וּבִפְרָט בְּמִקּוֹם שֵׁשׁ שָׁם דַּחַק גְּדוֹל, וּבְאִים לְהַתְּקוּטֵט, חַס וְשְׁלוֹם, וּמְכַל שְׁכֵן שְׁמֵרֵב הַדַּחַק יְכוּל לְהִיּוֹת שְׂיָבוּא, חַס וְשְׁלוֹם, לִיְדֵי חֲמִץ, עַל-כֵּן מְקַלִּים בְּזֶה, עֵין שָׁם; עַל-כָּל-פְּנִימִים אִם הַכֹּל הוֹלֵךְ בְּסֹדֵר הַגּוֹז, וְאִינָם דוֹחֲפִים עֲצָמָם, וְיֵשׁ אֲנָשִׁים מְסִימִים שְׂאוּפִין, אִינִי רוֹאֶה לָמָּה לֹא נִקְיִים אֶת הַסִּימָן "שְׁלַחַן עָרוּף", הֲלֹא רַבְּנוּ ז"ל אָמַר בְּפִרוּשׁ: מַע

ערב   אֲשֶׁר   ג' רכג   בְּנַחֵל

זאל נישט אפ טרעטין פון א סעיף קטן שלחן ערוך^ב; ופה הוא סימן שלם. ועל-כן במקום שהולך הכל בסדר הגון, באשר נתרבה בזמננו, צריכים לדקדק ולקיים את הסימן הזה.

ואודות מצה שמורה בכלל, ששאל, ששמע איזו שיחה מרבנו ז"ל בענין שמירת הברית, הענין הזה כך; כי בדרך כלל נזכרים אנשי שלומנו לקחת מצה שמורה משעת קצירה פנהוג בתפוצות ישראל. אף אז בשנה אחת לא היה בנמצא מצה שמורה משעת קצירה, רק ליחידי סגלה, ועלתה הון רב, ונאלצו רב אנשי שלומנו לאכל מצה פשוטה (הינו אינה נשמרת משעת קצירה) מרב עניותם, ואף על שלחן רבנו ז"ל היתה אז ממצות אלו. ודברו אנשי שלומנו אז עם רבנו ז"ל מזה, ותוף פדי דבור, תפס רבנו ז"ל מצה בלתי שמורה בידו הקדושה, ואמר: מצה מיט שמירת הברית דאס איז מצה שמורה (ובאמת על-פי לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ה', יכולים להבין זאת, כי שם מדבר, אשר מצה היא בחינת שמירת המחשבה, שלא יחמיץ מחשבתו ומשמירת הברית וכו', עין שם ותבין). וכן ידוע לנו דבור אחד מרבנו ז"ל, שפעם אחת בהיותו יושב עם אנשי שלומנו, דבר מעצם הפלגת מצות אכילת מצה, ובתוף דבריו התלהב עד מאד, ואמר בזו הלשון אז מען האלט מצה אין האנט האלט מען גאט אין האנט^א כי הוא יתברך, ומצוותיו אחד הם. ועל-כן חמדת לבבי! אם רק תוכל לקנות מצה של ערב פסח — מה טוב ומה נעים, ותקיים בזה סימן בשלחן ערוך, והשם יתברך יזכנו להתעורר באמת באמונה הקדושה בעת אכילתנו את המצות הקדושות. וידוע אשר הרב הקדוש מבארדיטשוב ז"ל מרב התלהבותו, היתה דרכו לנשק את המצות, כי הלא הן רצונו יתברך וכנ"ל.

הדורש שלומך...

ב) שלא לנטות מסעיף קטן שבשלחן ערוך.
ג) כשאוחזין מצה בידו, אוחזים כביכול אותו יתברך בידו.

אֲשֶׁר   ג' רכד   בְּנַחֵל   רעג
ג' רכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִרְדְּפוּ וַיִּגְיעוּ אֶל יְדֵיד נִפְשֵׁי, נִרְגַּל
לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נִרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וּכְבָר הָיָה בְּדַעְתִּי לְכַתֵּב לְךָ כַּמָּה פְּעָמִים,
אֲךֹ לֹא הָיָה הַפְּנָאִי מְרַב טְרִדוֹתִי, וּבִפְרֵט שְׁצָרִיכִים לְשֹׁמֵר מְאֹד אֶת
הַזְּמַן הַיָּקָר, אֲשֶׁר אֵין לְקִנּוּתוֹ עִם כָּל הוֹן דְּעֵלְמָא, כִּי תַכְף-וּמְיָד
כְּשֶׁעוֹבֵר הַזְּמַן, כָּבֵר לֹא יִחְזֹר אֵלָיו לְעוֹלָמִים; וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי הָאִישׁ,
אֲשֶׁר תָּמִיד מִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לְבוֹ
וְכֹל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת; כִּי תִפְלֶה וְהִתְבּוֹדְדוֹת הֵם כְּלִי
לְהַמְשִׁכַת אֹרֹו יִתְבָּרַךְ, וְכֹל מֵה שְׁמֵרְבָה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, יוֹתֵר
אֲלֻקוֹת מִמְשִׁיף בְּעֶצְמוֹ.

חֲמִדַת לְבָבִי! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד, לְחַטֵּף בְּכֹל יוֹם שְׁלַחַן
עֲרוּף וְסִפְרֵי רַבְנוּ ז"ל, אֲפִלּוּ מְעַט גַּם-כֵּן טוֹב מְאֹד. וְעַל כָּלֵם —
רְאוּי לְךָ לְשִׁמַּח אֶת נַפְשֶׁךָ, שְׁתִּהְלֶה לְאֵל, אִתָּה זוֹכָה לְשִׁמַּשׁ אֶת רַבְנוּ
ז"ל בְּהַדְפַּסַת וְהַפְצַת סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים. וּמֵה טוֹב וּמֵה נְעִים לְחִזֹר
וְלְהַדְפִיס אֶת סִפֵּר "שְׁמִירַת הַזְּמַן", אֲשֶׁר בּוֹ מְבֹאֶרֶת מַעֲלַת הַזְּמַן
הַיָּקָר מִכָּל הוֹן, וְאִיךָ שְׁיִכּוּלִים לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכֹל פְּעַם מִחֻדָּשׁ, וְלַעֲשׂוֹת
הַתְּחִלָּה חֻדָּשָׁה — הֵן בְּרִצּוֹנוֹת וּבְכִסּוּפִין אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהֵן בְּלִמּוּד
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְהֵן בְּתִפְלָה וְהִתְבּוֹדְדוֹת וְכו' וְכו'.

מָה אִמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רְאוּי לָנוּ לְשִׁמַּח מְאֹד מְאֹד עַל נְעִים
חֻלְקָנוּ, אֲשֶׁר בְּנַחֵל שֵׁם גּוֹרְלָנוּ; אֲשֶׁרִינוּ מֵה טוֹב חֻלְקָנוּ וּמֵה נְעִים
גּוֹרְלָנוּ, אֲשֶׁרִינוּ מֵה טוֹב חֻלְקָנוּ וּמֵה נְעִים גּוֹרְלָנוּ (מִיטְ'ן נְגוּן'). רַק
חֲזַק לְהִיּוֹת אֲךֹ בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה עַל אֲשֶׁר אִתָּה מְשִׁמַּשׁ אֶת רַבְנוּ ז"ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ...

כל אלו מאנשי שלומנו היקרים העוסקים בהדפסת והפצת ספרי רבנו ז"ל, ראוי להם לשמח מאד מאד על גדל הזכות שנפלה בחלקם וגורלם; כי כל זמן שאנו מלבשים בלבוש הגשמי, אין אנו יכולים לתאר לעצמנו מעלת זה הענין הנשגב והנורא; כי הפעל-דבר יעשה כל מיני פעולות שבעולם למנע ולעכב, שלא יתפשט דבר רבנו ז"ל בעולם. אך כִּבְר אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: "נצחתי ואנצח"; איך האב אויס געפירט און וועל אויספירן.

ג' רכה.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר פי תשא ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך הארוך עם המעות לנכון קבלתי, ולהשיבך — יקצרו המון יריעות, ובפרטיות שטרדותי רבו, ובפרט בעתים הללו, שקבלתי על עצמי להשיב לכל בריה הפותחת אלי, ועל-כן זה לוקח ממני את כל הזמן, כי עד עכשו עניתי רק לשליש המכתבים, ומפורים הזה קבלתי עלי לענות ולהשיב לכל שואלני דבר ה', מפני כמה טעמים הכמוסים וכו'.

והנה אודות מה שיהיה בשדה בשעה שהלכת להתבודד; חכמינו הקדושים אמרו (סנהדרין לח): אין חיה רעה שולטת באדם, אלא אם-כן נדמה לו כבהמה, שנאמר (תהלים מט, כא): "נמשל כבהמות נדמו"; כי באמת בצלם אלקים נברא האדם, ועקר תכלית האדם, שיזכה לבוא למדרגה כזו, שיהיה דבוק בו יתברך לגמרי, ויכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, עד אשר גופו יהיה רק כמו לבוש על נשמתו (לבוש דק, לבוש מזכך); הינו שתהיה נראית רק רוחניותו, אשר בשביל זה נקרא "אדם", לשון "אדמה לעליון", ואז כשהוא בא אל בחינה זו, אזי כל החיות יראות ממנו, מאחר

אָשֶׁר   ג' רכה   בְּנַחֵל   ערה

שְׂרֹאוֹת רַק נִשְׁמָה בְּלִי גּוּף, חַיּוֹת אֱלֻקוֹת בְּלִי לְבוּשׁ, מֵה שְׂאִין כֵּן, כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא וְנוֹפֵל מִמְדְּרָגָתוֹ, אֲזִי נִדְמָה כְּבַהֶמָה מִמַּשׁ, וְאֲזִי כְּבֶן אִין מִתְּפַחְדִים מִמֶּנּוּ כָּלֵל. וְהִנֵּה יְדוּעַ, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ (בְּלֻקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נא), מַהִי שְׁלֵמוֹת הַהִתְבּוּדוֹת? שְׂיִבְטֵל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֱלִיו יִתְבַּרֵךְ, עַל-כֵּן תִּכְףּ-וּמִיד כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס בְּשִׂדָּה, וּמִתְבּוּדֵד עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּמִבְטֵל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, אִין לוֹ מֵה לְהִתְפַּחֵד כָּלֵל, כִּי אֲזִי הַחַיּוֹת יִרְאוֹת וּמִתְפַּחְדוֹת מִמֶּנּוּ. וְיֵשׁ סְפוּרִים רַבִּים בֵּין אֲנָשִׁי שְׁלוּמְנוּ בְּעִנְיָן זֶה:

פַּעַם אַחַת הֵלֶךְ ר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחֲמָן ז"ל (בְּעַל מַחְבֵּר סֵפֶר "בְּאוֹר הַלְקוּטִים"), בְּאִיזָה יַעַר לְהִתְבּוּדֵד, וְנִכְנָס בְּעַמְק הַיַּעַר, וְהָיָה דְבוּק מְאֹד בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְהָיוּ עֵינָיו עֲצוּמוֹת כָּל הַזְּמַן, פִּתְאוּם הִרְגִישׁ שֶׁמִּשְׁהוּ מִתְחַכֵּף בְּרִגְלוֹ וּמְרִיחַ בּוֹ, וּפָקַח אֶת עֵינָיו, וּמֵה מְאֹד נִפְלָא בְּעֵינָיו, שֶׁהָיָה זֶה דָּב גָּדוֹל, וְתִכְףּ-וּמִיד כְּשֶׁפָּקַח עֵינָיו, הִסְתַּפֵּל הַדָּב בְּעֵינָיו וְהֵלֶךְ לוֹ, וְזֶה הָיָה גַם נִפְלָא. וְכֵן סִפֵּר לִי אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוּמְנוּ, שֶׁפַּעַם אַחַת בִּהְיוֹתוֹ בְּמֵרוֹן, וְיִצְא לַעֲשׂוֹת צְרָכָיו, וּפִתְאוּם יָרַד נֶחֱשׁ מִהַגַּג עַל הַקִּיר, וְהִגִּיעַ עַד הַמְּקוֹם שֶׁעָמַד שָׁם וְכוּ', וְהָיָה כִּרְאוֹת הַנֶּחֱשׁ אוֹתוֹ, תִּכְףּ-וּמִיד הָרִים אֶת עֲצָמוֹ חֲזָרָה עַל הַגַּג וְנִעְלָם. וְכֵן סִפֵּר לִי עוֹד אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוּמְנוּ, שֶׁפַּעַם אַחַת הֵלֶךְ לְהִתְבּוּדֵד בְּשִׂדָּה, וּפִתְאוּם רָאָה סְמוּךְ לוֹ כָּלֵב גָּדוֹל עַד אֵימָה, וְנִבַּח מְאֹד, וְכֹאֲשֶׁר רָאָה שְׂאִין לוֹ שׁוּם דְּרֵךְ וּמִבּוֹא לְאֵן לְבָרַח, כִּי בּוֹדָאֵי הַכָּלֵב יְרוּץ אַחֲרָיו וְיִנְשָׁכוּ, כִּי הָיָה כָּלֵב פָּרָא מְאֹד, עַל-כֵּן עָצַם אֶת עֵינָיו, וְהִתְחִיל לְהִתְבּוּדֵד עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְתִכְףּ-וּמִיד נִעְלָם הַכָּלֵב. וְסְפוּרִים כְּאֵלוֹ יֵשׁ הַרְבֵּה מְאֹד, וְאִם יִהְיֶה הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ עֲמָדִי, אֲרָשֶׁם לָךְ אֶת זֶה בְּפַעַם אַחֲרֵת (בְּמִכְתָּב אַחֵר), עַל-כָּל-פָּנִים, חֲמַדַּת לְבָבִי! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד, וְאֵל תִּסְתַּפֵּל עַל עֲנִינִים כְּאֵלוֹ, כִּי רַבְּנוּ ז"ל בְּעֲצָמוֹ אָמַר: אִם הָיָה לוֹ בֶּן יַחִיד, הָיָה שׁוֹלַח אוֹתוֹ בְּאִמְצַע הַלֵּילָה אֶל תּוֹךְ הַיַּעַר, וְלֹא הָיָה מִתְפַּחֵד עָלָיו כָּלֵל, כִּי מִי שֶׁהוֹלֵךְ לְהִתְבּוּדֵד עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲזִי שׁוּם דְּבָר לֹא יֵאָרַע לוֹ. וְעַל-כֵּן חֲזַק וְאַמֵץ, וְאֵל תִּסְתַּפֵּל עַל הָעֲנִינִים הָאֵלוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ג' רכוּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשִׁוֹן וּנְקֵה־לִפְקוּדֵי הַיְתוּשִׁים.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה לַיְדִיד נַפְשֵׁי נַר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נַרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ מִיּוֹם עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר תְּרוּמָה לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי,
וְשִׂמְחָתִי מְאֹד עַל שִׂמְחָתְךָ שְׂאֵתָה שְׂמַח, שְׂתַהֲלֶה לְאֵל, זְכִיתָ לְחֹזֵר
לְאַרְץ חֲמֻדָּה, הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּמִתְנָה, אִם אָמְנָם
אָרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא אֶחָד מֵהַדְּבָרִים הַנִּקְנִיִּים בְּיִסּוּרֵינִי, כְּמֵאֲמָרָם ו'ל
(בְּרֻכּוֹת ה.): אֶף־עַל־פִּי־כֵן הִיא מִתְנָה טוֹבָה, וְרְאוּי לָךְ לְשִׂמְחָה מְאֹד
מְאֹד עַל אֲשֶׁר זְכִיתָ לִישֵׁב בְּאַרְץ הַקֹּדֶשׁ, אֲשֶׁר רִבְנוּ ו'ל אָמַר
(לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ'): בְּאֵלֶיךָ אֲשַׁתַּכַּח גִּבּוֹר וְתִקִּיף (זֶה־רַ תְּרוּמָה
קעו:), כְּשִׁזּוּכָה לְבּוֹא לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל נִקְרָא גִבּוֹר הַמְנַצֵּחַ אֶת הַמְּלַחֲמָה.
כִּי מִי שְׂרוּצָה בְּאֵמֶת לָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הִישִׁיבָה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל
בְּעֶצְמָה תְּסִיעֶהוּ לָשׁוּב (עֵינִי לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קכט); עַל־כֵּן
חִזַּק וְאָמַץ מְאֹד, וְתַהֲיֶה רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה עַל נַעַם חֶלְקְךָ, וְתַחֲיֶה
אֶת עֲצֻמְךָ בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי לֵית נְהוּרָא אֵלָא מְגוּ חֲשׂוּכָא דִּיקָא.
מִי שְׂיוֹשֵׁב בַּחֲשֵׁךְ מִכִּיר אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. אָנוּ גָרִים כָּאֵן בַּחוּץ
לְאַרְץ, שֶׁהוּא מְקוֹם הַחֲשֵׁךְ, מִכִּירִים בְּיוֹתֵר אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. וּמִי
יִתֵּן, שְׂנֻזָּכָה לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפְּעַל חֲשָׁקִי וּרְצוֹנִי, וְלַהֲתִישֵׁב בְּאַרְץ
יִשְׂרָאֵל בְּקִרְוֹב. וּמֵאַחֵר שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נָתַן לָךְ דִּירָה מוֹל קִבְרוֹ
הַקֹּדֶשׁ שֶׁל שְׂמוּאֵל הַנָּבִיא, רְאוּי לָךְ לְבַקֵּר שֵׁם הַרְבֵּה, וְלַהֲרַבּוֹת שֵׁם
בַּתְּפִלָּה; כִּי כָל עֲקֵרוֹ שֶׁל שְׂמוּאֵל הִיָּה רַק תְּפִלָּה, וְכֵן נוֹלַד בְּזִכּוֹת
תְּפִלַּת אָמוֹ חַנָּה, וְכֵן כָּל הַלְּכוֹת תְּפִלָּה לּוֹמְדִים מִפְּסוּקֵי אָמוֹ, כְּמוֹבָא
בְּגִמְרָא (בְּרֻכּוֹת לא:); וּמוֹבָא בְּלְקוּטִי־הַלְּכוֹת (שַׁבַּת, הַלְּכָה ו', אוֹת כא),
שֶׁהִנְהַגְתָּ הַצְדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁכְּשֵׁרוּאִים חֲלִישוֹת הָעוֹלָם לְקַבֵּל
אוֹרָם הַגָּדוֹל, אֲזִי מְקַטְיִנִים אֶת עֲצָמָם בְּכַמָּה קִטְנוֹת וּבְכַמָּה בְּחִינּוֹת,
וְנוֹסְעִים וְהוֹלְכִים לְהָעוֹלָם כְּדִי לְהַחְיּוֹתָם וּלְעוֹרְרָם, וְאַחֲר־כֵּן יֵשׁ כַּחַ
בְּהָעוֹלָם לִילָךְ וְלִנְסֹעַ אֲלֵיהֶם, וּלְקַבֵּל אוֹרָם בְּמְקוֹמָם. וְזֶה בְּחִינַת
(בְּרֵאשִׁית מו, ד): "אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרִימָה וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַּם עֲלֶיהָ",

שְׁבַתְחֻלָּה מוֹרִיד אֶת עֲצָמוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לְיִשְׂרָאֵל, וְאַחֲר־כֵּן הוּא מַעֲלָה אוֹתָם עַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲלִיָּה אַחַר עֲלִיָּה, בְּבַחֲיִנַת "אֲעֲלֶךָ גַם עֲלֶיךָ", שְׁבַתְחֻלָּה מוֹרִיד אֶת עֲצָמוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לְיִשְׂרָאֵל, וְאַחֲר־כֵּן הוּא מַעֲלָה אוֹתָם עַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוּ שֶׁהוֹרִיד אֶת עֲצָמוּ אֲלֵיהֶם קִדְּם וְכו'. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב בְּשִׁמוּאֵל הַנָּבִיא (שְׁמוּאֵל-א ז, טז, יז): "וְסָבַב בֵּית אֵל וְהִגְלָגַל וְהִמְצִיפָה וְגו' וְתִשְׁכַּחְתוּ הַרְמָתָה כִּי שֵׁם בֵּיתוֹ" וְגו', שְׁבַתְחֻלָּה סָבַב אֶת הַמְּדִינָה בֵּית אֵל וְהִגְלָגַל, שֶׁהֵלֵךְ וְנָסַע וְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוּ לְהָאִיר בְּיִשְׂרָאֵל, וְאַחֲר־כֵּן "וְתִשְׁכַּחְתוּ הַרְמָתָה, כִּי שֵׁם בֵּיתוֹ", שֶׁחֲזַר לְבֵיתוֹ וְלְמִקְוֹמוֹ, וְכָל הָעוֹלָם הִלְכוּ אֵלָיו, כִּי יָכְלוּ אַחֲר־כֵּן לַעֲלוֹת אֵלָיו לְקַבֵּל הָאֹר בְּמִקְוֹמוֹ, עַיִן שָׁם; וּבַאֲמַת אֶת אִישׁ כְּשֶׁר קָשָׁה מְאֹד לְהַפִּיר, וּבַפְּרָטִיּוֹת בְּעוֹדוֹ מְלַבֵּשׁ בְּלָבוּשׁ גְּשָׁמִי, הוּא נִדְמָה כְּמוֹ אַחַר מִמָּשׁ (עַיִן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן קטז), וּמְכַל שֶׁפֶן וְכָל שֶׁפֶן כְּשֶׁעוֹבְרֵת עֲלָיו קִטְנוֹת וִירִידוֹת, עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת וּבְלָבוּלִים וְכו', הוּא נִדְמָה מִמָּשׁ כְּמוֹ אֶדָם אַחַר וְכו'. אַדְרָבָה, הַרְבֵּה פְּעָמִים נוֹפְלוֹת לְאָדָם קִשְׁיוֹת וְסִפְקוֹת גְּדוֹלוֹת עֲלָיו וְכו', וְעַל-כֵּן קָשָׁה לְהַפִּירוֹ. וּבַאֲמַת אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קעג): עַל-יְדֵי הַכֶּתֵב יְכוּלִים לְהַפִּיר אֶת הַנֶּפֶשׁ וּפְנִימִיּוֹת הַנֶּפֶשׁ וְהַאֲמוּנָה וְשָׂרֵשׁ הַאֲמוּנָה שְׁלוֹ וְכו', עַיִן שָׁם; כִּי הַכֶּתֵב הוּא גְלוּי הַמַּחַ, גְלוּי הַנֶּשְׁמָה, גְלוּי אוֹרוֹ הַגְּנוּז וּמְצַמְצֵם אֲצִלוֹ, בְּסוּד: 'אֲנָא נִפְשִׁי כְּתִבִית יְהִיבִית', הַכִּנְסֹתִי אֶת נִפְשִׁי בְּתוֹךְ הַכֶּתֵב. וּבִידִיעָה זוֹ תִּישָׁבוּ לָךְ הַרְבֵּה פְּלִיאּוֹת וְסִפְקוֹת וְכו' וְכו'.

חֲמַדַּת לְבָבִי! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ ז"ל בְּהַפְצַת וּבְהַדְפַּסַת תּוֹרָתוֹ וְדַעְתּוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּעוֹלָם. וְאַל תִּירָא וְאַל תַּחַת מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי מַעֲלַת זֶה הָעֲנִיָּן — אֵינִי לְשַׁעַר וְלִסְפָּר כָּלֵל. וּמְכַל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן, שְׁתַּהֲיֶה חֲזַק בְּלִמּוּד הַסֵּפֶר הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא "לְקוּטִי-מוֹהַר"ן" בְּרַבִּים, אֲשֶׁר זֶה קְרוּב גְּאֻלְתָּנוּ הַנִּצְחִית. וְצָרִיךְ שְׁתַּהֲיֶה חֲזַק בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, עַל-כָּל-פְּנִימִים פְּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ לְלַמֵּד בְּרַבִּים "לְקוּטִי-מוֹהַר"ן", וְתִדְבֵר עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים רַק מַעֲבֹדֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, הַתְּחִזְקוֹת וְהַתְּעוּרֹת, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲזָרְנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמוֹ, שֶׁנִּזְכָּה לְהַפְלִיל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ לְגַמְרִי, וְנִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמֵנוּ

בַּנְחַל

ג' רכז

אֲשֶׁר

רעה

עַרְבוּת יְדִידוּת זִיו אֹר חִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, הַשׁוֹפֵעַ בְּכָל הָעוֹלָם
כָּלוּ, כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' רכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וּבִקְהַל-פְּקוּדֵי ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִיד נִפְשִׁי, נֵר
לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח.

חֲמַדַּת לְבָבִי! בְּאִתִּי לְחִזְקָךְ וּלְזִרְזוֹךְ, שְׁכָל עֲנִינֵי הַדְּפָסָה תִּעֲשֶׂה
בְּעֶצְמָךְ, וְלֹא עַל-יְדֵי שְׁלוּחִים; כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר בְּפִרוּשׁ, שְׁעַל כָּל
דְּבַר קָטָן הַשֵּׁיף אֱלֹיו, יִתְפַּשֵּׁט עַל זֶה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם מְאֹד מְאֹד.
וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְזַרְזוּ עֲצָמוֹ וּלְעֲשׂוֹת הַכָּל בְּעֶצְמוֹ, וְלֹא עַל-יְדֵי
שְׁלִיחִים. וּמָה גַם כִּי הַשְּׁלִיחַ יְכוּל לְבַגֵּד וּלְמַעַל בְּשְׁלִיחוֹתוֹ, וּבְפִרְט
בְּדָבָר הַנוֹגֵעַ לְהַדְּפָסָה, שְׁזָה עוֹלָה עַל הַכָּל; כִּי עַל-יְדֵי סִפְרֵי רַבְּנוּ
ז"ל, מְעוֹרְרִים נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל אֱלֹיו יִתְבַּרֵךְ, וּמִשְׁנִים אֶת הַבְּחִירָה
לְגַמְרֵי, כְּאֲשֶׁר נִרְאָה בְּחוּשׁ; קִדְּם הָיָה הָאָדָם בְּמָקוֹם שְׁהֵיָה וְכו',
כְּאֲשֶׁר כָּל אֶחָד יוֹדֵעַ בְּעֶצְמוֹ נִגַּע מְכַאוּבֵיו וְכו', וְאַחֲרֵיכֶן כְּשִׁזְזָה
לְמַצָּא סִפְרֵי אֶחָד מִסִּפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, נִשְׁתַּנְּתָה בְּחִירָתוֹ לְטוֹב לְגַמְרֵי,
וְזוֹכָה לְטִיֵּל וּלְסַיֵּם כָּל לְמוּדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּמִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ
יִתְבַּרֵךְ, עַד שְׁזוֹכָה לְהִגִּיעַ לְבִסּוֹף אֶל דְּבָקוֹת אֲמִתִּית בּוֹ יִתְבַּרֵךְ,
שְׁאִינּוּ רוֹאֵה מִשׁוֹם דְּבַר רַק עֲצָמִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְזוֹכָה
לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ בְּשַׁעֲשׂוֹעַ דְּמִלְכָּא וְכו'.

עַל-כֵּן רְאֵה לְעֵסֶק בְּעֶצְמָךְ בְּהַדְּפָסָה בְּלִי שְׁלוּחִים, כִּי מִצָּוָה בּוֹ
יֹתֵר מִבְּשְׁלוּחוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' רכח.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל-פקודי ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה, יגיעו וירדפו אל ידי נפשי, נר
להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח.

אקוה להשם יתברך, כי הכל נכון אצלך. מה אמר לך, ידידי
היקר! ראוי לנו לשמח מאד, שזכינו לידע מרבנו ו"ל, ובפרט אתה,
שזכית לחזר לארץ ישראל, הארץ אשר נתן לנו השם יתברך,
ותבקש גם בעדי, שאזכה להגיע לשם, ולהתישב בקרוב בארץ
ישראל בתוך כלל ישראל.

חמדת לבבי! ראה להיות חזק, לומר בכל יום את התקון
הכללי, העשרה מזמורי תהלים עם התפלה שעליה, אף שבאמת
העקר הוא כשקורה לו, חס ושלום, איזה מקרה וכו'; אף כבר
בארנו בספר "פעלת הצדיק", אות תתצ"ז בהגהה, שהעשרה
מזמורים מועילים לכל מיני חטאים ועוונות, ובפרט פגם הבטית.
וכן הוא מסגל לפרנסה בנקל (כמובא בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כט),
עין שם; והנה פעם אחת ביום מי שהוא 'ברסלב' חסיד' אומר
בכל יום, בלי יוצא מן הכלל, אף היו מאנשי שלומנו, שהיו רגילים
לומר את העשרה מזמורים כמה פעמים ביום. ומספרים על ר'
אברהם בר' נחמן ו"ל, שבכל פעם שדבר עם איזה איש, היה אומר
אחר-כך העשרה מזמורי תהלים, כי אמר, אשר רבנו ו"ל אמר
(לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן מג), שיש רשעים, שהכל פיהם מזיק
לאדם. ועל-כן היה רגיל לומר אחר דבורו עם איזה אדם, שלא היה
בסדר וכו', העשרה מזמורי תהלים. וכן מספרים מר' אפרים'ל ו"ל,
שבכל פעם כשנכנס אצלו מישוהו לדבר עמו מרבנו ו"ל, עזרו על
אמירת העשרה מזמורי תהלים. והיו מאנשי שלומנו, כשהיו באים
לפניהם שיתפללו בעבור חולה, לא עלינו, היו אומרים תכף-ומיד
העשרה מזמורי תהלים. וכן הוא מנהג בין אנשי שלומנו לאמרם
בכל שבת אחר התפלה בצבור, על-כל-פנים פעם אחת ביום כמעט
שחיוב על כל אחד מאנשי שלומנו לאמרם, כי הוא תקון נפלא

רפ אֲשֶׁר ג' רכט בַּנְחָל

וְנוֹרָא עַד מָאד. וּבִפְרָט מִי שְׁפָגַם בְּבְרִיתוֹ, עָלָיו לְקַבֵּל עַל עֲצֻמוֹ לומר בְּכָל יוֹם כָּל יְמֵי חַיָּיו, עַל-כָּל-פְּנִיִם פַּעַם אַחַת הָעֲשָׂרָה מִזְמוּרִים עִם הַתְּפִלָּה שְׁעָלֶיהָ. וְטוֹב פַּעַם אַחַת בְּכֹנֶה, מִהֲרַבָּה שְׁלֵא בְּכֹנֶה (שְׁלַחַן עֲרוּךְ, אֵרַח חַיִּים, סִימָן א', סְעִיף ד'); וְדָבָר זֶה גַם כְּשִׁיזְכֶּה לְהִיּוֹת בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל טוֹב פַּעַם אַחַת בְּכֹנֶה וּמְלָה בְּמְלָה, מִהֲרַבָּה פַּעַמִּים שְׁלֵא בְּכֹנֶה וּבְזִיּוֹת וּבְדִלּוּג תְּבוּת. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵאִיר עֵינֵינוּ בְּמֵאוֹר תּוֹרָתוֹ, וְנִזְכֶּה לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ג' רכט.

בְּעֹזֶרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיְקַהֵל-פְּקוּדֵי ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה לִיְדִיד נַפְשִׁי, נָר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נָרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמְּעוֹת — לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מָאד מָאד, שְׁתַּהֲלֶה לְאֵל, אַתָּה מְדַבֵּר עִם אַחֲרִים מִרַבְּנוּ ז"ל — אֲשֶׁרִיךְ וְאֲשֶׁרִי חֲלָקְךָ, כִּי אֵינִי לְמַעַלָּה מִזֶּה! וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן יד) עַל הַפְּסוּק (וַיְרַמְיָה טו, יט): "אִם תּוֹצִיא יְקָר' מְזוּלָל", שֶׁהוּא אוֹתִיּוֹת קָר'י'; אִם מוֹצִיאִים אֲנָשִׁים מְזוּלָל, הֵינּוּ מְזוּלָּתָא דְגְלוּתָא, עַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה תִּקּוּן לְמָה שְׁפָגַם בְּמִקְרָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן. מָה אָמַר לְךָ, יְדִידִי הַיְקָר! בְּעֵתִים הַלְלוּ, שְׁעוּבָר עַל כָּל אֶחָד מֵה שְׁעוּבָר — מְרִירוֹת דְּמְרִירוֹת וְכוּ', וּבִפְרָט עַל אֱלוֹ שְׁנֹכְשָׁלוּ בְּפָגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְאֵינִי לְהֵם שׁוֹם חַיּוֹת כָּלֵל וְכוּ', וְכִשְׁאֶחָד מֵאֲנָשִׁי שְׁלוּמֵנוּ הַיְקָרִים מְדַבֵּר עִמָּהֶם דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית וְעֲצוֹת רַבְּנוּ ז"ל, אֲזִי הוּא מִמֶּשׁ כְּמִים קָרִים עַל נַפְשׁ עֵיפָה. וְעַל-כֵּן חֲזַק וְאֲמִץ לְדַבֵּר תְּמִיד מִרַבְּנוּ ז"ל עִם כָּל מִיִּדְעִיךָ, וּבְזְכוּת זֶה תִּזְכֶּה גַם-כֵּן לְתַקֵּן אֶת כָּל מָה שְׁעֵבַר עָלֶיךָ וְכוּ'.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

אֲשֶׁר   ג' רל - ג' רלא   בַּנְחַל   רפא
ג' רל.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר ויקהל-פקודי ה'תש"ם.

שלום לידיד נפשי, הבחור היקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע
מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח.

הנה במה שספרת לי את גדל בלבולי הדעת שיש לך וכו'.
צריך שתדע, שאף-על-פי-כן בצל העובר הזה ובמרירות צרותיך
וכו', זכית על-כל-פנים איך שהוא לחטף ולהיות בציון רבנו ז"ל
בנסים נגלים, נסים נסתרים כאלו. ותהלה לאל, נכנסת בשלום
ויצאת בשלום, ולא תפסו אותך וכו'. ותהלה לאל, הנה לך על
ההוצאות ממש בדרך גס ושידוד הטבע, וממש אין בעל הנס מכיר
בנסו' (נדה עג). זכר כמה מאנשי שלומנו היו משלמים כל הון,
שיזכו להיות על-כל-פנים פעם אחת בציון רבנו ז"ל, ותהלה לאל
אתה זכית לזה. ועל-כן ראוי לך להחיות את עצמך בזה מאד.
ולמען השם, אל תהיה בטלן, ואל תפל בדעתך כלל.

ולמען השם, תראה לעשות התחלה חדשה מעכשו, ובפרטיות
להחביא את עצמך בו יתברך, אשר אין לך עוד נעם מזה שזוכה
להסתיר עצמו בסתר צל כנפיו יתברך, ומתענג בערבות ידידות זיו
חיות אלקותו יתברך.

הדורש שלומך...

ג' רלא.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר ויקהל-פקודי ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה אל האברך היקר הרוצה להתודע
מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך עם המעות לפדיון נפיש — לנכון קבלתי, ואם ירצה
השם, בלי נדר, אלמד היום המאמר בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן

רַכַּב   אֲשֶׁר   גִּי רֵלָא   בְּנַחֲל

רט"ו, המדבר מפדיונות, ואמר על זה התפלה בלקוטי תפלות, סימן ק"ד; ויהי רצון שימתקו כל הדינים מאשתך, ותתרפא ברפואת הנפש והגוף גם יחד.

חַמַּדַּת לְכַבִּי! צַרְתָּךְ צָרָה גְדוֹלָה, וְרֵאוּי לָךְ לְהַתְּבוּדָה הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְּבַרְךָ, וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים רַבִּים, כִּי רַחֲמָנָא לְצַלְךָ, אֲשֶׁתְּךָ הוֹלֶכֶת בְּדַמְיוֹן כְּזֶה, כְּאֵלוֹ נִכְנַס בָּהּ רוּחַ רָעָה, רַחֲמָנָא לְצַלְךָ, וְאִמְרַתִּי לָהּ, שֶׁתֹּאמַר בְּכָל יוֹם מִזְמוֹר צ"א: "יֹושֵׁב בְּסֵתֶר" כַּמָּה פְּעָמִים, וְעַל-כֵּן רָאָה לְזַרְזָה וְלוֹמַר עִמָּה. וְרַבְּנֵנוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת קַלְפָּה, סִימָן ו'): הַשְּׁבָעָה קוֹלוֹת שֶׁאָמַר דָּוִד עַל הַמַּיִם, בְּדַבּוּרָן מְכַנְיַעִין הַרוּחַ רָעָה. וְעַל-כֵּן תֹּאמַר אַתָּה בְּכָל יוֹם כַּמָּה פְּעָמִים מִזְמוֹר כ"ט, וְתֹאמַר בְּכָל פֶּעַם אַחַר הַמִּזְמוֹר תִּפְלָה זוֹ: "יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ (יִו"ד ה"י וי"ו ה"י, אֶל"ף, לַמ"ד, ה"י, יו"ד, נו"ן, וי"ו), ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵךְ אֲבוֹתֵינוּ, אֲבָרְהָם, יִצְחָק, יַעֲקֹב, מֹשֶׁה, אַהֲרֹן, יוֹסֵף, דָּוִד, שֶׁתִּרְפָּא אֶת (פב"פ), וְתוֹצִיא מִמֶּנּוּ הַרוּחַ רָעָה שֶׁנִּכְנַס בּוֹ, חוּס וְחַמַּל עָלָיו וְרָאָה בְּעֵינָיו, אֵיךְ שֶׁמִּתְעַנֶּה תַּחַת הַרוּחַ רָעָה, וְעֵשָׂה לְמַעַן הַמִּזְמוֹר הַזֶּה שֶׁאִמְרַתִּי לְפָנֶיךָ, בְּזִכּוֹת הַשְּׁבָעָה קוֹלוֹת, שֶׁהֵם כִּנְגַד שְׁבָעָה הַרוּעִים. חוּס וְרַחֵם עַל (פב"פ), וְיֵצֵא מִמֶּנּוּ הַרוּחַ רָעָה, וְיִזְכֶּה לְרְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וּכְבֹר לֹא יֵדַע מִשׁוּם צַעַר וּמִשׁוּם נִגַע וּמַחֲלָה כָּלֵל. רָאָה בְּעֵינָיו, אֵיךְ שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּגוּף וּנְפֶשׁ וּמְמוֹן, וְהוֹשִׁיעָה אוֹתוֹ, וְלֹא יֵדַע מִשׁוּם רַע מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן, אָמֵן וְאָמֵן!" (וְדַעַת לְנִבּוֹן, כִּי בַעֲבוּר נִקְבָּה צָרִיךְ לְשִׁנוֹת, וְלוֹמַר בְּלִשׁוֹן נִקְבָּה). וְאִקְוֶה לְהִשָּׁם יִתְּבַרְךָ שְׂיֹעִיל. וְהַעֲקֹר תִּהְיֶה נִזְקָר אַתָּה וְאֲשֶׁתְּךָ בְּנִטִּילַת יָדַיִם שְׁחָרִית, וְכֵן לְהִזְהַר בְּכָל הַעֲנִינִים הַצָּרִיכִים נִטִּילַת יָדַיִם (כַּמּוּבָא בְּשַׁלְחַן עֲרוּךְ, אֵרַח חַיִּים, סִימָן ד'). וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, כִּי יֵשׁ הַרְבֵּה בְּנֵי-אָדָם שְׂסוּבָלִים, רַחֲמָנָא לְצַלְךָ, מַחֲוֹלָאֵת הָעֲצָבִים, שֶׁבְּאִמַּת גַּם זֶה בָּא מִרוּחַ רָעָה שֶׁנִּכְנַסָּה בּוֹ, וּמִמְרַרְתַּת חֲזִיוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלְךָ, כְּעֵינִן שֶׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (הוּבָא בְּיַלְקוּט הָאֲזִינוּ, רְמֵז תַּתְּקַמ"ה): כָּל מִי שֶׁהִשָּׁד בּוֹ — מִמְרַר אוֹתוֹ, לְכֵן נִקְרָא 'קָטֵב מְרִירִי', עֵינִן שָׂם. וּבְאִמַּת אִמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲרוּבִין מֵא:): רוּחַ רָעָה מַעֲבִירִין אוֹתוֹ עַל דַּעַתוֹ וְעַל דַּעַת קוֹנּוֹ, עֵינִן שָׂם; וְעַל-כֵּן תִּרְבֶּה

בתפלה, ותעשה את הסגלות המובאות כאן, ושב ורפא לך.
הדורש שלומך...

ג' רלב.

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערב-שבת-קדש לסדר וניקהל-פקודי ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו לידיד נפשי, גר
להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ובקשתי ממך מאד, למען השם לטובתך
הנצחית, שתשמר מאד את בריאות גופך, ובפרט בשעה שנתבלבלה
דעתך, ראה תכף-ומיד לילה לישן, ואל תסגף את עצמך בלי לישן,
כי הבטלה מביאה לידי שעמום (כתבות נט.); ובשעה שאדם בטל,
ממילא אינו לומד ואינו מתפלל, ועל-כן יושב בטל כישן דמי (עין
משנה ברורה, סימן תקפג, סעיף קטן ט). ועל-כן כדאי יותר טוב לילה
לישן מלהסתובב בטל.

והנה שלמות התפלה וההתבודדות הוא, שיסיר ממנו כל מיני
מחשבות הטורדות, וישב במקום אחד, ויסגר עיניו, ויבטל עצמו
לגמרי אליו יתברך, ויציר בדעתו, כי השם יתברך הוא עומד כנגדו,
כמאמרם ז"ל (סנהדרין כב.): המתפלל — צריך שיראה את עצמו
כאלו שכינה כנגדו, שנאמר (תהלים טז, ח): "שויתי ה' לנגדי תמיד",
עין שם; פי זהו עקר השלמות שיש — בדרך ארץ גדול ובמורא
גדול, ויספר לפניו יתברך את כל לבו וכל מה שעובר עליו
בתמימות ובפשיטות גמור. ואמרו בילקוט (תהלים רמז תרכ"ג): בשעה
שאדם עומד בתפלה, יהא שמח שעובד לאלוה שאין פמותו בעולם,
ואל תהיה נוהג בקלות ראש לפניו וכו', עין שם; פי צריכים לישב
לפניו יתברך בדרך ארץ גדול, וכך ידבר עמו. ועין בספר "צדה
לדרך" (מקדמון אחד) (במאמר ראשון, חלק א', פרק א'), וזו לשונו: קדם
שיתפלל צריך אדם לפנות לבו מן המתשבות המטרידות אותו,
וישליך אחרי גוו הבלי העולם, ויהיה גופו נקי מפל לכלוך וזמה,

וַיִּתְרַחֵק מִכָּל דָּבָר שֵׁיֶשׁ בּוֹ רֵיחַ רַע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (עמוס ד, יב): "הַכּוֹן לְקִרְאָת אֱלֹקֶיךָ יִשְׂרָאֵל"; הַמִּתְפַּלֵּל צָרִיךְ שִׁיתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ כְּבֹד רֵאשׁ, כְּעֶבֶד הַשּׁוֹאֵל צָרְכּוֹ מֵרַבּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קכג, ב): "הִנֵּה כְּעֵינֵי עֲבָדִים אֵל יְד אֲדוֹנֵיהֶם" וְגו'. וְצָרִיךְ שִׁיכּוֹן אֶת רַגְלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל א, ז): "וְרַגְלֵיהֶם רַגַל יִשְׂרָה", וּמַעֲטָף בִּירְאָה וּבִרְתָּת, וַיִּחְזִיר פָּנָיו אֶל הַקִּיר, שֶׁלֹּא יִפְסִיקוּהוּ עוֹבְרִים וְשׁוֹבִים שֶׁלֹּא יִפְנֶה לְבִטְלָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּחִזְקִיהוּ (ישעיה לח, ב): "וַיִּסַּב חִזְקִיהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר", צָרִיךְ שִׁיְהִי פִּיּוֹ וְלִבּוֹ שְׁוִים בְּכּוֹנֵת הַתְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁאֵמַר דָּוִד (תהלים קיט, י): "בְּכָל לְבִי דִרְשָׁתִּיךָ, חֲלִיתִי פָּנֶיךָ בְּכָל לֵב" (שם, שם נח), וְאֶף-עַל-פִּי שֶׁאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ראש השנה כח:): מִצְּוֹת אֵינָן צָרִיכוֹת בְּוָנָה — לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בְּמִצְוֹת מַעֲשִׂיּוֹת, כְּמוֹ: סִכָּה וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה, אֲבָל תְּפִלָּה עֲקָרָה בְּלֵב. וּבְעֵבוֹר שֶׁלֵּב הָאָדָם הוֹמָה אַחַר הַהֶבֶל, סִדְרוֹ לָנוּ לְאִמְרָה בְּפֶה וּלְשִׁמְרָה בְּלֵב. הֲלֹא תִרְאֶה, שֶׁסִּדְרוֹ לָנוּ בְּסוֹף הַתְּפִלָּה: "יְהִי לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי, וְהִגִּיזוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ"; וְאִם לִבּוֹ בְּמַחְשְׁבוֹת אֹזֶן וְעַמַּל, הֲלֹא יְבוֹשׁ הָאָדָם לֹמַר לְיוֹצְרוֹ הַיּוֹדֵעַ כָּל נִעְלָם, שִׁיְהִי לְרָצוֹן אִמְרֵי פִיּוֹ וְהִגִּיזוֹן לִבּוֹ. וְכֹאֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל יֹאמַר מִהַבְּרָכוֹת הָאֲמֻצָּעִיּוֹת, שֶׁהֵן צָרְכּוֹ, וְלִבּוֹ בַּל עָמוּ, אֵיךְ יִתְנוּ לוֹ שְׂאֵלָתוֹ, וְהוּא לֹא שָׂאל זוּלָתִי כְּמַלְעִיג וְעוֹף הַמְּצַפֵּץ? ! הֲלֹא תִרְאֶה אֶסֶף הַמְּשׁוֹרֵר אָמַר (תהלים פד, ג): "נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחִצְרוֹת ה'" וְגו' וְסִמַּךְ לוֹ: "גַּם צִפּוֹר מִצְּאָה בֵּית" וְגו', וְמָה עֲנִין זֶה לְזֶה? אֲבָל כִּךָ אָמַר אֶסֶף, כִּי בְּבוֹאוֹ לְבַקֵּשׁ חֲפָצָיו לְחִצְרוֹת ה', בְּלִבּוֹ וּבִשְׂרׁוֹ הוּא מְרַגֵּן וּמְשַׁבֵּחַ וּמְבַקֵּשׁ, שֶׁאִם אֵין הֵלֵב וְהִפָּה שְׁוִים, גַּם צִפּוֹר מִצְּאָה בֵּית; רְצוֹנוֹ לֹמַר, כִּי גַם צִפּוֹר וְדִרְוֹרִים בְּבֵית ה', שֶׁמְצַפֵּצְפִים וּמְהַגִּים בְּפִיהֶם וּבְלִשׁוֹנָם בְּלֹא כּוֹנֵה. מְשֻׁלוֹ חֲכָמִים הַדְּבוּר לְגוֹף וְהַכּוֹנֵה לְנִשְׁמָה. אִם-כֵּן כֹּאֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל בְּפִיּוֹ וְלִבּוֹ בַּל עָמוּ, תְּפִלָּתוֹ כְּגוֹף בְּלִי נַפֶּשׁ. וְעָלָיו הַנְּבִיא אוֹמַר (ישעיה כט, ג): "בְּפִיּוֹ וּבִשְׂפָתָיו כְּבִדּוּנֵי וְלִבּוֹ רַחֵק מִמֶּנִּי, וְתֵהִי יִרְאָתָם אֶתִּי מִצְּוֹת אֲנֻשִׁים מִלְּמִדָּה".

בּוֹא וּרְאֵה מַעֲלַת הַתְּפִלָּה, כִּי דְנִיָּאל הֵעֲרָה נַפְשׁוֹ לְמוֹת עַל זִוְתְּפִלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו (דְּנִיָּאל ו, יא): "וְזִמְנִין תִּלְתָּא בְּיוֹמָא הוּא בְּרִיךְ עַל בְּרַכּוּהֵי וּמְצִלָּא"; וְהַתְּכִלוֹת מִהַעֲבוּדוֹת הַרְצוּיּוֹת לְפָנֵי הַשֵּׁם, כְּמוֹ

אֲשֶׁר   ג' רלב   בַּנְחָל   רפה

שָׁאֵמַר דָּוִד, עָלָיו הַשְּׁלוֹם (תהלים קמא, ב): "תִּכְוֶן תִּפְלְתִי קִטְרַת לִפְנֵיךָ", כְּשִׁיתְּפַלֵּל צָרִיךְ שִׁיְהִי עֵינָיו לְמַטָּה וְלָבוּ לְמַעְלָה, שְׁנֵאֵמַר (איכה ג, מא): "נִשְׂא לְבַבְנוּ אֶל כַּפַּיִם, אֶל אֵל בְּשָׂמַיִם"; וְשֵׁלָא יְבִיט לְצַדִּדּוֹ וְשֵׁלָא יְרוֹק, וְשִׁיְהִי עֵנּוּ וְשִׁפֵּל בְּאִימָה, כְּעֶבֶד לִפְנֵי רַבּוֹ, וְשֵׁלָא תִהְיֶה תִפְלָתוֹ עָלָיו כְּמִשְׁאוּי, וְשִׁיאֵמַר אוֹתָהּ בְּנַחַת וּבְתַחֲנוּנִים, כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אבות ב): "וּכְשֵׁאתָה מִתְּפַלֵּל, אֵל תַּעַשׂ תִּפְלְתֶךָ קִבְעָה, אֲלֵא תַחֲנוּנִים לִפְנֵי הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא"; וְכֹאֲשֶׁר יִתְּפַלֵּל עַל הַדֶּרֶךְ הַזֶּה, תִּהְיֶה בְּטוֹחַ, שִׁישְׁמַע ה' אֶת תִּפְלָתוֹ, כְּמוֹ שְׁאֵמַר דָּוִד (תהלים קמה, יח): "קָרוֹב ה' לְכָל קִרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת"; וּלְפִי שְׁלָא יַחְטֵא בְּלֵב וּבְמַבְטָא שְׂפָתַיִם יִהְיֶה לָבוּ לְמַעְלָה וְעֵינָיו לְמַטָּה, כְּאֲשֶׁר אָמְרוּ חַכְמֵינוּ מֵאִירֵי הָעֵינַיִם, וְהַנְּבִיאִים הַמוֹכִיחִים מִיּוֹמַיִם: "נִשְׂא לְבַבְנוּ אֶל כַּפַּיִם אֶל אֵל בְּשָׂמַיִם", עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. הֲרִי שְׁעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה לְנִקּוֹת אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ מִכָּל אֹוֶן, וּלְכַוֵּן אֶל מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר.

וּבְאֵמֶת זוֹהִי בְּעֵצְמָהּ מְעַלֵּת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, כִּי הוּא מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְּבַרְךָ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ, וּבְדֶרֶךְ זֶה הַהִכְרַח לֹא לְכַוֵּן אֶל מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר; כִּי כְּדֶרֶךְ כְּשֵׁאֲדָם מְדַבֵּר אֶל חֲבֵרוֹ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ, אֲזִי הַהִכְרַח שִׁיְכַוֵּן אֶל מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר וּמְדַבֵּר, כִּי הוּא מְדַבֵּר אֵלָיו נוֹכַח, כְּמוֹ-כֵן כְּשֵׁאֲדָם מְרָגִיל עֲצָמוֹ לְסַפֵּר לִפְנֵי יִתְּבַרְךָ אֶת כָּל לָבוּ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּפִרְטֵי פִּרְטִיּוֹת כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רַעְהוּ, עַל-יְדֵי-זֶה בְּהִכְרַח לֹא לְכַוֵּן אֶל מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר וּמְדַבֵּר. וְעַל-כֵּן מְעַלֵּת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת עוֹלָה עַל הַכָּל, וְאֲשֶׁרֵי וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁחִזַּק בְּדַבָּר זֶה בְּכָל יוֹם, וּמְדַבֵּר וּמְשִׁיחַ אֶת כָּל לָבוּ אֵלָיו יִתְּבַרְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

רפו אָשֶׁר ג' רלג בַּנְחַל
ג' רלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וּיְקָרָא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיְרַדְפוּ לַיְדֵיד נַפְשִׁי, נֵר
לְהַצְדִיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

פֹּה תִקְבַּל רְצוֹף מְאָה דוֹלָר בְּעֶבְרוֹ פְּרִשַׁת תְּשׂא וַיִּקְהַל-פְּקוּדֵי,
בְּאֶשֶׁר הִבְטַחְתִּי לָךְ בְּהִיוֹתְךָ כָּאֵן.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם, תִּכְתַּב לִי תִכְף-וּמִיד אִם קִבַּלְתָּ אֶת הַכֶּסֶף שֶׁעָבַר
וְגַם אֶת כֶּסֶף זֶה, כִּי הוּא כֶּסֶף צְדָקָה, וְכָל דוֹלָר אֶשֶׁר מֵגִיעַ אֵלַי,
הוּא בָּנֵס נִפְלָא, שְׂדוּד הַטָּבַע מִן מַמָּשׁ, וְעַל-כֵּן תִּכְתַּב לִי אִם קִבַּלְתָּ,
כִּי חוֹשְׁשֵׁנִי שְׂמָא תִהְיֶה אִיזוֹ פְּשִׁיעָה בְּדָאָר.

חֲמַדַּת לְבָבִי! חֲזוּק וְאַמִּץ מְאֹד מְאֹד לְהַדְפִּיס חֶלֶק אַחַר חֶלֶק
מִסְפָּרֵי שׁו"ת "אֶשֶׁר בַּנְחַל", וְכֵן אֶת סֵפֶר "בְּרִית שְׁלוֹם" לְחַלְקוֹ בְּכָל
בְּרִית.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר! אֶשְׁרִינוּ וְאֶשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ, שְׁזָכִינוּ
לְהַתְנוּדַע מְרַבֵּי אֱמֶת בְּזֶה, וְרֵאוּי לָנוּ לְשִׂמְחַ בְּזֶה מְאֹד, וְלִרְאוּת אֶשֶׁר
כָּל הַהִתְקַרְבוֹת תִּהְיֶה בְּכָל פֶּעַם חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי (כְּמוֹכָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
חֶלֶק א', סִימָן סב): בְּכָל פֶּעַם בְּפֶעַם שְׁנוֹסֵעַ לְהַצְדִיק, צְרִיף שְׁיִרְאָה
שְׂיָבֵא בְּכָל פֶּעַם מְחֻדָּשׁ, לֹא כְּמוֹ שֶׁכָּבַר הָיָה אֶצְלֵי הַצְדִיק, וְעַכְשָׁו
הוּא בָּא פֶּעַם שְׁנִיָּה, כְּמוֹ שֶׁלֹּא הָיָה מְעוֹלָם אֶצְלֵי הַצְדִיק, וַיְהִי אֶצְלוֹ
כְּמוֹ שְׂבֵא עַכְשָׁו מְחֻדָּשׁ בְּפֶעַם רֵאשׁוֹנָה, עַיִן שָׁם; וְשִׂמְעָתִי מֵאֶחָד
מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנָה, שְׁזָה יְכוּלִים לְקַיֵּם דִּיקָא עַל-יְדֵי שְׂמַעוֹרָרִים
וּמְאִירִים אוֹרוֹ הַגָּנוּז שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל אֶצְלֵי אַחֲרִים; כִּי בְּכָל פֶּעַם כְּשֶׁבֵא
מְקַרְבַּ חֲדָשׁ, וּמִתְחִילִים לְדַבֵּר עִמוֹ מְחֻדָּשׁ מִרַבְּנוּ ז"ל בְּאֶפְן וּבְעֶנְיָן
אַחַר, כִּי אֵין שְׁנֵי בְּנֵי-אָדָם שְׁוִים זֶה לְזֶה, וְכֵן לְכָל אֶחָד יֵשׁ מְנִיעוֹת
וּבְלִבּוֹלִים אַחֲרִים, וְעַל-כֵּן צְרִיף לְדַבֵּר עִמוֹ בְּאֶפְן אַחַר וּבְאֶפְן חֲדָשׁ,
וּבְזֶה יְכוּל לְקַיֵּם דְּבוּרוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל לְבוֹא אֶצְלוֹ בְּכָל פֶּעַם מְחֻדָּשׁ,
וּדְבָרֵי פִי חֲכָם חֵן.

ידידי היקר! עלינו נפל עֲכָשׁוּ לְגִלוֹת וּלְפָרֶסֶם דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בעולם. וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע, כִּי 'בְּרִסְלָבֵר חֲסִידִים' שְׁטֵיט נִישְׁט אֵיין בִּי אַ יְחִידָה, אוּ בְּבֵית-מִדְרַשׁ יְחִידֵי וְכוּ', אוּ אֶצֶל חֲבוּרָה יְחִידִית וְכוּ', 'בְּרִסְלָבֵר חֲסִידוֹת' הִיא מִתְּנָה לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל, 'בְּרִסְלָבֵר חֲסִידוֹת' הִיא הָאוֹר שֶׁיִּגְלֶה מְשִׁיחַ לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ. וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׁנוֹתָן יָד וְכַתֵּף עֲכָשׁוּ, וְעוֹזֵר שְׂיִתְפָּרֶסֶם וְיִתְפָּשֵׁט בְּעוֹלָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא גוֹרֵם לְקָרוֹב הַגְּאֻלָּה. וְעַל-כֵּן, יְדִידֵי הַיֵּקָר! (שְׁמוּאֵל-א טו, יז): "אִם קָטָן אַתָּה בְּעֵינֵיךָ רֹאשׁ שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל אַתָּה"; מֵאַחַר שֶׁסָּבַב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂבָאִים אֶצְלֶךָ בַּחוּרִים, עָלֶיךָ נִפְלָה חוֹבַת הַיּוֹם לְדַבֵּר עִמָּהֶם מַעֲצוֹת רַבְּנוּ ז"ל. וְהִנֵּה הַבַּחּוּרִים הָאֵלּוּ שְׂבָאִים אֶצְלֶךָ, הֵם כּוֹתְבִים לִי מִכְּתָבִים, שֶׁעָקֵר חִיוֹתָם הוּא רַק סִפְרֵי "אֲשֶׁר בְּנַחֵל", וְעַל-כֵּן רָאָה לְהַדְפִּיסָם וּלְהַפְיֵצָם בֵּין הַבַּחּוּרִים. זְכוּר וְאַל תִּשְׁכַּח מֶה שֶׁעָבַר עָלֶיךָ בִּימֵי נְעוּרֶיךָ, וְאִיךָ כָּל דְּבוּר שֶׁדִּבַּרְתִּי עִמָּךָ הִיָּה לְךָ כְּמִים קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵיפָה, וְכֵן אֵלּוּ הַמִּכְּתָבִים שֶׁבְּסִפְרֵי "אֲשֶׁר בְּנַחֵל" הֵחִיו אוֹתְךָ וְכוּ', וְעַל-כֵּן עָשָׂה גַם אַתָּה עִתָּה חֶסֶד חָנֹם עִם הַבַּחּוּרִים שְׂבָאִים אֶצְלֶךָ, וְתִרְבֶּה לְדַבֵּר עִמָּהֶם מַעֲצוֹת רַבְּנוּ ז"ל בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשֵׁיטוֹת דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, הַתְּחַזְּקוֹת וְהַתְּעוּרָרוֹת בְּהַתְּמַדַּת הַלְמוּד שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן וּבְתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת וְכוּ', אֲשֶׁר רַק זֶה בַּחּוּרִים בָּאִים לְשִׁמְעַ, וְרַק זֶה הֵם רוֹצִים לְהַתְּוַדַּע, וְרַק בְּזֶה הֵם רוֹצִים לְהַתְּאַמֵּץ וּלְהַתְּחַזֵּק, וְעַל-כֵּן אֵל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלֶיךָ.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם, לְמַעַן כְּבוֹד רַבְּנוּ ז"ל, אֵל תִּכְנַס בְּכוֹחִים עִם שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי הַמְצָב הַגִּיעַ כָּבֵד עַד כְּדֵי כָּךְ, שְׁאֵנוּ בְּעַצְמָנוּ שׁוֹכְחִים מִהַעֲקָר וְכוּ'. מֶה לַעֲשׂוֹת?! הַבְּחִירָה הִיא נִפְלְאוֹת תְּמִים דְּעִים. גַּם עַל רַבְּנוּ ז"ל הִיָּתָה מַחְלָקָת, גַּם עַל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל הִיָּתָה מַחְלָקָת בְּרִצְיָחָה כְּזוֹ שְׁלֹא יְכוּלִים לְתַאֵר, עַד כְּדֵי מְסִירָה בִּיְדֵי עַכּוּ"ם מִמָּשׁ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן וְכוּ' וְכוּ', וְכֵן עַל כָּל הַצְּדִיקִים בְּכָל הַדּוֹרוֹת חֲלָקוּ, וְזֶה סְמוּךְ הַבִּיא אֵלֵי אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ סִפֵּר תּוֹלְדוֹת מִהַצְּדִיק הַקְּדוֹשׁ ר' מֹשֶׁה חַיִּים לוֹצְאָטוּ ז"ל, וְשֵׁם מְסִפֵּר בְּאַרְיִכוֹת

(ה) חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב אֵינָה מִתְּאַכְסְּנַת אֶצֶל יְחִיד.

את גדל עצם הרדיפות שהיו לו בחיים חיותו בעבור ספריו הקדושים שחבר, עד שהצורך להשבע לבית-דין שלא יכתב עוד וכו'. ועכשו אחר תקופה של יותר ממאתים שנה, הכל נשפח ונעלם מכל העולם, ושמו הקדוש של הרמח"ל מפרסם בכל קצוי תבל. ומה גם, שאז היו מתנגדיו גדולי תורה, גדולי יראה וכו', מה שאין כן, המחלקת עלי היא רק על-ידי כמה גדולי הלצים שבדור, גדולי בעלי עברה שבדור, רחמנא לצלן וכו', ועל-כן מה לי ולָהֶם?! ואף שבאמת תהיה להם טענה גם על לשון כזו שאני קורא אותם, אבל כבר אמרו חכמינו הקדושים (ערכין טו:): לשון הרע הוא שקול כנגד עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים. ואמרו (בבא מציעא נט.): המלבין פני חברו ברבים, אין לו חלק לעולם הבא. והשם יתברך האמת יודע כמה לשון-הרע מדברים עלי, דברים כוזבים ושקרים, אשר לא עלה על דעתי ועל מחשבתי, וכמה בזיונות יש לי מהמודעות שמדביקים ומפרסמים פה בכל הרחובות על לא דבר, רק מחמת קנאה ושנאת חנם של האברך ... שהצית את האש הזו עלי, אך מה לעשות?! עלי לברח רק אליו יתברך. ואתה ראה לגלות ולפרסם דעת רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות בין הבחורים והאברכים. וכל הענין הזה מה שעובר עכשו, זהו עקר הברור והלבון קדם הגאולה, כמו שכתוב (דניאל יב, י): "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים"; ובאמת עכשו עובר על בני הנעורים ממש כמו שעבר בדור המבול, פגם (בראשית ו, יב) "כי השחית כל בשר דרכו"; ועל-כן יש שעת הכשר לקרב את כלם אליו יתברך על-פי דעת רבנו ז"ל. מה עשה הסמ"ך-מ"ם? הלביש עצמו במי שהלביש, ועורר שנאת חנם עלי על לא דבר, ובאפן הזה הוא מנתק ומרחק בני הנעורים מרבנו ז"ל. ונחכמינו הקדושים אמרו (יומא ט:): שקולה שנאת חנם כנגד שלש עברות: עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים, עין שם; ובאמת כפי שאני מקבל המון מכתבים מבחורים ואברכים מפמה חלקי העולם מארץ ישראל ומצרפת ואנגליה ומקנדה, ופה בארצות-הברית, וכלם שואלים פה אחד מה זה ועל מה זה. ובפרט שהדביקו פאן את המודעות בכל הבתי מדרשות ומקואות, וכבר קץ אני בכל הענין הזה, להשיב לכל אחד בפרטיות.

אֲשֶׁר   ג' רלג   בַּנְחָל   רפט

ובפֶּרֶט שְׁכַל שִׁיחַתְנוּ צְרִיכָה לְהִיּוֹת רַק מְעַבֹּדֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וְלֹא מִמַּחְלָקֶת וּלְשׁוֹן-הָרֶעַ, וְלִדְבַר מְזֵה עַל זֶה וּמְזֵה עַל זֶה וְכוּ'. עַל-כֵּן הַסְּפָמְתִי לְחֵבֵר קוֹנְטֵרְס הַסְּפָקוֹת, אֲשֶׁר בּוֹ אֲבִרֵר וְאֶתְרַץ בְּכָל־לִיּוֹת אֶת הַסְּפָקוֹת וְהַקְּשִׁיּוֹת שֶׁיֵּשׁ עַל רַבְּנוּ ז"ל וְעַל סְפָרָיו, וּבִפְרָטִיּוֹת מֵה שְׁמַקְשִׁים עָלַי וְעַל הַסְּפָרִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה כְּשִׁיכְנֹס לְאַחַד סֵפֶק, אֶתֵּן לוֹ אֶת הַקּוֹנְטֵרְס, וְגַמְרֵנוּ עִם כָּל הַפְּרָשָׁה הַמְּכַעֶרֶת הַזֶּה שֶׁל מַחְלָקֶת וְשִׁנְאֵת חָנָם.

וְעַל-כֵּן, תְּמַדַּת לְבָבִי! הַכֹּפֵל הַדְּבָר, אֵל תִּפְנֹס בְּשׁוּם וּכְוִחִים, אֵין אַתָּה צְרִיף לְתַרְץ אוֹתִי וְאֶת הַסְּפָרִים. בְּקָרוֹב אֶתְחִיל וְאֶגְמֹר אֶת הַקּוֹנְטֵרְס הַזֶּה (יֵשׁ בְּדַעְתִּי עוֹד לְהִתְחִיל לְכַתֵּב הַיּוֹם), אִם יִהְיֶה בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִי שֶׁיִּפְנֹסוּ בּוֹ אֵילוֹ סְפָקוֹת, תִּמְסַר לוֹ אֶת הַקּוֹנְטֵרְס, וְיִוְתֵר מְזֵה אֵל תִּפְנֹס בְּוִכּוּחִים, כִּי חָבַל עַל הַיּוֹם וְהַשְּׁעוֹת וְהַרְגָּעִים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁיְכוּלִים לְחַטֵּף בָּהֶם טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי.

אֶתְמוּל בְּלִלְיָה דִּבְרָנוּ הַרְבֵּה עַל-פִּי הַתּוֹרָה בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן פ', הַמְּדַבֵּרֶת, כִּי שְׁלוֹם הוּא דִּיקָא מִשְׁנֵי הַפְּכִים — חֶסֶד וּגְבוּרָה, וְאֵל דְּבָר זֶה יְכוּלִים לְזַכּוֹת רַק עַל-יְדֵי מְסִירוֹת נַפְשׁ עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם. וְדָבָר זֶה הָיָה אֶצְל יוֹסֵף הַצְּדִיק, שְׂאֵף שְׂאֵחִיו רָצוּ לְהַרְג אוֹתוֹ וּמְכָרוּהוּ לְעַבְד, אַף-עַל-פִּי-כֵן לֹא נִתְפַּעַל, רַק מְסַר נַפְשׁוֹ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּבִפְרָטִיּוֹת אֲנַחְנוּ, כְּשֶׁכָּבֵר זְכִינוּ לְהִתְוַדֵּעַ מִרַבְּנוּ ז"ל, וְרוֹצִים לְבַלְבֵּל וּלְנַתֵּק אוֹתְנוּ מִמֶּנּוּ ז"ל, עֲלִינוּ לְמַסַּר אֶת נַפְשָׁנוּ בְּעַבּוֹר זֶה (כְּמוֹכָא בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, הַכָּשֵׁר בָּלִים, הַלְכָה ד', אוֹת כג), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ שֵׁם: הַמְּנִיעוֹת וְהַמַּחְלָקֶת מִשְׁתַּטְּחִים כָּל-כָּף, עַד שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְשַׁבְּרָם, כִּי אִם עַל-יְדֵי רָצוֹן חֲזָק בְּמְסִירוֹת נַפְשׁ מִמֶּשׁ, כִּי בּוֹדֵאֵי צְרִיכִים מְסִירוֹת נַפְשׁ וְכוּ', כִּי נִגַּד הָאוֹיְבִים הַמְּחַרְפִּים וְהַמְּגַדְפִּים כָּל-כָּף וְאֵינָם מְסַתְּפָקִים בְּזֶה, וְגַם עוֹמְדִים עֲלִינוּ בְּכָל עֵת לְהִתְנַקֵּם, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּחֵנָם עַל לֹא דְבָר, וְאָנוּ אֵין לָנוּ עַל מִי לְהַשְׁעֵן, כִּי אִם עַל אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, כִּי הוּא יוֹדֵעַ תְּעַלּוֹמוֹת לֵב, שְׂאָנוּ חִפְצִים רַק בְּאֵמֶת לְאֵמֶתוֹ, וְהָאֵמֶת הִיא אַחַת, וְאֵי אֶפְשָׁר לְשַׁנוֹתָהּ לְעוֹלָם, וְרָצוֹן הַחֲזָק הָאֲמַתִּי שְׁלָנוּ עַד הַנֶּפֶשׁ דִּיקָא, הִינּוּ עַד מְסִירוֹת נַפְשׁ וְכוּ', עֵינַי

רצ   אֲשֶׁר   ג' רלד   בַּנְחַל

שם. ועל-כן, חֲמַדַּת לְבָבִי! לֹא נִשְׁאַרָה עֲכָשׁוּ שׁוֹם עֲצָה, רַק מְסִירוֹת
נֶפֶשׁ עַל קְדוּשׁ הַשֵּׁם.

הדורש שלומך...

ג' רלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיִּקְרָא עֶרְב־רֵאשִׁיחַדֵּשׁ נִסְכֵּן ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵיד נֶפְשֵׁי צְמוּד
אֶל תּוֹךְ פְּנִימִיּוֹת לְבָבִי כָּל הַיָּמִים לְטוֹב הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד שׁוֹתָה
מִימֵי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ ... נִרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַנְּחוּץ לַתְּשׁוּבָה תִּכְף-וּמֵיד לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי. מָה אִמַּר לָךְ,
יְדִידִי הַיָּקָר, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ יוֹדֵעַ וְעַד מָה שֶׁעָבַר עָלֵי בְּרָגַע
שֶׁקַּבְּלָתִי מִכְתָּבְךָ — שְׂמֵחוֹת וּבִכּוֹת.

שְׂמֵחָה, שְׂתֵהֵלָה לְאֵל, נַעֲשִׂית הַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוּלָה בִּישִׁיבָה שְׁלָכֶם,
וַיֵּשׁ לָכֶם כָּבֹד מ"ה מְקַרְבִּים, וְכֻלָּם נִתְעוֹרְרוּ וְנִתְחַזְּקוּ עַל-יְדֵי
הַסְּפָרִים "אֲשֶׁר בַּנְּחַל", "שְׂמִירַת הַזְּמַן", "מְקוֹר הַשְּׂמֵחָה", "אֲרָךְ
אֶפְסִים". מָה אִמַּר לָךְ, אֵינְ עוֹד שְׂמֵחָה וּבִשׁוּרָה טוֹבָה יוֹתֵר גְּדוּלָה
מְזוּ, הָאֵם אַתָּה יָכוֹל לְתַאֵר עֲנִיָּן הַנִּשְׁגָּב וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, כִּי הֲלֹא רַבְּנוּ
ז"ל מְשַׁנֵּה אֶת הַבְּחִירָה לְטוֹב, מְקַדֵּם הִיָּה בְּחוּר מִנַּח בְּטַנוּף מַעֲשִׂיו
זְכוּ, וְאַחֲר־כֵּךְ בָּא רַבְּנוּ ז"ל וּמוֹצִיאֵנוּ מִשֵּׁם וּמִכְּבֹּסוֹ וּמִקְשָׁטוֹ, וּמֵאִיר
בוֹ הָאָרֶה עֲצוּמָה כְּזוֹ בְּגִלּוּי אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהַתְּגַלּוֹת נִפְלְאוֹה וְנוֹרְאוֹה
כְּזוֹ, עַד שֶׁנִּפְתַּח הַפֶּה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ פְּנִים אֶל פְּנִים, כִּי מְכַנִּים
בְּמִקְרָבֵינוּ דַּעַת דְּמִשָּׁה לְדַבֵּר עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פְּנִים אֶל פְּנִים,
אֲשֶׁר בְּשִׁלְמוֹת יִהְיֶה זֶה בְּהַתְּגַלּוֹת בֵּין הַשְּׂמֵחָה בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר אָז
"אֶהְפֵּךְ לְכָל עַמִּים שְׂפָה בְּרוּרָה לְקִרְא כָּל־שֵׁם ה'" (צְפַנְיָה ג, ט),
וְכֵן מֵאִיר בְּמִקְרָב חֲדָשׁ הַתְּמִדָּה נוֹרְאוֹה וְנִפְלְאוֹה לְלַמֵּד וּלְטַיֵּל וּלְהִיּוֹת
בְּכָל חִלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כֹּאֲשֶׁר יַעֲיִדוּ כָּל הַמְּקַרְבִּים הָאֲמִתִּיִּים,
שֶׁזְכוּ לְהַתְּקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל בְּאֲמַת, שְׂמֵקְדֵם הָיוּ מְנַחִים בְּעַמְקֵי
שְׂאוֹל תַּחְתִּית וּמִתְחַתִּיו, וְאַחֲר־כֵּךְ זְכוּ עַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל

אֲשֶׁר   ג' רלד   בַּנְחָל   רצא

למה שזכו — לתפלה בכונה ובחיות ובדבקות אמת, והתבודדות ושיחה בינו לבין קונו, ולשקד ולהתמיד בלמוד התורה הקדושה, וזוכים להתחיל ולסיים את כל חלקי התורה הקדושה נגלה ונסתר, ומתענגים בערכות נעם זיו חיות אלקותו יתברך. ועל-כן הוא אצלי שמחה עצומה, שמחה אמתית לשמע בשורה אשר מדשנת עצם, אשר דבר רבנו ז"ל מתפרסם בעולם, אשר זהו קרוב גאלתנו. פי המשיח בדעתו יכבש את העולם, וכל מה שאנו עוזרים לזה, לגלות ולפרסם דעת רבנו ז"ל בעולם, אנו מקרבים את הגאולה, ועוזרים למשיח צדקנו בעצמו.

אבל מאידך — בכיתי הרבה לפניו יתברך, ואני שבור פחדים הנשבר, לשמע גם בשורה רעה כזו, אשר קמו תרבות אנשים חטאים, וחולקים עליך, ומה גם נפלא בעיני כל בר דעת, איך שהם נעשו ממנים על עולם הבא ועל גיהנום, מי שימכר את הספרים — יהיה לו גיהנום, ומי שלא ימכר — יהיה לו גן-עדן, כאלו דבר זה תלוי בידו, והוא מוכן להשבע על זה. הוי, רבנו של עולם, איך יכולה מדת הנצחון לעור את העינים, עד שבר ישראל מוכן להשבע על דבר זה — מי שימכר את הספרים, יהיה בגיהנום, רחמנא לצלן, רחמנא לישזבן, מהאי דעתא שבשתא. בודאי עבר בזה היום עברה גדולה, פי בלאו הכי לא היה מדבר כן, ודבר זה ברור; פי מי שהוא רק קצת ירא השם, לא ידבר דבורים כאלו, פי מי הוא בכלל?! כל-כך בטוח בעצמו. מה תנא קדוש כמו רבי יוחנן בן זכאי, אשר אמרו חכמינו הקדושים (סכה כה.), שהיה מקטני תלמידי הלל, אף-על-פי-כן לא הניח מקרא, משנה, גמרא, הלכות ואגדות, דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים קלים וחסומים, וגזרות שוות, תקופות וגימטריאות, שיחת מלאכי השרת ושיחת שדים, ושיחות דקלים משלות כובסין, משלות שועלין, דבר גדול ודבר קטן מעשה מרפבה וכו', עיין שם; אף-על-פי-כן מצינו בגמרא (ברכות כח.), שקדם מיתתו בכה בכיה גדולה וכו', ואמר: "ולא עוד, אלא שיש לפני שתי דרכים: אחת של גן-עדן ואחת של גיהנום, ואיני יודע באיזו מוליכין אותי, ולא אבכה?!", עיין שם; על אחת כמה וכמה

רצב אשר ג' רלד בנחל

באין דמיון וערך כָּלֵל, אכרף מזהם בטנוף מעשיו, מה שרק השם יתברך יודע אותם, יעזי לומר לך דבר כֶּזֶה, שמוכן להשבע שתלך בגיהנום?! אבוי, אבוי, אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה, עד היכן עד היכן הגענו, אשר בשביל מדת הנצחון יעזי ויאמר, שהוא מוכן להשבע דבר שהוא בעצמו אינו יודע מה ומי, היכן ואימת וכו' וכו'. ואף שהוא לומד ברבים — מה בכך?! הרבה קלים וריקים ובורים לומדים ברבים; ותאמין לי, שמעת שקראתי דבר זה, אני שבור מאד מאד, וממש לבי נמס בקרבי לגמרי, ויש לי פאבים גדולים בהלב, עד שאני מספק לגמרי, אם אוכל לעבר בטוב, כי נגע עד לבי, ולוקח את פריאות גופי. היתכן שעדין ימצא רשע מרשע כֶּזֶה, אשר לא אכפת לו, שעל-ידי הספרים מתקרבים מקרבים חדשים?! מכל שכן קבוץ גדול כֶּזֶה. והוא מכניס בך ארס כֶּזֶה בלשונו הטמאה, עד שהוא מוכן להשבע, שלא תצא מהגיהנום, רחמנא לצלן, חס ושלום, חס ושלום.

הלא זה הדבר הזה ממש בימי מוהרנ"ת ז"ל, ומה היה הסוף? שנפטר בשנת תקצ"ח, ובשנת תר"ה — שבע שנים אחרי זה נפטר מוהרנ"ת ז"ל, ואמר קדם הסתלקותו: "זה שבע שנים שדנים את החולק על מעשיו הרעים", ועכשו מתחילים לקחת אותו לדין על אשר רדף את מוהרנ"ת ז"ל, ועל-כן הוא צריך להיות שם לעדות, ועל-כן מכרח להסתלק לעילא, "אף-על-פי-כן" סיים, "יהיה לי עמו עוד דין, אשר אני מכרח להסתלק, כי עדין יש לי עוד תלי תלין של הלכות לחבר". וכל זה ידוע ומפרסם אצלינו. ועתה עמד וראה והתבונן, אם בעל נפש אתה! חכמינו הקדושים אמרו (עדיית, פרק ב'): משפט רשעים בגיהנום י"ב חדש ולא יותר, ומפרסם כֶּזֶה בעולם, דנו אותו רק על מעשי עצמו שבע שנים, אשר אפלו סתם רשע אינם דנים יותר מי"ב חדש, ואחר-כך התחילו עוד לדון אותו על שרדף את מוהרנ"ת ז"ל, ואדם כֶּזֶה היה בחייו כל-כך בטוח בעצמו, עד שהיה מחלק עולם הבא וגן-עדן למי שיבזה את הספרים ואת אנשי שלומנו, והיה נשבע על זה בשבועות וכו', וזה היה איש מפרסם עם המון חסידים, על אחת כמה וכמה אכרף

אֲשֶׁר   ג' רלד   בְּנַחַל   רצג

מְצַרֵּעַ אֵיךְ יַעֲזוּ אֶפְלוּ לְהוֹצִיא בְּשִׁפְתָיו דְּבוּרִים כְּאֵלוֹ! ? אֵינִי מְבִין לְגַמְרֵי מִמֵּי קֶבֶל חֲסִידוֹת בְּרֶסֶלֶב, הֲלֹא הִלּוּעַג עַל דְּבָרֵי חֲכָמִים נְדוּן בְּצוּאָה רוֹתַחַת, וְכָל פְּלִפּוּלֵי הַבַּל שְׁלוֹ הֵם מִהַמוֹתְרוֹת שְׁעָלוּ בְּמַחוּ (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סא); וְעַל-כֵּן לְבִי מִתְפּוֹצֵץ מְרַב צָעַר; רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הֲלֹא אַתְּ כָּל הַמְקַרְבִּים הַחֲדָשִׁים, בְּנִקְל לְקַרְבֵּם לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, אִם נִזְכָּה לְהַאִיר בָּהֶם אֶת הָאֱמֶת, אֲשֶׁר אֵין אֵין שׁוֹם תְּכִלִּית אַחֲרַת בְּעוֹלָם — רַק לְרִדְף אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלִהְתְּבוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלִהְתַּמִּיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְכוּ'. וְלִהְפוֹךְ — יְכוּלִים לְהֵרֵס אוֹתָם, חֵס וְשָׁלוֹם, חֵס וְשָׁלוֹם, לְגַמְרֵי, עַל-יְדֵי דְבוּרִים רָעִים כְּאֵלוֹ, הֵינּוּ הַתְּנַגְדוֹת. אוֹי מַה הִזָּה לָנוּ? ! עַד עַכְשָׁו יִדְעֵנוּ כִּי הַמְתַּנְגְּדִים עַל רַבְּנוּ ז"ל וְעַל סִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים הֵם מִבְּחוּץ, וְעַכְשָׁו בְּעַקְבָּתָא דְּמִשִּׁיחָא, אֲשֶׁר הוּא מוֹכֵן כְּבָר לְבוֹא וְלִהְתַּגְלוֹת בְּכָל יוֹם, הַלְּבִישׁ עֲצָמוֹ הַסֵּמ"ך-מ"ם בְּמִי שְׁנַתְּלֵבֶשׁ, וְנִדְחַף בְּפָנִים, וְעוֹשֶׂה חֲרָבִין כְּזֶה מִבְּפָנִים. אֵךְ מַה לַּעֲשׂוֹת? ! חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים בְּסוּף סוּטָה כְּבָר הַקְּדִימוּ לָנוּ בְּרוּח־הַקֹּדֶשׁ מַה שְׁיִהְיֶה קֶדֶם הַתְּגִלוֹת מִשִּׁיחָא, וְאֵיךְ שְׁהַעֲזוֹת תַּתְּגַבֵּר, וְזִקְנִים יַעֲזֹרְרוּ נְעָרִים לְחֶלֶק, וְהַנְּעָרִים יִלְבִּינוּ זִקְנִים, עֵינַי סוֹדֵן שֶׁל דְּבָרִים אֵלוֹ בְּדְבָרֵי מוֹהַר"ן ז"ל (בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, שַׁבָּת, הַלְכָה ו', סוּף אוֹת ח'), שְׁמַגְלָה נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת בְּמֵאֵמֶר אֶזֶל אֲשַׁכַּח יְנוּקֵי מְלַעִיל וְסָבִי מִתְתַּאֵי וְכוּ', עֵינַי שָׁם אֶת כָּל הָעֵינַיִן, שְׁמַבְרֵר אֵיךְ שְׁהַזְקֵנִים עִם הַנְּעָרִים אֲשֶׁמִּים בְּכָל הַמְחַלְקֵת שִׁישׁ עַל הַצְּדִיקִים הָאֱמֶתִיִּים שְׁבִדוֹר וְכוּ', עֵינַי שָׁם נִפְלְאוֹת, פְּלֵאֵי פְּלֵאוֹת הַשִּׁיכִים עַכְשָׁו בְּעַת הַזֹּאת בְּנְדוּן דִּידָן. עַל-כָּל-פָּנִים תֵּאֱמִין לִי, שְׁאֵינִי יוֹדֵעַ מַה לְכַתֵּב לָךְ עַכְשָׁו, כִּי הַנְּסִיוֹן גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וְלִהְסָבִיר וְלִתְרַץ אֶת נִקְדָּתִי — אוֹ שְׁלֵא יוֹעִיל, אוֹ שְׁלֵא נִצְרָךְ, וּבִפְרָט מִי שְׁכָבֵר עֵינַי בְּכָל חֶלְקֵי "אֲשֶׁר בְּנַחַל", וְנִתְעוֹרֵר עַל יָדָם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כְּמִדְמָה לִי, שְׁכָבֵר אֵךְ לְמוֹתֵר לִי לְהַסְבִּיר לוֹ הֵיכֵן הָאֱמֶת. עַל-כָּל-פָּנִים, מֵאַחַר שְׁנַעֲשֶׂה רוּחַ סַעֲרָה בְּעוֹלָם, עַל-יְדֵי כְּמָה לְצִים, וְנִכְנָסוּ הַרְבֵּה סִפְקוֹת בְּלֵב בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וְכָל אֶחָד כּוֹתֵב אֵלַי וְשׁוֹאֵל אוֹתִי מַה זֶה וְעַל מַה זֶה? ! וּבְכָלֵל זֶה כְּמָה יָמִים וְשָׁנִים, שְׁאֵנִי עוֹסֵק עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים, יוֹתֵר מִשְׁמוּנָה-עֲשָׂרָה שָׁנָה, וּבְכָל פַּעַם נִתְעוֹרְרִים קִשְׁיוֹת וּסִפְקוֹת אַחֲרֵים אֶצְל בְּנֵי הַנְּעוּרִים עַל הַהֲתַקְרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל בְּכָלֵל, וְלִלְמַד

רצד אֲשֶׁר ג' רלד בַּנְחַל

סִפְרֵי בַּפְּרָט, וְכָל אֶחָד שׁוֹאֵל סִפְקוֹתָיו, הֲלֵא לֹא אָחֳזוּ מִזֶּה וְכוּ', הֲלֵא חָלְקוּ עַל זֶה וְכוּ', הֲלֵא אֵין לְכֶם רַבִּי וְכוּ', וְכַדּוּמָה פְתוּיִים כָּאֵלוּ, אֲשֶׁר הַסֵּמ"ךְ-מ"ם אֹרֵג קוּרֵי הָעֶכְבִּישׁ, וּפּוֹרֵשׁ מִצּוּדָה תַּחַת רַגְלֵי מְקַרְבִּים חֲדָשִׁים. וְעַל-כֵּן נִתְעוֹרְרָתִי עֲכָשׁוּ מִמְּכַתְבָּךְ, לְחַבֵּר סֵפֶר חֲדָשׁ "קוּנְטְרַס בְּרוּר הַסִּפְקוֹת", וְבוֹ יִתְרַץ וַיִּבְאֵר וַיִּפְשֹׁט וַיִּסְבִּיר אֶת כָּל הַסִּפְקוֹת שְׁנוֹכְנְסוּ בְּלֵב מְקַרְבֵּי חֲדָשׁ, וְשֵׁם יִהְיֶה כְּבוֹר מִבְּאֵר הַכֹּל — בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַל-כֵּן אֲנִי מְקַבֵּל עַל עֲצָמֵי בְּלֵב וְנַפְשׁ, מֵאַחֵר שְׁבַע-זֻרְתּוֹ יִתְבַּרֵךְ אַחֲבָר סֵפֶר כְּזֶה, וְשֵׁם אֶסְבִּיר בַּפְּרָטִי פְּרָטִיּוֹת אֶת נִקְדוּת וְאֶת כָּל עֲנִיֵן הַסִּפְרִים הַחֲדָשִׁים וְכוּ', עַל-כֵּן כְּבוֹר לֹא אֶכְתֹּב מִזֶּה יוֹתֵר בִּ"אֲשֶׁר בַּנְחַל", וְלֹא אֲשִׁיב בְּזֶה — לֹא דְבָר וְלֹא חֲצִי דְבָר, כִּי סִפְרֵי "אֲשֶׁר בַּנְחַל" הֵם קִדְשׁ הַקְּדָשִׁים, כְּלִי לְהַמְשַׁכֵּת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּעוֹלָם, לְגַלוּת וּלְפָרְסָם אִמְתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּלְחִזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶת כָּל הַנְּפֹשׁוֹת הַעֲיִפּוֹת וְהַצְּמֹאוֹת וְהַרְעֵבוֹת וְכוּ'. וְכִבֵּר הַצִּילוֹ מֵאוֹת מֵאוֹת בְּנֵי-אָדָם, וְעוֹד יִצִּילוּ בְּמִשְׁךְ הַשְּׁנִים אֲלֵפִים וּרְבֻבוֹת נַפְשׁוֹת, כִּי הַכֹּל נִכְתָּב בְּסִיעָתָא דְשְׁמַיָא. וְעַל-כֵּן אֲנִי רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת מִזֶּה בְּמָה, שְׁמִשֵּׁם תִּצָּא מִחֻלְקָת, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, עֲנִינֵינוּ הוּא רַק לְגַלוּת וּלְפָרְסָם אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּעוֹלָם, וּלְהַאִיר לְכָל הַיְרֻדִים וְהַנְּפֹלִים וְהַשְּׁבוּרִים, כִּי עֲדִין הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ אִתָּם, עִמָּם וְאַצְלָם, וְאֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְאֵיךְ שְׁעַדִּין יְכוּלִים לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּמַגִּלָּה נוֹרְאוֹת נְפִלְאוֹת, רְזִין וְרְזִי דְרְזִין, סִתְרֵי תוֹרָה וְגַלְוֵי אֱלֹקוֹת, וְתִשׁוּקָה עֲצוּמָה לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּלְהַתְמִיד וּלְטִיל וּלְהִיּוֹת בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְאֲשֶׁר רַק זֶה כָּל חֲפָצֵי וְתִשׁוּקָתִי, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יַעֲזְרֵנִי עַל דְּבָר כְּבוֹד שְׁמוֹ.

וְאוֹדוֹת שְׁגָם הָרַב הַחֲסִיד וְכוּ' הַתְּחִיל לְחַלֵּק, עֵינִי בְּלִקּוּטֵי-מוֹתֵר"ן, חֵלֵק א', סִימָן קֹנֵב, שְׁלִפְעָמִים מִנִּיחִים אֲצִל הַפֶּתַח יֵרֵא שְׁמַיִם וְכוּ', עֵינִי שָׁם. הַבְּחִירָה הִיא בְּיַדְךָ! תִּאֲמִין לִי, שְׁכָל זֶה אֲנִי כּוֹתֵב לָךְ בְּמִסִּירוֹת נַפְשׁ גְּדוּלָה עִם כְּאֲבִים עֲצוּמִים בְּהַלֵּב, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יִשְׁלַח לִי רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּתוֹךְ שְׁאֵר חוּלֵי יִשְׂרָאֵל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ...

אֲשֶׁר   ג' רלה   בַּנְחַל   רצה
ג' רלה.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויקרא ערכי-ראש-חדש ניסן ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל האברך היקר לי מאוד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, בצרוף המעות לפדיון, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שימתקו ממך כל הדינים.

חמדת לבבי! עליך לידע, אשר העצלות היא המדה המגנה ביותר — בין בגשמיות ובין ברוחניות. בגשמיות — העצלן אין לו כלום, כי מתעצל בעסקי העולם הזה, ונופל בעניות ובדחקות, בכפירות ואפיקורסות, כאלו הקדוש-ברוך-הוא מתאכזר אליו, ושכח ממנו. והכל בא מהאדם בעצמו. כמו ששלמה המלך אומר (משלי יט, ג): "אולת אדם תסלף דרכו, ועל הני"ה יזעף לבו"; אדם עושה אולת, ואחר-כך יש לו טענות עליו יתברך. וזה סוכב הן בגשמי והן ברוחני. כי מי הוא המצליח בחיים? הנריז נשכר. כי בהיות האדם זריז, קופץ חיש ממטתו, נוטל ידיו וכו', מתלבש, וכבר נעשה בן-אדם, לא-כן כשמתעצל, שוכב כפגר מת, ובוהה בחלל וכו' בחסר מעש, וכל זה בא מדכאון פנימי, ממרירות, עצבות ויאוש, שנדמה לו, שאיננו שוה כלום. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (עבודה זרה כ:): זהירות מביאה לידי זריזות; כשאדם זהיר ומקים מצוותיו יתברך, זה מביאו לזריזות, וכשאדם זריז, אזי מצליח — בין בגשמיות ובין ברוחניות. כי תתבונן במציאות, אלו האנשים המצליחים בעסקיהם, זה בא מטבע הזריזות הטבוע בהם, יודעים שצריכים לקום מקדם בבקר, להזדרז לעבודתם וכו'. וכמו-כן ויותר מכן בעבודת הבורא יתברך שמו. עקר המעלה — הזריזות, שאדם צריך להיות "עז כנמר, קל כנשר, רץ כצבי, גבור כארי, לעשות רצון אביך שבשמים". ולכן אם אתה רוצה להצליח בכל מעשה ידיך, הן שתהא לך פרנסה בשפע, והן שתזכה לקיים את המצוות, תקנה לך מדת הזריזות. וכך אומרים חכמינו הקדושים

רצו   אֲשֶׁר   ג' רלו   בנחל

(מדרש אגדה): השפים אברהם ונטלו בזריזות והוליכו להר המוריה; הקדוש-ברוך-הוא צנה לאברהם לטל את יצחק בנו ולהעלותו לקרבן, כל אדם היה חושש וירא, לא-כן אברהם אבינו, שקם בזריזות לעשות רצון קונו. ובזה הטביע בנשמות ישראל כל הדורות, שיהודי צריך למסר נפשו בשביל הקדוש-ברוך-הוא ולילך בזריזות. וזו הצלחת בר ישראל, שהוא תמיד זריז לעשות רצון המקום, ואינו חושש מאמות העולם. לכן אם רצונך להצליח, ראה לקחת עצמך בנדיך, ולהיות זריז — בין בגשמי ובין ברוחני.

הדורש שלומך באהבה רבה...

ג' רלו.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויקרא, ערב-ראש-החדש ניסן ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל הבחור היקר לי מאוד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו נגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אודות שאלתך וכו'; למעשה, בלמוד התורה צריכים את שתי השיטות: הן גרסה והן עיון. בנדאי אדם צריך להגיע לזכות ללמוד בעיון, שייבין היטב מה שלומד, שזו עקר השמחה, אבל אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עה), שיש עיון בתורה ויש גרסה בתורה; הינו יש הושענא רבה, ויש שמחת תורה; בהושענא רבה צועקים הרבה: "הושענא, הושענא" בלי שום דעת ושכל, וזה פותח לנו את הלב, לא-כן בשמחת תורה אנו שמחים ומבינים ומשפילים מה שהשגנו. אומר רבנו ז"ל, שאדם צריך להגיע לשניהם: מחד גיסא — אינו יכול תמיד ללמוד בעיון, פי ישנם זמנים שאדם עסוק בעסקי העולם הזה, טרוד על המחיה והכפלה, נמצא בדרךכים, ואינו יכול ללמוד בעיון, אבל אינו פטור מלמוד התורה הקדושה, על-כן אז צריך לגרס הרבה, כמו שאמר רבנו ז"ל

אֲשֶׁר   ג' רלו   בְּנַחַל   רצו

(שיחות-ה'ר"ן, סימן עו), שְׁאָדָם צָרִיךְ לְקַחַת מְשָׁנוּיּוֹת, וְלִגְרַס פֶּרֶק אַחַר פֶּרֶק, פֶּרֶק אַחַר פֶּרֶק, וְלִסֵּים וּלְהַתְחִיל שׁוּב, וְכֵן גְּמָרָא לְהַתְחִיל מִהַתְחָלָה, לְקַחַת מִסְכַּת בְּרָכוֹת, וְלִגְרַס דָּף אַחַר דָּף, עַד שְׁיִסֵּים וַיִּתְחִיל מִסְכַּת הַבָּאָה וְכוּ', עַד שְׁיִסֵּים אֶת כָּל הַש"ס, וְאַף שְׁבַת־תְּחִלָּה אֵינוֹ מִבִּין אֶת אֲשֶׁר לומד, אֲבָל לְבִסוּף אִם יֵהָא רַגִּיל לְלַמֵּד בְּצוּרָה כְּזוֹ, יִזְכֶּה אַחֲר־כֵּן לְהִבִּין אֶת אֲשֶׁר לומד. וּבְאָמַת מוּבָא בְּזוּרָה הַקְדוּשׁ (פֶּרֶשֶׁת קְדוּשִׁים דָּף פה:), שְׁיִשְׁנֵם שְׁנֵי מִיָּנֵי דְרָכִים בְּלַמוּד תּוֹרָה: אֵית מָאן דְּלַעֲי בְּאוּרֵיטָא [יֵשׁ מִי שְׁלוּמֵד תּוֹרָה] וּמְגַמְגֵם בֵּה בְּגַמְגוּמֵי דְלָא יָדַע, כָּל מְלָה וּמְלָה סְלָקָא לְעֵילָא, כָּל מְלָה וּמְלָה שְׁגוּרָס בַּתּוֹרָה עוֹלָה לְמַעְלָה, וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂמַח עִם הַמְּלָה הַזוֹ שְׂמוּצִיא מִפִּיּו בְּלַמוּד הַתּוֹרָה, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לּוֹקַח דְּבוּר זֶה וּמְכַנְסוֹ סְבִיב הַנַּחַל הָעֲלִיּוֹן, וְנַעֲשֶׂה מִהַמְּלִים הָאֵלוֹ אֵילָנוֹת גְּדוּלִים עַרְבֵי נַחַל.

וְאֵלוֹ שְׂמַחַת תּוֹרָה זֶה דְּבוּר בְּדַעָה, שְׁעַל זֶה כָּתוּב בְּזוּרָה (שם): אֲשֶׁרֵי אָדָם שְׁלוּמֵד אֶת הַתּוֹרָה וּמִתְעַנֵּין בֵּה בְּדַרְךְ הַנְּכוֹנָה, שְׂאָז נִרְפָּא מִכָּל הַמַּחְלוֹת. לְמַדִּים מִכָּאן, שְׁבַתּוֹרָה צְרִיכִים שְׁנֵי דְבָרִים: מַצֵּד אֶחָד גְּרָסָה, שְׁאָדָם יַעֲשֶׂה לְעַצְמוֹ שְׁעוֹר בְּמְשָׁנוּיּוֹת, לִגְרַס הַרְבֵּה פֶּרֶק אַחַר פֶּרֶק, עַד שְׁיִגִיעַ לְבַקִּיאוֹת, לְהִיּוֹת בְּקִי בְּשֵׁשֶׁה סְדְרֵי מְשָׁנָה, וְאַחֲר־כֵּן יַעֲשֶׂה לְעַצְמוֹ שְׁעוֹר בְּעִיּוֹן אֵט אֵט, הֵינּוּ שְׁלוֹקַח מְשָׁנָה אַחַת בְּיוֹם אֶחָד, שְׂאוּרָךְ לְלַמְדָּה זְמַן מָה, עַד שְׂיַדַע אוֹתָהּ בְּעִיּוֹן הַיֵּטֵב. וְכֵן בְּגְמָרָא, יַעֲשֶׂה לְעַצְמוֹ שְׁעוֹר אֶחָד בְּגְרָסָה — לִגְרַס דָּף אַחַר דָּף, עַד שְׁיִגְמֹר אֶת כָּל הַש"ס, וְיִהְיֶה בְּקִי בְּמֵאמְרֵי חַז"ל, וְשְׁעוֹר שְׁנֵי בְּעִיּוֹן, לְלַמֵּד בְּעֵמֶק הָעֲנָן, לְהִבִּין אֶת הַפֶּשֶׁט וּלְפַלְפֵּל בַּתּוֹרָה, וְלְהוֹצִיא הַלְכָה מִהַגְּמָרָא, וְזוֹ שְׁלֵמוֹת הַלַּמוּד לְשִׁמְהָ. וְלִכֵּן צְרִיכִים אֶת שְׁנֵיהֶם, וְלִזְכֹּר שְׁיִשְׁנוֹ זְמַן שְׁאָדָם אֵינוֹ יָכוֹל לְלַמֵּד בְּעִיּוֹן כְּאָמוֹר לְעֵיל, כְּשֶׁהוּא בְּדַרְךְ אוֹ מַחוֹ עֵינָךְ וְכוּ', עִם כָּל זֹאת אֵינוֹ פְּטוּר מִן הַלַּמוּד, וְיִגְרַס הַרְבֵּה, וְיִזְכֶּךָ אֶת הַמַּח, וְיִבִּין בְּפִנְיֵימִיּוֹת הַתּוֹרָה, וְיִשְׁנֵם זְמַנִּים שְׁאָדָם פְּנוּי, שְׂאָז עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת לְלַמֵּד בְּעִיּוֹן בַּתּוֹרָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

רחצ אשר ג' רלז בנחל
ג' רלז.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויקרא, ערב-ראש-החדש ניסן ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה אל האברך היקר לי מאד ... גרו
יאיר.

מכתבך המלא מרירות לנכון קבלתי.

אודות שאלתך וכו', הלא רבנו ו"ל אומר (לקוטי-מוה"ר"ן, חלק ב', סימן קיז): כשאדם נכנס בקדושה גדולה, אז דיקא באות עליו כל מיני טמאות לשברו, וזה הנסיון שמנסים כל בעל תשובה. כי סוף כל סוף צריך לזכור, שאדם עבר על כל התורה כלה, רחמנא לצלן, ובפרט על גלוי עריות, טרפות ונבלות, בר מינן, חלול שבת, רחמנא לישזבן, או עשה שאר אסורים שבתורה, ומזה נטמטם המוח והלב נתעקם לגמרי, ונכנסו בו קשיות וספקות אחר הקדוש-ברוך-הוא, כיון שחוזר בתשובה שלמה, יכול לזכות שהכל יחלף ממנו, אבל בשביל הבחירה והנסיון שרוצים לנסותו מן השמים, אם תשובתו שלמה, אזי בודקים אותו, הנה שב בתשובה שלמה יום יומים, אוכל בשר, מניח תפלין, עובר חדש, חדשים, חצי שנה, ולפעמים שנה, ופתאם יום אחד מתחיל להזכר בכל ההרהורים הרעים, כל החטאים המגנים שעשה, כל המחשבות הרעות חוזרות ובאות עליו, והכל רק נסיון מן השמים, שהקדוש-ברוך-הוא מנסהו לראות אם באמת חוזר בתשובה שלמה, או סתם מחמת שיש איזו 'אפנה' של 'חוזרים בתשובה', אזי גם הוא נכנס בזה. לכן כל השב בתשובה צריך להיות מוכן לזה, שהנה יבער לבו להקדוש-ברוך-הוא, יחפץ לקיים מצוות בתכלית ההדור והשלמות, וילמד תורה, וילבסוף יכנסו בו מחשבות רעות והרהורים מגנים, אף צריך להתחזק ולזכור שהכל נסיון מהשמים, ולא, חס ושלום, שאין צריכים אותו. אדרבה, הקדוש-ברוך-הוא חפץ בצדקתם של עם ישראל ולא חפץ במיתתם של רשעים, ורוצה שכלנו נשוב בתשובה שלמה, אלא רוצה לנסותנו אם כוננתנו עם אמת או לאו. ולכן אסור להתיאש בשום פנים ואופן.

הדורש שלומך באהבה רבה...

ג' רלח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיִּקְרָא, עֶרְב־רֵאש־חֹדֶשׁ נִסָּן ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה יִגְיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, הַשּׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַמְּלֵא מְרִירוֹת — לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וְנִצְטַעֲרָתִי מְאֹד בְּצַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה מִמָּה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ.

יְדִידֵי הַיָּקָר! רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כ"ד): מִצְוָה גְדוֹלָה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד. הַמִּצְוָה הַכִּי גְדוֹלָה — לְהִיּוֹת שֶׁשׁ וְשִׂמְחָה. כִּי מַהִי שִׂמְחָה? זֶה הַכִּלִּי לְקַבֵּל בּוֹ הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא; כִּי בְּאֵמֶת אֲצֵל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּתוּב (דְּבָרֵי-הַיָּמִים-א טו, כ"ז): "עַז וְחֹדְנָה בְּמִקוּמוֹ", אֲצֵל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שְׂרוּי רַק שִׂמְחָה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הוּא עֵצֶם עֲצָמִיּוֹת אֱלֻקוֹת, וְאֵין לָנוּ שׁוֹם מִשָּׁג בְּזֵה, כִּי אָנוּ נִשְׁמָה מְלַבֶּשֶׁת בְּגוּף, הַגּוּף הוּא טָפָה סְרוּחָה, גִּשְׁמִי וְחֲמָרִי, עֵב וְגַס, הַמְּכַסֶּה וּמְסַתֵּיר אֶת הַנִּשְׁמָה, שֶׁמֶשׁם בְּאוֹת כָּל הַעֲבֻרוֹת שֶׁאֲדָם נִכְשָׁל בָּהֶן, וּבִפְרָט כְּשֶׁנִּכְשָׁל בַּר מִיָּנֵן, בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, שֶׁחֲטָא זֶה מְכַנֵּס בְּאֲדָם דְּכַאוּן וְעֲצָבוֹת פְּנִימִית, וְזֵה מַה שֶׁהוֹרֵס אוֹתוֹ לְגַמְרִי, כִּי כָּל הַחֲטָאִים שֶׁאֲדָם חוֹטֵא הֵם רַק מִחֲמַת הַעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת שֶׁנִּכְנָסָה בּוֹ, וְכֵן הַעֲצָבוֹת שֶׁנִּכְנָסָה בּוֹ הֵיא רַק מִחֲמַת הַחֲטָאִים, לְכֵן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כ"ד), שֶׁאֲדָם צָרִיךְ לְמַסֵּר נַפְשׁוֹ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְזֵה הַדְּבָר הַכִּי קָשָׁה לְאֲדָם, כִּי טִבְעוֹ נִמְשָׁךְ אַחַר הַעֲצָבוֹת וְהַעֲצָלוּת. וְלְכֵן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהַעֲצָבוֹת וְהַמְרָה שֶׁחוֹרָה הֵן עֵבְרָה גְדוֹלָה מְאֹד, וְתַכְף-וּמְיָד כְּשֶׁאֲדָם חוֹזֵר בְּתַשׁוּבָה, צָרִיךְ לְזַכֵּר שֶׁעֵבְרָה גְדוֹלָה לְהִיּוֹת בְּעֲצָבוֹת וּמִצְוָה גְדוֹלָה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְגַם חֲכָמֵי הָרוֹפְאִים אוֹמְרִים, שֶׁכָּל הַמַּחְלוֹת הַבָּאוֹת לְאֲדָם, הֵן מִחֲמַת הַעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת, עַל-כֵּן רָאָה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְלֹא לְדַחוֹת אֶת הַשִּׂמְחָה מִיּוֹם לְיוֹם, כִּי לֹא כָּל מִי שֶׁשִּׂמַּח הַיּוֹם — שִׂמַּח לְמָחָר

ש אָשֶׁר ג' רלט בַּנְחָל

(תנחומא שמיני); וּבְאַמַת יֵשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל מֵה לְשִׁמְחָה, כְּמוֹ שְׂאוּמֵר רַבְּנֵי ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י'), שְׂבֻזָּה שְׂאָדָם מִתְּבוּנָה וְיִוֹדֵעַ שְׂלֵא עֲשֵׂנִי גוֹי, וְאֵינִי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, בְּזָה בְּעֲצֻמוֹ יָכוֹל לְשִׁמְחָה עַד אֵין סוּף. וְאֵף שְׂאֵין לְאָדָם שׁוּם מְצָנָה, שׁוּם דְּבַר טוֹב, אֲלֵא זֶה בְּלָבָד — שְׂאֵינְנוּ גוֹי, שְׂלֵא נִבְרָא מִזְרַע עֲשׂוֹ וְיִשְׁמַעְאֵל, בְּזָה יָכוֹל לְשִׁמְחָה כָּל יְמֵי חַיָּו, מִכָּל שְׂכָן וְכָל שְׂכָן, שְׂכָל בַּר יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בּוֹ נִקְדוּת טוֹבוֹת, כְּמֵאמָרָם ז"ל (בְּרֻכּוֹת נו): אֲפִלּוּ רִיקְנִין שְׂבָף מְלֵאִים מְצוּוֹת כְּרַמוֹן; וְאוּמֵר רַבְּנֵי ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), שְׂאָדָם צָרִיף לְדוּן אֶת עֲצֻמוֹ לְכַף זְכוּת, וְלִמְצָא וּלְבַקֵּשׁ בְּעֲצֻמוֹ נִקְדוּת טוֹבוֹת, וְזֶה יַחֲדִיר בּוֹ שְׂמֻחָה, וְהַשְׂמֻחָה תִּפְתַּח לְבוֹ, שְׂיִרְגִישׁ אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יַתְבַּרְךָ, וְיַחֲוֵשׁ הַמְּאֲשֶׁר בְּיֹתֵר בְּחַיִּים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׂלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ג' רלט.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יַתְבַּרְךָ, אִוֵּר לְיוֹם שְׂלִישִׁי לְסֹדֵר וַיִּקְרָא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם רַב אֵל ...

אֶת מִכְתְּבְּכֶם הָאָרְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְנִצְטַעְרָתִי מְאֹד לְשִׁמְעַת אֶת כָּל הָעוֹבֵר עָלֵיכֶם.

אוֹדוֹת שְׂאֵלְתְּכֶם וְכוּ' בְּעֵינֵי שְׁלוֹם-בֵּית, אֵין צָרִיכִים לְהַמְתִּין עַד כְּעֲשָׂרִים שָׁנָה שֶׁל מְרִיבוֹת לְאַחַר הַחֲתָנָה, וְאַחַר-כֵּף לְהַתְחִיל לְהַתְפַּלֵּל לְרֵאוֹת אִוֵּר בְּקִצָּה הַמְּנַהֲרָה, אֲלֵא עַל שְׁלוֹם-בֵּית צָרִיף לְהַתְפַּלֵּל מֵהַיּוֹם שְׂמַתְחַתְּנִים — הֵן הַבַּעַל וְהֵן הָאִשָּׁה. וְרַבְּנֵי ז"ל אוּמֵר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן פ'): מֵהוּ שְׁלוֹם? שְׁנֵי הַפְּכִים שְׂמַתְחַבְּרִים יַחַד; כִּי אִם שְׁנֵי בְנֵי-אָדָם אוֹחֲזִים אוֹתוֹ דְּבַר, לֵא שִׁיף שְׁלוֹם. מְתִי שִׁיף שְׁלוֹם? כְּשִׁשְׁנֵי הַפְּכִים מְשִׁתּוּים יַחַד. כְּמוֹ-כֵן אִישׁ וְאִשָּׁה, תְּכוּנוֹת הַנֶּפֶשׁ שְׂלָהֶם לְגַמְרֵי שׁוֹנוֹת זֶה מִזּוֹ, וְכִיּוֹן שְׂמַתְחַתְּנִים, מִתְּחַבְּרִים שְׁנֵי עוֹלָמוֹת שׁוֹנִים לְגַמְרֵי, וְצָרִיכִים שְׂנִיָּהֶם לְעַבֵּד עַל עֲצֻמָּם, שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם וְאַהֲבָה בֵּינֵיהֶם, הִיּוֹת שְׂהֶם בְּאִים

אֲשֶׁר   ג' רלט   בְּנַחֵל   שֵׁשׁ

מִשְׁנֵי עוֹלָמוֹת נִפְרָדִים, מִשְׁתֵּי מִשְׁפָּחוֹת אַחֲרוֹת, הוֹרִים שׁוֹנִים, טְבָעִים זָרִים. וְלִכֵּן אִם תִּכְרֹף-וּמִיד אַחַר הַחֲתָנָה — הֵן הָאִשׁ וְהֵן הָאִשָּׁה יַעֲבֹדוּ עַל עֲצָמָם לְהִיּוֹת וּתְרָנִים, וְאַחַד יוֹתֵר לְזוּלָתוֹ, אוֹ אִזּוֹ יִזְכּוּ לְשְׁלוֹם-בַּיִת אֲמִתִּי, וְלֹא יִצְטָרְכוּ לְהִמָּתִין כְּעֹשִׂים שָׁנָה, עַד שְׁיִגִיעוּ לְהִלְכֵי גְרוּשִׁין, וְיִתְפַּלְלוּ: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן לָנוּ שְׁלוֹם-בַּיִת". אֲלֹא הַעֲצָה הַיְעוּצָה לְכָל זוּג שֶׁהִתְחַתֵּן, שֶׁתִּכְרֹף-וּמִיד יִקְבְּלוּ עַל עֲצָמָם שְׁלוֹם-בַּיִת, הִיּוֹת שֶׁהִתְחַתְּנוּ, עֲלֵיהֶם לְזַכֵּר שֶׁהֵם שְׁנֵי שְׂתָפִים, וְכִמוֹ בְּעֶסֶק, אִם רוֹצִים לְהַצְלִיחַ, עַל שְׁנֵי הַשְּׂתָפִים לְהִבְהִיר זֶה לְזֶה, אִם יֵשׁ הַפֶּסֶד — הַהֶפְסֵד תְּלוּי בְּשִׁנּוּי, וְאִם יֵשׁ רִיחַ — הָרִי הוּא לְשִׁנּוּי, וְלֹא כְּשִׁישׁ הַפֶּסֶד, תּוֹלִים אֶת הַקּוֹלֵר בְּצִוָּאר הַזּוּלָת, וּמִשְׁלִיכִים אֶת הַסֶּרְחוֹן בְּאַחַר, וּכְשִׁישׁ רִיחַ, תּוֹלִים בְּעֲצָמוֹ. כְּמוֹ-כֵן לְגַבֵּי בְּנֵי זוּג, כְּשֶׁהִתְחַתְּנוּ, עֲלֵיהֶם לִידַע שֶׁהֵם שְׂתָפִים לְכָל דְּבָר, וְאַסוּר לְשַׁלַּח אֶצְבַּע מֵאַשְׁמָה כְּלָפֵי הַזּוּלָת, אֲלֹא הַתְּחַתְּנוּ לְשֵׁם שְׂמִים לְקִים מִצְוֹת "פְּרוּ וּרְבוּ" (בְּרֵאשִׁית א, כח), לְהִרְבּוֹת כְּבוֹד שְׂמִים, וּכְדֵי לְהִמְשִׁיךְ אֶת הָאֲמוּנָה וְהַמְּסֵרֶת, וְכֵן לְהַשְׁמֵר מִחֻטְאִים וְעוֹנוֹת, וְעַל זֶה צְרִיכִים עֲזוֹת דְּקָדְשָׁה לְהַדְבִּיר יַחַד, וְאִזּוֹ יִהְיֶה לָהֶם שְׁלוֹם-בַּיִת אֲמִתִּי וְהַבְּנָה הַדְּדִית, וְלֹא יִצְרְכוּ לְחִכּוֹת שְׁנִים, כְּדֵי לְהַשְׁלִים בִּינֵיהֶם. עִם כָּל זֹאת, אִם לֹא קִבְּלוּ בְּנֵי-זוּג הַקְּדָמוֹת אֵלָיו, וּלְדַאֲבוֹן לֵב הִיָּה אֲצֵלָם שְׁנִים הַשְׁלוֹם-בַּיִת רְעוּעַ, וְהַמְּרִיבוֹת וְהַקְּטָטוֹת שְׁכֵנוֹ בְּבֵיתָם תְּדִיר, כְּכֹר גְּלָה רְבִנוּ וְ"ל (לְקוּטִי-מוֹהֵר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עח): אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כְּלָל! אֲפִלּוּ שְׂאָדָם נִמְצָא בְּמִצְרַיִם הָכִי קָשִׁים, אִם יִתְפַּלֵּל לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יִכּוֹל לְצַאת מֵהֶם, וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית י): אֲפִלּוּ חָרָב חֲדָה מְנַחֶת עַל צִנְאוֹרוֹ שֶׁל אָדָם, אֵל יִתְיַאֲשׁ מִן הַרְחָמִים; וְלִכֵּן בְּנִדְאֵי הַתְּפִלָּה יִכּוֹלָה לְפַעַל אֲצֵל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

שב   אֲשֶׁר   ג' רמ   בְּנַחֵל
ג' רמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אור ליום שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּקְרָא ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאֲבֵרֶךְ הַיָּקָר לִי מֵאֵד ... גְּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנֹכַח קְבֻלָּתִי אֶת מְכַתְּבְּךָ, וּמִפְּאֵת טְרוֹדוֹתֵי הַרְבּוֹת לֹא הָיָה
הַפְּנָאִי לְהִשִּׁיבְךָ.

אודות שְׁאֵלְתְּךָ וְכוּ'. עֲלִיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר אֲבֵרֶךְ הַלּוֹמֵד בְּכוֹלָל —
אֵין לְמַעֲלָה מִזֶּה, כִּי כְּשֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל לּוֹמֵד תּוֹרָה, הַתּוֹרָה מְעַשְׂרֶת
בְּגַשְׁמִיּוֹת, הֵינּוּ כְּשֶׁלּוֹמֵד תּוֹרָה לְשִׁמָּה, לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, הַקְּדוּשָׁה-
בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁפֵּיעַ עָלָיו שְׁפַע בְּפִרְנֶסָה. וְאֲשֶׁרִי הָאִשָּׁה הַעוֹזֶרֶת
לְבַעֲלָהּ שְׂיוֹכֵל לְלַמֵּד תּוֹרָה, כִּי עַל-יַדֵּי-זֶה מִתְחַלֶּקֶת עִמּוֹ שְׁוֵה
בְּשׁוֹה. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת יז.): גְּדוֹלָה הַבְּטָחָה
שֶׁהַבְּטִיחַן הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא לְנָשִׁים יוֹתֵר מִהָאֲנָשִׁים, כִּי הָאִשָּׁה
מוֹסֶרֶת נַפְשָׁהּ, מוֹסֶרֶת אֶת הַבַּיִת, כְּדֵי שֶׁבַעֲלָהּ יוֹכֵל לְלַמֵּד תּוֹרָה.
וְכַמְּאֵמְרָם ו"ל (שם): נָשִׁים בְּמָה זְכִינָן? בְּאֶקְרוּיֵי בְּנִייהוּ לְבִי כְּנִישְׁתָּא,
וּמַחְכּוֹת עַל בַּעֲלֵיהֶן שְׂיַחְזְרוּ מִהַכּוֹלָל וְהִשִּׁיבָהּ, מִבַּיִת-הַכְּנֶסֶת
וּבַיִת-הַמְּדֻרָשׁ, שְׁלוֹמֵדִים שֵׁם תּוֹרָה. לְכֵן הַעֲצָה הַיְעוּצָה לָךְ, לְהַרְבּוֹת
בְּלַמּוּד תּוֹרָה, וּלְכַבֵּד אֶת אִשְׁתְּךָ, כְּמֵאֵמְרָם ו"ל (בְּבֵא מִצִּיעָא נט.):
אוֹקִירוּ לְנִשְׁיָכוּ כִּי הֵיכִי דִתְתַעְתְּרוּ; תְּכַבְּדוּ וּתְזַקְרוּ אֶת נִשְׁוֹתֵיכֶם, כִּי
אִז תִּתְעַשְׂרוּ; וּבְנֻדָּאֵי אֵין יוֹתֵר גְּדוֹל מִלַּמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲבָל
צְרִיכִים לְזָכֵר, אוֹמֵר רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ט), שֶׁכָּל
הַכֶּסֶף בָּא לְאָדָם רַק בְּזִכּוֹת הָאִשָּׁה. וְלָכֵן אִם אָדָם מְכַבֵּד וּמְזַקֵּר אֶת
אִשְׁתּוֹ, מְבַטֵּחַ שֶׁתְּהֵא לּוֹ פְּרִנְסָה בְּשִׁפְעוֹ. וְלָכֵן עַל אֲבֵרֶךְ כּוֹלָל לִידַע
— הֵן אֵמֶת שְׁלוֹמֵד כָּל הַיּוֹם, וְיִגַּע וּמִתְמַיֵּד בַּתּוֹרָה, אֲבָל מְשַׁשֵּׁב
לְבֵיתוֹ, צְרִיךְ לְהַכְנִים עִמָּךְ בְּדַעְתּוֹ, שְׁאִשְׁתּוֹ הֵיטָה כָּל הַיּוֹם בְּבַיִת,
טְפִלָּה בְּמִשְׁפָּחָה בְּרוּכַת הַיְלָדִים, וְסְבִלָּה מִהֵילָדִים סְבִל גְּדוֹל,
הָאֵכִילָה אוֹתָם, הַלְבִּישָׁה וְטְפָחָה אוֹתָם, דְּאָגָה שְׂיִלְכוּ לְבַיִת-סִפְּרָא
וּלְתַלְמוּד-תּוֹרָה, בְּשִׁלָּה בְּעֵבוּרָם, כְּבִסָּה וְנִקְתָּה וְכוּ' וְכוּ', וְכַמְּהָ
עֲגָמַת נֶפֶשׁ וּמְרִירוֹת וְצַעַר גְּדוֹל בָּנִים הֵיוּ מִנֵּת חֶלְקָהּ, עַל-כֵּן עַל
בַּעֲלָהּ לְכַבְּדָהּ וּלְזַקְרָהּ, וּבְזִכּוֹת זֶה, הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁפִּיעַ עָלָיו

אֲשֶׁר   ג' רמא   בַּנְחַל   שג

שָׁפַע, שְׂיוּכַל לְלַמֵּד תּוֹרָה כָּל הַחַיִּים, וַיִּגְדַּל לְהִיּוֹת רַב וּמוֹרָה הוֹרָאָה
בִּישְׂרָאֵל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' רמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּקְרָא, רֵאשִׁי-חֲדָשׁ נִסָּן ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סָלַח נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדִיד נַפְשִׁי, וְתִיק
וְחִסִּיד, שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ
צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכִבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הָאֲבָרָךְ ... גְּרוּ יְאִיר.

בְּאַמְתּוֹ, יֵשׁ בְּדַעְתִּי וּבְמַחְשַׁבְתִּי לְכַתֵּב לָךְ בְּכָל פַּעַם, אַךְ רַבּוֹ
הַמְּנִיעוֹת וְהַטְּרָדוֹת. אַךְ מְדֵי דְבָרֵי עִם הָאֲבָרָךְ ... גְּרוּ יְאִיר, אֲמַרְתִּי
לְכַתֵּב לָךְ גַּם כְּמָה שׁוֹרוֹת, וְלִהְיֶיךָ אֶת הָאַהֲבָה הַפְּנִימִית שֶׁיֵּשׁ בִּינֵינוּ,
אַהֲבָה שְׂאִינָה תְלוּיָהּ בְּדָבָר, רַק מְצַד נִשְׁמוֹתֵינוּ, שְׂאָנוּ שׁוֹתִים מִמְּעֵין
וּמִבְּאֵר אַחַת.

חֲמַדַּת לְכִבִּי! בְּזִמְן הָאֲחֵרוֹן נֶעֱשֶׂתָה הַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוֹלָה בֵּין הַמוֹן
בְּחוּרֵי חֲמַד בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, לִילָךְ עַל-פִּי דְרָךְ הָאַמְתּוֹ שְׂגָלָה לָנוּ רַבָּנוּ
ו"ל, וְהֵם מִתְּכַתְּבִים עִמִּי, וּבוֹעֲרֶת בָּהֶם תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לְחֹזֵר אֵלָיו
יִתְבַּרַךְ כָּל אֶחָד מִיְרִידָתוֹ וּנְפִילָתוֹ וְכוּ', וְעוֹרְרִתִּי אוֹתָם שֶׁיִּסְעוּ אֶל
הָאֲבָרָךְ ... גְּרוּ יְאִיר, אֲשֶׁר הוּא יִשְׁתַּדֵּל לְלַמֵּד בְּצוֹתָא עַל-כָּל-פְּנִים
פַּעַם אַחַת בְּשָׁבוֹעַ סְפָרֵי רַבָּנוּ ו"ל, וְזוֹ תִהְיֶה תּוֹעֲלַת גְּדוֹלָה, כִּי
בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, נִתְקַיֵּם בָּנוּ עֲכָשׁוּ (יְרֵמְיָה ה, א): "שׁוֹטְטוּ בְּחוֹצוֹת
יְרוּשָׁלַיִם וּרְאוּ נָא וּדְעוּ וּבִקְשׁוּ בְּרַחֲבוֹתֶיהָ אִם תִּמְצְאוּ אִישׁ אִם יֵשׁ
עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט מִבְּקֶשׁ אֲמוּנָה, וְאֶסְלַח לָהּ וּגּוֹ', אֲלֶכֶה לִי אֶל הַגְּדוֹלִים
וְאֲדַבְּרָה אוֹתָם, כִּי הִמָּה יִדְעוּ דְרָךְ ה' מִשְׁפָּט אֲלֶקְיָהֶם, אַךְ הִמָּה יַחֲדוּ
שְׂבָרוּ עַל נִתְקוּ מוֹסְרוֹת"; וְכֹל זֶה נִתְקַיֵּם עֲכָשׁוּ בְּמֵלָא מוּבָן הַמְּלָה.
וְעַל-כֵּן כְּשֶׁבָּאִים בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וּמִבְּקֶשִׁים וּמִתְחַנְּנִים לְחֹזֵק אוֹתָם
וְלִהְיוֹת לָהֶם הַדְּרָךְ יִלְכוּ בָּהּ, הַחוּב מִנַּח עֲלֵינוּ עֲכָשׁוּ לְגִלוֹת לָהֶם
אֶת דְּרָכֵי רַבָּנוּ ו"ל: הֵן עֲצַת ה', שֶׁהִיא עֲצַת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת,

דש אָשֶׁר ג' רמב בנחל

וְהֵן עֲנֵן שְׁעוּרִים כְּסֻדְרָן בְּכָל חֲלָקֵי הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כַּאֲשֶׁר הוֹרְנוּ רַבְּנוּ ז"ל, וְאֲשֶׁר בְּאֵמַת בַּחוּרֵי חֲמַד מִשְׁתוֹקְקִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְרוֹצִים לְהַתְעִלוֹת בְּמַעֲלוֹת הַתּוֹרָה וְהִירְאָה, אֵךְ נִסְתַּמָּה לָהֶם הַדְרָךְ. וּבַפְּרָט מִי שֶׁכָּבַר נָפַל בְּמָקוֹם שֶׁנֶּפֶל וְכוּ' וְכוּ', אֶף-עַל-פִּי-כֵן חֲפִץ וּמִשְׁתוֹקֵק מְאֹד, שְׂאֲחָד יִגִּיד לוֹ מַה לַעֲשׂוֹת, עַל-כֵּן בְּאֵתִי לְעוֹרֵר אוֹתָךְ, שְׁתַּקְּנִים עֲכָשׁוּ מֵאֲמָרָם ז"ל (בְּרִכּוֹת טג.): בְּאֵתֵר דְּלִית גְּבֵר תַּמָּן הוּי גְּבֵר, בְּאֵתֵר דְּמִכְנָשִׁין פְּזֹר; עַל-כֵּן, יְדִידֵי הַיְקָר! עֲלִיךָ נִפְלָה חוֹבֶת הַיּוֹם! רְאֵה לְעֹזֵר לְהֶאֱבֹרֵךְ הַנַּ"ל — הֵן בְּאֵמִירַת שְׁעוּרִים בְּסֻפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְהֵן לְדַבֵּר עִם הַבַּחוּרִים, כִּי זִכָּאָה מָאן דְּרַדִּיף בְּתֵר חִיבָא (זֵהר נְשֵׂא קַכַּח); וְצִרִיכִים לְהַתְמִיד בְּזֵה מְאֹד, וּבִזְכוּת זֵה יִמְחַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גַּם לָנוּ (כַּמּוּבָא בַחֲיִי-מוֹהַר"ן, סִימָן תַּמּוּ, מֵהַמְּשַׁל שֶׁל הַגָּבִיר, עִין שָׁם).

וְעַל-כֵּן נָא וְנָא לְהוֹדְרוֹ מְאֹד מְאֹד בְּעֲנֵן הַקְדוּשָׁה וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, וּבִזְכוּת זֵה נִזְכָּה לְהִרְמַת קֶרֶן הַתּוֹרָה, כִּי 'עַל-יְדֵי בֵי כְּנִישְׁתָּא חָדָא נִזְכָּה לְהֶגְאָל' (זֵהר חֲדָשׁ, פְּרִשְׁתַּת נַח), וּבַפְּרָט בֵּי כְּנִישְׁתָּא חָדָא בְּאַרְץ הַקְדֻשׁ — הַעוֹלָה עַל הַכֹּל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד מְאֹד...

ג' רמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֻדְרַ וַיִּקְרָא, רֵאשִׁי-חֲדָשׁ נִסָּן ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה לִידִיד נְפֹשִׁי, הַבַּחוּר הַיְקָר לִי מְאֹד בְּמַדּוֹת חֲמוּדוֹת, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נְרוּ יְאִיר.

מְאֹד יִפְלֵא בְּעֵינַי, שְׁמִיּוֹם שֶׁנִּסְעַתָּ מִכָּאן לֹא שְׁמַעְתִּי מִמֶּךָ, אֵךְ אֲנִי דָן אוֹתָךְ לְכַף זְכוּת, שְׁזֵה בָּא מְרַב טְרַדוּתִיךָ וְגַם קִצַּת מַעֲצָלוֹת.

שְׁמַחְתִּי מְאֹד לְשִׁמְעַ מִחֲבֵרְךָ, שְׂאֵתָה נִמְצָא בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל. רְאֵה גַם רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ בְּשְׁעוֹר כְּסֻדְרָן בְּגִמְרָא, כְּפִי שֶׁקִּבַּלְתָּ עַל עֲצֻמְךָ בְּהוֹתָךְ כָּאֵן, כִּי גִמְרָא — אֵין לָךְ מְדָה טוֹבָה מְזוֹ (בְּבֵא מְצִיעָא ל.ג.);

אָשֶׁר   ג' רמב   בְּנַחֵל   שֶׁה

ובכפרט שם בארץ ישראל, אין למעלה מזה, כי אין תורה כתורה ארץ ישראל (בראשית רבה, פרשה טז, סימן ד'); ועל-כן, ידידי היקר! אל תהיה בטלן, רק חטף ואכל בכל יום כמה דפים גמרא, כי רק זה ישאר ממך. ועל כלם — הרגל עצמך לדבר עם השם יתברך, ומפעם לפעם תקפץ אל הכתל המערבי, שריד בית מקדשנו, ושם תשפך שיח ותפלה אליו יתברך בלשון שאתה רגיל בה, ותפרש את כל שיחתך אל השם יתברך, באשר ידבר איש עם רעהו. וכן תראה להרבות בצדקה להדפסת והפצת ספרי רבנו ז"ל בעולם, שבזה תלוי הגאולה. ואם תוכל להתקשר עם האברך... ולתרום לו איזו תרומה יפה להדפסה, מעלתך וזכותך תגדל מאד, כי האברך הזה מדפיס ומפיץ לשם-שמים בלי שום שכר כלל, ואם תרצה אתה יכול לקחת ממנו גם ספרים ולהפיצם בין חבריך.

חמדת לבבי! אל תהיה הצדקה להדפסת ספרי רבנו ז"ל קלה בעיניך, כי בזה תלוי הגאולה, וכל מה שנפרסם ונגלה את דעתו הקדושה של רבנו ז"ל בעולם, כמו-כן נזכה שתתקרב גאלתנו, וכדאי לעשות כל מיני פעולות, אפלו שזה נוגע במסירות נפש ממש, העקר שיתפרסם ויתגלה שם רבנו ז"ל בעולם.

ואתמול בלילה עשינו סעדת ראש-חדש כדרבנו תמיד, ומחמת שהיום בראש חודש ניסן — יום הולדתו של רבנו ז"ל, דברנו הרבה מגדלת רבנו ז"ל ומלמודו הטוב, ואיך שעלינו למסור נפשנו כל השנה להפיץ ספריו הקדושים ודעתו בעולם, והיו דבורים נפלאים, באשר יספר לך מוסר כתב זה. והנני מאחל לך "חג כשר ושמח", ותהיה רק בשמחה עצומה, שזכית להיות בחלקו של רבנו ז"ל, והשם יתברך יעזרנו להתקרב אליו באמת ובתמים כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה...

ג' רמג.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויקרא, ראש-חדש ניסן ה'תש"ם.

שים שלום וברכה וכל טוב סלה לידיד נפשי, ותיק וחסיד, נר
להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

פה תקבל רצוף את "אשר בנחל", חלק ט' (מהדורה ישנה) עם
מפתח הענינים, והיה נכון שתדפיסו תכף-ומיד כמו שהדפסת את
חלק י', וגם תקבל את מפתח הענינים מחלק י', ותצלמו תכף-ומיד,
שלא ימחקו האותיות. גם אבקש אותך שתכתב לי תכף-ומיד, אם
קבלת את המעות ששלחתי לך על פרשת תרומה, תצוה, תשא,
ויקהל פקודי - מאתים דולר. והשם יתברך יעזר, שאוכל לקיים
את אשר הבטחתי לך, לשלח לך מעות למען הדפסה, וכן לעורר
את אנשי שלומנו היקרים בארץ ישראל, שינדבו לך מעות למען
הדפסה, ואתה ראה להדפיס את כל הספרים, והשם יתברך יאיר
עינינו במאור תורתו, ונזכה להפיץ דעתו הקדושה של רבנו ז"ל
בכל תפוצות ישראל, ובפרט בארץ ישראל, ובפרטי פרטיות בין
אחינו בני ישראל הספרדים, שהם אנשים תמימים מאד.

חמדת לבבי! רק חזק ואמץ מאד מאד, ותראה להדפיס את
חלק ט' עם המפתח תכף-ומיד, ואני אשלח לך את המעות, ואת
המפתח מחלק י' תצלם תכף-ומיד, ואם ירצה השם, בשנת תשמ"א
תדפיסו עוד פעם, כי בדעתי להדפיס בכל שנה את כל חלקי "אשר
בנחל" בארץ ישראל ולהפיצם שם, רק חזק ואמץ מאד מאד.

הדורש שלומך...

ג' רמד.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויקרא ראש-חדש ניסן ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידיד נפשי, ותיק
וחסיד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו

יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך לנכון קבלתי, ושמחתי בו כעל כל הוון. חמדת לבכי!
 עכשו נכנסים ובאים ימי הפסח הקדושים, אשר, תהלה לאל, נזכה
 בין כלל ישראל לאכילת מצה ושתיית ארבע כוסות, ולעשות את כל
 הסדר הקדוש והנורא. ראוי לך לעשות התחלה חדשה, ובפרטיות
 שאתה נמצא עדין בשנה ראשונה, אשר נאמר על זה (דברים כד, ה):
 "נקי יהיה לביתו שנה אחת" וגו'. ועקר הנקיות הוא לקדש מאד
 את המחשבה, וכפי שמרגילים את עצמו בשנה הראשונה, כן ימשך
 כל החיים, פי עקר האדם הוא המחשבה, כמאמר הזהר הקדוש
 (פרשת ויצא קנה): כל מלין דעלמא אזלי בתר מחשבה והרהורא;
 ועל-כן הזהיר רבנו ז"ל כל-כף על קדשת המחשבה, כי היא שלמות
 תקון הברית, כי לא יחטא אדם, אלא אם ירהר קדם, חס ושלום,
 ועל-כן עכשו, שזכית למצא את בת זוגך, ראוי לך לשמח מאד
 ולשמח את ביתך, ועל-ידי שמחה תצא מחשבתך מהגלות (עין
 לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן י'), ותהיה בן חורין אמתי; פי על-ידי
 שמחה יכולין להוליד את המוח למקום שרק רוצים, וזה אשר
 ב'ש'מ'ח'ה' אותיות מ'ח'ש'ב'ה' (תקוני זהר דף טו).

וזה עקר שלמות השבתת שאור וחמץ מבתיכם (עין לקוטי-
 מוהר"ן, חלק א', סימן ה'); הינו לשמר את עצמו ממחשבות זרות שנה
 חמץ, ולחשב רק מחשבות טובות, שהוא מצה, כי מחשבות רעות
 — זה היצר הרע, ומחשבות טובות זה היצר טוב (עין לקוטי-מוהר"ן,
 חלק א', סימן מט); ועל-כן במה שהאדם חושב — זה ממשיך על
 עצמו, ובמקום שהאדם חושב — שם כל האדם (עין לקוטי-מוהר"ן,
 חלק א', סימן כא); ועל-כן, חמדת לבכי! חוסה על נפשך, והרגל
 עצמך רק לחשב ממנו יתברך, ויהיה תמיד שם הו"ו ברוך הוא
 לנגד עיניך, ותציר בדעתך שמו יתברך כעומד נגדך תמיד,
 ועל-ידי-זה תגיע אליך היראה (עין נעם אלימלך, פרשת נח).

(ו) כל דברי העולם הולכים אחר המחשבה והרהור.

חַמְדַּת לְבָבִי! שְׂמַחְתִּי מְאֹד מְאֹד, שֵׁשׁ לָךְ חֵלֶק גָּדוֹל בְּהַדְפַּסַּת סִפְרֵי שׁו"ת "אֲשֶׁר בַּנְחַל". לְמַעַן הַשֵּׁם לֹא לְשׁוֹנוֹת שׁוֹם דְּבָר, כִּי הַכֹּל נִכְתָּב בְּסִיעָתָא דְשִׂמְיָא, וְעַל-יְדֵי תַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, וּמִתְקַבֵּל בְּדַמְעוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵלּוּ הַלְשׁוֹנוֹת דִּיקָא הֵם הֵם הַמְצִילִים אֶת בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וְעַל-כֵּן אָסוּר לְהִיּוֹת חֲכָם בְּעֵינָיו וּלְשׁוֹנוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי אֵין עוֹד סֵפֶר בְּעוֹלָם, שִׁידְבֵּר כָּל-כָּף בְּגִלּוּי מַה שְּׁעוֹבֵר עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וְנוֹתֵן לָהֶם עֲצוֹת טוֹבוֹת אִיךְ לְצַאת מִחֻטָּא הַרְע' שְׁנִלְכְּדוּ בוֹ, כְּמוֹ סִפְרֵי שׁו"ת "אֲשֶׁר בַּנְחַל"; וְעַל-כֵּן סִפְרִים אֵלּוּ יִקְרִים מְאֹד מְאֹד בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ, וְהִרְאָיָה, כִּי מוּבָא בְּשֵׁם הַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ בְּעַל מְחַבֵּר סֵפֶר "יִשְׂמַח מִשֵּׁה", שְׂסַפֵּר שְׁנַדְפַּס בְּחַיֵּי הַמְּחַבֵּר שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, זֶה סִימָן שְׁנִתְקַבֵּל בְּמַתִּיבְתָא דְרַקִּיעַ, וְדַבְרֵי פִי חֲכָם חַן; וּבִפְרֻט סִפְרִים כָּאֵלּוּ, אֲשֶׁר כָּבֵר קָרְבוֹ וְחִזְקוֹ מֵאוֹת בַּחּוּרִים וְכוּ', וְהוֹצִיאוּ אוֹתָם מִהַרְגְּלֵיהֶם הַרְעִים שְׁנִתְרַגְּלוּ בָּהֶם בִּימֵי נְעוּרֵיהֶם, וְהוּא הַחֻטָּא הַחֲמוּר — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה וְכוּ', וְעַל-כֵּן אָסוּר לְהִיּוֹת חֲכָם וּלְשׁוֹנוֹת אִיזוֹ לְשׁוֹן, מִפְּנֵי אֵילּוּ לְצִים שְׁהֵם שְׁלוּחֵי הַסֵּמ"ך-מ"ם מִמֶּשׁ, כִּי מִי שְׁרוּצָה לְמַנַּע תְּשׁוּבָה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הוּא שְׁלִיחַ הַסֵּמ"ך-מ"ם מִמֶּשׁ. וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע, שְׁדִיקָא אֵלּוּ הַלְשׁוֹנוֹת שְׁנִכְתְּבוּ תְּשׁוּבוֹת לְבַחּוּרִים, הִצִּילוּ אוֹתָם. וְעַל-כֵּן נָא וְנָא לֹא לְשׁוֹנוֹת בְּשׁוֹם אַפֵּן שְׁבַעוֹלָם, וְאֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שִׁישְׁתַּדֵּל בְּהַדְפַּסַּת כָּל חֵלְקֵי סִפְרֵי שׁו"ת "אֲשֶׁר בַּנְחַל" וְהָיָה שְׁכָרוֹ כְּפוֹל מִן הַשָּׂמַיִם, כִּי יִזְכֶּה לְהִיּוֹת מִמְּזוּכֵי הַרְבִּים, וְאֶפְלוּ לְהַשְׁתַּדֵּל לְהַדְפִּיס רַק חֵלֶק אֶחָד — גַּם-כֵּן טוֹב מְאֹד, וּמְכַל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן לְהַפִּיצֵם בְּזוּל גְּמוּר בְּכַמָּה פְּרוּטוֹת, בְּאֶפֶן שִׁיגִיעַ לְכָל בַּחּוּר וּלְכָל אַבְרָךְ. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ לְקַבֵּל אֶת יְמֵי הַפֶּסַח הַקְּדוּשִׁים בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

נָא לְכַתֵּב לִי מַה נַּעֲשֶׂה מִהַדְפַּסַּת סֵפֶר "אֲשֶׁר בַּנְחַל" שְׂכַתְּבָת

לִי.

אֲשֶׁר   ג' רמה   בְּנַחַל   שט

ג' רמה.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקרא, ב' בניסן ה'תש"ם.

ששון ושמחה ישיגו וירדפו לידיד נפשי, נר להצדיק נ'חל
נ'ובע מ'קור ח'כמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח לנצח
נצחים.

מכתבך היקר לנכון קבלתי, ושמחתי מאד מאד על זכותך
הגדולה, שזכית להדפיס עוד פעם את הספר "ארץ אפים", אשר,
תהלה לאל, נתפשט מאד מאד בכל תפוצות ישראל — אשריך
ואשרי חלקך! ולמען השם, ראה למכרו בזול גדול ולהפיצו בכל
ארץ ישראל, כי היא זכות גדולה, והרבה הרבה בעלי תשובה נעשו
על-ידי ספר זה. והשם יתברך יעזר לך שתוכל להדפיסו בכל שנה
במהדורה חדשה, והשם יתברך יזכני להדפיס את כל הספרים שיש
תחת ידי בכתב יד. כי בעתים הללו, צריכים את הספרים האלו מאד
מאד, כי על-פירוב בני-אדם הם רחוקים ממנו יתברך, ושבורים
ורצוצים מרב הרפתקאות ומרירות שעוברת עליהם, והספרים
החדשים הם פלים יפים ונהדרים להשקות בהם אור תורת רבנו ז"ל,
שהם באים משרש "פלא" העליון, שהוא "אלף". והיות שיש ד'
עולמות: אצילות, בריאה, יצירה, עשייה פידוע, ועל-כן יש ד'
אלפים, הינו כי הכתר, שהוא סוד שלש ראשונות דעתיק, תכלית
המדרגה העליונה, נקרא בשם "אלף", "פלא" העליון, ובכל עולם
יש שם עוד פעם פרצוף שלם, ועל הד' אלפים שיש בד' עולמות,
ומשם נמשכת תורת רבנו ז"ל, שהם למודים טובים איך להתקרב
אליו יתברך, ומגלה ומפרסם את אלופו של עולם, אשר אין שום
מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של
עולם ממש. ותכף-ומיד כשנתגלה דבר זה, אזי רואה האדם, כי אין
שום יאוש כלל, מאחר שהוא יתברך נמצא בכל מקום. ועל-כן צעק
דוד המלך, עליו השלום (תהלים קלט, ז): "אנה אלך מרוחק ואנה
מפניך אברח אם אסק שמים — שם אתה, ואציעה שאול הנגף"
וגו'; ולמוד כזה נקרא אלפין דקדושה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן

(כח); וּלְהַפּוֹד לְמוֹדִים רַעִים הַמְרַחֲקִים בְּנֵי-אָדָם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, נִקְרָא
 אֶלְפִין הַנְּפוּלִים, כִּי הֵם מִסְתִּירִים אֶת אִמְתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה נִדְמָה לְהָאָדָם כְּאֵלוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲבוּד לְגַמְרִי, וְלֹא עוֹד
 "כִּי תֵּלְאוּ גַם אֶת אֱלֹהֵי" (יְשַׁעְיָה ז', יג), כְּאֵלוֹ לֹאֵה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 מִלְּעֹזֵר לְעוֹבְדִים אוֹתוֹ, וּבְנֵי-אָדָם נוֹפְלִים עַל יְדוֹ לְכַפִּירוֹת
 וּלְאִפְיֻקוּרְסוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וּמִזֶּה נִשְׁתַּלְּשַׁל, שְׁאֲחַר-כֵּךְ הֵם
 מִחֻצִּיפִים וּמַעֲזִים לְבִזּוֹת וּלְחַרֵּף וּלְגַדֵּף יִרְאִי ה' (עֵינ שֵׁם בַּפְּנִים), וְאֲשֶׁר
 עַל-יְדֵי-זֶה "שָׁתוּ בְּשָׁמַיִם פִּיֵּיהֶם וּלְשׁוֹנָם תִּהְלֹךְ בְּאָרֶץ" (תְּהִלִּים עג, ט);
 הֵינּוּ כִּי בְּאִמְתּוֹת פְּנוּתָם הֵיא נִגְדוֹ יִתְבָּרֵךְ, אִךְ מִתְבַּיְשִׁים, וְעַל-כֵּן הֵם
 מְדַבְּרִים עַל יִרְאִי ה' הַמְחַבְּרִים סִפְרִים קְדוֹשִׁים, הַמְקַרְבִּים נִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ (עֵינ שִׁיחוֹת-הַרְ"ן, סִימָן לח), עֵינ שֵׁם; וּמִהֶם נִמְשַׁכֶּת
 הַמַּחְלֶקֶת עַל הַסִּפְרִים הַקְּדוֹשִׁים הַמְקַרְבִּים בְּנֵי-אָדָם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי
 הֵם לֹא קִבְּלוּ הֵיטֵב דַּעַת הָאִמְתּוֹת רַק מֵאֲלֻפִּים הַנְּפוּלִים, וְעַל-כֵּן יֵשׁ
 לָהֶם סְבֻרוֹת מְהַפְּכוֹת מְהֻאָמֶת, עַד שְׁאוּמְרִים, שְׂאִין צְרִיכִים לְכַתֵּב
 לְשׁוֹנוֹת כְּאֵלוֹ וְכוּ' וְכוּ'. אֲשֶׁר בְּאִמְתּוֹ מִי שְׁעִין פְּקוּחָה לוֹ בְּסִפְרֵי
 "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", לְשׁוֹנוֹת אֵלוֹ מְלֵאִים מֵהֶם, וְדִיקָא לְשׁוֹנוֹת אֵלוֹ
 מְצִילִים אֶת אֵלוֹ הָאֲנָשִׁים שְׁנֹלְכָדוּ בְּהַרְע', כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ,
 וּכְשֶׁהֵם רוֹאִים, אֲשֶׁר מְדַבְּרִים מִזֶּה, וְאִיךְ שְׁגַם אֲלֵיהֶם מְכוֹנִים וְגַם
 עֲלֵיהֶם חוֹשְׁבִים וְכוּ', וְרַבְּנוּ ו"ל יֵשׁ לוֹ תְּקוּנִים גַּם לָהֶם, עַל-יְדֵי-זֶה
 הֵם נִתְעוֹרְרִים. וּכְבָר הָאָרִיךְ בְּזֶה מוֹהַרְנ"ת ו"ל בְּלְקוּטֵי-הַלְכוֹת (בְּרַפְת
 הַמְזוּן, הַלְכָה ה', אוֹת ד'), שְׁעַקֵר כָּלֵל הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שְׁעוֹבֵר עַל כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד, זֶה בָּא מִהַלְמוּדִים הַרַעִים שֶׁל הָאֲלֻפִּין הַנְּפוּלִים וְכוּ',
 עֵינ שֵׁם; וְעַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְכַבִּי! רְאֵה לְהַדְפִּיס אֶת הַסִּפְרִים
 הַקְּדוֹשִׁים, וְחֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, אֵל תְּשַׁנֶּה, וּשְׁכַרְךָ כְּפוּל מִן
 הַשָּׁמַיִם, וּבִזְכוּת הַדְּפֻסֵת סִפְרִים אֵלוֹ, תִּזְכֶּה לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפְּעַל
 חֲשֻׁקְךָ וְרִצוֹנְךָ, וְתִזְכֶּה לְהַכְנִס בְּשְׁלוֹם וְלִצְאָת בְּשְׁלוֹם, וְלַעֲלוֹת וּלְבֹא
 אֶל צִיּוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל בְּעִיר אוּמָן, וְתִזְכֶּה לְמַצֵּא אֶת בַּת
 זוּגָף, וְתִהְיֶה נַעֲשֶׂה אָדָם הַשְּׁלָם. וְזָכֹר כִּי כָל מֵה שְׂאִתָּה יָכוֹל לְחַטֵּף
 וּלְהַדְפִּיס בְּעוֹדְךָ בְּגִיל צְעִיר בְּבַחְרוּתְךָ, אֲזִי תִפְסֹת וְתִפְסֹת, כִּי אַחֲרֵי
 הַחֲתֻנָּה כְּבָר קָשָׁה וְכָבֵד מְרִב טְרִדוֹת וְצָרוֹת וְכוּ'.

אֲשֶׁר   ג' רמו   בְּנַחַל   שִׂיא

ועל-כן ראה להזדרזו מאד מאד ולעזור להדפיס את כל חלקי ספרי שו"ת "אשר בנחל" ושאר הספרים, ושכרף יגדל בשמים. כי בעתים הללו הבחורים בישיבות משתוקקים מאד מאד לחזור אליו יתברך, ובפרטיות על כל מי שעבר מרירות החטא המגנה של פגם הברית, הוא שבוור בתכלית השכיבה, ולבו נשפך כמים, ומרים לו החיים מאד מאד, ואף אחד לא יודע בפרטיות מה שעובר עליו, ומכל שכן שלא יגלה ויספר דבר כזה לשום ברזה שבעולם, ועכשו כשמביאים לפניו את אלו הספרים, על-ידי-זה הם אצלו כ"מים קרים על נפש עיפה" (משלי כה, כה), והסמ"ך-מ"ם יודע זאת, ועל-כן הקים שערוניה מבפנים על-ידי כמה לצים, ומזה נתהוה כל הרעש, אשר באמת גם הם יודעים בפנימיות לבכם, כי הצדק עם הספרים הקדושים, אך מדת הקנאה והנצחון אינה חפצה להודות על האמת, והשם יתברך יעזרנו על דבר כבוד שמו, ונזכה לקרב את כל ישראל אל אבינו שבשמים, ונגלה ונפרסם ונפיץ תורת ודעת רבנו ז"ל בין כלל ישראל, וכימי צאתנו ממצרים יראנו נפלאות' בגאלה השלמה והאמתית, על-ידי משיח צדקנו, שיצא מיוצאי חלצי רבנו ז"ל ברוחניות ובגשמיות (חיי-מוהר"ן, סימן עדר).

הדורש שלומך...

ג' רמו.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקרא, ב' בניסן ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה לידיד נפשי, ותיק וחסיד, שותה ממיי הנחל נובע מקור ח'כמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך לנכון קבלתי ושמתתי מאד, ובפרט שתהלה לאל, הספר הקדוש: "אריך אפים" עזר לך מאד בהתקרבותך אל רבנו ז"ל, ועל-כן דיה ראוי ונכון שתעזר להפיצם בין חבריך, ותקיים (משלי ג, כז): "אל תמנע טוב מבועליו, בהיות לאל ירך לעשות";

שיב אשר ג' רמו בנחל

נדבר זה סובב ביותר על ספרי רבנו ז"ל, מאחר שלי היה כל-כך חזוק מספר זה, עלי למסרו גם לחברי, ואשר באמת זה לי כבר כ"ב שנים, שאני יודע מרבנו ז"ל, וזה יותר מי"ב שנים, שזכיתי להדפיס כמה פעמים את כל ספרי רבנו ז"ל, ועוד יצאו מבית מדרשו אחרים, שגם-כן נתעוררו על ידי להדפיס ספרי רבנו ז"ל, כמו ... ואחיו ... וכל זה נתעורר בי, רק על-ידי ענין זה, מאחר שזכיתי לקבל חיות והתחזקות מספרי רבנו ז"ל, על-כן השלכתי את נפשי מנגד עוד בשנת תשכ"ה, ומאז ועד עתה אני מדפיס ומפיץ ספרי רבנו ז"ל בכל קצוי תבל, ומעורר ומחזק את שאר אנשי שלומנו, שגם הם יעשו כמוני, וגם-כן להפיץ ספרי רבנו ז"ל. ועל-כן, חמדת לבבי! מאחר שהספר הזה החיה אותך כל-כך, היה ראוי שאתה בעצמך תדפיסו, ותעזר להיקר והנעלה ... גרו יאיר, ותקח ממנו הספרים, ותפיצם בין חבריך וידידיך.

חמדת לבבי! רק חזק ואמץ מאד מאד, העקר להיות תמיד שמת ומבדח גם אחרים, כי מעלת המקרב אחרים אליו יתברך, זה אין לשער ולספר כלל, ובפרט אתה, שיש לך כל-כך הרבה חברים, ורבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יד) על פסוק (ירמיה טו, יט): "אם תוציא יקר מזולל" — אם מקרבים אחרים, על-ידי-זה יש תקון גם לעצמו. וכמו שספר רבנו ז"ל מהעשיר שהלנה הרבה כסף וכו' (עין בתי-מוהר"ן, סימן תמו).

ולמען השם, ראה לקרב את הבחור ... כי הוא בחור טוב מאד, ויש בו כחות עצומים.

ועל כלם — ידידי היקר! הרגל עצמך לדבר עמו יתברך תמיד בתמימות ובפשטות גמורה, כאשר ידבר איש עם רעהו, ומעלת זה הענין — אין לשער, כי עולה עד אין סוף, כי התפלה היא כלי להמשכת אור אלקותו יתברך בעולם, והשם יתברך יעזר לך לשוב באמת אליו יתברך, ולקרב עוד המון מקרבים אליו יתברך.

חג כשר ושמח.

הדורש שלומך...

ג' רמז.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר ויקרא, ג' בניסן ה'תש"ס.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל ידי נפשי, גר
להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח
לנצח נצחים.

מכתבך לנכון קבלתי. והנה אודות אהבת ישראל, צריך שתדע,
כי צריכים לבקש הרבה על דבר זה מאד, וזה לא בא בנקל. ושמעתי
פעם אחת מאחד מאנשי שלומנו, שאדרבה, את מי ששונאים, חס
ושלום, עליו צריכים לבקש הרבה, שיזכה לאהב אותו.

ובאמת כל הגאולה תלויה רק על-ידי אהבת ישראל, כי כל
החרבן היה רק על-ידי שנאת חנם, כמו שאמרו חכמינו הקדושים
(יומא ט): ועדין מרקד בינן; ומובא בספרים הקדושים, אשר על-פן
עכשו צריכים לעבד הרבה על אהבת חנם — לאהב את כל בר
ישראל כנפשו, ואם יש לו, חס ושלום, איזה שונא, שלא יכול לסבל
אותו, צריך לבקש הרבה שיזכה לשבר את רע לבבו, ולאהב אותו.
ואף שזה קשה מאד, אף-על-פי-כן זוהי עקר עבודתנו. ועקר אהבת
ישראל הוא — לידע מה שחברי צריך. כמספר מהני תרי צדיקאי:
הרבי הקדוש רבי אלימלך זי"ע עם אחיו הרבי הקדוש רבי זושא
זי"ע, שהלכו בגלות יחד כידוע ומפרסם. פעם אחת הגיעו
לקרטשמע' אחת, וראו שני ערלים שכורים יושבים יחד ומדברים
מתוך שכרותם. זה אומר לחברו: "תדע שאני אוהב אותך מאד".
והלה משיב לו: "אם אתה אוהב אותי, אזי תגיד לי מה חסר לי?!"
ענה ואמר הרבי רבי אלימלך זי"ע לאחיו: "אחי, ראה! כף צריכה
להיות אהבת ישראל, שאדע מה חסר לחברי, כי זו נקראת באמת
אהבת ישראל".

ובענין להתפלל בעבור חברו, שיש בזה גדלות לכאורה, כבר
 דבר מזה רבנו ז"ל (ת"י מוה"ר, סימן תמוז); רבנו ז"ל אמר לר' יודל,
 שסגלה לגדלות — שיתפלל על צרת חברו. ושאל אותו ר' יודל:
 "אדרבה, לכאורה מזה תתוסף לי גדלות, שאני מתפלל בעד חברי,
 מסתמא אני חשוב יותר מחברי?!" השיב לו רבנו ז"ל בדרך משל,
 למלך שפעס על בנו, והרחיק אותו ממנו, אחר-כך הלך הבן ופיס
 את אביו, וחזר וקרב אחר איזה זמן, חזר וקטא הבן לפני אביו,
 וחזר המלך וגרשו מפניו, וחזר הבן ופיסו עוד פעם. וכן היה כמה
 פעמים, שבן המלך כשחטא לפני המלך — גרשו מפניו, וכשפיסו
 — חזר המלך וקרב. פעם אחת חזר וקטא בן המלך לפני אביו,
 וכעס עליו המלך מאד, ונתישב — מה תהיה התכלית, שאני
 אגרשו, ואחר-כך כשיחלף הכעס ממני, אז יבא ויפיס אותי עוד,
 אני רוצה בכך, רק אני רוצה לגרשו בתחבולה כזו, שלא יוכל עוד
 לבוא לפני לפי אותי. מה עשה המלך? העמיד שר אחד מהשרים
 בינו ובין בן המלך, וצוה להשר, כשיבא בני לילך אצלי לרצות
 ולפיס אותי, אזי לא תניח אותו לילך אצלי. וכן היה, שבא בן המלך
 כמה פעמים, ורצה לילך לפי את אביו ולא הניחו השר, כי בן צוה
 עליו המלך, וכן היה כמה פעמים. אחר-כך ראה השר גדל הכסופים
 שיש לבן אל אביו, ושיש לו יסורים גדולים מאד בלי שעור מזה
 שאינו יכול לבא לפני אביו אפלו לפיסו, ונתישב השר, מאחר
 שהוא מתגעגע כל-כך אל אביו, מסתמא יש להמלך גם-כן יסורים
 גדולים שאין הבן יכול לבא לפניו, כי כפי גדל הכח החשק של
 החושק, כך הוא מעורר חשק גדול בהנחשק. והיתה לו רחמנות
 גדולה עליהם, וגם היו לו יסורים גדולים מזה, כי אמר בדעתו, כי
 הלא אני הוא הגורם לזה, כי אני הוא המסך המכדיל ביניהם, ואני
 גורם יסורים להמלך ולבנו. ונתישב השר בדעתו, מסתמא בודאי
 יש איזו תחבולה שיוכל להתפיס הבן-מלך עם המלך, כי בודאי לא
 יעשה המלך דבר כזה שיהיה לבנו יסורים תמיד שלא יוכל לבוא
 לפניו תמיד, וגם להמלך בעצמו יש גם-כן יסורים, על-כן נתישב
 זה השר, בודאי זה הדבר אינו תלוי אלא בי, שאני בעצמי אלה אל
 המלך לבקש בעד הבן מלך שימחל לו עוד ויקרב אותו לפניו, וכך

עֲשֵׂה הַשָּׂר, וְהִלֵּךְ לְהַמְלִיךְ, וְסִפֵּר לוֹ גִדְל תְּשׁוּקָתוֹ שֵׁישׁ לְבֵן הַמְּלִיךְ, וּבִקֵּשׁ מִהַמְּלִיךְ שֵׁימַחֵל לוֹ. וְתַכְּף נִתְרַצָּה הַמְּלִיךְ, וְלָקַח אֶת בְּנוֹ, וְהַחֲזִירוֹ לְמִקְוֵמוֹ הָרֵאשׁוֹן. וְהִנְמַשֵּׁל מוֹכֵן מֵאֵילָיו, כְּשֵׁישׁ לְחֻבְרוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם, אֵילוֹ יִסּוּרִים — הֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת וְהֵן בְּרוּחַנִיּוֹת, צָרִיךְ כָּל אֶחָד לֹאמֹר: "זֶה בּוֹדָאי עַל-יְדֵי עֲוֹנוֹתַי, וְאֲנִי הוּא הַמָּסֶךְ הַמְּבַדִּיל בֵּין מְלִיךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּבֵין הָעוֹלָם, כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה תְּמִיד לְהַשְׁפִּיעַ כָּל טוֹב לְבָנָיו, אֲף אֲנִי, הֵינּוּ עֲוֹנוֹתַי, הֵם הַמָּסֶךְ הַמְּבַדִּיל לְזֶה, וְעַקֵּר הָעֲצָה לְזֶה, שְׂאֲנִי בַעֲצָמֵי אֲבִיכֶם לְהַמְלִיךְ בְּעַד חֻבְרֵי". וּבּוֹדָאי לֹא תִהְיֶה לוֹ גִדְלוֹת, כִּי עַקֵּר הַגִּדְלוֹת שְׂאֶחָד מִתְּגַאֵה עַל חֻבְרוֹ, שֵׁישׁ לוֹ מַעֲלָה יִתְרָה, אֲשֶׁר אֵין בְּחֻבְרוֹ, אֲבָל כְּשֵׁיחֲשֵׁב, "מֵה שְׂאֵין בְּחֻבְרֵי הַמַּעֲלָה זֶה הֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת וְהֵן בְּרוּחַנִיּוֹת, הִיא רַק מִחֲמַת שְׂאֲנִי מָסֶךְ הַמְּבַדִּיל בֵּינוֹ לְבֵין הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂרוֹצֵה לְהַשְׁפִּיעַ תְּמִיד כָּל טוֹבוֹ", בּוֹדָאי לֹא תִהְיֶה לוֹ גִדְלוֹת, אֲדַרְבָּה עַל-יְדֵי-זֶה יִשְׁבֵּר גְּאוֹתוֹ. וְכַעֲיֵן זֶה מוֹכָא בְּדַבְרֵי הַגָּאוֹן בְּעַל שו"ת הַמְּבִי"ט, בְּסִפְרוֹ "בֵּית אֱלֹהִים" (שַׁעַר הַתְּפִלָּה, פָּרָק יב), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: הַמִּתְפַּלְלִים עַל אַחֲרִים, יֵשׁ לָהֶם יִתֵּר שְׂאֵת וּמַעֲלָה בְּקַבְּלַת תְּפִלָּתָם מִהַמִּתְפַּלְלִים עַל עַצְמָם, מִחֲמַת צָרְכֵיהֶם וְחִסְרוֹנָן. וְכֵן הַמִּתְפַּלְל וּמִקְדִּים הַתְּפִלָּה לְצָרָה, הִיא מְקַבְּלַת יוֹתֵר מִהַמִּתְפַּלְל אוֹתָהּ בְּעַת הַצָּרָה. וְכָל שֶׁכֵּן בְּהַתְּחַבֵּר שְׁנֵי עֲנִינִים יַחַד, שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל עַל אַחֲרִים קֹדֶם הַצָּרָה. וְכִמוֹ שֶׁמְצִינּוֹ בְּאַבְרָהָם אָבִינוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, שְׁבָנָה מְזַבַּח, וְהַקְּדִים תְּפִלָּתוֹ לְצָרַת בְּנָיו, שְׁלֹא יִפְלוּ בְּעֵי, כְּדַכְּתִיב (בְּרֵאשִׁית יב, ז): "וַיִּבֶן שָׂם מְזַבַּח לֵה', וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ה'", וְצָלִי בְּשֵׁם אֱלֹהֵי הַיְּהוָה, וְהוֹעִילָה תְּפִלָּתוֹ וּבְנֵינָן הַמְּזַבַּח, כִּי לֹא נִפְלוּ שָׂם בְּעֵי, גַּם כִּי הָיָה חֶרֶם בִּינֵיהֶם, כִּי אִם ל"ו אִישׁ אוֹ אִישׁ אֶחָד שֶׁקוֹל כָּל"ו אִישׁ, שֶׁהוּא רָבָה שֶׁל סִנְהֶדְרִין, וְזִכּוֹת אַבְרָהָם וְתְּפִלָּתוֹ סִיעָה לָהֶם, כְּמוֹ שְׂאֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה לט) דְּכָתִיב עַל יְהוֹשֻׁעַ וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּפְלוּ עַל פְּנֵיהֶם, וְהֵעֵלוּ עֶפֶר עַל רֵאשָׁם, שֶׁהִזְפִּירוּ זְכוֹתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, שְׂאֶמֶר (בְּרֵאשִׁית יח, כז): "וְאֲנִי עֶפֶר וְאֶפֶר", וְאֶמֶר, כָּלוּם בָּנָה מְזַבַּח בְּעֵי? אֵלָּא כְּדֵי שְׁלֹא יִפְלוּ בְּנָיו בְּעֵי. כְּוֹנֵת הַזְּכָרַת זְכוֹת אַבְרָהָם בְּלִשׁוֹן עֶפֶר, כִּי הַמִּתְפַּלֵּל עַל אַחֲרִים נִרְאָה כְּמַחְשִׁיב עַצְמוֹ לְגִדּוֹל לְפָנָי הָאֵל, לְהִיוֹתוֹ רְאוּי לְהַתְּפַלֵּל עַל אַחֲרִים,

לְזֶה הַזְכִּירוּ זְכוּתוֹ בְּעֵפֶר, שֶׁהִיָּה מִחֲשִׁיב עֲצָמוֹ לְעֵפֶר וְאֵפֶר, אֲפֹלוּ
 בְּעֵת הַתְּפִלָּה עַל אַחֲרִים, כְּמוֹ שֶׁאָמַר בַּתְּפִלָּתוֹ עַל סְדוּם: "וְאֲנֹכִי
 עֵפֶר וְאֵפֶר", וְהַזְכִּירוּ בְּנֵן הַמְּזַבַּח בְּעֵי, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית יב, ז):
 "בֵּין בֵּית־אֵל וּבֵין הָעֵי, וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ", הִיָּתָה הוֹרָאָה, שֶׁתִּלְכֹּד
 הָעֵיר לְבָנָיו וְלֹא יִפְלוּ בָּהּ. הִנֵּה נִתְבָּאֵר, כִּי הַקִּדְמַת הַתְּפִלָּה לְצַרַת
 אַחֲרִים, הִיא סִבָּה לְקַבְּלַת הַתְּפִלָּה. וְתוֹעֵלַת הַתְּפִלָּה עַל אַחֲרִים גַּם
 שֶׁתִּהְיֶה בְּעֵת צָרָה, נִלְמַד מֵאַבְרָהָם אֲבִינוּ וְאִיּוֹב, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (בְּבֹא קָמָא צב:): "וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אֶל הָאֱלֹקִים, וַיִּרְפָּא
 אֱלֹקִים אֶת אַבְיִמֶלֶךְ וְאֶת אִשְׁתּוֹ וְאִמְהַתִּיו וַיִּלְדוּ", וְכָתִיב (בְּרֵאשִׁית כא,
 א): "וַה' פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר"; וְדַרְשִׁינוּ, כַּאֲשֶׁר אָמַר אַבְרָהָם
 לְאַבְיִמֶלֶךְ, הִיָּתָה סִבָּה שֶׁיִּלְדָּה שָׂרָה בְּרוּחַ, כְּמוֹ שֶׁהַתְּפִלָּה עַל
 אַבְיִמֶלֶךְ. וּבְאִיּוֹב נֶאֱמַר (אִיּוֹב מב, י): "וַה' שָׁב אֶת שְׁבוֹת אִיּוֹב
 בְּהַתְּפִלָּה בְּעַד רַעְהוּ", שֶׁנִּרְאָה שֶׁהַמְּבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל חֲבֵרוֹ וְהוּא
 צָרִיךְ לְאוֹתוֹ דְּבָר, הוּא נֶעֱנֶה תְּחִלָּה, גַּם שְׁלֹא הַתְּפִלָּה עַל עֲצָמוֹ.

וְסִבַּת הַדְּבָר, כִּי בְזִמְנֵן שֶׁהָאָדָם מִתְּפַלֵּל עַל עֲצָמוֹ, נִרְאָה
 שֶׁהַכְּנָעַתוֹ וְכוֹנְנָתוֹ בַּתְּפִלָּה הִיא לְתוֹעֵלַת הַמְּשָׁג לּוֹ בַּתְּפִלָּתוֹ, וְאִינָה
 תְּפִלָּה לְשָׁמָּה, אֲמָנָם כְּשֶׁמִּתְּפַלֵּל עַל אַחֲרִים כּוֹנְנָתוֹ בַּתְּפִלָּה לֹא לְהַשִּׁיג
 תוֹעֵלַת הַמְּשָׁג, כִּי אִם שְׁמוּדִיעַ וּמַכִּיר כִּי אֵין מִי שְׁיֻכַּל לְהַפִּיק רְצוֹן
 אִישׁ וְאִישׁ, כִּי אִם הוּא יִתְבָּרֵךְ. וְלִזֶּה הוּא יִתְבָּרֵךְ מְשָׁלִים חֲסֵרוֹן
 הַמִּתְּפַלֵּל תְּחִלָּה, וְאַחֲרֵי־כֵן לְמִי שֶׁמִּתְּפַלֵּל עָלָיו, כִּיּוֹן שֶׁהוּא לֹא
 הַתְּפִלָּה עַל עֲצָמוֹ בְּהִיוֹתוֹ צָרִיךְ לְאוֹתוֹ דְּבָר וְלֹא כּוֹן גַּם־כֵּן לְעֲצָמוֹ,
 כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַכָּתוּב בְּאַבְרָהָם (בְּרֵאשִׁית כ, יז): "וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אֶל
 הָאֱלֹקִים וַיִּרְפָּא אֱלֹקִים אֶת אַבְיִמֶלֶךְ", כִּי לֹא הִיָּתָה תְּפִלָּתוֹ, כִּי אִם
 עַל אַבְיִמֶלֶךְ, וּבְאִיּוֹב כָּתִיב (אִיּוֹב מב, י): "בְּהַתְּפִלָּה בְּעַד רַעְהוּ", שְׁלֹא
 כּוֹן לְעֲצָמוֹ כָּלֵל, כִּי אִם לְרַעְהוּ, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ שָׁב שְׁבוֹתוֹ קִדְּם,
 וּכְשֶׁהוּא גְדוֹל הַדּוֹר, וְאִינוּ מִתְּפַלֵּל עָלֵיהֶם — הוּא נֶעֱנֶשׁ, כְּמוֹ
 שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבֹא בְּתָרָא צא.) עַל אַבְיִמֶלֶךְ וּבָנָיו, אָמַר
 רַבִּי יִהְשֵׁעַ בֶּן קֶרְחָה, חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁנֶּעֱנְשׁוּ מִפְּנֵי שֶׁיִּצְאוּ חוּץ לְאַרְצָן,
 שֶׁאֲפֹלוּ מִצְאוּ חֲרוּבִין לֹא יִצְאוּ, וּמִפְּנֵי מַה נֶּעֱנְשׁוּ? מִפְּנֵי שֶׁהִיָּה לָהֶם
 לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל אֲנָשֵׁי דוֹרָם וְלֹא בְּקִשׁוֹ, דְּכָתִיב (ישעיה נז, יג):

"בְּזַעֲקוֹ יִצְיֵלֶךָ קְבוּצִיךָ", כְּלוֹמֵר עַל-יְדֵי שְׂתַצְעֵק לְקַבֵּץ נִדְחִים —
 תִּנְצֵל, וְכִמוּ שְׂאֵם הַיְתָה יִכְלֹת בְּיָדָם לְפָרְנָס אֶת בְּנֵי דוֹרָם — הֵיוּ
 נִעְנָשִׁים, אִם לֹא הֵיוּ מְפָרְנָסִים בְּשָׁנַת הָרָעָב, כִּן בְּהִיּוֹת יִכְלֹת בְּיָדָם
 לְהִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם וְלֹא הִתְפַּלְלוּ — נִעְנָשׁוּ, וְאָמְרוּ גַם-כֵּן בַּמְּשָׁנָה פָּרַק
 שְׁנֵי דַמְסַכַּת מִכּוֹת: אֲמוֹתֵיהֶן שֶׁל כְּהֻנִּים הֵיוּ מְסַפִּיקִים מִים וּמְזוּן
 לְרוֹצְחִים הַגּוֹלִים, כְּדֵי שְׂלֹא יִתְפַּלְלוּ עַל בְּנֵיהֶם שְׂיָמוּתוֹ, דְּכַתִּיב
 (בַּמִּדְבָּר לַח, כה): "וַיֵּשֶׁב שָׁם עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל", וְאָמְרוּ בַּגְּמָרָא
 (מִכּוֹת יא): טַעְמָא דְלֹא מִצְלוּ הָא מִצְלוּ מֵיִיתִי, וְכַתִּיב (מְשָׁלִי כו):
 "כְּצִפּוֹר לְנוֹד כְּדָרוֹר לְעוֹף כֵּן קָלְלַת חֲנָם לֹא תִבֵּא", וְתַרְצוּ — מִפְּנֵי
 שְׁהִיָּה לְהֵם לְכַהֲנִים גְּדוֹלִים לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל בְּנֵי דוֹרָם, וְלִכְךָ אֵינָה
 קָלְלַת חֲנָם, כִּי הָא דְהֵהוּא גְּבָרָא דְאַכְלִיָּה אַרְיָה בְּרַחוּק שְׁלִשָּׁה
 פָּרְסָאוֹת מִיְנֵיהּ דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי, וְלֹא אֲשַׁתְּעִי אֲלֵיהּ בְּהִדְיָה
 תִּלְתָּא יוֹמִי", שְׂלֹא חָשׂ לְהִתְפַּלֵּל, שְׂלֹא יֵאָרַע תְּקֵלָה בְּאַנְשֵׁי דוֹרוֹ.
 נִרְאָה, שְׂגִדּוּלֵי הַדּוֹר הֵם מְחַיְבִים לְהִתְפַּלֵּל עַל תְּקוּן בְּנֵי דוֹרָם, כִּיּוֹן
 שְׂהַצְדִּיק יִסּוּד עוֹלָם, רְאוּי שְׂבִתְפַלְתּוֹ יִתְקִימוּ בְּנֵי הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שְׂזָכוּ
 לְהִיּוֹתָם נִמְצָאִים בְּזֶה הָעוֹלָם בְּזִמְנוֹ. וְזוּהִי מַעֲלָה גְּדוֹלָה לְצַדִּיקִים,
 שְׂכֵן נַח — נִקְרָא הַמְּבוּל עַל שְׂמוֹ, כְּמוֹ שְׂכַתוּב (יְשַׁעְיָה נד, ט): "כִּי
 מִי נַח זֹאת לִי", מִפְּנֵי שְׂלֹא הִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם, וְרְאוּי לְתַת טַעַם לְשִׁבְחָ
 הָאֵל יִתְבָּרַךְ, לְמָה מוֹנֵעַ טוֹב מִבְּעָלָיו שְׂלֹא לְהַשְׁפִּיעַ טוֹבָה עַל בְּנֵי
 דוֹר אַחַד בְּשָׂבִיל הַצְּדִיקִים שְׂבִינֵיהֶם לֹא הִתְפַּלְלוּ עֲלֵיהֶם; כִּי
 כְּשֶׁהָאָדָם עֲצָמוּ אֵינוֹ נוֹתֵן לֵב לְהִתְפַּלֵּל עַל עֲצָמוֹ בְּדָבָר הַצְּרִיךְ לוֹ,
 אֵינוֹ מִן הַתְּמָה, שְׂלֹא יִמְלֵא הָאֵל חֲסָרוֹנוֹ, כִּיּוֹן שְׂאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ
 לְהִתְפַּלֵּל אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, וְנִרְאָה כְּאִלוֹ אֵין בְּיָדוֹ לְהַפִּיק, אֲבָל גְּדוֹל
 הַדּוֹר, שְׂהוּא נִעְנָשׁ עַל אֲשֶׁר לֹא חָשַׁשׁ לְהִתְפַּלֵּל בְּעַד עַמּוֹ, לְמָה אֵין
 הָאֵל יִתְבָּרַךְ מְשַׁלֵּם צָרְכֵיהֶם? כִּיּוֹן שְׂלֹא בָּאָה הַתְּעַצְלוּת, כִּי אִם
 מַצַּד גְּדוֹל הַדּוֹר, שְׂלֹא הִתְעוֹרֵר לְדַבֵּר מְצָנָה, וְכִמוּ שְׂשַׁלַּח מְרַדְכִי
 לְאַסְתֵּר הַמְּלָכָה (אַסְתֵּר ד, יד): "כִּי אִם הִחְרַשׁ תַּחֲרִישִׁי בְּעַת הַזֹּאת רְנוּחַ
 וְהַצְּלָה יַעֲמֵד לְיְהוּדִים מִמְּקוֹם אַחֵר" וְגו'; כִּי גַם אִם הִיא לֹא

(ח) כְּמוֹ זֶה עִם הָאָדָם הֵהוּא שְׂאֲרֵיהּ אֲכַל אוֹתוֹ רַחוּק שְׂלֵשׁ פָּרְסָאוֹת מֵר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי,
 וְלֹא שׁוֹחַח עַמּוֹ אֲלֵיהּ שְׂלִשָּׁה יָמִים.

שיח אֲשֶׁר ג' רמח בנחל

תשתדל לתועלת עמה, השם יתברך ירחם עליהם ויציילם, וממקום אחר ישלם שלומיו. כמו־כן הִיָּה ראוי להיות בזמן שגדולי הדור הם מתרשלים בהצלת הדור, הם ראויים להיות נענשים. והאל ירחם על בני הדור, כִּי־ן שֶׁלֹא הִיָּה תלוי עֲנֵן הַצִּלָּתָם, כִּי אִם בַּתְּפִלַּת הַצַּדִּיקִים שֶׁבַדּוֹר, עֵינֵן שָׁם.

על־כֵּן, חֲמֻדַּת לְבָבִי! אַל תִּהְיֶה בְטָלָן, רֵאֵה מֵה לְפָנַיךָ! וְהַרְגֵּל עֲצֻמָּךְ לְהַתְּפַלֵּל תָּמִיד עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָטִיּוֹת שְׂיֻזְכוּ לְתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, וּבְזִכּוֹת זֶה נִזְכָּה גַם־כֵּן לְהוֹשֵׁעַ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְהַשֵּׁם יִתְּבָרַךְ יָאִיר עֵינֵינוּ בְּמֵאוֹר תּוֹרָתוֹ.

הדורש שלומך...

ג' רמח.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר ויקרא, ג' בניסן ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדִיד נַפְשִׁי, נֵר הַצַּדִּיק נִחַל נִוְבַע מ'קור ח'כמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך היקר בצרוף המעות להדפסה — לנכון קבלתי, ושמתתי כעל כל הון, אֲשֶׁר עֲדִין אַתָּה מַחְזִיק בְּתַמָּךְ, וְהוֹלֵךְ בְּדַרְךְ הַאֲמֵת שֶׁקְּבָלְנוּ מִרְבֵּנוּ ז"ל, וְאַתָּה רָגִיל לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְּבָרַךְ בְּכָל יוֹם, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְּבָרַךְ אֶת כָּל לִבְךָ, מָה אִמַּר לְךָ, אֵינִן לְמַעַלְהָ מִזֶּה. וְהַעֲקָר הוּא מְסִירוֹת נַפֶּשׁ, לְהִיּוֹת רָגִיל לְמִסֵּר נַפְשׁוֹ בְּאֲמַת אֱלֹוֹ יִתְּבָרַךְ, אֲשֶׁר זֶהוּ עֲקָר הַטְּהָרָה יוֹתֵר מִמְּקוֹה מַיִם, כַּמּוּבָא בְּגִמְרָא (סנהדרין לט.): עֲקָר טְבִילוֹתָא בְּנוֹרָא הוּא, דְּכִתִּיב (במדבר לא, כג): "וְכָל אֲשֶׁר לֹא יָבֵא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּמַיִם", עֵינֵן שָׁם; וְעַל־יְדֵי שְׂאָדָם זוֹכָה לְהַתְּבוּדָּה עִמוֹ יִתְּבָרַךְ בְּהַתְּלַהֲבוֹת דְּקַדְשָׁהּ, וְאִזּוֹ יִתְּחִיל לְהַתְּבַיֵּשׁ בְּאֲמַת מִמֶּנּוּ יִתְּבָרַךְ (עין לקוטי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לח); וְזֶה עֲקָר הַתִּשׁוּבָה, שְׂיִתְּבַיֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְּבָרַךְ (עין לקוטי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עב).

ובאמת, כְּשֶׂאָדָם מוֹסֵר נַפְשׁוֹ אֱלֹוֹ יִתְּבָרַךְ בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה

אֲשֶׁר   ג' רמח   בְּנַחֵל   שֵׁט

וְהַתְּבוּדוֹת, אֲזִי נִפְתַּח לְבוֹ לְגַמְרִי; כִּי עָקַר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה הוּא
 רַק בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ, שְׂאֵז נִפְתַּח לְבוֹ לְהַבִּין סוּדוֹת וְסִתְרֵי תוֹרָה (עֵין
 לְקוּטִי־מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִימָן טו). אֶךְ רַבְּנֵנוּ ז"ל מְגַלֶּה, כִּי אִי אֶפְשָׁר
 לְזַכּוֹת לְשְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה רַק עַל־יְדֵי שְׂמוּכָן לְמִסֵּר נֶפְשׁוֹ בְּאַמַּת (עֵין
 לְקוּטִי־מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִימָן פ'), שְׂאֵז מִתְיַחַד אֲצִלוֹ חֶסֶד וּגְבוּרָה, שֶׁהֵם
 שְׁנֵי הַפְּכִים; כִּי בְּאַמַּת עֲנִין הַתְּפִלָּה קָשָׁה וְכִבֵּד לְאָדָם מְאֹד מִשְׁתִּי
 בְּחִינּוֹת: פֶּעַם מִצַּד הַחֶסֶד, שֶׁהִיא קְלֶפֶת יִשְׁמַעְאֵל, וּפֶעַם מִצַּד
 הַגְּבוּרָה, שֶׁהִיא קְלֶפֶת עֶשׂוֹ (עֵין לְקוּטִי־מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב');
 וּבִשְׁפֹת־הַנַּחֵל עַל זֶה וְתַבִּין); וְכִשְׂאָדָם מוֹסֵר נֶפְשׁוֹ, וְאִינוּ מִסְתַּכֵּל כָּלֵל
 אִם חֶסֶד אִם גְּבוּרָה, רַק בּוֹרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְהוּא מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְמִסֵּר
 נֶפְשׁוֹ בְּכָל עֵת וְרַגַע אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, אֲזִי דִיקָא יָכוֹל לְהַתְּפַלֵּל בְּאַמַּת.
 וְכֵן מוּבָא בְּצַעֲטִיל קָטָן שֶׁל הַרְבֵּי רַבֵּי אֱלִימֶלֶךְ זי"ע, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ
 לְצִיר בְּדַעְתּוֹ, כְּאִלוֹ בּוֹעֶרֶת אֵשׁ גְּדוֹלָה וְנוֹרְאָה עַד לֵב הַשָּׁמַיִם, וְהוּא
 בִּשְׁבִיל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ שׁוֹבֵר אֶת טְבֵעוֹ, וּמְפִיל אֶת עֲצָמוֹ לְאֵשׁ
 עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, עֵין שָׁם. וְכֵן מוּבָא בְּשֵׁם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב
 הַקְּדוּשׁ זי"ע, שֶׁנִּתְגַּלֶּה פֶּעַם לְתַלְמִידוֹ אַחַר הַסְתַּלְקוֹתוֹ, וְהָיָה תַלְמִידוֹ
 רוֹאֶה אוֹתוֹ עַל הַר גְּבֵה עַד מְאֹד, וּפְתָאוּם זָרַק אֶת עֲצָמוֹ מֵרֹאשׁ הַהָר
 עַד לְמִטָּה מְטָה, וְנִשְׁבֵּר וְנִתְרוֹצֵץ לַחֲתִיכוֹת קְטַנוֹת וְכוּ', וְנִבְהַל
 הַתַּלְמִיד מְאֹד מְאֹד, וְשָׂאֵל אוֹתוֹ: רַבֵּי, מַה זֶה?! וְאָמַר לוֹ
 הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע: זֹאת כְּוִנַּתִּי כָּל יְמֵי חַיֵּי, אִיךְ שְׂאֵנִי
 מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְזָרֵק אֶת עֲצָמֵי בְּכָל עֵת וְרַגַע מֵהַר גְּבֵה עַד לְמִטָּה
 בִּשְׁבִילוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וְעַל־כֵּן, חֲמַדַּת לְכַבֵּי! אֵל יְהִי בָךְ שׁוֹם פְּחָדִים שֶׁל
 הַבַּל, מְסִירוֹת נֶפֶשׁ הוּא דָּבָר גְּדוֹל עַד מְאֹד. וּמוּבָא בְּפָנּוֹת נְפִילַת
 אַפִּים: מִי שֶׁנִּגְזַר עָלָיו, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, מִיתָה, עַל־יְדֵי
 מְסִירוֹת נֶפֶשׁ עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, עַל־יְדֵי־זֶה מִמַּתִּיק מִמֶּנּוּ עֲנֵשׁ
 הַמִּיתָה. וּבְאַמַּת כְּשְׂאָדָם זוֹכֶה לְדַבֵּק עֲצָמוֹ בְּדַבְּקוֹת אַמַּת בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ,
 עַד שְׂמוּכָן וּמְזַמֵּן לְמִסֵּר נֶפְשׁוֹ עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ מִמֶּשׁ, זֹהִי
 הַמְּדַרְגָּה הַכִּי גְבוּהָהּ, וְאֵז יִפְתַּחוּ לוֹ כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְתֵאִיר לוֹ הָאָרֶז
 נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה עַד מְאֹד, אֲשֶׁרֵי לוֹ וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ.

עַל־כֵּן, חֲמַדַּת לְכַבֵּי! אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ אִתָּךְ,

שכ   אֲשֶׁר   ג' רמט   בנחל

עמך ואצלתך, וראוי לך לשמח מאד מאד, שזכית להיות בחלק הקדוש של רבנו ז"ל, בנדאי יהיה לך תקון נפלא, על-ידי רבנו ז"ל. העקר תחבר עצמך עם אנשי שלומנו היקרים התמימים דיקא, שהם אלו המדברים תמיד רק מעבודת השם יתברך ומעצות רבנו ז"ל, ותברח מהלצים, שהם אלו המדברים תמיד מאחרים וכו', והשם יתברך יאיר עינינו באור תורתו, ונזכה לעבדו באמת ובתמים כל הימים.

הדורש שלומך...

ג' רמט.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר ויקרא, ג' בניסן ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו לידיד נפשי, נר להצדיק נחל
נובע מ'קור ח'כמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ושמחתי מאד לשמע הטוב ממך, ומענין שאתה כותב, שהספרים מחיים אותך, כן הוא האמת, כי נכתבו בישועת השם יתברך ובהשגחה נפלאה. אך במה שאתה שואל למה איני מדפיס יותר שאר חלקי "שפת הנחל" ויתר הספרים כמו על "ספר-המדות", והסדור וההגדה וכו' וכו', ולמה אני מדפיס חלק אחר חלק "אשר בנחל", תדע כי בכל יום מגיעים אלי מכתבים מהמון בחורים ואברכים, ובמשך שבוע מתקבץ ליותר מחמשים מכתבים, וכל אחד שופך את לבו המר ממה שעובר עליו ומה מבלבלו, וההכרח להשיב לכלם. ובאמת זה אצלי היום כבר דבר שכמעט אי אפשר, ואף-על-פי-כן אני עונה לכל אחד כפי ענינו, ואני מבקש מהשם יתברך שיוליכני בדרך האמת ולא אטעה, חס ושלום, ולא יאמר פי מה שאינו צריך וכו', ועל-פי-רב כותבים לי הבחורים, שבספרי "אשר בנחל" הם שוקדים ביותר, וזה אצלם בטול הבחירה וכמים קרים על גפש עיפה וכו', ועל-כן אמרתי ויהי מה, זה צריכים להדפיס קדם, והגם שלך זה לא נוגע פל-כך, אך

אֲשֶׁר   ג' רמט   בְּנַחֵל   שְׂכָא

צָרִיף שְׁתַּדַּע שֵׁישׁ נִשְׁמוֹת שְׁבוּרוֹת וּנְפוּלוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּךְ, אֲשֶׁר
הַסְּפָרִים הָאֵלוּ, הֵינּוּ סִפְרֵי "אֲשֶׁר בְּנַחֵל" הֵם כָּל הַחִיּוֹת שֶׁלָּהֶם,
עַל-כֵּן צָרִיכִים לְהִדְפִּיסוֹ, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמִּדְּפִיסֶם, וּזְכוּתוֹ
תִּגְדַּל עַד מְאֹד מְאֹד.

וּמָה שֶׁאַתָּה רוֹצֵה הַתְּחִזְקוֹת שֶׁאַכְתֵּב לָךְ, אֲמַרְתִּי לְהַעֲתִיק לָךְ
סוּד נִפְלָא בְּמֵאֵמֶר אֶחָד שֶׁל חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, שֶׁפָּרְשׂוּ מוֹהֲרַנְ"ת
ז"ל בְּרוּח־הַקְּדוֹשׁ בְּרוּר, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ בְּהַלְכוֹת פְּרִיקָה וּטְעִינָה (הַלְכָה ד',
אוֹת יג); אֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (עֲבוּדָה זָרָה ד'), הֵינּוּ דְאָמַר רַבָּא, מֵאִי
דְכִתִּיב (אִיּוֹב ל, כד): "אֵךְ לֹא בְּעֵי יִשְׁלַח יָד אִם בְּפִידוֹ לָהֶן שׁוּעַ";
אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּשֶׁאֲנִי דִן אֶת יִשְׂרָאֵל, אֵינִי דִן אוֹתָם
כְּעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, שֶׁכָּתוּב בָּהֶם (יִחְזַקְאֵל כֹּא, לב): "עֲנֵה עֲנֵה עֲנֵה
אֲשִׁימְנָה", אָבֵל יִשְׂרָאֵל אֲנִי פּוֹרַע מֵהֶם מְעַט מְעַט כְּפִיד שֶׁל
תְּרַנְגוּלִין שֶׁמְנַקְרִין בְּאֲשֶׁפָּה. דְּבַר אַחַר, אָפְלוּ אֵין יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין
מִצְוֵה לְפָנַי אֲלֹא מְעַט כְּפִיד שֶׁל תְּרַנְגוּלִין שֶׁמְנַקְרִין בְּאֲשֶׁפָּה, אֲנִי
מְצַרְפוֹ לְחֻשְׁבוֹן גְּדוֹל, שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב ל, כד): "אִם בְּפִידוֹ לָהֶן שׁוּעַ";
דְּבַר אַחַר: בְּשֹׁכֵר שֶׁמְשׁוּעֵין לְפָנַי, אֲנִי אוֹשִׁיעַ אוֹתָם. וְהֵינּוּ דְאָמַר
רַב, מֵאִי דְכִתִּיב (הוֹשַׁע ז, יג): "וְאֲנֹכִי אֶפְדֶם וְהִמָּה דְבָרוּ עָלַי כְּזָבִים",
אֲנִי אֲמַרְתִּי "אֶפְדֶם" בְּמִמוֹנֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁיִּזְכּוּ לְעוֹלָם הַבָּא,
"וְהִמָּה דְבָרוּ עָלַי כְּזָבִים" — וְהֵינּוּ דְאָמַר רַב פְּפִי מִשְׁמִיָּה דְרַבָּא,
מֵאִי דְכִתִּיב שֵׁם, פְּסוּק טו): "וְאֲנִי יִסְרְתִי חִזְקָתִי זָרַעְתָּם וְאֵלֵי יִחְשְׁבוּ
רַע"; אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲנִי אֲמַרְתִּי אֵיִסְרָם בְּיִסּוּרִים בְּעוֹלָם
הַזֶּה, כְּדֵי שֶׁיִּתְחַזְקוּ זָרַעוּתָם לְעוֹלָם הַבָּא, "וְאֵלֵי יִחְשְׁבוּ רַע", עַד
כָּאֵן לְשׁוֹן הַגְּמָרָא. וְהִנֵּה הַעֲתַקְתִּי לְפָנֶיךָ כָּל הַמֵּאֵמֶר הַזֶּה, וּבוֹ תִרְאֶה
וְתִבִּין בְּאֵר הַיֵּטֵב כָּל דְּבָרֵינוּ הַנִּי"ל, שֶׁחֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים מְעוֹרְרִים
וּמְזַרְזִים אוֹתוֹ לִילֵךְ בְּדֶרֶךְ הַנִּי"ל שֶׁבְּאַרְנוֹ לְבַל יִהְיֶה הָאָדָם נִדְחָה,
חַס וְשָׁלוֹם, מִפְּנֵי הַצָּרוֹת וְהַתְּלָאוֹת וְהַיִּסּוּרִים הַעוֹבְרִים עָלָיו וְעַל בְּנֵי
בֵיתוֹ — הֵן יִסּוּרֵי הַגּוּף, הֵן יִסּוּרֵי הַפְּרָנְסָה, חַס וְשָׁלוֹם, רַק יִבִּיט
בְּכָל עֵת עַל הַהֲרַחְכוֹת שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ מְרַחֵיב עִמּוֹ בְּכָל עֵת, אָפְלוּ
בְּתוֹךְ הַצָּרָה בְּעֲצָמָה, וְכָל הַיִּסּוּרִים, חַס וְשָׁלוֹם, בְּאִים בְּחֶסֶד גְּדוֹל
מְעַט מְעַט, כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְסַבְּלָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְעוֹלָם הַבָּא, אִם

לא יִהְיֶה שׁוֹטֵה וְכוּ' לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ לומר שְׁאִינוּ יְכוּל לְעַבֵּד אֶת
 הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִחַמַּת הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִין, כִּי אֲדַרְבֵּהּ, כָּל הַצָּרוֹת
 וְהִיסוּרִין בְּגוּף וּמְמוֹן, כָּלֵם בָּאוּ לְטוֹבָה גְּדוּלָה, כְּדֵי שְׁדַיְקָא
 עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְעוֹלָם הַבָּא, כַּמְבָאָר הַיֵּטֵב בְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים הָאֵלֹהִים, שְׁבָאָרוּ וּגְלוּ לָנוּ שְׁאִין הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹלֵחַ עַל
 יִשְׂרָאֵל יְסוּרִים וּמַנִּיעוֹת, שְׁלֵא יוּכְלוּ לְסַבְּלָם, לְרַחֲקָם לְגַמְרֵי, חַס
 וְשָׁלוֹם; כִּי כָל הַיְסוּרִים הֵם רַק כְּתַרְנַגּוּלִין הַמְּנַקְרִין בְּאִשְׁפָּה, כִּי הוּא
 פּוֹרֵעַ מֵהֵם מְעַט מְעַט, וְאִינוּ דֵּן אוֹתָם כְּעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, חַס וְשָׁלוֹם,
 שְׁנֵאמַר בְּהֵם (יחזקאל כא, לב): "עֲנֵה עֲנֵה עֲנֵה אֲשִׁימְנָה" וְכוּ' כַּנִּזְכָּר
 לְעֵיל. וְעַתָּה תִּרְאֶה אֵיךְ דַּבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים הָאֵלֹהִים מְקַשְׂרִים
 וּמְהַדְקִים הַיֵּטֵב בְּחַבּוּר נִפְלָא, וְהֵם דְּרָךְ וְעֵצָה טוֹבָה וְהַתְחַזְקוֹת
 נִפְלָאָה, שְׁיִתְקַרֵּב הָאָדָם תָּמִיד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִכָּל מַה שְׁיַעֲבֹר עָלָיו
 בְּגוּף וּמְמוֹן וְנַפְשׁ; כִּי יֵשׁ מִי שְׁמַטְעָה אֶת עַצְמוֹ שְׁאִינוּ יְכוּל
 לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מֵרַבּוּי הַיְסוּרִים וְהַתְּלָאוֹת וְדַחְקוֹת הַפְּרָנְסָה
 שְׁעוֹבֶרֶת עָלָיו וְעַל בְּנֵי בֵּיתוֹ, עַל זֶה מְבָאָר בְּדַבְרֵיהֶם הָאֵלֹהִים,
 שְׁהַיְסוּרִים הֵם בְּחֶסֶד גְּדוּל לְקַרֵּב עַל יָדָם דַּיְקָא לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְלֹא
 לְרַחֵק עַל-יְדֵי-זֶה, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אִינוּ נִפְרָע מִיִּשְׂרָאֵל בְּאִפְּן
 שְׁיִחַרְיֵבֵם לְגַמְרֵי, רַק הוּא נִפְרָע מֵהֵם מְעַט מְעַט כְּפִיד שֶׁל תְּרַנְגּוּלִין,
 בְּאִפְּן שְׁדַיְקָא עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכְּרוּ וַיִּשׁוּבוּ וַיִּתְקַרְבוּ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וַיִּזְכוּ
 לְעוֹלָם הַבָּא, וַיִּכְמוּ שְׁמִבְּאָר בְּעַצְמוֹ בְּסוּף דַּבְרֵיהֶם, הִינּוּ דְאָמַר רַבָּא:
 "וְאֲנֹכִי אֶפְדָּם וְהִמָּה דְּבָרוּ עָלַי כְּזָבִים"; אֲנִי אֶמְרֵתִי "אֶפְדָּם"
 בְּמַמּוֹנָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי שְׁיִזְכּוּ לְעוֹלָם הַבָּא, "וְהִמָּה דְּבָרוּ עָלַי
 כְּזָבִים", הִינּוּ כַּנִּזְכָּר לְעֵיל, שְׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְסַבֵּב עִם הָאָדָם, שְׁיֵשׁ לוֹ
 דַּחְקוֹת בְּמַמּוֹנוֹ וּבְפְרָנְסָתוֹ, וְהוּא רַק לְטוֹבָה, כְּדֵי לְפַדּוֹתוֹ עַל-יְדֵי-זֶה
 מִהַגִּיהָנוֹם וּמִהַשְּׂאוֹל תַּחְתִּיּוֹת שְׁהִיא מַגִּיעַ לוֹ לְפִי מַעֲשָׂיו, כְּמוֹ
 שְׁיִוָּדַע בְּנַפְשׁוֹ, וְלֹא דֵי בְּזָה, גַּם יִזְכֶּה עַל-יְדֵי-זֶה לְעוֹלָם הַבָּא; כִּי
 עַקֵּר כְּוִנַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ רַק לְטוֹבָה, כְּדֵי שְׁדַיְקָא עַל-יְדֵי-זֶה יִתְקַרֵּב
 לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, "וְהִמָּה דְּבָרוּ עָלַי כְּזָבִים" — שְׁאוּמְרִים כְּזָבִים עַל
 הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כְּאֵלֹהֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְרַחֵק אוֹתָם, וְאוּמְרִים הֲלֹא אִי
 אֶפְשָׁר לָנוּ לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מִחַמַּת דַּחְקוֹת הַפְּרָנְסָה, אֲשֶׁר
 בְּאִמַּת הוּא לְהַפְּךָ וְכוּ'. וְכֵן מְבָאָר שֵׁם אַחֲר־כֵּן, הִינּוּ דְאָמַר רַב פְּפִי

מִשְׁמִיָּה דְרָבָא, מַאי דְכָתִיב: "וְאֲנִי יִסְרַתִּי חֲזַקְתִּי זְרַעְתֶּם", שְׁהִיְסוּרִים
בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּדִי שִׁיתְחַזְקוּ זְרוּעוֹתֶם לְעוֹלָם הַבָּא, "וְאֵלֵי יִחְשְׁבוּ רַע"
— שְׂאוּמְרִים לְהַפְדָּה, כְּאֵלוּ הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ שׁוֹלַח לְהֵם הִיְסוּרִים
לְרַעְתֶּם, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, לְרַחֲמֶם, חֶסֶד וְשְׁלוֹם. וְאִם יֹאמֵר הָאָדָם, הֲאֵמַת
הוּא כֵּן, שְׁהִיְסוּרִים וְדַחְקוֹת הַפְּרָנְסָה בָּא בְּחֶסֶד, וְכּוֹנְנָתוֹ יִתְבַּרַךְ
לְטוֹבָה, כְּדִי שִׁיתְקַרֵּב עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא לְהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, וְכּוֹנֵן לְעֵיל,
אֲבָל אַף-עַל-פִּי-כֵן קָשָׁה לִי לְהִתְקַרֵּב, כִּי כָּבֵד נִתְעִיתִי מְאֹד, וְאֲנִי
רַחוּק מִהַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת מְאֹד, וּבְמָה אֲזַכֶּה אֶת אֲרָחִי לְשׁוּב לְהַשֵּׁם
יִתְבַּרַךְ? עַל זֶה מְשִׁיב וְאָמַר שֵׁם אַחֲר־כֶּף: דְּבַר אַחַר, אֲפֵלוּ אֵין
יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין מְצוּהָ לְפָנַי אֲלֵא מְעַט כְּפִיד שֶׁל תְּרַנְגוּלִין שְׁמַנְקָרִין
בְּאַשְׁפָּה, אֲנִי מְצַרְפוֹ לְחֻשְׁבוֹן גְּדוֹל. הֲרִי מְבֹאֶרֶת לָנוּ תְּשׁוּבָה הַגּוֹנָה
עַל כָּל הַנּוֹזֵכֵר לְעֵיל, לוֹמֵר כִּי אַף-עַל-פִּי-כֵן אִם אַתָּה הוּא כְּמוֹ
שֶׁהוּא, גַּם אַתָּה תּוּכַל לְשׁוּב מִמְקוֹמְךָ שְׁנֹלְכַדְתָּ בּוֹ, וְלַחֲטֹף טוֹב בְּכָל
יוֹם, וְלִזְכּוֹת לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא, כִּי הֲלֵא אֲפֵלוּ אִם אֵין יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין
מְצוּוֹת אֲלֵא מְעַט כְּפִיד שֶׁל תְּרַנְגוּלִין שְׁמַנְקָרִין בְּאַשְׁפָּה, הוּא גַם-כֵּן
מְצַרְפֵּן לְחֻשְׁבוֹן גְּדוֹל. וְשִׁים לְבָד הֵיטֵב לְדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
הָאֵלוּ, עַד הֵיכֵן הֵם מְחַזְקִים אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, אֲפֵלוּ אִם הוּא כְּמוֹ
שֶׁהוּא, עֲדִין הוּא יְכוּל לְחֲטֹף תּוֹרָה וּמְצוּוֹת, וְלִזְכּוֹת לְחֵלֶק טוֹב
לְעוֹלָם הַבָּא, כִּי אֲפֵלוּ כְּשֶׁאֵין עוֹשִׂין מְצוּוֹת כִּי אִם כְּתְרַנְגוּל הַמְּנַקֵּר
בְּאַשְׁפָּה וְכוּ'. וְהֵבֵן הַמְּשַׁל הֵיטֵב לְהֵבִין מִמֶּנּוּ הַנְּמַשֵּׁל, שֶׁהַמְּשִׁילֹ
הַעֲנִין לְתְרַנְגוּל הַעוֹמֵד בְּאַשְׁפָּה וְזָכֵל וְכוּ', וּמְנַקֵּר מִשֵּׁם מְעַט דְּמַעַט
מְאַכְלוּ, שֶׁהוּא חֵלֶק מְאֹלָף מְגַרְעִין חֲטָה אוֹ קְטִנִּית אַחַת, וְאֲפֵלוּ אִם
יִשְׂרָאֵל אֵין עוֹשִׂין מְצוּוֹת לְפָנָיו רַק כְּמוֹ זֶה הַתְּרַנְגוּל הַמְּנַקֵּר
בְּאַשְׁפָּה, גַּם זֶה הוּא יִתְבַּרַךְ בְּרַחֲמָיו מְצַרֵּף לְחֻשְׁבוֹן גְּדוֹל. וְהֲרִי
הוֹדִיעַ לָךְ הַתַּנָּא עַד הֵיכֵן רַחֲמָיו יִתְבַּרַךְ מְגִיעִים, וְעַל-כֵּן גַּם אַתָּה
יְכוּל לְהִתְקַרֵּב, אַף-עַל-פִּי שְׁנֹדְמָה לָךְ שְׂאֵתָה עוֹמֵד בְּאַשְׁפָּה וְזָכֵל
וְכוּ', אַף-עַל-פִּי-כֵן גַּם מִשֵּׁם אַתָּה יְכוּל לְנַקֵּר בְּאַשְׁפָּה וְלַחֲטֹף מְעַט
מְעַט טוֹב, כִּי גַם זֶה יִקָּר בְּעֵינָיו יִתְבַּרַךְ (וְכָל זֶה מְבֹאֵר הֵיטֵב עַל-פִּי
הַתּוֹרָה (לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵין, חֵלֶק א', סִימָן רַפּב): "אֲזַמְרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי" וְכוּ',
שְׂמֵבֹאֵר שֵׁם, שְׂאֲפֵלוּ אִם גַּם מְעַט הַטוֹב מְעַרֵּב בְּפִסְלָת, אַף-עַל-פִּי-
כֵן עַל-כָּל-פְּנִים יֵשׁ בּוֹ נִקְדָּה טוֹבָה וְכוּ' (הֵינּוּ כּוֹנֵן לְעֵיל).

וְגַם תִּטְעֵן עוֹד וְתֹאמַר, הַאֲמַת הוּא בֵּן, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹלֵחַ הַיִּסּוּרִים בְּרַחֲמִים מְעַט מְעַט, וְגַם מִבְּקֵשׁ מֵאֲתָנוּ, שְׁעַל-כָּל-פָּנִים נִחַטָּף מִצּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים מְעַט מְעַט כְּתִרְנַגּוּל הַמִּנְקַר בְּאַשְׁפָּה, אֲבָל מָה אַעֲשֶׂה?! כִּי נִתְרַחֲקָתִי כָּל-כֶּךָ, עַד שְׂאִינִי יָכוֹל לְקַבֵּל גַּם אֵלֹה הַיִּסּוּרִים וְדַחְקוֹת הַפְּרִנְסָה, וְהוּא מוֹנֵעַ אוֹתִי הֶרְבֵּה, עַל זֶה הַשִּׁיבוּ שֵׁם בְּדַבְרֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים שְׂאֲמָרוּ שֵׁם סְמוּךְ לָזֶה. דְּבַר אַחֵר, בְּשֹׁכֵר שֶׁמְשׁוּעֵין לְפָנָי, אֲנִי אוֹשִׁיעַ אוֹתָם; הֵינּוּ כְּאוֹמֵר, הִרְיֵנִי נוֹתֵן לְךָ עֲצָה טוֹבָה גַּם עַל זֶה, שֶׁתִּצְעַק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל זֶה, וּבִנְדָאֵי יוֹשִׁיעַ אוֹתְךָ וְיוֹצִיאֲךָ גַּם מֵאֵלֹה הַיִּסּוּרִים וְדַחְקוֹת הַפְּרִנְסָה. הִנֵּךְ רוֹאֶה, שֶׁבְּמֵאֲמַר זֶה כְּלוּלִים כָּל דְּבָרֵינוּ הַנְּזַכְרִים לְעֵיל, שֶׁהָאֲדָם צָרִיךְ לְהֶאֱמִין בְּרַחֲמֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁבִּנְדָאֵי הַיִּסּוּרִים לְטוֹבָה, וְלִהְיוֹת שְׂכָר לְמִצְאָ בָהֶם הֶרְחִיבוֹת הֶרְבֵּה; כִּי בְּאֲמַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵינּוּ נִפְרָע רַק מְעַט מְעַט, וְעַל-יְדֵי-זֶה יוֹכֵל לְחַטֵּף עַל-כָּל-פָּנִים מְעַט מְעַט תּוֹרָה וּמִצּוֹת כְּתִרְנַגּוּל הַמִּנְקַר בְּאַשְׁפָּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יוֹכֵל לְצַעֵק וְלִזְעַק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹשִׁיעַ אוֹתוֹ גַּם מִזֶּה, וְיִזְכֶּה לְצֵאת מִהַצָּרוֹת לְגַמְרֵי, וְלִהְתְּקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשִׁלְמוֹת, כִּי בִּנְדָאֵי כְּנֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עַל הָאֲדָם, הַכֹּל לְטוֹבָה גְּדוּלָה, כְּמוֹ שְׂסִיִּים שֵׁם אַחֲרֵי-כֵן, הֵינּוּ דְאָמַר רַב, מֵאִי דְכָתִיב "וְאֲנֹכִי אֶפְדֶם" וְכוּ', עֵין שֵׁם.

חֲמִדַת לְבָבִי! אִם אַתָּה רוֹצֶה הַתְּחִזְקוֹת, הִרְגַל עֲצֻמָּךְ לְהַתְּמִיד בְּיוֹתֵר בְּ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", אֲשֶׁר מוֹהֲרֵנִי ת' ז"ל אָמַר: 'דָּאס אִיז הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גֵּן-עֵדֵן^ט; וְתַכְף-וּמִיד כְּשֶׁתְּהִיָּה רְגִיל בְּלַמּוּד "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", כְּכֹר אֵינְךָ צָרִיךְ הַתְּחִזְקוֹת מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָה...

(ט) זֶהוּ הַגֵּן-עֵדֵן שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

אָשֶׁר   ג' רנ   בְּנַחֵל   שְׁכָה
ג' רנ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּקְרָא, ג' בְּנִסָּן ה'תש"ם.

אֵת חַג הַמִּצּוֹת יַחֲוֶה בְּדִיצוֹת וּבְשִׂמְחָה רַבָּה יָדִיד נַפְשִׁי, נֵר
לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, הַחֶכֶם הַיָּקָר ...
נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ נֹצְחִים.

מוֹסֵר כָּתַב זֶה הַיָּקָר וְהַתְּמִים נוֹסֵעַ הַיּוֹם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעוֹרְרָנִי
לְכַתֵּב לָךְ, וְנִזְכַּרְתִּי מֵאַהֲבַת קְדוּמִים שֶׁנִּתְעוֹדְדוּ יַחַד בְּהִיוֹתִי שָׁם
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַל-כֵּן אִמְרַתִּי אֲרוּצָה שׁוֹרְתִים אֵלָיו אֲלִיךָ. אֲשֶׁרִינוּ
וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ, שְׂזַכִּינוּ לְהַתְּנִידֵעַ מֵרַבִּי אֱמֶת כְּזֶה, נַחַל הַנוֹבֵעַ בּוֹ מְקוֹר
הַחֶכְמָה הַקְּדוּמָה מְשַׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ', אֲשֶׁר רַק מִי שֶׁשׁוֹתֶה
מִימּוֹ, נִתְעוֹרֵר וְנִתְחַזַּק בְּהַתְּעוֹרְרוֹת וְהַתְּחַזְּקוֹת דַּקְדָּשָׁה לְהַמְשִׁיךְ אֵת
עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָלוֹת הַנֶּפֶשׁ וּבְבִטּוֹל כָּל הַרְגָּשׁוֹתָיו. וּבְאֱמֶת
מִיּוֹם שֶׁיִּרְדֶּה נִשְׁמָתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ נִסָּן תְּקַל"ב,
אָנוּ מוֹכְנִים לְהַגְאֵל בְּגֵאֲלָה אֱמֶתִית וְהַשְּׁלֵמָה, כִּי נִשְׁמָתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ
ז"ל הִיא מְפֹאָה עָלֵינוּ וְכוּ', וְהוֹרִיד מִשָּׁם לְמוֹדִים כְּאֵלוֹ, עַד שֶׁאֲפִלוּ
הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגְרוּעִים יָכוֹל לַחְזוֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּאֱמֶת וּבְתִמְיָם, עַל-יָדֵי
שִׁירָגִיל עֲצָמוֹ לִילָךְ עִם הַדְּרָךְ הַתָּם וְהַפְּשׁוּט שֶׁגֵּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל,
וְהִיא — תְּפִלָּה וְהַתְּבוֹדָדוֹת, לְהִיּוֹת רִגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן
שְׁאֵנוּ רִגִילִים בָּהֶן, וְהִיא שֶׁפֶת הָאֵם, וְעַל-יָדֵי שֶׁקִּיְדָה רַבָּה יָמִים וְשָׁנִים
בְּשִׂיחָה בֵּינָנוּ לְבֵין קוֹנוֹ, נִפְתַּח הַלֵּב וְהַמִּחַ לְשִׁמְעַ קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְּאִיר
וּמְדַבֵּר וְקוֹרָא אֵת הָאָדָם בְּכָל רֵגַע וְדָקָה וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם
קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהִיא פְּנִימִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְּאִירָה בְּתוֹךְ כָּל
הָעוֹלָמוֹת, אֵךְ לֹא כָּל אֶחָד זוֹכֵה לְשִׁמְעַ וְלִרְאוֹת וּלְהִבִּין וּלְהַשְׁכִּיל
אֵת הָאוֹר הַגָּנוּז וְהַקּוֹל הַמְּסֻתָּר הַזֶּה, רַק מִי שֶׁהִכִּין אֵת עֲצָמוֹ יָמִים
וְשָׁנִים בְּשִׂיחָה בֵּינָנוּ לְבֵין קוֹנוֹ, שֶׁזֶה מְטַהֵר וּמְזַכֵּךְ אֵת הַלֵּב וְהַמִּחַ,
וְתַכְפִּימֵד כְּשֶׁאָדָם זוֹכֵה לְהִזְדַּכְּכוֹת הַמַּחִין, אֲזִי נִתְקַיֵּם אֲצִלוֹ מֵהַ
שֶׁכַּתֵּב רַש"י הַקְּדוֹשׁ בְּפָרְשָׁתְנוּ עַל הַפָּסוּק: "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה" —
הַקּוֹל הוֹלֵךְ וּמַגִּיעַ לְאָזְנוֹ וְכָל יִשְׂרָאֵל לֹא שׁוֹמְעִין, עַיִן שָׁם; הֵינּוּ
בְּעֵצָם הַקּוֹל — קוֹל אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, יֵשׁ בְּמַצִּיאוֹת בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ,

כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תהלים קיט, פט): "לְעוֹלָם ה' דְּבָרְךָ נֹצֵב בַּשָּׁמַיִם", כִּי אֵין בְּלִעְדֵּיךָ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, כִּי הַכֹּל לַכֹּל הוּא עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ מִמֶּשׁ, אַךְ לֹא כָּל אֶחָד זוֹכֵה לְשִׁמְעַת אֶת הַקּוֹל הַזֶּה, כִּי אִם מִי שֶׁמְכִין אֶת עֲצָמוֹ עִם חֲרָבוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ שֶׁהוּא הַתְּפִלָּה וְהַבְּקָשָׁה; כִּי בְּזֶה שֶׁאֲדָם מְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אִף שֶׁבַתְחִלָּה נִדְמָה לוֹ שֶׁאֵין מִי שִׁישְׁמַע אוֹתוֹ, וּכְאִלוֹ הַכֹּל נִעְלָם וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ, כָּל הָאוֹרוֹת וְכוּ', אִף-עַל-פִּי-כֵן כִּשְׁהוּא חִזֵּק בְּעֲצָמוֹ, וְהוּא עֵקֶשׁן גְּדוֹל, יַעֲבֹר עָלֵי מָה, אֲנִי מִכְרַח לַחֲזוֹר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי סוֹף כָּל סוֹף נִשְׁבָּרוֹת וְנִתְבַטְּלוֹת מִמֶּנּוּ כָּל הַמְּחִיצוֹת הַמְּפַסְּיוֹת וּמְכַסּוֹת בֵּינוֹ לְבֵינוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְזוֹכֵה לְהִתְעַנֵּג בְּעֲרֻבוֹת יְדִידוֹת זֵיו אֹר חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמְאִירִים עָלָיו כָּל הָאוֹרוֹת מְנוֹקְבָא דְּפְרֻדְשָׁקָא (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ב'), שֶׁהֵם כָּלֵל הַיְחודִים מְכַל פְּרָצוֹף הַעוֹלָמוֹת כָּלָם, הֵינּוּ: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, וְהַכְּתָרִים שֶׁלָּהֶם: קס"א, קמ"ג, קנ"א. וּבְאֵמַת כִּשְׁאֲדָם מְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְיַחַד תְּמִיד יְחודִים אֵלוֹ, אֲזִי נִפְתָּחִים לוֹ בְּיֹתֵר שְׁעָרֵי הַשָּׁמַיִם, וְזוֹכֵה לְהַשִּׁיג נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת — אֲשֶׁרֵי לוֹ וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקוֹ! כִּידוּעַ דְּבַר זֶה בֵּין מְחַצְדֵי חֵלְקָא בֵּין אֲנִשֵּׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְּדוּשִׁים, וְכַמוּבָא בְּאַרְיִכוֹת וּבְבֵאוֹר הַיֵּטֵב בְּסִפְרֵי "סִפְרֵי הַיְחודִים" עִם בְּאוֹר "מְקוֹר חֲכָמָה", וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִזְכְּנֵי לְהַדְּפִיסוֹ וְלְהַפְּיִצּוֹ בֵּין כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, וְשֵׁם מְבַאָּרִים כָּל הַיְחודִים הַקְּדוּשִׁים לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת יְדִידוֹת זֵיו אֹר חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְלוֹלָא שֶׁהַסְּמִי"ך-מ"ם פָּשַׁט אֶת טְלַפְיוֹ, וְלֹא הִיָּה מְעוֹרֵר מִחֻלְקַת עֲצוּמָה עַל הַסִּפְרִים הַקְּדוּשִׁים, שְׁזָכִיתִי לְחַבֵּר עַל-פִּי דַעַת רַבְּנּוֹ וְ"ל, הֵינּוּ זוֹכִים לְהַחֲזִיר בְּתִשׁוּבָה אֲלֵפִים וְרַבְּבוֹת אֲנָשִׁים עַל-פִּי דַעַתוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל רַבְּנּוֹ וְ"ל. אַךְ כְּבָר אָמַר הַמְּשׁוֹרֵר מְכַל אָדָם (תהלים צב, ט): "וְאַתָּה מְרוֹם לְעֵלָם ה'", וּפְרַשׁ רַש"י; 'לְעוֹלָם יָדָךְ עַל הָעוֹלָמוֹת'; וּבְנֻדָּי סוֹף כָּל סוֹף נִזְכָּה שִׁיאִיר אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל הַעוֹלָם כָּלוֹ, וְיַדַּע כָּל פְּעוֹל כִּי אַתָּה פְּעַלְתָּו, וְיָבִין כָּל יַצוּר כִּי אַתָּה יַצַּרְתָּו, וַיֹּאמֶר כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ ה' מְלֶךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ, וּמְבָרֵךְ אוֹתְךָ בְּחַג כְּשֶׁר וְשִׁמְחָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

נא לקרב את מוסר כתב זה... כי הוא מספן מאד, והתניגע פה מאד, ובאָה לוּ כָּל פְּרוּטָה בְּנֵס גְדוֹל, וְהוּא שָׁבוּר מְאֹד, צָרִיף דִּירָה וּפְרָנְסָה וְכוּ', וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִרְחַם עָלָיו, וַיְצַלִּיחַ דְּרַכּוֹ, וּבְכָל אֲשֶׁר יִפְנֶה יְצַלִּיחַ, הָעֶקֶר לְעוֹרְרוֹ עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת.

ג' רנא.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויקרא, ג' בניסן ה'תש"ם.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיֵגוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי נַפְשִׁי, גַּר לְהַצְדִּיק נִחַל נְיֻבֵעַ מ'קור ח'כמה, זכותו יגן עלינו, החכם היקר לי מאד ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מוסר כתב זה בקש ממני לכתב לך, ונזכרתי באהבה הישנה בינינו, שנתועדנו יחד בארץ ישראל.

מה אמר לך, ידידי היקר! ראוי לנו לשמח מאד על נעם חלקנו, שזכינו להתודע מרבנו ז"ל ועצותיו הקדושות, אז רבנו ז"ל שם. ומה טוב ומה נעים אם תוכל לחזק את כל הבא שם, ולדבר עמהם בתמימות ובפשיטות גמורה מהעצות הקדושות של רבנו ז"ל, ותראה להוסיף שכנים רבים בבית המדרש שלך, כי בית המדרש על שם רבנו ז"ל, הוא ענין נשגב ונורא מאד מאד, כי בית המדרש נקרא על שם הרישה וּחפּוּשׁ (עין לקוטי הלכות, בית הכנסת, הלכה ו', אות ה'), בְּחִינַת (תהלים קה, ד): "דְּרֹשׁוּ ה' וְעִזּוּ בְּקִשׁוֹ פְּנִיּוֹ", כִּי צָרִיכִים לְבַקֵּשׁ וּלְדַרֵּשׁ אֶת ה' מְאֹד, דְּהֵינּוּ לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, בְּחִינַת (ירמיה ה, א): "אִם יֵשׁ עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט מִבְּקִשׁ אֱמוּנָה וְאֶסְלַח לָהּ". וְהָעֶקֶר עַל-יְדֵי שְׁמֵחַפְּשִׁים וְדוֹרְשִׁים וּמִבְּקָשִׁים בְּאֵמַת לְמִצָּא אֶת הַצְּדִיקִי אֵמַת, שֵׁשׁ לָהֶם בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, רוּחַ נְבוּאָה, שְׁעַל יָדָם עָקַר הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה בְּכָל דּוֹר, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עָקַר בְּרוּר אֱמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהוּא הָעֶקֶר. וְעַל-כֵּן נִקְרָא בֵּית "הַמְּדַרְשׁ", שְׁשֵׁם דוֹרְשִׁין וּמִבְּקָשִׁים אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְגַם עַל-פִּי פְּשׁוּטוֹ, שְׁנִקְרָא

שכח אשר ג' רנב בנחל

בית-המדרש, על שם הדרשות שדורשים שם בתורה. ובאמת שתיקן בחינה אחת, מה שדורשין בבית-המדרש את האמונה ומה שדורשין שם חדושי תורה, הכל דבר אחד, כי כל הדרשות שמחדשים בדברי תורה בדרך האמת, הכל הוא בשביל זה, כדי להמשיך מחדש בחינת קבלת התורה, שהיא בחינת חדוש העולם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ח'); כי חדושי התורה שמחדשים בבית-המדרש על שם רבנו ז"ל, זה טוב רק על קטב אחד — איך לגלות ולפרסם את אמתת מציאותו יתברך, ואיך לקרב את כל אחד אליו יתברך באמת ובתמים. ועל-כן היא מעלה גדולה ונוראה מאד, כשזוכים לחדש בבית-המדרש הנקרא על שם רבנו ז"ל חדושי תורה אמתיים, המגלים ומפרסמים את אמתת מציאותו יתברך. וזהו שאמרו חכמינו הקדושים (חגיגה ג.): אי אפשר לבית-המדרש בלא חדוש; כי בבית-המדרש ההכרח לחדש שם איזה דבר, ועל-כן חמור בית-המדרש מבית הכנסת בקדשתו, כי שם בבית-המדרש נתגלה אמתת מציאותו יתברך. ועל-כן חמדת לבבי! מאחר שאתה גבאי של בית-המדרש "משיבת נפש" על שם רבנו ז"ל, עליך לנהג בכבוד בית-המדרש, ותראה לקרב שם את כל הנכנסים ובאים, ותסדר שעורים בספרי רבנו ז"ל, ותחזק ותאמץ את כל הבא לשם, ובפרט מוסר כתב זה, שהוא איש מספן, עני ושבור וכו', והיה פה, ועברו עליו הרבה צרות מעסקי ממון, והעניות מעברת אותו וכו'. על-כן חוס וחס עליו, ותקרב ותחזקו, והשם יתברך יאיר עינינו במאור תורתו, ונזכה להתקרב אליו יתברך באמת ובתמים כל הימים, ובזכות קרוב רחוקים נזכה לגאולה האמתית והשלמה, על-ידי משיח צדקנו, יבא ויגאלנו.

הדורש שלומך, ומאחל לך חג פשר ושמח...

ג' רנב.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי ה' לסדר ויקרא, ג' בניסן ה'תש"ם.

ששון ושמחה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר, גר להצדיק נחל

אֲשֶׁר   ג' רנב   בַּנְחַל   שְׁכַט

נִוְבַע מִקּוֹר ח'כְּמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... נְרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ נִצְחִים.

מָאד יִפְלֵא בְּעֵינַי, שְׁשַׁלַּחְתִּי לָךְ אֶת כָּל הַסְּפָרִים מְסַפְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל שֶׁבִקְשָׁתָּ מִמֶּנִּי, וְעַדִּין לֹא שָׁמַעְתִּי מִמֶּךָ כָּלֵל, אַךְ מוֹסֵר כְּתָב זֶה נוֹסֵעַ הַיּוֹם לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, אֲזִי אֲמַרְתִּי לְבֵא בְּשׁוֹרְתִים אֵלָיו לְפָנָיִךְ.

חֲמַדַּת לְבָבִי! רַק חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד, וְתַהֲיֶה רְגִיל מְאֹד בְּאַמִּירַת תְּהֵלִים, שֶׁמְסַגְּלַת לְתַשׁוּבָה (עֵינִי לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עג); וּמָה טוֹב וּמָה נְעִים אִם תִּזְכֶּה לְסִים אֶת סֵפֶר הַתְּהֵלִים פְּעַמִּים בְּשָׁבוּעַ, שְׁזֶה עוֹלָה כְּמִנְיָן "כִּפָּר" כִּידוּעַ. וְאִם אֵי אֶפְשָׁר לָךְ, תִּרְאֶה עַל-כָּל-פָּנִים לְסִים פְּעַם אַחַת בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת סֵפֶר הַתְּהֵלִים, וּמְלַבֵּד זֹאת תִּרְגִּיל אֶת עֲצֻמָּךְ לֹמַר בְּכָל יוֹם אֶת ה'תְּקוּן הַכְּלָלִי עִם הַתְּפִלָּה הַקְּדוּשָׁה שְׁאַחֲרֵי-כֵן.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תַּהֲיֶה בְּטָלָן, כִּי אֲמִירַת תְּהֵלִים הוּא עֲנִין נִשְׁגָּב וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, וּבִפְרָט מִי שְׁחָטָא וְנִכְשַׁל בְּפָגַם הַבְּרִית, אֵין לְמַעְלָה מְאַמִּירַת תְּהֵלִים, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רה): תְּהֵלִים בְּגַמְטְרִיָּה שֵׁם הַקְּלָפָה הַמְּמַנָּה עַל פָּגַם הַבְּרִית, שְׁהִיא מְכַשְׁלַת אֶת הָאָדָם בְּפָגַם הַבְּרִית, וּבִפְרָט הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטּוּלָה וְכוּ', עֵינִי שָׁם; וְעַל-כֵּן טוֹב מְאֹד שְׁתַּהֲיֶה רְגִיל לְסִים עַל-כָּל-פָּנִים פְּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ אֶת כָּל סֵפֶר הַתְּהֵלִים, וּמְלַבֵּד זֹאת לֹמַר בְּכָל יוֹם ה'תְּקוּן הַכְּלָלִי, וּבְזְכוּת זֶה יִכְפְּרוּ עוֹנוֹתֶיךָ.

חֲמַדַּת לְבָבִי! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד לְהַפִּיץ סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל בֵּין חֲבֵרֶיךָ הַסְּפָרְדִים, כִּי אֵין לָךְ עוֹד תְּקוּן הַבְּרִית גְּדוֹל וְנוֹרָא מְדַבֵּר זֶה — לְגַלוּת וּלְפָרְסָם דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בֵּין חֲבֵרָיו. וּבְזֶה תְּלוּיָהּ כָּל גְּאֻלְתָּנוּ. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, הִרְגַּל עֲצֻמָּךְ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שְׁאִתָּה רְגִיל בָּהּ, וְתִסְפֹּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבְךָ וְכָל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפָרְטֵי פְּרָטִיּוֹת, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְאֲזוּ טוֹב לָךְ תְּמִיד. זְכוּר, כִּי אֵין לָךְ אַךְ אֶחָד בְּעוֹלָם כְּמוֹ רַבְּנוּ ז"ל, שְׁהוּא הָאוֹהֵב גְּאֻמָּן שְׁלָךְ, וְהוּא רוֹצֶה לְתַקֵּן אוֹתָךְ וּלְהַבִּיא אוֹתָךְ אֶל הַתְּכֵלִית הַנִּצְחִית.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

של אשר ג' רנג בנחל

תתפלל בעדי, שאזכה לבא לארץ ישראל, וכן לך אל האברך
שהתאכסנתי אצלו, ותקח ממנו ספרים, ובפרט "אשר בנחל" וארך
אפים, ותפיצם בין חבריך הספרדים, ואין למעלה מזה, אשריך.

ג' רנג.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר צו, ז' בניסן ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי נפשי,
האברך היקר לי מאד, נר הרוצה להאיר נפשו בהארת אין סוף ברוך
הוא, פפי שהדריכנו הנחל ג'ובע מקור ח'כמה, זכותו יגן עלינו
... נרו יאיר.

חמדת לבבי! את הטלגרם לנכון קבלתי, ותכף-ומיד אעשה,
אם ירצה השם, רצונך, ועוררתי את החברים פה בישיבתנו, שמחר
קדם אור היום נקום ונאמר שיר השירים כלו לזכות האשה ...
לרפואה שלמה בתוך שאר חולי ישראל (עין שיחות-הר"ן, סימן רמג),
ואחר-כך נאמר תהלים, והשם יתברך יזכני לעשות פדיון נפש,
ללמד את המאמר בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רט"ו, ולומר
עליו התפלה בלקוטי-תפלות, תפלה ק"ד, המתחלת: "פודה וכו';
והשם יתברך, האב הרחמן, ישמע את תפלתנו, ויאזין את צעקותינו,
ונזכה להמתיק ולבטל ממנה את כל הדינים לגמרי, ומעל כלל
ישראל, ונזכה להאיר על נפשה ועל נפשנו הארת האין סוף ברוך
הוא.

חמדת לבבי! העקר לבטל עצמו לגמרי אליו יתברך, ולהפשיט
מחשבתו תמיד מהבלי העולם הזה, ולא יהיה לו שום הסתכלות
כלל על הבלי העולם הזה, רק כל מה שרק יראה, יראה ויתבונן
באלקותו יתברך, המחיה ומנה את זה הדבר וכו', ועל-ידי-זה יזכה
להמשיך תמיד רק שפע לכל בית ישראל. וצריך שתדע, אהובי,
אחי! כי איש כשר צריך להרגיל עצמו תמיד לברך את כלל נשמות

אֲשֶׁר   ג' רנד   בְּנַחַל   שְׁלֵא

יִשְׂרָאֵל, וַיְהִי רָגִיל בְּכָרְכוֹת, וַיִּבְטִיחַ הַבְּטָחוֹת טוֹבוֹת לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר יִשְׁפֹךְ רַחֲמִים וַתַּחֲנוּנִים עַל כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וַיִּתֵּן הַרְבֵּה צְדָקָה לְטוֹבַת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וַיִּתְפַּלֵּל בְּעָבוּר כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל. וְצָרִיךְ כָּל אָדָם לְצַיֵּר בְּעֵצְמוֹ כְּאֵלוֹ כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ עוֹמֵד עָלָיו, וְכָל הָעוֹלָם נִבְרָא בְּשִׁבְלֵוֹ (עַיֵן לְקוּטִי-מֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן ה'); וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְעַסֵּק בְּתַקוּן הָעוֹלָם, וְלִהְתְּפַלֵּל בְּעָבוּר הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְהַעֲקֹר שִׁיְהִיָּה טוֹב לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּפִרְטֵי פִרְטֵיּוֹת, וַיִּמְסֹר נַפְשׁוֹ בְּעָבוּר כָּל אֶחָד וְאַחַת מִיִּשְׂרָאֵל, וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל עֵצְמוֹ כְּלָל. וּבְכָלֵל טוֹב מְאֹד לְהַרְגִּיל עֵצְמוֹ לְהִיּוֹת מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְמִסֹּר נַפְשׁוֹ בְּכָל עֵת וְרָגַע עַל קְדוּשַׁת שְׁמוֹ יְתִבְרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְשִׁיף הָאֲרֶת הָאֵיִן סוֹף בְּרוּךְ הוּא עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ יִצְרִיךְ יְמִינוֹ וּשְׁנוֹתֵינוּ בְּטוֹב וּבְנִעְמִים, לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל, וְנִזְכֶּה לְעַבְדוֹ אוֹתוֹ יְתִבְרַךְ בְּאַמֶּת וּבְתַמִּים כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

חֲמַדַּת לְבָבִי! חֲזֹר חֲזֹר בְּעֵצְמָךְ, אֲשֶׁר אֵינְךָ שׁוֹם מְצִיאֹת בְּלִעְדֵיךָ יְתִבְרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וַתְּנוּעָה שָׁם אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְלְעוֹלָם אֵל תִּסְתַּכֵּל מֵהַ שְׂאֲחָרִים אוֹמְרִים עָלֶיךָ, אַתָּה בָּרַח לָךְ רַק אֵלָיו יְתִבְרַךְ, וְהַדְּבֵק עֵצְמָךְ בּוֹ יְתִבְרַךְ, וְתִבְרַח מִכָּל מִינֵי פְרָסוּם וּמִכָּל מִינֵי הֶכֵּל וְכוּ', וּבְפִרְט מְבַנֵּי-אָדָם תִּבְרַח כְּמוֹ שְׂבוֹרְחִים מֵאֵשׁ מִמֶּשׁ, אִם הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ יִרְצֶה שְׂיִבְאוּ אֵלֶיךָ בְּנֵי-אָדָם, יִרְדְּפוּ אַחֲרֶיךָ, וְלֹא יִתְּנוּ לָךְ מְנוּחַ, וְלֹא יִרְפוּ מִמֶּךָ כָּלֵל, כִּי דָבָר זֶה תִּלּוֹי רַק בּוֹ יְתִבְרַךְ.

ג' רנד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר צו, ט' בְּנִסָּן ה'תש"ם.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל יְדִיד נַפְשִׁי, נֵר לְהַצְדִּיק גִּיחַל גִּיבַע מְקוֹר חַ'כְּמָה, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יִאִיר וַיִּזְרַח.

דַּע לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, כִּי בְיוֹם שְׁנֵי קָדָם אוֹר הַיּוֹם, קָמְנוּ כָּל

שֵׁלֵב   אֲשֶׁר   ג' רנה   בְּנַחֵל

הַיְשִׁיבָה, וְאִמְרָנוּ שִׁיר הַשִּׁירִים, כְּמוֹ שֶׁבִקֵּשׁ רַבְּנוּ ו"ל (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רמג), וְאַחֲרֵי-כֵן גִּמְרָנוּ אֶת כָּל הַתְּהִלִּים, כִּי רַבְּנוּ ו"ל אָמַר (שם, סִימָן צח): אֲמִירַת תְּהִלִּים הִיא מַעֲלָה גְדוֹלָה עַד מְאֹד, וְהִיא מְסַגֶּלֶת מְאֹד לְרַפְאוֹת הַחוֹלָה בְּהִיּוֹת לוֹ בְּטַחֲוֹן רַק עַל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, שְׁעַל-יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים, יוֹשִׁיעַ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, עֵין שָׁם; וְיָדוּעַ פְּתֻגָּם הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים קו, ב): "מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת ה' יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ", מִי יְכוֹל לְמַלֵּל — לְשׁוֹן מוֹלֵל מְלִילוֹת אֶת הַגְּבוּרוֹת? הַעֲצָה לָזֶה — יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ — שְׁיִגְמֹר כָּל סֵפֶר הַתְּהִלִּים. וְאַחֲרֵי-כֵן נִסְכַּם אֶצְלִי, שֶׁתְּרַאֶה לְהוֹסִיף לָהּ שֵׁם, כְּמִבְּאֵר (בְּשִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן צה); כִּי לַפְּעָמִים הַשֵּׁם שֵׁיֵשׁ לוֹ מִקְדָּם כְּבָר עָשָׂה הַפְּעֻלָּה שְׁלוֹ, כְּפִי אוֹתוֹ הַשֵּׁם שֶׁהָיָה לוֹ, וְהָיָה רָאוּי לוֹ לְמוֹת, חֵס וְשָׁלוֹם, לְפִיכֵן קוֹרְאִין לוֹ שֵׁם אַחֵר, שֶׁיְהִיָּה לוֹ פְּעֻלָּה אַחֲרַת, וְיְכוֹל לְחִיוֹת עוֹד כְּמָה שְׁנַיִם עַל-יְדֵי שְׁקוֹרְאִין לוֹ שֵׁם אַחֵר, כְּדִי לַעֲשׂוֹת הַפְּעֻלָּה כְּפִי אוֹתוֹ הַשֵּׁם, עֵין שָׁם. וְעַל-כֵּן תְּרַאֶה לְהוֹסִיף לָהּ שֵׁם 'בְּלִימָה', וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ יַעֲזֹר לָהּ, וְתִהְיֶה נִקְיָה לְגִמְרֵי וְכוּ', וְלֹא יִהְיֶה שׁוֹם זָכָר וְהִפְּרָ וְכוּ'. וְדַע לָךְ שֶׁכְּבָר שְׁלַחְתִּי שְׁתִּי טַלְגָּמוֹת וְכוּ', שֶׁיִּרְאוּ לְהוֹסִיף לָהּ שֵׁם זֶה 'בְּלִימָה', וּבִזְכוּת זֶה תִּאֲרִיךְ יָמִים וְשָׁנִים. גַּם אֶתְמוֹל קָדָם אוֹר הַיּוֹם, קָמְנוּ כָּל הַיְשִׁיבָה, וְאִמְרָנוּ שִׁיר הַשִּׁירִים בְּצַבּוֹר, וְהִזְכַּרְנוּ אוֹתָהּ לְטוֹבָה, וְאַחֲרֵי-כֵן אָמְרוּ בְּנֵי הַמְּשֻׁפָּחָה תְּהִלִּים, וְאַנְחָנוּ הַתְּבוּדָדְנוּ, וְאַחֲרֵי-כֵן לָמַד כָּל אֶחָד שְׁעוּרוֹ הַקְּבוּעַ לוֹ, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתֵנוּ, וְיִמְתְּקוּ כָּל הַדֵּינִים מִמֶּנָּה וּמַעַל כָּל חוֹלֵי עַם יִשְׂרָאֵל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' רנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר צו, ט' בְּנִיסָן ה'תש"ם.

שְׁלוֹם לִיְדִיד נִפְשִׁי, נָר לְהַצְדִּיק נִחַל נִוְבַע מְקוֹר ח'כְּמָה,
זְכוּתוֹ יִגֵּן עֲלֵינוּ ... נָרוּ יֵאִיר.

אֲשֶׁר   ג' רנה   בַּנְחַל   שלג

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, והנה להשיבך — יקצרו המון יריעות, ובפרט שספרי רבנו ז"ל בנדיך — הפך בהם. וראוי לך לעשות לעצמך שעורים קבועים בהם, הינו שעור אחד ב"לקוטי-מוהר"ן", שעור אחד ב"ספרי-מעשיות", ושעור אחד ב"ספר-המדות", ומלבד זאת שצריכים ללמד בכל יום ב"לקוטי-הלכות", אשר אין לך טוב מזה. ואם תעין בכל יום בשנים או שלשה מכתבים בספר "עלים לתרופה" מכתבי מוהרנ"ת ז"ל, כבר לא תצטרך לדבורים אחרים.

מה אמר לך, ראוי לנו לשמח מאד מאד, על נעם חלקנו "אשר בנחל" שם גורלנו. וראוי לך לעין גם בהם בכל יום, ויהיה לך חזוק רב.

והיום למדתי את התורה ל' "משרא דסכינא", ואת כל ההלכות על תורה זו. מה אמר לך, יצאתי כמו מהאי דרא ממש, את הנעם והערבות שיש בתורה זו, זה אין לשער ולספר כלל, וקשה להסביר אחד לחברו. אשרינו שזכינו לידע מרבי כזה, היכול לצמצם לנו השגת אלקות בצמצומים רבים, עד שאפלו מגשמים כמנו נזכה להתענג בערבות נעם זיו חיות אלקותו יתברך. ומה טוב ומה נעים, שתשפך לבך אליו יתברך, ותספר לפניו יתברך את כל מה שעובר עליך. ואנשי שלומנו היו רגילים לומר: אלמלא לא באנו בזה העולם, רק בשביל קבלת העצה הנעימה הזאת של תפלה והתבודדות, גם-כן כדאי. וראוי לספר לפניו יתברך את כל לבו וכל מה שרק מעיק לו ועולה לו על מחשבתו — הכל לכל יספר. ומכל שכן וכל שכן יתודה בפרטי פרטיות כל מה שפגם — בין בראיה, בין בשמיעה ובין בדבור, בין במחשבה ובין במעשה, הכל לכל צריכים להיות רגילים לספר לפניו יתברך, ודבר זה יוציא את כל הרע מעצמותיך (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ד').

ולמען השם, אל תתערב בשום מחלקת כלל, כל הבזיונות והשפיות דמים שעושים לי כמה לצים, זה הכל בשביל עוונותי הרבים, וסוף כל סוף גם עליהם תעבר כוס התרעלה, ויקבלו ענשם

שֶׁלד אֲשֶׁר ג' רנו בְּנַחַל

הָמָר וְכוּ'. עַל-כָּל-פָּנִים אַתָּה בָּרַח לָךְ מִמַּחְלָקֶת, וְתִדַע שֶׁהַתְּפִלָּה
וְהַהֲתַבּוּדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינֶךָ לְבֵין קוֹנֶךָ, תִּכְנִיס בְּךָ יֵשׁוּב הַדַּעַת אֲמַתִּי.
הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' רנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר צו, שַׁבַּת הַגָּדוֹל, י"א בְּנִיסָן
ה'תש"ם.

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה לְרֹאשׁ יְדִיד נַפְשִׁי, וְתִיק
וְחֶסֶד שֶׁל הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יֵאִיר
וְיִזְרַח.

הִנֵּה זְמַן רַב שְׁאֵנִי מִתְכַּוֵּן לְכַתֵּב לָךְ, אַךְ בְּכָל פַּעַם רַבּוֹ
הַמְּנִיעוֹת, וְרוֹאִים בְּחוֹשׁ, אֲשֶׁר כָּל דְּבַר קָטָן, וּמִכָּל שָׁכַן דְּבַר גָּדוֹל
הַתְּלוּי בְּעֶסְקֵי רַבּוֹ ז"ל, מִתְפַּשְׁטִים עַל זֶה הַמְּנִיעוֹת, וּבִפְרָט אֲהַבַּת
חֲבֵרִים, אֲשֶׁר בְּזֶה תְּלוּיָה כָּל הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא הִיסוּד וְהַעֲקָר
בִּיְהוּדוּת, עַל זֶה מִתְפַּשֵּׁט הַסֵּמ"ך-מ"ם לְאָרְכּוֹ וּלְרַחְבּוֹ; כִּי בְּאֲמַת,
כְּאֲשֶׁר יִתְנַעֲדוּ שְׁנֵי יְהוּדִים וַיִּדְבְּרוּ יַחַד בְּאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, אֵינן לְסַפֵּר
וְלִשְׁעַר כָּלֵל אֶת גְּדֵל נִפְלְאוֹת הַשַּׁעֲשׂוּעִים שְׁעוֹשִׂים לְמַעַלָּה, כִּי עַקֵּר
שְׁלֵמוֹת הָאֲמוּנָה הוּא דִּיקָא עַל-יְדֵי שְׁמִגְלִים בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת
אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ — הֵן לְעֶצְמוֹ וְהֵן לְחֲבֵרוֹ וְהֵן לְבָנָי בֵּיתוֹ וּלְבָנָיו
וּלְבָנוֹתָיו; כִּי הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה הִיא יְסוּד כָּל הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קיט, פו): "כָּל מְצוּוֹתֶיךָ אֲמוּנָה", וְכָל מֵה שְׁמִכְנִיס
בְּעֶצְמוֹ יוֹתֵר הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ-כֵן נִגְאָל מִגְּלוּתוֹ הַפְּרָטִית (עֵין
לְקוּטִי-מִוֵּהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז'), עַד שְׁמִי שְׁזוֹכָה לְהַגִּיעַ לְבְרוּר וְזִכְרוֹן
הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, הוּא חֵי חַיִּים טוֹבִים וְנֹעִימִים, עֲרַבִּים וּמְתַקִּים
(שִׁיחוֹת-הֲר"ן, סִימָן נג); כִּי אֵינן לָךְ עוֹד נֹעַם וְחַיּוֹת וְזִיו וְאוֹר כְּמוֹ מִי
שְׁזוֹכָה לְאֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן מֵה טוֹב וּמֵה
נֹעִים לְעֶזֶר לְהַדְּפִיס וּלְהַפִּיץ סִפְרֵי אֲמוּנָה, הַבְּנוּיִים וּמְיֻסְדִים עַל-פִּי

אֲשֶׁר   ג' רנו   בְּנַחֵל   שֶׁלָה

יסודות חזקים של צדיקי האמת מדור דור; כי עקר האמונה זוכים
דיקא על-ידי התקרבות אל הצדיק האמת שבכל דור ודור.

ועל-כן חמדת לבבי! מה טוב ומה נעים היה, אם תעזר לאברך
היקר מאד ... נרו יאיר, בגשמיות וברוחניות, שיוכל להוציא מהפח
אל הפעל חשקו ורצונו, להדפיס את כל הספרים הקדושים.

חמדת לבבי! תאמין לי, שאני יודע ומבין מרחוק מכאובי
ושברון נפשך ורוחך למה אתה מתרשל לאט לאט מלהתועד עם
אנשי שלומנו, והטעם והסבה לזה הוא פשוט, כי אין מי שיחזק
אותך, ואין מי שיאיר את אור רבנו ז"ל בעולם בשלמות.
והבעל-דבר עושה את שלו, ומקרר את כל אחד ואחד, כל אחד כפי
מצבו ומדרגתו וכו', ועל-כן חזק ואמץ מאד מאד! אסור להתרחק
מחמת אילו מיני חלישות הדעת וכו', אדרבה, אם אתה רואה
שהבעל-דבר מקרר אותך ועוד בחורים ואברכים, ההכרח להתחדש
ולעשות איזה תקון, והוא — לקבץ את כל הנדחים והחלשים,
ולדבר יחד מדבורי רבנו ז"ל, ולהדפיס ולהפיץ את הספרים
הקדושים, שיש בכחם לאמץ ולחזק הכל.

ויען שהאברך הנ"ל לקח על עצמו להחזיר את העטרה לישנה,
לקרב בחורים ולדבר עמהם מרבנו ז"ל, וכן להדפיס את הספרים,
ועל-כן ראוי לה לקרבו ולחזקו ולאמצו ולתמכו בכל מיני אפנים.

ותאמין לי, ידידי היקר! אני יודע שיש לה לב טוב ורחב
לעשות טובה לאיזה אדם, ועל-כן צריך שתדע, כי אין לה עוד
עשיית טובה לאדם, כמו לקרב אותו אל דעת רבנו ז"ל, ובפרט
בחורים צעירים, שבורים ורצוצים וכו', שעובר עליהם מה שעובר,
ואין להם במה להתנחם ולהתחזק, כי אם על-ידי דברי רבנו ז"ל,
ואשר הספרים האלו הצילו המון בני הנעורים מרדת שחת
ברוחניות ובגשמיות, והמון בני הנעורים התחילו להתמיד בתורה
הקדושה על-ידי ספרים אלו. על-כן ראה לעזור לו בכל מה שתוכל,
וכן לתמכו בפרנסה, אשר הוא אברך יקר ונפלא מאד, עובד השם
אמתי ולמדן גדול. על-כן חוס וחמל עליו, ותראה לעזור לו, ובזכות

שְׁלוֹ אֲשֶׁר ג' רנז בְּנַחֵל

זֶה יִמְלֵא ה' לְךָ אֶת כָּל מִשְׁאָלוֹת לִבְךָ לְטוֹבָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד, וּמִצְפָּה לְרֵאוֹתֶךָ, וְעַל כָּל פְּנִיִּים
כְּתַב יְדֶךָ...

ג' רנז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן קֶדֶם חַג הַפֶּסַח ה'תש"ם.

שְׁלוֹם רַב נִגְעוּ וַיְרַדְפוּ אֶל הָאֲבֵרֶךְ הַיָּקָר, הַרוֹצֵה לְהֵאִיר נַפְשׁוֹ
בְּאוֹר הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק, הַנִּיחַל הַנְּיֻבֵעַ מִקּוֹר
ח'כְּמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמְּעוֹת לְהַדְפָּסָה לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְלְהַשִּׁיבְךָ יִקְצְרוּ
הַמּוֹן יְרִיעוֹת.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! אֵין זֶה שׁוֹם עֲצָה לְהַמְשִׁיךְ עֲצָמוֹ כָּל-כֶּף אֶל
הַמְּרִירוֹת. וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע, שְׁזֵו רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, מַחְלָה כְּמוֹ מַחְלוֹת
אַחֲרוֹת, לְהִיּוֹת תָּמִיד עֲצוּב וּבְמְרִירוֹת. וְזֶה סִימָן שֶׁל חֶסֶד דְּעָה,
רַחֲמָנָא לְצֻלָּן; כִּי עַל-פִּי-רַב כֶּף מַתְחַלֵּת מֵדַת הַשְּׂגָעוֹן אֲצִלוּ,
שְׁיֹשְׁבִים בְּמְרִירוֹת, עַד שְׁרַחֲמָנָא לְצֻלָּן מִשְׁתַּגְּעִים לְגַמְרִי. אֲמַת אָנִי
יֹדַע וּמִבִּין מִרְחוֹק אֶת כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפֶרֶטִי פְּרֻטִיּוֹת, כְּמוֹ
שְׂאֵתָה כּוֹתֵב אֵלַי, אֶף צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אָחִי! כִּי אֵין זֶה עֲצָה
כָּלֵל, כִּי חֶסֶד וְשְׁלוֹם, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, תּוֹכֵל לְהַשְׁתַּגֵּעַ עַל-יְדֵי-זֶה, וְתִשָּׁב
בְּבֵית מְשֻׁגָּעִים, וְאִז אֶף אֶחָד לֹא יִרְחַם עָלֶיךָ. תִּאֲמִין לִי, שְׂאֵתָה יִקָּר
מְאֹד מְאֹד בְּעֵינָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי "אֲשַׁכּוֹן וְאֶת דְּכָא" כְּתִיב (יִשְׁעִיה נז, טו);
אֲבָל לֹא, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, לְהַתְמַרֵּר. לָנוּ יֵשׁ מִצְוֹת וּדְוִי, וְאִם הָאָדָם
חוּטָא, עָלָיו לְהַתְּוֹדוֹת תְּכַף-וּמִיד, וּכְשִׁמְתוּדָה, אֵינוֹ זֶה מִשֵּׁם עַד
שְׁמוּחֵלִין לוֹ, וְאִסוּר לְחַשֵּׁב עוֹד בְּזֶה כָּלֵל.

וְעַל-כֵּן רָאָה לְהַרְגִיל עֲצָמְךָ לְדַבֵּר תָּמִיד רַק עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתִרְגֵּל
עֲצָמְךָ לְשַׁמֵּעַ כְּלֵי זִמְרָה, טִיפֶס שֶׁל נְגוּנִים, וְאֵל תִּחְשַׁב שֶׁזֶה חֶסֶד
וְשְׁלוֹם, אֵינָה בְּטוֹל זְמַן, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, אֲדַרְבָּה, זֶה מִצְוָה

אֲשֶׁר   ג' רנו   בְּנַחֵל   שֶׁלֹּו

הַכִּי גְדוּלָהּ, וּבִפְרָט לָךְ, כִּי אַתָּה יְכוּל, חֵס וְשָׁלוֹם, חֵס וְשָׁלוֹם, לְבוֹא לְיַדֵי רַעוּת רַבּוֹת, עַד כְּדֵי אֲבוּד עֲצָמוֹ לְדַעַת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, רַחֲמָנָא לְיִשְׁזַבְּן, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁמְרֵנוּ. עַל-כֵּן אֵל תִּהְיֶה חָכֵם בְּדַעְתְּךָ, וְתִהְיֶה רַגִּיל לְשֹׁמֵעַ תָּמִיד כְּלֵי זָמֵר, וְזֶה יִגְרֹשׁ מִמֶּךָ אֶת הַרוּחַ רָעָה שֶׁנִּכְנָסָה בְּךָ (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָנִים: נד, רפב) מִבְּרוּר הַטּוֹב מִהֲרַע שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל-יַדֵי הַנְּגִינָה, אֲשֶׁר זֶה הִיְתָה עֲבוּדַת דָּוִד לְפָנַי שְׁאוּל, בְּשַׁעַה שֶׁנִּפְל בְּמַרְרֵירוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן. רַק חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּירָא וְאַל תַּחַת. בְּיֹדָאֵי אַתָּה צָרִיךְ לְשָׁמֵר מְאֹד מְאֹד עַל בְּרִיאוֹת גּוּפְךָ, וְתִרְאֶה לְהִנִּיחַ לְעֲצָבֶיךָ, וּלְמַעַן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְטוֹבַתְךָ הַנְּצַחִית, אֵל תִּסְגֹּף אֶת עֲצָמְךָ עִם הַשְּׁנָה, חֵס וְשָׁלוֹם, כִּי אַתָּה מְכַרַח לִישָׁן הַרְבֵּה, כְּדֵי לְהִנִּיחַ לְעֲצָבֶיךָ.

וְזָכוֹר תִּזְכֹּר, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ, וְלֹא... שֶׁגִּבַּ וְגִזַּל אוֹתְךָ, וְעָשָׂה לָךְ... וְתִכְנִּיס עֲצָמְךָ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי הַכֹּל בָּא מִחַמַּת עוֹנוֹתֶיךָ הַרְבִּים, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת נְאוּף, סִימָן כו): עַל-יַדֵי הוֹצָאת זָרַע לְבִטְלָה, בּוֹרֵא קְלָפוֹת הַמֵּתִלְבָּשִׁים בְּבִגְי־אָדָם מִתְנַגְּדִים וְחוֹלְקִים עָלָיו, וְעוֹשִׂין לוֹ יִסּוּרִים, עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן תִּקְבַּל כָּל הַבָּא עָלֶיךָ בְּאִהְבָה, כִּי מִסְתַּמָּא רַק מִחֻטָּא זֶה נוֹבַעַת אֲצִלְךָ הַמְרִירוֹת, כִּי קְלָפָה זֶה הַמִּחְטָאת אֶת הָאָדָם בְּפָגַם הַבְּרִית, נִקְרָאת עַל שֵׁם הַיְלָלָה כִּידוּעַ, וְתִכְף-וּמִיד כְּשֶׁתִּכְנִיס עֲצָמְךָ בְּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, תִּוְשַׁע בִּישׁוּעָה נְצַחִית, כִּי הַמְּאִיר עַל עֲצָמוֹ עֲרַבּוֹת נַעַם זִיו אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, הָרִי זֶה מְעוֹרֵר אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת שֶׁבָרָא, כִּי הֵם אֵינָם יְכוּלִים לְסַבֵּל אוֹר כָּלֵל, כִּי הֵם הַחֲשֵׁךְ, הַמִּחְשִׁיכִים עֵינֵי הָאָדָם. וְעַל-כֵּן הָעֶקֶר רַק לְהֵאִיר נִפְשׁוֹ בְּהָאֶרֶת נַעַם זִיו שְׁכִינַת עִזּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאַל תִּפְתַּח כָּלֵל, כִּי תִהְלֶה לְאֵל, זְכִינוּ לְהַתּוֹדֵעַ מִרַבֵּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר הוּא הַבְּטִיחַ שְׁהוֹלֵךְ לְפָנֵינוּ (תִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן רכה).

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

שלה אשר ג' רנח בנחל
ג' רנח.

בעזרת השם יתברך, מוצאי חג הפסח, כ"ב בניסן ח' למספר בני ישראל ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל ידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך באפן דחוף (אקספרס) לנכון קבלתי בחל המועד, אך לא היה לי הפנאי להשיבך תכף-ומיד כרצונך. לדעתי, היה טוב שתעשה לך איזו דרך להתועד עמי, וביחד נמתיק סוד לדעת מה לעשות, כי ענין זה קשה להתכתב על פני הכתב, ועל-כן עצתי, שתראה להתועד עמי, ובתוך כך נרבה בתפלה, שהשם יתברך יפתח מחנו כדת מה לעשות, ואם ירצה השם, הפל יהיה על נכון. העקר אל תפחד כלל, כי גם זה יעבר. וזכר כמה צרות ויסורים, מרירות והרפתקאות כבר עברו עליך בחיך, והשם יתברך עזרך לעבר ולקפץ על הכל.

חמדת לבכי! החג הקדוש והנורא עבר עלינו, תהלה לאל, בשמחה עצומה, ותהלה לאל, היו לנו הרבה אורחים, ודברנו הרבה מרבנו ז"ל ביום שני של החג, בימים הראשונים אחר מנחה דברנו הרבה על-פי לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קל"ה: סגלה להנצל מגדלות — לכבוד את הימים טובים וכו', והארכנו את הדבור על זה, תהלה לאל. ובשבת חל המועד בסעדה שלישית דברנו הרבה באריכות על פי התורה "הנעור בלילה" (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נב); וביום ראשון של הימים האחרונים, אחר מנחה, דברנו הרבה באריכות גדולה על-פי התורה: "אמר רבי עקיבא" בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נ"א, בענין קדם הבריאה ואחר הבריאה, ותהלה לאל, החיינו את עצמנו עד מאד, והיו קצת אורחים גם מארץ ישראל, וביניהם האברך ... גרו יאיר. והיום אחר מנחה ספרנו את הספור מנסיעת הבעל-שם טוב הקדוש זי"ע באריכות נפלאה כדרךנו בכל שנה. ואקנה להשם יתברך להדפיסו בירחון "אור הצדיק" של חדרש ניסן. תהלה לאל, אשר עד כה עזרני השם יתברך, שזכינו להתודע מרבי אמת כזה, המחיה ומחזק אותנו, חבלים נפלו לנו בנעימים;

אֲשֶׁר   ג' רנט   בְּנַחֵל   שֶׁלֹט

אֲשֶׁרִינוּ וּמָה טוֹב חֲלָקְנוּ וּמָה נָעִים גּוֹרְלָנוּ וּמָה יָפָה יְרוּשָׁתְנוּ —
אֲשֶׁרִינוּ! וְתֹאמִין לִי, שְׂכַדָּאֵי כְּדָאֵי לְהִתְחַבֵּר עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ
הַיְקָרִים הָאֲמִתִּיִּים, לֹא תִשְׁמַע דְּבוּרִים כְּאֵלוֹ בְּשׁוּם מְקוֹם שְׂבַעוּלָם.
וּכְבָר אָמַר פֶּעַם רַבְּנוּ ז"ל (חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן שְׁכוֹ), אֲשֶׁר מִכָּל אֶחָד
מֵאֲנָשָׁיו יִהְיֶה גַם-כֵּן מָה לְסַפֵּר. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ לְרִשְׁם עַל הַכֶּתֶב
כָּל דְּבוּר וְדְבוּר מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁהוּא תוֹרָה שְׁלֵמָה
הַמְּלֵאָה יִרְאֵת שָׁמַיִם, דְּבִקוּת וְהִתְחַזְּקוּת.

וַיַּעַן שְׂאֲנֵי מְקוּהָ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁתְּצִיֵּת לְעַצְתִּי וְתִבּוֹא תַכְךָ-
וּמִיד לְהִתְוַעֵד עִמִּי, עַל-כֵּן אֶקְצֹר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' רנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שְׁמִינִי, אֶסְרוּ חַג, כ"ג בְּנִיסָן, ה' לְמִסְפַּר בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל ה'תש"ם.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה וְכָל טוֹב סָלָה יִשְׁיֵגוּ וְיִרְדְּפוּ לִידֵיד נִפְשֵׁי, גַר
לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גַּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח
לְנֹצַח נְצָחִים.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד, וְתִהְיֶה אֶת כָּל הַיְגוֹן
וְהָאֲנָחָה לְשִׁמְחָה עֲצוּמָה. וְתִהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ וַיֵּשׁ לָנוּ בְּמָה לְשִׁמְחָה,
שְׂזַכִּינוּ לְהִבְרָא מִזְרַע יִשְׂרָאֵל, וְכֵן זְכִינוּ לְהִתְוַדַּע מִבֶּן הַשִּׁמְחָה,
שֶׁהוּא שִׁמְחָתָן וּגְאֻלְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְכָל מָה שֶׁתְּכַנִּיס בְּדַעְתְּךָ אֲמִתַּת
מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל
הַבְּרִיאָה, כְּמוֹ-כֵן יֵאִיר בְּךָ יוֹתֵר אֹרֶךְ הַשִּׁמְחָה, כִּי אֵין לְךָ עוֹד שִׁמְחָה
כְּשִׁמְחַת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר כָּל הַשִּׁמְחוֹת שְׂבַעוּלָם לֹא יִשׁוּ
בָּהּ, וְאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ הִיא יְסוֹד וְעַקֵּר וְשִׁרְשׁ כָּל הַתּוֹרָה
כְּלָהּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קִיט, פו): "כָּל מְצוּוֹתֶיךָ אֲמוּנָה".

וַיֵּשׁ לֹאמַר עֲנִין אֶסְרוּ חַג שְׂאֲנַחְנוּ אוֹסְרִים וְקוֹשְׁרִים אֶת עַצְמֵינוּ

לְחַג, הֵינּוּ כִּי כָל חַג מֵהַשְּׁלֶשֶׁה רִגְלִים, מִתְקַן מִדָּה מְגַנָּה אַחַת, אֲשֶׁר הַמִּדּוֹת הַמְגַנּוֹת הֵן שְׂרֵשׁ הַיִּצָּר הָרַע, אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ נִמְשָׁכִין אַחֲרֵי-כֵן כָּל מִינֵי מִדּוֹת וְתַאֲוֹת רָעוֹת, וְהֵן: אֲכִילָה, מְמוֹן, נְאוּף (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן א'); וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁהוּא רֹאשֵׁי תְבוּת: אֵל מֶלֶךְ נִאֲמָן, שֶׁהוּא רֹאשֵׁי תְבוּת אִמ'ן, כִּידוּע; הֵינּוּ בְּאֵמֶת כְּשֵׁישׁ לְאָדָם דַּעַת הָאֵמֶת, הוּא יָכוֹל לְהַפִּיךְ אֶת הַשְּׁלֵשׁ תַּאֲוֹת, וְלְהַתְנַהֵג בָּהֶן בְּקִדְשָׁה עֲצוּמָה.

”אֲכִילָה” — מוֹבָא (בְּלְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סב), שְׂדִיקָא אָז יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְהַתְדַבֵּק עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ פָּנִים אֶל פָּנִים, בְּסוּד (רוֹת ב, יד): ”לַעֲת הָאֶכֶל גְּשֵׁי הַלוֹם”; כִּי אִם יִתְבוּנָן בְּאֵלְקוֹת שְׂבַמְאָכֶל, אֲזִי יִתְעַלָּה וְכוּ', וַיִּזְכֶּה גַם לְהַאֲרֵת הָרִצּוֹן רַעוּא דְרַעוּיָן (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ז'). וְדָבָר זֶה נִתְקַן בְּסִכּוֹת, שְׂמַגְלִין אֶת הָאֵלְקוֹת גַּם בַּחוּץ וְכוּ'.

וְכֵן ”מְמוֹן” בָּא מִמְּקוֹם גְּבִיָּה מְאֹד מְאֹד, כִּי הֵם אוֹרוֹת רוּחָנִים גְּנִינֵין גְּהוּרִין (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כה), וְכִשְׁבָּא לְמַטָּה — נִתְגַּשֵּׁם וְנַעֲשֶׂה מְמוֹן, וְזֶה בָּא לוֹ עַל-יְדֵי אֲשֶׁתּוֹ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ט); עַל-כֵּן כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה, וְלוֹקַח אֶת הַמְמוֹן, וְנוֹתְנוֹ לְצַדִּיקָה, אֲזִי נִתְקַן מְמוֹנוֹ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כט), וְדָבָר זֶה נִתְקַן בְּפִסְח.

וְכֵן נְאוּף — כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְקִדְשׁ וּלְטִהַר אֶת עֲצָמוֹ, הָרִי אֵינּוּ צָרִיף אֶת זֶה כָּלֵל, רַק בְּשִׁבִיל קִיּוּם הַמִּין, כִּי כְּשֶׁאָדָם נִכְלָל בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה אֵין לוֹ שׁוּם הִרְהוּרִים רָעִים, וְשׁוּם חֲמִימוֹת אֶל תַּאֲוָה זוֹ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָנִים: לו, עב), עֵינֵן שָׁם; וְדָבָר זֶה נִתְקַן בְּשָׁבוּעוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (קְדוּשִׁין ל): אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּרָאֲתִי יִצָּר הָרַע, בְּרָאֲתִי תוֹרָה תְּבַלִּין כְּנַגְדּוֹ. וְכָתַב הַרְמְב"ם (הַלְכוֹת אִישׁוֹת), כִּי אֵין הַיִּצָּר הָרַע שׁוֹלֵט אֶלָּא בְּלִב הַפְּנוּי מִהַחֲכָמָה, וְעַל-כֵּן בְּשִׁלְשָׁה רִגְלִים מִתְקַנֵּין אֶת הַשְּׁלֵשׁ תַּאֲוֹת, וּמַגְלִין כִּי הַכֹּל אֵלְקוֹת גְּמוּר הוּא, וּבְכָל הַתַּאֲוֹת, שָׁם גָּנוּז אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְיְכוּלִים לְהַפִּיךְ אֶת הַכֹּל אֶל הַקְדְּשָׁה, אֵל מֶלֶךְ נִאֲמָן.

אֲשֶׁר   ג' רס   בְּנַחֵל   שְׁמַא

אך אנחנו צריכים להמשיך את זה גם אחר החג, על-כן אנו עושים אסרו חג, שאנו קושרין את עצמנו ואת הימים הבאים לחג, להמשיך את התקון הזה גם לשאר הימים, והשם יתברך יזכנו להגיע לזה, רק חזק ואמץ להיות תמיד בשמחה עצומה, ובקרוב תראה נסים נגלים.

הדורש שלומך...

ג' רס.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר שמיני, כ"ג בניסן, ט' למספר בני ישראל ה'תש"ם.

שלום וברכה לידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור ח'כמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך עם המעות להדפסה לנכון קבלתי, וימלא השם יתברך את כל משאלות לבך לטובה.

העקר הוא שמירת הדבור, שהוא יסוד כל אדם, ותקבל על עצמך לא להתחיל לדבר עם שום ברירה שבעולם, רק המכרח לך מאד, מצד הפרנסה וכדומה וכו', ואפלו בביתך כדאי למעט בדבור, כמאמרם ו"ל (חלין פט): מה יעשה אדם בעולם הזה? יעשה עצמו כאלם, יכול אף בדברי תורה? תלמוד לומר "בצדק תדברון" (תהלים נח, ב), עין שם; הינו דברים בטלים ושל מה בכך צריכים לשמר מאד מאד; ואפלו בביתו עם אשתו ובניו אמרו חכמינו הקדושים (אבות): כל המרבה שיחה עם האשה גורם רעה לעצמו, ובוטל מדברי תורה, וסופו יורש גיהנום. ואמרו (שם): שיחת הילדים, מוציאה את האדם מן העולם. וצריכים לשמר בזה מאד מאד. וככל זה תנקט בידך — לא להתחיל לדבר עם שום ברירה שבעולם, יהיה איך שיהיה, רק אם ישאל אותך — תענה לו.

ומה שכתבת וכו', זה דבר אחר, כי צריך להקדים שלום לכל

אדם, כמאמרם ו"ל, אבל לא להתחיל לדבר, כי הדבור יסוד כל אדם, וכשאחד מתחיל לדבר עמו, תשלב בדבורך דבורי תורה ואמונה ויראת שמים, ולעולם תשתדל לא להיות נצרך אל הבריות כלל, הינו להתודע מה נארע וכו', או מה נעשה וכו', אזי כל מה שאפה צריך לידע יבא אל ביתך ואל אזניך וכו', ואם תתנהג כך, תחיה בעולם החרות. ורבנו ו"ל מביא בלקוטי מוהר"ן (חלק א', סימן כט); פי עקר הנפילה שהאדם נופל, רחמנא לצלן (ברוחניות ובגשמיות), הוא על-ידי לחיצת המחין, הינו הדמים לוחצים את המחין, וזה בא מקלוקל הדבור כמובן למעין שם; על-כן ראה לצית ותקים כל הנאמר כאן.

ומה ששאלת אודות האריו"ל, תדע איך שאני קבלתי וראיתי בספרים, היה אביו אשכנזי ממשפחת המהרש"ל (שגם-כן היה נקרא לוריא, כידוע), אך אמו היתה ספרדיה, ועל-כן שניהם אמת, זה אומר שהיה אשכנזי, וזה אומר שהיה ספרדי וק"ל.

חמדת לכבי! חזק ואמץ מאד מאד באמונה פשוטה בו יתברך בתמימות ובפשיטות, ותציר תמיד לפני עיניך את שם הוי"ה ברוך הוא, באיזה יחוד שתוכל, ויאיר לפניך הינו — פעם ע"ב, או ס"ג, או מ"ה, או ב"ן, ותחלקו בחלקים, וצרפו בצרופים, כאשר כבר דברנו, והשם יתברך יאיר עינינו במאור תורתו.

הדורש שלומך...

ג' רסא.

בעזרת השם יתברך, ליל ששי לסדר שמיני, י' למספר בני ישראל ה'תש"ם.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו לידיך נפשי, שותה ממני הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ולהשיבך יקצרו המון יריעות. אך צריך שתדע, אהובי, אחי! החיים מלאים עם נסיונות וצרות קשות וכו',

כפי שאתה רואה ומרגיש בעצמך, אין זו עצה לפל בדעתו כלל, ומההנ"ת ו"ל אומר (לקוטי-הלכות, גזלה, הלכה ה'), שכל הצרות באות לאדם רק מחמת דחיקת השעה, עין שם; בנדאי צרתך צרה גדולה ומרה עד מאד, שאתה רוצה למצא זוג הגון, אבל היות שעדין לא הולך לך, לכן תמרר את חייך? ! הלא רבנו ז"ל גלה לנו, שצריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם להיות רק שמח, ולמצא בעצמו רק נקודות טובות, ואם לא תעשה זאת, רק תמשיך את עצמך אל הצער והיסורים והמרירות, אתה רק מעניש את עצמך ולא את אחרים. תאמין לי שאין זו עצה כלל, ואף שאני יודע ומבין צורך הקשה, שאף-על-פי-כן אתה רוצה להתחתן, אף-על-פי-כן, חמדת לבבי, יותר מלחכות אי אפשר, ואסור לך לפל בדעתך בשביל זה, מפל שכן אסור לך להרג את עצמך, חס ושלום, חס ושלום, מה לעשות? עינינו צריכות להיות תלויות רק אליו ותברך. תאמין לי, שגם לי כואב מאד מאד, כשאני רואה איך שיכולים להאיר אור רבנו ז"ל בכל העולם, ולעלות ולהגביה את כל הבריאה אליו ותברך, וכל ישראל ידברו עמו ותברך בלשון שהם רגילים, וידברו עצמם עמו ותברך וכו'. אף רבו המונעים לזה מבית ומבחוץ וכו'.

ותאמין לי, שכואב לי מאד מאד הצער הזה, שעדין לא זכינו לגאולה אמיתית להכלל כלליות ישראל בו ותברך, יותר מפל הצער שיש לך, שאינך מוצא את בת זוגך, ואל תחשב פי בנקל לי לומר זאת, כי לי יש בת זוגי, תאמין לי שאני מרגיש יודע ומבין היטב היטב צורך הקשה, ואף-על-פי-כן אני חוזר ואומר לך דבר זה, פי צר ומר לי מאד לראות איך שבנקל להאיר אור רבנו ז"ל בעולם, עד שכל אחד יפתח פיו וידבר עמו ותברך וכו' וכו', אף הסמ"ך-מ"ם מוצא לעצמו כמה וכמה עצות ותחבולות לעכב דבר זה, שנתלבש עצמו בכמה מצרעים ובעלי תאוות, בעלי קנאה וכבוד וכו', ומה לעשות?! אסור לדחוק את השעה, סוף כל סוף אחר הרע "יבא הטוב". חזק ואמץ מאד לשמש את רבנו ז"ל, ותפיץ את ספריו הקדושים, וכל יום שעובר, צריך להתישב, האם זכיתי לשמש את רבנו ז"ל היום. ותאמין לי, שראוי לנו לשמח מאד מאד,

שדמ אשר ג' רסא בנחל

שפתקף הדחקות זכינו להתנדע מרבנו ו"ל, המסיה ומנהיה ומקנים
אותנו, כי הוא המגלה לנו את אמתת האמונה הקדושה, ואיך שאין
שום עצה אחרת בזה העולם, רק לברח אליו יתברך, ולשמח
בשמחת המצוות.

הדורש שלומך...

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

* * *

ברוך רחמנא, שזכנו לסיים את כל החבור הנפלא הזה, והוא כרך
כא, יזכנו השם יתברך לסדר עכשו לדפוס את כרך כב
להגדיל תורה ולהאדירה.
אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הצליחה נא.

❖ ❖ ❖

תִּכְוֵן הָעֲנִיּוֹנִים

חֵלֶק כֹּא

ג' פֶּתַח דְּבַר . . . . .

ה' הַקְדָּמָה . . . . .

יא' ג' עו . . . . .

יְדַבֵּר מֵעֵינַי חֲכָמַת הַיָּד וְחֲכָמַת הַפְּרָצוּף, וַיִּגְלֶה אֵיךְ שֶׁהַעֶקֶר הוּא לִהְיוֹת תָּמִים עִם ה' אֱלֹקֶיךָ, וְלִידַע שְׂאִין שׁוֹם מִקְרָה כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֵׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִמֶּשׁ.

יג' ג' עז . . . . .

יִחְזַק לְאַחַד שְׁלֵא לְהַתְפַּעֵל מִכַּמָּה עוֹפוֹת טְמֵאִים הַמִּפְטָטִים וּמְדַבְּרִים עֲלָיו כֹּל מִיַּגִּי רַעוּת, וַיִּגְלֶה לוֹ אֵיךְ שְׂאִין לָהֶם שְׂיָכוֹת לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים כָּלֵל וְכָלֵל, וְאֵיךְ שֶׁכָּל עֵינַי רַבְּנוּ ז"ל הוּא אֹרֵר וְרוֹחֲנֵי גְבוּהַ מְאֹד מְאֹד; אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכָה לְצִיַּת אֶת רַבְּנוּ ז"ל בְּאַמֶּת.

טו' ג' עח . . . . .

יַעֲוֹרֵר לְסַלֵּק דַּעַת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי, וְלֹא לְהַמְשִׁיךְ אַחֵר הַחֲכָמוֹת שֶׁל הַבָּל הַמוֹנְעוֹת מִתְפַּלֶּה וְשֶׁעוֹרֵין כְּסֻדְרָן, וַיִּגְלֶה הַחוּבָה הַגְּדוּלָּה, שֶׁיֵּשׁ עַל כָּל אֶחָד לְהַתְחַזֵּק תָּמִיד בְּכַח רַבְּנוּ ז"ל.

טז' ג' עט . . . . .

יְדַבֵּר מִהַפְּלֵגַת מַעֲלַת קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּמֵאוֹר וּרוֹחֲנֵיּוֹתָהּ הַנִּפְלָא וּמִהַקְּלָפוֹת הַמְּסַבְּבוֹת אוֹתָהּ, וַיֹּאמֶץ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וַיְדַבֵּר מִתְפַּלֶּה לְיַד הַכֹּתֵל הַמְּעַרְבִי, וַיִּגְלֶה נוֹרְאוֹת מִמַּעֲלַת וּגְדֻלַּת רַבְּנוּ ז"ל וְהַלְמוּד בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים.

יח' ג' פ . . . . .

יְדַבֵּר מֵעֵינַי קִדְשׁ עֲצָמָךְ וְכוּ', וּמִהַנִּקְדָּה שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד, וּמִמַּעֲלַת מְסִירַת נַפְשׁ, וְזִהִירוֹת מִקְרִיאַת עֲתוּנִים, וְלִהְפֹךְ — עֵינַי בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, וַיְדַבֵּר מִסִּפְרֵי הַבְּהִיר וּמִנְעָם חֲלָקֵנוּ — הַ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, וְהַפְּרוּשׁ הַנִּפְלָא "שֵׁפֶת הַנַּחֵל".

תִּכְן הָעֲנִינִים

שמו

ג' פא . . . . . יט

יודה במאד מאד לנמען, ששולח לו מעות בקביעות, והן מגיעות בהשגחתו הנוראה יתברך בדיוק בזמן וכו', ויאחל לו ישועות רבות בעבור זה, וידבר מענין שלמות הקבוץ של אנשי שלומנו באומן, וכשאי אפשר — אזי בכל מקום שמתקבצים עשרה מאנשי שלומנו — שם שורה רבנו ז"ל.

ג' פב . . . . . כא

ידבר מקדשת ארץ ישראל ומגדל מעלת הזוכה להיות בה, אף זההיר מהמשכות אחר קלפת "פחי ועצם ידי" וכו', ויחזק מאד מאמונה פשוטה ושמחת האמונה, ויעורר על למוד שעורין כסדרן.

ג' פג . . . . . כב

יחזק מאד על התמדה בתורה הקדושה, ויזכיר מה שספר ר' לוי יצחק ז"ל על התמדת אנשי שלומנו, ויעורר על למוד כסדרן בהתמדה, ועל שיחה בינו לבין קונו ויאמץ מאד על אמונה.

ג' פד . . . . . כג

יחזק אחר שעוסק בהדפסת קונטרסים מדעת רבנו ז"ל, ויברכו, וידבר מגדלת ומעלת המתקדמים אליו ז"ל, וממוראות הפלגת עסק רבנו ז"ל עם מקדביו, ומה שהתבטא על זה ר' יצחק ברייטער, ויספר שמתאכסן בהיכל קדשנו הצדיק המפרסם מריבניץ, שהוא פועל ישועות, ואלפים משחרים לפתחו, וכל זה מאת ה', שסבב שיבואו כלם לברסלבר ישיבה, ועל ידי זה יורד השם רע מהיכלנו, ואדרבה וכו', וידבר מהספר הקדוש "שפת הנחל".

ג' פה . . . . . כו

ידבר נוראות נפלאות ממעלת המכניס עצמו בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית, ומוציא עצמו מכל הבלי העולם הזה, וראשו מגיע השמימה להתדבק רק באלקותו יתברך.

ג' פו . . . . . כז

יספר איך עבר עליהם הראש השנה הקדוש והנורא, ומהדבורים שנדברו אז, ומיפי וחוץ של הקבוץ שלנו, ומהנסיונות של החיים, שאי אפשר להם רק על ידי שיחה בינו לבין קונו, ויחזק על השנה החדשה, וידבר מקדשת ארץ ישראל ומענינו הפרטי וכו'.

תִּכְן הָעֲנִינִים

שמו

ג' פז . . . . . כט

מִכְתָּב הַנִּכְתָּב בַּהֵיאוֹתוֹ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וַיִּסְפָּר מֵהַנְּעֻשָׁה שֶׁשָּׁם בְּעֵסֶק הַהִדְפָּסָה, וְאִיךָ שֶׁקָּבְלוּ אוֹתוֹ כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּאַהֲבָה וּבְחֶבֶד יְתָרָה, וַיִּפְלֵג בְּמַעֲלַת הַזּוֹכָה לְגוֹר שֶׁשָּׁם בְּקַבְיֵעוֹת, וּבִפְרֵט בִּירוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ, וַיִּבְיַע כְּסוּפָיו וַרְצוֹנוֹתָיו לְיִסֵּד שָׁם מִתִּיבְתָא "הֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ", וּלְבַסּוֹף יַחְבֵּר הוֹסֵפָה הַנִּקְרָאת: "שִׁיחַת חֲבָרִים", בַּה יִשְׁיחַ וַיִּדְבֵּר אוֹדוֹת מַעֲלַת הָעֲנִינִן, שֶׁבְרַסְלָבֵר חֲסִידִים יִתְקַבְּצוּ לְהַתְפַּלֵּל וּלְלַמֵּד יַחְדָּו, וּמַעֲנִין בְּנִין וְחִזּוּק בֵּית-הַכְּנֶסֶת הַנִּקְרָא עַל שֵׁם רַבֵּנוּ ז"ל, וְאִיךָ שֶׁהַמְקוֹם שֶׁל 'בְּרַסְלָבֵר חֲסִיד' הוּא דִּיקָא בִּבְרַסְלָבֵר שְׁטֵיבֵל.

ג' פח . . . . . לד

יֹכִיחַ אַחַד בְּאַהֲבָה מִסְתַּרֵּת עַל שֶׁהֲזִנִּיחַ הַטּוֹבָה שֶׁבְקִשׁ מִמֶּנּוּ, וְלֹא זָכַר אֶת מַה שֶּׁעָשָׂה עִמּוֹ, וַיִּדְבֵּר מַעֲנִין הַמְלַמֵּד בֶּן חֲבָרוֹ תוֹרָה, וַיִּזְכֵּר אִיךָ מְסַר נַפְשׁוֹ בְּעִבּוֹר אַחֲרֵים יָמִים וְשָׁנִים, וַיִּתֵּן לוֹ הוֹרָאָה לְהִבָּא.

ג' פט . . . . . לה

יִדְבֵּר מִיִּשְׂרָאֵל לְבַחֲרוֹר צְעִיר שֶׁמִּתְגַּעְגַּע הַבֵּיתָה, וַיּוֹרָה לוֹ עַל לְמוֹד מִשְׁנִיאוֹת, וְשֶׁהַבְּכִיָּה הִיא רַק לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ.

ג' צ . . . . . לו

יַחְזֵק נוֹרָאוֹת אַחַד שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּעֲנִין הַפָּגַם, וַיּוֹרָה לוֹ, שֶׁעַקֵּר תְּקוּנוֹ מֵהַחֲטָא שֶׁנִּתְפַּשֵּׁט עָתָה בְּעוֹלָם הוּא עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת אֲמִתִּית לְרַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁנִּשְׁלַח לְתַקֵּן הָעוֹלָם עַל-יְדֵי סְלוּל וְחַפּוּשׁ בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, וַיַּחְזִקוּ לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה עַל הַנִּקְדוּת טוֹבוֹת שָׁבוּ, וַיִּגְלֶה שְׁסוּד זֶה יִכְנִיס מְשִׁיחַ בְּעוֹלָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִצּוּלִין מִפָּגַם הַבְּרִית, וַיַּעֲתִיק לוֹ תְּפִלָּה נְאֻה עַל זֶה, וַיַּחְזִקוּ עַל הַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וְשִׁישׁ תְּקוּנָה לְאַחֲרִיתוֹ, וַיִּדְבֵּר מֵהַתְּקוּן הַכְּלָלִי, וּמִשְׁמַחַת הַהַתְּקַרְבוֹת לְרַבֵּנוּ ז"ל, וּמֵהַפִּיכַת הַיְגוֹן לְשִׁשׁוֹן, וַיּוֹרָה לוֹ דְרָךְ הַתְּנַהֲגוֹת בְּבֵיתוֹ, כִּי לֹא לוֹ יֵאָתֶה הַפְּרִישׁוֹת, כִּי אִם לְהַשְׁתַּדֵּל לְהַנְצִיל מִחֲטָא מִמֶּשׁ, וַיִּאֲרִיךְ בְּזֶה קֶצֶת, וַיִּדְבֵּר נִפְלְאוֹת מַעֲנִין לְמוֹד שֶׁלְחַן עֶרוֹף וְח"י פְּרָקִים מִשְׁנִיאוֹת.

ג' צא . . . . . מב

יִבְיַע צְעִרוֹ עַל אֵי הַתְּקַשְׁרוֹת מַחֲמַת טְרָדוֹת וְכו', וַיִּכְנַס מְזֶה לְתוֹךְ חִזּוּק כְּלָלִי עַל עֲנִין הַתּוֹעֲדוֹת שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהוּא דְבַר גְּדוֹל מְאֹד, וַיַּעֲזֹר עַל עֲנִין הַהַתְּבוּדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וַיִּגְלֶה מַעֲלָתָהּ.

ג' צב . . . . . מג

יִדְבֵּר מֵהַקּוֹנְטֵרַס "קוֹל קוֹרָא אֶל ה'", וַיַּחְזֵק עַל עֲנִין הַמְּנִיעוֹת שֶׁמוֹנְעִים

מִלְהִתְקָרֵב לְדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל, שְׁכַל זֶה הוּא טוֹבָה לְאָדָם.

- ג' צג** . . . . . מד
- יְדַבֵּר מֵעֲנִין הַדְּפָסָה, וּמֵעֲנִין הָעוֹסֵק בְּצַרְכֵי צָבוּר, שְׁצָרִיךְ חֲזוּק מִיַּחַד, כִּי חֲבָרוּ מְבַלְבְּלוּ, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין בְּטוֹל מַחְלָט אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמֵעֲנִין הַפְּלִלוֹת בְּשִׁכְל הַכוֹלָל, וַיִּגְלֶה זְכוּת הָעוֹסֵק בְּהַדְּפַסַּת סְפָרִים כְּאֵלוֹ, וַיַּעֲזֹר לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ כְּשֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ יַחֲדֵי, וַיִּזְהִירוּ לְחֻזֵּק הַבְּחוּר שֶׁמִּתְאַכֵּסן אֲצִלוֹ בְּדֶרֶךְ נַעֲיָמָה וּמִתְקַבְּלָת.
- ג' צד** . . . . . מו
- יַחְזֹק אַחַד שֵׁישׁ לוֹ לְשׁוֹן לַמּוֹדִים — שֶׁיִּחַדֵּשׁ הַרְבֵּה בְּחִדוּשֵׁי תוֹרָה, שֶׁיִּהְיוּ כְּנֶגֶד הַדְּעוֹת הַנִּפְסָדוֹת שֵׁישׁ הַיּוֹם בְּעוֹלָם, וַיִּזְהִיר לְהַזְרִים זֶרֶם הָאֱמוּנָה בְּאֲחִינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּגְלֶה מֶה שְּׁנוֹכַח לְרְאוֹת בְּבִקּוּרוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל — פְּעֻלַּת הַסְּפָרִים, וַיִּבְהִיר גְּנוּת הַחוֹלְקִים עַל סְפָרִים חֲדָשִׁים, שְׁנוֹבְחֵיהֶם וְנִבְיַחֵיהֶם הַכְּלָבִים, שְׁמוֹסִיפִים תְּמִיד עַל אֵשׁ הַמַּחְלָקָת, וַיַּחְזֹק לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאֵלוֹ הַרוֹצִים לְהַכְנִיס סֶפֶק בְּרַצוֹן.
- ג' צה** . . . . . מח
- יְרַגִּיל בְּחוּר צָעִיר שֶׁיִּבְכֶּה אַף וְרַק לְפָנָי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.
- ג' צו** . . . . . מח
- יְדַבֵּר מֵעֲנִין הַדְּפָסַת הַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ "גֵּר לְהַצְדִּיק", וַיּוֹרֶה דֶּרֶךְ הַיֵּאֵף לְחֻזֵּק אִיזָה בְּחוּר לְקָרֵב וְלֹא לְרַחֵק.
- ג' צז** . . . . . מט
- יַרְחִיק מִבְּחוּר צָעִיר אֶת הַמְּשִׁיכָה אַחַר הַיְלָדוֹת שְׁלוֹ, וַיַּעֲזֹרוּ לְשִׁיחַ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.
- ג' צח** . . . . . מט
- יַעֲזֹר מְאֹד מְאֹד עַל הַלְמוּד וְהַתְמַדָּה בְּגִמְרָא, וְלַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת עַל זֶה, וַיַּחְזֹק מְאֹד עַל אֱמוּנַת הַהִשְׁגָּחָה הַפְּרִטִית מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ.
- ג' צט** . . . . . נא
- יְדַבֵּר מֵעֲנִין הַשְּׁלֵכַת קִטְנוֹת הַנְּעוּרִים מִמֶּנּוּ, וְלַמּוֹד הַתּוֹרָה בְּהַתְמַדָּה, תְּפִלָּה בְּכוּנָה, לַמּוֹד מִשְׁנִיּוֹת וְתַהֲלִים.
- ג' ק** . . . . . נא
- יְסַפֵּר עַל חֲבוּר הַסֵּפֶר "גֵּר לְהַצְדִּיק", אִיךְ וּבְאִיזָה אִפֵּן נַעֲשֶׂה, וְגִדֵּל הַסִּיעָתָא דְשְׂמִיא שְׁהִיָּה בְּזָה, וַיֵּאֱמַץ מְאֹד עַל מַדַּת הַשְּׂמִחָה, שְׁהִיא

תַּכְּן הָעֵינִינִים

שמט

התגלות נפלאה מעין עולם הבא, ועל-ידי-זה מרגישים הרוחניות ומרגישים את הקדוש-ברוך-הוא, אשרי לו!

ג' קא . . . . . נג

ידבר מההתגלות של רבנו ו"ל בענין "אביסל איז אויף גוט", ויספר מעשה ממרן החת"ם סופר זי"ע, איך שזכה על-ידי גלוי זה דיקא למה שזכה, ויחזק לקיים כל זאת לעבדה ולמעשה.

ג' קב . . . . . נד

ידבר מענין "בעלי היחוס", ויגלה מעלתם על-פי מקורות חז"ל ומספרי רבנו ו"ל, אך יחזק גם מאד את אלו שלא זכו ליחוס, שיכולים להיות הראשונים בשושלת היחוס, שיתחיל מהם לדורות, על-ידי תשובתם וצדקתם.

ג' קג . . . . . נה

ידבר נפלאות מענין יראות חיצוניות, ויגלה היאך זוכים להמתיקן, וידבר ממדת היראה הקדושה בשרשה, ויחזק מאד על הדבקות הנרצית בו יתברך.

ג' קד . . . . . נו

ידבר נפלאות על-פי דרוש נפלא על הפסוק: "ואברהם זקן בא בימים" וכו', על קטב גלוי השגת אלקות, וידבר אגב אורחא ממדרגתו של התנא רבי מאיר, ויגלה מקורותיו לכוננות חנפה שהדפיס על-פי כתב יד מהצדיק הקדוש מפרימישלאן, וידבר מהספר "נר להצדיק", ומסוד הארת חנפה, קדשת הדבור באמונה ובטחון, שעל-ידי-זה יזכה לקדשת הברית, וידבר נוראות ממדרגת ר' אברהם בר' נחמן ו"ל ומאביו ר' נחמן טולטשינער ו"ל ומקדשת מוהרנ"ת ו"ל, וממעלת הזוכה להגות בספריו הקדושים "לקוטי-הלכות", שעל-ידי-זה יוכל להחזיק מעמד כל הימים.

ג' קה . . . . . ס

יענה בנעימות תוכחה שקטה לרב אחד, שהיתה לו קשיה על המובא ב"חיי-מוהר"ן", מענין התרחקות מהמפרשים הבונים דבריהם על-פי הקדמות המחקרים, ימח שמם, ויעתיק מ'מאירת עינים' על מדרגתו השפלה של החוקר היוני הקדמון אריסטו, שהיה נואף חסר לב לאשת תלמידו המלך וכו', ויעתיק עוד מהריקנטי, מרבנו בחיי, מתשובות הרא"ש, משבילי אמונה, מתשובות הרשב"א, מרבנו תם, מהשל"ה הקדוש, מתשובות הריב"ש, מספר האמונות לרב שם טוב, מאור

תִּכְן הָעֲנִינִים

צדיקים סדור היעב"ץ, מר' יוסף יעבץ הקדמון, ומדברי הבני-יששכר במעין גנים על זה, מתשובות הרמ"א חסד לאברהם, מספר החיים לאחי המהר"ל, מהספר הקדוש "דרך פקודיך" (שמעתיך דברי החסיד היעב"ץ על אלו שמסרו נפשם בדורו של שמד), ממדרש האיתמרי לבעל מדרש תלפיות, משומר אמונים הקדמון, מכתר ראש וסדר הדורות, שכלם מדברים מגנות החכמה היונית, הפילוסופיה הארוכה, ומקדשת קבלתנו והחכמה אלקית שבתורה המסורה לנו. ויחזק האמונת חכמים בדברי רבנו ז"ל.

ג' קו . . . . . סז

ידבר ויפרש כל אשר עם לבו במה שזכרו השם יתברך לעשות חדשות בפרסום אור ודעת רבנו ז"ל, ואיך שמבית מדרשו דיקא יצאו המדפיסים והמפיצים, ועוד תלמידים בקיאים בחדרי תורה, ומוסרים נפשם על עבודת השם וכו', וידבר מהחרבן שהיה לחסידות ברסלב לאחר השואה, ויספר דרך ואפן התקרבותם, ומנבואת ר' אברהם בר' נחמן ז"ל על זה, ויגלה מי אלו האוירים העוסקים לתרפו ולהדפיס עליו כתבי פלסתר, שענוש יענושו — אם לא יתחרטו, והוא לא יפסיק מלהדפיס וכו'.

ג' קז . . . . . סט

יזכיר אחד שקבל עליו לשון-הרע על-ידי מכתב שכתב לו איזה יתוש טמא, ויגלה את גריעות הרשעים, אשר במדת נצחונם אינם סובלים את האמת, ויספר לו מהי באמת דעת חשוכי וזקני אנשי שלומנו, שאדרבה מחזקים אותו, ואיך שנוכח בעצמו לראות אחד מהם מעין בספריו ומשבחם מאד, ויגנה ריק מתכן אחד, שכל ענינו לעשות רעש וכו', ויספר על גדל יגיעו בספרי רבנו ז"ל והפצתם בעולם, ובפרט הספר הקדוש "שפת הנחל", ויספר על אחד מזקני אנשי שלומנו, שישב אצלו כמה שעות וקרא במכתבים, שהם פרי ההפצה, ויגלה מדת עזותו דקדושה כנגד כלם.

ג' קח . . . . . עד

יבקש בעד בחור שצריך לתזקו, ויחזק על הבלבול של הבל שנתנהו אז כנגד ספריו הקדושים במלחמה קשה, ויספר מהמכתבים הנוראים שמקבל מבחורים, ששופכים מר לבם, שבעבורם לא יפסיק! וידבר מכף, שדבר רבנו ז"ל אינו מצמצם אצל יחיד, ויגלה מדוע אין לוקח הסכמות, וירחיק מוכוחים, רק להפיץ רחוק מעינא בישא.

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

שנא

ג' קט . . . . . עו
ידבר מִכָּף, שֶׁלִּפְעָמַיִם הָרַב צָרִיף לְקַבֵּל הַתְּחִזְקוֹת מֵהַתְּלַמִּיד, וַיִּצְרַף לָזֶה סְמוּכִין וּמְקוּרוֹת מִמֵּאמְרֵי חַז"ל וְסִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ו"ל.

ג' קי . . . . . עז
זָהִיר לְהִתְחִיל אֶת הַיּוֹם עִם קֶצֶת הַתְּבוּדוֹת, וַיִּרְגֵּל אֶל שְׁעוּרֵין כְּסֻדְרָן וַחֲדוּשֵׁין דְּאוּרִינְתָא, שֶׁהוּא תְּקוּן גְּדוֹל לְהַרְהוּרִים, וַיַּעֲתִיק קָטַע נִפְלֵא מֵהַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ "קִדְשֵׁת לוֹי", עַל עֲנִין שֶׁהַצְּדִיק שָׁמְגֵלָה לְעוֹלָם עֲנִינֵי עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, שׁוֹרָה עָלָיו הַשְּׂכִינָה בְּזִכּוֹת הַרְּבִים, מֵה שָׂאִין כֵּן לְהַפְּךְ.

ג' קיא . . . . . עח
יִגְלֶה שְׁסִפְרֵיו שְׁמֵדִפִּיס בְּעֵבֶר וּבְעֵתִיד הֵם אָף וְרַק כְּדֵי לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, עַל-כֵּן הָרְשׁוֹת נִתּוּנָה לְכָל אֶחָד שֶׁיִּכּוֹל לְהַדְפִּיס כְּפֹאֹת נִפְשׁוֹ, כִּי הַגִּיעַ הַזְּמַן לְפָרְסֵם אֶת אוֹר רַבְּנֵנוּ ו"ל. וַיַּעֲרַר לְקַיֵּם הַבְּטָחוֹת שְׁמִבְטִיחִים.

ג' קיב . . . . . עט
יְדַבֵּר מֵהַדְּבוּרִים הַקָּדוּשִׁים שֶׁל רַבְּנֵנוּ ו"ל שְׁבַתּוֹרָה ס"ה, מֵעֲנִין הַמְּשָׁל לְלוֹקֵט צִיצִים וּפְרָחִים, לְנִמְשָׁל — אֶחָד שֶׁמֵּתְפַלֵּל בְּנִעִימוֹת וְכו', וַיִּזְהִיר לְהַתְּפַלֵּל מִתּוֹךְ הַסִּדוּר וּבִנְגוּן נְעִים וְכו' וּבְהַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוֹלָה, וְכֵן יֵשׁ לְהַתְּנַהֵג בְּדְבוּרֵי הַתְּפִלָּה בְּהַתְּבוּדוֹת.

ג' קיג . . . . . פ
יְדַבֵּר מִחוּבַת הַהִתְחִזְקוֹת שֶׁבְּכָל יוֹם, וְהִיא — עַל-יְדֵי שְׂמִחָה, וַיְדַבֵּר מֵהַסֵּפְרִים שֶׁעֲתִיד לְהוּצֵא לְאוֹר, בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

ג' קיד . . . . . פא
יִחְזַק לְהִיּוֹת בְּשְׂמִחָה עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וַיִּרְגֵּל לְתַהֲלִים וּלְמִשְׁנֵיּוֹת.

ג' קטו . . . . . פב
יְדַבֵּר מִמְּשֻׁלּוֹחַ סִפְרִים חֲדָשִׁים, וַיִּחְזַק וַיֵּאמֶץ לְשִׂמְחַת בְּרַבְּנֵנוּ ו"ל, וּלְהַרְגִּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מְקַבְּלִים מִמֶּנּוּ ו"ל.

ג' קטז . . . . . פג
יְבַאֵר בְּאוֹר נִפְלֵא בְּקָטַע מִ"סִּפְּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת" שֶׁחֲדָשׁ בְּאוֹתָהּ שְׁבַת עַל קִטְבַּת מְסִירַת הַמַּחַ לְגִמְרֵי אֶל אוֹר הַצְּדִיק, וַיִּקְשְׁרוּ לְדְבוּרֵי "סְעֵדָה שְׁלִישִׁית" מֵעֲנִין הַסְּתַפְּלוֹת וְהַתְּקַשְׁרוֹת אֶל הַשֶּׁכֶל שֶׁבְּכָל דְּבַר, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין יַעֲקֹב וַעֲשׂוֹ וְכו', וַיִּחְזַק בְּפִרְטֵיּוֹת עַל סִדְר וּקְבִיעַת שְׁעוּרֵין כְּסֻדְרָן.

- ג' קיז** . . . . . פד
 יחזק מאד מי שנפל לתוך עמק השאול של אריף אנפין דקלפה, הסתכלות בנשים, ויעורר על חמר העון, ויחבר תפלה נוראה על זה, בפרטיות ענין תקון העין וצדקה, ויאמץ להיות בשמחה, ולדבר אליו יתברך, ויגלה הבטחתו למי שמדפיס חלק מ"אשר בנחל", ויספר על חלום נורא שהיה לו, שבִּעֲקֻבוֹתָיו החל לכתב בכל יום.
- ג' קיח** . . . . . פח
 ידבר מענין הדפסת הספר הקדוש "גר להצדיק", ויגלה גדל מעלת המזכה את הרבים לשוב אליו יתברך, וידבר מענין הסכמות, ויחזק ויאמץ מאד על הפצה.
- ג' קיט** . . . . . צ
 ידבר מגדלת מוהרנ"ת ז"ל, שזכה שכל השארת רבנו ז"ל תהיה על ידו, יותר משאר התלמידים, ויחזק ללמד מזה מעלת הזוכה לעסק בהדפסת הספרים.
- ג' קכ** . . . . . צא
 ידבר נפלאות מהרוח הנצחי שאפשר להרויח בזה העולם, ויזרו לברח אל התורה הקדושה, ויעורר להכניס אמונה בלבם בהשגחתו יתברך, ויגלה שעקר התשובה היא לשוב אל מדת הבטחון.
- ג' קכא** . . . . . צב
 ידבר מהספר "שיחות הר"ן" מתרגם לאנגלית, וידבר בקצרה מגלוי האמונה הגדול בו יתברך, שזכינו לו על ידי רבנו ז"ל.
- ג' קכב** . . . . . צד
 יגנה מדת הבטלה, ויעורר להיות עסוק בשעורים כסדרן, ויפרש ש"יגיעת שניהם משפחת עון", ויגלה שהרוצה להאיר על נפשו מאור רבנו ז"ל ישתדל להם למחורפיו ומבזיו.
- ג' קכג** . . . . . צה
 ידבר נפלאות בקצרה ממעלת הזוכה לעסק בהדפסת ספרי רבנו ז"ל, ומעלת הזוכה לפרש בפיו הכסופים אליו יתברך, ויפרש על-פי זה מקרא קדש, ויצרף לזה מאמר חכם, ויחזק מאד.
- ג' קכד** . . . . . צו
 יוכיח באהבה מסתרת אחד שרוצה למות וכו', ויגלה לו מעלת הרוצה רק להפיל בו יתברך, שרק זה עקר הבית-מנוס, וידבר נוראות

מהתכלית הנצחית שיש להכין הכל עֲכָשׁוּ לְצַדָּה לְדַרְךְ אֲרָכָה, והוא — על־ידי למוד שעורים פְּסָדָרָן וְעֶסֶק בַּתְּפִלָּה הַעוֹצֵרֶת כָּל הַתְּאוּוֹת, וְלִהְרַגִּיל עֲצָמוֹ לַחֲיוֹת כַּעֵת כְּמוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא, וַיַּעוֹרֵר מְאֹד עַל קִדְשַׁת וְשִׁמְרַת הַדְּבוּר.

ג' קכה . . . . . צח

יכתב הוראות פרטיות לעבדה לאחד מקרב מאד, שאיזה ענין ששייך להם נסתבר, ויורהו: א. להפיץ ספר "גר להצדיק" אלפים ספרים במסירות נפש. ב. לחזק איזה אברך שסובל מרשעים שבין אנשי שלומנו על שהדפיס הספרים הנ"ל. ג. לזעק הרבה אצל ציון שמואל הנביא, ששם המקום מסגל לזה. ד. לבוא לשבת חנכה רק אם הפיץ פנ"ל, וידבר מהדפסת ספר זה בכל שנה. ה. גר חנכה הראשון ידליק אצל שמעון הצדיק. ו. בקשת מליץ ישר אצל ציון האור החיים הקדוש. ז. בדרך הטיסה לומר הרבה "שמות הצדיקים". ח. להרבות בתפלה בפרט ליד הכתל. ותוכו רצוף אהבה וחזוק — הכל בשפת האידיש.

ג' קכו . . . . . קג

ידבר דברים חוצבים להבות אש, על הענש הגדול שיהיה לקורעים ומבזים ספרים קדושים, וישוה הכל למה שארע בזמן מוהרנ"ת ו"ל, ויורה לקחת חזוק ממנו ו"ל, איך שהיה מתחזק עצמו אז בתקף המחלקת, ויזהיר שלא לרדף אחר ההבל של בני־אדם, שהם הסתרות להסתיר אורו ותברך, שמתגלה בגלוי ענינו של רבנו ו"ל, ויעתיק קטע נפלא מהספר הקדוש "נעם אלימלך", בענין הצדיק שצריך להיות הפקר לכל, ויבארו באפן נפלא לעבדה ולמעשה.

ג' קכז . . . . . קה

ידבר מהנהגת השם יתברך את העולם בהשגחה פרטית, ומהסבל שצריך לסבל בזה העולם, ושצריך למצא הרחבות בתוך הצרות, וידבר עוד אילו ענינים פרטיים השיכים לטיסה וחזרה מארץ הקדש של בחור צעיר שהתאחר אצל הנמנען.

ג' קכח . . . . . קו

יאחל ברפת "מזל טוב", וידבר מהפצת ספר "גר להצדיק" ומענין חובות וחזוק כשהם על ענין רבנו ו"ל, ועוד אילו ענינים פרטיים.

ג' קכט . . . . . קז

יאחל ברפת "מזל טוב" עם הודאה על ספר ששולח לחנכה, ויחזק על ענין אמונת חכמים ולא להתבלבל ממחלקת שביניהם.

תִּכְן הָעֲנָנִים

שנר

- ג' קל . . . . . קז
יאחל ברַפַּת "מִזֵּל טוֹב", ויחזק להיִוֹת בְּשִׂמְחָה עַל יְשִׁיבַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
ויבַקֵּשׁ לְהִזְכִּירוֹ בְּהַכְתָּל, וּלְפָרֵשׁ שֵׁם כָּל שִׂיחָתוֹ וְכוּ'.
- ג' קלא . . . . . קח
יחזק מֵאֵד עַל בְּנֵי בִי"ת רוֹחֲנֵי, שֶׁהוּא: בְּבִלִי, יְרוּשָׁלַיִם, תּוֹסֶפֶתָא,
וְכַמוֹ שֶׁבְנָאִים אֵינָם מְתִיחִים לְהַעֲרוֹת שֶׁל הַסּוֹכְבִים, כֵּן בְּדָבָר הַזֶּה,
וּיְפָרֵשׁ בְּבֹאוֹר נִפְלָא אֶת הַפְּסוּק: "נִשְׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי גִרְשׁוֹן גַּם הֵם לְבֵית
אֲבוֹתָם" וְגו'.
- ג' קלב . . . . . קט
יחזק מֵאֵד עַל-פִּי הַהַתְגַּלוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל עַל פְּסוּק: "אֲחָד הֵיזָה
אֲבָרְהָם", וְלִבְרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי שִׂיחָה — זו תְּפִלָּה, וּיְפָרֵשׁ
עֲנֵן הַסְּדֵר-דִּרְךָ-הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל עִם מְקוֹרוֹתָיו, וַיַּעֲזֹר לְהַכְנִיִס
בְּדַעְתּוֹ אֶמֶת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֻמוֹנָה פְּשׁוּטָה.
- ג' קלג . . . . . קיא
יחזק שֶׁהַכֹּל בִּידוֹ יִתְבָּרַךְ, וְצָרִיךְ לְבּוֹא לְיַד בְּטוֹל כְּזֶה, לְהַרְגִישׁ רַק אֶת
חִיּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלַהּוֹצִיא בְּשִׂפְתָיו כְּסוּפֵי הַטּוֹבִים — אֵלֶּפֶי פְּעָמִים,
וְלִבְרַח מֵהַשְׁתַּדְּלוֹת וְרַדִּיפָה אַחַר בְּנֵי-אָדָם, וַיִּסְפַּר מַעֲשֵׂה מוֹהַרְנֵי"ת ז"ל
עִם בֵּית הָעֲלִיָּה שֶׁלוֹ, אֵיךְ שֶׁלֹּא דָחַק אֶת הַשְּׁעָה בְּעֵבוֹר זֶה, וְלִבְסוֹף
הַצְּלִיחַ.
- ג' קלד . . . . . קיב
יחזק עַל כָּל הַנְּסִיווֹת שֶׁעוֹבְרִים בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאֵי אֶפְשָׁר לְהַנְצִל מֵהֵם
כִּי אִם עַל-יְדֵי בְּרִיחָה אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְהַתְּפִלוֹת בְּכוֹנָה וְכוּ', וַיֹּאמֶן
מֵאֵד לְהַכְנִיִס בְּדַעְתּוֹ הַשְּׂגָחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִית.
- ג' קלה . . . . . קיד
יִוְרָה דִּרְךָ וְעֲצָה הַיֶּאֱךָ לְהַתְנַהֵג בְּסִבְלָנוֹת נְכוֹנָה עִם הַבָּנִים, וְלִמְסַר מוֹסֵר
בְּדִרְךָ עֲקִיפָה וְכוּ', וַיַּעֲתִיק קִטְעַ נִפְלָא מֵהַסֵּפֶר "נַעַם אֱלִימֶלֶךְ" מַעֲנֵן
רוֹמְמוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְשִׁפְלוֹת עֲצָמוֹ, וַיְבָאֵרם בְּלִשׁוֹנוֹ.
- ג' קלו . . . . . קטו
יְדַבֵּר נְרָגָשׁוֹת כְּנֶגֶד אֵיזָה כְּתַב פְּלִסְתֵּר שֶׁהַדְּפִיס אֵיזָה רָשַׁע אַרוּר, וַיִּזְכִּיר
מֵה שֶׁעֲבָר עַל מוֹהַרְנֵי"ת ז"ל, וַיִּזְהִיר לְשִׁמּוֹר עַל הַזְּמַן הַיָּקָר, וַיִּגְלֶה לְמָה
נִתְפַּשֵּׁט כָּל-כֶּף הַבַּעַל-דָּבָר, כִּי רוֹאֵה שֶׁבָּא קֶצוֹ, וַיִּשְׁבַּח הַזּוֹכָה לְקַבֵּל
בְּזִיווֹת בְּשִׂמְחָה, וַיִּזְהִיר שֶׁיְבּוֹא הָלָה עַל עֲנָשׁוֹ.

תָּכֵן הַעֲנִינִים

שנה

ג' קלז . . . . . קטז

יְדַבֵּר נַחוּמִים עַל הַכֶּתֶב פְּלִסְתֵּר, שְׁאִין לַעֲנוֹת עַל זֶה, רַק לִידַע שֶׁהַכֹּל
בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלְאָה לְהַאִיר הַנֶּפֶשׁ בְּהָאֶרֶת הַשְּׁכִינָה, וּלְבַסּוֹף תַּהֲיֶיהָ לָהֶם
מִפְּלֵה גְדוֹלָה.

ג' קלח . . . . . קיז

יֹכִיחַ וַיִּזְהֵר מְאֹד אֶחָד מִמְקוֹרְכָיו, אֲשֶׁר הוּא מְסַר נַפְשׁוֹ בְּעַבּוּרוֹ
בְּהַתְקַרְבוֹתוֹ וּבְשִׁדּוּכּוֹ שְׁנֵתֵהֶפֶף לַעֲסֵק בְּהַפְצַת כְּתָבֵי פְלִסְתֵּר עָלָיו, וַיִּזְרֹז
מְאֹד, שִׁבְתֵּקֶף "טְרֵדְתוּ" לְחַלֵּק עָלָיו, שְׁלֵא יִשְׁכַּח מֵהַתְכַּלִּית הַנִּצְחִית —
עֵסֶק הַתּוֹרָה וְהַתְפִּלָּה, וַיִּסְפֹּר לוֹ אֵיךְ נִתְהַפֵּף עָלָיו הַחֹלֶק הַגְּדוֹל שֶׁמִּנְהִיג
כָּל הַמַּעֲרָכָה הַנּוֹבִיט הַזֶּה עָלָיו — מְאוּהָב לְאוֹיֵב, וַיִּזְהֵר עַל הַעֲנָשׁ
שֶׁלָּהֶם שְׁבוּא יָבֵא.

ג' קלט . . . . . קכב

יַחֲזֹק עַל אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל הַקּוֹצִים — הַמְחַרְפִּים אֶת
הַצְּדִיקִים, וַיִּגְנֶה דְמוּתָם שֶׁל הַרְשָׁעִים כּוֹתְבֵי פְלִסְתֵּר, וַיִּסְפֹּר מִשִּׁיחַת
אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עִם מוֹהֲרֵי ת"ו"ל בְּשַׁעֲהַ שֶׁהוֹכִילוּהוּ בְּשִׁלְשָׁאוֹת שֶׁל
בְּרוֹל, וַיִּגְלֶה שֶׁהַכֹּל בָּא מִחֶסֶד בְּמַדַּת קְדֻשַׁת יוֹסֵף, הַצְּדִיק יְסוֹד עוֹלָם,
וַיִּדְבֹּר מִבְּטוֹל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וַמַּעֲנִין הַיְחִוּדִים הַקְּדוּשִׁים, וְלִמְצֵא רְמִזִּים
מִכָּל דָּבָר, וְהַכֹּל עַל-יְדֵי שְׁפִלוּת וּדְמִימָה וַשְׁתִּיקָה, וַיִּגְלֶה שֶׁרֵשׁ טְמֵאָת
הַנוֹצְרִי, יִמַּח שְׁמוֹ, וַיִּסְפֹּר מֵהַ"רוֹכֵל" שֶׁנִּתְלַקֵּט עָלָיו וְעוֹשֶׂה טוֹבָה בְּזָה,
וַיִּסְפֹּר מֵהַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע בְּעֲנָן זֶה, וַיִּזְהֵר לְכַרַח מוֹפְרוֹחִים,
וְרַק לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאֵת שָׁמַיִם, שְׁעוֹשֶׂה אוֹר חוּזֵר.

ג' קמ . . . . . קכו

יְדַבֵּר מִזְכוֹת הַרְבִּים עַל-יְדֵי הַפְּצַת הַסְּפָרִים, שֶׁהוּא תְקוּן גְּדוֹל, וַיִּגְלֶה
מַעֲלַת הָאֲחֻדוֹת בֵּין הַחֲבָרִים, וְהַפִּיכַת הַיְגוֹן וְאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, וַיִּדְבֹּר
מִמַּעֲלַת הַשְּׂמִחָה וּמִלְמוּד תַּנ"ךְ.

ג' קמא . . . . . קכח

יֵאָרֵף לְתֵאָר בְּדַבְרֵים נְעִימִים מַעֲלַת הַטְּבִילָה בַּמְקוּה בְּכָל יוֹם, וַיִּגְדֵּל
הַחֶסֶד לְמִי שְׁאִין נִזְהָר בְּזָה, וַיַּחֲזֹק מְאֹד עַל זֶה בְּשִׁיחֹת וְסִפּוּרִים
וּמְקוּרוֹת קְדוּשִׁים, וַיַּעֲזֹר לְעַבְדָּה וּלְמַעֲשֶׂה.

ג' קמב . . . . . קלב

יְדַבֵּר חֲזוֹק לְאֶחָד שֶׁסּוֹבֵל מְרִירוֹת מִבְּנוֹ, וַיּוֹרֶהוּ לְהִסְתִּיר הַדָּבָר, וְלֹהֵתֵחֲזֹק
בְּסִבְלָנוֹת וּבִקְשָׁה עָלָיו.

ג' קמג . . . . . קלג

יִזְהִיר שְׁלֵא לְעֶסֶק בְּדַבּוּר כַּנְּגֵד הַמִּתְנַגְּדִים, וַיְדַבֵּר מִנְקֻדוֹת הַתּוֹרָה נ"ה, וַיְדַבֵּר עַל אֲמַתַּת תְּפָקִידְנוּ, וּמַעֲנִין מְצִיאַת הַנְּקֻדוֹת טוֹבוֹת שָׁבוּ, וּמִסּוּד פְּרָה אֲדָמָה וּמִתְפַּלָּה וְשִׁיחָה בְּכָל מְקוֹם, וּמַעֲנִין מְסִירוֹת נֶפֶשׁ עַל קְדוּשׁ ה', וַיַּחֲזֵק לְסַבֵּב עֲצָמוֹ בְּאֲמַתַּת אֱלֻקוֹת, וַיַּחֲבֵר תְּפַלָּה נוֹרָאָה עַל הַתְּכַלִּית הַנִּצְחִית, וַיַּחֲזֵק לְהַתְּפַלֵּל עַל הַתְּשׁוּבָה.

ג' קמד . . . . . קלו

יִתְאַר אֵיךְ יִהְיוּ נִחְשָׁבִים סְפָרֵי 'אֲשֶׁר בְּנַחַל' בְּעֵתִיד, וַיְדַבֵּר מִהַמְחַלְקַת שְׁיֵשׁ עַל הַצְּדִיקִים, כִּי אֵין הֵם מְאֲמִינִים בְּחֵדוּשֵׁי עֲצָמָם, וַיִּסְפֹּר מִהַרְעֵשׁ עַל הַסֵּפֶר "נֵר לְהַצְּדִיק" וּמִכְסוּפּוֹ שֶׁיִּדְפֹּס בְּכָל שָׁנָה קֹדֶם חֲנֻכָּה, וַיְדַבֵּר מִהַתְּחַבְּרוֹת הַסֵּפֶר 'בְּרִית שְׁלוֹם', וּמִסְפָּרֵים הַעֲתִידִים.

ג' קמה . . . . . קלח

יְדַבֵּר מִגְּדֵל הַנְּפִילָה שֶׁנִּגְרַמַּת לְאָדָם עַל-יְדֵי פְּגַם הַדַּבּוּר, וַיִּסְפֹּר מִחֲבּוּר קוֹנֵטְרַס "בְּרִית שְׁלוֹם", וַיַּחֲזֵק עַל הַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּסוּד: "אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יִחְשַׁב ה' לוֹ עוֹן" וְכוּ', וַיַּחֲזֵק לְחֹזֵר בְּעֲצָמוֹ כַּמָּה יַחֲוִידִים לְהִיּוֹת רְגִיל בָּהֶם, שְׁלֹזָה זוֹכִים עַל-יְדֵי קִדְשַׁת חֶרֶב הַתְּפַלָּה, וַיִּסְפֹּר מִהַנְּהַגַּת רַבְּנוֹ ז"ל בְּעֲנִין זֶה בְּקִטְנוּתוֹ מִמֶּשׁ, וּבּוֹדָאֵי הָעֶסוּק בְּכָל הַיּוֹם בְּשִׁטּוֹת וּלְשׁוֹן-הָרַע, מְדַבֵּר נֶגֶד זֶה, וְרַק הָעוֹסֵק בְּאֲמַת בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם נִפְתָּחִים לְפָנָיו הָעוֹלָמוֹת, וַיַּעֲזֹר עַל הַשִּׁפְעַ הַרוּחָנִי שֶׁמְקַבְּלִים עַל-יְדֵי לַמּוֹד סְפָרֵי רַבְּנוֹ ז"ל, וַיְדַבֵּר מִהַדְּרֵךְ בַּיַּחֲוִידִים שְׁיֵשׁ לוֹ בְּסִפָּרִים מִיַּחֲדִים שֶׁחֲבֵר עַל זֶה, וַיִּרְאֶה דְגָמָא אֵיךְ מִיַּחֲדִים יַחֲוִידֵי קִדְשׁ בְּכָל הַשִּׁיחוֹת סְתָמִיּוֹת שְׁשׁוּמְעִים מִבְּנֵי-אָדָם, וַיִּתְמָה אֵיךְ אֲפָשֶׁר לְהַחֲלִיף כָּל זֶה בְּשִׁטְרוֹת, וַיְדַבֵּר מַעֲנִין 'הַכַּל לְטוֹבָה', וַיַּחֲזֵק וַיֵּאמֶץ לְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּזְנָה תְּמִיד לְשִׁמֵּשׁ אֶת רַבְּנוֹ ז"ל.

ג' קמו . . . . . קמב

יַחֲזֵק מְאֹד עַל קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מְקוֹר הָאֲמוּנָה הַבְּרוּרָה וְהַטְּהוּרָה בְּלִי בְּלִבּוֹלִים וְדַמְיוֹנוֹת שֶׁל הַרְהוּרֵי כְּפִירוֹת, וַיַּעֲזֹר מְאֹד מְאֹד עַל לַמּוֹד וְאֲמִירַת גְּמָרָא — ש"ס כְּסִדְרָן, שְׂאִין לְמַעֲלָה מְזָה.

ג' קמז . . . . . קמד

יִתֵּן תְּקוּן מְפָרֵט בְּשִׁבִיל הַמִּתְקַת אֵיזָה דִּין, וַיַּחֲזֵק לְשִׁתֵּק לְמַחְרָפִים, וְלֹא לְהַתְּפַעַל מִדַּעַת אַחֲרִים.

ג' קמח . . . . . קמד

יַחֲזֵק מְאֹד עַל לַמּוֹד בְּסִפָּרֵי מוֹהֲרֵי ת"ז ל" לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" הַקְּדוּשִׁים

תַּכְן הָעֲנִינִים

שְׁנוּ

בְּהִתְמַדָּה גְדוּלָה, וַיִּגְלֶה מַעֲלָתָם וּמַעֲלַת הָאוֹחֹז בָּהֶם, וַיִּסְפֹּר שָׂאֵם הָיוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לּוֹמְדִים כַּנִּל, הָיוּ רוֹאִים שְׁסַפְרֵי הַחֲדָשִׁים כְּלָם לְקוֹחִים מִשָּׁם, וַיֵּאמְרוּ שְׁלֵא לְהִתְפַּעֵל מֵאֵף בְּרִיָּה, וַיִּפְרֹשׂ מִקְרָא קֹדֶשׁ בְּפִרְשַׁת וַיִּגַּשׁ עַל קֶטֶב שְׁפִלוֹתוֹ שֶׁל יוֹסֵף אֵף בְּגִדְלוֹ, שְׁכַל זֶה מְקַבְּלִין מֵרַבְּנוּ ו"ל, וַיִּלְהַפֵּךְ — מִתַּרְחֻקִים עַל-יְדֵי גְאוּהַ מִמֵּנוּ וּמִהַסְפָּרִים הַחֲדָשִׁים, וַיִּשְׁבַּח מַעֲלַת הַשִּׁפְלָה בְּדַעְתּוֹ, וַיִּבְיַע תַּקְנֹתוֹ לְהַתְגַּלוֹת אוֹרוֹ הַגָּנוּז שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל.

ג' קמט . . . . . קמו

יַחְזֹק מְאֹד עַל לְמוֹד בְּסַפְרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל "לְקוֹטֵי הַלְכוֹת", שְׂאִין כְּמֵהוּ מִבֵּין הָאָדָם וַיִּרְדּוּתָיו, וְרַק עַל-יְדֵי-זֶה זָכוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לַעֲשׂוֹת טוֹב בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וַיִּלְהַתְחַזֵּק בְּלֵא נְפִילָה, וַיַּחְזֹק לְהַתְנַחֵם תָּמִיד מִבְּלֵי לְקַחַת אֶל הַלֵּב וַיִּלְהַתְפַּעֵל כָּל-כֶּף מִמֶּה שְׂאֲחָרִים אוֹמְרִים וְחוֹשְׁבִים, וְדַרְךְ רַבְּנוּ ו"ל הִיא רַק לְהַמְתִּיק הַמְרִירוֹת וְלִמְצֵא הַרְחֻבוֹת וְלִקְרַר הַיִּסּוּרִים עַל-יְדֵי חֲדוּשֵׁי תוֹרָה, וַיַּעֲזֹר לְרַחֵם עַל עֲצָמוֹ וְלִקְחַת עֲצָמוֹ בְּיָדוֹ וְכוּ'.

ג' קנ . . . . . קמח

יַחְזֹק מִשְׁפָּחָה מִחֲבָרוֹן, שֶׁהֶעֱקַר לְהַתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה, וַיִּדְבֹּר מִקְּלַפַּת הָעַרְב־רַב שֶׁשׁוֹלֵטֵת בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וַיִּגְלֶה שֶׁעַקְר גְּאֻלַּת אֶרֶץ קֹדְשֵׁנוּ הוּא רַק עַל-יְדֵי תְּפִלָּה, וְלֹא לְחַפֵּץ לְתַקֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם, כִּי זֶה דְּבַר בְּלִתי אֲפָשִׁי כְּמֵאֵמֶר הַרְבֵּי הַקְּדוּשׁ מִצֵּאֵנוּ, וַיַּחְזֵקם לְהַצְלִיחַ מְאֹד בְּעִיר אַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים.

ג' קנא . . . . . קנ

יַדְבֹּר מִשִּׁיחַת רַבְּנוּ ו"ל, שֶׁעַקְר גְּרִיעוֹת הַמְשַׁגְּעִים כִּי אֵינָם רוֹצִים לְצִיַּת אֶת הַבֶּרֶשׁ-שְׁכַל, וְחוֹשְׁבִים שֶׁהֵם בְּרִי שְׁכַל, וַיִּצְטַדֵּק שְׂאִין לוֹ עִם מַעֲשֵׂי מְשַׁגֵּעַ מְסִים כְּלוּם.

ג' קנב . . . . . קנא

יַחְזֹק מְאֹד עַל הַגְּלוּי הַנּוֹרָא וְהַנְּפֵלָא שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל בְּעֲנִין "אַזְמַרְהָ לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי", וַיַּחְזֹר עַל כְּמֵה נִקְדוֹת בְּדְרוּשׁ הַנִּשְׁגָּב שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל עַל זֶה בְּהַלְכוֹת הַשְּׁכֵמַת הַבְּקָר, הַלְכָה א', אוֹת ב', וְהֵיאֵף שְׁמִפְרֹשׁ עַל-פִּי זֶה פֶּרֶק ג' שְׁבִתְהִלִּים עַל קֶטֶב מִצִּיאַת נִקְדוֹת טוֹבוֹת בְּעֲצָמוֹ, וַיִּגְלֶה שְׁדְרוּשָׁיו שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל הֵם לֹא סֵתָם דְרוּשִׁים, כִּי אִם גְּלוּיֵי אֱלֻקוֹת, הַגִּנְז-עֲדָן שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו תָּמִיד.

ג' קנג . . . . . קנג

יַחְזֹק מְאֹד לֹא לְפַל לְמַצֵּב שֶׁל חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, וַיִּדְבֹּר עַל נִקְדָּה זוֹ דְּבַרֵּי

נחומים מלאים חן של אמת ואמונה, ויזהיר מלהתערב באיזו מחלקת, ולברח מבקשת טובות מבני-אדם, ולדם ולשתק, שעל-ידי-זה יהיה לו טוב גם בגשמיות, והכל יעבר.

ג' קנד . . . . . קנה
 יחזר על כמה עצות שנתן רבנו ז"ל למקשה לילד, ויעורר ויחזק לקים זאת לעבדה ולמעשה.

ג' קנה . . . . . קנו
 ידבר מענין שנה שאסור למעט בה ולהזיק למח, והצלה מנאוף הוא רק על-ידי שמירת עינים בתכלית השמירה ושמחה עצומה, שעל-ידי-זה זוכין לקדשת הברית, וישלים המכתב בדרוש קצר על ענין הבטול אליו יתברך לגמרי בלתי רצון אחר, ולא להקפיד כנגד כל קפוח.

ג' קנו . . . . . קנז
 יוכיח מאד בחור אחד שיש לו כחות עצומים, ומחמת עין רעה שעשו לו מתנהג כשוטה בחוצות קרֵיה, וגורם בזיונות לאנשי שלומנו, והוא תרב בידי המטרפים, ויזהירו מאד ויחזקו לומר הרבה משניות ויחוד חודים, והעקר שיחדל ממצעים מתמיהים, ועל-ידי-זה יוכל לבא אליו.

ג' קנז . . . . . קס
 יבאר מאמרם ז"ל, שקשים מזונותיו יותר מהגאלה, ויחלק בין עבודת המלאכים, לעבודת בני-אדם, למצא הקדוש-ברוך-הוא בתוך המאכל וכו', ויחזק על השמחה שזוכים לידע וללמד בספרי רבנו ז"ל, ויאמץ להיות מאריך אף וסובל על הכל.

ג' קנח . . . . . קסא
 ידבר מחובת ההתחזקות התמידית וההתבודדות, ויבהיר, שכל עניני היום צריכים להיות בתוך השיחה בינו לבין קונו, כמו שגדול אחד אמר זאת לגבי למוד התורה, וידבר בקשר לכתבי פלסתר דאז, שזה "מחיה" את כלליות המתנגדים לאנשי שלומנו, שיש הרס מבפנים, וגורמים שאין אנשים רוצים יותר ספרי רבנו ז"ל. והעקר לברח אליו יתברך.

ג' קנט . . . . . קסג
 יגנה מי שאינו מסגל להסתיר מה שיודע, ויותר טוב לכתב בספר מלספר לבני-אדם.

ג' קס . . . . . קסד
 יאריך לחזק על ענין התפלה והשיחה בינו לבין קונו, איך שצריך

תִּכְן הָעֲנִינִים

שנט

להרבות בזה, ואסור לו לפל בדעתו כלל מזה, כי התפלה בלב נשבר
חשובה מאד אצלו יתברך, ולבסוף יראה ישועות.

ג' קסא . . . . . קסו

ידבר מהמדה היקרה והנעלית — אריכות אפים, שרק עמה אפשר
לעבר את זה העולם בשלום, וידבר מדבורי רבנו ז"ל בתורה ר"ג, שעזר
השם יתברך, שממשיך השגחה מבחינת בא הקץ — אורו של משיח,
ויגנה מאד מדה הגרועה של כעס וקפידות, ויחזק להיות מהנרדפים
ומהשותקים לחרפות, ולהאמין שבבעלי בחירה יש אלקות גם-כן,
ויספר מעשיה נאה שלקחה הטוב הוא שחסדי ברסלב שותקים
למבזיהם.

ג' קסב . . . . . קסח

ידבר מהדפסה הראשונה של הספר הקדוש "נר להצדיק", ויספר על
הכתב פלסתר שנכתב על-ידי מאן שהוא בשם 'חסדי ברסלב', וענינו
הוא לא להשיב, רק להמשיך להדפיס, ויספר מהרעש שנעשה על הספר
"אריך אפים" שהדפיס, ואיך שנדפס בשבע מהדורות, שלפי ה"ישמח
משה" זהו סימן שהסכימו עליו מן השמים, ויתאר מה ארע כשהדפיס
הספר בביתו שנשרף וכו', ויספר מה נדפס לאחר מכן, אבל רק על "נר
להצדיק" נתעוררו כל הכלבים, אך כח רבנו ז"ל יותר גדול, ויבאר כי
מה"נר להצדיק" נרא הבעל-דבר ביותר, כי הוא נקלט בבית ישראל,
וכן יהיה עם ה"ברית שלום", ויחזק מאד מאד על הפצה, ויגלה מדוע
הוא מרחיב הדבור אודות האברך המצרע שהמציא את הכרוז הנאלח.

ג' קסג . . . . . קעא

ישבח מאד ענין כתיבת חדושי תורה ושאר ענינים דומים להם, ולהיות
שואב ממעין המח כל מיני חדושים, ויחזק מאד באמונה פשוטה,
שהיא העקר, וכן על ענין היחודים הקדושים.

ג' קסד . . . . . קעג

יסרב לכתב "תקונים" פרטיים בהבהרה, שאין זה דרפנו, אך בכל זאת
יסדר בפרטיות נקודות נפלאות שצריך לעבד עליהן בימי השוכבי"ם
על-פי דעת רבנו ז"ל, עניני עבודת השם, זכוך וטהרת הנפש, עסק
התורה וקדשת החושים, הפיכת הכל לשמחה, ולהתקרב להשם יתברך
על-ידי עבדה למעשה.

ג' קסה . . . . . קעד

ידבר מהתורה של רבנו ז"ל מענין המחאת כף, ויבקש ויקוה שיזכה

תִּכְן הָעֲנִינִים

להרחיב הדבור על זה בספרו הקדוש "שפת הנחל", ויביע חיות נפשו שיזכה לידע מרבנו ו"ל, שהוא כל חיותו ותקנתו.

ג' קסו . . . . . קעה

יתאר מעלת הלומד בספרו של משיח — ספרי רבנו ו"ל ומוהרנ"ת ו"ל, ויגלה היאך לומדים בהם, כדי שיזכה על ידם לענינו, והוא תקון לכל העוונות.

ג' קסז . . . . . קעו

ימצא מקור להנהגת אחד מאנשי שלומנו לבקש ממנו יתברך קדם כניסתו לעיר, וינרו לאחז את עצמו באהבה עם כל אחד ואחד מאנשי שלומנו, וידבר מענין המחלקת שעליו, ויספר על אחד מחשובי אנשי שלומנו, שמחה על זה ביותר בדרשתו בסעדה שלישית, ויחזר מלה במלה על דברי המחאה, שמסבירים גדל הפגם שגרמו החולקים לנשמות ישראל, שהיו יכולים להתחזק בספרים.

ג' קסח . . . . . קעט

ידבר מהספרים "השתפכות הנפש" ו"משיבת נפש" והפצתם, ויספר איך עשו בזמנו צחוק, חס ושלום, מהם, וידבר מספריו, שגם הם יהיו חשובים בעתיד, ויחזק באמונה פשוטה על המניעות, ויזהיר מוכווחים, וידבר מסבלנות כנגד כעס הזקן שמאמין ללצים מוסרי לשון הרע, ויחזק על קימת חצות, וידבר מקשור בין יסוד למלכות, עבודת השוככים, ומחדושי מוהרנ"ת ו"ל.

ג' קסט . . . . . קפא

יעורר לא להכניס בדעתו החסרונות של זה העולם, רק לשמע אל דברי חכמים אמתיים, ויזהיר בכלליות לא להיות שומע דברים בטלים העוקרים אדם משרשו, וידבר מהציון הקדוש, שפדאי לנסע לשם תכף בהודמנות ראשונה, ואין מקור לשיחה שלבחור אסור וכו'.

ג' קע . . . . . קפב

יגלה מעלת הזוכה להפיר את הצדיק מתוך שיחותיו דוקא, וכמו שהיה אצל רבנו ו"ל, כף אצל התלמידים שבכל דור, וההכרח שענין הצדיקים היה נצחי, אף שהבעל-דבר מפרסם זנבות וכו'.

ג' קעא . . . . . קפד

ידבר מהחובות הגדולים שמנחים על ההדפסה, ויתאר שמחת התודעותנו מרבנו ו"ל, שעל-ידי-זה נפתח פינו, ויעורר להשתדל להיות

ג' קעב . . . . . קפה

יחזק נוראות מי שגפּל עוד מנעוריו להיות רגיל ושקוע בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, ונראה דרף היאך לצאת מזה, ולהיות עקשן גדול לשוח את אשר עם לכבו, ולחזר בתשובה בכל פעם וכו'.

ג' קעג . . . . . קפח

יחזק ויאמץ בענין הנסיעה אל ציון רבנו ז"ל שהיתה פרוכה בזמן ההוא בקשׂיים רבים, ויספר מזה.

ג' קעד . . . . . קפט

ידבר מענין 'שוא תשועת אדם' וממדינה של עשירות, ומתקון הדבור, ויזהיר לברח מהר' כתות שאין מקבלין פני שכינה, וללמד בסדר-הדרגה-הלמוד, ויזהיר לברח מכעס שהוא פגם אמונה, ויגלה מהיכן נמשך, שאיזה פגום כנה הספרים הקדושים שלנו — ספרים פסולים, כי זה מורה על קלקול המוח, ויגלה בענין זה ויחזק על זה.

ג' קעה . . . . . קצא

יחזק לברח מן המבול של החצפה המתגברת בעולם אל תוף התכה של התורה והתפלה.

ג' קעו . . . . . קצב

יתן עצו באיזה ענין פרטי איך לצאת מחובות של הנמען, ויחזקו על שלום ביתו ביותר, ולהודות להשם יתברך, שאנו יודעים מרבי אמת כזה.

ג' קעז . . . . . קצג

ידבר מקרשת הדבור ומטבילת מקנה ומדבור להשם יתברך במשך "כל היום", ויעתיק דרוש נפלא שאמר בפדיון הבן, שהתקיים בבית-המדרש, על קטב באור נפלא, שענין בכוּרה הוא גלוי ההשגחה, ותקון ענינו של יוסף הצדיק, וכן יחזר על דרוש נפלא שאמר בסעדת ברית מלה על קטב ענין מסירות נפש בכלליות ומסירות נפש בפרטיות, שהן סוד דם פסח ודם מילה, ויחזק על זה מאד.

ג' קעח . . . . . קצח

ידבר מענין שכל מה שעושים בשביל רבנו ז"ל עובר על זה מה שעובר, ועל-ידי-זה אפשר לבדק אם פגנתו לשמים, ויחזק מאד באמונה

תִּכְן הַעֲנִינִים

פְּשוּטָה, לִידַע שֶׁהַפֶּל אֱלֻקוֹת, וַיִּחֲזַק עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָדוֹת, וַיִּרְחִיק מִקְנָאֵת אִישׁ לְרַעְהוּ מִחֲמַת כְּבוֹד מְדָמָה וּמוֹפְחֵי סָרֵק, וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין הַמְּשֻׁתָּף שֵׁם שְׁמַיִם בְּצַעְרוֹ וּמִדְּחִיקַת הַשָּׁעָה, וַיִּסְפֹּר עַל רַבּוּי מִכְּתָבִים שְׁמַגִּיעִים מִמְּחֻזְיָי הַסְּפָרִים.

ג' קעט . . . . . ר

יִחֲזַק מְאֹד לְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה בְּכָל יוֹם יוֹם, וַיִּדְבֵּר אוֹדוֹת שְׁתֵּי הַמִּדּוֹת שֶׁל מִשָּׁה וְאַהֲרֹן — נֶצַח וְהוֹד, וַיְבָאֵר עֲנִין זֶה עַל-פִּי מִקּוּרוֹת, וַיִּתֵּן דֶּרֶךְ וַעֲצָה לֹא לֹמַר חֲנוּת דַּעַת לְאַחַר, כְּשֶׁהוּא בִלְתִּי נִשְׁאָל, מַה שְּׂאִין בֶּן לְבָרֵךְ עַל-פִּי הַכֶּתֵב עֲצָה שְׁלָמָה — זֶה רָאוּי מְאֹד.

ג' קפ . . . . . רב

יְגַלֶּה הַסִּבָּה מִדּוּעַ הוּא לֹוּעַג מִזְקֵנִים מְאֲרִיכֵי יָמִים, שְׂאִין בְּהֵם שְׁלֵמוֹת, וְעַל אֱלוֹ "זְקֵנִים" הוּא מִתְּכַוֵּן, וַיִּדְבֵּר מִכֶּף שֶׁה"גְלוּי דַּעַת" שֶׁל הַרְשָׁעִים לֹא יִפְחִידוּ, וְלֹא יִמְנַעְהוּ מִלְּהַדְפִּיס סְפָרִים הַבְּנוּיִים עַל-פִּי דַּעַת רַבָּנוּ ז"ל, וַיַּעֲזֹר מְאֹד לִישָׁב דַּעַתוֹ בְּעֲנִין יוֹם הַמִּיתָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִכְרַח מִשְׁטֵיּוֹת וַיַּעֲשֶׂה טוֹב.

ג' קפא . . . . . רד

יִדְבֵּר מִגְדֹּל הַפְּלָגַת מַעֲלַת מִצְוֹת צִיצִית הַקְּדוּשָׁה וְעֲנִין הַתְּכַלֵּת וְכו', וַיִּקְשְׁרוּ לְדַרוּשׁ שְׂאֵמֵר בְּפִדְיוֹן הַבֶּן, שֶׁהוּא גְלוּי הַהִשְׁגָּחָה וְכו', וַיִּדְבֵּר מִגְדֹּל הַיִּפִּי שֵׁישׁ בְּחִדְרוֹ שֶׁל רַבָּנוּ ז"ל, שֶׁמִּלְּבַד מַה שְּׂאֵפְשֵׁר לְקַבֵּל שֵׁם בְּגֻלּוֹי אֶפְשֵׁר לְזַכּוֹת שֵׁם לְמִצְאָה נִפְלְאוֹת בְּגִנְזָא דְּמִלְכָא, אֲשֶׁרֵי הַזִּזְכָּה לְזֶה!

ג' קפב . . . . . רז

יִחֲזַק מְאֹד לְהַתְּחִיל מִחֲדָשׁ בְּהַתְּחַדְּשׁוֹת נִפְלְאָה לְחֻשָׁב הַיֵּטֵב וְלַחֲטָף טוֹב נִצְחִי, וְלַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה מִחֲדָשׁ דִּיקָא, וְלְהַתְּמִיד בְּלִמּוּד, וְלְכַרְתַּח מְאֲנִשֵּׁי בְּטָלָה, וְלֹא לְרוּץ אַחֲרֵי בְּנֵי-אָדָם, וְלְכַרְתַּח מוֹפְחֵימִים, וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין "בוֹר שְׁשֻׁתִית מִמֶּנּוּ מִים אֵל תִּזְרַק בּוֹ אֶבֶן", וַיִּדְבֵּר מִכֶּף, שֵׁישׁ לוֹ כַּחַת שֵׁיַעֲשֶׂה טוֹב בְּחֲדוּשֵׁי דְּאוּרִיתָא.

ג' קפג . . . . . רח

יִסְפֹּר עַל עַת צָרָה שֶׁהִיתָה לְאַיְזָה בְּחוֹר שְׁנַתְקַע בְּרוּסְיָה בְּדֶרֶכּוֹ לְצִיּוֹן רַבָּנוּ ז"ל, וְאָמַר לְקוֹנְסוֹל שֶׁהוּא אָבִיו, וַיִּזְהֵר בְּכִלְלִיּוֹת שְׂאֵסוֹר לְנִסְעַ בְּלִי פְּסֹפּוּרֵט אוֹ מְזִיף, כִּי זֶה נִגְדַּר רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבָּנוּ ז"ל.

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שסג

ג' קפד . . . . . רט

יִרְחִיק מִפְתָּדִים יִתְרִים, וְשֵׁלָא לְקַח לֵלֵב, וְלִהְתְּבוֹדֵד לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ,
וַיְדַבֵּר מִבְּטוּל אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ, וְשֵׁהִפָּה יְדַבֵּר אֶף טוֹב לְבֵית יִשְׂרָאֵל, וְלִמְסוֹר
נַפְשׁוֹ עַל קְדוּשׁ ה', וְלִבְרַח מִמִּדּוֹת וּתְכוּנוֹת רְעוּת שֶׁל בְּנֵי-אָדָם.

ג' קפה . . . . . רי

יִגְלֶה שָׂאֵם מִסְתַּכְלִים עַל הַשְּׁגָחָה, אֲזַי רוֹאִים אוֹתָהּ, וַיַּעוֹרֵר לְבַטֵּל אֶת
עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, וְהִפָּה יִהְיֶה סְגוּר, וּפְתוּחַ רַק לְדַבּוּרִים
קְדוּשִׁים, וַיִּסְדֵּר סֵדֵר אֵיךְ צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג כְּמוֹ הַצַּדִּיקִים הַנּוֹסְתָרִים.

ג' קפו . . . . . רבי

יְדַבֵּר מִמַּעַלֵּת הַצְּדָקָה לְהַדְפֵּסֵת סִפְרֵי רַבְּנּוֹ ו"ל, שָׂאִין לְמַעַלָּה מְזֵה,
וּמַעֲנִין הַשְּׁפִלוּת שְׂזָכָה הָאָדָם שְׁחֹזר בְּתִשׁוּבָה, וְזֵהוּ בְּעֵצָם הַסִּימָן שֶׁלוֹ,
וְעַל-יְדֵי-זֶה אֵינּוּ רוֹצֶה כְּלוּם, וְאוֹהֵב לְכַלֵּם וְאֵין מִי שִׁידַחְהוּ, אֲשֶׁרֵי לוֹ!

ג' קפז . . . . . ריג

יִבְאֵר שֶׁמֶכַּל דָּרָךְ שֶׁנִּתְגַּלְגַּל בָּהּ הָאָדָם וּבְכָל מְקוֹם הַמַּצָּאוֹ, עַל-יְדֵי
הַהֲשָׁחָה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁהוֹעִידָתוֹ לְזוֹ הַמְּנוּחָה וְהַנְּחִלָּה, צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לוֹ
יִתְבָּרַךְ דִּירָה בַּתְּחִתּוֹנִים עַל-יְדֵי קְרוֹב הַנְּפִשׁוֹת, וַיַּחֲזֵק אֶת הַמְּסַגֵּל
לְהִשְׁקִיעַ כַּחוֹת בַּחֲנוּךְ, וַיֹּאמֶץ עַל עֲנִין "מֵה" מַצְעָדֵי גִבּוֹר" וְלִשְׁמַח בְּרַבְּנּוֹ
ו"ל וכו'.

ג' קפח . . . . . רטו

יַחֲזֵק אֶחָד שֶׁהִכְרַח לְהִתְגַּרֵּשׁ, שְׁעוֹד יְבוֹאוּ יָמִים טוֹכִים, וַיַּחֲזִקוּ לְאַחֵז
בְּמִדַּת הַשְּׂמִחָה, שֶׁהִיא סוֹד הַהֲצִלָּחָה, וַיַּעוֹרְרוּ לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ אֶל
אֲלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְלִהְיוֹת בְּפָנִים שׁוֹחֲקוֹת, וְלִהְפֹךְ הַיְגוֹן לְשִׂשׂוֹן.

ג' קפט . . . . . רטז

יַחֲזֵק לְבְרַח מֵהַג' פְּתוּת שֶׁהַכְּנִיס הַמְּלִיךְ הָאֲכֹנֵר בְּהַגֵּן, וְלִאֲחֹז עֲצָמוֹ
בְּהַגְנָנִי, וַיַּעוֹרֵר מְאֹד לְלַמֵּד "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", וְכָל הַלוֹעֲגִים לְסִפְרִים
הַחֲדָשִׁים לֹא לְמַדּוֹ בְּהַנ"ל. וְהַיּוֹם הָעֲזִי פָּנִים מִבְּפָנִים זֶה מִבְּחִינָה אַחַת
יּוֹתֵר גְּרוּעַ מִזְּמַן מוֹהֲרֵי-ת"ו"ל, וַיֹּאמֶץ לְאַחֹז עֲצָמוֹ עִם כָּלֵל אֲנָשִׁי
שְׁלוֹמָנוּ.

ג' קצ . . . . . ריז

יֹאֲרִיךְ לְחֹזֵק אֶחָד שֶׁנִּחְלְשָׁה דַעְתּוֹ מִגְּדֵל הַרְדִּיפּוֹת וְהַמְחַלְקֵת וְהַשְּׁפִלוּת
וְהַבְּזִיּוֹן וְכו', וַיֹּאמְצוּ לְהִסְתַּכֵּל בְּכִלְלִיּוֹת אֵיךְ שֶׁבְּגִלוּת הַמְרָה הַזוֹ כָּךְ
מִתְנַהֵל — "וַתִּשְׁלַךְ אֶמֶת אֶרְצָה", וְכֵן הוּא שֶׁבְּמְקוֹם קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים

תְּכֵן הָעֲנִינִים

מִסְתּוֹכְבִּים הַשּׁוֹעֲלִים וְכו', וְלִכֵּן אֵין לְהַתְּפַעֵל מִכָּל הָעוֹבֵר עָלֵינוּ, וַיְגַלֶּה שֶׁהַחֲפֵץ לְהֵאִיר אֹר רַבְּנוּ ז"ל, צָרִיף לְהִיּוֹת מוֹכֵן לְמָה שְׁיַעֲבֹר עָלָיו, כִּי עֲנֵן רַבְּנוּ ז"ל הוּא — לְהַכְּנִיס תְּשׁוּקָה עָלֵינוּ בְּאָדָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְהַעֲקָר — לֹא לְהַתְּבַלְּבֵל מֵאֵף אַחֵר.

ג' קצא . . . . . רכ

יְדַבֵּר מִשְׁמַחַת הַתְּקַרְבוֹתָנוּ לְרַבְּנוּ ז"ל, וּמֵהַתְּמַדָּה בְּמִכְתָּבֵי "אֲשֶׁר בְּנַחֲל", וַיִּסְפָּר לְמָה זָכָה אַבְרָהָם אַחֵר מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ עַל-יְדֵי שֶׁהֲרִגִיל עֲצָמוֹ בְּדַבּוּרִים שֶׁל הַסֵּפֶר הַזֶּה לְמַדְרָגוֹת נִשְׁגָּבוֹת בְּהַתְּמַדָּה וּבַעֲבוּדַת הַשֵּׁם, וְהַעֲקָר — אַמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִית.

ג' קצב . . . . . רכא

יִרְחִיק מִהַמְּדָה הַגְּרוּעָה לְדַבֵּר בְּגִנוּת חֲבֵרוֹ, וַיּוֹרֶה לְקָרֵב אֶת עֲצָמוֹ תָּמִיד לְצַד מִי שֶׁהוּא נִרְדָּף, וְלִבְרַח מִחֲבֹרוֹת שֶׁל לְשׁוֹן-הָרַע וְכו', וַיִּפְרֹשׂ מֵאֵמֶר זֶהר הַמְּדַבֵּר מֵעֲנֵן שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא עוֹלָם לְמַטָּה קָשׁוּר וְהָדוּק עִם הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן.

ג' קצג . . . . . רכב

יִחְזַק אַחֵר שְׁעוֹבְרַת עָלָיו אִיזוֹ מְרִירוֹת, שְׁדִיָּקָא מֵתוֹף הַצָּרָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה הַרְוָחָה, שְׁעַקְרָה הוּא לֵדַת הַמַּחִיץ, שְׁבָאָה בְּזִמְן הַנִּכּוֹן בִּישׁוּעָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

ג' קצד . . . . . רכד

יְגַלֶּה מַעֲלַת מַדַּת הַוַּתְּרָנוּת, וְאֵיךְ שְׁעַל-יְדָה זוֹכִים לְהִיּוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלְהַנְצִיל מִכָּל רַע.

ג' קצה . . . . . רכה

יְגַלֶּה מִקְצַת מַמְעַלַת סִפְרוֹ הַקְּדוֹשׁ "שְׁפַת הַנַּחֲל", פְּרוּשׁ עַל הַ"לְקוּטִי-מוֹהָרִין", וַיִּתְאָר בִּיצַד חֲבֵר זֹאת, וַיִּבְאָר שְׁעָם בְּטוֹל בְּיַד הַקְּטָנָה יְכוֹלִים לְכַסּוֹת כָּל הָאוּרוֹת, וַיְגַלֶּה אֵיךְ זָכָה לָזֶה, וַיִּחְזַק לְדַבֵּר עִם חֲבָרָיו מֵאֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה שְׁתַּנְטַע הָאֲמוּנָה בְּעֲצָמוֹ וּבְחֲבֵרוֹ, וְזוֹהִי מִצְוָה גְּדוּלָה מְאֹד.

ג' קצו . . . . . רכו

יִתְיַחַס לְטַעֲנַת הַנִּמְעָן, שְׁאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ אֵינָם לוֹמְדִים שְׁאֵר סִפְרֵי חֲסִידוֹת מִתְּלַמִּידֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע, וַיִּמְחָה שְׁאֵין זֶה נִכּוֹן כָּלֵל, וְרַבְּנוּ ז"ל בְּעֲצָמוֹ צָוָה עַל זֶה. וְהֵרַב הַקְּדוֹשׁ מִשְׁשׁוֹהֲרִין חֲבֵר וְלִקַּט סִפֵּר מִיָּחַד בְּעַבּוּר זֶה, וַיִּסְפָּר מֵהַנְּהַגַת אַבְרָהָם מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּעֲנֵן זֶה, וַיְדַבֵּר מֵעֲנֵן

לפרסם את רבנו ז"ל בלי להתכבש.

ג' קצז . . . . . רכז

ירחיק מאד מקריאת עתונים, ויגנה את הנופל בזה במקום לעסק בתורה, ויגלה רתיחת לבבו, שהחולקים והמתלוצצים שאינם בני עליה כלל, הם מרחיקים בני הנעורים מסדר דרך הלמוד, וגורמים שיהיו שקועים בשטטיות, רחמנא לצלן, ויגלה שענינו הוא רק להכניס אמונה פשוטה, ולא לעשות כמעשיהם הרעים ולשתק, שזהו עקר התשובה, ויבהיר איך שממה נפשך, אסור מצד ההגיון להכניס בוכוחים.

ג' קצח . . . . . רכט

יגלה, שבכל הדברים שעובר בהם האדם, הוא מנהג על-ידי השגחה פרטית, וירחיק מאד מחלישות הדעת שמזקת מאד, ורק להפך הכל לשמחה, וכל הנכנס בעבודת ה', דרך הבעל-דבר לשברו. וידבר מענין קימת ואמירת חצות על-ידי שלשה צרופי ראשי תבות.

ג' קצט . . . . . רלא

יארץ קצת במצוה הנוראה והנשגבה של ברכת-המוזן, ויעורר מאד לקימה בתכלית שלמות הכונה הרצויה, ויחזק על מצות צדקה שתבטל כל המרירות.

ג' ר . . . . . רלג

יזהיר להתמיד ב"לקוטי-הלכות" של מוהרנ"ת ז"ל, ויספר מספריו שהם תמציתם, ויגלה שעל-ידי דבקות בו יתברך, ולשפט את עצמו תמיד בהתבודדות, מסיר מעצמו כל הפחדים יתרים.

ג' רא . . . . . רלד

ידבר משמחת התקרבותנו לרבנו ז"ל, פי גדלה מאד, ויחזק על שמחה בכלל, ועל שבח הצדיקים, ולהיות חזק ואמיץ בנקדת האמונה שלא להתבלבל מאחרים, פי המגיע לו — בא לו וטוב לו.

ג' רב . . . . . רלה

יגלה ויבהיר מעלת הכתיבה של חדושי תורה, שרבנו ז"ל הזהיר עליהם, ולמה יכולים לזכות על-ידי-זה.

ג' רג . . . . . רלו

ידבר מהודאה על ההתקרבות, ויזהיר על שמירת הדבור, שהפוכה גרם לכל הנפילות, ויזרו לברח מאנשי לצון, ולשמח על הוחוק מאלו שקוראים לספרי רבנו ז"ל מה שקוראים, רחמנא לצלן, כי נולדו בפסול,

וַיַּחֲזֹר עַל דְּבַרֵי הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ בְּשִׁבְחַת הַזִּוְכָה לְשֹׁמֵר עֲצָמוֹ מִכָּל רַע, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ מִתְפָּאָר בּוֹ.

ג' רד . . . . . רלז

יַחֲזֹק, שְׁבַתְקָף הַהִרְפָּתָקָאוֹת יֵשׁ לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמָם שִׁיּוֹדְעִים מְרַבְּנוּ ו"ל, וְאֵין מְבִזִּים סְפָרִים קְדוֹשִׁים, חֵס וְשְׁלוֹם, וַיְדַבֵּר מְאֹד מֵאֲמוּנָה בְרוּרָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ שֶׁהַכֹּל נִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, כְּמוֹ שֶׁמְצִינּוֹ אֶצֶל אַבְוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, וְהַכֹּל יַחֲזֹר עַל רֹאשׁ אוֹיְבֵינוּ, וַיַּעֲזֹר לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּלְהַפְּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי.

ג' רה . . . . . רלט

יִגְלֶה בְּמַר לְבוֹ, שֶׁכָּנְגַד כָּל הַמּוֹדְעוֹת שֶׁהַדְּבִיק אֵינָהוּ אַחְשׁוּרוֹשׁ מְנוּל כָּנְגַדוֹ, זֶה דִּיקָא מְעוֹרֵר לְחַבֵּר עוֹד סְפָרִים שֶׁל גְּלוּי אֱלָקוֹת, עַל-פִּי דְרַכּוֹ הַנוֹרְאָה שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל.

ג' רו . . . . . רמ

יְדַבֵּר מִתְּסַפֵּר "אַרְךָ אַפִּים" מִהַדוּרָה חֲדָשָׁה, וּמִהַדְּפַסַּת ה"בְּרִית שְׁלוֹם", וְהַחֲפוּשׁ אַחֲרֵי הַצְּדִיק בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל גְּדוֹל מְאֹד, וְעַל הַנְּסִיעָה לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל.

ג' רז . . . . . רמ

יֵאֱמָץ מְאֹד שֶׁכָּל הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָהּ בְּפָרְסוּם לְמוֹדוֹ הַטּוֹב שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת הַזִּוְכָה לְעַסֵּק בְּזֶה, וַיְדַבֵּר מִזֶּה שֶׁהָעוֹלָם מְלֵא נְסִיוֹנוֹת, וְרַק הַתְּגַלּוֹת אוֹר רַבְּנוּ ו"ל הַהֲצֵלָה מֵהֶם, לְחִזּוֹק אֶף מְגַשְׁמִים שֶׁכְּמוֹתֵנוּ, וַיְדַבֵּר מִתְּכַנִּיתוֹ לְסִדֵּר הַרְבֵּה סְפָרִים, אֶף בְּרֵאשׁוֹנָה חֲשׂוּבָה סְדֵרַת "אֲשֶׁר בְּנַחֲל", בְּאֲשֶׁר הִיא הַחַיּוֹת שֶׁל בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וַיִּזְכִּיר מֵה שְׁעוֹשָׂה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם בְּשְׁלִיחוֹת הַלְּצִים הַחוֹלְקִים, וְתַפְקִידֵנוּ וְכו'.

ג' רח . . . . . רמב

יַחֲזֹק חֲתָן אַחַד עַל הַתְּמִדַּת הַלְמוֹד בְּדַבְּרֵי ה'אוֹר הַחַיִּים' הַקְּדוֹשׁ, שְׂאֵין הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חֲפֵץ לְגַאֵל בְּטַלְנִים מִהַתּוֹרָה, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת הַלּוֹמֵד תּוֹרָה, וְהַעֲקָר 'לְשִׁמָּה', וַיֵּשִׁיב בְּעִנְיָן לְשָׁנוֹת מִכְּסָפֵי צְדָקָה.

ג' רט . . . . . רמד

יֵאֱחַל בְּרַכַּת "מִזֵּל-טוֹב" לְאַחַד שְׁבָנוּ שֶׁלְמַד אֶצְלוֹ הַתְּאָרֶס, וַיִּרְחִיב הַדְּבוּר אוֹדוֹת בֵּן זֶה, שְׁזָכָה לְמָה שְׁזָכָה עַל-יְדֵי הַסְּתוּכְבוּתוֹ בְּבֵית מְדְרָשׁוֹ — לְטַיֵּל בְּכָל חֲלָקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וַיִּאֲרִיף לְתֵאָר גְּנוּת הַמְּתַנַּגְדִּים הַפְּגוּמִים בְּעַלֵּי עֲבָרָה, שֶׁהַתְּלַקְטוּ עָלָיו בְּשֵׁם 'קְנָנִים', בְּעַלֵּי

תִּכְוֵן הַעֲנִינִים

שסז

קנאה ומחלוקת, לשפוף דם נקיים כמים, ולרחק בחורים שנפלו ממקום חיותם וקדשתם, ויגלה לדורות שלא היתה כאן שום מחלוקת בין אנשי ברסלב, חס ושלום, כי אם כמה פגומים שרחוקים מדבר רבנו ז"ל, ויחזור שוב על הדברים המקלטים של אחד מגדולי אנשי שלומנו, שדרש ברבים, שנודע לו שכוף הוא האמת — שצריך לדבר היום עם בני הנעורים, כאשר כתוב בספרים החדשים.

ג' רי . . . . . רמח

יחזק מאד לאמונה, שתלויה בשמירת וקדשת הדבור, שקשור עם ישוב הדעת, וימתיק כל זה בפסוק.

ג' ריא . . . . . רמט

ידבר מתכניתו להוציא לאור חלק ב' מ"שפת הנחל", וידבר מענין הגלוי דעתו של איזה אברך בעל קנאה, שהוא ממש כתב פלסטר המובא בדברי חז"ל הקדושים, וכמו שהוא בכלליות עמנו הקדוש, שפשט נגע זה, כן הוא בפרטיות, אף שבאמת אנשי שלומנו אין אויזים עם זה, ונראה דבר מי יקום.

ג' רבי . . . . . רנא

ידבר ממעלת הצדקה ברוחניות, שהיא לחזק את אחרים, וזה על-ידי ספר "אשר בנחל", ועל-כן אשרי המדפיסו, ושיש לכל אחד רשות לזה, ויחזק על שמחה, ועל שמחה בביתו, וקביעות שעורים בתורה המוציאה מהמצודה רעה, ודבור עם אחרים מאמונה ומתודה והודאה, ולמוד "לקוטי-מוהר"ן" עם "לקוטי-תפלות" או תפלה מעצמו על כל תורה.

ג' ריג . . . . . רנג

ידבר מעבודתנו בהדפסה והפצה, וימשיל לזה ענין "ארון בגס הנה עומד", וכן סובב על כל אחד המתעסק בקדשים, בחנוף וכדומה, ויחזק מאד לנטע בתוך בני הנעורים יראת שמים ותקון עוונות.

ג' ריד . . . . . רנד

ידבר מקדשת פורים, שמשם כל ההתחלות, ויזהיר לתקן פגם עון הפעם, שבא על-ידי החטא וכו', ולמסר נפשו אליו יתברך, וללמד משניות ולהסתכל על רמזי ה', ולרשם חדושים על פני הכתב ואפלו דבור אחד, שזהו תקון גדול.

ג' רטו . . . . . רנו

ידבר מקדשת פורים הכלולה מקדשת יום הכפורים, שענין השנים —

תִּכְן הַעֲנִינִים

שְׁמָחָה וּתְפִלָּה, וַיִּבָּאֵר הַקָּשֶׁר וְהַשִּׁיכוֹת בֵּינֵיהֶם, וַיְדַבֵּר מִקְדָּשָׁת וּמִדְרַגַּת מְרַדְכֵי הַיְהוּדִי, וַיַּחֲזֵק מְאֹד לְדַבֵּר עִם אַחֵרִים בְּשִׂמְחָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יוּכַל לְעוֹרְרָם לְתַפְלָה, וַיְדַבֵּר מִהַשָּׂאֵרֶת מְרַדְכֵי לְנִצְחֵ-נִצְחִים, לְמִרוֹת הַהִתְנַגְדוֹת עָלָיו וְכוּ', וַיְדַבֵּר מִהַדְּפֶסֶת הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים בַּפְּרָטִיּוֹת.

ג' רטז . . . . . רנח

יְדַבֵּר לְאַחַד שְׁאֵחָיו נִשְׁתַּגֵּעַ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְהוּא רַק מִחֲמַת מִדַּת הַגְּאֹוָה בְּשִׁתֵּי בְחִינּוֹת, וַיְדַבֵּר מְגִנּוֹת מִדָּה רְעָה זֹו, וְאִי אֶפְשָׁר לְבַטְלָהּ, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיק, וַיְדַבֵּר מִעֲנִין שְׁמוֹת וּקְמִיעוֹת הַמְּזַכְרִים בַּתּוֹרָה א', שֶׁהֵם סוּד לְמוֹד מְשָׁנִיּוֹת, שֶׁמְסַגְּלוֹת לְרַפְּאוֹת חוֹלֵי הַנֶּפֶשׁ, וְלִזְכוֹת לְהַשְׁגוֹת גְּבוּהוֹת.

ג' ריז . . . . . רס

יְדַבֵּר מְגִנּוֹת מִדַּת הָעֲצָלוֹת, מְקוֹר לְכַמָּה רְעוֹת, וַיַּחֲזֵק אִיךָ לְצִאת מִמֶּנָּה וְלִזְכוֹת לְהַפּוּכָה.

ג' ריח . . . . . רסא

יְדַבֵּר שְׁלוֹם אֵל אֶחָד שֶׁקָּם מִחֲלָיו לְרַפּוּאָה שְׁלֵמָה, וַיַּחֲזִקוּ וַיֹּאמְצוּ, וַיּוֹרָה לוֹ עַל בְּרַפְת־הַגּוּמַל, וַיַּעֲנִין שְׁאֵלָתוֹ עַל הַסְּעֻדָּת הַוּדָאָה שְׁעוֹשִׁין לְעֻלּוֹי נִשְׁמַת הַנְּבִיא הוֹשַׁע בֶּן בְּאָרִי, יַעֲתִיק לוֹ בְּאַרְכָּה קָטַע נוֹרָא וְנִפְלָא מִהַסְּפָר הַקְּדוֹשׁ: "עֲטַרְת צְבִי" לְהֵרֵב הַקְּדוֹשׁ מִזִּידִיטְשׁוֹיב זי"ע, פְּרָשַׁת אָמֹר, הַמְּסַבִּיר בְּדְרוֹשׁ נִפְלָא סְגָלָה זֹו בְּשֵׁם הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע, לְעֻלּוֹי נִשְׁמַת אָבִי הוֹשַׁע, עֵינ שֵׁם בַּפְּנִים.

ג' ריט . . . . . רסו

יְדַבֵּר נַחוּמִים לְאַחַד מִבְּנֵי הַנְּעוּרִים שְׁנוּפַל מְאֹד בַּפְּגָם הַנוֹרָא, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וַיַּחֲזִקוּ עַל הַפְּלִגַּת מַעֲלַת רַבְּנוּ ו"ל, שֶׁהוּא חִיּוּתָנוּ בַּדּוֹר הַזֶּה, וְהוּא הַזְּהִירָנוּ לְחַזֵּק כָּל הַשְּׁבוּרִים וְכוּ'.

ג' רכז . . . . . רסז

יִתֵּן עֲצָה וְדָרֵךְ נְכוֹנָה בַּפְּרָטִי פְּרָטִיּוֹת לַבְּעַל אִיךָ לְהַתְּנַהֵג בְּשַׁעַה שְׁאֵשְׁתוּ צְרִיכָה לְלָדַת, וּבַפְּרָט כְּשֶׁהִיא מִקְשָׁה לִילַד, מֵה לּוֹמֵר וְלִלְמַד אֹז, וְלִקְיָם דְּבָרֵי רַבְּנוּ ו"ל.

ג' רכא . . . . . רסח

יְגַלֶּה מְקוּרֹו מֵאֵין לּוֹקַח מִסְּפָרֵי רַבְּנוּ ו"ל דְּרֵךְ יַחוּד יַחוּדִים, וַיִּסְבִּיר זֹאת בַּפְּשָׁטוֹת נִפְלָאָה, אִיךָ מְבַטְלִים אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יַתְּבַרֵךְ, וְזוֹכִים לְהֵאִיר עַל נַפְשׁוֹ הַד' יַחוּדִים מִנוֹקְבָא דְּפְרִדְשָׁקָא, שְׁמַבִּיא רַבְּנוּ ו"ל בַּתּוֹרָה ב'.

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

שסט

ג' רכב . . . . . ער

יגלה מעלת הזוכה לילך ולאסוף בפעל צדקה, ובפרט כשזה להדפסה, וידבר מההסתרה שעושה הבעל-דבר על אור רבנו ז"ל, ואנו צריכים לפרסמו בעולם.

ג' רכג . . . . . רעא

ידבר ממה שיהיה נעשה בעתיד מהספרים "אשר בנחל" — מקור לשאיבת מים חיים, ובפרט "תורת ההתחזקות" הנצרכת מאד, ויענה לגמען — האם המנהג אצלנו להקפיד על מצת מצנה בערב פסח, ויוכיח לחיוב מן השלחן ערוך והפוסקים אם זה רק כראוי וכו', ויזכיר שיחת רבנו ז"ל: מצה שמורה — שמירת הברית, ומהאלקות שנתגלית בעת אכילת מצה, וכהנהגת הרב הקדוש מברדיטשוב זי"ע.

ג' רכד . . . . . רעג

ידבר משמירת הזמן היקר על-ידי תפלה והתבודדות והתחדשות מחדש תמיד, ולשמח על חלקנו בנחל, ולשמח על שזוכים לשמש את מי שאמר "נצחתי ואנצח".

ג' רכה . . . . . עדר

יחזק שלא לפחד בשעת ההתבודדות בשדה מחיות וכו', כי כשמזכך עצמו, אזי אדרבה הן מפחדות ממנו, ויספר ספורי קדש מאנשי שלומנו, איך התקיים אצלם בפעל ענין זה בהתבודדותם.

ג' רכו . . . . . רעו

ידבר מקדשת ארץ ישראל וממעלת הזוכה לדור שמה, ויחזק הנמען שדר בסמוך אל ציון קברו של שמואל הנביא, וידבר מענינו של נביא ה' זה, ושם מסגל לענינו — תפלה, וידבר מענין שהצדיק מוריד את עצמו אל הנצרכים לקבל ממנו, על-פי דרש ב"לקוטי-הלכות", ושאי אפשר להכיר את הצדיק ובפרט כשעוד עוברים עליו בלבולים, וידבר מענין למוד "לקוטי-הלכות" ברבים.

ג' רכז . . . . . רעח

יזהיר לעסק בהדפסה בעצמו בלי שלוחים, כי היות וענין רבנו ז"ל בא תמיד עם מניעות, זה גם יכול להוות מניעה, ולבלבל הדפסת ספרים המשנים את הבחירה וכו'.

ג' רכח . . . . . רעט

ידבר מקדשת ארץ-הקדש, ומענין 'תקון הכללי' ומהמנהג לאמרו בכל יום,

וַיִּזְכִּיר כִּמָּה הַנְּהֻגוֹת נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵי זֶה מֵאֵת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הָאֲמֵתִיִּים
שֶׁבְדוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים.

ג' רכט . . . . . רפ

יִחִזַּק בְּעֵינֵי קְרוֹב אַחֲרֵים אֶל הַקִּדְשָׁה, שֶׁבָּזָה זוֹכִים לְתִקּוֹן עֲצָמוֹ, וּמְחִיִּים
עַל-יְדֵי-זֶה נִפְשׁוֹת.

ג' רל . . . . . רפא

יִחִזַּק בְּחוֹר, אֲשֶׁר רָאוּ לוֹ לְהַחֲיוֹת עֲצָמוֹ בְּזֶה שְׂזָכָה לְהִיּוֹת בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ
ז"ל, וְגַדְל הַנְּסִים וְהַנְּפְלְאוֹת שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

ג' רלא . . . . . רפב

יִתֵּן עֲצוֹת נִפְלְאוֹת לְאַבְרָהָם, כִּי־צֵדַק לְהוֹצִיא מֵאֲשֶׁתּוֹ דְּמִיּוֹנוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ בָּהּ,
כִּי־אֵלֹהִים נִכְנְסוּ בָּהּ רֵיחַ רָעָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

ג' רלב . . . . . רפג

יִדְבַּר מִהָאֲסוּר לְסַגֵּף אֶת עֲצָמוֹ בְּשִׁנָּה, וַיִּגְלֶה שְׁלֵמוֹת מְעַלֵּת הַתְּפִלָּה
וְהַתְּבוֹדָדוֹת עַל-פִּי דְבָרֵי אַרְיִכוֹת שֶׁל סֵפֶר קְדֻמוֹן — "צִדָּה לְדָרְךָ",
הַמְּגַלֶּה אֶת עֵינֵי כְּנֻת הַתְּפִלָּה וְגַדְל הַחַיּוֹב בְּזֶה.

ג' רלג . . . . . רפו

יִדְבַּר מִעֵינֵי הַהִתְחַדְּשׁוֹת בְּכָל פַּעַם שֶׁבָּאִים אֶל הַצַּדִּיק, וַיִּגְלֶה עַל-פִּי
שִׁיחַת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, אִיךָ זוֹכִים לְחַדֵּשׁ הַהִתְקַרְבוֹת בְּכָל פַּעַם, וּמְחוֹכְתָנוּ
לְפָרְסָם עֲנִינָה שֶׁל חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב בְּכָל הָעוֹלָם, וַיַּעֲוֹר הַנְּמַעֵן לְדַבֵּר עִם
הַבְּחוּרִים הַבָּאִים אֲצִלּוֹ, וְלִתֵּן לָהֶם "אֲשֶׁר בְּנַחֲל" וְכוּ', וַיִּזְהִירוּ מוֹכּוּחִים
עַל אוֹדוֹת הַמְּרִיבָה הַמְּרָה שֶׁעָשׂוּ עִמּוֹ בְּאוֹתָהּ עֵת כִּמָּה רָשָׁעִים בְּעַלֵּי
קִנְאָה שֶׁבְּדוֹר, וַיִּסְפֹּר מִהַמְּחַלְקַת שֶׁל צַדִּיקִים: רַבְּנוּ ז"ל וּמוֹהַרְנ"ת ז"ל
וְהַרְמַח"ל זי"ע, וַיְבִיעַ צַעֲרוֹ מִהַבְּזִיוֹנוֹת הַקָּשִׁים שֶׁגּוֹרְמִים לוֹ עַל לֹא
דַּבֵּר, וַיִּסְפֹּר מִהַרְעִיּוֹן שֶׁלּוֹ לְחַבֵּר בְּעֵבֶר כָּל אֵלֹהֵי הַסְּפָקוֹת קוֹנְטְרָס מִיַּחַד,
כִּי־שָׁלָא לְהָאֲרִיף בּוֹכּוּחִים, וַיִּגְנֶה מְאֹד שְׁנֵאת חֲנָם, וַיִּסְפֹּר מִמָּה שֶׁנִּדְבַּר
בְּשַׁעֲוֹר בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן עַל עֵינֵי הַשְּׁלוֹם, שֶׁהוּא מְשַׁנֵּי הַפְּכִים, וַיַּעֲתִיק
דְּבָרֵי הַ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" עַל עֵינֵי הַמְּנִיעוֹת וְהַמְּחַלְקַת, שֶׁזֶה סוּד מְסִירוֹת
נֶפֶשׁ עַל קְדוּשַׁת הַשָּׁם.

ג' רלד . . . . . רפז

יְבִיעַ שְׂמִחָה וְכָאֵב כְּאֶחָד, הַשְּׂמִחָה — עַל הַתְּקַרְבוֹת שֶׁל קְרוֹב לְחַמְשִׁים
בְּחוּרִים בְּמָקוֹם אֶחָד, עַל-יְדֵי הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים, וַיִּגְלֶה מֵהוּת עֵינֵי זֶה
שֶׁל הַתְּקַרְבוֹת הַנְּפְשׁוֹת בְּכָלֵל וּבְפָרְט, שֶׁכָּל זֶה תּוֹסַפֵּת קְרוֹב הַגְּאֻלָּה.
וְהַבְּכִיָּה — עַל בְּשׂוֹרַת הַמְּחַלְקַת וְשְׁנֵאת חֲנָם שֶׁבָּאָה מִבְּפָנִים, וַיְבִיזָה

תָּכֵן הַעֲנִינִים

שעא

מֵאֵד אִמְרָה שִׁיִּצְאָה מִפֶּה שֶׁל טַפֵּשׁ צָעִיר, שֶׁמְחַלֵּק גִּיהֲנוּם וְגַן-עֵדֶן בְּעֵנָן זֶה שֶׁל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, וַיִּשְׁוֶה לַתְּקוּפַת מוֹהֲרַנְתָּ ו"ל, אֵיךְ שֶׁמִּפְּרָסֵם אַחַד, שֶׁסּוּפוֹ הָיָה מֵר בָּזָה וּבִבְא, חֵלֶק עַל מוֹהֲרַנְתָּ ו"ל בְּרִצִּיחָה, וְגַם הָיָה בְּטוּחַ כַּנ"ל, וַיִּזְכֵּר מִדְּבָרֵי מוֹהֲרַנְתָּ ו"ל בְּעֵנָן הַמְּחַלֶּקֶת שֶׁעַל הַצְּדִיקִים, וַיִּסְפֹּר מִגְּדֹל הָעֵמֶל שֶׁמִּשְׁקִיעַ בְּבִרוּר סִפְקוֹתֵיהֶם שֶׁל הַצְּעִירִים הַמְּתַקְרָבִים, וְשֶׁמִּעֲתָה יַחֲבֹר קוֹנְטְרַס בְּעִבּוּרָם, וַיּוֹתֵר לֹא יִכְתֹּב מִזֶּה בְּ"אֲשֶׁר בְּנַחַל" שֶׁכֵּלוּ קִדְשׁ.

ג' רלה . . . . . רצה
יִגְנֶה מִדַּת הָעֲצָלוּת, שֶׁהִיא נַחוּתָה מֵאֵד וּמִפְּסִידָה בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת. וַיִּתְאַר מַעֲלַת הַזְּרִיז וְזִהִיר וּמְצָלִיחַ, וְשֶׁזֶה טוֹב לְעַבּוּדַת הַשֵּׁם וּלְפִרְנֹסָה, וַיִּגְלֶה, שֶׁטֵּבַע הַזְּרִיזוֹת וּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ טֵבַע בָּנוּ אֲבָרְהָם אָבִינוּ, עָלִיו הַשְּׁלוֹם.

ג' רלו . . . . . רצו
יִדְבֹר מִשְׁתֵּי בַחֲיִנוֹת וּדְרָכִים הַנִּצְרָכוֹת בְּעֵנָן לַמּוֹד הַתּוֹרָה: א. לַמּוֹד בְּגִרְסָא. ב. לַמּוֹד בְּעִיּוֹן, שֶׁהֵן בַּחֲיִנוֹת א. הוֹשַׁעְנָא רַבָּה. ב. שְׁמִחַת תּוֹרָה, וַיִּבְאֵר שְׁתֵּי דְרָכִים אֱלוֹ עַל-פִּי שְׁנֵי סוּגֵי זְמָנִים וְעֲנִינִים.

ג' רלז . . . . . רחצ
יִדְבֹר מִהֲנַסְיוֹן שֶׁמְנַסִּים כָּל בַּעַל תְּשׁוּבָה, הָאֵם בְּאֵמַת לְבוֹ חֶזֶק לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקִּדְשָׁה, וַיַּחֲזֹק וַיֵּאמֶן מֵאֵד לֹא לְהִשְׁבֵּר מִכָּל זֶה.

ג' רלח . . . . . רצט
יִגְלֶה נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת מִמַּעֲלַת הַשְּׁמַחָה וְהַחֲדָנָה וְהַרְחַקַת הַמְּרָה שְׁחוּרָה וְהַעֲצָבוֹת.

ג' רלט . . . . . ש
יִגְלֶה נִפְלְאוֹת מִעֵנָן "שְׁלוֹם בַּיִת" שֶׁבֵּין בְּנֵי זוּג, שֶׁהַעֲבוּדָה בָּזָה צְרִיף שֶׁתִּתְחַיֵּל תִּכְף מִהַחֲתָנָה, וַיְכֻלִּים לְתַקְנָה תְּמִיד עַל-יְדֵי תִפְלָה.

ג' רמ . . . . . שב
יִדְבֹר נְעִימוֹת לְאַבְרָה כּוֹלָל שִׁיּוּשׁב וְלוֹמַד כָּל הַיּוֹם, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת הַנְּשִׁים הַמְּתַאֲמָצוֹת כְּדֵי לְאַפְשֵׁר לְבַעֲלֵיהֶן לְגַדֵּל בַּתּוֹרָה, וַיּוֹרֶה דְרָף אֵיךְ הַבַּעַל הַזֶּה צְרִיף לְכַבֵּד אֶת אִשְׁתּוֹ הָעֵמֶלָה כָּל-כָּף, וַאֲזֵי יִזְכֶּה לְטוֹב נִצְחִי.

ג' רמא . . . . . שג
יִסְבִּיר הַיֵּטֵב הַחֹב הַמְּנַח עַל מִי שֶׁמְסַגֵּל לְחֶזֶק אֶת בְּנֵי הַנְּעוּרִים, שֶׁבְּזָמַן הַזֶּה עוֹבֵר עֲלֵיהֶם בְּיוֹתֵר, וּמִשְׁתַּוְּקָקִים לִידַע מִדְּרָף הָאֵמַת, וּמִצְנָה לְעַמֵּד

לימינם ולהושיעם.

ג' רמב . . . . . דש

יְדַבֵּר נִפְלְאוֹת מַלְמוּד גְּמָרָא, וּמְדַבּוֹר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמִצְדָּקָה לְהַדְּפֹסָה,
וּמִזְכוֹת הַזֹּכָה לְגִלוֹת שֵׁם רַבּוּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְיִסְפָּר הַיָּאָר הַיְתֵה סַעֲדַת
רֵאשׁ חֲדָשׁ נִיסָן, יוֹם הַלְדַת רַבּוּנוּ ז"ל.

ג' רמג . . . . . שו

יְדַבֵּר מֵהַדְּפֹסֶת "אֲשֶׁר בְּנַחַל" וְהַמְּפִתָּחוֹת שֶׁעֲלֵיהֶם וְעוֹד עֲנִינִים
הַקְּשׁוּרִים לְכֹל זֶה.

ג' רמד . . . . . שו

יְדַבֵּר שְׁלוֹם לְאַבְרָךְ בְּשָׁנָה הָרֵאשׁוֹנָה לְנִשְׁוֹאִיו, וְיִזְהִירוּ מְאֹד מְאֹד עַל
קִדְשֵׁי הַמִּחְשָׁבָה, שֶׁהִיא יְסוּד הַכֹּל, וְיִגְלֶה שְׂזוּכִים לְזֶה עַל-יְדֵי שְׂמִיחָה,
וְיִפְרֹשׁ עַל-פִּי זֶה סוּד הַשְּׂכֵתָת חֲמִץ וְעִנִּין מִצָּה, וְיִגְלֶה מַעֲלַת סִפְרֵי
"אֲשֶׁר בְּנַחַל" וְנַחֲיִצוֹת הַלְשׁוֹנוֹת הַמְּדַבְּרִים בְּאִפְן בְּרוּר מֵהִירִידוֹת שֶׁל
בְּנֵי הַנְּעוּרִים, שֶׁהֵן דִּיקָא כָּךְ, כְּדֵי לְהַצִּיל נַפְשׁוֹת, עַל-כֵּן אֶסוּר לְשִׁנוֹת.
וְיִבְאֵר מַעֲלַת הַזֹּכָה לְעֶסֶק בְּהַדְּפֹסֶתָם.

ג' רמה . . . . . שט

יְגַלֶּה מְקוֹר שְׂרָשָׁם וּמַהוּתָם וְעֲנִינָם שֶׁל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁמְדַפְּסִים,
וְשֶׁרֶשׁ צְמִיחַת הַהִתְנַגְּדוֹת עֲלֵיהֶם, וְיַחְזֹר שׁוֹב עַל אֲזָהָרְתוֹ שֶׁלֹּא לְשִׁנוֹת
הַלְשׁוֹנוֹת, רַק לְהַדְּפִיֶסֶם כָּךְ, כְּדֵי לְזַכּוֹת הַרְבִּים שְׂנוּפְלִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן,
וְאֵין מִי שִׁיקִימָם מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת.

ג' רמו . . . . . שיא

יִוְרֶה דְרָךְ נִכּוֹנָה לְמִקְרָב שֶׁהַתְּקָרֵב עַל-יְדֵי הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים "אֲרָךְ
אִפִּים" — שֶׁלֹּא יִמְנַע טוֹב וְיִקְרָב גַּם אַחֲרֵים אֶל דַּעַת רַבּוּנוּ ז"ל, וְיִגְלֶה
מַעֲלַת הַזֹּכָה לְקָרֵב אַחֲרֵים, וְיַדְבֵּר מִנּוֹרְאוֹת עֲנִין הַתְּפִלָּה וְהַשִּׁיחָה בֵּינוּ
לְבֵין קוּנוֹ.

ג' רמז . . . . . שיג

יְדַבֵּר מִעֲנִין מִצּוֹת אֶהְבַּת יִשְׂרָאֵל, וְיִגְדִיר עַד הַיְכָן הִיא מַגַּעַת בְּהַשְׁגָּה
חֲדָשָׁה גְדוֹלָה וְנִפְלְאָה עַד מְאֹד, וְיִאָרֵךְ לְדַבֵּר מִעֲנִין הַתְּפִלָּה בְּעַד חֲבֵרוֹ,
וְיַעֲתִיק לְזֶה קִטְעַ אֲרָךְ מֵהַסְּפָר הַקְּדוּשׁ בֵּית אֱלֹהִים לְהַמְבִּי"ט זי"ע עַל
תְּפִלָּה בְּעַד כְּלָלִיּוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהָעֲנִינִים הַשְּׂיָכִים לְזֶה, וְיַחְזֹק עַל זֶה.

ג' רמח . . . . . שיח

יַחְזֹק וְיַעֲזֹר וְיִזְרֹז מְאֹד עַל גְּדֹל מַעֲלַת מִי שְׂזוּכָה לְמִסַּר נַפְשׁוֹ עַל קְדוּשׁ

תִּכּוֹן הָעֲנִינִים

שעג

שְׁמוּ יִתְבַּרַךְ בְּעוֹדוֹ בַּחַיִּים חַיּוֹתוֹ עַל־יְדֵי דְבָקוֹת אֲמִתִּית בּוֹ יִתְבַּרַךְ, וַיִּסְפָּר שְׁזוֹ הַיְתָה מְדַרְגָתוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל מֶרֶן הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע, וַיַּחֲזֵק לְהִתְחַבֵּר עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַתְּמִימִים דִּיקָא.

ג' רמט . . . . . שכ

יְדַבֵּר מִמַּעַלֵּת הַסְּפָרִים "אֲשֶׁר בִּנְחַל", וַיִּסְבִּיר מְדוּעַ מִתְּעַסֵּק דִּיקָא בְּאֵלוֹ יוֹתֵר מִשָּׂאֵר סְפָרָיו הַקְּדוּשִׁים, וַיִּסְפָּר מָה עוֹבֵר עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וְאֵיךְ הֵם מִתְחַזְּקִים עַל־יְדֵי־זֶה דִּיקָא, וַיַּעֲתִיק מֵאֲמָר נִפְלֵא מִמוֹהַרְנֵי־ז"ל עַל סוּד מֵאֲמָרָם ז"ל בְּעִבּוּדָה זָרָה, עַל קֶטֶב עֲנִיָּן הַנִּקְדוּת טוֹבוֹת שְׂרוּאָה הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ תָּמִיד בְּיִשְׂרָאֵל, וַיַּחֲזֵק עַל לְמוּד "לְקוּטֵי־הַלְּכוּת".

ג' רנ . . . . . שכה

יְדַבֵּר עַל נִפְלְאוֹת נוֹרְאוֹת הַהִתְגַּלּוֹת הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שְׁמָאֵז נִמְשָׁךְ עֲלֵינוּ אוֹר הַגְּאֻלָּה, סוּד הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וַיַּגִּילָה אֵיךְ זוֹכִים עַל־יְדֵי שְׂקִינָה רַבָּה בְּזֶה לְהוֹדֵפְכוֹת הַמַּחֲזִין וְלִיְחוּדִים קְדוּשִׁים, עַד שְׁשׂוּמְעֵין קוּלוֹ יִתְבַּרַךְ הַגְּנוּי בְּכָל פְּרִטֵי הַבְּרִיאָה, וַיְדַבֵּר מִהַסְּפָר שֶׁחִבֵּר עַל סוּד הַיְחוּדִים, וַיְבִיעַ תְּקֵנָה עַל הַתְּגַלּוֹת כְּבוֹד שְׁמַיִם בְּמַהֲרָה.

ג' רנא . . . . . שכז

יְדַבֵּר מִנוֹרְאוֹת הַפְּלִגָּת מַעַלֵּת בֵּית־הַמְּדֻרָשׁ בְּכֻלָּל וּבְפָרֵט הַנִּקְרָא עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל, וַיַּגִּילָה סוּד הַשֵּׁם בֵּית "הַמְּדֻרָשׁ" וּמַהוּתוֹ וְעֲנִינּוֹ עַל הַרְף הָעֵבֶדָה וְהַמַּעֲשֶׂה לְדַרְשׁ וּלְחַפֵּשׂ אַחַר הָאֱמוּנָה, וַיַּגִּילָה מַעַלֵּת הַמְּחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁי אֲמֵת בְּבֵית מְדֻרָשְׁנוּ, וַיְסַדֵּר תְּקֵנָה לְגַבְּאֵי בֵּית־הַמְּדֻרָשׁ אֵיךְ לְהַחֲזִיק בְּכְבוֹד וּבְשִׁלְמוֹת בֵּית מְדֻרָשְׁנוּ.

ג' רנב . . . . . שכח

יְדַבֵּר מִמַּעַלֵּת אֲמִירַת סֵפֶר תְּהִלִּים פְּעָמִים בְּשָׁבוּעַ, וְעַל־כָּל־פָּנִים פְּעַם אַחַת, וַיַּגִּילָה שְׁזֵהוּ תְּקוּנָה עַל הַפָּגָם, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִיָּן 'תְּקוּנָה הַכְּלָלִי', וַיְזַהֵר לְהַפְּיץ סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּבֵית הַחֲבָרִים, שְׁזֵהוּ תְּקוּנָה גְּדוּלָה וְנִעְלָה עַד מְאֹד.

ג' רנג . . . . . של

יְבַשֵּׁר לְנִמְעָן שְׁלִמְחַרַת יֶאֱרַגֵּן קִימַת עֲלוֹת הַשַּׁחַר לּוֹמֵר שִׁיר הַשִּׁירִים לְרַפּוּאוֹת אִשָּׁה חוֹלָה, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִיָּן פְּדִיּוֹן גִּפְשׁ שְׁבַסְפְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וַיֵּאמֶן לְזִכּוֹת לְבַטּוּל גָּמוּר בּוֹ יִתְבַּרַךְ, וְלַהֲרַגִּיל עֲצָמוֹ לְבָרַךְ אֶת הָעַם הַקְּדוֹשׁ וְלַהֲעֲתִיר בְּעִבּוּרָם בְּאַחֲרֵיּוֹת שְׁעָלְיוֹ עוֹמֵד כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְלַחֲזוֹר עַל לְמוּד הָאֱמוּנָה, וְלַבְּרַח מִכָּל מִינֵי פְּרִסוּם שֶׁל הַכָּל.

ג' רנד . . . . . שלא

יספר על העבודות שעשו בעבור רפואת אשה חולה, ויתן עצמה על שנוי השם, להוסיף שם מסים, ויזכיר מספרי רבנו ז"ל בענין זה, וידבר מענין המתקת הדינים על-ידי אמירת ספר תהלים ואמירת שיר השירים קדם אור היום.

ג' רנה . . . . . שלב

ידבר מקביעות שעורים כסדרן בספרי רבנו ז"ל, ויזכיר הנעימות שהיתה לו בלמוד תורה ל' שבלקוטי-מוהר"ן, חלק א', ויאריך בעצת רבנו ז"ל — סוד התפלה וההתבודדות, ויזהיר שלא להתערב בשום מחלקת שעושים עליו באותה העת פמה לצים.

ג' רנו . . . . . שלד

ידבר מגדל ההתרשלות שיש על ענין אהבת חברים, יסוד האמונה, שמתעלית דיקא על-ידי שמגלים זה לזה אורה הבהיר והצח, וידבר מחיים טובים שזוכים על-ידי אמונה, ויגלה נפלאות ממעלת המקרב כל השבורים והרצוצים לדעת רבנו ז"ל שעל-ידי ספריו הקדושים המון זכו להתעלות במאד מאד.

ג' רנז . . . . . שלו

ידבר מגנות מדת העצבות, שהיא תחלת סימן של שגעון, וירחיק מהטעות, שזה שיף לודוי במרירות וכו', ויגלה מעלת השמחה והנגינה, וירחיק מסגופים, ויכניס בדעת הנמען אמונת ההשגחה הנפלאה, ושכל המרירות נובעת מהחטא הנורא שמכניס עצבות באדם, ויחזק ויאמץ מאד.

ג' רנה . . . . . שלח

יתאר בהתרגשות קורות חג הפסח של אותה שנה, ואילו דבורים קדושים על-פי דברי רבנו ז"ל נדברו אצל אנשי שלומנו בימים טובים, וידבר מזכות ההסתופפות בצל אנשי שלומנו וגדלת הפלגת הדבורים שלהם.

ג' רנט . . . . . שלט

ידבר משמחת התקרבותנו לרבנו ז"ל — שמחתן של ישראל, ומשמחת האמונה הקדושה, ויגלה ענין אסרו חג, וענין הג' רגלים שהם תקונים על אכילה, קמון, נאוף, ויבארם בפרטיות על-פי דבורים של אמונה, ויעורר ויחזק מאד.

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

שעה

ג' רס . . . . . שמא

יְדַבֵּר נִמְרָצוֹת מְנַחֲצוֹת וּמַעֲלֵת קִדְשֵׁי הַדְּבִיר וּמַגְדֵּל הַפָּגֶם וְהַנְּפִילָה שֶׁל
מִי שְׂאִינוּ נִזְהָר בְּזָה, וַיְדַבֵּר מִהָאָר"י הַקָּדוֹשׁ, הֵאֵם הִיָּה סִפְרֵי אוֹ
אֲשֶׁכְּנֹזִי, וַיַּחֲזֹק עַל אֲמוּנָה וְעַל יַחֲוֵדֵי שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

ג' רסא . . . . . שמב

יַעֲוֹרר מְאֹד שְׁלֹא לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה בְּעִנְיַן מְצִיאַת הַזְּוִיג, וַיַּחֲזֹק הָעֵקֶר
לְהַמְתִּין וּלְצַפּוֹת לִישׁוּעַת ה', וַיִּגְלֶה שְׂצַעְרוֹ עַל הַעֲלָמַת אוֹר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
בְּעוֹלָם הוּא יוֹתֵר גְּדוֹל מִצַּעַר בְּזָה, וְהָעֵקֶר שֶׁהִיָּה אֲפָשָׁר לְהֵאִיר אוֹר רַבְּנוּ
ו"ל בְּנִקְל אִם לֹא אֱלוֹ וְכוּ', וַיַּעֲוֹרר לְהַקְפִּיד לְשִׁמּוֹשׁ אֶת רַבְּנוּ ו"ל בְּכָל
יוֹם — עַל-יְדֵי הַפְּצַת דַּעְתּוֹ בְּעוֹלָם.

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם
זה שמו נאה לו

תקון הכּלֵי

תקון נורא ונפלא מאד מאד לכליות החטאים
והוא פגם הברית, רחמנא לצלן

*

ומסגל מאד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל הענינים בגשמיות וברוחניות
אשרי מי שיאמרם בכל יום

*

יסדו, תקנו, גלו וצנה לפרסמו לכל ישראל.
רבנו הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיה"ק ירושלים תובב"א

תקון הכללי

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים
האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר
בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה,
רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליהוה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה
בזמירות נריע לו: כי אל גדול יהוה ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד
קדשא בריך הוא ושכינתה ברחילו ורחימו על ידי ההוא טמיר
ונעלם בשם כל ישראל:

טז. מכתם לדוד שמרני אל כחסיתי בך: אמרת ליהוה
אדני אתה, טובתי בלעליך: לקדושים אשר בארץ המה,
ואדירי כל חפציכם: ירבו עצבותם אחר מהרו, בלאסיה
נספיהם מים, ובלאשא את שמותם על שפתי: יהוה מנת
חלקי וכוסי, אתה תומיה גורלי: חבלים נפלו לי בנעימים,
אף נחלת שפרה עלי: אברך את יהוה אשר יעצני, אף
לילות יסרוני כליותי: שויתי יהוה לנגדי תמיד, כי מימיני
בלאמוט: לכן שמח לבי ויגל כבודי, אף בשרי ישפן
לבטח: כי לא תעזב נפשי לשאול, לא תתן חסידך לראות
שחת: תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך נעמות
בימינך נצח:

תקוּן הַפְּלִי

לב. לְדוֹד מִשְׁכִּיל, אֲשֶׁרִי נְשׂוּי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה:
אֲשֶׁרִי-אָדָם, לֹא יִחַשֵׁב יְהוָה לוֹ עוֹן, וְאִין בְּרוּחוֹ רַמְיָה: כִּי
הִחַרְשֵׁתִי בְּלוֹ עֲצָמִי, בְּשִׂאֲגָתִי כָּל-הַיּוֹם: כִּי יוֹמָם וְלַיְלָה
תִּכְבַּד עָלַי יָדָךְ, נִהַפְּךָ לְשִׂדֵי בְּחִרְבְּנֵי קִיץ סֵלָה: חֲטָאתִי
אוֹדִיעֶךָ, וְעוֹנֵי לֹא-כִסִּיתִי, אֲמַרְתִּי אוֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה,
וְאַתָּה נִשְׂאתָ עוֹן חֲטָאתִי סֵלָה: עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל-חֲסִיד
אֲלֶיךָ לְעֵת מִצָּא, רַק לְשֹׁטֶף מִיָּם רַבִּים אֲלִיו לֹא יִגִּיעוּ: אַתָּה
סֹתֵר לִי (* מִצָּר תִּצְרַנִּי רַגְלֵי פִלֵּט תִּסּוּבְּנֵי סֵלָה: אֲשֶׁכִּילֶךָ
וְאוֹרֶךְ בְּדַרְךָ זֶה תִּלְךָ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינֵי: אֵל תִּהְיֶה כְּסוּס
כְּפָרָד אִין הַבֵּין בְּמִתְגַּוְרָסֵן עֲדִיו לְבָלוּם בַּל קָרַב אֲלֶיךָ:
רַבִּים מְכַאוּבִים לְרָשָׁע, וְהַבּוֹטֵחַ בִּיהוָה חֲסֵד יִסּוּבְּכֵנוּ:
שְׂמַחוּ בִיהוָה וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל-לֵב:

מא. לְמִנְצַח מְזֻמּוֹר לְדוֹד: אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל-דָּל בְּיוֹם
רָעָה יִמְלִיטְהוּ יְהוָה: יְהוָה יִשְׁמְרֶהוּ וַיַּחֲיֶהוּ וַאֲשֶׁר בְּאָרֶץ, וְאֵל
תִּתְּנֶהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו: יְהוָה יִסְעֲדֵנוּ עַל עֶרְשׁ דָּוִי. כָּל מִשְׁכָּבוֹ
הַפְּכֵת בְּחִלּוֹ: אָנִי-אֲמַרְתִּי יְהוָה חֲנּוּנִי, רַפָּאָה נִפְשִׁי כִּי
חֲטָאתִי לָךְ: אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מְתִי יָמוּת וְאָבַד שְׁמוֹ:
וְאִם-בָּא לְרֹאוֹת, שְׂוֹא יִדְבֵר, לְבוֹ יִקְבֹּץ-אֶוֹן לוֹ, יֵצֵא לַחוּץ
יִדְבֵר: יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׂוּ כָּל-שֹׁנְאֵי, עָלַי יִחַשְׁבוּ רָעָה לִי:
דְּבַר-בְּלִיעַל יִצּוֹק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא-יִוְסִיף לְקוּם: גַּם-אִישׁ
שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר-בִּטְחָתִי בּוֹ, אוֹכֵל לַחֲמִי, הִגְדִּיל עָלַי עֶקֶב:
וְאַתָּה יְהוָה חֲנּוּנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאֲשַׁלְּמָה לָהֶם: בְּזֹאת יִדְעֵתִי
כִּי-חֲפִצָּתָ בִּי, כִּי לֹא-יָרִיעַ אִיבֵי עָלַי: וְאָנִי, בְּתַמִּי, תִּמְכַּתְּ

(* אחר אתה סתר לי — צריך להפסיק מעט (עי' בלקו"מ ח"א סי' רי"ג).

תקון הכללי

בי, ותציבני לפניך לעולם: ברוך יהוה אלהי ישראל
מהעולם ועד העולם אמן ואמן:

מב. למנצח משכיל לבני קרח: כאיל תערג על-אפיקי-
מים, כן נפשי תערג אליך אלהים: צמאה נפשי לאלהים
לאל חי, מתי אבוא ואראה פני אלהים: היתה לי דמעותי
לחם יומם ולילה באמר אלי כל היום, איה אלהיך: אלה
אזכרה ואשפכה עלי נפשי, כי אעבר בסף, אידים עד-בית
אלהים בקול-רנה ותודה, המון חוגג: מה-תשתוחחי נפשי
ותהמי עלי הוחלי לאלהים כי עוד אודנו ישועות פניו:
אלהי, עלי נפשי תשתוחח על-כן אזכרך מארץ ירדן,
וחרמונים, מהר מצער: תהום-אל-תהום קורא לקול
צנוריה, כל משבריה וגליה עלי עברו: יומם יצוה יהוה
חסדו ובלילה שירה עמי, תפלה לאל חי: אמרה לאל
סלעי למה שכחתי, למה-קדר אלך, בלחץ אויב: ברצח
בעצמותי חרפוני צוררי, באמרם אלי כל היום איה אלהיך:
מה-תשתוחחי נפשי ומה-תהמי עלי הוחלי לאלהים כי-
עוד אודנו, ישועת פני ואלהי:

נט. למנצח אל תשחת לך דוד מכתם, בשלח שאול וישמר
את-הבית להמיתו: הצילני מאיבי אלהי, ממתקוממי
תשגבני: הצילני מפעלי און ומאנשי דמים הושיעני: כי
הנה ארבו לנפשי יגורו עלי עזים, לא-פשעי ולא-חטאתי
יהוה: בלי-עון ירצון ויכוננו, עורה לקראתי וראה: ואפה
יהוה-אלהים צבאות אלהי ישראל, הקיצה לפקד כל-הגוים
אל-תחן כל-בגדי און סלה: ישובו לערב יהמו כפלב,
ויסובבו עיר: הנה יביעון בפיהם, חרבות בשפתותיהם,

תקון הכּללי

כִּי־מִי שִׁמְעַ: וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק־לְמוֹ, תִּלְעַג לְכָל־גּוֹיִם:
עֲזוֹ, אֵלֶיךָ אֲשַׁמְרָה, כִּי אֱלֹהִים מִשְׁגָּבִי: אֱלֹהֵי חֲסִדֵי יִקְדְּמֵנִי
אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשַׁרְרֵי: אֶל־תִּהְרַגְם פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עָמִי, הִנִּיעֵמוּ
בְּחִילְךָ וְהוֹרִידֵמוּ, מִגִּגְנוֹ אֲדֹנָי: חֲטֹאת־פִּימוּ דִּבְר־שְׁפָתַימוּ
וְיִלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם, וַיִּמְאַלְהוּ וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: כִּלְהַ בְּחַמָּה, כִּלְהַ
וַאֲיַנְמוּ וַיִּדְעוּ כִּי־אֱלֹהִים מַשַּׁל בְּיַעֲקֹב, לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה:
וַיִּשְׁבוּ לְעָרֵב יִהְמוּ כַּכֶּלֶב, וַיִּסּוּבְבוּ עִיר: הִמָּה יִנְיַעוֹן לְאַכְל,
אִם־לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: וַאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ, וַאֲרַנֵּן לְבִקְרַת חֲסִדְךָ,
כִּי־הָיִיתָ מִשְׁגָּב לִי, וּמְנוּסָה, בְּיוֹם צָר־לִי: עֲזֵי אֵלֶיךָ אֲזַמְרָה,
כִּי־אֱלֹהִים מִשְׁגָּבִי אֱלֹהֵי חֲסִדֵי:

עז. לְמַנְצַח עַל־יְדוּתוֹן לְאַסְף מִזְמוֹר: קוֹלִי* אֶל־אֱלֹהִים
וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֶל־אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: בְּיוֹם צָרָתִי אֲדֹנָי
דִּרְשָׁתִי, יָדִי לִיְלֶה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג מֵאַנְהַ הַנִּחַם נִפְשֵׁי:
אֲזַכָּרָה אֱלֹהִים וְאַהֲמִיָּה, אֲשִׁיחָה, וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סָלָה:
אֲחִזֵּת שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: חֲשַׁבְתִּי יָמִים
מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: אֲזַכָּרָה נְגִינָתִי בְּלִילָה, עִם־לִבִּי
אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי: הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדֹנָי וְלֹא־יִסְיֵף
לְרַצוֹת עוֹד: הֶאֱפִס לְנִצַּח חֲסִדּוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדֹר וְדֹר: הִשְׁכַּח
חַנּוּת אֵל, אִם־קִפֵּץ בְּאֵף רַחֲמָיו סָלָה: וְאֲמַר חֲלוּתִי הִיא,
שָׁנוֹת יָמִין עֲלִיוֹן: אֲזַכּוֹר מַעַלְלֵי יְהוָה, כִּי אֲזַכָּרָה מִקֶּדֶם
פְּלֹאֵךְ: וְהִגִּיתִי בְּכָל־פְּעֻלָּךְ וּבְעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: אֱלֹהִים
בְּקִדְּשׁ דִּרְכֶךָ, מִי־אֵל גָּדוֹל כְּאֱלֹהִים: אַתָּה הָאֵל עֲשֵׂה פְּלֹא
הוֹדְעָתָ בְּעַמִּים עֲזָךְ: גְּאֹלְתָּ בְּזֵרוּעַ עַמְּךָ, בְּגִי יַעֲקֹב וַיּוֹסֵף
(* באמרוך אל אלהים תכווין המילוי כזה אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם.)

תקון הפללי

סָלָה: רָאוּךָ מִיָּם אֱלֹהִים, רָאוּךָ מִיָּם יַחִילוּ אֶף יִרְגְּזוּ
תְּהוֹמוֹת: זָרְמוּ מִיָּם עֲבוֹת קוֹל נְתָנוּ שְׁחָקִים, אֶף־חֲצָצְרִיךָ
יִתְהַלְכוּ: קוֹל רַעְמָךָ בְּגִלְגֹּל, הָאִירוּ בְּרָקִים תִּבְל, רִגְזָה
וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ: בָּיִם דִּרְכָךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמִים רַבִּים, וְעַקְבוֹתֶיךָ
לֹא נוֹדְעוּ: נַחִיתָ כְּצֹאן עֲמָךָ, בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

צ. תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדַנִּי מְעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָנוּ
בְּדֹר וָדֹר: בְּטָרֶם הָרִים יִלְדוּ וַתַּחֲוִלֵּל אֶרֶץ וַתִּבְל, וּמְעוֹלָם
עַד־עוֹלָם אַתָּה אֵל: תָּשָׁב אָנוּשׁ עַד־דִּכָּא, וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ
בְנֵי־אָדָם: כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אַתְּמוֹל כִּי יַעֲבֹר,
וְאִשְׁמוֹרָה בְּלִילָה: זָרְמָתָם, שָׁנָה יִהְיוּ, בְּבִקְרָה כְּחֲצִיר יַחֲלֶף:
בְּבִקְרָה יִצִּיץ וַחֲלֶף, לְעָרֵב יִמּוֹלֵל וַיִּבֶשׁ: כִּי כָלִינוּ בְּאִפְךָ,
וּבַחֲמָתְךָ נִבְהַלְנוּ: שִׁתָּה עֹונֵתֵינוּ לְנִגְדֶךָ עַל־מְנוּ לְמֵאוֹר פְּנֶיךָ:
כִּי כָל־יָמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרָתְךָ כָּלִינוּ שָׁנֵינוּ כְּמוֹ־הֶגְהָה: יָמֵי
שָׁנוֹתֵנוּ בָהֶם שְׁבָעִים שָׁנָה, וְאִם בְּגִבּוֹרוֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה,
וְרַהֲבָם עָמַל וְאָוֶן, כִּי גִז חִישׁ וַנְּעַפֶּה: מִי יוֹדֵעַ עַז אִפְךָ,
וּכִירָאתְךָ עִבְרָתְךָ: לְמִנּוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע, וְנִבְא לִבֵּב חֲכָמָה:
שׁוֹבָה יִהְיֶה עַד־מָתַי וְהַנְּחָם עַל עִבְדֶיךָ: שְׁבַעֲנוּ בְּבִקְרָה
חֲסִדְךָ, וְנִרְנְנָה וְנִשְׁמַחָה בְּכָל־יָמֵינוּ, שְׁמַחְנוּ כִּימוֹת עֹנֵיתָנוּ,
שָׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: יִרְאֶה אֶל־עִבְדֶיךָ פְּעֶלְךָ וְהַדְרֶךְ עַל
בְּנֵיהֶם: וַיְהִי נֵעַם אֲדַנִּי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כֹּונָנָה
עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כֹּונָנָהוּ:

קה. הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְּשִׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו:
שִׁירוּ לוֹ זְמֵרוֹ־לוֹ שִׁיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו: הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קְדֹשׁוֹ
יִשְׁמַח לֵב מִבְּקָשֵׁי יְהוָה: דַּרְשׁוּ יְהוָה וְעֲזוּ בְּקִשׁוֹ כְּפָנוּ תָּמִיד:

תקון הכללי

זָכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה, מִפְתּוֹ וּמִשְׁפָּטֵי-פִיו: זָרַע אַבְרָהָם
עֲבָדוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחֵירָיו: הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל-הָאָרֶץ
מִשְׁפָּטָיו: זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צְוֶה לְאַלְף דָּוָר: אֲשֶׁר
כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק: וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחַק
לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן חֵבֶל
נַחֲלַתְכֶם: בְּהֵיוֹתֶם מְתֵי מִסְפָּר כַּמַּעֲט וְגָרִים בָּהּ: וַיִּתְּהִלְכוּ
מִגּוֹי אֶל גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אַחֵר: לֹא הִנִּיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקֶם
וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מַלְכִים: אֵל תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחֵי וּלְנֹבִיאי אֵל תִּרְעוּ:
וַיִּקְרָא רַעֲב עַל-הָאָרֶץ כָּל מִטְּהַלְחָם שָׂבָר: שָׁלַח לִפְנֵיהֶם
אִישׁ לְעַבְדֵי נִמְכָר יוֹסֵף: עָנּוּ בַכָּבֶל רָגְלוֹ בְּרֹזֶל בָּאָה נִפְשׁוֹ:
עַד יַעַת בֵּא דְבָרוֹ אִמְרַת יְהוָה צָרְפָתָהּ: שָׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירָהּ
מִשַׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ: שָׁמוּ אָדוֹן לְבֵיתוֹ וּמוֹשֵׁל בְּכָל-קְנִיָנוּ:
לְאַסֹּר שָׂרְיוֹ בְּנִפְשׁוֹ וּזְקִנָיו יַחֲכִים: וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם
וַיַּעֲקֹב גָּר בְּאֶרֶץ-חָם: וַיִּפְּרֹ אֶת-עַמּוֹ מְאֹד וַיַּעֲצִמְהוּ מִצְרָיו:
הִפְּךָ לָבָם לְשֵׁנָא עַמּוֹ לְהִתְנַפֵּל בְּעַבְדָּיו: שָׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדוֹ
אֶהֱרֹן אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ: שָׁמוּ-בָּם דְּבָרֵי אֹתוֹתָיו, וּמוֹפְתֵים
בְּאֶרֶץ חָם: שָׁלַח חֹשֶׁן וַיַּחֲשִׁיךְ וְלֹא מָרוּ אֶת דְּבָרוֹ: הִפְּךָ
אֶת מִימֵיהֶם לְדָם וַיָּמַת אֶת דְּגָתָם: שָׂרֵץ אֲרָצָם צָפְרָדַעִים
בְּחֹדְרֵי מַלְכֵיהֶם: אָמַר וַיָּבֵא עֹרֵב כְּנִיִּים בְּכָל גְּבוּלָם: נָתַן
גִּשְׁמֵיהֶם בְּרֹד, אִשׁ לְהַבּוֹת בְּאֲרָצָם: וַיֵּךְ גִּפְנָם וּתְאֲנַתָּם,
וַיִּשְׁבֵּר יַעַן גְּבוּלָם: אָמַר וַיָּבֵא אֲרָבָה, וַיִּלֶּק וַאֲיִן מִסְפָּר:
וַיֵּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם, וַיֵּאכַל פְּרִי אֲדָמָתָם: וַיֵּךְ כָּל בְּכוֹר
בְּאֲרָצָם, רֵאשִׁית לְכָל-אוֹנָם: וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וַאֲיִן
בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל: שָׂמַח מִצְרַיִם בְּצִאתָם, כִּי-נִפְלַ פְּחָדִם
עֲלֵיהֶם: פָּרַשׁ עֲנָן לְמִסְךָ, וְאִשׁ לְהָאִיר לְיִלְהָה: שָׁאֵל וַיָּבֵא
שָׁלְיוֹ וְלָחֶם שָׂמִים יִשְׁבִּיעֵם: פָּתַח צוּר וַיִּזּוּבוּ מַיִם, הִלְכוּ

תקון הכללי

בצינות נהר: כי זכר את־דבר קדשו, את־אברהם עבדו:
ויוציא עמו בששון, ברנה את בחיריו: ויתן להם ארצות
גוים, ועמל לאמים יירשו: בעבור ישמרו חקיו ותורתיו
ינצרו, הללויה:

קלו. על נהרות בכל שם ישבנו, גם־בכינו בזכרנו
את־ציון, על ערבים בתוכה תלינו פנרותינו: כי שם שאִלנו
שוכנו דברי־שיר, ותולִלנו שמחה, שירו לנו משיר ציון:
איך נשיר את־שיר יהוה, על אדמת נכר: אם־אשכחך
ירושלים תשפח ימיני: תדבק לשוני לחכי, אם לא אזכרכי,
אם־לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי: זכר יהוה
לבני אדום את יום ירושלים, האמרים ערו ערו עד היסוד
בה: בת־בכל השדודה, אשרי שישלם־לך את־גמולך
שגמלת לנו: אשרי, שיאחז ונפץ את־עלליך אל הסלע:

קנ. הללויה, הללו־אל בקדשו, הללוהו ברקיע עזו:
הללוהו בגבורותיו, הללוהו כרב גדלו: הללוהו בתקע שופר
הללוהו בנבל וכנור: הללוהו בתוף ומחול, הללוהו במנים
ועגב: הללוהו בצלצלי־שמע, הללוהו בצלצלי תרועה: כל
הנשמה תהלל יה, הללויה:

אחר שסיים תהלים, יאמר שלשה פסוקים אלו:

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יהוה שבות עמו יגל יעקב
ישמח ישראל: ותשועת צדיקים מיהוה מעזם בעת צרה: ויעזרם
יהוה ויפלטם, יפלטם מרשעים ויושיעם כי חסו בו:

הספר הקדוש הזה נדפס להצלחת:

טוב ה' לכל

להצלחת **ישועה ורחמים** בן **יפה וחנה** בת **מאיה** שנזכה לזש"ק,
ולהקים בית נאמן בישראל מתוך שמחה אמיתית בקדושה וטהרה, ילדים
צדיקים וחסידיים ובנות צדקניות, בדרכו של **רבנו הננמ"ח** ותלמידיו
הקדושים **רבי נתן מברסלב, ומוהרא"ש** זיע"א.

איש את אחיו יעזורו

להצלחת אחיי היקרים והנדיבים

ר' **אליעזר שלמה** בן **יפה**

ור' **יוסף חיים** בן **יפה**

ור' **דוד ומשה** בן **יפה**

לבית משפחת **מזרחי**

שיצליחו בכל עסקיהם במשא ומתן

באמונה א.כ.י.ר.

ולהצלחת כל משפחתי היקרה ברוחניות וגשמיות אמן.

עמיקם בן **מזל**, **יפה** בת **סימי** והילדים

מזל נחמה בת **יפה**, **שרה פיגא** בת **יפה**

שמחה רחל בת **יפה**, **נחמיה מאיר** בן **יפה**

ברכה בת **יפה**, **אליעזר שלמה** בן **יפה**

יוסף חיים בן **יפה**, **חנה סאסיה** בת **יפה**

דוד ומשה בן **יפה**, **ישועה ורחמים** בן **יפה**

יוסף בן **שושנה**, **מאיה** בת **יונה**

ישי רפאל בן **מאיה**, **חנה** בת **מאיה**

יונתן בן **מאיה**, **שירה** בת **מאיה**

תהילה בת **מאיה**, **יהודה** בן **מאיה**

אדסה בת **מאיה**, **משה** בן **מאיה**

ברכה בת **מאיה**, **יחיאל** בן **מאיה**

הספר הקדוש הזה נדפס:

לעילוי נשמת

אהרון בן עואד ז"ל

ותמר בת שושנה ז"ל

להצלחת

ניר בן תמר הי"ו

ורינה בת תמרה תחי'

שהקב"ה ישלח להם ישועה מהשמים

בכל מה שהם צריכים

ברוחניות ובגשמיות

וימלא ה' כל משאלות ליבם

לטובה לעבודתו יתברך,

וישמע בקול תפילתם מהרה

להסיר מעליהם כל המניעות והעיכובים

בין ברוחניות בין בגשמיות.

הספר הקדוש הזה הודפס
לעילוי נשמת

אימי מורתי **רבקה** בת **לאה** ניפטרה כ"ג ניסן תשע"ד
מור אבי **שמעון** בן **אברהם** נפטר כ"ח אלול תשע"ה

עמרם בן **מרים** נפטר ט"ו בניסן תש"ס

יוסף בן **חנינה** כ"א אדר א' תש"ס

איבט בת **לאה** כ"ד אדר תשס"ג

מרדכי בן **איבט** ז' אדר

דוד בן **איבט** כ"ב אלול תשס"ב

בנימין בן **פורטונה** כ"ח שבט תש"ס

צילה בת **ג'ורגיה**

מורנו ורבנו הצדיק

אליעזר שלמה בן **מנחם זאב**

י"ז שבט תשע"ה

לעילוי נשמת הרבנית **יחנה שיפרה**

בת **סאסיה** ע"ה ט"ז תמוז התשע"ה

ת'נצ'בה'.

להצלחת **דוד** ורעייתו **רחל** תחיה

נתן ורעייתו **לאה** תחיה

נחמן ושרה תחיה

אליעזר שלמה ומלכה תחיה

לזרע בר קיימא להרב

אריה ורעייתו סמדר

במהרה בריא ושלם בעזרת ה' יתברך

להצלחת **אילן ורעייתו סיגלית** ברוחניות וגשמיות תחיה

אסף בן **סיגלית**, **שילת טוהר** בת **סיגלית**

איתמר בן **סיגלית**, **אביתר** בן **סיגלית**

אורי הינון בן **סיגלית**, **אהרון** בן **סיגלית**

לזיווג הגון וטוב לפי שורש נשמתם

והצלחה בישיבה ובתלמוד תורה!

